ئینجیلی پیرۆز

ئینجیلی پیرۆز

مزگێنی

پەیمانی نوێی حەزرەتی عیسا

بە شێوەی کوردی سۆرانی

هەموو مافەکانی بڵاوکردنەوە پارێزراوە
چاپی دووەم

New Testament Kurdish (Sorani)
NKV by International Bible Society
Copyright © IBS 1999
ISBN 1-56320-073-2
All Rights Reserved

Second print (10,000 copies) 1999

پێشەکی

تەنها یەك ئینجیل هەیە ئەویش ئینجیلی حەزرەتی عیسایە، ئەوەش ئەو مزگێنییەیە کە عیسا هێنای‌و ڕایگەیاند، قوتابیەکانیشی دوای هەستانەوەی لەنێو مردووان بەردەوامبوون لەراگەیاندنی. عیسا خۆی ئینجیلی نەنووسیوە، بەڵام فێرکردنەکانی بەشێوەیەك بەقوتابیەکاندا کە ئاسان بێ بۆ بیرهاتنەوەو فێرکردنی خەڵکی‌تر، قوتابیەکانیش هەموو ڕووداوەکانیان بەچاوی خۆیان بینی بەتایبەتی هەستانەوەی لەدوای مردن. لەشەوی پێش مردنی بەڵێنی پێدان کەدوای مردنی ڕۆحی پیرۆز دێت‌و هەموو ئەو شتانەی پێی‌ووتن وەبیریان دەهێنێتەوەو هەموو شتێکیان فێر دەکات (یوحەننا 14:26، 2پەترۆس 1:19-21). پەنجا ڕۆژ دوای لەخاچدانی ئەم بەڵێنە هاتەدی، بۆیە لەو کاتەوە قوتابیەکانی دەستیان‌کرد بەراگەیاندنی مزگێنی پادشاهێتی خوداو فێرکردنی خەڵکی بەو شتانەی عیسا فێری کردن. هەندێ لە دوانزە قوتابیەکە لەگەڵ نێرراوانی‌تر بەڕابەرایەتی ڕۆحی پیرۆز هەستان بەنووسینەوەی ئەم مزگێنییە، مێژووی زۆربەی نووسراوەکانی مەزەندە دەکرێ بە 25-40 ساڵ دوای مردنی عیسا، تیایدا ژیان‌و فێرکردنەکان‌و مردنی عیسایان تۆمارکردووە، بەهەستانەوەشی لەنێو مردووان کۆتاییان پێ‌هێناوە. ئەم نووسراوانە بۆ خوێنەری جوراوجۆر نووسراون، بۆ نموونە: یوحەننا، تا خوێنەری بێ‌باوەڕ بۆ باوەڕ بهێنێ (یۆحەننا 20:31)، لۆقا، بۆ چەسپاندنی خوێنەری باوەڕدار لەوەی فێری بووە (لۆقا 1:1-4).

ووشەی ئینجیل لەووشەی (ئیوانجلیۆن)ی یۆنانی هاتووە، بە واتای مزگێنی، ئەم ووشەیە لەسەردەمی عیسا تەنها بۆ مزگێنی‌دان بە هاتنی پادشا بۆ شارێك بەکاردەهات، بۆیە ئەو

مزگێنییەی عیسا ڕایگەیاند بە ئینجیل ناوبرا، چونکە مزگێنی هاتنی پادشاهێتی خودایە بەهۆی عیساوە، مزگێنی بوونی عیسایە بە پادشا بەسەرکەوتنی بەسەر شەیتاندا، ئەمەش بەمردنی لەسەر خاچ هاتەدی، بەمە مرۆڤایەتی ڕزگارکرد لەکۆیلایەتی گوناه، ئەم سەرکەوتنەش بەهەستانەوەی لەنێو مردووان ئاشکرا کرا، بەم شێوەیە لێخۆشبوونی گوناهی بەخۆڕایی پێدراین، هەروەها بەهۆی ڕۆحەوە ژیانی هەتاهەتایی پێبەخشین، ناوەڕۆکی ژیانی هەتاهەتاییش ئەمەیە: (ناسینی خودای هەتاهەتایی وەك باوکێکی ئاسمانی). باوەڕهێنانو تۆبەکردنو ستایشکردن بەووتەو بەکردار، وەڵامی ئەو کەسانەیە کە گوێ لەمزگێنی خودا دەگرن.

ئیجیلی پیرۆز لە 27 نووسراو پێك هاتووەو بەکۆی هەموویان دەووترێ (پەیمانی نوێ)، ئەمەش بەشی دووەمە لە کتێبی پیرۆز. بەشی یەکەم لەتەوراتی حەزرەتی موساو زەبووری حەزرەتی داودو نووسراوی پێغەمبەران پێكهاتووە، بەکۆی ئەمانیش دەووترێ (پەیمانی کۆن)، هەروەها پەیمانی کۆن بەو پەیمانەش دەووترێ کە خودا لەگەڵ گەلی ئیسرائیلی بەست لەڕێگای موساوە (2کۆرنسۆس 3:14، عیبرانیەکان 8:13)، بەهەمان شێوە بەو پەیمانەی کە خودا لەگەڵ هەموو مرۆڤایەتی بەستی بە خوێنی عیسا، دەووترێ پەیمانینوێ (لۆقا 22:20)، ئەمەش هێنانەدی ئەو بەڵێنانەی خودایە کە بەهۆی پێغەمبەرەکانی ڕایگەیاندبوو (عیبرانیەکان 8:6-12).

دانانی ئەم 27 نووسراوە بەم شێوەیەی ئێستا، دانانێکی زەمەنی نییە بەڵکو بابەتییە، لەسەرەتا چوار پەرتووکی مزگێنییە، لەدوای ئەوان پەرتووکیکرداری نێرراوانە، ئەم پەرتووکە بە دەرکەوتنی عیسا بۆ قوتابیەکانی دەست پێدەکات دوای هەستانەوەی لەنێو مردووان، دوایی بۆمان دەردەکەوێ چۆن لە ماوەی (30) ساڵی دوای ئەمە مزگێنی مەسیح لەقودسەوە تا ڕۆما

بلاّودەبێتەوە، ئەم پەرتووکە تەواوکەری پەرتووکی مزگێنییە بەپێی نووسینی لۆقا. ئەم پێنج پەرتووکە بەشی مێژوویی ئینجیلیان پێکهێناوە.

لەدوای ئەمان 21 نووسراو دێت لەشێوەی نامە، یەکەمیان نزیکەی 20 ساڵ دوای هەستانەوەی عیسا نووسراوە. پۆڵس 13 نامەی یەکەمی نووسیوە، هەروەها یاقوب‌و پەترۆس‌و یۆحەنناو یەهوداش هەندێ نامەیان نووسیوە، دوا نووسراویش بینینەکەی یوحەننایە، ئەمەش بەحەوت نامە دەست پێدەکات بۆ کۆمەڵە باوەڕدارەکانی هەرێمی ئاسیای ڕۆمانی، تیایدا لەشێوەی بینینی ڕەمزی خواست‌و کرداری خودا لەسەر زەوی ڕادەگەیێنێ. نامەکانی ئینجیل پڕن لەفێرکردن، بە دەسەلاّتی مەسیح نێرراوەکان پێشکەشی خوێنەرە یەکەمینەکانیان کرد، ئینجا مزگێنی بەکار هێنراو بوو بەژیانی ڕۆژانەی خوێنەران‌و بەخواستی خودا بۆ ئێمەش بە پارێزراوی مایەوە.

هەر 27 نووسراوەکە بە زمانی یۆنانی نووسراون، چونکە زمانی سەرەکی بووە لەئیمپراتۆریەتی ڕۆمانی لەو سەردەمەدا. ئێستا لەمۆزەخانەکانی جیهاندا بەدەیان هەزار دەسنووسی کۆنی ئینجیل هەیە، جا یان بە پارچە پارچەین یان وەرگێڕانە کۆنەکانن‌و یان لە نامەکانی قوتابیە یەکەمینەکانن مێژووی هەندێ لەم دەسنووسانە دەگەڕێتەوە بۆ سەدەی یەکەم. زیاتر لەپێنج هەزار دەسنووس هەیە مێژوویان دەگەڕێتەوە بۆ پێش ساڵی 300ز. ئەمە بەڵگەیەکی بەهێزە کە ئەو دەقەی ئەمڕۆ لەبەر دەستمانە هەمان ئەو دەقەیە کە باوەڕداران لەسەرەتاوە بەکاریان هێناوە. ئەم نووسراوە کوردییەش لەوەرگێڕانە عەرەبی‌و ئینگلیزیەکانەوە وەرگیراوە، هەروەها لەسەر دەقی نەژادی یۆنانی چاوی پێخشێنراوەتەوە، تاکو خوێنەری کورد دڵنیابێ کە ئەم نووسراوە وەرگێرانی تەواوی ئەو

دەقەیــە کــە قوتابــیانی عیســا نووســیویانە. بێهەڵــەییو ڕوونو ئاشکرایی دوو ئامانجی سەرەکی بوونە لەوەرگێراندا.

ڕوونکردنەوە

لەوانەیە هەندێ ووشە زانراو نەبێ وەك (کاهین، کەنیشت، لەئاوهەڵکێشـان،..هـتد)، بـۆ ئەمانـەش لیسـتەیەك کراوە لـەکۆتایی کتێــبەکە بــۆ ڕوونکــردنەوەی زاراوەکــانو ووشــەکان، هــەر ووشــەیەکیش پێویســتی بــە ڕوونکـردنەوە بـووە بـەم نیشانەیە(*) دیـاری کـراوە. هـەروەها ئەمانـەی خوارەوە بۆ زیاتر یارمەتی دانی خوێنەر کراوە:

- هــەر کتێبــێك پێشەکی *بە جۆرە نووسینێکی تایبەتی (بەلاری) بۆ نووسراوە*.
- بۆ هەر بڕگەیەکیش ناونیشان بەخەتێکیجیاواز نووسراوە بۆ ڕوونکردنەوەی بڕگەکە وەکو: بنەچەی عیسا
- هەندێ جار تێبینی لەخوارەوەی لاپەڕەکان بەرچاودەکەوێ.
- وەرگــێراوەکــانی پــەیمــانیکۆن لەنــێوان دوو کەوانــەی بــەم شێوەیە: { } دانراوە.

لــێژنەی وەرگــێڕانی ئـەم دەقـە بـاش دەزانـن کە مرۆڤ بێ کـەموکـوری نیـە، بـەڵام ئـەم دەقـە کوردیـیە دەخەنە بەر دەستی خوێــنەران لـەگـەڵ سوپاسیان بۆ خودای گەورە لەسەر یارمەتیدانی، هەروەها لەخودا دەپاڕێنەوە تاکو ئەم کتێبە ببێتە مایەی پیرۆزکردنی خوێنەرو شکۆدارکردنی خودا. ئامین.

ناوەڕۆك

	لاپەرە	ژمارەی بەشەکان
مزگێنی بەپێی نووسینی مەتتا	1	28
مزگێنی بەپێی نووسینی مەرقۆس	75	16
مزگێنی بەپێی نووسینی لۆقا	125	24
مزگێنی بەپێی نووسینی یۆحەننا	206	21
کرداری نێراوان	249	28
نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی ڕۆما	317	16
یەکەم نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی کۆرنسۆس	350	16
دووەم نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی کۆرنسۆس	382	13
نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی غەلاتیە	404	6
نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی ئەفەسۆس	415	6
نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی فیلیپی	426	4
نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی کۆلۆسی	434	4
یەکەم نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی تەسالۆنیکی	442	5
دووەم نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی تەسالۆنیکی	450	3
یەکەم نامەی پۆڵس بۆ تیمۆساوس	455	6
دووەم نامەی پۆڵس بۆ تیمۆساوس	464	4
نامەی پۆڵس بۆ تیتۆس	471	3
نامەی پۆڵس بۆ فلیمۆن	475	1
نامە بۆ عیبرانیەکان	477	13
نامەی یاقوب	503	5
یەکەم نامەی پەترۆس	513	5
دووەم نامەی پەترۆس	521	3
یەکەم نامەی یۆحەننا	527	5
دووەم نامەی یۆحەننا	536	1
سێیەم نامەی یۆحەننا	538	1
نامەی یەهوزا	540	1
بینینی یۆحەننا	543	22

مزگێنی بەپێی نووسینی مەتتا

مەتتا یەکێك بوو لەدوانزە قوتابیەکەی مەسیح. زۆربەی ئەو ڕووداوانەی باسی دەکات بە چاوی خۆی بینیویەتی. جوولەکەیەکی باجگر بوو بەڵام دوای باوەڕهێنانی وازی لەکارەکەی هێناو دوای عیسا کەوت. بەیارمەتی ڕۆحی پیرۆز ئەم پەرتووکەی نووسییەوە. مێژووی نووسینەوەی دیار نییە، بەڵام مەزەندە دەکرێ بە (60-65)ز. لەسەدەی دووەمی زاینیەوە، نووسراوەکەی مەتتا لەپێشەوەی هەموو نووسراوەکانی پەیمانی نوێ دانراوە. ئەمەش لەبەر دوو هۆ:

1-بەپرد دادەنرێ لەنێوان پەیمانی کۆنو پەیمانی نوێ، هەر لەسەرەتاوە ڕەچەڵەکی عیسا دەگەڕێنێتەوە بۆ ئیبراهیمو داود.

2-سەرەتا باوەڕداران زۆربەیان جوولەکە بوون، ئەم نووسراوەش ئاراستەی ئەوان کراوە. ئەمەش بەشێوەیەکی ئاشکرا دەردەکەوێ لەبەکارهێنانی هەندێ زاراوە کە لەلای جوولەکەکان نامۆ نەبوون، وەك: پادشاهێتی ئاسمان، شاری پادشای مەزن (قودس)، هەروەها هەوڵی داوە تیشك بخاتە سەر ئەو لایەنەی ژیانی عیسا کە هەموو پێشبینیەکانی پەیمانی کۆن دەربارەی مەسیح لەم هاتۆتە دی. سەلماندویەتی عیسا مەسیحە، ئەو پادشایەی جوولەکەکان چاوەڕێیان دەکرد تا لەژێردەستی ڕزگاریان بکات. بەڵام کە هات زۆربەی جوولەکەکان باوەڕیان پێی نەکردو دەستیان لەکوشتنیدا هەبوو.

1
ئەمەش ناوی ئەوکەسانەن کە دەبنە
پشت بۆ عیسای* مەسیحی* ڕۆڵەی
داود* ڕۆڵەی ئیبراهیم*: 2ئیبراهیم
باوکی ئیسحاق بوو، ئیسحاق
باوکی یاقوب بوو، یاقوب باوکی
یەهوزاو براکانی بوو، 3یەهوزا باوکی
فارسو زارح بوو کە سامار دایکیانە،
فارس باوکی حەسرون بوو،
حەسرون باوکی ئارام بوو. 4ئارام

بنەچەی عیسا

باوکی عەمیناداب بوو، عەمیناداب
باوکی نەحشون بوو، نەحشون
باوکی سەلمون بوو، 5سەلمون باوکی
بوعەز بوو کە ڕاحاب* دایکێتی،
بوعەز باوکی عوبەید بوو کە ڕاعوس
دایکێتی، عوبێد باوکی یەسا بوو، 6
یەسا باوکی داودی پادشا بوو.
داود باوکی سلێمان بوو لەو
ژنەی کە ژنی ئوریا بوو، 7سلێمان
باوکی ڕەحەبعام بوو، ڕەحەبعام
باوکی ئەبیا بوو، ئەبیا باوکی ئاسا
بوو، 8ئاسا باوکی یەهوشافات بوو،
یەهوشافات باوکی یورام بوو، یورام
باوکی عەزەیا بوو، 9عەزەیا باوکی
یوسام بوو، یوسام باوکی ئاحاز بوو،
ئاحاز باوکی حەزقیا بوو، 10حەزقیا
باوکی مەنەسا بوو، مەنەسا باوکی
ئامۆن بوو، ئامۆن باوکی یووشیا بوو،
11یووشیا باوکی یەکنیاو خوشك‌و
براکانی بوو، لەکاتی ڕاپێچکردنیان
بەرەو بابل.
12دوای ڕاپێچکردنیان بۆ بابل،
یەکنیا باوکی شالتیئل بوو، شالتیئل
باوکی زەربابل بوو، 13زەربابل
باوکی ئەبیهود بوو، ئەبیهود باوکی
ئەلیاقیم بوو، ئەلیاقیم باوکی عازور
بوو، 14عازور باوکی سادوق بوو،
سادوق باوکی ئەخیم بوو، ئەخیم
باوکی ئەلیود بوو، 15ئەلیود باوکی
ئەلیعازر بوو، ئەلیعازر باوکی مەتان
بوو، مەتان باوکی یاقوب بوو، 16
یاقوب باوکی یوسفی دەزگیرانی
مریەم بوو، ئەو مریەمەی عیسای
لێ بووە، کە بەمەسیح ناودەبرێ.
17ژمارەی نەوەکان لەئیبراهیمەوە
بۆ داود چواردە نەوەن، لەداودەوە
بۆ ڕاپێچکردنیان بەرەو بابل دیسان
چواردە نەوەن، هەروەها
لەڕاپێچکردنیان بۆ بابل تا عیسا
چواردە نەوەن.

لەدایك بوونی عیسا

18لەدایك بوونی عیسا بەم
شێوەیە بوو: لەکاتێکدا مریەم
دەزگیرانی یوسف بوو، پێش ئەوەی
بگوێزرێتەوە، بەهۆی ڕۆحی پیرۆز
سکی پڕبوو. 19یوسفی دەزگیرانی
کوڕێکی چاك‌بوو نەیویست ئابڕووی
ببات، بڕیاریدا بەنهێنی وازی
لێبهێنێت. 20کاتێ بیری لەمە
دەکردەوە، فریشتەیەکی خوداوەند
لەخەودا بۆی دەرکەوت‌و پێی
ووت: (ئەی یوسفی کوڕی داود،
مەترسە لەوەی مریەم بهێنیت، چونکە

ئەوەی ئەو سکی پێی هەیە لەڕۆحی
پیرۆزە. 21کوڕێکی دەبێت ناوی
دەنێت عیسا، چونکە گەلەکەی
ڕزگار دەکات لەگوناهەکانیان) 22
ئەمانە هەمووی ڕوویدا، تاکو ئەوەی
خوداوەند لەسەر زمانی پێغەمبەری
خۆی ڕایگەیاند بێتەدی: 23{ئا
ئەوەتا کچێك سکی پڕ دەبێت،
کوڕێکی دەبێت ناوی دەنرێ
(عەمانۆئێل) واتە خودا لەگەڵمانە.}
24کاتێ یوسف خەبەری بووەوە،
ئەوەی فریشتەکەی خوداوەند
فەرمانی پێدا کردی، هەستاو
دەزگیرانەکەی هێنایە لای خۆی 25
بێئەوەی لەگەڵی جووت بێت تا
لەدایك بوونی منداڵەکە، کاتێ
لەدایك بوو ناوی‌نا عیسا.

دیدەنی ئەستێرەناسەکان

2

دوای لەدایك بوونی عیسا
لەبەیتلەحمی یەهودیا* لەسەردەمی
هێرۆدسی پادشا، هەندێ ئەستێرەناس
لەڕۆژهەڵاتەوە هاتنە قودس، 2
پرسییان: (پادشای لەدایك بووی
جوولەکە لەکوێیە؟ ئێمە
لەڕۆژهەڵاتەوە ئەستێرەی ئەومان
بینی، هاتووین کڕنوشی بۆ بەین.) 3
کاتێ هێرۆدسی* پادشا ئەمەی
بیست، پەشۆکاو هەموو قودس
لەگەڵی پەشۆکا. 4هەرچی سەرۆك
کاهینەکانو مامۆستایانی شەریعەت
هەبوو هەمووی کۆکردنەوە، لێی
پرسین: (ئایا مەسیح لەکوێ لەدایك
دەبێت؟) 5وەڵامیان دایەوە:
(لەبەیتلەحم* لەیەهودیا، چونکە
پێغەمبەر ئاوای نووسیوە: 6{تۆش
ئەی بەیتلەحمی خاکی یەهودیا
کەمتر نیت لەشارەکانی دیکەی
یەهودیا، چونکە تیاتدا دادوەرێك
دەردەکەوێت، گەلی ئیسرائیلم بۆ
بەڕێوە دەبات.})
7دوای ئەمە هێرۆدس بەنهێنی
ئەستێرەناسەکانی بانگکردو لەبارەی
کاتی دەرکەوتنی ئەو ئەستێرەیە
لێکۆڵینەوەی لەگەڵ کردن، 8ئینجا
ناردنی بۆ بەیتلەحم، پێی ووتن:
(بڕۆن، باش بگەڕێن کاتێ
منداڵەکەتان دۆزیەوە، هەواڵم بدەنێ
تاکو منیش بێمو کڕنوشی بۆ بەم.) 9
دوای ئەوەی قسەی پادشایان بیست
ئەوێیان بەجێهێشت، هەمان
ئەستێرەی لەڕۆژهەڵات بینی بوویان،
دیسان دەرکەوت، پێشیان کەوتو

هات لەسەر ئەو شوێنەی منداڵەکەی
لێبوو ڕاوەستا. [10]کاتێ ئەستێرەکەیان
بینی، زۆر شادومان بوون، [11]چوونە
ژوورەوە، منداڵەکەو مەریەمی
دایکیان بینی، دانەوینو کڕنۆشیان بۆ
بردو گەنجینەکانیان کردەوەو
زێڕو بخوردو موڕیان* پێشکەش
کرد. [12]ئینجا خودا لەخەودا
ئەستێرەناسەکانی ئاگادارکردەوە
نەگەڕێنەوە لای هێرۆدس، ئەوسا
ئەوانیش بەڕێگایەکی دیکە گەڕانەوە
بۆ وولاتی خۆیان.

هەلاّتن بەرەو میسر

[13]دوای ئەوەی ئەوان ڕۆیشتن،
فریشتەیەکی خوداوەند لەخەوا
بەیوسفی ووت: (هەستە منداڵەکەو
دایکی ببەو ڕابکە بۆ میسر، لەوێبە
هەتا فەرمانی گەڕانەوەت پێدەدەم،
چونکە هێرۆدس دەگەڕێ بەشوێن
منداڵەکە تا بیکوژێ.) [14]یوسفیش
هەستاو لەهەمان شەودا منداڵەکەو
دایکی بردو بەرەو میسر ڕۆیشت.
[15]لەوێ مایەوە تا هێرۆدس مرد،
تاوەکو ئەوەی خوداوەند لەسەر
زمانی پێغەمبەر ووتویەتی بێتەدی: {
ڕۆڵەی خۆم لەمیسرەوە
بانگکردووە.}
[16]کاتێ هێرۆدس هەستی
بەوەکرد ئەستێرەناسەکان گاڵتەیان
پێکردووە تووڕە بوو، هەستا
بەکوشتنی هەموو منداڵانی شاری
بەیتلەحمو دەوروبەری لەدوو ساڵ
بەرەو خوارتر، بەپێی ئەو کاتەی
لەئەستێرەناسەکانەوە پێی ووترابوو.
[17]بەمەش ئەوەی لەسەر زمانی
پێغەمبەر ئیرمیا* ووتراوە هاتەدی: [18]
{لەشاری ڕامەوە هاوار دئەبیسترێ،
گریانو شیوەنێکی زۆر، ڕاحیل* بۆ
منداڵەکانی دەگری. ڕازی نییە
سەرەخۆشی لێبکرێ چونکە
منداڵەکانی نەماون}.

گەڕانەوە بۆ شاری ناسیرە

[19]کاتێ هێرۆدس مرد،
فریشتەیەك لەلایەن خوداوەندەوە
چووە خەوی یوسف لەمیسر، [20]پێی
ووت: (هەستە، منداڵەکەو دایکی

---

*ڕاحیل : یەکێکە لەژنەکانی حەزرەتی یاقوب، دایکی یوسفو بنیامینە، لێرەدا هێمایە بۆ دایکە بنیامینیەکان.

بگەڕێنەوە بۆ ئیسرائیل، ئەوانەی
هەوڵی کوشتنیان دەدا مردن.) 21
ئەویش هەستا، منداڵەکەو دایکی
گەڕاندەوە بۆ ئیسرائیل. 22بەڵام کاتێ
یوسف بیستی ئەرخیلاوس لەشوێنی
هێرۆدسی باوکی حوکمڕانە
لەناوچەی یەهودیا، ترسا بڕوا بۆ
ئەوێ. ئینجا لەخەودا پێی نیشان درا
بڕوا بۆ ناوچەی جەلیل*. 23لەوێ
گەیشتە شارێك بەناوی ناسیرە، تیایدا
نیشتەجێبوو. بەمەش ئەوەی لەسەر
زمانی پێغەمبەران ووتراوە هاتەدی: {
بە ناسیرەیی ناودەبرێ.}

حەزرەتی یەحیا

3
هەر لەو ماوەیەدا، یەحیای خەڵك
لەئاوهەڵکێش، لەدەشتی یەهودیا
دەرکەوت‌و مزگێنی ووشەی خودای
دەدا، 2دەیووت: (تۆبە* بکەن،
چونکە پادشاهێتی ئاسمان نزیك
بۆتەوە.) 3ئەم یەحیایەش ئەوەیە کە
لەسەر زمانی پێغەمبەر ئەشعیا*
دەربارەی ووتراوە: {دەنگێك
لەدەشت‌ودەر بانگەواز دەکات،
ڕێگا بۆ خوداوەند ئامادەبکەن،
ڕێڕەوی ڕێك بخەن.} 4بەرگی یەحیا
لەتووکی ووشتر چنرا بوو، ناوقەدی
بەپشتێنێکی چەرم دەبەست،
خواردنیشی بریتی بوو لەکوللەو
هەنگوینی کێوی. 5خەڵکی قودس‌و
ناوچەی یەهودیاو دێیەکانی نزیك
ئوردن دەهاتن بۆ لایو 6لەسەر
دەستی دانیان بەگوناهەکانیان دەناو
لەڕووباری ئوردن لەئاو
هەڵدەکێشران.
7یەحیا کە بینی زۆر لە
فەریسیەکان*و سەدوقیەکان دێن بۆ
لەئاوهەڵکیشان، پێی ووتن: (ئەی
بێچوە ماران، کێ ئاگاداریکردن
لەدەست تووڕەیی داهاتوو هەڵبێن؟ 8
با بەرووبوومتان هەبێ شایانی
تۆبەکردن بێ. 9بەخۆتان مەڵێن:
ئیبراهیم باوکمانە، پێتان بڵێم خودا
توانای هەیە لەم بەردانە نەوە بۆ
ئیبراهیم دروست بکات. 10ئەوەتا
تەور خراوەتە سەر قەدی دارو هەر
دارێك بەرووبوومی چاك نەدات،
دەبڕێتەوەو فڕێ دەدرێتە ناو ئاگر. 11
من بۆ تۆبەکردن
لەئاوهەڵتاندەکێشم*، بەڵام ئەوەی
دوای من دێت، لەمن بەتواناترە، من
شایانی ئەوە نیم تەنانەت
پێڵاوەکانیشی بۆ هەڵگرم. ئەو

لەڕۆحی پیرۆزو لەئاگر
هەڵتاندەکێشێت. 12شەنی خۆی
بەدەستەوە دەگرێتو کاو دانەوێڵە
لەیەك جیا دەکاتەوە، دانەوێڵە
لەعەمباردا کۆدەکاتەوەو کایەکەش
بە ئاگرێ دەسوتێنێ کوژانەوەی بۆ
نییە.

لەئاوهەڵکێشانی عیسا

13ئینجا عیسا لەناوچەی
جەلیلەوە بۆ سەر ڕووباری ئوردن
هات، تالەسەر دەستی یەحیا
لەئاوهەڵبکێشرێت. 14بەڵام یەحیا
بەرامبەر ئەم کارە ڕاوەستاو ووتی:
(من پێویستیم بەوەیە لەسەر دەستی
تۆدا لەئاوهەڵبکێشرێم، کەچی تۆ
دێیت بۆ لای من؟) 15عیسا وەڵامی
دایەوە: (با ئێستا ئەمە ببێت، تاهەموو
ڕاستودروستیەك بێتەدی.) ئینجا
یەحیا قبولی کرد. 16کاتێ عیسا
لەئاوهەڵکێشراو لەئاوەکە
بەرزبووەوە، ئاسمان کرایەوەو ڕۆحی
خودا لەشێوەی کۆترێك
هاتەخوارەوە بۆیو لەسەری
نیشتەوە، 17ئینجا دەنگێك لەئاسمانەوە
هات، ووتی: (ئەمە ڕۆڵەی
خۆشەویستمە ئەوەی زۆر پێی
دڵشادم.)

تاقیکردنەوەی عیسا

4
عیسا بەهۆی ڕۆحی پیرۆزەوە برایە
دەشتودەر، تاکو شەیتان* تاقی
بکاتەوە. 2دوای ئەوەی چل ڕۆژو
چل شەو بەڕۆژوو بوو، برسی بوو. 3
تاقیکەرەوە هاتە پێشەوە، پێی ووت:
(ئەگەر تۆ ڕۆڵەی خودای* بەو
بەردانە بڵێ ببن بە نان.) 4عیسا
وەڵامی دایەوەو ووتی: (لەکتێبی
پیرۆز نووسراوە: {مرۆڤ تەنها بە نان
ناژی، بەڵکو بەهەموو ووشەیەك کە
لەدەمی خوداوە دێتەدەر.}) 5ئینجا
لەلایەن شەیتانەوە بەرەو شاری پیرۆز
برا، لەقەراغی سەربانی پەرستگا*
ڕایگرتو 6پێی ووت: (ئەگەر تۆ
ڕۆڵەی خودای لێرەوە خۆت هەڵدە
خوارەوە. چونکە نووسراوە: {فەرمان
دەدات بەفریشتەکانی ئاگادارت بنو
لەسەر دەستیان هەڵتگرن نەوەك پێت
بەر بەردێ بکەوێ.}) 7عیسا پێی
ووت: (هەروەها نووسراوە: {
خوداوەند خودات تاقی مەکەرەوە.})
8دیسان لەلایەن شەیتانەوە برایە سەر
لووتکەی شاخێکی زۆر بەرزو

هـەموو مەزنێـتیو پادشاهێتی جیهانی
پیشانداو [9]پێی ووت (هەموو ئەمانەت
پـیٚدەدەم گەر سەردانوێنیو کڕنۆشم
بۆ بەری.) [10]لێرەدا عیسا پێی ووت:
(ئەی شەیتان لێم دوورکەوە، چونکە
نووسـراوە: {بـۆ خوداوەند خودات
کڕنوش بەرەو تەنها ئەو بپەرستە}) [11]
دوای ئەمـە شـەیتان وازی لـیٚهێـنا،
ئینجا چەند فریشتەیەك هاتن بۆ لایو
دەستیان کرد بەخزمەتکردنی.

مزگێنیدان لەناوچەی جەلیل

[12]کـاتیٚ عیسـا بیسـتی یەحـیا
گیراوە، گەڕایەوە بۆ ناوچەی جەلیل.
[13]لــــەویٚ شـــاری ناســـیرەی
بەجیٚهێشـتو لەشـاری کەفەرناحوم
کە کەوتۆتە سەر دەریاچە لەسنووری
زەبولـونو نەفتالـیم* نیشتەجیٚ بوو،
[14]تـا ووتـەی پێغەمبەر ئەشعیا بێتەدی
کـە دەڵـێ: [15]{ئـەی ناوچـەی
زەبولـونو نەفتالـیم، ئـەی ناوچـەی
سـەر کـەناری دەریاچـەو پشـتی
ڕووبـاری ئـوردن، ئـەی ناوچـەی
جەلیـلی ناجوولەکـە، [16]ئەو گەلەی
لــەتاریکی دانیشتوون، ڕووناکییەکی
مەزنـیان بیـنی، هەموو ئەوانەی لەژێر
سێبەری مردنا دانیشتوون ڕووناکییان
لـیٚهەڵهات.}
[17]لـــــەو کـــاتـــەدا عیـســـا
دەســـتی کـرد بـــە مـزگێـنیدانو
دەیـووت: (تـۆبـە بکـەن، چـونکە
پادشـاهێتی ئاسـمان نزیك بۆتەوە.)

عیسا قوتابییەکانی هەڵدەبژێریٚ

[18]کـــاتیٚ عیســـا بەکــــەناری
دەریاچـــەی جەلـــیلدا* دەڕۆیشـت،
دوو بـرای بیـنی، شـەمـعون کـە
پـێی دەووتـرا پەتـرۆس لـەگـەڵ
ئـەندراوس، تۆڕیـان فـڕیٚ دەدایە ناو
دەریا، ئیشیان ڕاوە ماسی بوو. [19]پێی
ووتـن: (وەرن دوام کەون، دەتانکەم
بەڕاوکـەری مـرۆڤ.) [20]دەست بەجیٚ
تۆڕەکانــیان بەجیٚهیشـــتو دوای
کـەوتن. [21]کـە لەویٚ تیٚپەڕی، دوو
بـرای تـری بیـنی، یـاقوبی کـوڕی
زەبـــدیو یۆحەنـــای بـــرای،
لەبەلەمـێکدا لـەگـــەڵ زەبـــدی
باوکــــیان تۆڕەکـانــیان چــــاك

---

*زەبولـونو نەفتالـیم: دوو ناوچـەی بچـووکن دەکەونە باکووری فەلەستینو ڕۆژئاوای دەریاچەی جەلیل، بە ناوی دووان لە کوڕەکانی حەزرەتی یاقوب ناو نراون

دەکردوە، ئەوانیشی بانگ‌کرد. 22
دەست بەجێ بەلەمەکەو باوکیان
بەجێ‌هێشت‌و دوای کەوتن.

عیسا خەڵکی فێر دەکات

23 عیسا بەهەموو ناوچەی
جەلیلدا دەگەڕا، لەکەنیشتەکانیان
فێری دەکردن‌و مزگێنی پادشاهێتی
دەدانی‌و هەموو نەخۆشی‌و دەردێکی
لەناو خەڵکدا چارەسەر دەکرد. 24
بەمە دەنگوباسی عیسا گەیشتە هەموو
سوریا. چی نەخۆش‌و دەردی گران
هەبوو، بەجۆرەها ئازارەوە، ئەوانەی
ڕۆحی پیسیان تێدا بوو، هەروەها
فێ‌دارەکان‌و شەلو گۆجەکان
هەموویان بۆ لای هێناو
چاکی کردنەوە. 25 هەروەها
خەڵکێکی زۆر کە لەناوچەی
جەلیل‌و دە شارەکە*و قودس‌و
ناوچەی یەهودیەو پشت ئوردنەوە
هاتبوون هەموو دوای کەوتن.

ووتاری سەر چیا

5
عیسا کە خەڵکەکەی بینی، چووە
سەر چیا، کە دانیشت قوتابیەکانی
لێی نزیك بوونەوە. 2 دەستی کرد
بەفێرکردنیان‌و ووتی: 3 (
خۆزگەدەخوازرێ بەوانەی هەژارن
لەڕۆح، چونکە پادشاهێتی ئاسمان بۆ
ئەوانە. 4 خۆزگەدەخوازرێ بە
لێوبەبارەکان، چونکە دڵنەوایی
دەکرێن. 5 خۆزگەدەخوازرێ بە
دڵنەرمەکان، چونکە زەوی بۆ
ئەوان بەمیرات دەمێنێتەوە. 6
خۆزگەدەخوازرێ بەبرسی‌و تینوەکان
بۆ ڕاست‌ودروستی، چونکە تێر
دەبن. 7 خۆزگەدەخوازرێ بە دڵ پڕ
لەبەزەییەکان، چونکە بەر بەزەیی
دەکەون. 8 خۆزگەدەخوازرێ بە
دڵپاکەکان، چونکە خودا دەبینن. 9
خۆزگەدەخوازرێ بەئاشتی خوازان،
چونکە بەڕۆڵەی خودا ناودەبرێن. 10
خۆزگەدەخوازرێ بەچەوسێنراوان
لەپێناوی ڕاست‌ودروستی* چونکە
پادشاهێتی ئاسمان بۆ ئەوانە. 11
خۆزگەدەخوازرێ پێتان، کاتێ
خەڵکی جنێوتان پێ‌دەدەن‌و
دەتانچەوسێننەوە، لەپێناوی من
قسەی خراپتان دەخەنە پاڵ. 12
دڵخۆش‌و شادومان بن، چونکە
پاداشتتان مەزنە لەئاسمان. ئاواش
پێغەمبەرانیان پێش ئێوە
چەوساندۆتەوە!

خوێی زەویو ڕووناکی جیهان

(13ئێوە خوێی زەوین، بەڵام گەر
خوێ سوێریەکەی لەدەستدا، چۆن
تامە سوێرەکەی بۆ دەگەڕێتەوە؟
بەکەڵکی هیچ نایەت، ئەوە نەبێ
فڕێ بدرێتە دەرەوەو خەڵکی
پێشێلی بکەن. 14ئێوەن ڕووناکی
جیهان، شارێك لەسەر شاخ
دروستکرا ناتوانرێ بشاردرێتەوە.
15هەروەها خەڵکی چرا هەڵناکەن تا
بیخەنە ژێر جامو تەشتەوە، بەڵکو
لەشوێنێکی بڵند دایدەنێن، تاکو
ڕووناکی بدات بەهەموو ئەوانەی لە
ماڵەکەدان. 16بەهەمان شێوە با
ڕووناکیتان بۆ خەڵکی بدرەوشێتەوە،
هەتا ئیشە باشەکانتان ببینن‌و ستایشی
باوکتان بکەن کە لەئاسمانە.

تەواوکردنی شەریعەت

(17وابیرنەکەنەوە من هاتووم
شەریعەت* یان ووتەی پێغەمبەران*
لابەرم، من نەهاتووم لایبەرم، بەڵکو
تەواوکەرم بۆی. 18ڕاستیتان
پێدەڵێم: هەتا زەویو ئاسمان
لەئارادابێ، ووشەیەك یان خاڵێکی
شەریعەت لەناو ناچێ، تاهەمووی
دێتەدی. 19ئەوەی سەرپێچی خاڵێکی
بچووکی ئەم ڕاسپاردانەی کردو
خەڵکی فێرکرد وابکەن.
لەپادشاهێتی ئاسمان بەبچووکترین
ناودەبرێ. بەڵام ئەوەی ئیشی
پێدەکاتو خەڵکی فێر دەکات،
لەپادشاهێتی ئاسمان بەمەزن
ناودەبرێ. 20من پێتان دەڵێم: گەر
ڕاستیودروستیتان لەمامۆستایانی
شەریعەتو فەریسیەکان زیاتر نەبێت،
بە هیچ جۆرێك ناچنە ناو پادشاهێتی
ئاسمان.

تووڕەبوون

(21بیستوتانە لەکۆندا بەخەڵکی
ووتراوە: {خەڵکی مەکوژن، ئەوەی
بکوژێت شایانی حوکم بەسەردانە.}
22بەڵام من پێتان دەڵێم: هەر کەسێ
بەناڕەوا لەبراکەی تووڕە بێت،
شایانی حوکم بەسەردانە. ئەوەی
بەبراکەی دەڵێ هیچوپوچ شایانی
ڕاوەستانە لەبەردەم ئەنجومەنی باڵای
جوولەکە*، ئەوەش بەبراکەی دەڵێ
بێمێشك شایانی دۆزەخە. 23ئەگەر
قوربانیەکەت هێنا بۆ قوربانگە، لەوێ
بیرت کەوتەوە کە براکەت شتێکی
بەسەرتەوەیە، 24قوربانیەکەت
لەبەردەم قوربانگەدا بەجێبهێڵەو بڕۆ

یەکـەمجار بـراکەت ئاشـت بکەرەوە، ئیـنجا وەرە قوربانـیەکەت پێشـکەش بکـە. [25]هەروەها لـەگەڵ ئەو کەسەی ناکۆکــە لـەگەڵــت، خــێرا ئاشــت بـەرەوە، هـەر لـەو کاتەی بەرێگاوەن بـۆ دادگـا، نـەوەك بـتداتە دەسـت دادپـرسو دادپرسـیش بتداتە دەست پۆلــــیس، پۆلیســــیش ڕەوانـــــەی بەندیخانـــەت بکـــات. [26]ڕاســـتیت پێدەڵێم: لـەوێ دەرناچی تا دوا پوول نەدەیتەوە.

داوێن پیسی

([27]بیســتوتانە ووتــراوە: {داوێــن پیســی مەکــە}، [28]بــەڵام مــن پێــتان دەڵێم: ئەوەی بە هەوەسبازی سەیری ئافرەتـێکی کـرد، ئـەوا لـەدڵی خۆی داوێنپیسی لـەگەڵ کردووە. [29]ئەگەر چـاوی ڕاستت توشی گوناهیکردی دەری بهێـنەو فـڕێیبدە، چـاکتر وایە ئەندامـێکی لـەشـت نەمێـنێ، لەوەی هــەموو لـەشت بخرێتە دۆزەخەوە. [30] ئەگــەر دەســتی ڕاســتت تووشــی گونـاهی کردی، بیبڕەوەو فڕێیبدە، چاکتر وایە ئەندامێکی لـەشت نەمێنێ، لــەوەی هــەموو لەشـــت بخرێـــتە دۆزەخەوە.

تەڵاق

([31]دیســـان ووتـــراوە: {ئـــەوەی ژنەکەی تەڵاق دەدات، با تەڵاقنامەی بداتـە دەسـت.} [32]بـەڵام مـن پێتان دەڵــێم: ئــەوەی ژنەکــەی تــەڵاق دەدات بێهـۆی داوێـن پیسـی وای لـێدەکـات داوێـن پیسـی بکـات. ئـەوەش تەڵاق دراوێك بهێنێت، ئەوا داوێن پیسی دەکات.

سوێند خواردن

([33]بیســتوتانە لــەکۆندا ووتراوە: {پێچـــــەوانەی ســـــوێندەکانت مەجولـێرەوە، بەڵکو پەیمانت لـەگەڵ خوداوەنـد بەرەسـەر}، [34]بـەڵام من پێتان دەڵێم: هەرگیز سوێند مەخۆن، نـە بەئاسمان، چونکە تەختی شاهانەی خودایـە، [35]نە بەزەوی، چونکە جێی پێدانانێتی، نە بەقودس چونکە شاری پادشای مەزنە، [36]نە بەسەری خۆت، چـونکە توانـای ئەوەت نییە، تاڵێکی ڕەش یـا سپی بکەیت. [37]با قسەتان: بـە بـەڵێ بێت گەر وابوو، بە نەخێر بێــت گــەر وانــەبوو، لـەمــە زیاتــر لـەشەیتانەوەیە.

تۆڵەسەندن

([38]بیستوتانە ووتراوە: {چاو بە
چاو، ددان بە ددان}. [39]بەڵام من
پێتان دەڵێم: بەربەرەکانی خراپە
مەکەن بەخراپە، ئەوەی کێشای بە
ڕوومەتی ڕاستت، ئەوی کەشی بۆ
ڕاگرە. [40]ئەوەی ویستی کراسەکەت
ببات، چاکەتەکەشی بدەرێ. [41]
ئەوەی ناچاری کردی یەك میل
لەگەڵی بڕۆیت، دوو میل لەگەڵی
بڕۆ. [42]ئەوەی داوای شتێکی
لێکردیت، بیدەرێ. ئەوەی داوای
قەرزت لێدەکات مەیگەڕێنەوە.

خۆشەویستی دوژمنان

([43]بیستوتانە ووتراوە: {ئەوەی
لێت نزیکە خۆشت بوێ، ئەوەی
دوژمنتە ڕقت لێی بێت}، [44]بەڵام من
پێتان دەڵێم: دوژمنەکانتان
خۆشبوێو نوێژ بکەن بۆ ئەوانەی
دەتانچەوسێننەوە [45]بەمە دەبنە ڕۆڵەی
ئەو باوکەتان کە لەئاسمانە، ئەو
خۆری خۆی بەسەر چاكو خراپدا
هەڵدێنێو بارانی خۆی بەسەر
دادپەروەرو زۆرداریش دەبارێنێ. [46]
ئەگەر هەر ئەوانەتان خۆشویست کە
ئێوەیان خۆش دەوێ، چ پاداشتێ
وەردەگرن؟ ئایا باجگرانیش* ئەمە
ناکەن؟ [47]ئەگەر تەنها پێشوازیتان
لەبراکانتان کرد، چ شتێکی مەزنتان
کردووە ئایا بت پەرستەکانیش ئەمە
ناکەن؟ [48]بۆیە ڕاستو تەواو بن،
هەروەك باوکی ئاسمانیتان ڕاستو
تەواوە.

خێرکردن

6

(نەکەن لەبەر چاوی خەڵکی کاری
چاکە بکەن، بەنیازی ئەوەی بتانبینن.
ئەگینا پاداشتتان نییە لای باوکی
ئاسمانیتان.
[2]گەر خێرەکت کرد، زوڕنا
لێمەدە، وەك دووڕووەکان
لەکەنیشتو سەر شەقامەکان
دەیکەن، تاخەڵکی بیانبینن‌و بەشانو
باهویان هەڵبدەن. ڕاستیتان پێ
دەڵێم: بەمە ئەوان پاداشتی خۆیان
وەرگرت. [3]بەڵام تۆ کە خێرێکت
لەگەڵ یەکێ کرد، نەیەڵێت دەستی
ڕاستت بەچەپت بزانێ. [4]با
خێرەکەت نەبینراو بێت ئەو باوکەت
کەهەموو نهێنیەك دەبینێت، ئەو
پاداشتت دەداتەوە.

نوێژ کردن

(5کاتێ نوێژ* دەکەن وەك دووڕووەکان مەبن کە حەزدەکەن بە پێوە لەکەنیشتەکانو سووچی شەقامەکان نوێژ بکەن تاخەڵکی بیان بینن. ڕاستیتان پێ دەڵێم: بەمە ئەوان پاداشتی خۆیان وەرگرت. 6بەڵام تۆ کە نوێژ دەکەی، دەرگا لەسەر خۆت داخە، نوێژ بکە بۆ باوکی نەبینراوت، ئەو باوکەی هەموو نهێنیەك دەبینێت، ئەو پاداشتت دەداتەوە.

7کاتێ نوێژ دەکەن، ووشەکان ئەوەندە دووبارە مەکەنەوە، وەك بت پەرستەکان دەیکەن، ئەوان وابیر دەکەنەوە بەدووبارەکردنەوە، وەڵام بەدەست دەهێنن. 8وەك ئەوان مەبن، چونکە باوکتان دەزانێ پێویستیتان بەچییە، پێش ئەوەی داوای لێبکەن. 9دەتوانن ئاوەها نوێژ بکەن: (ئەی باوکمان لەئاسمان با ناوت پیرۆز* بێت، 10با پادشاهی تۆ بێت، باخواستت لەسەر زەوی پەیڕەو بکرێ وەك لە ئاسمان. 11نانی ڕۆژانەمان ئەمڕۆش بدەرێ. 12لە گوناهمان خۆش بە، وەك چۆن ئێمە لەگوناهی ئەوانە خۆش دەبین، کە خراپەمان بەرامبەر دەکەن. 13مەمان خەرە تاقی کردنەوە بەڵکو ڕزگارمان کە لەشەیتان.) 14گەر لەهەڵەی خەڵکی خۆش بوون، ئەوا باوکی ئاسمانیتان لەهەڵەکانتان خۆش دەبێت. 15ئەگەر لەهەڵەی خەڵکی خۆش نەبوون، ئەوا باوکیشتان لەهەڵەکانتان خۆش نابێت.

ڕۆژووگرتن

(16کاتێ بەڕۆژوو* دەبن، ڕووگرژ مەبن وەك دووڕووەکان کە ڕووگرژ دەکەن، بۆ ئەوەی بۆ خەڵکی دەرخەن کە بەڕۆژوون. ڕاستیتان پێ دەڵێم: ئەوانە پاداشتی خۆیان وەرگرتووە. 17بەڵام تۆ کە ڕۆژوو دەگری، دەمو چاوت بشۆ، بۆنی خۆش لەسەرت بدە، 18هەتا بۆ خەڵکی دەرنەکەوێ کە بەڕۆژوویت، بۆ باوکی نەبینراوت نەبێت، ئەو باوکەی هەموو نهێنیەك دەبینێت، ئەو پاداشتت دەداتەوە.

گەنجینەی ڕاستەقینە

(19لەسەر زەوی سامان کۆمەکەنەوە، کە مۆریانە و ژەنگ خراپی دەکەنو دز بەشوێنی دەگەڕێو دەیدزێ. 20سامانتان لە

ئاسمان کۆبکەنەوە، کە مۆریانەو ژەنگ خراپی ناکاو دزیش بەشوێنی ناگەڕێو نایدزێ. 21چونکە سامانت لەکوێ بێت، دڵیشت لەوێ دەبێت.

(22چاو چرای لەشە، گەر چاوت ساغ بێت، ئەوا لەشت هەمووی ڕووناکە، 23ئەگەر چاوت خراپ بێت، ئەوا لەشت هەمووی لەتاریکیدایە، بەڵام گەر ئەو ڕووناکییەی تیاتدایە تاریك بێ، ئاخۆ دەبێ چ تاریکییەك بێت. 24کەس ناتوانێ کۆیلەی دوو گەورە بێت، یان ڕقی لەیەکێکیان دەبێتو ئەوەی دیکەی خۆش دەوێت یان دڵسۆزی یەکێکیان دەبێتو ئەوەی دیکە پشتگوێ دەخات. ئێوەش ناتوانن کۆیلەی پارەو خودا بن بەیەکەوە.

خودا خەممان دەخوات

(25بۆیە پێتان دەڵێم: خەمی ژیانی خۆتان نەبێت، ئەوەندە خەمی خواردنو خواردنەوەو لەبەرکردن مەخۆن. ئایا ژیان لە خواردن زیاتر نییە؟ ئایا لەشتان لە جلوبەرگ گرنگتر نییە؟ 26سەیری باڵندەی ئاسمان بکەن. ناڕوێنێ، دروێنە ناکات، شت لەعەمبار کۆناکاتەوە. لەگەڵ ئەوەش باوکی ئاسمانیتان بەخێوی دەکات. ئایا ئێوە لەو باڵندانە زیاترنین؟ 27کێ لەئێوە گەر خەمی ئەمانەی خوارد، دەتوانێ یەك کاژێر لەژیانی زیاتر بکات. 28بۆچی خەمی بەرگتانە؟ سەیری گوڵی کێڵگە بکەن چۆن گەورە دەبێت، بێئەوەی هیلاك بێتو بڕێسێت، 29با پێتان بڵێم: تەنانەت سلێمانی داناش لەوپەڕی مەزنیدا وەك ئەو گوڵانەی لەبەرنەکردووە. 30گەر بێتو خودا گیای دەشت ئاوها بپۆشێت، هەرچەندە ئەمڕۆ هەنو بەیانی تەنوریان پێ دادەخرێت، ئایا ئێوە ئەی کەم باوەڕینە، لەوان زیاتر نین تا پۆشتەتان بکات؟ 31خەم مەخۆن بڵێن: چی بخۆین؟ یان چی بخۆینەوە؟ یان چی لەبەر بکەین؟ 32ئەم شتانە هەمووی بت پەرستان هەوڵی بۆ دەدەن. باوکی ئاسمانیتان دەزانێ پێویستیتان بەمانە هەمووی هەیە. 33 ئێوە یەکەمجار داوای پادشاهێتیو ڕاستودروستی خودا بکەن، ئەوانی دیکەتان هەمووی بۆ جێبەجێ دەبێ.

34ئەوەندە خەمی بەیانی مەخۆن، چونکە بەیانی خەمی خۆی دەخواتو هەر ڕۆژێك بەشی خۆی گیروگرفتی

هەیە.

خەڵکی تاوانبار مەکەن

7
(خەڵکی تاوانبار مەکەن تا تاوانبار
نەکرێن، 2چونکە بەو شێوەیەی
خەڵکی تاوانبار دەکەن ئێوەش
تاوانبار دەکرێن، بەو پێوانەی بۆ
خەڵکی دەپێون، بۆتان دەپێونەوە. 3
بۆچی سەرنج لەپووشی ناوچاوی
براکەت دەدەیت، بەڵام ئاگات
لەتەختە دارەکەی ناو چاوی خۆت
نییە؟ 4یان چۆن بەبراکەت دەڵێیت:
ڕێم بدە با ئەو پووشە لەچاوت
دەربهێنم، لەکاتێکدا تەختە دارێك
لەچاوی خۆتدایە؟ 5ئەی دووڕوو
یەکەم جار تەختە دارەکەی ناو
چاوت دەربهێنە، تا باش ببینیت،
ئەوسا پووشی ناوچاوی براکەت
دەربهێنە. 6شتی پیرۆز مەدەن
بەسەگ، زێڕیشتان فڕێ مەدەنە
بەردەم بەراز، نەوەك بەقاچی پێ‌شێلی
بکاتو بەسەرتان هەڵگەڕێتەوەو
پارچە پارچەتان بکات.

داوا بکەن، پێتان دەدرێ

(7داوا بکەن، پێتان دەدرێ.
بگەڕێن، دەدۆزنەوە. لەدەرگا بدەن،
لێتان دەکرێتەوە. 8هەر کەسێ داوا
بکات، وەردەگرێ. ئەوەی
دەگەڕێت دەدۆزێتەوە. ئەوەش کە
لەدەرگا دەدات، لێی‌دەکرێتەوە. 9چ
مرۆڤێك لەئێوە گەر منداڵەکەی
داوای نانی لێ‌کرد، بەردی
دەداتێ. 10یان داوای ماسی
لێ‌بکات، ماری دەداتێ؟ 11گەر
ئێوەی خراپ بزانن شتی باش
بەمنداڵەکانتان بدەن، ئایا دەبێ
باوکی ئاسمانیتان چەند شتی باشتر
بدات بەوانەی داوای لێ‌دەکەن.
12چۆن دەتانەوێ خەڵکی
هەڵسوکەوتتان لەگەڵ بکەن،
بەهەمان شێوە هەڵسوکەوتیان لەگەڵ
بکەن ئا ئەمەیە پوختەی شەریعەتو
فێرکردنی پێغەمبەران.

دەرگای تەنگ

(13لە دەرگای تەنگەوە بڕۆنە
ژوورەوە، چونکە ئەو دەرگایەی
بەرەو لەناوچوون دەڕوات، پانەو
ڕێگاکەی بەرینەو زۆریش لێیەوە
دەچنە ژوورەوە. 14بەڵام تەنگترین
دەرگاو نارەحەتترینیان، دەرگاو
ڕێگای گەیشتنە بەژیان، ئەوانەی ڕێی

پێدەبەن زۆر کەمن.

ناسین بە بەرووبووم

(15ئاگاداری پێغەمبەرە
درۆزنەکان بن، ئەوان دێن بۆ لاتان،
گورگن لەپێستی مەڕ، 16بەڵام
بەبەرووبوومیان بیان ناسن، ئایا دڕك
ترێ دەگرێ یان حوشترئالووك
هەنجیر دەگرێ؟ 17هەموو دارێکی
باش بەرووبوومی باش دەدات. داری
خراپیش بەرووبوومی خراپ. 18
داری باش بەرووبوومی خراپ
نادات، هەروەها داری خراپ
بەرووبومی باش نادات. 19هەر
دارێك بەرووبوومی باش نەدات،
دەبڕڕێتەوەو فڕێ دەدرێتە ناو ئاگر.
20کەواتە دەتوانن بە بەرووبوومیان
بیانناسن. 21هەموو ئەوانەی کە
دەڵێن: خوداوەند، خوداوەند! ناچنە
ناو پادشاهێتی ئاسمان، ئەوانە نەبن‌کە
بەخواستی باوکم دەکەن کە
لەئاسمانە. 22لەڕۆژی لێ
پرسینەوەدا، زۆر کەس پێم دەڵێن:
خوداوەند، خوداوەند، ئایا بەناوی تۆ
نەدواین، بەناوی تۆ ڕۆحی پیسمان
دەرنەکرد، بەناوی تۆ زۆر کاری
سەرسوڕهێنەرمان نەکرد؟ 23بەڵام
لەو کاتەدا پێیان دەڵێم: من هەرگیز
ئێوەم نەناسیوە، لێم دوورکەونەوە
ئەی بەدکاران!

داناو گێل

(24ئەوەی گوێی لەم ووتانەم
دەبێتو هەڵسوکەوتی پێدەکات،
وەك پیاوێکی دانا وایە کە بناغەی
خانووەکەی لەسەر بەرد دروست
کردبێت. 25کاتێ باران باری، لافاو
هەستاو ڕەشەبا هاتو لە
خانووەکەیدا، خانووەکەی
نارووخێت، چونکە لەسەر زەویەکی
بەردین دروستی کردووە. 26ئەوەش
کە گوێی لەم ووتانەم دەبێتو
هەڵسوکەوتی پێناکات، لە
کابرایەکی گێل دەکات خانووەکەی
لەسەر لم دروست کردبێت، 27کاتێ
باران باریو لافاو هەستاو ڕەشەبا
هاتو لە خانووەکەیدا،
خانووەکەی دەڕووخێنێ، بەڵام
ڕووخانێکی چاك.)
28کاتێ عیسا لەم ووتانە تەواو
بوو، خەڵکەکە لەشێوەی فێرکردنی
زۆر سەرسام بوون، 29چونکە وەك
دەسەڵاتدارێك فێری دەکردن، نەك
وەك مامۆستایانی شەریعەت.

پاکبوونەوەی نەخۆشی گولی

8

کاتێ عیسا لەسەر چیایەکە هاتە
خوارەوە، خەڵکێکی زۆر دوای
کەوتن. 2 پیاوێك نەخۆشی گولی
هەبوو، هات کڕنۆشی بۆ بردو
ووتی: (گەورەم، گەر بتەوێ،
دەتوانی پاکم بکەیتەوە.) 3 عیسا
دەستی بۆ بردو دەستی لێداو
ووتی: (من دەمەوێ، پاك بەرەوە.)
کابرا دەست بەجێ برینی پێوە نەما. 4
عیسا پێی ووت: (ئاگاداربە، بەکەس
مەڵێ، بەڵکو بڕۆ خۆت نیشانی
کاهین بدەو ئەو قوربانییەی موسا
فەرمانی داوە پێشکەشیبکە، با ئەمە
بببێتە شایەتییەك بۆ خەڵکی.)

باوەڕی سەرپەلێك

5 کاتێ عیسا چووە شاری
کەفەرناحوم، سەرپەلێك هات بۆ
لایو لێی پاڕایەوەو ووتی: 6 (گەورەم
ئیشکەرێکم هەیە، ئیفلیج بووە لەناو
جێدا کەوتووەو ئازارێکی زۆری
هەیە؟) 7 عیسا پێی ووت: (وا
لەگەڵت دێم چاکی دەکەمەوە.) 8
سەرپەلەکە وەڵامی دایەوەو ووتی:
(گەورەم من شایانی ئەوە نیم خۆت
بێیتە ماڵەکەم، بەڵکو تەنها ووشەیەك
بڵێ ئیشکەرەکەم چاك دەبێتەوە. 9
چونکە منیش مرۆڤێکم لەژێر
دەسەڵاتی لەخۆم گەورەتر، هەروەها
سەربازیشم هەیە لەژێر دەسەڵاتی
منن، بەیەکێ بڵێم: (بڕۆ)، دەڕوات،
بەوی کە بڵێم: (وەرە)، دێت،
بەکۆیلەکەشم بڵێم: (ئەوە بکە)،
دەیکات.) 10 کاتێ عیسا گوێی لەمە
بوو، بەسەرسوڕمانەوە بەوانەی دوای
کەوتبوون، ووتی: (ڕاستیتان پێ
دەڵێم، لەئیسرائیلدا کەسم نەدی
باوەڕێکی مەزنی ئاوای هەبێت. 11
پێتان دەڵێم: خەڵکێکی زۆر
لەڕۆژهەڵاتو ڕۆژئاواوە دێنو
لەگەڵ ئیبراهیمو ئیسحاقو یاقوب
لەناو پادشاهێتی ئاسمان دادەنیشن. 12
بەڵام ڕۆڵەکانی پادشاهێتی* خۆیان،
فڕێ دەدرێنە تاریکی دەرەوە جا
لەوێیە گریانو چرکە چرکی ددان.)
13 ئینجا عیسا بە سەرپەلەکەی ووت:
(بڕۆ بەپێی باوەڕت، با بۆت ببێ.)
هەر لەو کاتەدا لەوێ ئیشکەرەکەی
چاکبووەوە.

چاککردنەوەی خەڵکێکی زۆر

14 کاتێ عیسا بۆ ماڵی پەترۆس

چوو، خەسوی پەترۆسی بینی لەناو
جێدا کەوتووەو تای لێ‌هاتووە. 15
عیسا دەستی گرت، تایەکەی نەما.
ئیتر ئەویش هەستاو دەستی کرد
بەخزمەتکردنیان. 16 کاتێ ئێوارە
داهات، خەڵکی ژمارەیەکی زۆر
شێتیان بۆ هێنا، چی ڕۆحی پیس
هەبوو تیایان بە ووشەیەك دەری
کرد. هەروەها هەموو نەخۆشەکانی
دیکەشی چاك کردەوە. 17 تاکو
ئەوەی لەسەر زمانی پێغەمبەر ئەشعیا
هاتووە بێتەدی کە دەڵێ: {ئەو
دەردەکانی لابردین‌و نەخۆشیەکانی
هەڵگرتین.}

نرخی دوای عیسا کەوتن

18 کاتێ عیسا بینی خەڵکێکی
زۆر لەدەوری کۆبوونەتەوە
فەرمانیدا بەقوتابیەکانی تا بپەڕنەوە
بۆ بەری ئەوبەری دەریاچەکە. 19
یەکێ لەمامۆستایانی شەریعەت هاتە
پێشەوەو ووتی: (مامۆستا بۆ کوێ
بڕۆیت دوات دەکەوم.) 20 عیسا
وەڵامی دایەوەو ووتی: (ڕێوی
کونی هەیەو باڵندەکانی ئاسمانیش
هێلانە، بەڵام ڕۆڵەی مرۆڤ، جێی نییە
سەری بخاتە سەر.) 21 هەروەها یەکێ
لەقوتابیەکانی پێی ووت: (گەورەم،
ڕێگەم بدە جارێ بچم باوکم بنێژم.)
22 عیسا وەڵامی دایەوە: (دوامکەوە،
واز لە مردووان بهێنە مردووەکانیان
بنێژن.)

عیسا ڕەشەبا هێمن دەکات

23 ئینجا عیسا سەرکەوتە سەر
بەلەمێك‌و قوتابییەکانی دوای کەوتن.
24 لەناکاو ڕەشەبایەکی بەهێز
هەڵی کردە سەر دەریاچەکە،
ئەوەندەی نەمابوو شەپۆڵی ئاو
بەلەمەکە نقووم بکات، بەڵام
عیسا نووستبوو. 25 قوتابییەکانی خێرا
چوونە لای، هەڵیانساندو ووتیان:
(گەورەم ڕزگارمان کە وا لەناو
دەچین.) 26 ئەویش پێی ووتن:
(ئەی کەم باوەڕینە، بۆچی
دەترسن؟) ئینجا هەستا فەرمانیدا
بەڕەشەباو دەریاچەکە، هێمنی
باڵی کێشا بەو ناوەدا. 27 هەموو
سەریان سوڕماو ووتیان: (ئەمە چ
مرۆڤێکە، وا ڕەشەباو دەریا
گوێڕایەڵی دەکەن؟)

دەرکردنی ڕۆحی پیس

28 کاتێ عیسا گەیشتە ئەوبەری

دەریاچەکە، لەشاری جەدەرین
دوو پیاوی بینی ڕۆحی پیسیان تێدا
بوو، تازە لە نێوان گۆڕەکانی
گۆڕستان هاتبوونە دەرەوە، ئەمانە
زۆر دڕندە بوون، تەنانەت کەس
نەیدەتوانی لەو ڕێگەیەوە بڕوات. 29
لەناکاو هاواریان کردو ووتیان:
(چیت لێمان دەوێ، ئەی عیسای
ڕۆڵەی خودا؟ هاتووی بۆ ئێرە پێش
کاتی خۆی، تا ئازارمان بدەی؟) 30
لەو نزیکانە ڕانە بەرازێك دەلەوەڕان،
31 ڕۆحە پیسەکانی ناو دوو مرۆڤەکە
لێیپاڕانەوەو پێیان ووت: (ئەگەر
دەرمان دەکەیت، بمانێرە ناو ئەو
بەرازانەوە.) 32 ئەویش پێی ووتن:
(بڕۆن.) ئەوانیش لە مرۆڤەکان
چوونە دەرەوەو چوونە ناو
بەرازەکانەوە، ڕانە بەرازەکە
لەقەدپاڵی گردەکەوە بەرەو
دەریاچەکە هەڵدێرانو لەناو ئاوەکە
خنکان. 33 شوانەکان کاتێ ئەمەیان
بینی، خێرا ڕایان کرد بۆ ناو شار،
ئەوەی بینییان لە دوو پیاوەکەی
ڕۆحی پیسیان تیا بوو و لەڕانە
بەرازەکە، هەموویان بۆ خەڵکی شار
گێڕایەوە. 34 ئەوەبوو شارەکە
هەمووی هاتە دەرەوە بۆ بینینی
عیسا، دوای ئەوەی بینییان، داوایان
لێ کرد ئاوایەکەیان
بەجێ بهێڵێ.

چا کردنەوەی ئیفلیجێك

9
ئینجا عیسا سواری بەلەم بوو،
دەریاچەکەی بڕی‌و گەڕایەوە بۆ
شارەکەی خۆی ﴿کەفەرناحوم﴾. 2
کابرایەکی ئیفلیجیان هێنایە لای
بەجێگەکەیەوە، کاتێ عیسا سەیری
باوەڕیانی کرد، بەکابرای ووت:
(ووڕەت بەرزبێ کوڕم، گوناهەکانت
بەخشراون.) 3 هەندێ لەمامۆستایانی
شەریعەت لەدڵی خۆیان ووتیان:
(ئەمە کفر دەکات.) 4 عیسا زانی بیر
لەچی دەکەنەوەو لێی پرسین: (بۆچی
لەدڵتان بەخراپە بیردەکەنەوە؟ 5
کامیان ئاسانترە بووترێ:
(گوناهەکانت بەخشران.) یاخود
بووترێ: (هەستەو بڕۆ؟) 6 بەڵام بۆ
ئەوەی بزانن ڕۆڵەی مرۆڤ لەسەر
زەوی دەسەڵاتی گوناە بەخشینی
هەیە.) ئینجا بەئیفلیجەکەی ووت:
(هەستە، جێگاکەت هەڵگرەو
بڕۆرەوە بۆ ماڵ.) 7 ئەویش دەست
بەجێ هەستایە سەرپێ‌و بەپێی خۆی

بەرەو ماڵ گەڕایەوە. 8کاتێ
خەڵکەکە ئەمەیان بینی، ترسانو
دەستیان‌کرد بەستایشی ئەو خودایەی
ئەم دەسەڵاتەی داوە بەمرۆڤ.

عیسا بۆ گوناهباران هاتووە

9کاتێ عیسا لەوێ تێدەپەڕی،
باجگرێکی دی ناوی مەتتا بوو،
لەسەر شوێنی باج وەرگرتن
دانیشتبوو. پێی ووت: (دوام کەوە.)
ئەویش هەستاو دوای کەوت. 10
لەکاتێکدا عیسا چووە ماڵی مەتتاو
لەسەر خوان دانیشت، زۆر
لەباجگرەکانو گوناهباران هاتنو
لەسەر خوان لەگەڵ عیساو
قوتابیەکانی دانیشتن. 11کە
فەریسیەکان ئەمەیان بینی،
بەقوتابیەکانیان ووت: (بۆچی
مامۆستاتان لەگەڵ باجگرو
گوناهباران دادەنیشێتو نان
دەخوات؟) 12کاتێ عیسا گوێی لە
ووتەکانیان بوو، ووتی: (مرۆڤی لەش
ساغ پێویستی بە پزیشك نییە، بەڵكو
نەخۆش. 13بڕۆنو مانای ئەمە فێربن:
{من داوای بەزەیی دەکەم نەك
قوربانی}، نەهاتووم بۆ بانگ کردنی
ئەوانەی خۆیان بەچاك دەزانن، بەڵكو
گوناهباران بۆ تۆبەکردن.)

لەبارەی ڕۆژووەوە

14ئینجا قوتابیەکانی یەحیا لەعیسا
هاتنە پێشەوەو پرسیاریان لێکرد:
(بۆچی ئێمەو فەریسیەکان بەڕۆژوو
دەبین، بەڵام قوتابیەکانت بەڕۆژوو
نابن؟) 15عیسا پێی ووتن: (ئایا
خەڵکی لەشایدا شیوەن دەکەن کاتێ
زاوا لەنێوانیان بێت؟ بەڵام ڕۆژانێ
دێت زاوا بەرز دەکرێتەوەو لەنێوانیان
نامێنێ، ئەوسا بەڕۆژوو دەبن. 16هیچ
کەسێ کراسی کۆن بەقوماشێکی
تازە پینە ناکات، چونکە پارچە
تازەکە دەچێتەوەیەكو کراسە کۆنەکە
ڕادەکێشێتو دڕاویەکە خراپتر
دەکات. 17خەڵکی مەی تازە ناکەنە
مەشکەی کۆنەوە، ئەگینا مەشکەکە
دەدڕێ، مەیەکە دەڕژێو
مەشکەکەش لەناو دەچێ. بەڵکو
مەی تازە دەکرێتە مەشکەی تازەوە،
تا مەیەکەو مەشکەکەش بەیەکەوە
پارێزراو بن.)

زیندووکردنەوەی کچێك

18لەکاتێکدا عیسا ئەمانەی
دەووت، یەکێ لەپێشەوایانی

جوولەکە هاتە پێشەوە، کڕنووشی
بۆ بردو ووتی: (کچەکەم ئێستا مرد،
بەڵام وەرە دەستی لێ بدە، زیندوو
دەبێتەوە)، 19عیسا هەستاو لەگەڵ
قوتابیەکانی دوای پیاوەکە کەوت.
20هەر لەوکاتەدا ژنێك کە دوانزە
ساڵ بوو نەخۆشی خوێن لێچوونی
هەبوو، لەعیسا نزیك بووەوەو
لەدواوە دەستی بۆ چمکی
کراسەکەی بردو لەدڵی خۆیدا
ووتی: 21(ئەگەر تەنها دەست
لەجلەکانیشی بدەم، چاك دەبمەوە.)
22عیسا ئاوڕی دایەوە بینیو ووتی:
(کچەکە، دڵنیابە، باوەڕت چاکی
کردیتەوە.) ژنەکە دەست بەجێ
چاك بووەوە. 23کاتێ عیسا چووە
ماڵی پێشەواکە، شیوەنکەرانو
کۆمەڵێ خەڵکی بینی بەیەکا دێنو
دەچن. 24ووتی: (لاچن، کچەکە
نەمردووە، بەڵکو خەوتووە.)
ئەوانیش پێی پێکەنین. 25کاتێ
خەڵکەکەی کردە دەرەوە، هاتە
ژوورەوەو دەستی کچەکەی گرت،
کچە هەستایە سەرپێ. 26ئەم هەواڵە
لەهەموو وولاتدا بڵاوبووەوە.

چاکردنەوەی دوو کوێر

27کە عیسا لەوێ ڕۆیشت، دوو
کوێر دوای کەوتن، هاواریان
دەکردو دەیان ووت: (ڕۆڵەی داود،
بەزەییت پێمانبێتەوە) 28کاتێ هاتە
ماڵەوە، هەردووکیان هاتنە لای.
عیسا لێی پرسین: (ئێوە باوەڕتان
بەوە هەیە من دەتوانم ئەمە
بکەم؟) ئەوانیش وەڵامیان دایەوە:
(بەڵێ گەورەم.) 29ئەویش دەستی
هێنا بە چاویانداو ووتی: (بابۆتان ببێ،
بەپێی باوەڕتان.) 30دەست بەجێ
چاویان ڕووناکی تێکەوت، عیسا
پێی ڕاگەیاندنو ووتی: (ئاگاداربن
بەکەس مەڵێن) 31بەڵام ئەوان
ڕۆیشتنو هەواڵیان لەهەموو
ناوچەکەدا بڵاوکردەوە.

لاڵێك دەکەوێتە قسەکردن

32کە دوو کابراکە چوونە
دەرەوە، چەند کەسێك لاڵێکیان
هێنایانە لای، ڕۆحی پیسی تیا بوو.
33کاتێ عیسا ڕۆحە پیسەکەی لێ
دەرکرد، لاڵەکە دەستی کرد
بەقسەکردن. خەڵکەکە سەریان
سوڕماو ووتیان: (شتی وا بەهیچ
جۆرێك لەئیسرائیلدا نەبینراوە.) 34

بەڵام فەریسییەکان ووتیان: (ڕۆحی
پیس بەهێزی سەرۆکی ڕۆحە
پیسەکان دەردەکات.)

دروێنەی زۆرو کرێکاری کەم

35عیسا بەشارو لادێکان دەگەڕا،
لە کەنیشتەکان خەڵکی فێردەکردو
مزگێنی پادشاهێتی ئاسمانی
ڕادەگەیاند. هەموو دەردو
نەخۆشیەکی چاك دەکردەوە. 36کاتێ
خەڵکەکەی دەبینی بەزەیی پێیاندا
دەهاتەوە، چونکە پەرێشانو
دەربەدەر بوون، وەك مەڕی بێ شوان
بوون. 37جا بە قوتابیەکانی ووت:
(دروێنە زۆرە، کرێکار کەمە. 38
کەواتە نوێژ بکەن تا خوداوەندی
دروێنە کرێکار بۆ دروێنەکەی
بنێرێت.)

بانگکردنی دوانزە نێرراوەکە

10
ئینجا دوانزە قووتابیەکەی* بانگ
کرد، دەسەڵاتی دانێ تا ڕۆحە
پیسەکان دەر بکەنو هەموو
نەخۆشیو دەردێك چاك بکەنەوە. 2
ناوی دوانزە نێرراوەکەش* ئەمەیە:
شەمعون کە بە پەترۆس ناودەبرا
لەگەڵ ئەندراوسی برای، یاقوبی
کوڕی زەبدیو یۆحەنای برای. 3
فیلیپۆسو برتۆلماوس، تۆماو مەتتای
باجگر، یاقوبی کوڕی حەلفاو
تەداوس، 4شەمعونی قانەویو
یەهوزای ئەسخەریوتی ئەوەی عیسای
بەدەستەوەدا.

عیسا نێرراوەکانی دەنێرێت

5عیسا ئەمانەی ناردو ووتی: (ئەو
ڕێگەیە مەگرن کە بەناو
ناجوولەکاندا دەڕوات، مەچنە شاری
سامریەکان*، 6بەڵکو بەتایبەتی بڕۆنە
لای مەڕە وون بووەکانی ماڵی
ئیسرائیل. 7کاتێ دەچن ئەم پەیامە
ڕابگەیێنن: (پادشاهێتی ئاسمان نزیك
بۆتەوە.) 8نەخۆش چاك بکەنەوە،
مردوو زیندووبکەنەوە، گەڕوگولی
پاك بکەنەوە، ڕۆحە پیسەکان
دەربکەن. بەخۆڕایی وەرتان گرتووە
بەخۆڕایی بیدەن. 9زێڕو زیو و مس
لەگەڵ خۆتان هەڵ مەگرن، 10تورەکە
لەگەڵ خۆتان هەڵمەگرن، دوو
کراسو دوو پێڵاوو گۆچان مەبەن،
چونکە ئیشکەر شایانی ئەوەیە
خۆراکی خۆی بدرێتێ. 11دەچنە هەر
شارو لادێیەك، بگەڕێن بەشوێن

ئەوانەی شایانی ئێوەبن، لەوێ
بمێننەوە هەتا کاتی ڕۆیشتنتان دێت.
[12]کە چوونە ماڵێك سڵاویان
لێبکەن. [13]ئەگەر هاتوو ئەو ماڵە
بەڕاستی شایانی ئەوە بوون، با
ئاشتیتان بچێتە ناویانەوە ئەگەر شایانی
ئەوە نەبوون، با ئاشتیتان بگەڕێتەوە
بۆ خۆتان. [14]گەر یەکێك پێشوازی
لێنەکردن، یان گوێی لێنەگرتن،
ئێوەش کە لەو ماڵو شارە
دەچنەدەرەوە، تۆزی پێتان بتەکێنن.
[15]ڕاستیتان پێدەڵێم: لەڕۆژی
لێپرسینەوەدا، دۆخی شاری
سەدومو عەمورە* باشتر دەبێ لەو
شارە.

چەوسانەوەی داهاتوو

([16]من ئێوە وەك بەرخ بەناو
گورگدا دەنێرم، جا دانابن وەك
مار، نەرمونیان بن وەك کۆتر. [17]
ئاگادار بن، خەڵکی دەتان دەنە
دەست دادگا، لە کەنیشتەکانیاندا
بەقامچی لێتان دەدەن، [18]لەپێناوی
من دەبرێنە بەردەم دادوەرو
پادشاکان، ئەمەش دەبێتە شایەتیەك
بۆ من، لای جولەکەو
میللەتانیش. [19]کاتێ دەتاندەنە
بەدەستەوە، گوێ مەدەنە ئەوەی
چۆن قسە بکەن یان چی بڵێن،
چونکە لەوکاتەدا پێتان دەووترێ
چی بڵێن. [20]ئێوە خۆتان قسە
ناکەن، بەڵکو ڕۆحی باوکتانە
بەهۆی ئێوەوە قسە دەکات. [21]برا،
برای خۆی دەدا بەدەستەوە بۆ
مردن، باوك منداڵی خۆی. منداڵان
لەباوکو دایك هەڵدەگەڕێنەوەو
دەیانکوژن. [22]خەڵکی ڕقیان لێتان
دەبێ لەبەر ناوی من، بەڵام ئەوەی
تاکۆتایی خۆی ڕاگرێ، ئەوە
ڕزگاری دەبێت. [23]کە لەشارێ
دەتان چەوسێننەوە، ڕاکەن بۆ
شارێکی دیکە. ڕاستیتان پێدەڵێم:
شارەکانی ئیسرائیل تەواو ناکەن
پێش هاتنەوەی ڕۆڵەی مرۆڤ.

مەترسن

([24]قوتابی لەمامۆستاکەی بەرزتر
نیەو کۆیلەش لەگەورەکەی بەرزتر
نیە. [25]بەسە قوتابی وەك
مامۆستاکەی بێت وکۆیلەش وەك
گەورەکەی بێت. گەر خاوەن ماڵیان
بە بەعلەزبول* ناوبردبێت' ئاخۆ
دەبێ چی بەئەندامانی ماڵەکەی
بووترێ؟ [26]لەوان مەترسن، چونکە

هیچ شتێکی شاراوە نییە دەرنەکەوێت‌و هیچ نهێنیەك نییە ئاشکرا نەبێت. 27ئەوەی لە تاریکیدا پێتانی دەڵێم، لەڕووناکیدا بیلێنەوە، ئەوەی بەچرپە گوێتان لێ‌دەبێ، بەدەنگی بەرز لەسەربانان ڕایبگەیێنن. 28مەترسن لەوانەی دەتان کوژن بە لەش‌و ناتوانن دەروونتان بکوژن، بەڵکو ترستان لەوەبێ کە دەتوانێ لەش‌و دەروون بەیەکەوە لەدۆزەخدا لەناوبەرێ. 29ئایا دوو چۆلەکە نافرۆشن بە یەك فلس؟ کەچی لەگەڵ ئەوەشدا، یەکێ لەوانە بەبێ خواستی باوکتان ناکەوێتە سەر زەوی. 30ئێوە تەنانەت قژی سەریشتان ژمێراوە. 31کەواتە مەترسن، ئێوە زۆر لەچۆلەکە بەنرخترن. 32ئەوەی دانم پیادەنێ بەرامبەر بەخەڵکی، منیش دانی پیا دەنێم بەرامبەر بەباوکم، ئەوەی کە لەئاسمانە. 33بەڵام ئەوەی نکۆڵیم لێدەکات بەرامبەر بەخەڵکی، منیش نکۆڵی لێدەکەم بەرامبەر باوکم، ئەوەی کە لەئاسمانە.

ئاشتی‌نا بەڵکو شمشێر

(34لەوباوەڕەدا نەبن من هاتووم بۆ ئەوەی ئاشتی بێنمە سەر زەوی، نەهاتووم بۆ هێنانی ئاشتی، بەڵکو شمشێر! 35من هاتووم بۆ ئەوەی ناکۆکی بخەمە نێوان، باوك‌و کوڕ، کچ‌و دایك، بووك‌و خەسوو. 36ئا بەم جۆرە مرۆڤ دوژمنی خانەوادەکەی خۆی دەبێت.

37ئەوەی دایك‌و باوکی لەمن زیاتر خۆشویست، شایانی من نییە. ئەوەی کوڕی یان کچی لەمن زیاتر خۆشویست، شایانی من نییە. 38ئەوەی خاچەکەی هەڵنەگرێ‌و دوام نەکەوێت، شایانی من نییە. 39ئەوەی خۆی بەژیانیەوە بەستبێتەوە، دەیدۆڕێنێ، ئەوەی ژیانی خۆی لەپێناوی من بدۆڕێنێ، دەیباتەوە. (40ئەوەی پێشوازی لەئێوە بکات، ئەوا پێشوازی لەمن دەکات، ئەوەش پێشوازی لەمن بکات، ئەوا پێشوازی لەوە دەکات کە منی ناردووە. 41ئەوەی پێشوازی لەپێغەمبەرێك بکات، لەبەرئەوەی پێغەمبەرە، ئەوا پاداشتی پێغەمبەرێك وەردەگرێت. ئەوەش پێشوازی لەمرۆڤێکی چاك بکات، ئەوا پاداشتی مرۆڤێکی چاك وەردەگرێت. 42هەرکەسێکیش جامێ ئاوی سارد

بدات بەیەکێ لەم مندالأنە،
لەبەرئەوەی قوتابی منن، ڕاستیتان پێ
دەڵێم: پاداشتی ئەو هەرگیز وون
نابێت.)

عیساو حەزرەتی یەحیا

11

کە عیسا لەئامۆژگاری کردنی
دوانزە قوتابیەکەی تەواو بوو، لەوێ
ڕۆیشت، چوو بۆ فێرکردنو
ڕاگەیاندنی ووشەی خودا
لەشارەکانیان.
2 کاتێ یەحیا لەبەندیخانەدا ئەو
کارانەی عیسای بیست، هەندێ
لەقوتابیەکانی ناردە لای، 3 لێیان
پرسی: (ئایا تۆی ئەوەی کە دێ، یان
چاوەڕێی یەکێکی دیکە بکەین؟) 4
عیسا وەڵامی دانەوەو ووتی: (بڕۆن،
ئەوەی بیستوتانەو بینیوتانە بەیەحیای
بڵێن: 5 کوێرەکان دەبینن، گۆجەکان
بەڕێکی دەڕۆن، گەڕوگولان پاك
دەبنەوە، کەڕان دەبیستن، مردووان
زیندوو دەبنەوەو هەژاران مزگێنیان
پێ دەدرێ. 6 خۆزگە دەخوازرێ
بەوانەی گومانم لێ ناکەن.) 7 دوا
بەدوای ڕۆیشتنی قوتابیەکانی یەحیا،
عیسا دەستی کرد بەقسەکردن
لەبارەی یەحیاوە بۆ خەڵکەکە،
ووتی: (بۆ بینینی چی چوونە بیابان؟
بۆ بینینی قامیشێك کە با
دەیجولێنێتەوە؟ 8 ئەی بۆ بینینی چی
چوون؟ بۆ بینینی مرۆڤێك کە بەرگی
نایابی لەبەربێ؟ ئەوەتان ئەوانەی
بەرگی نایاب لەبەردەکەن، وان
لەکۆشکی پادشاکان. 9 ئەی بۆچی
چوونە دەرەوە؟ بۆ بینینی
پێغەمبەرێك؟ بەڵێ من پێتان دەڵێم،
بەڵکو مەزنتر لەپێغەمبەر.) 10 ئەمە
ئەوەیە کە دەربارەی نووسراوە: {
ئەوەتا من نێرراوی خۆم لەپێشتەوە
دەنێرم ئەوەی ڕێگات بۆ ئامادە
دەکات.} 11 ڕاستیتان پێدەڵێم:
لەنێو ئەوانەی لەژن لەدایك بوون،
نییە مەزنتر لەیەحیای خەڵك
لەئاوهەڵکێش، بەڵام بچووکترینی
ئەوانەی لەپادشاهێتی ئاسمانن، لەو
مەزنترە. 12 لەڕۆژانی یەحیای خەڵك
لەئاوهەڵکێشەوە تا ئێستا پادشاهێتی
ئاسمان پێشکەوتنێکی بەهێز پێش
دەکەوێ، هەرچەندە بەهێزەکان
هەوڵی ڕاگرتنی دەدەن. 13
شەریعەتو هەموو پێغەمبەران،
تاهاتنی یەحیا پێشبینییانکردووە. 14
ئەگەر بڕوا دەکەن، ئەم یەحیایە ئەو

ئەلیاسەیە* کە چاوەڕێی گەڕانەوەی
دەکرێت. 15ئەوەی گوێی هەیە بۆ
گوێ گرتن باگوێ بگرێ!
16(ئەم نەوەیە لەچی دەکەن؟
لەو منداڵانە دەکەن کە لەگۆڕەپانی
بازاڕە دانیشتوونو بانگی
هاوڕێکانیان دەکەنو دەڵێن: 17
زوڕنامان بۆ لێدان کەچی
هەڵنەپەڕین، شینمان بۆ کردن کەچی
سنگتان نەکوتیو لەخۆتان نەدا. 18
یەحیا هات چونکە ناخواو ناخواتەوە،
ووتیان: (ڕۆحی پیسی تیایە.) 19ئینجا
ڕۆڵەی مرۆڤ هات، دەخواو
دەخواتەوە ووتیان: (ئەمە پیاوێکی
زۆرخۆرو مەستە، هاوڕێی باجگرانو
گوناهبارانە.) بەڵام ڕاستی دانایی بە
بەرووبوومی دەردەکەوێ.)

شارە گوناهبارەکان

20ئینجا عیسا دەستی کرد
بەسەرزەنشت کردنی ئەو شارانەی کە
زۆربەی نیشانە سەرسوڕهێنەرەکانی
تیا نواندبوون، چونکە هێشتا
تۆبەیان نەکردبوو، 21ووتی: (خاك
بەسەرت ئەی کورزین، خاك
بەسەرت ئەی بەیتسەیدا، ئەو کارە
سەرسوڕهێنەرانەی لای ئێوە کرا گەر
لەسورو سەیدا بکرایە دانیشتوانی
هەر لەزوووەوە تۆبەیان دەکردو
خۆیان لەخۆڵەمێش دەگەوزاند. 22
بەڵام پێتان دەڵێم: دۆخی سورو
سەیدا لەڕۆژی لێپرسینەوەدا باشتر
دەبێ لەدۆخی ئێوە. 23تۆش ئەی
کەفەرناحومی بەرزبووەوە تا ئاسمان؟
دەخرییتە خوارەوە تا بنی دۆزەخ،
گەر لەشاری سەدومدا ئەوە بکرایە
کە لای تۆ کراوە، شارەکە هەتا
ئەمڕۆ دەمایەوە. 24بەڵام پێت دەڵێم:
دۆخی سەدوم لەڕۆژی لێپرسینەوە
باشترە لە تۆ.)

وەرن بۆ لام، من دەتان حەسێنمەوە

25عیسا بەردەوام بوو لەسەر
قسەکانیو ووتی: (سوپاست دەکەم
ئەی باوك، خوداوەندی ئاسمانو
زەوی، چونکە ئەم کارانەت
لەداناکان شاردۆتەوەو ئاشکرات
کردووە بۆ منداڵان. 26بەڵێ، ئەی
باوك، ئەمە خواستی تۆیە. 27باوکم
هەموو شتێکی پێ سپاردوم،
کەس ڕۆڵە ناناسێ باوك نەبێ،
کەسیش باوك ناناسێ تەنها ڕۆڵەو
ئەو کەسانە نەبێ کە ڕۆڵە دەیەوێ
بۆیانی دەربخات. 28وەرن بۆ لام

ئەی هەموو ماندووانو
بارگرانەکان، من دەتان
حەسێنمەوە. 29نیری من
هەڵگرنو لەمنەوە فێربن، چونکە
من هێمنو دڵنەرمم. ئەوسا حەسانەوە
دەدۆزنەوە بۆ دەروونتان. 30چونکە
نیرەکەم سووکەو بارم ئاسانە.)

گەورەی ڕۆژی شەممە

12

لەڕۆژی شەممەدا، کاتێ عیسا بەنێوان
دەغڵەکاندا تێدەپەڕی، قوتابیەکانی
برسییان بوو، دەستیان کرد
بەگوڵەگەنم پرواندنو خواردنی. 2
کەفەریسیەکان ئەمەیان بینی پێیان
ووت: (ئەوەتا قوتابیەکانت کارێك
دەکەن لەشەممەدا* دروست نییە.) 3
عیسا وەڵامی دانەوەو ووتی: (ئەی
نەتان خوێندۆتەوە کە داودو ئەوانەی
لەگەڵی بوون چیان کرد، کاتێ
برسییان بوو؟ 4چۆن چوونە ماڵی
خوداو نانی قوربانیان* خوارد، ئەو
نانەی دروست نەبوو بخورێ،
نەلەلایەن ئەوەوە، نەلەلایەن ئەوانەی
کە لەگەڵیدا بوون، تەنها بۆ
کاهینەکان* نەبێ. 5ئایا نەتان
خوێندۆتەوە لەتەوراتدا کە
کاهینەکان لەڕۆژی شەمموان
لەپەرستگا یاسای شەممە دەشکێنن
کەچی بەتاوانباریش دانانرێن؟ 6بەڵام
من پێتان دەڵێم، یەکێك لێرەیە
مەزنترە لەپەرستگا. 7ئەگەر مانای
ووتەکان تێبگەیشتنایە: {من داوای
بەزەیی دەکەم نەك قوربانی}، ئەوا
حوکمتان نەدەدا بەسەر ئەوانەی
بێتاوانن. 8چونکە ڕۆڵەی مرۆڤ
گەورەی ڕۆژی شەممەیە.)

چاکردنەوەی نەخۆش لەشەممە

9ئینجا عیسا لەوێ ڕۆیشتو
چووە کەنیشتەکەیان، 10لەوێ
پیاوێکی لێبوو دەستێکی ووشك
ببوو، فەریسیەکان دەیانوویست عیسا
تاوانبار بکەن، بۆیە لێیان پرسی: (ئایا
چاکردنەوەی نەخۆش لەڕۆژانی
شەممە دروستە؟) 11عیسا وەڵامی
دانەوەو ووتی: (کێ لەئێوە گەر
مەڕێکی هەبێتو مەڕەکەی لەڕۆژی
شەممەدا بکەوێتە ناو چاڵێکەوە، ناچێ
دەری بهێنێت؟ 12باشە! مرۆڤ زۆر
لەمەڕ بەنرختر نییە؟ کەواتە لەڕۆژانی
شەممەدا کاری باش دروستە.) 13ئینجا
بەپیاوەکەی ووت: (دەستت
درێژکە.) ئەویش دەستی درێژ کردو

دەستی چاك بووەوەو وەك دەستەكەی دیكەی لێهات.

خزمەتكاری هەڵبژێردراو

[14]بەڵام فەریسیەكان چوونە دەرەوەو تەگبیریان كرد چۆن لەناویبەن. [15]عیساش بەمەی زانیو لەوێ ڕۆیشت، خەڵكێكی زۆر دوایكەوتن، هەموو ئەوانەی نەخۆش بوون چاكیكردنەوە. [16]بەڵام ئاگاداریكردن لای كەس باسی نەكەن، [17]تا ئەوەی لەسەر زمانی ئەشعیا پێغەمبەر ووتراوە بێتەدی كە دەڵێ: [18]{ئا ئەوەتا ئەو خزمەتكارەی هەڵمبژاردووە، ئەو خۆشەویستەی پێی دڵشادم، ڕۆحی خۆمی تیا دادەنێم، تا بەهەموو میللەتان دادپەروەریم ڕابگەیەنێ. [19]شەڕ ناكاتو هاوار ناكات، كەس دەنگی نابیستێ لەشەقامەكان. [20]قامیشێكی كوتراوەو ناشكێ، پلیتەیەكی گڕدارەو ناكوژێتەوە، هەتا دادپەروەری بەسەركەوتن دەگەێنێ. [21]هیوای میللەتان لەسەر ناوی ئەو دەبێ.}

عیساو سەرۆكی ڕوحە پیسەكان

[22]ئینجا پیاوێكی لاڵو كوێریان بۆ هێنا ڕۆحی پیسی تیابوو، ئەویش چاكی كردەوە بەجۆرێ دەیتوانی ببینێتو گفتوگۆ بكات. [23]خەڵكەكە هەموو سەرسام بوونو ووتیان: (ئایا ئەمە ڕۆڵەی داود نییە؟) [24]بەڵام فەریسیەكان كە ئەمەیان بیست ووتیان: (ئەو ڕۆحی پیس دەرناكات مەگەر بە بەعلەزبولی سەرۆكی ڕۆحە پیسەكان نەبێت.) [25]عیسا بەبیركردنەوەی ئەوانی زانی، ووتی: (هەر پادشایەتیەك دووبەرەكی تیابێت، وێران دەبێت، هەر شاروماڵێك دووبەرەكی تیابێت، خۆی ڕاناگرێ. [26]ئەگەر شەیتان، شەیتان دەربكات، ئەوا دوو بەشو دووبەرەكیان تیایە، كەواتە چۆن پادشایەتیەكەی خۆی ڕادەگرێ؟ [27]ئەگەر من بەبەعلەزبول ڕۆحی پیس دەردەكەم، ئەی ڕۆڵەكانتان بەكێ دەریاندەكەن؟ بۆیە ئەوان حوكم دەدەن بەسەرتان. [28]بەڵام ئەگەر من بەڕۆحی خودا ڕۆحی پیس دەربكەم، ئەوا پادشاهێتی خودا دەچەسپێ بەسەرتان. [29]ئەگینا چۆن یەكێ دەتوانێ بچێتە ماڵی كابرایەكی

بەهێزو شتەکانی تالاّن بکات، گەر یەکەم جار نەیبەستێتەوە، ئینجا ماڵەکەی تالاّن بکات؟ [30]ئەوەی لەگەڵم نییە دژمە، ئەوەش لەگەڵما کۆناکاتەوە، بلاّوی دەکاتەوە.

[31]لەبەرئەوە پێتان دەڵێم: هەموو گوناهو کفرکردنێکی مرۆڤ دەبەخشرێ تەنها کفرکردن بەرامبەر بەرۆحی پیرۆز نابەخشرێ، [32]ئەوەی ووشەیەك دژی ڕۆڵەی مرۆڤ بڵێت دەبەخشرێ. بەلاّم ئەوەی ووشەیەك دژی ڕۆحی پیرۆز بڵێت نابەخشرێ، نەلەم زەمانەداو نە لە زەمانی ئاییندە.

دار بەبەرووبوومی دەناسرێ

[33](وابکەن دار باش بێت، بەرووبوومی باش دەدات. یاخود وابکەن دار خراپ بێت، بەرووبوومی خراپ دەدات، چونکە دار بەبەرووبومی دەناسرێ. [34]ئەی بێچوە ماران، چۆن دەتوانن بەچاکی بدوێن، کە خۆتان خراپ بن؟ دەم ئەوە دەڵێ کە لەدڵ هەڵدەقوڵێ. [35]مرۆڤی چاك، لەگەنجینەی چاکی ناو دڵی شتی چاك دەردەهێنێ، مرۆڤی بەدیش، لەگەنجینەی بەد، شتی بەد دەردەهێنێ. [36]بەلاّم من پێتان دەڵێم: هەر ووشەیەکی پووچ کە خەڵکی پێی دەدوێ لەڕۆژی لێپرسینەوەدا، لێپرسینەوەی خۆی هەیە. [37]چونکە بەووشەکانی خۆت بێتاوان دەبی، هەروەها بەووشەکانی خۆت تاوانبار دەکرێی.)

نیشانەی یونس پێغەمبەر

[38]ئینجا هەندێ لەمامۆستایانی شەریعەتو فەریسیەکان ووتیان: (ئەی مامۆستا، دەمانەوێ نیشانەیەکت لێ ببینین.) [39]عیسا وەلاّمی دانەوە: (نەوەیەکی بەدکارو بەدڕەوشت داوای نیشانە دەکەن، نیشانە نادرێ، تەنها نیشانەی یونس* پێغەمبەر نەبێ. [40]چۆن یونس سێ ڕوژو سێ شەو لەناو سکی نەهەنگدا بوو، ئاواش ڕۆڵەی مرۆڤ سێ ڕۆژو سێ شەو لەناو دڵی زەویدا دەمێنێتەوە. [41]دانیشتوانی نەینەوا

---

*شاژنی باشوور: مەبەست شاژنە بەلقیسە کە فەرمانڕەوای یەمەن بوو لەسەردەمی حەزرەتی سلێمان.

لەڕۆژی لێپرسینەوە، ڕادەوەستن
بەرامبەر ئەم نەوەیەو تاوانباریان
دەکەن، چونکە تۆبەیان کرد کاتێ
یونس ووشەی خودای پێڕاگەیاندن.
ئەوەتا لەیونس مەزنتر لێرەیە. 42
شاژنی باشوور* لەڕۆژی
لێپرسینەوەدا لەگەڵ ئەم نەوەیە
ڕادەوەستێو تاوانباری دەکات،
لەبەرئەوەی لەوپەڕی زەمینەوە هات
بۆ گوێگرتن لەداناییەکانی سلێمان.
ئەوەتا لەسلێمان مەزنتر لێرەیە.

گەڕانەوەی ڕۆحی پیس بۆ لەش

43(کە ڕۆحی پیس لەمرۆڤێك
چووە دەرەوە، سەرگەردانی
پەیداکردنی جێی حەوانەوە دەبێت
لەبیابانی ووشکی بێئاو، بەڵام
نایدۆزێتەوە. 44ئینجا دەڵێ: با
بگەڕێمەوە بۆ ئەو ماڵەی بەجێم
هێشت، کە دەگەڕێتەوە دەبینێ
چۆڵە، گسك دراوەو جوان کراوە.
45ئەوسا دەڕوات، لەگەڵ خۆی
حەوت ڕۆحی خراپتر دەهێنێو
هەموویان دەچنە ناو ئەو مرۆڤەوە.
ئیتر داهاتووی ئەو مرۆڤە لەجاران
خراپتر دەبێت. ئەم نەوە بەدکارەش،
ئاوهای بەسەر دێت.) 46لەوکاتەدا
کە عیسا قسەی بۆ خەڵکەکە
دەکرد، دایكو خوشكو براکانی
لەدەرەوە ڕاوەستا بوون، داوایان
دەکرد لەگەڵی بدوێن. 47یەکێك
لەئامادەبووان پێی ووت: (ئەوە
دایکتوخوشكو براکانتە لەدەرەوە
ڕاوەستاون، دەیانەوێ لەگەڵت
بدوێن.) 48وەڵامی دایەوە ووتی:
(دایکم کێیەو خوشكو براکانم
کێن؟) 49ئینجا دەستی بۆ
قوتابیەکانی ڕاکێشاو ووتی: (ئەمانەن
دایكو براکانم، 50ئەوەی کاربکات
بەخواستی ئەو باوکەم کە لەئاسمانە،
ئەوا ئەو براو خوشكو دایکمە.)

نموونەی جوتیارێك
13

هەر لەهەمان ڕۆژدا عیسا لەماڵ
چووە دەرەوە، لەسەر کەناری دەریا
دانیشت. 2خەڵکێکی زۆر لێی
کۆبوونەوە، لەبەر ئەوە چووە ناو
بەلەمێك دانیشت، خەڵکەکەش
هەمووی لەسەر کەناری دەریاکە
بەپێوە ڕاوەستا بوون. 3بەنموونە
لەزۆر بابەت دواو قسەی بۆ کردنو
ووتی: (جوتیارێك چووە دەرەوە تۆو
بچێنێ. 4لەوکاتەدا تۆوی دەچاند،

بەشێ لەتۆوەکە کەوتە سەر ڕێگا،
باڵندە هاتن‌و خواردیانن، 5بەشێکی
دیکەشی کەوتە سەر زەویەکی
بەردین کە خۆڵەکەی تەنك بوو،
خێرا سەریان دەرکرد، چونکە
زەویەکە قوڵ نەبوو، 6بەڵام کە ڕۆژ
هەڵهات، ووشك بوون‌و پڕوکان
چونکە ڕەگی تەواویان نەبوو. 7
بەشێکی دیکەشی، کەوتنە نێوان
دڕکەوە، کاتێ دڕکەکان سەریان
دەرکرد خنکاندیانن. 8هەندێکیش
لەتۆوەکە کەوتە سەر زەوی باش،
بەرووبوومی‌دا. بەشێکی یەك بەسەد
بەشێکی دیکەشی یەك بەشەست‌و
یەك بەسی. 9کێ گوێی هەیە، با گوێ
بگرێ!)

بۆچی عیسا بە نموونە دەدوێ؟

10قوتابیەکان هاتنە پێشەوەو پێیان
ووت: (بۆچی بەنموونە قسەیان بۆ
دەکەیت؟)
11عیسا وەڵامی دایەوەو ووتی:
(لەبەرئەوەی بەئێوە دراوە نهێنی
پادشاهێتی ئاسمان بزانن، بەڵام بەوان
نەدراوە. 12چونکە ئەوەی هەیەتی،
زیاتری پێ دەدرێ تالێی دەڕژێ،
بەڵام ئەوەی نییەتی، ئەوەندەی کە
هەیشێتی لێی دەسەنرێتەوە. 13
بەنموونە قسەیان بۆ دەکەم چونکە
سەیردەکەن بەڵام نابینن، گوێ
دەگرن بەڵام نابیستن‌و تێناگەن. 14
بەمەش پێشبینی ئەشعیا دەربارەی
ئەوان دێتەدی، ئەوەی دەڵێ: {
بیستن دەبیستن، بەڵام تێناگەن،
سەیرکردن سەیردەکەن، بەڵام
نابینن، 15چونکە دڵی ئەم گەلە
بەتەواوی ڕەق بووە، گوێیان قورس
بووە بۆ گوێگرتن، چاویان نووقاندوە
نەوەك بەچاویان ببینن، بەگوێیان
ببیستن، نەوەك بەدڵیان تێ بگەن‌و
بگەڕێنەوە لای من، ئەوسا منیش
چاکیان بکەمەوە.} 16بەڵام ئێوە،
خۆزگە دەخوازرێ بەچاوتان چونکە
دەبینن، خۆزگە دەخوازرێ بەگوێتان
چونکە دەبیستن. 17ڕاستیتان پێ
دەڵێم: زۆر لەپێغەمبەران‌و
پیاوچاکان بەئاواتەوە بوون، ببینن
ئەوەی ئێوە دەی‌بینن، ببیستن ئەوەی
ئێوە دەیبیستن بەڵام نەیانبیست‌و
نەیانبینی.

ڕوونکردنەوەی نموونەکە

18(کەواتە گوێبگرن لەواتای
نموونەی جوتیارەکە. 19هەرکەسێ

پەیامی پادشاهێتی ببیستێ‌و تێی نەگات، شەیتان دێت‌و ئەوەی لەدڵی چاندراوە دەیرفێنێ. ئەمەش ئەوەیە کەکەوتە سەر ڕێگاکە [20]بەڵام ئەوەی لەسەر زەویە بەردینەکە ڕوا، ئەوە ئەوەیە کە ووشەکە دەبیستێ‌و دەست بەجێ بەخۆشیەوە وەری دەگرێ، [21] بەڵام لەناوەڕۆکیدا بێ ڕەگەو بێ بنچینەیە، دەمێنێتەوە تا ماوەیەك، کە تەنگانەو چەوسانەوەی بەسەر هات، لەپێناوی ووشەی خودا، ئەوکاتە دەگۆڕێت. [22]ئەوەش کە لەنێوان دڕکەکاندا ڕوا، ئەوەیە کە گوێ لەووشەکە دەگرێ، بەڵام کاروباری ڕۆژانەو بیری دەوڵەمەندی، ووشەکە دەخنکێنن. ئیتر بەر نادات. [23] ئەوەشیان کە لەسەر زەویە باشەکە ڕوا، ئەوەیە کە ووشەکە دەبیستێ‌و تێ‌دەگات. ئەوەیان بەرووبووم دەدات، یەك بەسەد، یەك بەشەست‌و یەك بەسی.)

نموونەی گەنم‌و زیزانە

[24]ئینجا نموونەیەکی دیکەی بۆ هێنانەوە، ووتی: (پادشاهێتی ئاسمان* وەك ئەمە وایە، مرۆڤێك تۆوێکی چاك لە کێڵگەکەیدا بچێنێ. [25]کاتی خەوتن، دوژمنەکەی دێت‌و زیزانە لەنێوان گەنمەکەیدا دەڕوێنێ‌و دەڕوا. [26]کاتێ گەنمەکە بەرز بووەوەو گوڵی گرت، زیزانەکە لەگەڵی دەرکەوت. [27]کۆیلەکانی خاوەن ماڵ هاتن‌و پێیان ووت: (گەورەم، ئایا لەکێڵگەکەت تۆوی چاکت نەڕواند؟ ئیتر ئەم زیزانەیە لەکوێوە هات؟) [28]وەڵامی دانەوە: (دوژمن ئەمەی کردووە) لێیان پرسی: (گەورەم، دەتەوێ بچین زیزانەکان کۆکەینەوە؟) [29]وەڵامی دانەوە: (نەخێر، نەوەك لەکاتی کۆکردنەوەی زیزانەکەدا، گەنمەکەشی پێوە هەڵکێشن. [30] وازیان لێ بهێنن با هەردووکیان بەیەکەوە پێ‌بگەن، تا کاتی دروێنە، بەدروێنەکەرەکان دەڵێم، یەکەم جار زیزانەکە کۆکەنەوە، بێ‌بەستن بەکۆمەڵ بۆئەوەی بسوتێنرێ بەڵام گەنمەکە بەرن بۆ عەمبارەکەم‌و لەوێ کۆی بکەنەوە.)

نموونەی دەنکە خەرتەلە

[31]هەروەها نموونەیەکی دیکەی بۆ هێنانەوەو ووتی: (پادشاهێتی ئاسمان وەك دەنکە خەرتەلەیەك* وایە، کە یەکێ بیهێنێ‌و لەباخەکەیدا

بیچێنێ. [32]لەگەڵ ئەوەی بچوکترین
تۆوە، کاتێ بەرز دەبێتەوە دەبێتە
ڕووەکێکی گەورە، تەنانەت باڵندەش
دەتوانن لەسەر لقو لاسکەکانی
هێلانە بکەن.)

نموونەی هەویرترش

[33]دیسان نموونەیەکی دیکەی بۆ
هێنانەوەو ووتی: (پادشاهێتی ئاسمان
لەهەویرترشێك دەکات، ئافرەتێك
بیهێنێ‌و تێکەڵاوی سێ ڕبە ئاردی
بکات، تا هەویرەکە هەمووی هەڵ
بێت.) [34]عیسا بەردەوام ئەم
نموونانەی بۆ خەڵکەکە دەهێنایەوە
کاتێ قسەی بۆ دەکردن، هەولێ
دەدا ووتەکانی بەنموونەوە بن. [35]
بەمەش ئەوەی یەکێ لەپێغەمبەران
ووتویەتی هاتەدی: {بە نموونە دەدوێم
تا ئەوەی لەدروستکردنی جیهانەوە
شاراوەیە دەریخەم.}

ڕوونکردنەوەی نموونەی زیزان

[36]ئینجا عیسا خەڵکەکەی
بەرێکردو گەڕایەوە بۆ ماڵ.
قوتابیەکانی هاتنە لای، ووتیان:
(واتای نموونەی زیزانەی ناو
کێڵگەکەمان بۆ ڕوون بکەرەوە.) [37]
وەڵامی دانەوە: (چێنەری تۆوە
چاکەکە، ڕۆڵەی مرۆڤە. [38]
کێڵگەکەش جیهانە. تۆوە چاکەکەش
ڕۆڵەکانی پادشاهێتین. زیزانەکانیش
ڕۆڵەکانی شەیتانن. [39]دوژمنەکەش
کە زیزانەکەی چاند شەیتانە.
دروێنەکەش کۆتایی جیهانە.
دروێنەکەرەکانیش فریشتەکانن. [40]
هەروەك چۆن زیزانەکە
کۆکرایەوەو سووتێنرا، لەکۆتایی
جیهان هەمان شت ڕوودەدات.
[41]ڕۆڵەی مرۆڤ فریشتەکانی
دەنێرێت، تا هەموو بەدکارو
ئەوانەی خراپەکارن لەپادشاهێتیەکەی
دەربکەن. [42]ئینجا دەیانخەنە ناو
تەنووری گڕدار، جا لەوێ دەبێ
بەگریانو چرکە چرکی ددان. [43]
ئەوسا ڕاستودروستان لەناو
پادشاهێتی باوکیان وەك ڕۆژ
دەدرەوشێنەوە. ئەوەی گوێی هەیە، با
گوێ بگرێ!

نموونەی گەنجینەو مرواری

([44]پادشاهێتی ئاسمان
لەگەنجینەیەك دەکات لەناو
کێڵگەیەکدا شاردرابێتەوە یەکێ
دەیدۆزێتەوەو دیسان دەیشارێتەوە

لەوێ، ئینجا لەخۆشیان دەڕوات چی
هەیە هەمووی دەفرۆشێو
ئەوکێڵگەیەی پێ دەکڕێ. 45
هەروەها پادشاهێتی ئاسمان
لەبازرگانێك دەکات دەگەڕێ
بەشوێن مرواری چاكو جوان. 46
کاتێ مروارییەکی زۆر بەنرخ دەبینێ،
ئەڕوا هەرچیەکی هەیە دەیفرۆشێو
مرواریيەکەی پێ دەکڕێ.

نموونەی تۆڕ

(47هەروەها پادشاهێتی ئاسمان
لەتۆڕێك دەکات فڕێدرابێتە
دەریاوە، لەهەموو جۆرێ
کۆدەکاتەوە. 48کاتێ پڕدەبێو
ڕادەکێشرێتە کەناری دەریا، ئەوەی
باشە کۆی دەکەنەوە لەسەبەتەداو
خراپەکانیش فڕێ دەدەن. 49هەمان
شت ڕوودەدا، کاتێ کۆتایی ئەم
جیهانە دێت فریشتەکان دێن،
بەدکاران دەردەهێنن لەناو
ڕاستودروستانداو 50فڕێیان دەدەنە
ناو تەنووری گڕدارەوە. جا لەوێ
دەبێ بەگریانو چڕکەچڕکی ددان.)
51عیسا لێی پرسین ئایا ئەمانە
هەمووی تێگەیشتن؟ وەڵامیان
دایەوە: (بەڵێ.) 52جا پێی ووتن:
(لەبەرئەمە، هەر یەکێ لەمامۆستایانی
شەریعەت* بێ بەقوتابی لەپادشاهێتی
ئاسمان، لەخاوەن ماڵێك دەچێ
لەگەنجینەکەی تازەو کۆن بەیەکەوە
دەربهێنێت.) 53کاتێ عیسا ئەم
نموونانەی تەواوکرد لەوێ ڕۆیشت.

ڕەتکردنەوەی عیسا

54کە گەڕایەوە بۆ
شارەکەی خۆی چووە کەنیشتو
دەستیکرد بەفێرکردنیان، سەرسام
بوونو پرسییان: (ئەم هەموو داناییو
کارە سەرسوڕهێنەرانەی لەکوێ
بوو؟ 55ئایا ئەمە کوڕی دارتاشەکە
نییە؟ دایکی مریەمی ناو نییە؟
یاقوبو یوسفو شەمعونو یەهوزا
برای نین؟ 56ئەوە نییە خوشکەکانی
هەمووی لێرە لامانن؟ ئەمانەی
هەموو لەکوێ بوو؟ 57خەڵکەکە
لێی بەگومان بوون، بەڵام عیسا پێی
ووتن: (هیچ پێغەمبەرێك کەم نرخ
نییە، تەنها لەشارو ماڵی خۆی
نەبێ.) 58لەوێ کاری
سەرسوڕهێنەری زۆری نەکرد،
لەبەر بێ باوەڕیان پێی.

کوشتنی حەزرەتی یەحیا

14

کاتیٚ هێرۆدسی پادشا، ناوبانگی
عیسای بیست، 2بەپیاوەکانی ووت:
(ئەوە یەحیای خەڵك لەئاوهەڵكێشە
لەناو مردووواندا زیندووبووەتەوە،
بۆیە کاری وا سەرسوڕهێنەر دەکریٚ
لەسەر دەستی.) 3کاتی خۆی،
هێرۆدس یەحیای گرت، زنجیر بەستی
کردو فڕێی دایە ناو بەندیخانەوە.
ئەمەش لەبەر هێرۆدیای ژنی
فیلۆپسی برای. 4چونکە یەحیا پێی
دەووت: (دروست نییە تۆ
براژنەکەت بخوازی.) 5ئەوەبوو
هێرۆدس دەیویست یەحیا بکوژیٚ،
بەلاٚم دەترسا لەو خەڵکەی ئەویٚ.
چونکە خەڵکەکە وەك پێغەمبەرێك
سەیری یەحیایان دەکرد. 6بەلاٚم
لەکاتی ئاهەنگ گێڕان، بەبۆنەی
جەژنی لەدایك بوونی هێرۆدسەوە،
کچی هێرۆدیا لەناوەڕاستی
خەڵکەکە دەستی کرد بەسەماکردن،
هێرۆدس ئەمەی زۆر پیٚ خۆش بوو،
7ئەوەبوو سوێندی بۆ خواردو بەڵێنی
دایە، ئەوەی داوای بکات بۆی
جیٚبەجیٚ بکاتو بیداتیٚ. 8کچە
دوای ئەوەی ڕاوێژی بەدایکی کرد،
ووتی: (لێرە لەسەر سینییەك سەری
یەحیام بدەریٚ.) 9هێرۆدس ئەمەی پیٚ
ناخۆش بوو، بەلاٚم لەگەڵ ئەوەش
فرمانیدا ئەوەی دەیەویٚت بیدەنیٚ،
چونکە لەبەردەمی ئەو خەڵکەی
لەوێدا بوون سوێندی خواردبوو. 10
بەفەرمانی ئەو چوونە بەندیخانە،
سەری یەحیایان بڕیو 11لەسەر
سینییەك پێشکەشی کچەکەیان کرد،
ئەویش وەری گرتو بۆ لای دایکی
برد. 12لەدوایدا قوتابیەکانی یەحیا
هاتن لاشەکەیان هەڵگرتو ناشتیان.
ئینجا بۆ لای عیسا چوونو هەواڵیان
دایە.

تێربوونی پێنج هەزارکەس

13کە عیسا ئەمەی بیست بە تەنها
سواری بەلەمێك بوو، چوو بۆ
جێگایەکی چۆڵەوانی. بەلاٚم کاتیٚ
خەڵکەکە ئەمەیان بیست، هەموو
لەشارەکانەوە بەپیٚ بۆ لای چوون.
14کاتیٚ عیسا گەیشتە کەناری دەریا،
خەڵکێکی زۆری بینی. بەزەیی
پیاهاتەوەو نەخۆشەکانی
چاككردنەوە. 15کاتیٚ ئێوارە داهات،
قوتابیەکانی هاتنو ووتیان: (ئەم
شوێنە چۆڵەوانیەو کاتیش درەنگە،
خەڵکەکە بەریٚکە با بڕۆن بۆ

لادێکانو خواردن بۆ خۆیان
بکڕن.) 16بەڵام عیسا پێی ووتن:
(پێویست ناکات بڕۆن، ئێوە نانیان
بدەنێ بابیخۆن.) 17ئەوانیش ووتیان:
(لەپێنج نانو دوو ماسی زیاترمان
نییە.) 18عیسا ووتی: (بیهێنن بۆم بۆ
ئێرە.) 19دوایی عیسا فەرمانی
بەخەڵکەکەدا هەموو لەسەرگیا
دانیشن. ئینجا پێنج نانەکەو دوو
ماسییەکەی هەڵگرتو سەری
هەڵبڕی بۆ ئاسمانو سوپاسی کردو
لەتیکرد، ئەوسا دای بەقوتابییەکان،
ئەوانیش دابەشیان کرد بەسەر
خەڵکەکەدا. 20هەموو نانیان خواردو
تێر بوون، هەر لەو پارچە نانانەی
لێیان مایەوە، دوانزە سەبەتەیان
پڕکرد. 21ژمارەی ئەوانەی کەنانیان
خوارد، پێنج هەزار پیاو بوون،
بێجگە لەژنو منداڵ.

عیسا بەسەر ئاودا دەڕوات

22دوای ئەمە فەرمانیدا
بەقوتابیەکانی سواری بەلەمەکە بنو
بڕۆن بۆ ئەوبەری دەریاچەکە، تا ئەو
خەڵکەکە بەڕێ بکات. 23دوای
ئەوەی خەڵکەکەی بەڕێ کرد،
سەرکەوتە سەر شاخێك بۆ ئەوەی
بەتەنها نوێژ بکات، کاتێ ئێوارە
داهات، لەوێ بەتەنهابوو، 24بەلەمی
قوتابیەکانیش گەیشتبووە ناوەڕاستی
دەریاچەکە، شەپۆڵی ئاوەکە پیایدا
دەکێشا، چونکە ڕەشەبا بەپێچەوانەی
بەلەمەکە بوو. 25لەبەرەبەیاندا عیسا
بۆ لایان هات، بەسەر دەریاچەکەدا
بەپێ دەڕۆیشت. 26کاتێ قوتابییەکان
ئەمەیان دی، ترسانو ووتیان: (ئەمە
خێوە.) ئینجا لەترسا دەستیان کرد
بەهاوارکردن. 27دەستبەجێ عیسا
پێی ووتن: (وورەتان بەرز بێ، ئەوە
منم، مەترسن.) 28پەترۆس ووتی:
(گەورەم، گەر تۆی، فەرمانم پێ بدە
بەسەر ئاوەکەدا بەپێ بێم بۆ لات.)
29عیسا پێی ووت: (وەرە)، پەترۆس
لە بەلەمەکە دابەزیو بەسەر ئاوەکە
بەپێ بەرەو لای عیسا ڕۆیشت. 30
بەڵام کاتێ توندی بایەکەی بینی،
ترساو ڕۆچوو، هاواری کرد:
(گەورەم ڕزگارم کە.) 31عیسا
دەست بەجێ دەستی درێژکردو
گرتیو پێی ووت: (ئەی کەم باوەڕ،
بۆچی گومانت کرد؟) 32
کەسەرکەوتنە سەر بەلەمەکە،
ڕەشەباکە هێمن بوو. 33ئەوانەی
لەسەر بەلەمەکە بوون، هاتنە پێشەوە

کڕنوشیان بۆ عیسا بردو ووتیان:
(بەڕاستی تۆ ڕۆڵەی خودای.)
34کاتێ پەڕینەوە بۆ ئەوبەر،
لەشاری جەنیسارەت هاتنە خوارەوە.
35خەڵکی ئەو دەوروپشتە ناسیانەوە،
هەواڵیان نارد بۆ ناوچەکانی دیکە،
چی نەخۆشیان هەبوو هێنایان بۆ
لای. 36داوایان لێ کرد ڕێیان
بدات، هیچ نەبێ دەست لەچمکی
جلەکانی بدەن. جا هەموو ئەوانەی
دەستیان لێدا، چاك بوونەوە.

سەرپێچی کردنی ڕاسپاردەی خودا

15
ئینجا چەند کەسێك لەمامۆستایانی
شەریعەتو فەریسیەکان لەقودسەوە
هاتنە لای عیساو لێیان پرسی: 2
(بۆچی قوتابیەکانت سەرپێچی
خووڕەوشتی پیران دەکەن، پێش
نانخواردن دەستیان ناشۆن؟) 3عیسا
لەوەڵامدا ووتی: (باشە ئەی بۆچی
ئێوە سەرپێچی ڕاسپاردەی خودا
دەکەن، لەپێناوی پارێزگاری کردنی
دابو نەریتتان؟ 4خودا
ڕای سپاردووەو دەڵێ: {ڕێزی باوكو
دایکت بگرە. ئەوەی قسەی خراپ
بەباوكو دایکی بڵێ،
باچارەنووسی مردن بێت.} 5
بەڵام ئێوە دەڵێن: گەر یەکێ ناوی
قوربانی بهێنێت، لەو شتانەی کە
دەیبەخشێ بە دایكو باوکی، ئیتر
ئازادە لەڕێزگرتنیان. 6ئێوە بەمە
لەپێناوی خووڕەوشتتان، ووشەی
خودا دەشکێنن. 7ئەی دووڕووەکان،
ئەشعیای پێغەمبەر ڕاستی
پێشبینی کردووە سەبارەت بەئێوە
کاتێ ووتویەتی: 8{ڕێزی ئەم گەلە
بۆ من هەر بەدەمە، بەڵام دڵیان زۆر
لێمەوە دوورە. 9بێ سوودە
پەرستنیان بۆ من لەکاتێکدا ئەوان
شتێ فێری خەڵکی دەکەن لە
مرۆڤەوەیە.})

ئەوەی مرۆڤ گڵاو دەکات

10ئینجا خەڵکەکەی هەموو
بانگکردو پێی ووتن: (گوێ بگرنو
تێبگەن. 11ئەوەی دەچێتە ناو
دەمەوە، مرۆڤ گڵاو ناکات، بەڵکو
ئەوەی لەدەم دێتە دەرەوە، ئەوە مرۆڤ
گڵاو دەکات.) 12دوایی قوتابیەکانی
هاتنە پێشەوەو پێیان ووت: (دەزانی
فەریسیەکان کاتێ گوێیان لەم قسەیە
بوو زۆر بێزار بوون.) 13وەڵامی
دانەوە: (هەر ڕووەکێك باوکی

ئاسمانیم نەیچاندبێت، هەڵدەکەنرێ.
14 وازیان لێ بهێنن، ئەوانە کوێرن
دەیانەوێ ڕێگا پیشانی کوێر بدەن،
گەر بێتو کوێر ڕێگا پیشانی کوێر
بدات، هەردووکیان بەیەکەوە
دەکەونە چاڵەوە.) 15 پەترۆس پێی
ووت: (ئەم نموونەیەمان بۆ
ڕوونبکەوە.) 16 عیسا لێی پرسین:
(ئایا ئێوەش هێشتا تێ ناگەن؟ 17
نازانن ئەو خواردنەی دەچێتە ناو
دەمەوە، دەڕواتە ناو سکو دوایی
فڕێ دەدرێتە دەرەوە؟ 18 بەڵام ئەوەی
لەدەم دێتە دەرەوە، لەدڵەوەیەو
ئەوەیە مرۆڤ گڵاو دەکات. 19 چونکە
بیری خراپ لەدڵەوە هەڵدەقوڵێ بۆ
دەرەوە، وەك: کوشتن، داوێن پیسی،
بەدڕەوشتی، دزی، شایەتی درۆ،
کفرکردن. 20 ئائەمانە مرۆڤ گڵاو
دەکەن. بەڵام خواردن بەبێ دەست
شوشتن، مرۆڤ گڵاو ناکات.)

باوەڕی ژنێکی کەنعانی

21 دوای ئەمە عیسا ئەو ناوچەیەی
بەجێ هێشتو چوو بۆ دەورووپشتی
سوورو سەیدا. 22 ژنێکی کەنعانی
خەڵکی ئەو دەورووپشتە بوو، لەعیسا
هاتە پێشەوەو هاواری کرد:
(گەورەم، ئەی ڕۆڵەی داود،
بەزەییت پێمدا بێتەوە، کچەکەم
بەشێوەیەکی زۆر خراپ ڕۆحی پیسی
تیایە.) 23 بەڵام عیسا وەڵامی
نەدایەوە. قوتابیەکانی هاتن لێی
پاڕانەوەو پێیان ووت: (شتێکی بۆ
بکە، ئەو بەدوامان هاوار دەکا.) 24
وەڵامی دایەوە: (من تەنها بۆ مەڕە
وون بووەکانی ئیسرائیل نێرراوم.) 25
بەڵام ژنەکە لێی نزیك بووەوە،
کڕنۆشی بۆ بردو ووتی: (گەورەم
یارمەتیم بدە.) 26 عیسا وەڵامی
دایەوە: (ناشێ نانی منداڵان ببرێو
فڕێ بدرێ بۆ سەگ.) 27 ژنەکە
ووتی: (ڕاستە گەورەم، بەڵام
سەگیش ئەوە دەخوات کە لەسەر
مێزی گەورەکانی دەکەوێتە
خوارەوە.) 28 ئینجا عیسا ووتی:
(خوشکە، باوەڕی تۆ مەزنە، ئەوەی
داوای دەکەیت با بۆت بێت.)
ئەوەبوو کچەکەی دەستبەجێ چاك
بووەوە.

نان‌دانی چوار هەزار کەس

29 ئینجا عیسا لەو ناوچەیە
ڕۆیشت بەرەو دەریای جەلیل،
سەرکەوتە سەر شاخێكو دانیشت.

30ئەوەبوو خەڵکێکی زۆر هاتنە لای،
ئیفلیجو گۆجو کوێرو لاڵو زۆر
نەخۆشی کەیان لەگەڵ بوو، لەبەرپێیدا
دایانـنان، ئەویش چاکی کردنەوە. 31
کاتێ خەڵکی بینیان لاڵ قسە دەکا،
ئیفلیج چاك دەبێتەوە، گۆج بەڕێکی
دەڕوا، کوێر دەبینێ، سەریان سوڕماو
ستایشی خودای ئیسرائیلیان کرد.
32عیسا قوتابیەکانی بانگکردە لای
خۆیو ووتی: (من بەزەییم بەو
خەڵکەدا دێتەوە، ئەوە ماوەی سێ
ڕۆژە لەگەڵمدانو هیچیان نییە
بیخۆن، ناشمەوێ بەبرسێتی
بیاننێرمەوە، نەوەك لەڕێگا
بڕنەکەن.) 33قوتابیەکان ووتیان:
(لەکوێمان بوو لەم چۆڵەوانیەدا،
ئەو نانە زۆرەی بەشی ئەم هەموو
خەڵکە بکات؟) 34عیسا لێی
پرسین: (چەند نانتان لایە؟) وەڵامیان
دایەوە: (حەوت، لەگەڵ چەند
ماسییەکی بچکۆلە.) 35ئەوەبوو
عیسا فەرمانیدا بەهەمووان تا لەسەر
زەوی دانیشن. 36ئینجا ماسیەکانو
حەوت نانەکەی بەرزکردەوەو
سوپاسی خودای کرد، لەتی کردنو
دای بەقوتابییەکان، تا بەسەر هەمووان
دابەشی کەن. 37بەمە هەموو نانیان
خوارد تا تێربوون، دوایی حەوت
سەبەتەی پڕ لەتە نانیان کۆکردەوە.
38ژمارەی نان خۆران چوار هەزار
پیاو بوون، بێجگە لەژنو منداڵ. 39
ئینجا عیسا خەڵکەکەی بەرێکردو
سواری بەلەم بوو چوو بۆ ناوچەی
مەجەدان.

داواکردنی نیشانەی ئاسمانی

16
هەندێ لەفەریسیەکانو سەدوقیەکان
هاتن بۆ لای عیسا بۆ ئەوەی
تاقیبکەنەوە، داوایان لێ کرد
نیشانەیەکی ئاسمانیان پیشان بدات. 2
لەوەڵامدا پێی ووتن: (ئەگەر لەکاتی
ئێواران ئاسمان سووربێ، دەڵێن بەیانی
هەتاو دەبێت. 3ئەگەر لەبەیانیش
ئاسمان سوورو ڕووگرژ بوو، دەڵێن،
ئەمڕۆ باران دەبێت، ئەی
دووڕووەکان، ئێوە لەڕووی ئاسمانەوە
دەزانن ئاو و هەوا بخوێننەوە، بەڵام
4
نیشانەکانی زەمانە نازانن بخوێننەوە.
نەوەیەکی بەدکارو بەدڕەوشت داوای
نیشانە دەکات، هیچ نیشانەیەکی پێ
نادرێ، تەنها نیشانەی یونس پێغەمبەر
نەبێت)، ئینجا لەوێ ڕۆیشتو ئەوێی
بەجێ هێشت.

[5]کاتێ گەیشتنە ئەوبەری
دەریاچەکە، قوتابیەکان بیریان
چووبوو نان لەگەڵ خۆیان بهێنن. [6]
عیسا پێی ووتن: (ووریابن ئاگاداری
هەویرترشی فەریسیەکانو
سەدوقیەکان بن.) [7]قوتابیەکان لەدڵی
خۆیان بیریان کردەوەو ووتیان:
(ئەوە بۆیە وادەڵێ، چونکە ئێمە نانمان
لەگەڵ خۆمان نەهێناوە.) [8]عیسا
بەمەی زانیو پێیانی ووت: (ئەی کەم
باوەڕینە، بۆچی لەنێوان خۆتان بیر
لەوە دەکەنەوە نانتان نەهێناوە؟ [9]ئایا
هێشتا تێنەگەیشتون؟ بیرتان چووەوە
پێنج نانەکەی پێنج هەزار کەسی پێ
تێر بوو چەند سەبەتەیەکیشی لێ
مایەوە؟ [10]حەوت نانەکەتان بیر
چووەوە چوار هەزار کەسی تێرکردو
چەند سەبەتەکیشی لێمایەوە؟ [11]
تێناگەن من مەبەستم نان نەبوو کاتێ
ووتم: ئاگاداری هەویرترشی
فەریسیەکانو سەدوقیەکان بن!) [12]
ئینجا قوتابیەکان تێگەیشتن کەئەو
ئاگاداریان ناکاتەوە لەهەویرترشی
نان، بەڵکو ئاگاداریان دەکاتەوە
لەفێرکردنی فەریسیەکانو
سەدوقیەکان.

دانپیانانی پەترۆس بەمەسیح

[13]کاتێ عیسا گەیشتە ناوچەی
قەیسەری فیلیپۆس، لەقوتابیەکانی
پرسی: (بەبیرو ڕای خەڵکی ڕۆڵەی
مرۆڤ* کێیە؟) [14]وەڵامیان دایەوە:
(بەشێ لەخەڵکی دەڵێن، یەحیای
خەڵك لەئاوهەڵکێش، بەشێکی
دیکەش دەڵێن، ئەلیاس پێغەمبەر
بەشێکی تریش بەئیرمیا یان بەیەکێ
لەپێغەمبەرانی دادەنێن.) [15]ئینجا لێی
پرسین: (ئەی ئێوە، دەڵێن من کێم؟)
[16]پەترۆس کەشەمعونیشی پێ
دەووترا، وەڵامی دایەوە، ووتی: (تۆ
مەسیحی، ڕۆڵەی خودای
زیندووی.) [17]جا عیسا پێی ووت:
(خۆزگەت پێدەخوازرێ، ئەی
شەمعونی کوڕی یۆنا، ئەم زانینە
لەگۆشتو خوێنەوە نییە. بەڵکو لەو
باوکەمەوەیە کە لەئاسمانە. [18]منیش
پێت دەڵێم، تۆ پەترۆسیو لەسەر ئەم
بەردە کۆمەڵەی خۆم دروست
دەکەمو هێزەکانی مردنیش پێی
ناوێرێت. [19]کلیلی پادشاهێتی
ئاسمانت دەدەمێ، ئەوەی دایدەخەیت
لەسەر زەوی، داخراو دەبێت
لەئاسمان، ئەوەی دەیکەیتەوە لەسەر
زەوی، کراوە دەبێت لەئاسمان.) [20]

ئینجا قوتابییەکانی ئاگادارکردەوە جاریٚ بەکەس نەڵێن کە ئەو مەسیحە.

یەکەم باسی مردنی عیسا

[21]ئیتر عیسا لەو کاتەوە دەستی کرد بەڕوونکردنەوە بۆ قوتابییەکانی سەبارەت بەوەی کە دەبێت بڕوات بۆ قودس، لەویٚ ئازار بدریٚ بەدەستی پیران* و سەرۆك کاهینەکانو مامۆستایانی شەریعەت، ئینجا بکوژریٚو لەڕۆژی سێهەمدا زیندووبێتەوە. [22]پەترۆس عیسای هێنایە ئەم لاوەو سەرزەنشتی کردو پێی ووت: (خوا نەکات گەورەم، هەرگیز ئەمەت بەسەر نەیەت.) [23]
عیسا ئاوڕیدایەوەو بە پەترۆسی ووت: (وون بە لەبەرچاوم ئەی شەیتان، ئێستا تۆ کۆسپی لەبەردەمم، چونکە تۆ هێشتا بیرت لای کاروباری خودانییە، بەڵکو لای کاروباری مرۆڤە.)

خۆئامادەکردن بۆ مردن

[24]ئینجا عیسا بەقوتابییەکانی ووت: (ئەوەی دەیەویٚ بەدوامەوە بڕوات، با واز لەخۆی بهێنێت و خاچی خۆی هەڵگریٚو دوام کەوێت. [25]چونکە ئەوەی بیەویٚ ژیانی ڕزگار بکات، ژیان دەدۆڕێنێت، بەڵام ئەوەی ژیانی خۆی بدۆڕێنێت لەپێناوی من، ژیانی ڕزگار دەکات. [26]چونکە چی بەکەڵکی مرۆڤ دێت گەر هەموو جیهان بەرێتەوەو خۆی بدۆڕێنێت؟ یاخود مرۆڤ بۆ کڕینەوەی ژیانی خۆی چی پێشکەش دەکات. [27]ڕۆڵەی مرۆڤ بەشکۆی باوکیەوە لەگەڵ فریشتەکان دەگەڕێتەوە، ئینجا هەر کەس بەپێی کرداری خۆی، پاداشت وەردەگریٚ. [28]ڕاستیتان پیٚ دەڵێم: هەندێك لەوانەی لێرەدا ڕاوەستاون، مردن نابینن تا هاتنەوەی ڕۆڵەی مرۆڤ نەبینن بە پادشاهێتیەکەیەوە.)

شێوە گۆڕانی عیسا

17

دوای ئەمە بەشەش ڕۆژ عیسا پەترۆسو یاقوبو یۆحەنای برای یاقوبی لەگەڵ خۆی بردو بەیەکەوە چوونە سەر چیایەکی بەرز. [2]کاتیٚ لەبەرچاویان بەتەواوی شێوەی گۆڕا، دەموچاوی دەدرەوشایەوە وەك ڕۆژو جلەکانی سپی هەڵگەڕا وەك

ڕووناکی. 3 لەپڕ موساو ئەلیاس
دەرکەوتن بۆیانو لەگەڵ عیسادا
کەوتنە گفتوگۆ. 4 ئینجا پەترۆس
بەعیسای ووت: (گەورەم، شتێکی
خۆشە لێرە بمێنینەوە، گەر دەتەوێت
سێ چادر هەڵدەدەین یەکێ بۆ تۆو
یەکێ بۆ موساو یەکێکیش بۆ
ئەلیاس.) 5 لەوکاتەدا پەترۆس ئەمەی
دەووت، هەورێکی ڕۆشن باڵی کێشا
بەسەریان، دەنگێك لەهەورەکەوە
بانگیکرد: (ئا ئەوەتا ڕۆڵەی
خۆشەویستم، ئەوەی پێی دڵشادم.
گوێی بۆ ڕاگرن.) 6 کاتێ قوتابیەکان
گوێیان لەدەنگەکە بوو، لەترسا
کەوتن بەدەمدا. 7 بەڵام عیسا لێیان
نزیك بووەوەو دەستی لێدانو ووتی:
(هەستن، مەترسن.) 8 ئینجا چاویان
هەڵبڕی، لەعیسا زیاتر کەسیان
نەدی.

9 کاتێ لەچیاکە دەهاتنە خوارەوە،
عیسا فەرمانی پێدان: (ئەمە بەکەس
ڕامەگەیەنن، تا ڕۆڵەی مرۆڤ لەناو
مردووان هەڵدەستێتەوە.) 10 ئینجا
قوتابیەکانی لێیان پرسی: (ئەی باشە
بۆچی مامۆستایانی شەریعەت دەڵێن،
دەبێ ئەلیاس یەکەمجار بێت؟) 11 عیسا
وەڵامی دانەوە ووتی: (ئەمە ڕاستە،
ئەلیاس دێتو هەموو شتێ
دەخاتەوە شوێنی خۆی. 12 بەڵام پێتان
دەڵێم: ئەلیاس هاتو نەیان ناسی،
چیان ویست پێیانکرد، هەروەها
ڕۆڵەی مرۆڤیش بەدەستیانەوە
دەکەوێتە بەر ئازار.) 13 ئەوسا
قوتابیەکان تێگەیشتن، عیسا
سەبارەت بەیەحیای خەڵك
لەئاوهەڵکێش دەدوێ.

دەرکردنی ڕۆحی پیس

14 کاتێ گەیشتنە لای کۆمەڵە
خەڵکەکە، کابرایەك هاتە بەردەمیو
لەبەرپێی کەوت، 15 ووتی: (گەورەم،
بەزەییت بەم کوڕەم بێتەوە، هەندێ
جار فێ دەیگرێتو تووشی ئازارێکی
زۆر دەبێت، زۆر جاریش دەکەوێتە
ناو ئاگرو ئاوەوە. 16 بردمە لای
قوتابیەکانت بەڵام نەیانتوانی
چاکیبکەنەوە.) 17 لێرەدا عیسا
ووتی: (ئەی نەوەی بێباوەڕو خوار،
تاکەی لەگەڵتان بم؟ تاکەی بارتان
هەڵگرم؟ ئەو کوڕە بهێنن بۆ لام.) 18
عیسا هەڕەشەی لەو ڕۆحە کرد کە
لەکوڕەکەدا بوو، ئەویش لەلەشی
هاتە دەرەوە، کوڕە دەستبەجێ چاك
بووەوە. 19 دوای ئەمە، قوتابیەکان

بەتەنها لەعیسایان پرسی: (بۆچی ئێمە
نەمانتوانی ئەو ڕۆحە پیسە لەو کوڕە
دەربکەین؟) 20وەڵامی دانەوە، ووتی:
(لەبەرکەمی باوەڕتان. ڕاستیتان پێ
دەڵێم: گەر هێندەی دەنکە
خەرتەلەیەك باوەڕتان هەبێت، بەو
کێوە دەڵێن لێرە بڕۆ بۆ ئەوێ،
دەڕوات‌و هیچ شتێك نییە لەدەستتان
یاخی بێت. ﴿21بەڵام ئەم جۆرە
ڕۆحانە دەرناکرێ، بەنوێژو ڕۆژوو
نەبێت.﴾)

دووەم باسی مردنی عیسا

22کاتێ عیساو قوتابیەکانی بە
ناوچەی جەلیلدا دەگەڕان، عیسا بە
قوتابیەکانی ووت: (ڕۆڵەی مرۆڤ
ئەوەندەی نەماوە بدرێ بەدەستی
خەڵکەوە، 23دەیکوژن‌و لەڕۆژی
سێهەمدا زیندوودەبێتەوە.) جا
قوتابیەکانی بەمە زۆر دڵگران بوون.

باجی پەرستگا

24کاتێ گەیشتنە کەفەرناحوم*،
باجگرانی پەرستگا هاتنە لای
پەترۆس‌و لێیان پرسی: (ئەرێ
مامۆستاکەتان باجی پەرستگا نادات؟)
25ووتی: (بەڵێ، دەیدات.) کە
پەترۆس چووە ماڵەوە بۆ لای عیسا
بۆ ئەوەی لەم بارەیەوە لەگەڵی
بدوێ، یەکسەر عیسا لێی پرسی:
(ڕات چییە شەمعون؟ پاشایانی سەر
زەوی سەرانەو باج لەکێ
وەردەگرن لەڕۆڵەی وولاتەکەی
خۆیان یاخود لە بێگانە؟) 26پەترۆس
وەڵامی دایەوە: (لەبێگانە.) ئینجا
عیسا پێی ووت: (کەواتە هاوڵاتیان
سەربەستن. 27بەڵام بۆ ئەوەی تەگەرە
نەخەینە ڕێگایانەوە، بڕۆ بۆ
دەریاچەکەو تۆڕەکەت هەڵدە، یەکەم
ماسی کەدەیگریت، دەمی بکەرەوە،
دەبینی چوار درهەمی تیایە، بیهێنەرە
دەرەوەو باجی خۆم‌و خۆتی
لێبدە.)

کێ مەزنترینە ؟

18

لەو کاتەدا قوتابیەکان هاتنە لای
عیساو لێیان پرسی: (کێ مەزنترینە
لەپادشاهێتی ئاسمان؟) 2عیسا
منداڵێکی بانگکردو لەناوەراستیاندا
ڕای گرت‌و 3ووتی: (ڕاستیتان
پێبڵێم: گەر نەگۆڕێن‌و وەکو ئەو
منداڵەتان لێنەیەت، هەرگیز ناچنە
پادشاهێتی ئاسمانەوە. 4ئەوەی توانی

وەك ئەم مندالّە خۆی بەساكاری ڕاگرێ، لەپادشاهێتی ئاسماندا بەمەزنترین دادەنرێ. 5ئەوەی بەناوی منەوە پێشوازی لەمندالّێكی وەك ئەمە بكات، ئەوا پێشوازی لەمن كردووە. 6بەلاّم هەر كەسێك یەكێ لەوباوەڕدارە بچووكانەی كەباوەڕیان بەمن هەیە تووشی گوناە بكات، باشتر وایە بۆی بەردی دەستار بەملیەوە هەلّواسرێو نوقمی دەریا بكرێ. 7قوڕ بەسەر ئەم جیهانە كەوا خەلّكی تووشی گوناە دەكات! تووش بوونی گوناهیش دەبێ ڕووبدات، بەلاّم قوڕ بەسەر ئەوەی دەبێتە هۆی ڕوودانی! 8گەر دەستت یاخود قاچت تووشی گوناهی كردی، بیبڕەو* فڕێیدە، باشتروایە بێ دەست یا بێقاچ بچیتە ژیانەوە، لەوەی بەدەستو قاچی ساغەوە بخرێیتە ئاگری هەتاهەتاییەوە، 9گەر چاوت تووشی گوناهیكردی، دەری بهێنەو فڕێیدە: باشتروایە بەیەك چاو بچیتە ژیانەوە لەوەی بەدوو چاوەوە بخرێیتە ناو ئاگری دۆزەخەوە.

نموونەی مەڕی وونبوو

(10ئاگاداربن ڕقتان لەم باوەڕدارە مندالاّنە نەبێت، چونكە فریشتەكانیان لەئاسمان گشت كات ڕووی ئەو باوكەم دەبینن كە لەئاسماندایە. 11﴿چونكە ڕۆڵەی مرۆڤ، هاتووە بۆ ڕزگاركردنی وون بووان.﴾ 12ڕاتان چییە؟ گەر یەكێك سەد سەر مەڕی هەبێتو دانەیەكی لێوون بێت، ئایا نەوەدو نۆكەی تر لەچیا بەجێناهێلّێتو ناگەڕێ بەدوای مەرە وون بووەكەدا تا دەیدۆزێتەوە؟ 13ڕاستیتان پێدەلّێم: گەر دۆزییەوە، زیاتر لەنەوەدو نۆكەی تر كە وون نەبوون، پێی دلّخوش دەبێ! 14بەهەمان شێوە باوكی ئاسمانیم نایەوێت یەكێ لەو باوەڕدارە مندالاّنە لەناوبچن.

گلەیی برایانە

(15گەر براكەت خراپەی بەرامبەر كردی، بڕۆ لایو بەتەنها لەنێوان خۆتان گلەیی لێ بكە. گەر گوێی لێگرتی، ئەوا براكەت

---

*بیبڕە : لێرە مەبەست بڕینی ئەندامی لەش نییە، بەلّكو وازهێنان لە گوناە.

دەستگیر دەبێتەوە. 16خۆ ئەگەر
گوێی لێ ڕانەگرتی، برایەك یاخود
دوو برای کە لەگەڵ خۆت بەرە،
هەتا لەهەموو شتێ بدوێن، بەشایەتی
دوو یاسێ کەس. 17ئەگەر بەمەش
ڕازی نەبوو، مەسەلەکە بخەرە
بەردەمی کۆمەڵی باوەڕداران، ئەگەر
لەوانیش گوێی ڕانەگرت، ئەوا وەك
یەکێکی خوانەناسو باجگر
هەڵسوکەوتی لەگەڵ بکە. 18
ڕاستیتان پێدەڵێم: ئەوەی ئێوە
لەسەر زەوی بیبەستن، ئەوا
لەئاسمانیش بەستراو دەبێت، ئەوەش
کە لەسەر زەوی ئێوە بیکەنەوە، ئەوا
لەئاسمانیش کراوە دەبێت. 19هەروەها
باپێتان بڵێم: گەر دووان لەئێوە
ڕیکەوتن لەسەر داواکردنی شتێك،
هەرچییەك بێت، باوکی ئاسمانیم بۆتان
دەهێنێتە دی. 20چونکە لەهەر
شوێنێکدا دووان یاخود سیان بەناوی
منەوە کۆببنەوە ئەوا من لەنێوانیاندا
دەبم.)

لێبووردنی برایان

21ئینجا پەترۆس هاتە لای و لێی
پرسی: (گەورەم، دەبێ چەند جار
لەبراکەم خۆشبم کاتێ هەڵەم
بەرامبەر دەکات؟ تا حەوت جار؟)
22عیسا وەڵامی دایەوە: (من ناڵێم
حەوت جار، بەڵکو حەفتا کەرەت
حەوت جار! 23لەبەرئەمە پادشاهێتی
ئاسمان لە پادشایەك دەکات ویستی
لێپرسینەوە لەگەڵ کۆیلەکانی
بکات. 24کاتێ دەستی کرد
بەلێپرسینەوەی قەرزەکانی یەکێکیان
بۆ هێنا دە هەزار بەشە زیو قەرزاری
بوو. 25جا لەبەرئەوەی هیچی نەبوو
قەرزەکەی پێبداتەوە، پادشاکە
فەرمانیدا خۆیو ژنو ماڵو منداڵی
بفرۆشرێ تا قەرزەکەی پێبدرێتەوە.
26بەڵام کۆیلەکە لەبەردەمی
چۆکیداداو لێی پاڕایەوەو ووتی:
گەورەم لەسەرم ڕاوەستە، چی قەرزم
لەسەرە دەیدەمەوە. 27پادشاکە
بەزەیی بەکۆیلەکەی هاتەوە،
ئازادیکردو لەقەرزەکەی خۆش
بوو. 28کاتێ ئەم کۆیلەیە لەوێ
ڕۆیشت، کۆیلەیەکی تری بینی کە
هاوڕێی بوو، سەد بەشە زیو قەرزی
لابوو، ملی گرتو پێی ووت:
ئەوەی بەسەرتەوەیە بمدەرەوە! 29
هاوڕێیەکەی لەبەرپێی کەوتو
لێیپاڕایەوە ووتی: لەسەرم ڕاوەستە،
قەرزەکەت دەدەمەوە. 30بەڵام کابرا

بەمە ڕازی نەبوو، بردیو بەگرتنیدا،
تا ئەوەی بەسەریەوەیە بیداتەوە. 31
کاتێ کۆیلەکانی تر ئەمەیان بینی،
زۆریان پێناخۆش بوو، هەموو
شتێکیان بەپادشاکەیان ڕاگەیاند. 32
پادشا بانگی کردو پێی ووت: ئەی
کۆیلەی بەدکار، ئەو هەموو
قەرزەت لابوو، لێت خۆش بووم،
چونکە لێم پاڕایتەوە. 33ئایا نەدەبوایە
تۆش کەمێك بەزەییت بەهاوڕێکەت
بهاتایەوە، وەك من چۆن بەزەییم پیاتا
هاتەوە؟ 34پادشاکە لەمە زۆر ڕقی
هەستاو ناردی بۆ ئەوەی دارکاری
بکرێ، تا دوا پوولی قەرزەکەی
دەداتەوە. 35هەروەها باوکی
ئاسمانیشم، بەهەمان شێوە
هەڵسوکەوتتان لەگەڵ دەکات، گەر
لە دڵەوە لە هەڵەی براکانتان خۆش
نەبن.)

ژن هێنانو تەڵاق دان

19

دوای ئەوەی عیسا ئەم ووتەیەی
تەواوکرد، لەناوچەی جەلیلەوە
ڕۆیشت بۆ ناوچەی یەهودیا کە
دەکەوێتە پشت ڕووباری ئوردونەوە.
2خەڵکێکی زۆر دوای کەوتن، لەوێ
نەخۆشەکانیانی چاککردەوە. 3
هەندێ لەفەریسیەکان هاتنە لای
عیسا بۆ ئەوەی تاقیبکەنەوە، لێیان
پرسی: (دروستە پیاو ژنەکەی لەسەر
هەر هۆیەك بێت تەڵاق بدات؟) 4
عیسا وەڵامی دانەوەو ووتی: (ئەی
نەتان خوێندۆتەوە، کە {دروستکەر
لەسەرەتاوە مرۆڤی بەنێرو مێ
دروستکردووە؟} 5ئەوسا پێیووتن:
{لەبەرئەوە پیاو دایكو باوکی خۆی
بەجێ دەهێڵێت، لەگەڵ ژنەکەی
جووت دەبێتو هەردووکیان دەبنە
یەك لەش. 6ئیتر دوو نین بەڵکو یەك
لەشن. ئەوەی خودا بەیەکی
گەیاندووە، مرۆڤ جیای ناکاتەوە}) 7
دیسان لێیان پرسی: (ئەی بۆچی
موسا ڕایسپاردووە کە تەڵاقنامە
بەژن بدرێتو تەڵاقی بکەوێت؟) 8
لەوەڵامدا ووتی: (لەبەر دڵڕەقیتان،
موسا ڕێیدان ژنەکانتان تەڵاق بدەن،
ئەگینا لەسەرەتاوە وانەبوو. 9بەڵام من
پێتان دەڵێم: ئەوەی ژنەکەی بێهۆی
داوێن پیسی تەڵاق دەداتو
یەکێکیدیکە دەهێنێت، ئەوا داوێن
پیسی دەکات. 10ئینجا قوتابیەکانی
پێیان ووت: (ئەگەر حاڵی پیاو لەگەڵ
ژنەکەی وابێت، کەواتە ژن نەهێنان

باشترە!) [11]وەلاَمی دانەوە: (ئەم
ووتەیە هەموو خەڵكی پێی ڕازی‌نین،
تەنها ئەوانە نەبێت كەپێیان دراوە. [12]
جا بەشێك خەساو هەن كە
بەخەساوێتی لەدایك دەبن، بەشێكی
دیكەشیان خەڵكی خەساندوویانن،
هەروەها خەساویش هەن خۆیان
خەساندووە لەپێناوی پادشاهێتی
ئاسمان. كێ دەتوانێت بەمە ڕازی
بێت، بارازی بێت.)

پادشاهێتی ئاسمان بۆ منالاَنە

[13]ئێنجا هەندێ مندالَی
بچووكیان هێنایە پێشەوە تاكو دەست
بخاتە سەر سەریانو نوێژیان بۆ بكات،
قوتابیەكان لێیان گرژ بوون. [14]بەلاَم
عیسا ووتی: (واز لەمندالاَن بهێنن،
هاتنە لای منیان لێ قەدەغە مەكەن،
چونكە پادشاهێتی ئاسمان هی ئەم
جۆرە كەسانەیە.) [15]ئێنجا دەستی
لەسەریان داناو لەوێ ڕۆیشت.

گەنجە دەوڵەمەندەكە

[16]كوڕێكی گەنج هاتە لایو
پرسی: (ئەی مامۆستا چ چاكەیەك
بكەم تاكو ژیانی هەتاهەتایی بەدەست
بهێنم؟) [17]وەلاَمی دایەوە: (بۆچی
لەبارەی چاكەوە پرسیارم
لێ‌دەكەیت؟ تەنها یەكێك هەیە
چاكە. بەلاَم ئەگەر دەتەوێت ژیان
بەدەست بهێنی، كار بەڕاسپاردەكانی
شەریعەت بكە.) [18]ئەویش لێی
پرسی: (چ ڕاسپاردەیەك؟) عیسا
وەلاَمی دایەوە: (مەكوژە، داوێن
پیسی مەكە، مەدزە، شایەتی درۆ
مەدە، [19]ڕێزی دایكو باوكت بگرە،
ئەوەی لێت نزیكە وەك خۆت
خۆشت بوێت.) [20]ئێنجا كوڕە
گەنجەكە پێی ووت: (ئەمانەم هەموو
لەمندالّییەوە كردووە، ئیتر كەم
وكوڕیم چیە؟) [21]عیسا وەلاَمی
دایەوە: (ئەگەر دەتەوێت تەواوبیت،
بڕۆ چیت هەیە بیفرۆشەو بەسەر
هەژاران دابەشی‌كە، بەم شێوەیە
گەنجینەیەكت لەئاسماندا دەبێت، ئینجا
وەرە دوام‌كەوە.) [22]كاتێ كوڕە
گەنجەكە ئەمەی بیست، بە
دلّتەنگیەوە ڕۆیشت، چونكە
سامانێكی زۆری هەبوو. [23]ئێنجا
عیسا بەقوتابیەكانی ووت: (ڕاستیتان
پێ‌دەڵێم: شتێكی گرانە بۆ دەوڵەمەند
بچێتە پادشاهێتی ئاسمانەوە. [24]دیسان
دەڵێم: چوونە ژوورەوەی ووشترێك
لەكونی دەرزیەوە ئاسانترە لەچوونە

ژوورەوەی دەوڵەمەندێك بۆ ناو
پادشاهێتی ئاسمان.) [25]كاتێ
قوتابیەكانی گوێیان لەمەبوو زۆر
سەرسام بوون، پرسییان: (كەواتە كێ
دەتوانێ ڕزگاری بێت؟) [26]بەڵام
عیسا سەیری كردنو پێی ووتن: (ئەمە
لای مرۆڤ مەحاڵەو نابێت، بەڵام لای
خودا، هەموو شتێك دەبێت.) [27]
ئینجا پەترۆس ووتی: (ئەوەتا ئێمە
وازمان لەهەموو شتێك هێناوەو
دوات كەوتووین، بەشمان چی
دەبێت؟) [28]عیسا وەڵامی دانەوە:
(ڕاستیتان پێ دەڵێم، كاتێ ڕۆڵەی
مرۆڤ لەسەر تەختی شكۆمەندی خۆی
دادەنیشێتو ئێوە كەدوام كەوتوون
لەكاتی نوێبوونەوەدا لەسەر دوانزە
تەخت دادەنیشن، تاكو دوانزە
هۆزەكەی ئیسرائیل تاوانبار بكەن. [29]
هەر كەسێكیش ماڵ، برا، خوشك،
باوك، دایك، منداڵو زەوی لەبەر
ناوی من بەجێیهێشتووە، سەد
ئەوەندە وەردەگرێتەوەو ژیانی
هەتاهەتایش بەمیرات بۆی
دەمێنێتەوە. [30]بەڵام زۆر
لەیەكەمینەكان دەبنە دواهەمین، زۆر
لەدواهەمینەكان دەبنە یەكەمین.)

نموونەی كرێكارانی ناو ڕەز

20

(پادشاهێتی ئاسمان لەگەورەی ماڵێك
دەكات، بەیانی زوو دەڕواتە دەرەوە
تاكرێكار بۆ ڕەزەكەی بگرێت. [2]
ڕۆژی بەدینارێك لەگەڵ كرێكارەكان
ڕێكەوت، ئینجا ناردنی بۆ ڕەزەكەی.
[3]دوای ئەوە نزیكی كاتژمێری نۆ
چووە دەرەوە، لەمەیدانی شار
كرێكاری بێ ئیشی دیكەی دی، [4]
پێی ووتن: بڕۆن ئێوەش لەڕەزەكەمدا
كار بكەن، كرێتان چەندە دەتان
دەمێ. ئەوانیش ڕۆیشتن. [5]ئینجا
كاتژمێری دوانزەی نیوەڕۆ ڕۆیشتەوە
بۆ مەیدان، دوای ئەوە كاتژمێری
سێی پاش نیوەڕۆ هەمان
كاریكردەوە. [6]دیسان نزیكی
كاتژمێری پێنجی ئێوارە چووە
دەرەوە، كرێكاری دیكەی بێ ئیشی
بینی، پرسی: بۆچی بەدرێژایی ڕۆژ
بێئیش وەستاون؟ [7]وەڵامیان دایەوە:
چونكە كەس بەكرێی نەگرتووین.
ئەویش ووتی: ئێوەش بڕۆن بۆ
ڕەزەكەم! [8]كاتێ ئێوارە داهات
خاوەن ڕەزەكە بەسەركارەكەی
ووت: كرێكارەكان بانگ بكەو
كرێكەیان بدەرێ، دەست پێبكە

بەوانەی کە دواجار هاتوونو کۆتایی
پێ بهێنە بەوانەی یەکەمجار هاتن. 9جا
ئەوانەی کە کاتژمێر پێنج هاتبوون
هاتنە پێشەوە، هەر یەکی دیناریکیان
وەرگرت. 10کاتێ نۆرەی ئەوانەی
یەکەمجار هات وایانزانی زیاتر
وەردەگرن، بەلاّم هەر یەك لەوانیش
دیناریکیان وەرگرت. 11لەوکاتەدا
دەستیانکرد بە بۆلەبۆلکردن بەسەر
خاوەن ڕەزەکەداو 12ووتیان:
ئەوانەی دواجار هاتن تەنها کاتژێرێك
ئیشیان کردووە. کەچی تۆ ئەوانت
وەك ئێمە دانا کە بەدرێژایی ڕۆژەکە
لەژێر تیشکی ڕۆژ ئیشمان کردووە.
13وەلاّمی یەکێکیانی دایەوەو ووتی:
هاوڕێم، من غەدرم لێ نەکردویت،
ئایا لەگەلّ من بەیەك دینار ڕێك
نەکەوتوویت؟ 14بەشی خۆت
وەرگرەو بەڕێگەی خۆتدا بڕۆ. من
دەمەوێ بەوەی دواجاریش هات
وەك تۆی بدەمێ. 15ئایا سەربەستی
ئەوەم نییە هەلّسوکەوت بەماڵی
خۆمەوە بکەم بەو شێوەیەی خۆم
دەمەوێت؟ یان چاوت پیسە چونکە
من چاوتێرم؟ 16بەم شێوەیە دواهەمین
دەبنە یەکەمینو یەکەمینیش دەبنە
دواهەمین. چونکە زۆرن ئەوانەی
بانگ دەکرێنو کەمن ئەوانەی
هەڵدەبژێرێن.)

سێهەم باسی مردنی عیسا

17کاتێ عیسا بەرەو قودس
دەڕۆیی، هەر دوانزە قوتابیەکەی
لەڕێگا جیاکردەوە، پێی ووتن: 18
(ئەوا ئێمە دەڕۆین بۆ قودس، لەوێ
ڕۆڵەی مرۆڤ دەدرێتە دەست سەرۆك
کاهینەکانو مامۆستایانی شەریعەت،
بڕیاری مردن بەسەریدا دەدەن. 19
دەیدەنە دەست ناجوولەکەکان،
گاڵتەی پێدەکەنو بە قامچی لێی
دەدەنو لە خاچی دەدەن. بەلاّم
لەڕۆژی سێهەمدا زیندوودەبێتەوە.)

خزمەتکار مەزنترینە

20ئینجا دایکی دوو کوڕەکەی
زەبدی لێی هاتە پێشەوەو هەردوو
کوڕەکەشی لەگەڵ بوو، کڕنووشی
بۆ بردو داوایەکی لێکرد. 21

---

*جام : مەبەستی لەو ئازارەیە کە کاتێ لەسەر خاچەکەی بوو بینی، ئەمەش بەپێی پلانی خودا.

ئەویش بەژنەکەی ووت: (چیت
دەویّ؟) وەڵاّمی دایەوە: (بلّیّ
باهەردوو کوڕەکەم لەپادشاهیەکەتدا
دابنیشن، یەکێکیان لای ڕاستتەوە،
ئەوی دیکەیان لای چەپتەوە.)
22 عیسا وەڵاّمی دایەوە، بەیاقوب‌و
یۆحەننای ووت: (ئێوە نازانن داوای
چی دەکەن. ئایا دەتوانن ئەو جامە*
بخۆنەوە کە من دەیخۆمەوە؟ وەڵاّمیان
دایەوە: (بەڵێ، دەتوانین.)
23 ئەویش ووتی: (جامی من دەتوانن بخۆنەوە،
بەڵاّم دانیشتن لەلای ڕاست‌و
چەپمەوە، ناتوانم بیدەم تەنها بۆ ئەوانە
نەبێت کە باوکم بۆی
ئامادەکردوون.)
24 کاتیّ دە
قوتابیەکەی ترگوێیان لەو دوو برایە
بوو، لێیان دڵگران بوون.
25 عیسا
هەموویانی بانگ‌کردو ووتی: (ئێوە
دەزانن سەرۆك نەتەوەکان
فەرمانڕەوایی دەکەن، گەورەکانیان
دەسەڵاّتیان بەسەریاندا هەیە.
26 بەڵاّم
ئێوە با ئەوە لەنێوانتاندا نەبێت،
ئەوەی دەیەویّ لەناوتاندا مەزن
بێت، با وەك خزمەتکار بێت بۆتان.
27 ئەوەش کەدەیەویّ لەناوتاندا
یەکەم بێت، با وەك کۆیلەتان بێت.
28 هەر وەك چۆن ڕۆڵەی مرۆڤ
نەهاتووە تا خزمەت بکریّ، بەڵکو
هاتووە تا خزمەت بکات‌و خۆی
بەخت‌بکات بۆ کڕینەوەی زۆر
کەس.)

چاکردنەوەی دوو کوێر

29 لەوکاتەدا عیساو قوتابیەکانی
ئەریحایان بەجیّدەهێشت. خەڵکێکی
زۆر دوایان کەوتن.
30 دوو کوێر
لەتەنیشتی ڕێگاکەدا دانیشتبوون،
کاتیّ گوێیان لیّبوو عیسا بەوێدا
دەڕوا، هاواریانکرد: (بەزەییت
پیاماندا بێتەوە گەورەم، ئەی
ڕۆڵەی داود.)
31 جا خەڵکەکە
سەرزەنشتیانکردن تاوەکو بیّدەنگ
بن، بەڵاّم ئەوان زیاتر هاواریانکرد:
(ئەی گەورە، بەزەییت پیاماندابێتەوە،
ڕۆڵەی داود!)
32 عیسا ڕاوەستا،
بانگیکردن‌و لێی پرسین: (چیتان
دەویّ بۆتانی بکەم؟)
33 وەڵاّمیان
دایەوە: (چاومان چاك‌بکەیتەوە،
گەورەم.)
34 ئیتر بەزەیی پێیانداهاتەوە،
دەستی هێنا بەچاوی هەردووکیان،
دەستبەجیّ چاویان ڕۆشنایی
تیّکەوت، جا ئەوانیش دوایکەوتن.

عیسا بۆ قودس دەڕوات

21

کاتێ لەقودس نزیك بوونەوە،
گەیشتنە دێی بەیتفاجی لای شاخی
زەیتون، عیسا دووان لەقوتابیەکانی
ناردو 2پێی ووتن: (دەچنە ئەو دێیەی
بەرامبەرتان، یەکسەر ماکەرێك
دەبینن، لەگەڵ جاشکەکەی
بەستراونەتەوە، دەیان کەنەوەو
دەیانهێنن بۆم. 3گەر یەکێ شتێکی
پیَووتن، بلێن: گەورەمان پێویستی
پێیانە، دەست بەجێ دەیان نێرێت.) 4
ئەمەش تاکو ئەوەی لەسەر زمانی
پێغەمبەرێك ووتراوە بێتەدی: 5{بلێن
بەکچەکەی شاری داود، ئەوا
پادشاکەت بەساکاریو بەسواری
ماکەرو جاشکێك دێتە لات.} 6دوو
قوتابیەکە ڕۆیشتن، ئەوەی عیسا پێی
ڕاسپاردبوون، کردیان. 7ماکەرو
جاشکەکەیان هێنا، کراسەکانی
خۆیان لەسەر پشتی ڕاخست، جا
عیسا سواری بوو. 8خەڵکێکی زۆر،
دەستیانکرد بەڕاخستنی ڕێگاکە
بەجلەکانیان. ئەوانی دیکەش لقە
داریان دەبڕیو ڕێگاکەیان پێ
ڕادەخست. 9ئەو خەڵکەی پێش
عیسا کەوتبوون، هەروەها ئەو
خەڵکەش کە لەدوایەوە دەڕۆیشتن
هاواریان دەکرد دەیان ووت:
(هۆسانا* بۆ ڕۆڵەی داود*، پیرۆزە
ئەوەی بەناوی خوداوەندەوە دێت،
هۆسانا لەبەرزایی!) 10کاتێ عیسا
چووە ناو قودس، هەموو شارەکە
خرۆشا، دانیشتوانی پرسییان: (ئەمە
کێیە؟) 11خەڵکەکە وەلاٌمیان دایەوە:
(ئەمە عیسای پێغەمبەرە، خەڵکی
شاری ناسیرەی ناوچەی جەلیلە.)

پاکردنەوەی پەرستگا

12ئینجا عیسا چووە گۆڕەپانی
پەرستگاو هەموو ئەوانەی خەریکی
کڕینو فرۆشتن بوون، دەری‌کردن،
دەزگاو جێگای دانیشتنی
پارەگۆڕەوەکانو کۆترفرۆشانی
سەروژێرکرد. 13پێی ووتن: (خودا
لەکتێبی پیرۆز فەرموویەتی: {
ماڵەکەم بە ماڵی نوێژ ناودەبرێ}،
بەلاٌم ئێوە کردوتانە {بەئەشکەوتی
دزان!}) 14کاتێ لەپەرستگا بوو،
کوێرو شەل لێی‌هاتنە پێشەوە ئەویش
چاکی‌کردنەوە. 15کاتێ سەرۆك
کاهینەکانو مامۆستایانی شەریعەت
ئەم کارە سەرسوڕهێنەرەیان بینی
ڕقیان هەستا، گوێیان لەمندالاٌنی ناو
پەرستگا بوو هاواریان دەکرد:

(هۆسانا بۆ ڕۆڵەی داود!) 16جا لێیان پرسی: (گوێت لێیە ئەوانە چی دەڵێن؟) عیسا وەڵامی‌دانەوە: (بەڵێ، نەتان خوێندۆتەوە: {لەسەر زاری منداڵانو شیرەخۆران ستایشت ڕێکخستووە؟}) 17ئەوسا بەجێی هێشتنو چووە دەرەوەی شار بەرەو دێی بەیتعەنیا، بەنیازی ئەوەی لەوێ بمێنێتەوە.

18بەیانی ڕۆژی داهاتوو، کاتێ دەگەڕایەوە بەرەو شار برسی بوو. 19دار هەنجیرێکی لەتەنیشت ڕێگاکە بینیو چوو بۆی، بەڵام لەگەڵا زیاتر هیچی تری پێوە نەدی، ئینجا بەدارەکەی ووت: (با تاهەتایە بەرنەگریت!) دارەکە دەستبەجێ ووشکبوو. 20کاتێ قوتابیەکان ئەمەیان دی، سەریان سوڕماو ووتیان: (چ زوو دارەکە ووشك بوو!) 21وەڵامی‌دانەوە: (ڕاستیتان پێ‌دەڵێم: گەر باوەڕتان هەبێتو گومان نەکەن، نەك هەروەك ئەوەی بەم دارەم کرد دەتوانن بیکەن، بەڵکو ئەگەر بەو شاخە بڵێن هەڵکەنرێو بکەوە ناو دەریاوە، بەم شێوەیە دەبێت. 22جا هەموو ئەو شتانەی لەنوێژدا بەباوەڕەوە داوای دەکەن، وەری‌دەگرن.)

دەسەڵاتی عیسا

23کاتێ گەیشتە پەرستگاو دەستی بەفێرکردن کرد، سەرۆك کاهینەکانو پیرانی گەل لێی هاتنە پێشەوەو پرسییان: (بە چ دەسەڵاتێك ئەمانە دەکەیت؟ کێ ئەم دەسەڵاتەی داوە پێت؟) 24عیسا وەڵامی‌دانەوەو ووتی: (منیش پرسیارێکتان لێ‌دەکەم، گەر وەڵامتان دامەوە، ئەوسا پێتان دەڵێم بە چ دەسەڵاتێك ئەمانە دەکەم. 25پێم بڵێن: لەئاوهەڵکێشانی یەحیا لەکوێوە بوو؟ لەئاسمانەوە بوو یان لەخەڵکی؟) ئەوانیش لەنێوان خۆیان کەوتنە ڕاوێژکردنو ووتیان: (ئەگەر بڵێین لەئاسمانەوە بوو، پێمان دەڵێ، باشە بۆ باوەڕتان پێ‌نەکرد؟ 26وە ئەگەر بڵێین لەخەڵکەوە بوو، ترسی ئەوە هەیە خەڵکەکە هەڵگەڕێنەوە بەسەرماندا، چونکە هەموویان یەحیا بەپێغەمبەر دادەنێن.) 27ئینجا وەڵامیان دایەوە، ووتیان: (نازانین.) ئەویش ووتی: (کەواتە منیش پێتان ناڵێم بە چ دەسەڵاتێك ئەمە دەکەم.)

نموونەی دوو کوڕەکە

([28]ڕاتان چییە؟ پیاوێك دوو
کوڕی هەبوو. چووە لای یەکەمیانو
پێیووت: کوڕم ئەمڕۆ بڕۆ
لەڕەزەکەمدا کار بکە. [29]لەوەڵامدا
ووتی: نامەوێ بچم. بەڵام دوای ئەوە
پەشیمان بووەوەو ڕۆیشت. [30]ئینجا
پیاوەکە چووە لای کوڕی
دووهەمیو هەمان داواکاری
لێکرد. کوڕە وەڵامی دایەوەو
ووتی: بەڵێ گەورەم! بەڵام لەدواییدا
نەڕۆیشت. [31]ئایا کامیان لەو دووانە
بەخواستی باوکیان کرد؟) وەڵامیان
دایەوە: (یەکەمیان.) ئینجا عیسا پێی
ووتن: (ڕاستیتان پێدەڵێم: باجگرانو
داوێن پیسان پێشتان دەکەون
لەچوونە ناو پادشاهێتی خوداوە. [32]
یەحیا ڕێگای ڕاستودروستی گرتو
بۆ لاتان هات، کەچی باوەڕتان
پێنەکرد، بەڵام باجگرانو
داوێنپیسان باوەڕیان پێهێنا. تەنانەت
دوای بینینی ئەمە باوەڕتان پێنەکردو
تۆبەتان نەکرد.)

نموونەی باخەوانەکانی ڕەز

[33]گوێ بگرن بۆ نموونەیەکی
دیکە: (گەورە پیاوێك ڕەزێکی چاند،
دەوروبەرەکەی پەرژینکرد، بابەتی
ترێ گوشینی تیادانا، شوێنی
ئێشکگرتنی تیا دروستکرد ئینجا دایە
دەست باخەوانانو بۆ گەشت
ڕۆیشت. [34]کاتێ ڕەزەکە
بەریگرت، کۆیلەکانی نارد بۆ لای
باخەوانەکان تاکو بەرووبوومی
ڕەزەکەی بۆ بهێنن. [35]باخەوانەکان
کۆیلەکانیان گرت، لەیەکێکیان داو
ئەویدیکەیان کوشتو سێیەمیشیان
بەرد بارانکرد. [36]ئینجا گەورە
پیاوەکە لەجاری پێشوو کۆیلەی
زیاتری نارد، باخەوانەکان چیان
لەوانەی یەکەمجارکرد واشیان لەمان
کردەوە. [37]لەدواییدا کوڕەکەی نارد
بۆ لایان، ووتی: ڕێز لەکوڕەکەم
دەگرن! [38]باخەوانەکان
کەکوڕەکەیان بینی بە یەکتریان
ووت: ئەمەیە میراتگر! وەرن
بابیکوژین تادەست بگرین بەسەر
میراتەکەیدا. [39]ئینجا کوڕەکەیان
گرتو بردیانە دەرەوەی ڕەزەکەو
کوشتیان! [40]باشە کاتێ خاوەن
ڕەزەکە دەگەڕێتەوە دەبێ چی
لەباخەوانەکان بکات؟ [41]وەڵامیان
دایەوە: (ئەو بەدکارانە لەناودەبا.
دوایی ڕەزەکە دەداتە دەست

باخەوانانی دیکە تا لەکاتی خۆیدا
بەرووبوومی بدەنێ.) 42عیسا پێی
ووتن: (ئایا لەکتێبی* پیرۆزدا نەتان
خوێندۆتەوە: {ئەو بەردەی
وەستاکان پەسەندیان نەکرد،
هەر ئەو بەردەبوو بووە بەردی
بناغە؟ ئەمە لەلایەن خوداوەندەوە
بوو، چەند سەرسوڕهێنەرە
لەبەرچاومان!} 43لەبەرئەوە پێتان
دەڵێم: پادشاهێتی خوداتان
لێدەسەندرێتەوەو دەدرێتە دەست
گەلێك کە بەرووبوومی دەدات. 44
ئەوەی بکەوێ بەسەر ئەم بەردەدا
تێكدەشکێ، ئەوەش کە بەردەکە
بەسەریدا بکەوێت پانوپلیشی
دەکاتەوە.) 45کاتێ سەرۆك
کاهینەکانو فەریسیەکان ئەو دوو
نموونەیان بیست زانیان مەبەستی
ئەوانە. 46بۆیە هەوڵی گرتنیان دەدا،
بەڵام لەخەڵکەکە دەترسان چونکە
عیسایان بەپێغەمبەر دادەنا.

نموونەی داوەتی پادشا

22

دیسان عیسا گەڕایەوە سەر
نموونەکانیو ووتی: 2(پادشاهێتی
ئاسمان لەپادشایەك دەکات، شایی بۆ
کوڕەکەی بگێڕێ. 3کۆیلەکانی
دەنێرێ تاکو بانگکراوان بۆ شاییەکە
بانگ بکەن، بەڵام ئەوان نایەن. 4
پادشاکە جارێکی دیکە کۆیلەکانی
دەنێرێتو پێیان دەڵێ: بەبانگکراوان
بڵێن، ئەوەتا من خوانم
ئامادەکردووە، گاو دابەستەکانم سەر
بڕیوەو هەموو شتێ ئامادەیە، کەواتە
وەرن بۆ شاییەکە! 5بەڵام بانگکراوان
گوێیان نەدایە، یەکێ دەڕوا بۆ
کێڵگەکەی، ئەوی دیکە بۆ
بازرگانیەکەی. 6ئەوانەیکە لەوێیا
دەمێننەوە، کۆیلەکانی پاشا دەگرن،
قسەیان پێدەڵێن، ئینجا دەیانکوژن.
7جا پادشا بەمە زۆر تووڕە دەبێو
لەشکر دەنێرێ، هەموو ئەوانەی
تاوانبارن لەناویان دەباتو
شارەکەیان دەسوتێنێ. 8دوای ئەمە
بەکۆیلەکانی دەڵێ: وا نانی شایی
ئامادەیە، ئەو بانگکراوانە شایستەی
ئەوە نەبوون، 9کەواتە بڕۆنە سەری
ڕێگاکانو هەرکەسێ دەبینن
بانگیکەن بۆ شاییەکە. 10ئینجا
کۆیلەکانی چوون بۆ سەر ڕێگاکان،
ئەوەی بینیان لەخەڵکی خراپو باش
کۆیان کردەوە، هەتا هۆڵی شاییەکە
بەتەواوی پڕ بوو لەمیوان. 11ئینجا

پادشا خۆی دەکات بەهۆڵەکەدا
تامیوانەکان ببینێت، یەکێ دەبینێت
کەجلی شایی لەبەرنەکردووە. 12پێی
دەڵێت: ئەی دۆست، چۆن هاتیتە
ژوورەوەو جلی شاییت
لەبەرنەکردووە؟ کابرا هیچ وەڵامی
نەدایەوە. 13ئینجا پادشا فەرمان دەدا
بەکۆیلەکانیو دەڵێ: دەستو قاچی
ببەستنەوەو فڕێیدەنە تاریکی دەرەوە،
جا لەوێ دەبێت بەگریانو چرکە
چرکی ددان! 14چونکە بانگکراوان
زۆرن، بەڵام هەڵبژێرراوان کەمن.)

باج دان بە قەیسەر

15ئینجا فەریسیەکان ڕۆیشتنو
تەگبیریان کرد، چۆن عیسا بەقسەی
خۆی تووش بکەن. 16چەند
قوتابیەکی خۆیان لەگەڵ پیاوانی
هێرودس ناردە لای، پێیان ووت:
(مامۆستا، دەزانین تۆ ڕاستگۆیتو
بەڕاستی خەڵکی فێری ڕێگەی خودا
دەکەیت، لەکەس سڵ ناکەیتەوە،
چونکە پلەو پایە نرخی نییە لات. 17
کەواتە پێمان بڵێ: دروستە سەرانە
بدرێ بەقەیسەر یان نا؟) 18عیسا
بەفێڵەکەیانی زانیو ووتی: (ئەی
دووڕووەکان، بۆچی تاقیم دەکەنەوە؟
19ئا پارەیەکی ئەو سەرانەیەم بدەنێ.)
ئەوانیش دینارێکیان* دایە. 20لێی
پرسین: (ئەم وێنەو نووسراوە هی
کێیە؟) 21ووتیان: (هی قەیسەرە.)
ئینجا پێی ووتن: (کەواتە ئەوەی هی
قەیسەرە، بیدەن بە قەیسەر، ئەوەش
کەهی خودایە بیدەن بە خودا.) 22کە
گوێیان لەم وەڵامە بوو سەرسام
بوونو بەجێیان هێشتو ڕۆیشتن.

زیندووبوونەوەی مردووان

23لەهەمان ڕۆژدا، چەند
سەدوقیەك* کەباوەڕیان
بەزیندووبوونەوە نییە، هاتنە لای
عیسا پرسیاریان لێکرد، 24ووتیان:
(ئەی مامۆستا، موسا دەڵێ، گەر
پیاوێکی وەجاخ کوێر مرد، پێویستە
لەسەر براکەی، براژنەکەی
بخوازێتو بۆ براکەی نەوە دروست
بکات. 25جا لای ئێمە حەوت برا
هەبوون، یەکەمیان ژنی هێناو بێوەچە
مرد، ژنەکەی بۆ براکەی
بەجێهێشت، 26دووەمیش هەروەها
ئینجا سێهەم تاگەیشتە حەوتەم. 27
لەدوای هەموویان ژنەکەش مرد. 28
ئایا لەکاتی زیندووبوونەوەدا ئەو ژنە
دەدرێ بەکامیان، چونکە ژنی

هەموویان بووە؟) 29عیسا وەڵامی
دانەوەو ووتی: (ئێوە بەهەڵەدا
چوونە، چونکە نەکتێب تێدەگەن،
نەهێزی خودا. 30لەبەرئەوەی
خەڵکی لەکاتی زیندووبوونەوەدا
نەژن دەهێنن نەشوو دەکەن، بەڵکو
لەئاسمان وەك فریشتە دەبن. 31ئایا
نەتان خوێندۆتەوە ئەوەی لەبارەی
زیندووبوونەوە پێتان ووتراوە لەلایەن
خوداوە؟ 32{منم خودای ئیبراهیمو
خودای ئیسحاقو خودای یاقوب.
خودا، خودای مردووان نییە،
بەڵکو خودای زیندووانە.} 33
کەخەڵکەکە گوێیان لەمەبوو،
سەرسام بوون لەشێوەی فێرکردنی.)

گەورەترین ڕاسپاردە

34کاتێ فەریسییەکان بیستیان
عیسا سەدوقیەکانی بێدەنگ
کردووە، یەکیانگرت بۆ ئەوەی
پرسیاری دیکەی لێبکەن، 35یەکێ
لەوانەی زانابوو لەشەریعەت ویستی
تاقیبکاتەوەو پێی ووت: 36(مامۆستا،
چ ڕاسپاردەیەك مەزنترین ڕاسپاردەیە
لەشەریعەت؟) 37 عیسا وەڵامی
دایەوە: (خوداوەند خودات خۆش
بوێ بەهەموو دڵو هەموو گیانو
هەموو بیرتەوە. 38ئەمە مەزنترینو
یەکەم ڕاسپاردەیە. 39دووەمیشیان
وەك ئەو وایە: ئەوەی لێت نزیکە
وەك خۆت خۆشت بوێ. 40جا
شەریعەتو پێغەمبەران هەموو بەم
دوو ڕاسپاردەیە بەندن.)

مەسیح و داود

41کاتێ فەریسییەکان بەیەکەوە
کۆبوونەوە، عیسا لێیپرسین: 42
(ڕاتان چییە دەربارەی مەسیح* ئەو
ڕۆڵەی کێیە؟) ووتیان (ڕۆڵەی
داودە.) 43لێیپرسین: (کەواتە، چۆن
داود بەهۆی ڕۆحی پیرۆزەوە
بەخوداوەند بانگی دەکاو دەڵێ: 44{
خوداوەند بەخوداوەندمی فەرموو:
لەلای دەستی ڕاستمەوە دانیشە
تادوژمنانت بخەمە ژێر پێتەوە.} 45
ئەگەر داود پێیبڵێ خوداوەند، ئیتر
چۆن دەبێ بەڕۆڵەی؟) 46جا کەسیان
نەیانتوانی تەنانەت بەووشەیەکیش
وەڵامی بدەنەوە. ئیتر لەو ڕۆژەوە
کەس نەیدەتوانی هیچ پرسیارێکی
لێبکات.

هەمووتان برای یەکترین

23

ئینجا عیسا لەگەڵ خەڵکەکەو
قوتابیەکانی دواو ووتی: [2](ئەوەتا
مامۆستایانی شەریعەتو فەریسیەکان
لەسەر کورسیەکەی موسا
دانیشتوون. [3]ئەوەی پێتانی دەڵێن
کاری پێبکەن! بەڵام بەکرداری
ئەوان مەکەن، چونکە ئەوان باسی
شتێك دەکەن، خۆیان کاری
پێناکەن. [4]باری قورسو ئەوەی
لەتوانادا نییە دەیپێچنەوەو دەیخەنە
سەر شانی خەڵکی، بەڵام خۆیان
نایانەوێ پەنجەیان بەری بکەوێت.
[5]هەموو ئەوەش کە دەیکەن، بۆ
ئەوەیە سەرنجی خەڵکی بۆ خۆیان
ڕاکێشن. بەبەستنی ئایەتەکانیان
بەناوچەوانو قۆڵیانەوەو بەجلی پانو
پۆڕیانەوە، [6]حەز لەجێی سەروو
لەمیوانداریو ڕیزی پێشەوە
لەکەنیشتەکان دەکەن، [7]هەروەها
حەز دەکەن، لەگۆڕەپانی شاردا
سڵاویان لێبکریو خەڵکی
بەگەورەم، گەورەم، بانگیان بکەن.
[8]بەڵام ئێوە ڕازی مەبن بەمامۆستا
بانگتان بکەن! چونکە مامۆستاتان
هەر یەکێکەو هەمووشتان برای
یەکن. [9]هەروەها کەس بەباوك بانگ
مەکەن لەسەر زەوی! چونکە
باوکتان هەر یەکێکە، ئەویش ئەو
باوکەیە کە لەئاسمانە. [10]ڕازیش مەبن
بەگەورە بانگتان بکەن! چونکە
گەورەتان هەر یەکێکە، ئەویش
مەسیحە. [11]باگەورەتان، نۆکەرتان
بێت. [12]ئەوەی خۆی بەرزکاتەوە،
نزم دەکرێتەوەو ئەوەش خۆی نزم
بکاتەوە، بەرز دەکرێتەوە.

دووڕوویی فەریسیەکان

([13]بەڵام خاك بەسەرتان ئەی
مامۆستایانی شەریعەتو فەریسیانی
دووڕوو! چونکە دەرگای پادشاهێتی
ئاسمان بەڕووی خەڵکی دادەخەن،
نەخۆتان دەچنە ژوورەوە نە دەهێڵن
خەڵکی دیکە بچێت. [14]خاك
بەسەرتان ئەی مامۆستایانی
شەریعەتو فەریسیانی دووڕوو، ئێوە
ماڵی بێوەژن دەخۆنو بەخۆڕایی
درێژە دەدەن بەنوێژەکانتانو
دەپاڕێنەوە، لەبەرئەوە سزای زیاتر
وەردەگرن. [15]خاك بەسەرتان ئەی
مامۆستایانی شەریعەتو فەریسیانی
دووڕوو، ئێوە لەدەریاو بیاباندا
دەگەڕێن تا یەکێ بکەن بەجوولەکە،
کاتێ کردتان بە جوولەکە، ئەوسا
دوو ئەوەندەی خۆتان بەلای

دۆزەخدا دەبیەن.
[16]خـاك بەسـەرتان ئـەی ڕابـەرە
کوێـرەکان! ئـێوە دەڵـێن: ئـەوەی
سـوێند بەپەرسـتگا بخـوا، ئەوا هیچی
لەسـەر نیـیە، بـەڵام ئـەوەی بەزێڕی
پەرسـتگا سـوێند بخـوا ئـەوا دەبـێ
سـوێندەکەی بباتەسـەر. [17]ئـەی
نەفامیـنە، ئـەی کوێریـنە، کامیان لەم
دووانـە مـەزنترن، زێـڕەکە یـا ئـەو
پەرسـتگایەی زێڕەکە پیرۆز دەکات؟
[18]هەروەها ئێوە دەڵێن: ئەوەی سوێند
بـە قوربانگـا بخوا، ئەوا هیچی لەسەر
نیـیە، بـەڵام ئـەوەی سوێند بەقوربانی
سـەر قوربانگـە بخـوا، ئـەوا دەبـێ
سـوێندەکەی بباتەسـەر. [19]ئـەی
کوێریـنە کامیان لەم دووانە مەزنترن،
قوربـانی یـان ئـەو قوربانگەیـەی
قوربانـیەکە پیرۆز دەکات؟ [20]چونکە
ئەوەی سوێند بەقوربانگە دەخوا، ئەوا
سوێند دەخوا بەقوربانگەو ئەوەش کە
لەسـەریەتی. [21]ئـەوەی بەپەرسـتگا
سـوێند دەخـوا، ئـەوا سـوێند دەخوا
بەپەرسـتگاو بـەوەش کـە تـیایدا
نیشـتەجێیە. [22]ئەوەی بەئاسمان سوێند
دەخـوا، ئـەوا سوێند دەخوا بەتەختی
خـوداو بـەوەش کـە لەسـەری
دانیشتووە!
[23]خـاك بەسـەرتان ئـەی
مامۆسـتایانی شـەریعەتو فەریسـیانی
دووڕوو! چـونکە ئـێوە دەیـەکی
نەعـناعو شـویتو زیـرە دەدەنو
گـرنگترین بابـەتی شـەریعەت وەك
ڕاسـتیو بـەزەییو بـاوەڕ پشتگوێ
دەخەن، پێویست بوو لەسەرتان ئەمە
بکـەنو ئـەویش لەیاد نەکەن. [24]ئەی
ڕابـەرە کوێـرەکان! ئـێوە شـت پاك
دەکەنـەوە لەمێشـوولە، بـەڵام وشتر
قوت دەدەن!
[25]خـاك بەسـەرتان ئـەی
مامۆسـتایانی شـەریعەتو فەریسـیانی
دووڕوو! ئـێوە دەرەوەی پـیاڵەو
قاپەکانـتان پـاك دەکەنـەوە، بـەڵام
ناوەکـەی پـڕە لـەوەی بـەدزیو
بـەرەڵاڵیی دەستتان کەوتووە! [26]ئەی
فەریسـی کوێـر، یەکـەمجار نـاو
پـیاڵەکەت پاك کەرەوە، تادەرەوەشی
پاك بێتەوە.
[27]خـاك بەسـەرتان ئـەی
مامۆسـتایانی شـەریعەتو فەریسـیانی
دووڕوو! چـونکە ئێوە وەك گۆڕێکی
بەگـەچ سـواخ دراو وان، کـە
دەرەوەی جوان دیارە، بەڵام ناوەوەی
پـڕە لەئێسـقانی مـردووانو هـەموو
پیسـییەك! [28]ئـێوەش هـەروەها، لای

خەڵك خۆتان چاك دەردەخەن، بەڵام
ناوەوەتان پڕە لەدووڕوویی‌و خراپە.
29خاك‌بەسەرتان ئەی مامۆستایانی
شەریعەت‌و فەریسیانی دووڕوو! ئێوە
گۆڕی پێغەمبەران هەڵدەبەستن‌و
30 ئارامگای پیاوچاکان دەڕازێننەوە،
ئینجا دەڵێن: گەر لەسەردەمی
باپیرانماندا بژیاینایە، بەشداری خوێن
ڕشتنی پێغەمبەرانمان لەگەڵیاندا
نەدەکرد. 31ئا بەمە شایەتی لەسەر
خۆتان دەدەن، کە باپیرانتان خوێن
ڕێژی پێغەمبەران بوون! 32جا ئەوەی
باپیرانتان دەستیان پێ‌کرد ئێوە
تەواوی کەن، باجام پڕبێت.
33ئەی مارەکان، نەوەی ئەژدیها،
چۆن لەسزای دۆزەخ هەڵدێن؟ 34ئا
لەبەرئەمەیە من پێغەمبەرو پیاوی داناو
مامۆستاتان بۆ دەنێرم. هەندێکیان
دەکوژن‌و لەخاچیان دەدەن،
هەندێکی تریشیان لەکەنیشتەکانتان
بەر قامچی دەدەن‌و لەشارێکەوە بۆ
شارێکی دیکە دەربەدەریان دەکەن.
35بەم جۆرە چی خوێنی پیاوچاکان
لەم سەر زەمینەدا ڕژاوە دەکەوێتە
ملتان لەخوێنی هابیلی بێ‌تاوانەوە تا
خوێنی زەکەریا* کوڕی بەرخیا کە
ئێوە لەنێوان پەرستگاو قوربانگەدا
کوشتتان. 36ڕاستیتان پێ‌دەڵێم:
ئۆبالی ئەمانە هەموو دەکەوێتە ملی
ئەم نەوەیە.)

غەمباری عیسا سەبارەت بە قودس

37(ئەی قودس، ئەی قودس،
بکوژی پێغەمبەران‌و بەردبارانکەری
ئەوانەی نێرران بۆ لات! چەند جار
ویستم منداڵەکانت کۆبکەمەوە،
هەروەك چۆن مریشك جوجەڵەکانی
لەژێر باڵی کۆدەکاتەوە، بەڵام
نەتانویست. 38ئا ئەوەتا ماڵەکەتان بە
39 کەلاوەیی بۆتان بەجێ‌دەهێڵرێ!
چونکە پێتان دەڵێم، ئیتر ئێوە من
نابیننەوە، هەتا نەڵێن: {پیرۆزە ئەوەی
بەناوی خوداوەندەوە دێت.})

پێش‌بینی وێرانبوونی پەرستگا

24

دوای ئەوەی عیسا لەپەرستگا
هاتەدەرەوە، قوتابیەکانی لێی نزیك
بوونەوە هەتا سەرنجی بۆ خانووەکانی
پەرستگا ڕاکێشن. 2جا عیسا پێی
ووتن: (ئا ئەم هەموو خانووە دەبینن؟
ڕاستیتان پێ‌دەڵێم: بەردی بەسەر
بەردەوە نامێنێ، بەڵکو هەمووی
دەڕوخێنرێ.)

نیشانەکانی کۆتایی زەمانە

3کاتێ لەسەر کێوی زەیتون
دانیشتبوو، قوتابیەکانی بەتەنها لێی
نزیك بوونەوەو پێیان ووت: (پێمان
بڵێ کەی ئەمە ڕوودەدات؟ هەروەها
نیشانەی گەڕانەوەت‌و کۆتایی زەمانە
چییە؟) 4عیسا وەڵامی دایەوە:
(ئاگاداربن، کەس هەڵتان
نەخەڵەتێنێ. 5چونکە زۆر کەس
بەناوی منەوە دێن‌و دەڵێن، من
مەسیحم‌و زۆر کەس
هەڵدەخەڵەتێنن. 6هەروەها جەنگ‌و
دەنگوباسی جەنگ دەبیستن،
ئاگاداربن، نەترسن، پێویستە ئەمانە
هەمووی ڕووبدات، بەڵام هێشتا
کۆتایی نییە. 7چونکە میللەتان دەچن
بەگژ یەکتریداو پادشاهێتی بەگژ
پادشاهێتی دیکەدا، برسێتی‌و
بومەلەرزە لەزۆر شوێن ڕوودەدات.
8بەڵام ئەمانە هەمووی ژانی یەکەمە. 9
ئینجا خەڵکی دەتان دەن بەدەستەوە
بۆ ئازاردان‌و دەتانکوژن، هەموو
گەلان لەپێناو ناوی من ڕقیان لێتان
دەبێتەوە. 10هەروەها زۆر کەس
لەباوەڕیان وەردەگەڕێن‌و یەکتری
دەدەن بەدەستەوەو ڕقیان لەیەکتری
دەبێت. 11زۆر پێغەمبەری درۆزن
دەردەکەون، زۆر کەس
هەڵدەخەڵەتێنن. 12ئینجا کەگوناه
بڵاوبووەوە، خۆشەویستی لەدڵی
زۆر کەس نامێنێ. 13بەڵام ئەوەی تا
کۆتایی خۆی ڕادەگرێ، ڕزگاری
دەبێت. 14مزگێنی ئەم پادشاهێتییە لە
هەموو جیهان ڕادەگەێندرێ، وەك
شایەتییەك* بۆ من لای هەموو
میللەتان، ئینجا کۆتایی دێ.

گەورەترین تەنگانە

15(کاتێ پیسی کاولبوون
لەشوێنی پیرۆزدا دەبینن، (ئەوسا
باخوێنەر تێبگات،) ئەوەی لەسەر
زمانی پێغەمبەر دانیال ووتراوە، 16
ئینجا ئەوانەی لەناوچەی یەهودیان
با ڕابکەن بۆ چیا، 17ئەوەش کە
لەسەربانە، با نەیەتە خوارەوە، بۆ
ئەوەی شتێك لەماڵەکەی ببات. 18
هەروەها ئەوەی لەکێڵگەیە با
نەگەڕێتەوە. هەتا جلەکەی لەگەڵ
خۆی ببات. 19خاك بەسەر سك‌پڕو
شیردەر لەوڕۆژانەدا! 20نوێژ بکەن
با ڕاکردنتان لەزستاندا یان
لەشەممەدا نەبێت. 21چونکە
تەنگانەیەکی واگەورە ڕوودەدات،
کە لەدروستکردنی جیهانەوە

تائێستا شتی وا نەبوویێتو هەرگیز
ناشبێت. 22
گەر بێتو ئەو ڕۆژانە
کەم نەکرێتەوە، کەس ڕزگاری
نابێت. بەڵام لەپێناوی ئەوانەی
هەڵبژێرراون، ئەو ڕۆژانە کەم
دەکرێتەوە. 23
جا ئەو کاتە گەر
یەکێك پێیووتن: ئەوەتا مەسیح
لێرەیە یان لەوێیە، باوەڕ مەکەن، 24
چونکە چەند مەسیحێکی فێڵبازو
پێغەمبەری درۆزن دەردەکەون،
نیشانەی گەورەو شتی سەرسوڕهێنەر
دەکەن، بەشێوەیەك گەر بتوانن
تەنانەت هەندێ لەهەڵبژێراوەکانیش
هەڵدەخەڵەتێنن. 25
ئەوەتا من پێشتر
ئاگادارتان دەکەمەوە، 26
گەر
خەڵکی پێیان ووتن: ئەوەتا مەسیح
لەدەشتە! مەڕۆن بۆ دەشت، یان
ئەوەتا لەژوورەوەیە! باوەڕ مەکەن.
27
چونکە چۆن هەورە تریشقە
لەڕۆژهەڵاتەوە بریسکە دەدات،
لەڕۆژئاواوە ڕووناکی دەردەکەوێ،
گەڕانەوەی ڕۆڵەی مرۆڤیش ئاوها
دەبێت. 28
جا هەرشوێنێك کەلاکی
لێبێت، داڵ لێی کۆدەبێتەوە.

هاتنەوەی عیسا

(29
دوای ڕۆژانی ئەو تەنگانەیە،
ڕۆژ تاریك دەبێت، تیشکی مانگ
دەگیرێ، ئەستێرەکان لەشوێنی
خۆیان دەکەونە خوارەوەو هێزی
ئاسمان تێك دەچێت. 30
ئینجا
نیشانەی ڕۆڵەی مرۆڤ لەئاسماندا
دەردەکەوێ، هەموو خێڵەکانی سەر
زەمین دەست دەکەن بەگریان، جا
ڕۆڵەی مرۆڤ دەبینن، لەسەر هەوری
ئاسمان بەهێزو شکۆیەکی مەزنەوە
دێت. 31
فریشتەکانی بەکەڕەنایەکی
گەورەوە دەنێرێ، تاکو
هەڵبژێرراوانی خودا لەهەر چوار
گۆشەی جیهانو لەم سەرو
ئەوسەری ئاسمانەوە کۆبکەنەوە.

لە دار هەنجیر فێربن

(32
ئەم نموونەیە لەدار هەنجیر
فێربن، کاتێ لقەکانی نەرم بوونو
گەڵایان دەرکرد، ئەوا دەزانرێ
هاوین نزیك بووتەوە. 33
هەروەها کە
ئەم هەموو شتانەتان بینی ڕوودەدات،
بزانن ئەو نزیکە بەڵکو لەبەر
دەرگایە. 34
ڕاستیتان پێدەڵێم: ئەم
نەوەیە بەسەر ناچێ، هەتا ئەم شتانە
هەمووی ڕوونەدات. 35
ئاسمانو
زەوی بەسەر دەچن، بەڵام ووتەکانم
هەرگیز بەسەر ناچن.

ئەو کاتەی کەس نایزانێ

(36 ئەو ڕۆژو ئەو کاتە، کەس
نایزانێ، نەفریشتەکانی ئاسمان،
نەڕۆڵە، تەنها باوك نەبێ. 37 سەردەمی
نوح چۆن بوو، گەڕانەوەی ڕۆڵەی
مرۆڤیش هەروا دەبێت. 38 خەڵکی
پێش ڕۆژانی لافاوەکە دەیانخواردو
دەیانخواردەوە، ژنیان دەهێناو شوویان
دەکرد، تا ئەو ڕۆژە هات کە نوح
چووە ناو کەشتیەکەوە، 39 بە خۆیان
نەزانی هەتا لافاوەکە هاتو
هەموویانی برد. هاتنەوەی ڕۆڵەی
مرۆڤیش هەروا دەبێت. 40 لەو کاتەدا
دوو پیاو لەکێڵگە دەبن، یەکێکیان
دەبرێو ئەوی‌کە بەجێ‌دەهێڵرێ. 41
دوو ژن دەستار دەکەن، یەکێکیان
دەبرێو ئەوی‌کە بەجێ دەهێڵرێ.
42 لەبەرئەوە ئێشك بگرن، چونکە
نازانن لەچ کاتێکدا خوداوەندتان
دەگەڕێتەوە. 43 ئەوەش بزانن، گەر
گەورەی ماڵ بزانێ شەو لەچ کاتێك
دز دێتە سەری، ئێشك دەگرێو
نایەڵێ ماڵەکەی ببرێت. 44 کەواتە
ئێوەش ئامادەبن، چونکە ڕۆڵەی مرۆڤ
لەکاتێکدا دەگەڕێتەوە کە نایزانن.

نموونەی کۆیلەی سەرڕاست

(45 کەواتە کێیە ئەو کۆیلە سەر
ڕاستو دانایەی گەورەی ماڵ
دایدەنێ بەسەر ئەوانەی
لەماڵەکەیدان تاکو لەکاتی
خۆیدا خواردنیان بۆ ئامادە بکات؟
46 خۆزگە دەخوازرێ بەو کۆیلەیە
کاتێ گەورەکەی دەگەڕێتەوە
دەبینێت وا بەکاری خۆی
هەڵدەستێت. 47 ڕاستیتان پێ‌دەڵێم:
ئینجا گەورەی ماڵ هەموو ماڵەکەی
خۆی دەخاتە بەردەست ئەو
کۆیلەیە. 48 بەڵام گەر بێتو
کۆیلەکە لەدڵی خۆی بڵێت:
گەورەم لەهاتنەوەدا
دوادەکەوێ، 49 ئینجا دەست بکات
بەلێدانی کۆیلەکانی دیکە، بخواو
بخواتەوە لەگەڵ سەرخۆشان. 50
ڕۆژێ دەبێت گەورەی ماڵ تیایدا
بگەڕێتەوە کە ئەو نایزانێت، کاتێك
ئەو درکی پێ‌ناکات، 51 ئەوسا
کۆیلەکەی سزا دەدات، بەشی
لەگەڵ دووڕووواندا دەبێت، جا لەوێ
دەبێت بەگریانو چرکە چرکی
ددان.)

نموونەی کچە داناکانو کچە نەفامەکان

25

(پادشاهێتی ئاسمان وەك دە كچ وایە، چرایان هەڵگرتبێت‌و بەرەو پیری زاوا هاتبن. 2پێنج لەوان دانا بوون، پێنجیش نەفام. 3نەفامەكان چراكانیان لەگەڵ خۆیان برد، بێ‌ئەوەی نەووتی زیادە بەرن. 4بەڵام داناكان لەگەڵ چراكانیان نەووتی زیادەیان خستە قووتوویەكەوەو لەگەڵ خۆیان بردیان. 5كاتێ زاوا دواكەوت هەموو خەو بردنیەوەو نووستن. 6لەنیوە شەودا دەنگ بەرزبووەوە: ئەوەتا زاوا هات، هەموو چوون بەرەو پیری! 7كچانیش هەستان تا چراكانیان ئامادە بكەن. 8نەفامەكان بەداناكانیان ووت: تۆزێ نەوتمان بدەنێ لەوەی خۆتان، چونكە چراكانمان دەكوژێتەوە! 9داناكان وەڵامیان دایەوە: لەوانەیە بەشی ئێمەو ئێوەش نەكات. وا چاكترە بچنە لای نەوت فرۆش، نەوت بۆ خۆتان بكڕن! 10لەكاتێكدا نەفامەكان ڕۆیشتن بۆ نەوت كڕین، زاوا گەیشت، ئەوانەی ئامادەبوون لەگەڵی چوونە ناو هۆڵی شاییەكە، ئینجا دەرگا داخرا. 11دوای ماوەیەك ئەوانی دیكە گەڕانەوەو ووتیان: گەورەم، گەورەم، دەرگامان لێ‌بكەرەوە. 12زاوا وەڵامی دایەوە: ڕاستیتان پێ دەڵێم، من ناتان ناسم. 13كەواتە ئێشك بگرن، چونكە ڕۆژو كاتی گەڕانەوەی ڕۆڵەی مرۆڤ نازانن.

نموونەی دواكەوتنی گەورەی ماڵ

(14هەروەها پادشاهێتی ئاسمان لەپیاوێك دەكات كە دەیەوێ گەشت بكات، كۆیلەكانی بانگ دەكاو ماڵەكەیان دەداتە دەست. 15 بەیەكێكیان پێنج بەش‌و بەوی‌كە دوو بەش و بەسێهەم یەك بەش زیویان پێ‌دەدات. هەریەكە بەپێی توانای خۆی، ئینجا دەڕوات. 16ئەوەی پێنج بەشە زیوەكە وەردەگرێ، یەكسەر دەڕوات‌و دەست دەكات بەبازرگانی پێوەی، ئەوسا پێنج بەشی دیكەش بەدەست دەهێنێ. 17هەروەها ئەوەی دوو بەشەكە وەردەگرێ هەمان شت دەكات، ئەویش دوو بەشی دیكە بەدەست دەهێنێ. 18بەڵام ئەوەی یەك بەشەكە وەردەگرێ، دەڕوات لەزەویدا چاڵێك هەڵدەكەنێ و زیوی گەورەكەی تیا دەشارێتەوە. 19دوای ماوەیەكی زۆر كاتێ گەورەی ئەو كۆیلانە دەگەڕێتەوە، بانگیان دەكات

بۆ لێپرسینەوە. 20ئەوەی پێنج
بەشەکەی وەرگرتبوو، دێتە پێشەوە
پێنچ بەشی‌کەش لەبەردەمی دادەنێو
دەڵێ: گەورەم تۆ پێنج بەشت دامێ،
ئەمەش پێنج بەشی‌کەیە کە بەدەستم
هێناوە. 21گەورەکەی پێی دەڵێت:
باشت کرد ئەی کۆیلەی چاکو
دەست پاك. دەست پاك بوویت
لەکەمدا، زۆرت پێدەسپێرم. وەرە
ژوورەوە بۆ خۆشی گەورەکەت 22
هەروەها ئەوەی کە دوو بەشەکەی
وەرگرتبوو دێتو دەڵێ: گەورەم تۆ
دوو بەشت دامێ، ئەمەش دوو بەشی
دیکەیە کە بەدەستم هێناوە.
23گەورەکەی پێی دەڵێت:
باشت‌کرد ئەی کۆیلەی چاکو
دەست‌پاك! دەست‌پاك بوویت
لەکەمدا، زۆرت پێدەسپێرم. وەرە
ژوورەوە بۆ خۆشی گەورەکەت. 24
ئینجا ئەوەی یەك بەشەکەی
وەرگرتبوو دێتو دەڵێت: گەورەم،
زانیم تۆ پیاوێکی دڵرەقی دروێنە
دەکەی لەشوێنێك کە نەت
ڕوواندووە، کۆدەکەیتەوە لەشوێنێك
کە نەت چاندووە، 25ترسام، ڕۆیشتم
بەشە زیوەکەم لەناو زەویدا شاردەوە.
ها ئەوە ماڵەکەتە. 26گەورەکەی
پێی‌دەڵێت: ئەی کۆیلەی خراپو
تەوەزەل! زانیت من دروێنە دەکەم بێ
ڕواندنو کۆدەکەمەوە بێ‌چاندن، 27
جا باشتر وابوو ماڵەکەمت لای
پارەگۆڕەوەکان دابنایە، تا دوای
گەڕانەوەم لەگەڵ سوودەکەی وەرم
بگرتایەوە. 28ئا ئەو بەشەی
لێ‌بسەنەوە بیدەن بەوەی دە
بەشەکەی پێبوو. 29هەر کەسێ
هەیبێ، زۆرتری پێدەدرێ، تا لێی
دەڕژێ، بەڵام ئەوەی کە نییەتی
ئەوەندەی کەهەشیەتی لێی
دەسەندرێتەوە. 30ئا ئەم کۆیلە
بێ‌سوودە، فڕێ بدەنە تاریکی
دەرەوە، جا لەوێ دەبێ بەگریانو
چرکەچرکی ددان.

عیسا حوکم بەسەر جیهان دەدات

(31کاتێ ڕۆڵەی مرۆڤ لەگەڵ
فریشتەکانی بەشکۆمەندی
دەگەڕێتەوە، دادەنیشێ لەسەر تەختی
شکۆمەندی خۆی. 32هەموو
نەتەوەکان کۆدەبنەوە لەبەردەمیدا،
ئەویش هەندێکیان لەوی دیکەیان
جیا دەکاتەوە وەك چۆن شوان مەڕ
لەبزن جیادەکاتەوە. 33جامەڕەکان
لەلای ڕاستی خۆی ڕادەگرێو

بزنەکانیش لەلای چەپیەوە. 34ئینجا پادشا بەوانەی لای ڕاستیەوەن دەڵێ: وەرن ئەی ئەوانەی باوکم پیرۆزی کردوون، ئەو پادشاهیەتیە وەرگرن کە لەدروستکردنی جیهانەوە بۆتان ئامادەکراوە. 35چونکە برسی بووم تێرتان کردم، تینوو بووم ئاوتان داپێم، نامۆ بووم جێگەتان کردمەوە. 36ڕووت بووم جلتان لەبەرکردم، نەخۆش بووم سەرتان لێدام، دیل بووم هاتن بۆ لام. 37ئەوسا ڕاستودروستان وەڵام دەدەنەوەو دەڵێن: ئەی گەورە، کەی تۆمان بەبرسێتی دیوە نانمان داویتێ؟ یان بەتینوێتی ئاومان داویتێ؟ 38کەی تۆمان بەنامۆیی دیوەو جێگەمان کردویتەوە یان بەڕوتی جلمان لەبەرکردویت؟ 39کەی تۆمان دیوە بەنەخۆشی یان دیلی سەرمان لێداوی؟ 40ئینجا پادشا وەڵامیان دەداتەوە: ڕاستیتان پێدەڵێم: هەرشتێك ئێوە بۆ یەکێ لەم برا بچوکانەم کردووتانە، بۆ منتان کردووە. 41دوای ئەوە بەوانەی لەلای چەپیەوە ڕاوەستاون دەڵێت: دوورکەونەوە لێم ئەی نەفرەت لێکراوینە بۆ دۆزەخی هەتاهەتایی، ئەوەی بۆ شەیتانو دەستەو پێوەندەکەی ئامادەکراوە. 42چونکە برسی بووم تێرتان نەکردم، تینوو بووم ئاوتان نەدامێ، 43نامۆ بووم شوێنتان نەکردمەوە، ڕوت بووم جلتان لەبەرنەکردم، نەخۆش بووم سەرتان لێنەدام، دیل بووم نەهاتنە لام. 44ئینجا ئەوانیش وەڵام دەدەنەوە، دەڵێن: ئەی گەورە، کەی تۆمان دیوە بەبرسێتی، بەتینوێتی، بەنامۆیی، بەڕوتی، بەنەخۆشی، بەدیلیو یارمەتیمان نەداوی؟ 45وەڵامیان دەداتەوە: ڕاستیتان پێدەڵێم: هەر شتێکتان بۆ یەکێ لەم برا بچووکانەم نەکردووە، بۆ منتان نەکردووە. 46ئینجا ئەوانە بۆ سزای هەتاهەتایی دەچنو ڕاستودروستەکانیش بۆ ژیانی هەتاهەتایی.)

پلانێك بۆ کوشتنی عیسا

26

کاتێ عیسا ئەم ووتانەی هەموو تەواوکرد، بەقوتابیەکانی ووت: 2(ئێوە دەزانن کەدوو ڕۆژیکە جەژنی تێپەڕبوون دێت. ئەوسا ڕۆڵەی مرۆڤ، دەدرێ بەدەستەوە تاکو لەخاچ

بدرێ.) 3ئینجا سەرۆك کاهینەکانو
پیرانی گەل لەماڵی یەکێ لەسەرۆك
کاهینەکان* کەناوی قەیافا بوو
کۆبوونەوە، 4تەگبیریان لەعیسا
دەکرد بەفێڵێ بیگرنو بیکوژن. 5
بەڵام ووتیان: (ئەمە لەجەژندا
ناکەین، نەوەك گەل بشڵەژێت.)

ئامادەکردنی عیسا بۆ ناشتنی

6لەوکاتەی عیسا لەبەیتعەنیا
لەماڵی شەمعونە گول بوو، 7ژنێك
هات بۆ لای بەشوشەیەك بۆنی
گرانبەهاوە، بۆنەکەی ڕژاند بەسەریدا
کاتێ لەسەرخوان بوو. 8قوتابیەکان
کە ئەمەیان بینی، زویر بوونو
ووتیان: (ئەم دەست بڵاویەی
بۆچییە؟ 9دەتوانرا ئەو بۆنە گرانبەهایە
بفرۆشرایەو پارەکەی بەهەژاران
بدرایە؟) 10عیسا بەمەی زانی، پێی
ووتن: (بۆچی ئەم ژنە زویر دەکەن؟
ئەو شتێکی چاکی بۆ من کرد. 11
هەژاران گشت کاتێ لای ئێوەن،
بەڵام من گشت کاتێ ئاوا لاتان نابم.
12ئەو بۆنەکەی بەسەرمدا ڕژاند،
ئەمەی کرد بۆ ئامادەکردنم بۆ ناشتن.
13ڕاستیتان پێدەڵێم: کاتێ
بانگەوازی ئەم مزگێنییە* لەهەموو
جیهاندا دەکرێ، یادی ئەوەش
دەکرێ، کە ئەم ژنە بۆ منی
کردووە.)

ناپاکی یەهوزا

14ئینجا یەکێك لەدوانزە
قوتابیەکەی کە ناوی یەهوزای
ئەسخەریوتی بوو ڕۆیشت بۆ لای
سەرۆکی کاهینەکان، 15ووتی:
(چەندم پێدەدەن تا بیدەمە دەستتان؟)
ئەوانیش سی دراوی زیویان بۆ دانا.
16ئیتر لەوکاتەوە یەهوزا دەگەڕا بۆ
هەلێك کەوا عیسا بدا بەدەستەوە.

نانی جەژنی تێپەڕبوون

17لەیەکەم ڕۆژی جەژنی
فەتیرەدا*، قوتابیەکان هاتنە لای
عیساو پرسییان: (لەکوێ دەتەوێت
نانی جەژنی تێپەڕبوونت بۆ
ئامادەبکەین؟) 18وەڵامی دانەوە:
(بڕۆنە ناو شار، بۆ لای فلان کەس،
پێی بڵێن: مامۆستا دەڵێ کاتم نزیك
بووتەوە، لەگەڵ قوتابیەکانم لای تۆ
جەژنی تێپەڕبوون دەکەم.) 19
قوتابیەکان فەرمانی عیسایان جێبەجێ
کرد، لەوێ نانی جەژنی
تێپەڕبوونیان ئامادەکرد.

20 عیسا ئێوارە لەگەڵ دوانزە
قوتابیەکەی لەسەر خوان دانیشت.
21لەکاتێکدا کە نانیان دەخوارد،
عیسا ووتی: (ڕاستیتان پێدەڵێم: یەکێ
لەئێوە دەمدات بەدەستەوە.) 22
قوتابیەکان بەمە خەمێکی قورس
دایگرتن، هەریەك لەوان پرسیاریان
لێکرد: (گەورەم، ئەوە منم؟) 23
وەڵامی دایەوە: (ئەوەی لەگەڵم
دەست درێژ دەکات بۆ قاپەکە، ئەو
دەمدات بەدەستەوە. 24ڕۆڵەی مرۆڤ
پێویستە بەو شێوەیە بڕوات، وەك
لەکتێبی پیرۆز لەسەری نووسراوە.
بەڵام خاكبەسەر ئەو کەسەی ڕۆڵەی
مرۆڤ بەدەستەوە دەدات. باشتر بوو
بۆ ئەو کەسە هەر لەدایك نەبووایە.)
25ئینجا یەهوزا ئەوەی کە دەیدات
بەدەستەوە، پرسیاری لێکرد:
(مامۆستا، ئایا ئەو کەسە منم؟)
وەڵامی دایەوە: (خۆت ووتت.)

دوا نان خواردن

26لەکاتی نان خواردن عیسا
نانێکی هەڵگرت، دوای سوپاس
کردن، پارچە پارچەی کردو دای
بەقوتابیەکانو ووتی: (بگرن، بخۆن،
ئا ئەمە لەشی منە.) 27ئینجا جامێکی
هەڵگرت، سوپاسی خودای کرد،
دای پێیانو ووتی: (هەموو لێی
بخۆنەوە! 28چونکە ئەمە خوێنی منە
بۆ پەیمانی نوێ* ئەو خوێنەی
لەپێناوی زۆر کەس دەڕژێ، بۆ
گوناه بەخشین. 29پێتان دەڵێم: من
لەمڕۆ بەدواوە لەبەرووبوومی مێو
ناخۆمەوە، تا ئەو ڕۆژە دێت کە سەر
لەنوێ لەپادشاهێتی باوکم لەگەڵتان
دەیخۆمەوە.) 30دوای ئەوەی
گۆرانی ڕۆحیان ووتەوە،
چوونەدەرەوە بۆ کێوی زەیتون.

نکۆڵیکردنی پەترۆس

31ئینجا عیسا پێی ووتن:
(ئەمشەو هەمووتان لەمن دەکەونە
گومانەوە، چونکە لەکتێبی پیرۆزدا
نووسراوە: {لەشوانەکە دەدەم،
مەری مێگەلەکە پەرشو بڵاودەبنەوە.
} 32بەڵام ئەوە بزانن کە دوای
زیندووبوونەوەم پێشتان دەکەوم بۆ
جەلیل.) 33پەترۆس وەڵامی دایەوە:
(گەر هەموو لێت بکەونە گومانەوە،
من گومانت لێناکەم.) 34عیسا پێی
ووت: (ڕاستیت پێدەڵێم: هەر
ئەمشەو پێش ئەوەی کەڵەشێر بخوێنێ
تۆ سێ جار نکۆڵیم لێدەکەیت.) 35

پەترۆس ووتی: (گەر لەگەڵت بمرم، نکۆڵیت لێناکەم.) هەروەها قوتابیەکانیش هەموو وایان ووت.

نوێژی عیسا لە باخی جەسیمانی

[36]دوای ئەوە عیساو قوتابیەکان چوون بۆ باخێك پێیدەووترێ باخی جەسیمانی، پێیووتن: (لێرە دانیشن، دەچم نوێژ دەکەم.) [37]لەگەڵ خۆی پەترۆس و دوو کوڕەکەی زەبدی برد، پەژارەو دڵتەنگی دای گرتبوو. [38]پێیووتن: (ئەوەندە دڵم تەنگە تا مردن، لێرە بمێننەوەو لەگەڵم شەوارە بگرن.) [39]کەمێك لێیان دووركەوتەوە، بەسەر ڕوودا کەوتو دەستی کرد بەنوێژکردن، ووتی: (ئەی باوك، گەر دەبێت ئەم جامەم لێدووربخەرەوە. بەڵام نەك وەك ئەوەی خۆم دەمەوێت، بەڵکو وەك ئەوەی تۆ دەتەوێ.) [40]ئینجا گەڕایەوە بۆ لای قوتابیەکان، کە بینی نووستوون، بەپەترۆسی ووت: (ئاوها نەتانتوانی کاژێرێك لەگەڵم ئێشك بگرن؟ [41]ئێشك بگرنو نوێژ بکەن نەوەك بکەونە تاقیکردنەوەوە. ڕۆح چالاکە، بەڵام لەش لاوازە.) [42]بۆ جاری دووەم ڕۆیشتەوە نوێژ بکات، ووتی: (ئەی باوکی خۆم، گەر خواردنەوەی ئەم جامەم لێدوورناخەیتەوەو هەردەبێت ببێت. با وابێتو بەخواستی تۆبێ.) [43]ئینجا گەڕایەوە بۆ لای قوتابیەکانو بینی دیسان نووستون، چونکە خەو چاوی قورس کردبوون. [44]ئیتر وازی لێهێنان، بۆ جاری سێهەم گەڕایەوە تا نوێژ بکات، هەمان ووتەی دووبارەکردەوە. [45]دوایی گەڕایەوە بۆ لای قوتابیەکانو ووتی: (ئەوە هێشتا نووستوونو پشوو دەدەن؟ ئەوەتا کاتی ئەوە نزیك بووتەوە کە ڕۆڵەی مرۆڤ بدرێتە دەست گوناهباران. [46]هەستن بابڕۆین! ئەوا ئەوەی دەمدات بەدەستەوە نزیك بووەوە.)

گرتنی عیسا

[47]لەوکاتەی دەدوا، یەهوزا کە یەکێ بوو لەدوانزە قوتابیەکە، لەگەڵ کۆمەڵێکی زۆر بەشمشێرو کوتەکەوە گەیشتنە ئەوێ، کە لەلایەن سەرۆك کاهینو پیرانی گەلەوە نێررابوون. [48]ئەوەی عیسا دەدات بەدەستەوە نیشانەیەکی دابوونێو پێیانی ووتبوو: (ئەوەی ماچی دەکەم، ئەوە خۆیەتی،

بـیگرن.) [49]لـەعیسـا نـزیك بووەوەو ووتـی: (سـڵاو ئەی مامۆستا.) ئینجا ماچـیکرد. [50]ئەوسـا عیسـا ووتـی: (ئـەی دۆسـتی مـن، ئـەوەی بـۆی هـاتووی بـیکە.) ئیـنجا ئەوانـەی لەگـەڵی هاتـبوون لەعیسـا هاتـنە پێشـەوەو گرتـیان. [51]یەکێ لەوانەی لەگـەڵ عیسـادا بـوو دەسـتی بـۆ شمشـێرەکـەی درێژکرد، دەری هێناو لەیـەکێ لەکۆیلـەکانی سـەرۆك کاهینـەکانیداو گوێی بڕی. [52]عیسا پـێی ووت: (شمشێرەکەت بگەڕێنەوە نـاو کـێلانەکەی خـۆی، چـونکە ئەوانەی شمشێر هەڵدەگرن، بە شمشێر لـەناو دەچـن. [53]ئایـا وا دەزانیـت نـاتوانم داوا لـەباوکم بکـەم زیاتـر لەدوانزە لەشکر فریشتەم بۆ بنێرێت؟ [54]بـەڵام ئـیتر چـۆن ئـەوەی لەکتێبی پـیرۆزدا نووسراوە بێتەدی، کە دەڵی دەبێ بەوشێوەیە ڕوو بدات؟) [55]ئینجا عیسـا ووتەکانی ئاراستەی خەڵکەکە کـردو ووتـی: (هـەروەك چـۆن بـە شمشـێرو کوتەکەوە دەچن بۆ دزێك، ئاوهـا دەتانـەوێ بمگرن؟ هەموو ڕۆژ لەنێوانـتان بووم لەپەرستگا خەریکی فـێرکردن بـووم، کەچی نەتان گرتم. [56]بـەڵام، ئەمانـە هـەمووی ڕوویـدا، هـەتا پـەرتووکی پێغەمبەران بێتەدی)، لـەو کاتـەدا قوتابـیەکانی هـەموو بەجێیان هێشتو ڕایانکرد.

دادگاییکردنی عیسا

[57]ئەوانـەی عیسـایان گـرت، بـردیان بـۆ لای قـەیافا کـە سـەرۆك کـاهین بـوو. لەوکاتەدا مامۆستایانی شـەریعەتو پـیران لای کۆبووبوونـەوە. [58]پەتـرۆس دوور بـەدوور دوایـانکـەوت بـۆ مـاڵی سـەرۆکی کاهینـەکان، ئیـنجا چووە ژوورەوەو لـەناو پاسـەوانەکان دانیشت تاکۆتایی مەسەلەکە ببینێت. [59]سـەرۆك کاهینـەکانو ئەنجومـەنی بـالای جوولەکـەو پـیران هەموویان دەگـەڕان بەدوای شایەتییەکی درۆدا دژی عیسا، تاوەکو بیکوژن، [60]بەڵام هیچی وایان نەدۆزیەوە، زۆر لەوانەی کـە بەدرۆ تاوانیان دەخستە پاڵ عیسا ئامـادەبوون لەوێ. لەدواییدا دووان هاتـنە پێشـەوە، [61]ووتـیان: (ئـا ئەمە ووتـی: مـن دەتوانم پەرستگای خودا بڕوخێـنمو لـەماوەی سـێ ڕۆژ دروسـتی بکەمـەوە.) [62]لـەوێ سـەرۆکی کاهینـەکان هەسـتاو لێیپرسـی: (ئایـا وەڵامـت چـییە

دەربارەی ئەوەی ئەم دووانە پێت
دەڵێن؟) 63 بەڵام عیسا بەبێدەنگی
مایەوە، دیسان سەرۆك كاهین
پرسیاری لێكردو ووتی: (سوێندت
دەدەم بە خودای زیندوو، پێمانبڵێ،
ئایا تۆ مەسیحی ڕۆڵەی خودای؟) 64
عیسا وەڵامی دایەوە: (خۆت ووتت.
هەروەها پێشتان دەڵێم، لەئێستەوە
ڕۆڵەی مرۆڤ دەبینن لەلای دەستە
ڕاستی خودای بەتواناوە دادەنیشێت،
ئینجا لەدوایدا لەسەر هەوری
ئاسمانەوە دەبینرێ دێتەوە.) 65
سەرۆكی كاهینەكان كراسی خۆی
دادڕیو هاواریكرد: (ئەوەتا كفر
دەكات! ئیتر پێویستمان بەشایەت
نییە. ئا ئەوەتا ئێوە گوێتان
لەكفرەكەی بوو. 66 ڕاتانچییە؟)
وەڵامیان دایەوە: (شایانی مردنە!) 67
ئینجا تفیان لەڕوویكردو لێیاندا.
هەندێكیشیان بەزللە لێیان دەداو
دەیان ووت: 68 (ها ئەی مەسیح
پێمان بڵێ، كێ بوو لێیدایت؟)

پەترۆس نكۆڵی لەعیسا دەكات

69 لەو كاتەدا پەترۆس
لەحەوشەی خانووەكەدا دانیشتبوو.
یەكێ لەكارەكەرەكانی ئەوێ هاتە
لایو پێیووت: (تۆش لەگەڵ
عیسای جەلیلی بوویت.) 70 پەترۆس
ڕەتیكردەوەو ووتی: (من
نازانم تۆ چی دەڵێیت!) 71 ئینجا
پەترۆس چووە لای دەروازەی
خانووەكە، كارەكەرێكی كەش
ناسیەوەو بەوانەی لەوێ بوون ووتی:
(ئا ئەمەش لەگەڵ عیسای ناسری
بوو!) 72 بۆ جاری دووەم پەترۆس
نكۆڵی لێكردو سوێندی خوارد: (من
ئەو پیاوە ناناسم!) 73 دوای ماوەیەك
ئەوانەی لەوێ ڕاوەستابوون
لەپەترۆس هاتنە پێشەوەو پێیان ووت:
(لەڕاستیدا تۆ یەكێكیت لەوان،
شێوەی قسەكردنت ئەوە
دەردەخات.) 74 پەترۆس دەستیكرد
بەناڕەزایی دەربڕینو سوێند خواردنو
ووتی: (من ئەو پیاوە ناناسم!) دوای
ئەمە دەستبەجێ كەڵەشێری بەیانی
خوێندی. 75 ئەوسا پەترۆس قسەكانی
عیسای بیركەوتەوە كاتێ ووتی:
(پێش ئەوەی كەڵەشێر بخوێنێ
سێجار نكۆڵیم لێدەكەیت.) ئینجا
چووە دەرەوەو گریانێكی بەكوڵ
گریا.

عیسا دەدرێتە دەست پیلاتۆس

27

کاتێ ڕۆژ بووەوە، سەرۆك
کاهینەکانو پیرانی گەل، تەگبیریان
لەعیسا کرد تابیکوژن. 2جا
بەدەست بەستراوی بۆ لای
پیلاتۆسی* فەرمانڕەوایان برد.

یەهوزا خۆی دەکوژێ

3کاتێ یەهوزا، ئەوەی کە
دابووی بەدەستەوە، بینی حوکم
بەسەر عیسادا درا، پەشیمان
بووەوە، سی پارچە زیوەکەی
بۆ سەرۆك کاهینو پیران
گەڕاندەوەو 4ووتی: (هەڵەم
کرد کاتێ بێتاوانێکم
دابەدەستتانەوە.) وەڵامیان دایەوە:
(ووتیان، ئەمە پەیوەندی بە ئێمەوە
نییە، بەڵکو پەیوەندی بەخۆتەوەیە.) 5
ئینجا یەهوزا پارچە زیوەکانی
لەپەرستگادا فڕێداو ڕۆیی، دوای
ئەوە چوو خۆی هەڵواسیو
خۆی خنکاند. 6سەرۆك کاهینەکان
پارچە زیوەکانیان هەڵگرتەوەو
ووتیان: (ئەمە نرخی خوێنە، ناشێ
بۆمان بیخەینە گەنجینەی پەرستگاوە.)
7دوای تەگبیرکردن، بەو پارەیە
زەوی کابرایەکی گۆزە
دروستکەریان کڕی، تاکو بیکەن
بەگۆڕستان بۆ بێگانەکان. 8لەبەر
ئەمە هەتا ئێستاش پێیدەووترێ زەوی
خوێن. 9ئەوسا هاتەدی ئەوەی لەسەر
زمانی ئیرمیای پێغەمبەرەوە ووتراوە:
{سی پارچە دراوە زیوەکەیان
وەرگرت، کەنرخی ئەوە، ئەو
نرخەی لەلایەن ڕۆڵەکانی ئیسرائیل
دانرا. 10ئینجا دایان بەو زەوییەی هی
گۆزە دروستکەر بوو، هەروەك
خوداوەند فەرمانی پێدابووم.}

پیلاتۆس پرسیار لەعیسا دەکات

11عیسا بەرامبەر پیلاتۆسی
فەرمانڕەوا ڕاوەستا، فەرمانڕەوا لێی
پرسی: (ئایا تۆ پادشای جوولەکەی؟)
وەڵامی دایەوە: (خۆت ووتت.) 12
بەڵام کاتێ سەرۆك کاهینەکانو پیران
تاوانیان ئاراستەی کرد هیچ وەڵامی
نەدانەوە. 13پیلاتۆس ووتی: (ئایا
گوێت لێنییە شایەتی لەدژت
دەدەن؟) 14بەڵام عیسا تەنانەت
بەووشەیەکیش وەڵامی نەدایەوە،
فەرمانڕەوا لەمە زۆر سەرسام بوو.

بڕیاری لەخاچ دانی عیسا

15فەرمانڕەوا کردبوویە پیشە،
هەموو جەژنێ گیراوێك ئازاد بكات
لەوانەی کە گەل خۆی
هەڵیدەبژێرێ. 16لەو کاتەدا
گیراوێکی بەناوبانگ لایان بوو،
ناوی باراباس بوو. 17کاتێ
خەڵکەکە کۆبووبوونەوە، پیلاتۆس
لێیپرسین: (کێتان دەوێ بۆتان
ئازادکەم، باراباس، یان عیسا ئەوەی
کە پێیدەووترێ مەسیح؟) 18چونکە
دەیزانی لەچاوپیسی عیسایان داوە
بەدەستەوە. 19کاتێ فەمانڕەوا لەسەر
تەختی حوکمڕانی دانیشتبوو،
ژنەکەی هەواڵی بۆ ناردو ووتی:
(هیچ شتی خراپ بەرامبەر ئەو
کابرایە مەکە، ئەو بێتاوانە بەهۆی
ئەوەوە دوێنێ شەو خەوێکی زۆر
خراپم بینی.) 20بەڵام سەرۆك
کاهینەکانو پیران هانی خەڵکەکەیان
دەدا بۆ ئەوەی داوای ئازادکردن بۆ
باراباس بکەنو کوشتنیش بۆ عیسا.
21دیسان پیلاتۆس پرسیەوە:
(دەتانەوێ لەم دووانە کامیان ئازاد
بکەم؟) وەڵامیان دایەوە: (باراباس.)
22ئینجا پرسی: (ئەی چی لەعیسا
بکەم کە بە مەسیح ناودەبرێ؟)
هەموو وەڵامیاندایەوە: (با لە خاچ
بدرێ!) 23فەرمانڕەوا پرسیاری کرد:
(باشە چ خراپەیەکی کردووە؟) زیاتر
هاواریان کرد: (با لەخاچ بدرێ!)
24کاتێ پیلاتۆس بینی سوودی نییەو
خەریکە ئاژاوە دروست دەبێت،
ئاوی هێناو لەبەردەمیان دەستی
شوشتو ووتی: (من بێتاوانم
لەخوێنی ئەم مرۆڤە، خۆتان ئەم کارە
جێبەجێ بکەن!) 25گەل هەموو
وەڵامیان دایەوە: (باخوێنی بەملی
ئێمەو منداڵمان بێ!) 26ئینجا ئەویش
باراباسی بۆ ئازادکردن، بەڵام عیسا
قامچی لێدراو درایە دەست
سەربازەکان بۆ لەخاچدان.

سەربازەکان گاڵتە بەعیسا دەکەن

27سەربازەکان عیسایان بۆ
خانووی فەرمانداری برد، لەشکریان
هەموو لێکۆکردەوە. 28جلەکانیان
لەبەرداکەندو جلێکی سووریان
لەبەرکرد. 29هەروەها تاجێکی
دڕکیان چنیو لەسەر سەریان دانا،
قامیشێکیان دایە دەستی ڕاستی،
لەبەردەمی چۆکیان داداو گاڵتەیان
پێدەکردو دەیان ووت: (سڵاو لەتۆ
ئەی پادشای جوولەکە!) 30ئینجا
تفیان لێکرد، قامیشەکەیان

لێوەرگرتو بەسەریان کێشا. [31]
دوای ئەوەی بەتەواوی گاڵتەیان
پێکرد، کراسەکەیان لەبەر داکەندو
کراسەکەی خۆیان لەبەرکردەوەو
بردیان بۆ لەخاچدان.

لەخاچدانو مردنی عیسا

[32]لەوکاتەدا سەربازەکان
عیسایان بۆ لەخاچدان دەبرد،
پیاوێکی قەیرەوانییان بینی ناوی
شەمعون بوو، ناچاریان کرد
خاچەکەی* عیسا هەڵگرێ. [33]کاتێ
گەیشتنە ئەو شوێنەی پێیدەووترێ
گولگۆسە واتە شوێنیکاسەسەر، [34]
شەرابی تێکەڵاو بە تاڵاویان دا بە
عیسا تا بیخواتەوە، کە تامیکرد
نەیویست بیخواتەوە. [35]ئینجا کاتێ
لەخاچیان دەدا، کراسەکەیان لەنێوان
خۆیاندا دابەشکرد، دوای
شێروخەتکردن لەسەری. [36]دوایی
هەر لەوێ لەبەر خاچەکە دانیشتنو
ئێشکیان گرت. [37]ئینجا
لەژوورسەریەوە، ئەو تاوانەی پێیان
تاوانبار کردبوو هەڵیانواسی کە
نووسرابوو: (ئەمە عیسایە پادشای
جوولەکە.) [38]لەگەڵیدا دوو دزیش
لەخاچدران یەکێ لەدەستی
ڕاستیەوەو یەکێکیش لەدەستی
چەپیەوە. [39]هاتوچۆکەران جنێویان
پێدەدوا سەریان ڕادەوەشاندو [40]
دەیان ووت: (ئەی ڕووخێنەری
پەرستگاو دروستکەرەوەی لەسێ
ڕۆژدا، خۆت ڕزگار بکە، ئەگەر
ڕاستە تۆ ڕۆڵەی خودای لەخاچەکە
وەرە خوارەوە!) [41]هەروەها سەرۆك
کاهینەکانو مامۆستایانی شەریعەتو
پیرانی گەل گاڵتەیان پێدەکردو
دەیانووت: [42](خەڵکی دیکەی
ڕزگارکرد، بەڵام ناتوانێ خۆی
ڕزگار بکات! ئایا ئەمەیە پادشای
ئیسرائیل؟ دەبا ئێستا بێتەخوارەوە
لەخاچەکە! هەموو باوەڕی
پێدەهێنین. [43]پشتی بەخودا* بەست،
گەر بەڕاستی خودا ئەمی بوێت
ڕزگاری دەکات، چونکە دەیووت:
من ڕۆڵەی خودام.) [44]دوو دزەکەش
هەمان شت گاڵتەیان پێکرد.

مردنی عیسا

[45]لەکاژێری دوانزەی نیوەڕۆوە
تا کاژێری سێی پاش نیوەڕۆ،
تاریکایی بەسەر هەموو زەویدا هات.
[46]لەدەوری کاژێری سێدا عیسا
بەدەنگێکی بەرز هاواریکرد:

(ئیلۆی، ئیلۆی، لەما شەبەقتەنی؟) مانای: (خودای‌من، خودای‌من، بۆ وازت لێ‌هێنام؟) 47کاتێ هەندێ لەوانەی کە ڕاوەستابوون گوێیان لەمەبوو، ووتیان: (ئەوە ئەلیاس بانگ دەکات!) 48یەکێ لەوان ڕای‌کرد ئەسفەنجێکی هەڵگرت، خستیە ناو سرکەوەو کردی بەسەر قامیشێکەوەو پێی‌دا تا بیخواتەوە، 49 بەڵام ئەوانی دیکە ووتیان: (وازی لێ‌بهێنە، با بزانین ئەلیاس دێت ڕزگاری بکات.) 50ئێنجا عیسا جارێکی دیکە بەدەنگێکی بەرز هاواری‌کردو ڕۆحی سپارد. 51ئەوسا دەستبەجێ پەردەی پەرستگا* لەسەرەوە تاخوارەوە دڕاو بوو بە دوو بەشەوە، هەموو زەوی لەرزی‌و بەردیش درزیان برد، 52گۆڕ کرایەوە، زۆر لەخوشكو برا پیرۆزەکان کە مردبوون هەستانەوە، 53لەگۆڕ هاتنەدەرەوە چوونە شاری پیرۆز دوای زیندووبونەوەی عیسا، زۆر کەسیش ئەوانی بینی. 54بەڵام سەرپەلەکەو ئەو سەربازانەی ئێشکگری عیسابوون، ترسێکی زۆریان لێ‌نیشت، کاتێ زەوی لەرزی‌و ئەمانەیان دی، ووتیان: (بەڕاستی ڕۆڵەی خودا بوو!) 55 لەدوورەوە چەند ژنێك سەیریان دەکرد چی ڕوودەدات، ئەمانیش ئەوانە بوون کە لەجەلیلەوە دوای عیسا کەوتبوون هەتا خزمەتی بکەن، 56لەنێوانیاندا مریەمی مەجدەلی‌و مریەمی دایکی یاقوب‌و یوسف، هەروەها دایکی هەردوو کوڕەکەی زەبدی تیابوو.

ناشتنی عیسا

57کاتێ ئێوارە داهات پیاوێکی دەوڵەمەند ناوی یوسف بوو، دانیشتووی شاری ڕامە بوو، یەکێك بوو لەقوتابیەکانی عیسا. 58چووە لای پیلاتۆس داوای تەرمەکەی عیسای لێ‌کرد، ئیتر پیلاتۆس فرمانی‌دا بیدرێتێ. 59یوسف تەرمەکەی هێناو بەکەتانی پاك پێچای‌و 60لەگۆڕێکی تازەدا کە لەبەرد هەڵکەنرا بوو ناشتی، ئینجا بەردێکی گەورەی گلۆر کردەوە بۆ سەر دەرگای گۆڕەکەو ئەوێی بەجێ هێشت. 61هەر لەوناوە مریەمی مەجدەلی‌و مریەمەکەی دیکەیشی لێ‌بوو، بەرامبەر گۆڕەکە دانیشتبوون.

ئێشکگرتنی گۆڕی عیسا

62بۆ بەیانی، دوای ڕۆژی
خۆئامادەکردنی شەموان، سەرۆك
کاهینەکانو فەریسیەکان بەیەکەوە
چوونە لای پیلاتۆس، 63ووتیان:
(گەورەم، بیرمان کەوتەوە ئەو گێرە
شێوێنە لەکاتێکدا زیندوو بوو
ووتی: من دوای سێ ڕۆژ زیندوو
دەبمەوە. 64جا فەرمان دەربکە بۆ
پاسکردنی گۆڕەکەی بەچاکی نەوەك
ڕۆژی سێهەم قوتابیەکانی بێنو
بیدزن، ئەوسا بەگەل بلێن ئەو
لەنێوان مردووان زیندووبووتەوە.
چونکە گێرە شێوێنی دوایی لەیەکەم
خراپتر دەبێت.) 65پیلاتۆس وەڵامی
دایەوە: (پاسەوانتان هەیەو بڕۆن چۆن
66 بەچاکی دەزانن وا پاسی بکەن.)
ئەوانیش ڕۆیشتنو دەرگای
گۆڕەکەیان باش داخست، مۆریان
لێداو پاسەوانییان کرد.

زیندووبوونەوەی عیسا

28

لەڕۆژی یەکەمی هەفتەدا دوای
شەممە، مریەمی مەجدەلیو
مریەمەکەی دیکە چوون تەماشای
گۆڕەکە بکەن. 2بومەلەرزەیەکی
بەهێز ڕوویدا، فریشتەیەك لەلایەن
خوداوەندەوە* لەئاسمان هاتە
خوارەوە، هاتو تلی بەبەردەکە داو
لەسەری دانیشت. 3شێوەی
فریشتەکە وەك بروسکە وابوو.
جلەکانی وەك بەفر سپیبوو. 4
ئەوەبوو پاسەوانەکان ترسیان
لێنیشتو وەك مردوویان لێهات.
5فریشتەکە بەدوو ژنەکەی ووت:
(مەترسن، من دەزانم ئێوە بەشوێن
عیسای لەخاچدراودا دەگەڕێن. 6ئەو
لێرە نییەو هەستاوەتەوە، هەروەك
خۆی ووتی، وەرن سەیری ئەو شوێنە
بکەن کە ئەو تیایدا نێژرابوو. 7
بەخێرایی بڕۆنو هەواڵ بەقوتابیەکانی
بدەن، کە ئەو لەنێوان مردووان
هەستاوەتەوە، ئەوەتا ئەو پێشتان
دەکەوێ بۆ جەلیل، لەوێ دەیبینن.
ئەوا پێم ووتن.) 8دوو ژنەکە
بەخێرایی ڕۆیشتن، ترسێکی زۆرو
خۆشییەکی گەورە لەدڵیانبوو،
ڕایانکرد بۆ لای قوتابیەکان بۆ
ئەوەی پێیان ڕابگەیێنن. 9لەو کاتەی
بەڕێوە بوون بۆ بردنی ئەم هەواڵە،
عیسا خۆی پێیان گەیشتو ووتی:
(سڵاو.) ئەمانیش چوونە پێشەوەو
قاچیان گرتو کڕنوشیان بۆ برد. 10

عیسا پێی ووتن: (مەترسن، برۆن بەبراکانم بڵێن بێن بۆ جەلیل، لەوێ دەمبینن.) [11]لەوکاتەدا دوو ژنەکە دەڕۆیشتن، هەندێ لەپاسەوانەکان چوون بۆ ناو شارو ئەوەی ڕووی دابوو بۆ سەرۆك کاهینەکانیان گێڕایەوە. [12]ئینجا سەرۆك کاهینەکانو پیران کۆبوونەوە تا لەم ڕووداوە بدوێن. پارەیەکی زۆریان دا بەسەربازەکانو [13]پێیان ووتن: (ئێوە بەخەڵکی بڵێن لەکاتێکدا خەوتبووین، قوتابیەکانی هاتوونو تەرمەکەی عیسایان دزیوە. [14]گەر هەواڵەکەش بەفەرمانڕەوا گەیشت، ئێمە لەسەرتان دەکەینەوە، بەم شێوەیە گیروگرفتتان بۆ نابێت.) [15]سەربازەکان پارەکەیان وەرگرت، چیان پێووترا کردیان، جا بەم شێوەیە هەواڵەکە لەنێوان جوولەکەدا بڵاوبووتەوە تا ئەمڕۆ.

دەرکەوتنی عیسا بۆ قوتابیەکان

[16]ئیتر یانزە قوتابیەکە چوون بۆ ناوچەی جەلیل، بۆ ئەوکێوەی عیسا بۆی دەست نیشان کردبوون. [17]کاتێ بینیان کڕنووشیان بۆ برد، بەڵام هەندێکیان گومانیان کرد. [18]عیسا لێیان نزیك بووەوەو ووتی: (هەموو دەسەڵاتێکی زەویو ئاسمانم پێبەخشراوە. [19]کەواتە بڕۆن، هەموو گەلان بکەن بە قوتابی. بەناوی باوكو ڕۆڵەو ڕۆحی پیرۆز لەئاویان هەڵکێشن. [20]فێریان بکەن با کار بکەن بەهەموو ئەو شتانەی ڕامسپاردون، ئەوەتا هەموو ڕۆژێك لەگەڵتانم هەتا کۆتایی زەمانە.)

مزگێنی بەپێی نووسینی مەرقۆس

کاتێ مەرقۆس یاوەرو یارمەتیدەری پەترۆس بوو لەڕۆمای پایتەختی ئیمپراتۆریەتی ڕۆمانی، بەڕێنمایی ڕوحی پیرۆز ئەم پەرتووکەی نووسی .مەرقۆس سەربردەی ژیانی عیسا بەشێوەیەکی کورت باس دەکات. زیاتر تیشکی خستۆتە سەر کردارەکانی نەك ووتەو فێرکردنەکانی. ئەمەش لەبەر ئەوەی ئەم نووسراوە زیاتر ئاڕاستەی ئەو باوەڕدارانە کراوە کە بەڕەگەز ڕۆم بوون. بۆیە بەکورتی باسی پەیمانی کۆن دەکات، هەروەها هەوڵی داوە ئەو شتانە ڕوون بکاتەوە کە تایبەت بوون بە ئاینی جولەکەوە. عیسا لەم نووسراوە وەك ڕزگارکەرێك دەردەکەوێت کە هاتووە خزمەت بکات نەك خزمەت بکرێ هەروەها ژیانی خۆی بەخت بکات تاوەکو مرۆڤ ڕزگاربکات لە گوناهەکانی (مەرقۆس10:45)، بەخوێنی خۆی پەیمانی نوێ‌و پەیوەندی دروستکردووە لەنێوان خوداو مرۆڤ (مەرقۆس14:24).

دەرکەوتنی حەزرەتی یەحیا

1
ئەمە سەرەتای مزگێنی عیسای
مەسیحی ڕۆڵەی خودایە: بەپێی
ئەوەی لەپەرتووکی ئەشعیای
پێغەمبەردا نووسراوە: 2 {ئا ئەوەتا من
نێرراوی خۆم لەپێشتەوە دەنێرم،
ئەوەی ڕێگات بۆ ئامادە دەکات. 3
دەنگێك لەدەشتودەر بانگەواز
دەکات، ڕێگا بۆ خوداوەند
ئامادەبکەن، ڕێڕەوی ڕێك بکەن.} 4
ئەوەبوو یەحیای خەڵك
لەئاوهەڵکێش لەدەشت دەرکەوت،
لەئاوهەڵکێشانی تۆبەکردنی ڕاگەیاند
بۆ گوناە بەخشین. 5 دانیشتوانی
وولاتی یەهودیاو قودس، هەموو هاتنە
لای یەحیا، تا لەڕووباری ئوردون
لەسەر دەستی ئەو لەئاوهەڵکێشرێن‌و
دان بەگوناهەکانیان بنێن. 6 جل‌و
بەرگی یەحیا بریتیبوو لەمووی
ووشتر، ناوقەدی بەپارچە چەرمێك
بەسترا بوو، خواردنیشی بریتی بوو
لەهەنگوینی کێوی‌و کوللە. 7 ئەمەش
ڕاگەیاندنەکەی ئەو بوو: (لەدوای
من یەکێك دێت زۆر لەمن
بەتواناترە، یەکێکە تەنانەت شایانی

ئەوەنیم قەیتانی پێڵاوەکانیشی
بکەمەوە. [8]من لەئاو هەڵتان
دەکێشم، بەڵام ئەو لەڕۆحی پیرۆز
هەڵتان دەکێشێت.)

لەئاوهەڵکێشانی عیسا

[9]لەو ڕۆژانەدا، لەشاری ناسیرەی
ناوچەی جەلیل عیسا هات، لەسەر
دەستی یەحیا لەڕووباری ئوردن
لەئاوهەڵکێشرا. [10]کاتێ لەئاوەکە
بەرزبووەوە، بینی ئاسمان کرایەوە،
ڕۆحی پیرۆز لەشێوەی کۆترێك
لەسەری نیشتەوەو [11]دەنگێك
لەئاسمانەوە ووتی: (تۆی ڕۆڵەی
خۆشەویستم، ئەوەی پێی دڵشادم.)
[12] دوای ئەمە عیسا لەلایەن
ڕۆحی پیرۆزەوە برایە دەشتودەر.
[12]چل ڕۆژ لەوێدا لەناو مارو
مێرووودا مایەوە، شەیتان هەر لەگەڵی
خەریك بوو تاکو تاقی بکاتەوە،
فریشتەی ئاسمانیش لەو کاتەدا
خزمەتیان دەکرد.

عیسا قوتابییەکانی هەڵدەبژێرێ

[14]دوای ئەوەی یەحیا گیرا،
عیسا گەڕایەوە بۆ ناوچەی جەلیل،
مزگێنی خودای ڕادەگەیاندو
دەیووت: [15](کاتەکە هاتووەو
پادشاهێتی خودا نزیكبووەتەوە،
تۆبەبکەن‌و باوەڕبهێنن بەم
مزگێنییە.)
[16]لەکاتێکدا عیسا لەسەر
کەناری دەریای جەلیل دەڕۆیشت
شەمعون‌و ئەندراوسی برای بینی،
خەریکی ئەوەبوون تۆڕی ماسی فڕێ
بدەنە دەریاچەکەوە، هەردووکیان
ماسیگر بوون. [17]عیسا پێی ووتن:
(وەرن دوام بکەون، دەتانکەم
بەڕاوکەری مرۆڤ.) [18]ئەوانیش
دەستبەجێ تۆڕەکانیان بەجێهێشت‌و
دوای کەوتن. [19]ئینجا هەندێك لەوێ
دوورکەوتەوە، یاقوبی کوڕی
زەبدی‌و یۆحەنای برای بینی،
لەبەلەمێکدا خەریکی چاككردنی
تۆڕەکانیان بوون. [20]یەکسەر بانگی
کردن تا دوای کەون، ئەوانیش
زەبدی باوکیان لەگەڵ
ئیشکەرەکانی‌تر لەبەلەمەکەدا
بەجێهێشت‌و دوای کەوتن.

دەرکردنی ڕۆحی پیس

[21]ئینجا هەموو ڕۆیشتن بۆ شاری
کەفەرناحوم. لەڕۆژی شەممەدا عیسا
چووە کەنیشت‌و دەستی کرد

بەفێرکردن. 22ئەوانەی لەوێ بوون
هەموو سەرسام بوون، چونکە وەك
دەسەڵاتدارێك فێری دەکردن،
نەك وەکو مامۆستایانی شەریعەت. 23
لەکەنیشتەکە پیاوێکی لێبوو ڕۆحی
پیسی تیابوو، هاواری کردو 24ووتی:
(ئەی عیسای ناسیری چیت دەوێ
لێمان؟ هاتووی بمانکوژیت؟ من
دەزانم تۆ کێیت. تۆ پیرۆزی
خودای!) 25عیسا هەڕەشەی لێکردو
ووتی: (بێدەنگبەو لەو کابرایە
وەرە دەرەوە!) 26ئینجا ڕۆحە پیسەکە
کابراکەی کوتا بەزەویداو هاوارێکی
بەرزی کردو لێی هاتەدەرەوە. 27
خەڵکەکە هەموو سەریان سوڕماو
کەوتنە پرسیار لەیەکتری: ئەمە چییە؟
ئەم فێرکردنە تازەیە بەدەسەڵاتەوەیە،
تەنانەت ڕۆحە پیسەکانیش ملکەچن
بۆی کاتێ فەرمانیان بەسەر دەدات).
28دەستبەجێ ناوبانگی عیسا،
لەهەموو ناوچەی جەلیلو
دەوروپشتی بڵاوبووەوە.

چاکردنەوەی خەڵکێکی زۆر

29کاتێ کەنیشتەکەیان
بەجێهێشت، چوون بۆ ماڵی
شەمعون، ئەندراوسو یاقوبو
یۆحەنناشیان لەگەڵدا بوو. 30
خەسووی شەمعون لەناو جێ
کەوتبوو لەرزوتای هەبوو، خێرا
ئەمەیان بەعیسا ووت. 31عیساش
لێی نزیك بووەوە، دەستی گرتو
هەڵیساندەوە سەرپێ. دەستبەجێ
لەرزوتاکەی نەماو هەستا بۆ
خزمەتکردنیان. 32کاتێ ئێوارە
داهاتو ڕۆژئاوا بوو، خەڵکەکە چی
نەخۆشیان هەبوو لەگەڵ ئەوانەی
ڕۆحی پیسیان تێدابوو، هەموویان
هێنایە لای. 33خەڵکی شارەکە
هەموو بەردەرگای ماڵەکەیان
لێگرتبوو، 34خەڵکێکی زۆری
چاككردەوە لەجۆرەها نەخۆشی،
هەروەها ڕۆحی پیسی لەزۆریان
دەرکرد، بێئەوەی بهێڵێ قسە بکەن،
چونکە دەیانزانی کێیە.

مزگێنیدان لەناوچەی جەلیل

35بۆ ڕۆژی دوایی، بەرەبەیان
پێش دەرکەوتنی ئاسۆ هەستاو چووە
شوێنێکی چۆڵەوانیو دەستیکرد
بەنوێژکردن. 36شەمعونو
هاوڕێکانی بەشوێن عیسادا
گەڕان، 37کە دۆزییانەوە پێیان
ووت: (هەموو خەڵکەکە داوات

دەکەن.) [38]ئەویش پێی ووتن: (وەرن بابڕۆین بۆ ئەم دێیانەی دەوروپشت، تا لەوێش ووشەی خودا ڕابگەێنم، چونکە لەبەر ئەمە هاتووم.) [39]ئینجا ڕۆیشت تاوەکو لەکەنیشتەکانی ناوچەی جەلیل ووشەی خودا ڕابگەێنیو ڕۆحی پیس لەخەڵکی دەربکات.

پاکبوونەوەی نەخۆشی گولی

[40]یەکێك نەخۆشی گولی هەبوو، هاتو لێی پاڕایەوە، کەوتە سەرچۆك لەبەردەمیەو ووتی: (گەر بتەوێ پاکم دەکەیتەوە) [41]عیسا بەزەیی پیاهاتەوە، دەستی لێیداو ووتی: (دەمەوێ، پاكبەرەوە.) [42]هەر کە ئەمەی ووت، کابرا برینەکانی نەماو پاك بووەوە. [43]عیسا دەستبەجێ ڕەوانەی کردو بەتوندی ئاگاداری کردەوەو [44]ووتی: (ئاگاداربە، ئەمە بەکەس مەڵێ، بەڵکو بڕۆ خۆت نیشانی کاهین بدە، ئەو قوربانییە پێشکەش بکە کە موسا فەرمانی پێداوە، بۆ پاکبوونەوەکەت، وەك شایەتییەك بۆیان.) [45]بەڵام کابرا، ڕۆیشتو ئەم هەواڵەی لەهەموو لایەك بڵاوکردەوە، ئیتر عیسا لەوناوە نەیتوانی بەئاشکرا بچێتە شارەکان، لەشوێنی چۆڵەوانی دەمایەوەو خەڵکی لەهەموو لایەکەوە دەهاتنە لای.

چاکردنەوەی ئیفلیجێك

2

پاش چەند ڕۆژێك عیسا گەڕایەوە بۆ کەفەرناحوم، خێرا هەواڵ بڵاوبووەوە کە عیسا لەماڵەوەیە. [2]خەڵکێکی زۆر لێی کۆبوونەوە، بەشێوەیەك شوێنی کەس نەمابوو، تەنانەت لەبەر دەرگاکەش. ئینجا عیسا دەستی کرد بەباسکردنی ووشەی خودا بۆیان. [3]هەر لەوکاتە کابرایەکی ئیفلیجیان هێنایە لای بەچوار کەس هەڵیان گرتبوو. [4]بەڵام بەهۆی زۆری خەڵکەکەوە نەیانتوانی لێی نزیك ببنەوە، ئینجا چوون سەربانی ئەو شوێنەی کە عیسای تیابوو کونیان کردو کابرایان بەنوێنەکەیەوە شۆڕکردە خوارەوە بۆ بەردەمی. [5]کاتێ عیسا بەم شێوەیە باوەڕیانی بینی بەکابرای ووت: (کوڕم، گوناهەکانت بەخشران.) [6]لەنێوان دانیشتووەکان هەندێ مامۆستای

شەریعەت هەبوون، لە دڵی خۆیاندا
ووتیان: 7(بۆچی ئەم پیاوە بەم شێوەیە
دەدوێ؟ بەمە کفر دەکات! کێ
دەتوانێ لەگوناه خۆشبێت تەنها
خودا نەبێ؟) 8دەستبەجێ عیسا بە
ڕۆحی خۆی زانی لەدڵیاندا چۆن
بیری لێدەکەنەوە، پێیووتن: (بۆچی
ئاوها بیردەکەنەوە لەدڵتاندا؟ 9کامیان
ئاسانترە، بەئیفلیج بووترێ:
گوناهەکانت بەخشرا، یاخود پێی
بووترێ: هەستە، نوێنەکەت هەڵگرەو
بڕۆ؟ 10بەڵام ئەمەم ووت بۆ ئەوەی
بزانن، ڕۆڵەی مرۆڤ لەسەر زەوی
توانای گوناه بەخشینیشی هەیە.) 11
ئینجا بەکابرا ئیفلیجەکەی ووت:
(پێت دەڵێم: هەستە جێگاکەت
هەڵگرەو بڕۆ بۆ ماڵەوە.) 12
دەستبەجێ کابرا هەستاو جێگاکەی
هەڵگرتو لەبەردەم خەڵکەکەدا
بەپێی خۆی ڕۆیشت. بەمە هەموو
سەرسام بوون، ستایشی خودایان
کردو ووتیان: (هەرگیز شتی وامان
نەدیوە!)

عیسا بۆ گوناهباران هاتووە

13عیسا دووبارە ڕۆیشتە سەر
کەناری دەریاچە، خەڵکەکە هەموو
لێی کۆبوونەوەو ئەویش دەستی کرد
بە فێرکردنیان. 14هەروەها لەکاتی
ڕۆیشتندا، لاوی کوڕی حەلفی بینی
دانیشتبوو لەشوێنی باجوەرگرتن،
پێی ووت: (دوامکەوە.) ئەویش
هەستاو دوایکەوت.
15کاتێ عیسا لەماڵی ئەو لەسەر
خوانبوو زۆر لەباجگرانو
گوناهباران لەوانەی دوای کەوتبوون
لەگەڵ قوتابیەکانی لەگەڵیبوون، 16
کە مامۆستایانی شەریعەتو
فەریسیەکان بینیان عیسا لەگەڵ
باجگرانو گوناهباران نان دەخوات،
بەقوتابیەکانیان ووت: (بۆچی لەگەڵ
باجگرانو گوناهباران نان
دەخوات؟) 17کاتێ عیسا گوێی لەمە
بوو وەڵامی دانەوە: (لەشساغ
پێویستی بەپزیشك نییە، بەڵکو
نەخۆش. نەهاتووم بۆ بانگکردنی
ئەوانەی خۆیان بەچاك دەزانن، بەڵکو
گوناهباران.)

دەربارەی ڕۆژوو

18کاتێ قوتابیەکانی یەحیاو
فەریسیەکان بەڕۆژوو بوون، چەند
کەسێ هاتنە لای عیساو لێیان پرسی:
(بۆچی قوتابیانی یەحیاو قوتابیانی

فەریسیەکان بەڕۆژوو دەبن، بەڵام
قوتابیەکانی تۆ بەڕۆژوو نابن؟)
19 لەوەڵامدا ووتی: (ئایا ئەوانەی
شایی دەگێڕنو لەگەڵ زاوادان،
بەڕۆژوو دەبن؟ نەخێر ئەوەندەی
زاوایان لەگەڵدایە ناتوانن بەڕۆژوو
بن. 20 بەڵام ڕۆژانێ دێت زاوا
بەرزدەکرێتەوەو لەنێوانیان نامێنێ،
ئەوسا بەڕۆژوو دەبن. 21 هیچ کەسێ
کراسی کۆن بەقوماشی تازە پینە
ناکات، چونکە پارچە تازەکە
دەچێتەوە یەكو کراسە کۆنەکە
ڕادەکێشێتو دڕاویەکە خراپتر
دەکات. 22 خەڵکی مەی تازە ناکەنە
مەشکەی کۆنەوە، ئەگینا مەشەکەکە
دەدڕی، مەیەکە دەڕژێو
مەشکەکەش بەکەڵك نامێنێ. بەڵکو
مەی تازە دەکرێتە مەشکەی تازەوە.)

گەورەی ڕۆژی شەممە

23 لەڕۆژی شەممەدا، کاتێ عیسا
بەنێوان دەغڵەکاندا تێدەپەڕی،
قوتابیەکانی برسییان بوو، دەستیانکرد
بەگوڵەگەنم پرواندنو خواردنی. 24
کە فەریسیەکان ئەمەیان بینی پێیان
ووت: (بۆچی قوتابیەکانت شتێك
دەکەن کە لەڕۆژانی شەممەدا
دروست نییە؟) 25 عیسا وەڵامی
دانەوەو ووتی: (ئەی نەتان
خوێندۆتەوە داودو ئەوانەی لەگەڵی
بوون چیانکرد، کاتێ برسییان بوو؟
26 چۆن چوونە ماڵی خودا،
لەسەردەمی ئەبیئاسری سەرۆك
کاهین، نانی قوربانیان خوارد، ئەو
نانەی دروست نەبوو بخورێ، تەنها
بۆ کاهینەکان نەبێ، بەڵام ئەو
نانەکەیدا بەوانەی کە لەگەڵێشی
بوون.)
27 ئینجا عیسا پێیووتن: (شەممە
بۆ مرۆڤ دروستکراوە، نەوەك مرۆڤ
بۆ شەممە. 28 کەواتە ڕۆڵەی مرۆڤ
گەورەی ڕۆژی شەممەشە.)

چاکردنەوەی نەخۆش لەشەممە

3

دیسان عیسا گەڕایەوە بۆ کەنیشت.
لەوێ پیاوێکی لێبوو دەستی ووشك
بوو، 2 هەندێ لەوان سەیریانکرد بۆ
ئەوەی بزانن ئایا عیسا لەڕۆژی شەممە
ئەو پیاوە چاكدەکاتەوە، تاکو بەمە
تاوانباری بکەن. 3 جا عیسا
بەپیاوەکەی ووت ئەوەی کەدەستی
ووشك بوو بوو: (وەرە ئێرە.)
4 ئینجا لێیپرسین: (ئایا لەڕۆژانی

شەممەدا، کامەیان دروستە، کاری
چاك یاخود کاری خراپ؟
ڕزگارکردن یاخود کوشتن؟) هەموو
بەبێدەنگی مانەوە.
5عیسا بەتووڕەییەوە
سەیری کردنو غەمباربوو لەبەر دڵ
ڕەقییان، بەپیاوەکەی ووت: (دەستت
درێژکە.) ئەویش دەستی درێژکردو
دەستبەجێ دەستی چاك بووەوە. 6
ئینجا فەریسیەکان لەگەڵ پیاوانی
هیرۆدس لەخەڵکەکە
دوورکەوتنەوەو تەگبیریان لێکرد
بیکوژن.
7دوای ئەمە عیساو قوتابیەکانی
بەرەو دەریاچەکە کشان، خەڵکێکی
زۆر لەناوچەی جەلیلو یەهودیەو 8
قودسو ئادومیەو پشتی ئوردونەوە
دوای کەوتن. هەروەها ژمارەیەکی
زۆر لەناوچەی سورو سەیدا، کاتێ
هەواڵی ئەو کارانەیان بیست کە
عیسا کردوویەتی، هاتن بۆ لای. 9
عیسا فەرمانیدا بەقوتابیەکانی،
بەلەمێکی بچووکی بۆ ئامادەبکەن،
بۆ ئەوەی خەڵکەکە پاڵەپەستۆی
لەسەر نەکەن. 10چونکە خەڵکێکی
زۆری چاككردبووەوە، وای
لێهاتبوو هەر کەسێ
نەخۆشییەکی هەبووایە، خێرا
دەچوو بۆ لای تادەستی لێبدات 11
ئەوانەی ڕۆحی پیسیان تیابوو کاتێ
دەیانبینی کڕنووشیان بۆ دەبردو
هاواریان دەکرد : (تۆ ڕۆڵەی
خودای.) 12ئەویش بەتوندی فەرمانی
پێدەدان کە ئاشکرای نەکەن.

دوانزە نێرراوەکە

13دوایی عیسا چووە سەر
شاخێك، ئەوانەی دەیویست
بانگیکردن، ئەوانیش چوونە لای.
14دوانزە قوتابی لێ دیاریکردن، بۆ
ئەوەی لەگەڵی بنو بیاننێرێ بۆ
بڵاوکردنەوەی ووشەی خودا.
15هەروەها دەسەڵاتی پێدان بۆ
دەرکردنی ڕۆحە پیسەکان. 16ئەو
دوانزە قوتابیەی دیاریکرد ئەمانەن:
شەمعون کە بەپەترۆس ناوی دەبرد،
17یاقوبی کوڕی زەبدیو یۆحەنای
برای، کە ناوی لێنابوون
(بوانەرجس) واتە کوڕانی
هەورەگرمە، 18ئەندەراوسو
فیلیپۆسو بەرتۆلماوسو مەتتاو تۆماو
یاقوبی کوڕی حەلفیو تەداوسو
شەمعونی قانەوی، 19هەروەها
یەهوزای ئەسخەریوتی ئەوەی عیسای

دا بەدەستەوە. ئینجا عیسا گەڕایەوە
بۆماڵەوە.

عیساو سەرۆکی شەیتان

[20]دیسان لەوێش خەڵکێکی
زۆریان لێ کۆبووەوە، بەشێوەیەك
نەیانتوانی نان بخۆن. [21]کاتێ
کەسوکاری ئەمەیان بیست، هاتن
لەگەڵ خۆیان ببەن، چونکە وا
بلاْوبووەوە کە مێشکی
تێکچووە. [22]هەندێ لەمامۆستایانی
شەریعەت لەقودسەوە هاتبوون،
ووتیان: (بەعلەزبولی تێدایە،
بەسەرۆکی ڕۆحە پیسەکان، ڕۆحە
پیسەکان دەردەکا.) [23]ئینجا عیسا
بانگی کردن‌و بەنموونە قسەی
بۆکردن‌و ووتی: (شەیتان چۆن
دەتوانێ شەیتان دەربکا؟ [24]هەر
وولاْتێك دووبەرەکی تیابێت،
ناتوانێت خۆی ڕابگرێ، [25]هەر
ماڵێکیش دووبەرەکی تیابێت، خۆی
ڕاناگرێ. [26]گەر شەیتان بەسەر خۆی
هەڵگەڕایەوەو بوو بەدوو بەشەوە،
خۆی ڕاناگرێت، بەڵکو بەرەو
کۆتایی دەچێ. [27]کەس ناتوانێ بچێتە
ماڵی کابرایەکی ئازاو شتەکانی تالاْن
بکا، گەر لەپێشا کابرای ئازای
نەبەستبێتەوە، ئینجا ماڵەکەی تالاْن
بکات.
[28]ڕاستیتان پێ دەڵێم: هەموو
گوناهێك‌و کفرکردنێکی نەوەی
مرۆڤ دەبەخشرێ، [29]بەلاْم ئەوەی
کفر بکات بەرامبەر بەڕۆحی پیرۆز،
هەرگیز نابەخشرێ، بەڵکو دەکەوێتە
ژێر حوکمی هەتاهەتاییەوە.) [30]ئەمەی
ووت، چونکە بەعیسایان ووت:
ڕۆحی پیسی تیایە.

خێزانی ڕاستەقینەی عیسا

[31]دوای ئەوە دایك‌و براکانی
عیسا هاتن، لەدەرەوە وەستان‌و
ناردیان بەشوێنی. [32]لەوکاتەدا
خەڵکێکی زۆر لەدەوروبەری
دانیشتبوون، یەکێ هات پێی‌ووت:
(ئەوەتا دایکت‌و براکانت لەدەرەوە
ڕاوەستاون بانگت دەکەن.) [33]
عیساش ووتی: (دایکم کێیەو براکانم
کێن؟) [34]ئینجا سەیرێکی ئەوانەی‌کرد
کە لەدەوروپشتی دانیشتبوون‌و
ووتی: (ئا ئەمانەن دایك‌و برای من،
[35]هەر کەسێ بەخواستی خودا
هەڵسوکەوت بکات، ئەو براو
خوشك‌و دایکمە.)

نموونەی جوتیار

4
دیسان عیسا لەسەر کەناری
دەریاچەکە دەستی‌کرد بەفێرکردنی
خەڵکەکە، ژمارەیەکی زۆر خەڵك
لێی‌کۆبوونەوە، بەشێوەیەکی وا عیسا
دەبووایە بچووایە ناو بەلەمێك کە
لەناو ئاوەکەدا بوو، خەڵکەکەش
لەسەر ووشکایی بوون. [2]بەنموونە
زۆر شتی فێرکردن، لەفێرکردنەکەیدا
پێی ووتن: [3](گوێ‌بگرن، جوتیارێك
چووە دەرەوە تۆو بچێنێ. [4]لەوکاتەدا
کە تۆوی دەچاند، بەشێ لەتۆوەکە
کەوتە سەر ڕێگا، باڵندە هاتن‌و
خواردنی، [5]بەشێکی کەشی کەوتە
سەر زەویەکی بەردین کەگڵەکەی
تەنك‌بوو، خێرا سەریان دەرکرد،
چونکە زەویەکە قوڵنەبوو. [6]بەڵام
کەرۆژ هەڵهات، ووشك بوون‌و
پڕوکان، چونکە ڕەگی تەواویان
نەبوو. [7]بەشێکی کەشی، کەوتنە ناو
دڕکەوە، کاتێ دڕکەکان سەریان
دەرکرد خنکاندنی‌و
بەرووبوومیان‌نەدا. [8]هەندێکیش
لەتۆوەکە کەوتە سەر زەوی باش،
بەرووبوومیاندا. بەشێکی یەك بەسەد
بەشێکی‌کەشی یەك بەشەست‌و یەك
بەسی.) [9]هەروەها ووتی: (کێ گوێی
هەیە بۆ گوێ‌گرتن، با گوێ بگرێ.)
[10]کاتێ عیسا بەتەنها بوو،
ئەوانەی دەوروپشتی لەگەڵ
قوتابیەکانی لێیان پرسی، ئاخۆ واتای
ئەم نموونەیە چییە؟ [11]پێی‌ووتن:
(بەئێوە دراوە نهێنی پادشاهێتی ئاسمان
بزانن، بەڵام بۆ ئەوانەی لەدەرەوەن
هەموو شتێ بەنموونە پێیان دەدرێ.
[12]چونکە ئەوان سەیر دەکەن بەڵام
نابینن، گوێ‌دەگرن بەڵام تێ‌ناگەن،
تانەگەڕێنەوەو گوناهەکانیان
ببەخشرێ!)

ڕوونکردنەوەی نموونەکە

[13]ئینجا پێی‌ووتن: (ئایا ئەم
نموونەیە تێ‌نەگەیشتن؟ باشە ئەی
چۆن نموونەکانی‌تر تێ‌دەگەن؟ [14]
[15] جوتیارەکە ووشەکە دەچێنێ.
هەندێ کەس وەك ئەو تۆیەن کە
دەکەوێتە سەر ڕێگا، ئەوانە گوێ
لەووشەی خودا دەگرن، ئینجا
شەیتان دێت‌و ووشەکە لەدڵیان
دەردەهێنێت. [16]تۆوەکەی کەوتە
سەر زەویە بەردەڵانەکە، ئەوانەن کە
ووشەی خودا بەخۆشیەوە
وەردەگرن، [17]بەڵام لەناویاندا هیچ

ڕەگــی نیــیە، خۆیــان ڕادەگــرن
تاماوەیـــــەك، کـــاتێ دەکەونــــە
چەوسـانەوەو گیروگرفـتەوە بـەهۆی
ووشـەی خودا، دەستبەجێ دەکەون.
[18]تۆوەکەی کەوتە جێگا دڕکاویەکە،
ئەوانـەن کەگوێـیان لەووشەی خودا
دەبێـت، [19]بەڵام نیگەرانی دەربارەی
ژیـــانو تەفــرەدانی دەوڵەمـــەندیو
ئـارەزووی شـتی دونـیایی دەچـێتە
ناویانـەوەو دەبێـتە هـۆی خـنکاندنی
ووشـەی خـودا، ئـیتر ووشەکە هیچ
بەرناگـرێ. [20]بـەڵام ئـەوەی کەوتـە
ســەر زەوی بـاش، مەبەسـت لــەو
مرۆڤانەیە کە گوێیان لەووشەی خودا
دەبێـتو وەریدەگـرنو بـەرووبوم
دەدەن، یەکێکـیان سـی ئـەوەندە،
یەکـێکی کـەش شەسـت ئـەوەندەو
یەکێکیتریشیان سەد ئەوەندە.)

نموونەی چرا

[21]عیسـا پـێیووتن: (ئایا خەڵکی
چرا هەڵدەکەنو دەیخەنە ژێر تەشتو
نوێـنەوە؟ ئایـا لەسـەر شوێنێکی بەرز
دای نـــانی؟ [22]چــــونکە هـــــیچ
شــاراوەیەك نیـیە ئاشکرا نەبێ، هیچ
نهێـنیەك نییە دەرنەکەوێ. [23]ئەوەی
دوو گوێـی هـەیـە بۆ بیستن، باگوێ
بگرێ.)

نموونەی پێوانە

[24]هــــەروەها پـــێیووتــــن:
(ووردبنەوە لەوەی گوێتان لێدەبێ،
بـەچ پـێوانەیەك بـۆ خەڵکی دەپێون
بەهـەمان پـێوانە بۆتـان دەپێوریتەوەو
زیاتریشـتان پـێدەدرێ. [25]چـونکە
ئەوەی کە هەیەتی زیاتری پێدەدرێ،
ئـەوەش کـە نییەتی، تەنانەت ئەوەش
کە هەیەتی لێی دەسەنرێتەوە.)

نموونەی ڕووەك

[26]عیسـا بـەردەوام بوو و ووتی:
(پادشاهێتی ئاسمان لەمرۆڤێك دەکات
لەزەویەکـەی تـۆو بچـێنێ. [27]شـەو
دەخـەوێ، بەیانی هەڵدەستێ، دەبینێ
تۆوەکە ڕوواوەو نەشونمای کردووە،
[28]
ئـەو نـازانێ ئەمـە چـۆن دەبێت.
زەوی لەخۆیـەوە بەرووبووم دەدات،
گەنم یەکەمجار لەشێوەی گیا دەڕوێ،
ئینجا لاسكو گوڵەگەنم دەردەکات،
پاشان گوڵەگەنمەکە پڕ دەبێ لەگەنم.
[29]بـەڵام کـاتێ بەرەکـە دێتە بەرهەم،
داسـی لێ گـیر دەکرێ. ئەمەش ئەوە
دەگەیەنێ کاتی دروێنەی هاتووە.)

نموونەی دەنکە خەرتەلە

30دیسان پێیووتن: (پادشاهێتی
ئاسمان لەچی دەکات، بەچ نموونەیەك
ڕوونی‌کەینەوە؟ 31وەك دەنکە
خەرتەلەیەکە، کاتی چاندنی
بچووکترین تۆوی سەر زەوییە، 32
بەلاَم کاتێ ڕوواو نەشونمای کرد،
دەبێتە گەورەترین ڕووەکو لقی
گەورە دەردەکات، بەشێوەیەك
باڵندەی ئاسمان دەتوانێ لەژێر
سێبەریدا بحەسێتەوە.) 33عیسا بەزۆر
نموونەی ئاوا دەدوا بۆ خەڵکەکە،
تا ئەو ئاستەی دەیانتوانی گوێی
لێبگرن. 34هەمیشە نموونەی
بەکاردەهێنا لەقسەکانی، بەلاَم کاتێ
بەتەنها دەبوو لەگەڵ قوتابیەکانی،
واتای هەموو شتێکی بۆ ڕوون
دەکردنەوە.

هێمن کردنی ڕەشەبا

35کاتێ ئێوارە داهات،
بەقوتابیەکانی ووت: (باپەڕینەوە بۆ
ئەوبەری ئاوەکە.) 36دوای ئەوەی
خەڵکەکەیان بەڕێ‌کرد، قوتابیەکان
چوونە ناو ئەو بەلەمەی عیسای
تێدابوو، هەر لەو کاتەدا چەند
بەلەمێکی‌تر شوێنیان کەوتن. 37
لەدوایدا ڕەشەبایەکی زۆر بەهێز
هەڵی‌کرد، شەپۆڵی ئاو بەتوندی
دەیدا بەم‌لاو ئەولای بەلەمەکەدا،
بەشێوەیەك خەریك بوو پڕ بێ لەئاو.
38عیساش لەپشتی بەلەمەکەوە
سەری خستبووە سەر سەرینێك‌و
خەوتبوو. هەڵیانساندو پێیان ووت:
(مامۆستا، چییە دەڵێی هیچ گوێی
نادەیتێ، ئەوا ئێمە لەناو دەچین؟) 39
ئەویش یەکسەر هەستاو هەڕەشەی
لەڕەشەباکەکردو بەدەریاچەکەی
ووت: (بێ‌دەنگ‌بە! هێمن‌بە!)
دەست‌بەجێ ڕەشەباکە بێ‌دەنگ‌بوو
و ئارامی‌یەکی تەواو باڵی بەسەر
دەریاچەکەدا کێشا. 40ئینجا
پێی‌ووتن: (بۆچی بەم شێوەیە ترسان؟
باوەڕتان نییە؟) 41قوتابیەکان ترس
چوو بووە دڵیانەوە، بەیەکتریان
دەووت: (ئەمە کێیە، تەنانەت
ڕەشەباو دەریاش ملکەچن بۆی؟)

دەرکردنی ڕۆحی پیس

5

ئینجا گەیشتنە شاری جەراسین کە
کەوتۆتە ئەوبەری دەریاچەکەوە. 2
هەرکە عیسا لەبەلەمەکە
هاتەخوارەوە، لەناو گۆڕستانی ئەو

ناوچەیەدا، کابرایەك کە ڕۆحی
پیسی تیابوو لێی هاتە پێشەوە، 3 ئەو
کابرایە لەگۆڕستاندا دەژیاو کەسیش
نەیدەتوانی ببەستێتەوە. تەنانەت
بەزنجیریش. 4 زۆرجار بەکۆتو
زنجیر دەیانبەستەوە، بەڵام زنجیری
دەپچڕاندو کۆتی دەشکاند،
کەسیش نەیدەتوانی بیگرێ. 5
شەو و ڕۆژ یا لەگۆڕستان بوو یا
لەشاخ، هاواری دەکردو لەشی
خۆی بەبەرد بریندار دەکرد. 6 بەڵام
کاتێ لەدوورەوە عیسای بینی،
ڕای‌کردە لایو کڕنۆشی بۆ برد، 7
بەدەنگی بەرز هاواری‌کرد: (چیت
لەمن دەوێ، ئەی عیسای ڕۆڵەی
خودای گەورە؟ سوێندت دەدەم
بەخودا ئازارم مەدە!) 8 چونکە
عیسا پێی ووتبوو: (ئەی ڕۆحی پیس
لەم پیاوە وەرە دەرەوە!) 9 ئینجا
عیسا لێیپرسی: (ناوت چییە؟)
وەڵامی دایەوە: (ناوم لیجیۆنە،
چونکە ئێمە لەشکرێکی
گەورەین.) 10 زۆر لەعیسا پاڕایەوە
دەریان نەکات بۆ دەرەوەی
ناوچەکە. 11 لەو ناوەدا ڕانە
بەرازێکی گەورە دەلەوەڕان
لەقەراغی شاخێکدا، 12 ڕۆحە
پیسەکان لێیپاڕانەوە ڕێیان بدات
بچنە ناو بەرازەکانەوە. 13 ئەویش
ڕێیدان. ڕۆحە پیسەکان لەپیاوەکە
هاتنەدەرەوەو چوونە ناو
بەرازەکانەوە، ئینجا ڕانە بەرازەکە کە
ژمارەیان نزیکەی دوو هەزار دەبوو،
کەوتنە ڕاکردنو لەقەراغی ئەو
شاخەی بەقەدیەوە بوون، هەڵدێران
بۆ ناو دەریاچەکەو هەموو خنکان.
14 شوانی بەرازەکان خێرا چوون
بۆ ناو شارو کێڵگەکان تا ئەم هەواڵە
بڵاوبکەنەوە، جاخەڵکەکە
هاتنەدەرەوە بۆ بینینی ئەوەی
ڕویداوە. 15 کاتێ هاتنە لای عیسا،
ئەو پیاوەیان بینی کە لەشکرێ ڕۆحی
پیسی تێدابوو لای عیسادا دانیشتووە
بەپۆشتەییو ئەقڵ تەواویەوە. بەمە
خەڵکەکە ترسیان لێنیشت. 16
هەروەها ئەوانەی ڕووداوەکەیان
بینیبوو، بۆ خەڵکەکەیان گێڕایەوە
چی ڕوویدا سەبارەت بەو پیاوەی
ڕۆحە پیسەکانی تێدا بوو هەروەها
بەرازەکان. 17 ئیتر هەموو داوایان
لەعیسا کرد لەناوچەکەیان بڕوات.
18 ئینجا عیسا سواری بەلەم بوو،
پیاوەکەی ڕۆحە پیسەکانی لێدەرکرا
بوو، لەعیسا پاڕایەوە ڕێی بدات

لەگەڵی بێت. 19بەڵام عیسا ڕێگەی
نەداو پێیووت: (بگەڕێوە بۆ ناومالێو
کەسوکارت، بۆیان بگێڕەوە
خوداوەند چی بۆت کردوەو چۆن
بەزەیی پیاتداهاتەوە.) 20جا کابرا
بەهەموو دە شارەکەدا گەڕاو ئەوەی
عیسا بۆی کردبوو بۆخەڵکی
گێڕایەوە. خەڵکەکەش بەمە زۆر
سەرسام بوون.

زیندووکردنەوەی کچێك

21کاتێ عیسا گەڕایەوە ئەوبەری
دەریاچەکە، ژمارەیەکی زۆر خەڵك
لەکەناری دەریاچەکەدا لێی
کۆبوونەوە، 22پیاوێك ناوی یایرۆس
بوو، پێشەوایەکی کەنیشت بوو،
کاتێ عیسای بینی، هاتو لەبەرپێی
کەوتو 23لێیپاڕایەوەو پێیووت:
(کچە بچووکەکەم
لەسەرەمەرگدایە، وەرە دەستی
لێبدە تا چاك بێتەوەو
زیندووبێتەوە.) 24عیسا لەگەڵی
ڕۆیشت، ژمارەیەکی زۆر
لەخەڵکیش بەدوایدا ڕۆیشتنو
پاڵەپەستۆیان دەکرد.

چاکردنەوەی ژنێك

25هەر لەوێدا ژنێك هەبوو،
ماوەی دوانزە ساڵبوو خوێن
لێچوونی هەبوو، 26لەسەر دەستی
چەند پزیشکێك ئازاری زۆری
چەشتبوو، ئەوەی هەیبوو دابووی بە
پزیشك، بەڵام هیچ سوودێکی نەبوو،
بەڵکو هەتا دەهات خراپتر دەبوو. 27
ژنە باسی عیسای بیستبوو، بۆیە هاتە
ناو خەڵکەکەوەو لەدواوە دەستی
لەچمکی کراسەکەیدا، 28
لەبەرئەوەی ژنەکە ووتی تەنها
بەدەست لێدانی چمکی کراسەکەی
چاكدەبێتەوە. 29ژنەکە دەستبەجێ
خوێن لێچوونەکەی ڕاوەستاو
هەستی بەچاكبوونەوە کرد
لەنەخۆشیەکەی. 30کاتێ عیسا
هەستی کرد هێزێك لێیهاتەدەرەوە،
سەیری خەڵکەکەی کردو پرسی:
(کێ دەستی لەجلەکانمدا؟) 31
قوتابیەکانی پێیان ووت: (هەموو
دەوروپشتیان گرتوویتو
پاڵەپەستۆت دەکەن، کەچی تۆ
دەپرسی کێ دەستی لێدام؟) 32بەڵام
ئەو سەیری دەوروپشتی کرد، بۆ
ئەوەی بزانێ ئەو کەسە کێبوو. 33
ژنەکەش بەڕووداوەکەی خۆی زانی،

بەترس‌و لەرزەوە هاتە پێشەوە،
چۆکی داداو هەموو شتێکی بەڕاستی
پێ‌ووت. 34ئینجا عیسا بەژنەکەی
ووت: (کچم، باوەڕتبوو چاکی
کردیتەوە، بڕۆ دڵنیابە، چاك
بوویتەوە لەنەخۆشیەکەت.)
35لەو کاتەی عیسا قسەی
دەکرد، هەندێکەس لەماڵی
پێشەوای کەنیشتەکەوە هاتن،
ووتیان: (کچەکەت مرد، ئیتر ئەرك
مەخەرە بەر مامۆستا بۆ هاتن.) 36
کاتێ عیسا ئەمەی بیست، قسەی
لەگەڵ باوکەکە کردو ووتی:
(مەترسە، تەنها باوەڕت هەبێ.) 37کە
ڕۆیی بۆ ماڵەکە نەیهێشت کەس
لەگەڵی بڕوات تەنها پەترۆس‌و
یاقوب‌و یۆحەننای برای یاقوب
نەبێت. 38کاتێ گەیشتنە ماڵی
پێشەوای کەنیشتەکە، سەیری‌کرد
خەڵکەکە دەگرین‌و شیوەن دەکەن،
39ئەویش پێی‌ووتن: (بۆچی
شڵەژاون‌و دەگرین؟ ئەم کچە
نەمردووە، بەڵکو نووستوە.) 40بەمە
خەڵکەکە پێی پێکەنین، بەڵام عیسا
خەڵکەکەی هەموو کردە دەرەوەی
ژوورەکەو دایك‌و باوکی کچەکەو
ئەوانی‌تر کە لەگەڵی بوون بردنی بۆ
سەر جێگای کچەکە. 41دەستی
کچەکەی گرت، بانگی کردو ووتی:
(ئەی کیژۆڵە، پێت دەڵێم هەستە!)
42کچەکە تەمەنی دوانزە ساڵبوو،
یەکسەر هەستایە سەرپێ‌و دەستی‌کرد
بە ڕۆیشتن، خەڵکەکەش هەموو لەمە
زۆر سەریان سوڕما. 43جا
ڕای‌سپاردن، ئەوەی ڕوویداوە جارێ
بەکەسی نەڵێن، ئینجا پێی‌ووتن شتێك
بهێنن بۆ کچەکە تابیخوات.

ڕێز نەگرتن لە عیسا

6

عیسا ئەوێی بەجێهێشت‌و گەڕایەوە
بۆ وولاتی خۆی، قوتابیەکانیش
دوای‌کەوتن. 2کە ڕۆژی شەممە
هات، لەکەنیشت دەستی‌کرد
بەفێرکردنی خەڵکەکە، کاتێ
خەڵکەکە گوێیان لێگرت، سەریان
سوڕما، ووتیان: (ئەمانەی هەموو
لەکوێ بوو؟ ئەم دانایە چییە پێی
دراوە؟ ئەم کارە سەرسوڕهێنەرانە
چییە لەسەر دەستی دەکرێ؟ 3ئایا
ئەوە دارتاشەکەی کوڕی مریەم نییە؟
برای یاقوب‌و یوسی‌و یەهوزاو
شەمعون نییە؟ خوشکەکانیشی
لەگەڵمان نین لێرە؟) بەم شێوەیە لێی

کەوتنە گومان. 4بەڵام عیسا
پێی‌ووتن: (هیچ پێغەمبەرێك بێ‌ڕێز
نییە، تەنها لەووڵاتی خۆی‌و لەنێوان
خزمو کەسوکارو ماڵی خۆی نەبێ.)
5بەم شێوەیە نەیتوانی هیچ کارێکی
سەرسوڕهێنەر بکات، تەنها
ژمارەیەکی کەمی لەخەڵکی
چاککردەوە. ئەویش بەدەست دانان
لەسەریان. 6سەری سوڕما لە
بێ‌باوەڕییان. ئینجا گەڕا بەلادێیەکانی
دەوروپشتو دەستی‌کرد
بەفێرکردنیان.

عیسا نێرراوەکانی دەنێرێت

7دوای ئەوە عیسا هەر دوانزە
قوتابیەکەی بانگکردو دوو دوو
ناردنی بەملاو ئەولاداو دەسەڵاتی
پێ‌دان بەسەر ڕۆحە پیسەکان، 8ئینجا
ڕای‌سپاردنو ووتی: (بۆ ڕێگا هیچ
لەگەڵ خۆتان هەڵمەگرن، تەنها
دارێك، نەنان، نەتورەکە، نەپارە
لەگیرفانتان، 9پێڵاوێك لەپێ بکەنو
جلی زیادە لەگەڵ خۆتان مەبەن. 10
هەروەها ووتی: (چوونە هەر ماڵێك،
لەوێ بمێننەوە تا ئەو شوێنە بەجێ
دەهێڵن. 11بەڵام گەر لەشوێنێك،
کەسێك نەبوو ئێوەی بوی‌و گوێ
لەقسەکانتان بگرێ، لەوێ بڕۆنو
تۆزی پێتان بتەکێنن تابێ
بەشایەتی بەسەریانەوە. 12ئێتر
قوتابیەکان دەستیانکرد بەڕاگەیاندنی
ووشەی خودا تاخەڵك تۆبە بکەن.
13هەروەها ڕۆحی پیسیان
دەردەکردو ژمارەیەکی زۆر
نەخۆشیان بەڕۆن چەور دەکردو
چاکیان دەکردنەوە.

کوشتنی حەزرەتی یەحیا

14ناوی عیسا دەنگی‌دایەوە تاکو
گەیشتە لای هیرۆدسی پادشا،
هەندێکیان ووتیان: (ئەوە یەحیای
خەڵك لەئاوهەڵکێشە لەناو مردووان
زیندووبووەتەوە، بۆیە کاری
سەرسوڕهێنەر لەسەر دەستی
دەکرێ.) 15هەروەها هەندێکیان
ووتیان: (ئەوە ئەلیاسە.)
هەندێکیشیان ووتیان: (ئەوە
پێغەمبەرێکە، وەك پێغەمبەرانی کۆن.)
16بەڵام هیرۆدس کاتێ ئەمەی بیست،
ووتی: (ئەوە کەسێکە نییە، جگە
لەو یەحیایەی سەرم بڕی‌و ئێستاش
زیندووبووەتەوە!) 17ئەم هیرۆدسە
کاتی خۆی ناردی‌و یەحیای گرتوو
فڕێی‌دایە بەندیخانە لەسەر ئەو

هیرۆدیایەی کە خواستی، هیرۆدیاش
ژنی فیلیپۆسی برای خۆی بوو. [18]
چونکە یەحیا بەهیرۆدسی دەووت:
(دروست نییە براژنەکەت بخوازیت.)
[19]هیرۆدیاش بەمە ڕقی هەڵسا
لەیەحیاو حەزی دەکرد بیکوژێ،
بەڵام نەیدەتوانی. [20]هیرۆدسیش
لەیەحیا دەترساو دەیپاراست، چونکە
دەیزانی یەحیا کابرایەکی چاکو پیرۆز
بوو. کاتێ گوێی لەقسەکانی دەبوو
زۆر دڵگران دەبوو، لەهەمان
کاتیشدا حەزی دەکرد گوێی
لێبگرێ. [21]جا هەل ڕێکەوت، کاتێ
هیرۆدس بەبۆنەی جەژنی لەدایك
بوونیەوە ئاهەنگێکی گەورەی
گێڕابوو، تیایا سەرپەلو ناودارەکانی
ناوچەی جەلیلی بانگکردبوو، [22]
کچەکەی هیرۆدیا هاتو دەستی‌کرد
بەسەماکردن، هیرۆدسو میوانەکان
بەمە زۆر پێخۆشحاڵبوون. ئینجا
هیرۆدسی پادشا بەکچە دەڵێ:
(هەرچیت دەوێ داوای بکە،
دەتدەمێ.) [23]هەروەها سوێندی بۆ
دەخواو دەڵێت: (ئەوەی داوای
دەکەیت پێتی دەدەم گەر نیوەی
پادشاهیەتەکەشم بێت.) [24]کچەش
چووە دەرەوەو لەدایکی پرسی: (چی
داوا بکەم؟) ئەویش وەڵامی دایەوە:
(داوای سەری یەحیای خەڵك
لەئاوهەڵکێش بکە.) [25]کچە
دەستبەجێ هاتە ژوورەوەو داوای
لەپادشا کردو پێی‌ووت: (دەمەوێ
ئێستا، سەری یەحیای خەڵك
لەئاوهەڵکێشم لەسەر سینییەك
بدەیتێ.) [26]پادشا بەمە زۆر دڵتەنگ
بوو. بەڵام لەبەر ئەو سوێندەی
خواردبووی، هەروەها لەبەر ئەو
بانگکراوانەی لەگەڵیدا بوون،
نەیویست سەرپێچی ئەو سوێندە
بکات کە بۆ کچەکەی خواردبوو.
[27]پادشا یەکسەر شمشێر بەدەستی
ناردو فەرمانیدا سەری یەحیای بۆ
بهێنرێ. شمشێر بەدەست ڕۆیشتو
لە بەندیخانەدا سەری یەحیای بڕی،
[28]ئینجا خستیە سەر سینییەکو هێنای
بۆکچەکە، ئەویش دای بەدایکی. [29]
کاتێ قوتابیەکانی یەحیا ئەمەیان
بیست، هاتن تەرمەکەیان هەڵگرتو
ناشتیان.

تێربوونی پێنج هەزارکەس

[30]نێرراوەکان گەڕانەوە بۆ لای
عیسا، هەواڵی هەموو شتێکیان دایە،
لەوەی کردبوویانو فێریانکردبوو.

31ئینجا عیسا پێیووتن: (هەر خۆتان
وەرن بۆ ئەم شوێنە چۆڵە، کەمێ
پشوو بدەن.) خەڵکەکە ئەوانەی
دەهاتنو دەچوون ئەوەندە زۆر بوون
نەیانهێشت تەنانەت نانەکەشیان
بخۆن. 32جا عیساو قوتابیەکانی
بەبەلەم چوون بۆ شوێنێکی چۆڵ. 33
لەوکاتەدا زۆر خەڵك ئەوانیان بینیو
ناسیانن، لەشارەکانەوە هاتن بەپێ،
ڕایان دەکرد بەرەو ئەو شوێنەو پێش
ئەوان لەوێ ئامادە بوون. 34کاتێ
عیسا لەبەلەمەکە هاتەخوارەوە،
خەڵکێکی زۆری بینی، بەزەیی پێیان
هاتەوە، چونکە وەك مەڕی بێ شوان
وابوون. یەکسەر دەستی کرد
بەفێرکردنیان سەبارەت بەزۆر شت.
35پاش ماوەیەکی زۆر، قوتابیەکانی
هاتنو پێیان ووت: (ئەم شوێنە
چۆڵەو ڕۆژیش ئەوەندەی نەماوە. 36
خەڵکەکە بەرێ بکە، با بڕۆن بۆ ئەم
کێڵگەو لادێ نزیکانەو شتێك
خواردن بۆ خۆیان بکڕن.) 37ئەویش
پێی ووتن: (ئێوە خواردنیان بدەنێ.)
جا پێیان ووت: (ئایا بڕۆین بایی دوو
سەد دینار نانیان بۆ بکڕینو بیاندەینێ
تا بیخۆن؟) 38عیسا لێیپرسین:
(سەیرکەن بزانن چەند نانتان هەیە؟)
ئەوانیش پێیان ووت: (پێنج نانو دوو
ماسی.) 39ئەوسا ئەویش فەرمانیدا
بەقوتابیەکانی، خەڵکەکە کۆمەڵ
کۆمەڵ لەسەر سەوزە گیا دانیشێنن،
40ئینجا خەڵکەکە بەکۆمەڵی بازنەیی
دانیشتن، هەر کۆمەڵەی سەد تا پەنجا
کەسێك دەبوون. 41عیسا پێنج نانو
دوو ماسیەکەی هەڵگرت،
ڕووی کردە ئاسمانو سوپاسی کرد،
ئیتر نانەکانی لەتکردو دای
بەقوتابیەکانی تا دابەشی کەن بەسەر
خەڵکەکەدا. هەروەها دوو
ماسیەکەشی دابەش کرد. 42خەڵکەکە
هەموو نانیان خوارد تا تێربوون. 43
پاشان دوانزە سەبەتە لەتە نانو
هەندێ پاشماوەی ماسییان کۆکردەوە.
44ژمارەی ئەوانەی نانیان خوارد پێنج
هەزار پیاو دەبوون.

عیسا بەسەر ئاودا دەڕوات

45دوای ئەمە عیسا فەرمانیدا
بەقوتابیەکانی، دەستبەجێ سواری
بەلەمەکە بنو بچنە ئەوبەری
دەریاچەکەوە، بۆ شاری بەیتسەیدا،
بەلام خۆی لەوێ مایەوە بۆ ئەوەی
خەڵکەکە بەرێبکا. 46دوای ئەوەی
خەڵکەکەی بەرێکرد چووە

سەرشاخ بۆ نوێژکردن.
[47]کاتێ ئێوارە داهات، بەلەمەکە
لەناوەڕاستی دەریاچەکە بوو،
عیساش بەتەنها لەووشکانیدا بوو. [48]
بینی قوتابیەکانی ماندوون بەهۆی
سەوڵ لێدان، چونکە ڕەشەباکە ڕوو
بەڕوویان بوو، لەبەرەبەیاندا بەپێ
بەسەر ئاوی دەریاچەکەدا چوو بۆ
لایانو خەریك بوو لێیان تێپەڕێ. [49]
کاتێ قوتابیەکان بینییان بەسەر
ئاوەکەدا دەڕوات، وایانزانی خێوە،
هەموو هاواریانکرد، [50]چونکە
پەشۆکان کاتێ بینیان، بەڵام ئەو
دەستبەجێ قسەی لەگەڵ کردنو
پێی ووتن: (وورەتان بەرز بێت، ئەوە
منم مەترسن!) [51]ئینجا عیسا چووە
ناو بەلەمەکەیان، ڕەشەباکەش
ڕاوەستا. قوتابیەکانیش زۆر سەرسام
بوونو سەریان سوڕما. [52]چونکە
ئەوان لەکارە سەرسوڕهێنەرەکەی
پێنج نانەکە تێنەگەیشتن دڵیان هێشتا
هەر ڕەق بوو.

عیسا نەخۆشیتر چاك دەکاتەوە

[53]کاتێ عیساو قوتابیەکانی
پەڕینەوە ئەوبەری ئاوەکە،
بەلەمەکەیان لەنگەرداو چوونە
ناوچەی جەنیسارەت. [54]هەر
لەبەلەمەکە دابەزین خەڵکەکە
عیسایان ناسیەوە. [55]دوای ئەوە
گەڕان بەو ناوچەو دەورووپشتەدا.
عیسا لەهەر کوێ بووایە، خەڵکەکە
نەخۆشەکانیان بەجێگەوە دەبرد بۆ
لای. [56]بۆ هەر کوێ بڕۆیشتایە،
لادێ، شار، کێڵگە، خەڵکەکە
نەخۆشەکانیان دەهێناو لەشەقامەکان
دایاندەنان، ئەوانیش دەپاڕانەوەو
داوای ئەوەیان دەکرد دەستی لێ
بدەن، تەنانەت گەر لەچمکی
کراسەکەشی بێت، ئەوەی دەستی
لێدەدا چاك دەبووەوە.

سەرپێچیکردنی ڕاسپاردەی خودا

7
هەندێ فەریسیو مامۆستایانی
شەریعەت کە لەقودسەوە هاتبوون
چوونە لای عیسا. [2]بینییان هەندێ
لەقوتابیەکانی بێدەست شوشتن نان
دەخۆن واتە بەدەستی پیس. [3]چونکە
فەریسیەکانو جوولەکە هەموو نانیان
نەدەخوارد بێئەوەی بەباشی دەستیان
نەشۆن، ئەمەش وەك
خۆبەستنەوەیەكبوو بەخووڕەوشتی
پیرانیان. [4]هەروەها گەر لەبازاڕ

بهاتنايەوە نانيان نەدەخوارد تاخۆيان
نەشۆردايە، خوورەوشتی کەشيان
هەبوو وەريان گرتبوو، لەسەری
دەڕۆيشتن، وەك شوشتنی کاسەو
مەسينەو قاپو قاچاغی مس. 5لێرە
فەريسيەکانو مامۆستايانی شەريعەت
لێيان پرسی: (باشە بۆچی
قوتابيەکانت لەسەر خوورەوشتی
پيران ناڕۆنو بەدەستی نەشۆراوەوە
نان دەخۆن؟) 6ئەويش وەڵامیدانەوە
ووتی: (ئەی دووڕووەکان ئەشعيا
باشی پێشبينیکردووە دەربارەتان
کاتێ ووتويەتی: {ڕێزی ئەم گەلە بۆ
من هەر بەدەمە، بەڵام دڵيان
لەمنەوە دوورە. 7بە خۆڕايی
دەمپەرستن، ئەوان شتێ فێری
خەڵکی دەکەن کە ڕاسپاردەی
خەڵکيە.} 8ئێوە ڕاسپاردەکانی
خوداتان پشتگوێ خستووەو
خۆتان بەستۆتەوە بەخوورەوشتی
مرۆڤەوە.) 9ديسان پێیووتن:
(لەڕاستيدا ئێوە باش دەزانن چۆن
ڕاسپاردەکانی خودا ڕەتبکەنەوە تا
پارێزگاری لەخوورەوشتی مرۆڤ
بکەن. 10چونکە موسا ووتويەتی: {
ڕێزی دايكو باوکت بگرە، ئەوەی
دايكو باوکی ڕيسوا بکات، بامردن
سزای بێت.} 11بەڵام ئێوە دەڵێن:
(گەر يەکێ بەدايكو باوکی بڵێت
ئەوەی لەمنەوە دەستتان دەکەوێ
دەيکەمە قوربانی. 12ئيتر ئێوە داوای
لێناکەن خزمەتی دايكو باوکی
بکات. 13ئابەم شێوەيە، بەو دابو
نەريتانەی وەرتان گرتووە، ووشەی
خودا لەکار دەخەن . هەروەها زۆر
شتی کەش لەم بابەتە کە دەيکەن.)

ئەوەی مرۆڤ گڵاو دەکات

14ئينجا جارێکیکە هەموويانی
بانگکردو پێیووتن: (هەموو گوێم
بۆ ڕاگرنو تێبگەن. 15شت نيية
لەدەرەوەی مرۆڤەوە بێتە ناویو
گڵاوی بکات. بەڵام ئەوەی
لەمرۆڤەوە دەردەچێ، ئەوەيە گڵاوی
دەکات. 16﴿ئەوەی دوو گوێی هەيە
بۆ بيستن با گوێ بگرێ.﴾ 17کاتێ
خەڵکەکە هەموو ڕۆيشتن عيسا هاتە
ماڵەوە، قوتابيەکان دەربارەی ئەو
نموونەيە پرسياريان لێکرد. 18
پێیووتن: (ئايا ئێوەش تێناگەن؟
نازانن ئەوەی لەدەرەوەی مرۆڤەوە
دێتە ناويەوە ناتوانێ گڵاوی بکات؟
19چونکە ناچێتە دڵيەوە، بەڵکو دێتە
ناو سکيەوە ئەوسا لەلەشی دێتە

دەرەوە.) بەمەش ڕایگەیاند هەموو
خواردنێك پاكە. [20]ئینجا ووتی:
(ئەوەی لەمرۆڤەوە دەردەچێ، ئەوەیە
مرۆڤ گلاو دەكات. [21]چونكە
لەناوەوەو دڵی مرۆڤەوە، بیری
خراپ دێتەدەرەوە وەك: بەڕەڵڵایی،
دزی، كوشتن، داوێن پیسی، [22]
چاوچنۆكی، خراپەكاری،
هەڵخەڵەتاندن، بەدڕەوشتی،
چاوپیسی، كفر، لووتبەرزیو
گێلی، [23]ئەم شتانە هەموو لەناوەوەی
مرۆڤەوە هەڵدەقوڵێو مرۆڤ گلاو
دەكات.)

باوەڕی ژنێكی كەنعانی

[24]دوای ئەمە عیسا ئەو
ناوچەیەی بەجێهێشتو چوو بۆ
هەرێمی سورو سەیدا. چووە ماڵێك
نەیویست ئاشكرابێت، بەڵام نەیتوانی
بەشارەوەیی بمێنێتەوە. [25]ئینجا ژنێك
كچەكەی ڕۆحی پیسی تیابوو، كاتێ
زانی ئەو لەوێیە هاتو كەوتە
بەرپێی. [26]ژنەكەش یۆنانی بوو،
خەڵكی فینیقیەی سوریا بوو،
لێیپاڕایەوە تاكو ئەو ڕۆحە پیسە
لەكچەكەی دەربكات.
[27]بەڵام عیسا پێیووت: (جارێ
بامنداڵەكان تێربن، چونكە دروست
نییە نان لەمان بسەنرێتو فڕێبدرێ
بۆ سەگ.) [28]ژنەكەش لەوەڵامدا
ووتی: (ڕاستە گەورەم! بەڵام
سەگیش لەژێر مێزدا لەبەرماوەی
منداڵەكان دەخوات.)
[29]ئینجا عیسا پێیووت: (ئا لەبەر
ئەم قسەیە، بڕۆ وا ڕۆحە پیسەكە
لەكچەكەت دەرچوو.)
[30]كاتێ ژنە گەڕایەوە بۆ ماڵەوە،
كچەكەی بینی لەسەر جێگاكەیو
ڕۆحە پیسەكەی لێ دەرچوو بوو.

چاكبوونەوەی كەڕو لاڵێك

[31]دوای ئەمە عیسا ناوچەی
سوری بەجێهێشتو گەڕایەوە بۆ
دەریاچەی جەلیل، بەشاری سەیداو
سنووری دە شارەكە تێپەڕی. [32]
یەكێكی كەڕو لاڵیان بۆ هێنا،
لێیپارانەوە دەستی لەسەر دانێ. [33]
عیسا هێنایە ئەم لاوە تۆزێ دوور
لەخەڵكەكە، سەری پەنجەی خستە
ناو گوێی كابراوە، تفی كردو
زمانی گرت. [34]ڕووی خۆی كردە
ئاسمانو هەناسەیەكی هەڵكێشاو
بەكابراكەی ووت: (ئیفەسا!) واتە
بكرێوە. [35]دەستبەجێ گوێو

گرێی زمانی کرانەوە، بەرێكو
ڕەوانی دەستی‌کرد بەقسە کردن، 36
ئێنجا ڕای‌سپاردن بەکەس نەڵێن
بەڵام چەند ڕای‌دەسپاردن ئەوان
زیاتر هەواڵیان بڵاودەکردەوە. 37
خەڵکەکە زۆر سەرسام بوون
بەشێوەیەك دەیان ووت: (هەموو
کردەوەکانی بەباشی ئەنجامدا!
تەنانەت وا دەکات کەڕ ببیسێت‌و
لاڵ قسە بکات.)

تێربوونی چوار هەزار کەس

8

لەو ڕۆژانەدا خەڵکێکی زۆر لای
عیسا کۆبووبوونەوە، شتێکی واشیان
نەبوو بیخۆن، عیسا قوتابیەکانی
بانگ‌کردو پێی ووتن: 2(من بەزەییم
بەو خەڵکەدا دێتەوە، وا بۆ سێ ڕۆژ
دەچێ لەگەڵمدان، شتێکی وایان نییە
بیخۆن. 3ناشمەوێ بەبرسێتی
بیان‌نێرمەوە بۆ ماڵەوە، نەوەك لەڕێگا
بڕ نەکەن، چونکە هەندێکیان
لەشوێنی دوورەوە هاتوون.)
4ئێنجا قوتابیەکانی پێیان ووت:
(کێ دەتوانێ لەم چۆڵەوانیە ئەم
هەموو خەڵکە نان بدات؟)
5عیسا لێی‌پرسین: (چەند نانتان
لایە؟) وەڵامیان دایەوە: (حەوت.) 6
ئەوسا فەرمانی‌دا بەخەڵکەکە لەسەر
زەوی دانیشن. حەوت نانەکەی
بەرزکردەوە بۆ ئاسمان، سوپاسی
خودای کرد، لەتی‌کردن‌و دای
بەقوتابیەکان تا دابەشی بکەن بەسەر
هەمووان، ئەوانیش دابەشیان کرد. 7
هەروەها چەند ماسییەکی
بچکۆلەشیان پێ‌بوو ئەویشی
پیرۆزکردو فەرمانی‌دا بەقوتابیەکانی
ئەوانەش دابەش بکەن بەسەر
خەڵکەکەدا. 8ئیتر هەموو نانیان
خوارد، هەتا تێربوون. پاشان لەو
پارچە نانانەی لەخەڵکەکە مابووەوە،
حەوت سەبەتەیان پڕکرد. 9ژمارەی
ئەوانەی نانیان خوارد، نزیکەی چوار
هەزار کەس دەبوون. 10دوای ئەوە
عیسا خەڵکەکەی بەڕێ‌کردو
دەستبەجێ لەگەڵ قوتابیەکانی
سواری بەلەمێك بوو، بۆ ناوچەی
دەلمانووسە چوو.

داواکردنی نیشانەی ئاسمانی

11هەندێ لەفەریسیەکان هاتن بۆ
لای عیسا بۆ ئەوەی تاقی‌بکەنەوە،
داوایان لێ‌کرد نیشانەیەکی ئاسمانیان
نیشان بدات. 12ئەویش هەناسەیەکی

هەڵکێشاو ووتی: (بۆچی ئەم نەوەیە داوای نیشانە دەکەن؟ ڕاستیتان پێ دەڵێم: بەم نەوەیە نیشانە نادرێ.)
13ئینجا بەجێی هێشتن. دووبارە سواری بەلەم بوو، پەڕییەوە ئەوبەری دەریاچەکە.

فێرکردنی فەریسیەکان

14لەو کاتەدا قوتابیەکانی بیریان چووبوو لەگەڵ خۆیان نان بهێنن، تەنها یەك نانیان پێبوو. 15عیسا ڕای سپاردنو پێیووتن: (ئاگاتان لەخۆتان بێ. ئاگاداری هەویرترشی فەریسیەکانو هیرۆدس بن.) 16قوتابیەکان لەدڵی خۆیان بیریان کردەوەو بەیەکتریان ووت: (بۆیە وا دەڵێت چونکە نانمان لەگەڵ خۆمان نەهێناوە.) 17عیسا بەمەی زانیو پێیووتن: (بۆ لەدڵی خۆتان وا بیردەکەنەوە، لەبەرئەوەی نانتان پێ نییە؟ ئایا هێشتا فێرنەبوون، تێنەگەیشتون؟ ئایا هێشتا دڵتان هەر ڕەقە؟ 18خۆ چاوتان هەیە، ئەمانە نابینن؟ گوێتان هەیە، ئەمانە نابیستن؟ هەروەها بیریشتان نایەتەوە؟ 19کاتی پێنج نانەکەی لەتم کرد بۆ پێنج هەزار کەس، چەند سەبەتە پارچە نانی لێ مایەوە؟) ووتیان: (دوانزە سەبەتە.) 20هەروەها حەوت نانەکەی لەتم کرد بۆ چوار هەزار کەس، چەند سەبەتەی پڕ پارچەی لێ مایەوە؟) ووتیان: (حەوت.) 21ئینجا پێیووتن: (ئەی چۆن تائێستا تێنا گەن؟)

چاکبوونەوەی کوێرێك

22عیسا لەگەڵ قوتابیەکان بۆ شاری بەیتسەیدا چوو، خەڵکەکە کابرایەکی کوێریان هێنایە لایو لێیپاڕانەوە دەستی لەسەر دانێت. 23ئەویش دەستی کوێرەکەی گرتو بردیە دەرەوەی دێیەکە پاش ئەوەی تفی لەسەر چاوی کابرادا، دەستی لەسەر داناو لێیپرسی: (هیچ دەبینی؟) 24کابرا سەیری کردو ووتی: (خەڵك دەبینم، وەکو درەخت دەڕۆن.) 25عیسا جارێکی کەش دەستی خستەوە سەر چاوی، بەمە کابرا چاکبووەوەو هەموو شتێکی بەباشو بەڕوونی دەبینی. 26ئینجا عیسا کابرای بەرەوماڵەوە ڕەوانەکردو پێی ووت: (جارێ مەڕۆ بۆ ناو دێ.)

دان پیانانی پەترۆس بەمەسیح

27دوای ئەمە عیساو قوتابیەکانی
ڕوویان کردە دێیەکانی قەیسەری
فیلیپۆس، لەڕێگا لەقوتابیەکانی
پرسی: (خەڵکی من بەکێ دادەنێن؟)
28وەڵامیان دایەوە: (بەشێ لەخەڵکی
دەڵێن، تۆ یەحیای خەڵك
لەئاوهەڵکێشی، بەشێکی کەش
دەڵێن، تۆ ئەلیاسی، هەندێکی کەش
دەڵێن یەکێ لەپێغەمبەرانی.) 29
دیسان لێیپرسین: (ئەی ئێوە، من
بەکێ دادەنێن؟) پەترۆس
وەڵامی‌دایەوە: (تۆ مەسیحی*.) 30
عیسا ئاگاداری کردنەوە ئەمە لای
کەس باس نەکەن.

یەکەم باسی مردنی عیسا

31ئینجا عیسا دەستی‌کرد
بەفێرکردنیان، کە ڕۆڵەی مرۆڤ
دەبێت ئازار بچێژێو پیرانو سەرۆك
کاهینەکانو مامۆستایانی شەریعەت
ڕەتی‌بکەنەوە، هەروەها بکوژرێو
دوای سێ ڕۆژ زیندووبێتەوە. 32
عیسا ئەم باسەی زۆر بەئاشکرا بۆ
باسکردن، پەترۆسیش بردیە لاوەو
سەرزەنشتی کرد. 33ئینجا عیسا
ئاوڕی لەقوتابیەکانی دایەوە،
سەیری‌کردنو سەرزەنشتی پەترۆسی
کرد، ووتی: (لاچۆ لەبەردەمم ئەی
شەیتان، تۆ بیرت لای شتی خودایی
نییەو بیر لەشتی مرۆڤانە دەکەیتەوە.)

خۆئامادەکردن بۆ مردن

34ئینجا عیسا قوتابیەکانیو
خەڵکەکەی بانگ‌کردو پێیووتن:
(ئەوەی دەیەوێ بەدوامەوە بڕوات،
با واز لەخۆی بهێنێتو خاچی خۆی
هەڵگرێو دوامکەوێت. 35چونکە
ئەوەی بیەوێ ژیانی ڕزگاربکات،
دەیدۆڕێنێت، بەڵام ئەوەی ژیانی
خۆی دەدۆڕێنێت لەپێناوی منو
مزگێنی، ئەوە ژیانی ڕزگار دەکات.
36چونکە چی بەکەڵکی مرۆڤ دێت،
گەر هەموو جیهان بەرێتەوە، بەڵام
خۆی بدۆڕێنێت؟ 37یان مرۆڤ چی
پێشکەش بکات بۆ کڕینەوەی خۆی؟
38چونکە ئەوەی شەرمی بەمنو
ووشەکانم بێ، لای ئەم نەوە
بەدڕەوشتو گوناهبارە. ڕۆڵەی
مرۆڤیش، شەرمی پێوە دەکات، کاتێ
لەشکۆمەندی باوکی لەگەڵ فریشتە
پیرۆزەکان دەگەڕێتەوە.)

شێوە گۆڕانی عیسا

9

ئینجا عیسا پێی ووتن: (ڕاستیتان
پێ‌دەڵێم: هەندێ لەوانەی لێرەدا
ڕاوەستاون، تامی مردن ناچێژن تا
پادشاهێتی خودا* نەبینن کاتێ
بەتواناوە دێت.
[2]دوای ئەمە بەشەش ڕۆژ، عیسا
پەترۆس‌و یاقوب‌و یۆحەنای لەگەڵ
خۆی بردو بەیەکەوە چوونە سەر
چیایەکی بەرز. کاتێ لەبەرچاویان
شێوەی خۆی بەتەواوی گۆڕی، [3]
جلەکانی بەشێوەیەك سپی‌بوو
بریسکەی دەدایەوە زیاتر لەهەموو
ڕووناکی ئەم سەر زەویە. [4]لەو
کاتەدا موساو ئەلیاس دەرکەوتن
بۆیان، لەگەڵ عیسادا دەدوان. [5]ئینجا
پەترۆس بەعیسای ووت: (گەورەم،
شتێکی خۆشە لێرە بمێنینەوە گەر
دەتەوێت سێ چادر هەڵدەدەین یەکێ
بۆ تۆ، یەکێ بۆ موسا، یەکێکیش بۆ
ئەلیاس.) [6]پەترۆس نەیدەزانی چی
دەڵێ، لەو کاتەدا هەر سێ قوتابییەکە
ترسیان لێ نیشتبوو، [7]ئینجا هەورێك
باڵی کێشا بەسەریان‌و دەنگێك
لەهەورەکەوە بانگی کرد: (ئا ئەوەتا
ڕۆڵەی خۆشەویستم، ئەوەی پێی
دڵشام، گوێی بۆ ڕاگرن.) [8]دوای
ئەمە قوتابیەکان خێرا سەیری
دەوروپشتیان کرد، بەڵام لەعیسا
زیاتر کەسیان نەبینی.
[9]کاتێ لەشاخەکە هاتنە
خوارەوە، عیسا ئاگاداری‌کردنەوە:
(ئەمەی بینیان جارێ بەکەسی
ڕانەگەیەنن، تا ڕۆڵەی مرۆڤ لەناو
مردووان هەڵدەستێتەوە.) [10]ئەوانیش
ڕاسپاردەکەیان جێ‌بەجێ‌کرد، بەڵام
لەناوخۆیان پرسیاریان‌کرد: (باشە
مەبەست لەهەستانەوە لەنێو
مردوواندا چییە؟) [11]ڕووی
پرسیاریان کردە عیساو ووتیان :
(باشە بۆچی مامۆستایانی شەریعەت
دەڵێن، دەبێ یەکەمجار ئەلیاس
بێتەوە؟) [12]عیسا وەڵامی‌دانەوەو
ووتی: (ئەمە ڕاستە، ئەلیاس دێت‌و
هەموو شتێ دەخاتەوە شوێنی خۆی.
سەرەڕای ئەمە بۆچی لەکتێبی
پیرۆزدا نووسراوە، ڕۆڵەی مرۆڤ
دەبێت ئازار بکێشێت‌و بەچاوی نزم
سەیر بکرێ؟ [13]بەڵام پێتان دەڵێم
ئەلیاس هات، چیان‌ویست
پێیان‌کرد، بەو شێوەیەی لەکتێبی
پیرۆز دەربارەی نووسراوە.)

دەرکردنی ڕۆحی پیس

[14]کاتێ عیساو قوتابیەکانی

هاتنەوە لای قوتابیەکانی کە، بینییان
خەڵکێکی زۆریان لێ کۆبووەتەوە،
لەوانە هەندێ لەمامۆستایانی
شەریعەت خەریکی گفتوگۆ کردنن
لەگەڵیان. 15کە خەڵکەکە عیسایان
بینی هەموو سەرسام بوون، خێرا بۆ
لای چوون تاسلاوی لێبکەن. 16
ئەوسا عیسا لێی پرسین: (دەربارەی
چی دەدوێن؟) 17یەکێ لەنێوان
خەڵکەکەوە هاواری کرد، ووتی:
(مامۆستا کوڕەکەم هێناوەتە لات
رۆحی پیسی تێدایە، لاڵی کردووە.
18کاتێ دەیگرێ، دەیدا بەزەویداو
کەف لەدەمی دێتو ددانە چرکێی
پێدەکەوێت. داوام لەقوتابیەکانت
کرد رۆحەکە دەرکەن، بەڵام
نەیانتوانی. 19عیسا لەوەڵامدا ووتی:
(ئەی نەوەی بێباوەڕ! تاکەی
لەگەڵتان بم؟ تاکەی بارتان هەڵگرم؟
ئا بیهێنن بۆ لام.) 20ئەوانیش
کوڕەکەیان هێنایە لای عیسا. هەر
کە رۆحە پیسەکە عیسای بینی،
منداڵەکە فێی لێهاتو کەوتە سەر
زەوی، کەف لەدەمی هاتو
دەستی کرد بەگەوزینو خۆ
خولانەوە. 21عیسا لەباوکی
کوڕەکەی پرسی: (لەکەیەوە وای
لێدێت؟) ئەویش لە وەڵامدا ووتی:
(لەمنداڵییەوە. 22زۆر جار رۆحە
پیسەکە خستویەتیە ناو ئاو و ئاگرەوە
تابیکوژێ. گەر بتوانی شتێکمان بۆ
بکەیت، بەزەییت پێمان بێتەوەو
یارمەتیمانبدە.) 23عیسا پێی ووت:
((گەر بتوانی)؟ ئەوەی باوەڕبهێنێ
24 هەموو شتێکی بۆ دەبێت.)
دەستبەجێ باوکی منداڵەکە هاواری
کرد: (باوەڕم هەیە، یارمەتی
بێباوەڕیم بدە.) 25عیسا کە بینی
خەڵکەکە لێیان کۆدەبنەوە، بەرۆحە
پیسەکەی ووت: (ئەی رۆحی کەڕو
لاڵ، فەرمانت پێدەدەم برۆ دەرەوە
لەو کوڕەو جارێکی کە نەگەڕێیتەوە
بۆ لای!) 26دوایی رۆحەکە
هاواری کردو کوڕەکەی بەتوندی
خستو هاتە دەرەوە. کوڕە وەك
مردووی لێهات، کەسانێکی زۆر
ووتیان: (مرد.) 27بەڵام کاتێ عیسا
دەستی دایە دەستیو هەڵیساند،
ئەویش هەستایە سەرپێ. 28کاتێ
عیسا گەڕایەوە بۆ ماڵ، قوتابیەکان
بەتەنها لێیان پرسی: (بۆچی ئێمە
29 نەمانتوانی ئەو رۆحە دەرکەین؟)
وەڵامی دایەوە: (ئەم جۆرە رۆحە
دەرناکرێ بەنوێژ نەبێت.)

دووەم باسی مردنی عیسا

30دوای ئەمە لەوێ ڕۆیشتنو
بەناوچەی جەلیل تێپەڕین، عیساش
نەیدەویست کەس پێی بزانێ، 31
چونکە خەریکی فێرکردنی
قوتابیەکانی بوو، پێیووتن: (ڕۆڵەی
مرۆڤ، دەدرێ بەدەستی خەڵکیەوە،
دەکوژرێ، دوای کوشتنی بەسێ ڕۆژ
هەڵدەستێتەوە). 32بەڵام ئەوان ئەم
قسەیە تێنەگەیشتنو ترسان
لێیبپرسن.

کێ مەزنترینە ؟

33ئینجا عیسا چوو بۆ شاری
کەفەرناحوم. کاتێ گەیشتە ماڵەوە،
لەقوتابیەکانی پرسی: (ئەوە لەڕێگا
باسی چیتان دەکرد؟) 34قوتابیەکان
هیچ وەڵامیان نەدایەوە، چونکە
لەڕێگە مشتومڕی ئەوەیان بوو،
کامیان مەزنترە. 35ئینجا عیسا
دانیشت، هەر دوانزە قوتابیەکەی
بانگ کردە لای خۆیو پێیووتن:
(گەر یەکێ ویستی یەکەمین بێت.
باخۆی بخاتە دوای هەمووانەوەو ببێتە
خزمەتکار بۆ هەمووتان.) 36هەر
لەوێدا منداڵێکی بانگ کرد، گرتیە
باوەشیەوەو لەناوەڕاستیان
ڕای گرتو پێیووتن: 37(ئەوەی
بەناوی منەوە پێشوازی لەیەکێ لەم
منالأنە بکات، ئەوا پێشوازی لەمن
دەکات، هەروەها ئەوەی پێشوازی
لەمن دەکات، ئەوا پێشوازی لەمن
ناکات، بەڵکو لەوەی ناردوومی.)

ئەوەی دژمان نییە لەگەڵمانە

38ئینجا یۆحەننا ووتی: (مامۆستا،
یەکێکمان بینی بەناوی تۆوە ڕۆحی
پیسی لەخەڵکی دەردەکرد، ڕێمان
لێگرت، چونکە دوامان ناکەوێت.)
39عیسا ووتی: (ڕێی لێمەگرن.
کەسێ نییە بەناوی منەوە کاری
سەرسوڕهێنەر بکاتو بتوانێ بەخراپە
باسم بکات. 40جا ئەوەی دژمان نییە
لەگەڵماندایە. 41چونکە ئەوەی
بەناوی منەوە جامێ ئاوی پێدان،
لەبەرئەوەی سەر بە مەسیحن،
ڕاستیتان پێدەڵێم ئەو کەسە پاداشتی
وون نابێت.

کۆسپ دروستکردن

42(ئەوەی ببێتە کۆسپ بۆ
یەکێك لەم بچووکانەی باوەڕیان
بەمن هەیە، ئەوا باشترە بۆ ئەو بەردی
دەستار بەملیەوە هەڵواسرێو فڕێ

بدرێته ناو قولآيی دەرياوە. 43
هەروەها گەر دەستت تووشی
گوناهی کردی، بیبڕەوە، باشترە
بڕۆيته ناو ژيانی هەتاهەتايی بەيەك
دەستەوە لەوەی بەهەردوو دەستتەوە
بڕۆيت بۆ دۆزەخ، بۆ ناو ئاگریٚ
کوژانەوەی بۆ نييە. 44﴿چونکە
لەویٚ کرمەکانيان مردنيان بۆ نييەو
ئاگريان ناکوژێتەوە.﴾ 45هەروەها
گەر قاچت تووشی گوناهی
کردی، بیبڕەوە، باشترە بەيەك
قاچەوە بڕۆيته ناو ژيانی
هەتاهەتاييەوە لەوەی بەهەردوو
قاچەوە بڕۆيته ناو دۆزەخەوە. بۆ ناو
ئاگریٚ کوژانەوەی بۆ نييە. 46
﴿لەویٚ کرمەکانيان مردنيان بۆ نييەو
ئاگريان ناکوژێتەوە.﴾ 47هەروەها
گەر چاوت تووشی گوناهی کردی
دەريبهێنە، باشترە بڕۆيتە ناو
پادشاهێتی خوداوە بەبیٚ چاو لەوەی
بەدوو چاوەوە بڕۆيته ناو دۆزەخەوە.
48لەویٚ کرمەکانيان مردنيان بۆ نييەو
ئاگريان ناکوژێتەوە. 49چونکە
هەموو بەئاگر سوێر دەکرێن. 50
خویٚ باشە، بەلآم گەر خویٚ
سوێريەکەی نەما، چی سوێريەکەی بۆ
دەگەڕێنێتەوە؟ با لەدەرونتان
گشتکات خویٚ هەبێت، هەروەها
ئاشتی خوازبن بەرامبەر بەيەکتری.)

تەلآق دان

10
ئينجا عيسا ئەو ناوچەيەی
بەجیٚهێشتو چوو بۆ هەرێمی
يەهودياو پشتی ئوردون. ديسانەوە
خەلٚکەکە لێی کۆبوونەوە، ئەويش
هەروەك لێیڕاهاتبوو دەستی کرد
بەفێرکردنيان.
2هەندیٚ لەفەريسيەکان لێیهاتنە
پێشەوە تا تاقیبکەنەوە، لێيان پرسی:
(ئايا دروستە پياو ژنەکەی تەلآق
بدات؟) 3لێرەدا عيسا لێیپرسين:
(موسا چ ڕاسپاردەيەکی پیٚداون؟) 4
ووتيان: (موسا ڕێیداوە تەلآقنامە
بنووسریٚ، بەمەش ژن تەلآق
دەدریٚ.) 5عيسا وەلآمیدانەوە:
(موسا ئەم ڕاسپاردەيەی بۆ نووسيون،
لەبەر دلٚڕەقيتان. 6بەلآم لەسەرەتای
دروست بوونەوە خودا مرۆڤی بەنێرو
میٚ دروست کرد. 7لەبەر ئەو هۆيە
پياو باوكو دايکی بەجیٚ دەهێلێتو
لەگەلٚ هاوسەرەکەی يەكدەگریٚ، 8
ئەوسا هەردووکيان دەبن بەيەك
لەش. ئيتر دوو نين بەلٚکو يەك

لەشن. 9ئەوەی خودا بەیەکی
گەیاندووە، مرۆڤ جیای ناکاتەوە.) 10
کە گەڕانەوە بۆ ماڵ، قوتابیەکانی لەم
بارەیەوە لێیان پرسی. 11ئەویش
پێی‌ووتن: (ئەو پیاوەی ژنەکەی تەلاق
دەداو یەکێکی‌کە دەهێنێ، ئەوا داوێن
پیسی لەگەڵ دەکات. 12هەروەها ئەو
ژنەی واز لەمێردەکەی دەهێنێتو
شوو بەیەکێکی‌کە دەکات، ئەوا
داوێن پیسی دەکات.)

پادشاهێتی ئاسمان بۆ منداڵانە

13هەندێ کەس منداڵیان هێنا بۆ
لای عیسا، بۆ ئەوەی دەستیان
لێ‌بدات، بەڵام قوتابیەکان
نەیانهێشت. 14کاتێ عیسا ئەمەی
بینی، توورەبوو، پێی‌ووتن: (واز
لەمنداڵان بهێنن با بێن بۆ لام،
ڕێگەیان لێ‌مەگرن، چونکە
15 پادشاهێتی خودا بۆ ئەوانەیە.
بەڕاستی پێتان دەڵێم: ئەوەی وەك
منداڵێك پادشاهێتی خودا
وەرنەگرێ، ناچێتە ناویەوە.) 16ئینجا
منداڵەکانی لەباوەش‌کردو دەستی
خستە سەر سەریانو پیرۆزی‌کردن.

گەنجە دەوڵەمەندەکە

17کاتێ عیسا خەریك بوو
دەڕۆیشت، پیاوێك خێرا هات،
کڕنووشی بۆ بردو لێی پرسی: (ئەی
مامۆستای باش، چی بکەم بۆ ئەوەی
ژیانی هەتاهەتایی بەدەست بهێنم؟) 18
عیسا پێی‌ووت: (بۆچی بەباش ناوم
دەبەیت؟ ئەوە بزانە کەس باش نییە
یەکێك نەبێت، ئەویش خودایە. 19تۆ
ڕاسپاردەکان دەزانیت: مەکوژە،
داوێن پیسی مەکە، مەدزە، شایەتی
درۆ مەدە، زۆرداری لەکەس مەکە،
ڕێزی باوكو دایکت بگرە.) 20
کابراش ووتی: (مامۆستا لەمنداڵیەوە
هەموو ئەمانەم کردووە.) 21عیسا
سەیری کردو خۆشیویست،
پێی‌ووت: (شتێکت ماوە بی‌کەیت
بڕۆ ئەوەی هەتە بیفرۆشەو دابەشی
کە بەسەر هەژاران، بەمە
گەنجینەیەکت دەبێت لەئاسمان، دوای
ئەمە وەرە دوام بکەوە.) 22کابرا بەمە
زۆر دڵگران بوو، ئەوێی
بەجێ‌هێشت، چونکە سامانێکی
زۆری هەبوو.
23ئینجا عیسا سەیری
دەورو پشتی خۆی‌کردو
بەقوتابیەکانی‌ووت: (چەند گرانە بۆ

ئەوانەی دەوڵەمەندن بچنە ناو
پادشاهێتی خوداوە!) 24قوتابیەکان
سەریان سوڕما لەقسەکانی، بەڵام
عیسا جارێکی‌کە وەڵامی‌دانەوەو
پێی‌ووتن: (ڕۆڵەکان چەند سەختە
چوونە ناوەوەی پادشاهێتی
خودا! 25ڕۆیشتنی حوشترێك بەکونی
دەرزیەکدا ئاسانترە لەچوونە
ژوورەوەی دەوڵەمەندێك بۆ
پادشاهێتی خودا.) 26قوتابییەکان زیاتر
سەریان سوڕماو بەیەکتریان ووت:
(کەواتە کێ ڕزگاری دەبێت؟) 27
عیسا سەیری کردنو ووتی: (بەلای
مرۆڤەوە ئەمە نایێت، بەڵام بەلای
خوداوە نا، چونکە هەموو شتێك
لەلایەن خوداوە دەبێت.) 28ئینجا
پەترۆس پێی ووت: (ئەوەتا ئێمە
هەموو شتێکمان بەجێ‌هێشتوەو
دوات‌کەوتوین.) 29عیسا لە وەڵامدا
ووتی: (ڕاستیتان پێ‌دەڵێم: کەس نییە
براو خوشكو دایكو باوكو منداڵو
ماڵو کێڵگەی بەجێ‌هێشتبێ
لەپێناوی منو لەپێناوی مزگێنی، 30
لەم زەمانەدا سەد ئەوەندە
وەرنەگرێتەوە لەماڵو براو
خوشكو دایكو منداڵو کێڵگە
لەگەڵ چەوسانەوە، لەداهاتووش
ژیانی هەتاهەتایی. 31بەڵام زۆر
لەیەکەمینەکان دەبنە دواهەمینو
دواهەمینەکانیش دەبنە یەکەمین.)

سێهەم باسی مردنی عیسا

32کاتێ هەموو بەڕێگاوەبوون
بەرەو شاری قودس، عیسا
لەپێشیانەوە دەڕۆیشتو
قوتابیەکانیش بەسەرسوڕماویەوە
بەدوایەوە، خەڵکەش بەترسەوە.
عیسا دوانزە قوتابیەکەی جارێکی‌کە
بردە لاوە، پێی‌ووتن چی بەسەردێ:
33(ئەوا بۆ شاری قودس دەڕۆین،
لەوێ ڕۆڵەی مرۆڤ دەدرێتە دەست
سەرۆك کاهینەکانو مامۆستایانی
شەریعەت، بڕیاری مردنی بەسەردا
دەدەن، دەیدەنە دەست
ناجوولەکەکان، 34گاڵتەی
پێ‌دەکەن، تفی لێ‌دەکەن، بەقامچی
لێی‌دەدەن، ئینجا دەیکوژن. ئەویش
دوای سێ ڕۆژ هەڵدەستێتەوە.)

خزمەتکار مەزنترینە

35لێرە یاقوبو یۆحەننا دوو
کوڕەکەی زەبدی لێی‌هاتنە پێشەوەو
پێیان ووت: (مامۆستا، دەمانەوێ
ئەوەی داوات لێ‌دەکەین بۆمانی

جێبەجێ بکەی.) 36ئەویش
لێی پرسین: (چیتان دەوێت بۆتانی
بکەم؟) 37پێیان ووت: (بهێڵە
لەشکۆمەندیەکەتدا یەکێکمان لەلای
ڕاستتو ئەوی ترمان لەلای چەپت
دانشین.) 38عیسا پێیووتن: (ئێوە
نازانن داوای چی دەکەن، دەتوانن
ئەو جامە بخۆنەوە کەمن دەیخۆمەوە،
یا بەو شێوەیە لەئازار هەڵکێشرێن
کە من هەڵدەکێشرێم؟) 39ووتیان:
(دەتوانین.) ئینجا عیسا پێیووتن:
(ئەو جامەی من دەیخۆمەوە،
لەدوایدا ئێوەش دەیخۆنەوە، بەو
شێوەیەی من لەئازار هەڵدەکێشرێم،
ئێوەش هەڵدەکێشرێن. 40بەڵام
دانیشتن لەلای ڕاستو چەپمەوە من
ناتوانم بیدەم، تەنها بەوانە نەبێ کە
بۆیان دانراوە.) 41کاتێ دە قوتابیەکە
ئەمەیان لەیاقوبو یۆحەنا بیست
لێیان تووڕەبوون. 42ئەوسا عیسا
بانگی کردنو پێیووتن: (دەزانن
سەرۆك نەتەوەکان کە فەرمانڕەوایی
دەکەن گەورەیان هەیە
لەسەرروویانەوە، هەروەها
گەورەکانیان دەسەڵاتیان هەیە
بەسەریان. 43بەڵام ئێوە بائەمە
لەناوتان نەبێت، ئەوەی دەیەوێ
مەزن بێت لەناوتان، با ببێت
بەخزمەتکارتان. 44ئەوەش کە
دەیەوێت لەناوتان ببێتە یەکەمین،
بابێتە کۆیلە بۆ هەمووان. 45تەنانەت
ڕۆڵەی مرۆڤیش نەهاتووە بۆ
ئەوەی خزمەت بکرێ، بەڵکو
بۆ ئەوەی خزمەت بکاتو خۆی
پێشکەش بکاتو بەخت بکات
لەپێناوی خەڵکێکی زۆر.

عیسا کوێرێك چاكدەكاتەوە

46ئینجا گەیشتە ئەریحا، کاتێ
ئەریحایان بەجێهێشت قوتابیەکانو
خەڵکێکی زۆری لەگەڵ بوو، کوڕی
تیماوس کە بارتیماوسی پێدەوترا
کوێر بوو، لەسەرە ڕێگادا دانیشتبوو
سواڵی دەکرد. 47کاتێ بیستی
عیسای ناسیرییە لەوێوە دەڕوا،
دەستی کرد بەهاوارکردنو ووتی:
(ئەی عیسای ڕۆڵەی داود، بەزەییت
پێمدابێتەوە!) 48لەوێدا زۆر کەس
سەرزەنشتیان کرد تا بێدەنگ بێت.
بەڵام ئەو زیاتر هاواری کرد: (ڕۆڵەی
داود، بەزەییت پیامدابێتەوە!) 49عیسا
ڕاوەستاو ووتی: (بانگی بکەن.)
ئەوانیش کابرای کوێریان بانگکردو
ووتیان: (بە ووڕەبە! هەستە! بانگت

دەکات.) [50]ئەویش کەواکەی بەری
فڕێداو ڕۆیشت بەرەو لای عیسا.
[51]عیسا لێی پرسی: (دەتەوێ چیت
بۆ بکەم؟) کابرای کوێر وەڵامی
دایەوە: (گەورەم، دەمەوێ چاوم
چاکەیتەوە.) [52]ئینجا عیسا پێی ووت:
(بڕۆ! باوەڕت چاکی کردیتەوە.)
دەستبەجێ کابرا چاوی ڕووناکی
تێکەوت و لەدوای عیسا ڕۆیی
بەرێدا.

عیسا دەڕوات بۆ قودس

11

کاتێ لەقودس نزیك بوونەوە،
گەیشتنە دێی بەیتفاجیو بەیتعەنیا
کەنزیك کێوی زەیتونن. عیسا
دووان لەقوتابیەکانی نارد، [2]
پێیووتن: (بڕۆنە ئەو دێیەی
بەرامبەرتان، کە دەگەنە ئەوێ،
دەبینن جاشکێك بەستراوەتەوە، تا
ئێستا کەس سواری نەبووە،
بیکەنەوەو بیهێنن بۆ ئێرە. [3]گەر
یەکێك پێیووتن: بۆ ئەمە
دەکەن؟ بڵێن: گەورەمان پێویستی
پێیەتی، ئینجا دەستبەجێ دەینێرێ
بۆ ئێرە.) [4]قوتابیەکان ڕۆیشتنو
لەکۆڵانێك بینیان جاشکەکە
بەدەرگای دەرەوە بەستراوەتەوە،
ئەوانیش کردیانەوە، [5]هەندێ کەس
لەویدا ڕاوەستابوون ووتیان:
(چیدەکەن؟ بۆ ئەو جاشکە
دەکەنەوە؟) [6]بەو شێوەیەی عیسا پێی
ووتبوون وەڵامیان دایەوە، ئیتر
وازیان لێهێنان. [7]ئینجا
کراسەکانیان خستە سەر پشتی
جاشکەکەو هێنایان بۆ عیسا، ئەویش
سواری بوو. [8]زۆر لەخەڵکەکە
ڕێگەکەیان ڕاخستبوو
بەجلەکانیانو هەندێکیکەش بەلقی
دار کە لەباخەکانیان کردبووەوە. [9]
ئەوانەی لەدوایەوە دەڕۆیشتنو
ئەوانەش لەپێشیەوە بوون، هاواریان
دەکرد: (هۆسانا! پیرۆزە ئەوەی
بەناوی خوداوەندەوە دێت! [10]پیرۆزە
ئەو پادشاهێتییەی دێت، پادشاهێتی
داودی باوکمان! هۆسانا
لەبەرزایی!) [11]دوای ئەمە عیسا
گەیشتە شاری قودس، چووە ناو
پەرستگاکەوە تەمشای هەموو
شتێکی کرد، بەڵام لەبەر ئەوەی
کات دەمەو ئێوارە بوو، لەگەڵ
دوانزە قوتابیەکەی ڕۆیشتەوە بۆ دێی
بەیتعەنیا.

دار هەنجیری بێ بەر

[12]بەیانی کاتێ عیسا دێی
بەیتعەنیای بەجێهێشت، برسی
بوو. [13]لەدوورەوە دار هەنجیرێکی
بینی باش گەڵای کردبوو، ڕووی
تێکرد بەڵکو بەری پێوە بێت. کاتێ
گەیشتە لای لەگەڵا زیاتر هیچی پێوە
نەدی، چونکە کاتەکە وەرزی هەنجیر
نەبوو. [14]عیسا پێی ووت: (ئیتر
کەس لەبەرت ناخوات تاهەتایە.)
قوتابیەکانیش گوێیان لەمەبوو.

پاککردنەوەی پەرستگا

[15]هاتنەوە بۆ قودس‌و عیسا چووە
ناو پەرستگاکەوە، دەستی کرد
بەدەرکردنی ئەوانەی خەریکی
کڕین‌و فرۆشتن بوون. مێزی پارە
گۆڕەوەکانی وەرگێڕا لەگەڵ شوێنی
دانیشتنی کۆتر فرۆشان. [16]ئیتر
نەیهێشت کەس بەناو پەرستگاکەدا
بڕوات لەوانەی شت‌و مەکیان بەسەر
کۆڵەوە بوو. [17]دەستی کرد
بەفێرکردنی خەڵکەکەو ووتی: (ئایا
خودا لەکتێبی پیرۆز نەیفەرمووە: {
ماڵم بەشوێنی نوێژ ناودەبرێ لەلای
هەموو گەلان؟} کەچی ئەوەتا ئێوە
کردووتانە بە {ئەشکەوتی دزان!})
[18]هەر کە سەرۆک کاهینەکان‌و
مامۆستایانی شەریعەت گوێیان لەمە
بوو، بیریان کردەوە لەوەی چۆن
بیکوژن. چونکە لێی دەترسان
لەبەرئەوەی خەڵکەکە هەموو
سەرسام بووبوون لەفێرکردنەکانی.
[19]کاتێ ئێوارە داهات، عیساو
قوتابیەکانی چوونە دەرەوەی شار.

دەربارەی هێزی باوەڕ

[20]ڕۆژی دوایی بەیانی زوو کاتێ
بەلای دار هەنجیرەکەدا ڕۆیشتن،
سەیریان کرد هەمووی ووشک بووە
لەڕەگەوە. [21]پەترۆس بیری
کەوتەوەو ووتی: (مامۆستا، سەیری
ئەو دار هەنجیرە بکە کە نەفرەتت
لێکرد، ووشک بووە!) [22]ئینجا
عیسا بەهەموویانی ووت: (باوەڕتان
بەخودا بێت.) [23]بەڕاستی پێتان
دەڵێم: ئەوەی بەو شاخە بڵێ
هەڵکەنرێ‌و بڕۆ خۆت بخەرە ناو
دەریاوە، بەمەرجێ گومان نەکات
لەدڵی، بەڵکو باوەڕ بکات
ئەوەی دەیڵێ دەبێت، ئەوا بۆی
دەبێت. [24]جا لەبەرئەوە پێتان دەڵێم:
ئەوەی داوای دەکەن‌و نوێژی بۆ
دەکەن، باوەڕتان هەبێ کە وەرتان

گرتووە، ئەوا بۆتان دەبێ. 25
کاتێکیش کە نوێژ دەکەن گەر
شتێکتان هەبوو بەسەر یەکێکەوە
لێی‌خۆش‌بن، هەتا باوکی ئاسمانیتان
لەهەڵەکانتان خۆش‌بێت. 26(بەڵام
ئێوە گەر لێ‌بوردنتان بۆ خەڵکی
نەبێت، باوکی ئاسمانیشتان
لێ‌بووردنی نابێت بۆهەڵەکانتان.)

دەسەڵاتی عیسا

27 عیساو قوتابیەکانی دیسان
هاتنەوە بۆ قودس، کاتێ بەپەرستگادا
دەڕۆیشت، سەرۆك کاهینەکانو
مامۆستایانی شەریعەتو پیران لێی‌هاتنە
پێشەوە، 28لێیان پرسی: (ئەوەی
کردووتە بەچ دەسەڵاتێ دەیکەیت؟
کێ دەسەڵاتی پێت داوە ئەم شتانە
بکەی؟) 29عیسا وەڵامی دانەوە ووتی:
(منیش شتێکتان لێ‌دەپرسم، گەر
وەڵامم بدەنەوە، ئەوسا پێتان دەڵێم
30 بەچ دەسەڵاتێك ئەم شتانە دەکەم:
ئایا یەحیا لەئاسمانەوە دەسەڵاتی
پێ‌درابوو خەڵك لەئاوهەڵکێشێت یان
لەخەڵکیەوە؟ وەڵامم بدەنەوە!) 31
ئەوانیش کەوتنە تەگبیرو ڕاوێژ لەنێو
خۆیان، ووتیان: (گەر بڵێین لەئاسمانەوە
بوو، دەڵێت باشە بۆچی باوەڕتان
پێ‌نەکرد؟ 32یان ئەگەر بڵێین
لەخەڵکیەوە بوو، ...) ئەوان لە گەل
دەترسان، چونکە گەل یەحیایان
بەپێغەمبەر دادەنا. 33ئەوسا بەعیسایان
ووت: (نازانین.) عیساش پێی‌ووتن:
(منیش پێتان ناڵێم بەچ دەسەڵاتێك
ئەمانە دەکەم.)

نموونەی باخەوانەکانی ڕەز

12

عیسا بەنموونە قسەی‌کرد بۆ
خەڵکەکە، ووتی: (کابرایەك باخێکی
مێوی چاندو دەوروپشتەکەی پەرژین
کرد، لەناویدا بابەتی ترێ گوشینی
تێدا داناو شوێنی پاسەوانی تێدا
دروست‌کرد. ئینجا ڕەزەکەی
دایەدەست باخەوانانو خۆی بۆ
وولاتێکی‌کە ڕۆیشت. 2کاتێ
وەرزی بەرووبووم هات،
ئیشکەرێکی نارد بۆ لای
باخەوانەکان تاکو لەبەری
ڕەزەکە بەشی خۆی بۆ بنێرن. 3
بەڵام باخەوانەکان کابرایان گرتو
لێیان‌داو بەدەستی بەتاڵ ناردیانەوە. 4
کابرا دیسانەوە ئیشکەرێکی کەی
نارد بۆ لایان، باخەوانەکان ئەمیشیان
بەڵێدانو سووکایەتی پێ‌کردنو

سەرشکاویەوە بۆ ناردەوە. 5ئینجا
کابرا ئیشکەرێکی کەی نارد،
باخەوانەکان ئەمجارە
ئیشکەرەکەیان کوشت. کابرا
دیسان چەند کەسێکی تری نارد
بۆ لایان، باخەوانەکان
ئەمجارەشیان هەستان بەلێدانی
هەندێکیانو کوشتنی ئەوانی
کەیان. 6کابرا کوڕێکی تاقانەی
خۆشەویستی هەبوو، لەدواییدا
هەستاو کوڕەکەی نارد بۆ لایان،
ووتی: هەر چۆنێك بێت
لەکوڕەکەم سڵدەکەنەوە. 7بەڵام
باخەوانەکان بەیەکتریان ووت:
ئەوەتا ئەوە میراتگرە، وەرن
بابیکوژین ئەوسا میراتەکە بۆ
خۆمان دەمێنێتەوە. 8ئینجا
کوڕەکەیان گرت، کوشتیانو
فڕێیاندایە دەرەوەی ڕەزەکە. 9
باشە دەبێ خاوەنی ڕەزەکە
چیبکات؟ ئەو دێتو باخەوانەکان
لەناو دەباتو ڕەزەکە دەدا
بەباخەوانانی تر. 10ئایا لەکتێبی
پیرۆزدا ئەم ئایەتەتان نەخوێندۆتەوە:
{ئەو بەردەی وەستاکان
ڕەتیانکردەوە، بوو بە بەردی بناغە.
11ئەمەش لەخوداوەندەوەیەو شتێکی
سەرسوڕهێنەرە لەبەر چاومان.}؟ 12
دوای ئەمە ویستیان عیسا بگرن،
چونکە دەیانزانی نموونەکە ئەوان
دەگرێتەوە، بەڵام لەخەڵکەکە
ترسان، ئیتر وازیان لیهێناو ڕۆیشتن.

باج دان بە قەیسەر

13ئینجا هەندێ لەفەریسیەکانو
پیاوانی هیرۆدسیان نارده لای عیسا،
تاکو بەووشەیەکی خۆی
تووشیبکەن. 14هاتنو پێیان ووت:
(مامۆستا ئێمە دەزانین تۆ ڕاستگۆیت،
گوێش نادەیت بەکەس، چونکە پلەو
پایەت بەخەیاڵدا نایەت، تەنها
فێرکردنی ڕێگەی خودا نەبێت
بەشێوەیەکی ڕاست. باشە ئایا سەرانە
دان بەقەیسەر دروستە یان نا؟ سەرانە
بدەین یان نەیدەین؟) 15بەڵام عیسا
بەدووڕوویی ئەوانی زانیو پێیووتن:
(بۆچی تاقیم دەکەنەوە؟ ئا دینارێکم
بدەنێ باتەماشای بکەم.) 16ئەوانیش
دینارێکیان پێیدا، ئینجا عیسا لێی
پرسین: (باشە ئەم وێنەو نووسراوە
هی کێیە؟) ووتیان: (هی قەیسەرە.)
17پێیووتن: (کەواتە ئەوەی هی
قەیسەرە بیدەن بە قەیسەر، ئەوەش
هی خودایە بیدەن بەخودا.) ئەوان

بەم وەڵامە زۆر سەریان سوڕما.

زیندووبوونەوەی مردووان

18 ئینجا هەندێ لەسەدوقیەکان
کەباوەڕ بەزیندووبوونەوە ناکەن،
لێیهاتنە پێشەوەو پرسیاریان لیێکردو
ووتیان: 19 (مامۆستا، موسا بۆی
نووسیوین، گەر یەکێ براکەی مردو
ژنەکەی بێ منداڵ بەجێما، پێویستە
لەسەری براژنەکەی بهێنێتو وەچە
بەناوی براکەیەوە دروست بکات.
20 حەوت برا هەبوون، یەکەمیان ژنی
هێناو مرد بێ ئەوەی منداڵی هەبێ.
21 دووەم براژنەکەی خواست،
ئەویش مرد بێئەوەی منداڵی لەپاش
بەجێ بهێڵێ، سێهەمیش هەمان شت.
22 ئا بەم شێوەیە هەر حەوت براکە
مردن، بێئەوەی هیچ منداڵیان لەپاش
بەجێ بهێڵێ. لەپاشان ژنەکەش مرد.
23 باشە لەڕۆژی زیندووبونەوەدا،
ژنەکە بۆ کامیان دەبێت؟ چونکە ژنی
هەموویان بووە.)
24 عیسا وەڵامی دانەوە ووتی:
(ئایا ئێوە گومڕا نین، چونکە نە
لەکتێب دەزانن نە لەهێزی خودا؟ 25
کاتێ خەڵکی زیندوودەبنەوە، نەژن
دەهێننو نەشوو دەکەن، بەڵکو وەك
فریشتەی ئاسمان دەبن. 26 بەڵام
دەربارەی مردووان کە
زیندوودەبنەوە، ئایا لەتەوراتدا
نەتانخوێندۆتەوە چۆن خودا لەناو
دەوەنەکەدا لەگەڵ موسا دواو
پێیووت: (من خودای ئیبراهیمو
خودای ئیسحاقو خودای یاقوبم؟)
27 ئەو خودای مردووان نییە، بەڵکو
خودای زیندووانە، کەواتە ئێوە
خراپ گومڕابوون!)

گەورەترین ڕاسپاردە

28 یەکێ لەمامۆستایانی شەریعەت
کە گوێی لەقسەکانیان بوو هەروەها
بینی عیسا باش وەڵامیدانەوە،
لێیپرسی: (چ ڕاسپاردەیەك یەکەمی
هەموو ڕاسپاردەکانە؟) 29 عیسا
وەڵامیدایەوە: (یەکەمی هەموو
ڕاسپاردەکان ئەمەیە: {گوێ بگرە
ئیسرائیل، خوداوەند خودای ئێمە
یەك خوداوەندە، 30 جا دەبێ
خوداوەند خودات خۆش بوێ
بەهەموو دڵو هەموو گیانو هەموو
بیرو هەموو تواناتەوە.} ئەمە
ڕاسپاردەی یەکەمە. 31 دووەمیشیان
وەك ئەم وایە، (ئەوەی لێت نزیکە
وەك خۆت خۆشت بوێ، ئیتر هیچ

ڕاسپاردەیەك نییە مەزنتر لەم دوو
ڕاسپاردەیە.) 32ئینجا مامۆستاکەی
شەریعەت پێی‌ووت: (مامۆستا ئەمە
ڕاستەو تۆ ڕاستت فەرموو. خودا
هەریەکەو هیچ خودایەکی‌کە نییە تەنها
ئەو نەبێ، 33هەروەها خۆشەویستی
ئەو بەهەموو دڵو بەهەموو تێگەیشتن‌و
بەهەموو تواناوەیە، هەروەها
خۆشەویستی ئەوەی لێت نزیکە وەك
خۆت باشترە لەهەموو قوربانیەك‌و
قوربانی سوتاندنێك.) 34کاتێ عیسا
بینی کابرا بەژیرانە دوا، پێی‌ووت:
(تۆ ئەوەندە دوور نیت لەپادشاهێتی
خوداوە.) دوای ئەمە ئیتر کەس
نەیوێرا هیچ پرسیارێکی‌کەی
لێ‌بکات.

مەسیح و داود

35لەکاتێکدا عیسا لەناو
پەرستگاکە خەڵکی فێردەکرد،
ووتی: (مامۆستایانی شەریعەت چۆن
دەڵێن مەسیح* کوڕی داودە؟ 36
کاتێ داود خۆی بەهۆی ڕۆحی
پیرۆزەوە دواو ووتی: {خوداوەند
بەخوداوەندمی فەرموو: لەلای
دەستی ڕاستمەوە دانیشە تادوژمنانت
بخەمە ژێر پێتەوە.} 37کە داود خۆی
مەسیح بەخوداوەند بانگ بکات،
ئیتر چۆن مەسیح دەبێت بەکوڕی؟)
خەڵکەکە زۆر بەشادومانیەوە گوێیان
بۆ قسەکانی ڕاگرتبوو. 38عیسا
لەفێرکردنەکەیدا پێی ووتن:
(ئاگاداری مامۆستایانی شەریعەت‌بن،
ئەوانەی بەجلی پان‌و پۆڕو درێژەوە
دەگەڕێن‌و حەز دەکەن لەگۆڕەپانە
گشتیەکاندا سڵاویان لێ‌بکرێ، 39
لەکەنیشتەکان ڕیزی پێشەوە دەگرن،
ڕیزی یەکەمیش لەکاتی داوەتەکاندا.
40هەروەها ماڵی بێوەژن دەخۆن،
وەك خۆدەرخستن درێژە
بەنوێژەکانیان دەدەن. ئەوانە
سەختترین سزا وەردەگرن.)

بەخشینی بێوەژن

41عیسا بەرامبەر سەندوقی
پەرستگاکە دانیشت‌و سەیری ئەوەی
دەکرد چۆن خەڵکی پارەیان
تێ‌دەکرد، زۆر لەدەوڵەمەندەکان
پارەی زۆریان خستە ناو سەندوقەکە.
42ئینجا بێوەژنێکی هەژار هات‌و دوو
پولی خستە ناو سەندوقەکە، کە
چارەك چارەکی دینارێکی نەدەکرد.
43عیسا قوتابیەکانی بانگ‌کردو
پێی‌ووتن: (ڕاستیتان پێ‌دەڵێم، ئەو

بێوەژنە هەژارە، لەهەموو خەڵکەکە زیاتر پارەی خستە ناو سەندوقەکە. 44 چونکە هەموو ئەوانیتر پارەیاندا لەوەی لەپێویستی خۆیان زیاتربوو، بەڵام ئەوەی ژنەکە دای، لەپێویستی خۆیبوو، تەنها هەر ئەوەش گوزەرانی ئەو بوو.)

نیشانەکانی کۆتایی زەمانە

13

لەکاتێکدا عیسا پەرستگاکەی بەجێ دەهێشت، یەکێ لەقوتابیەکانی پێیووت: (مامۆستا، سەیری ئەم بەردو خانووە سەر سوڕهێنەرانە بکە!) 2 عیساش پێیووت: (ئەم خانووە مەزنانە دەبینیت؟ بەردی بەسەر بەردیەوە نامێنێو هەمووی دەڕوخێت.) 3 کاتێ عیسا لەسەر چیای زەیتون بوو بەرامبەر پەرستگاکە، پەترۆسو یاقوبو یۆحەناو ئەندەراوس بەتەنها لێیان پرسی: 4 (پێمان بڵێ کەی ئەم شتانە ڕوودەدات، پێش ئەوەی ئەمانە ببێت چ نیشانەیەك دیاری دەدات؟) 5 عیسا وەڵامیدانەوەو ووتی: (ئاگاداربن، کەس هەڵتان نەخلەتێنێ. 6 زۆر هەن بەناوی منەوە دێنو دەڵێن، ئێمە ئەوین. بەمەش زۆر کەس هەڵ دەخەڵەتێنن. 7 کاتێ باسو هەواڵی جەنگ دەبیستن مەترسن، ئەمە دەبێ ڕووبدات، بەڵام ئەمە جارێ کۆتایی نییە. 8 میللەتان دەچن بەگژ یەکتزداو وولات بەگژ وولاتیکەدا، بوومەلەرزە لەزۆر شوێن ڕوودەدات، هەروەها برسێتیو نەبوونی، بەڵام ئەمە جارێ پێچو ژانی یەکەمە. 9 ئاگاداری خۆتان بن، چونکە دەتانبەنە بەر دادگاو کەنیشتەکان، لێتان دەدەنو لەپێناوی من لەبەردەم حوکمڕانو پادشاکان ڕادەوەستێنرێن، تا شایەتی بۆ من بدەن لەبەردەمیان. 10 هەروەها یەکەمجار دەبێ مزگێنی بەهەموو میللەتان ڕابگەیەنرێ. 11 کاتێکیش دەتانبەن بۆئەوەی بتاندەن بەدەستەوە، نارەحەت مەبن بەوەی چی بڵێن، بەڵکو لەوێدا چیتان بۆ دەوترێ پێیبدوێن، چونکە ئێوەنین دەدوێن، بەڵکو ڕۆحی پیرۆزە دەدوێت. 12 برا، برا دەدا بەدەستەوە بۆ مردن، باوك کوڕ، منداڵان لەباوکو دایك هەڵدەگەڕێنەوەو دەیانکوژن. 13 هەموو خەڵکی ڕقیان لێتان دەبێتەوە لەپێناوی ناوی من، بەڵام ئەوەی تاکۆتایی خۆی

ڕادەگرێ ئەوە ڕزگاری دەبێت.

گەورەترین تەنگانە

14کاتێ پیسیو کاولبوون دەبینن
لەو جێگایەی کە نابێ لێی بێ،
ئەوەی پێغەمبەر دانیال باسی کردووە،
(باخوێنەر تێبگات)، دوایی با
ئەوانەی لەناوچەی یەهودیادان
ڕاکەن بۆ شاخەکان، 15ئەوەش
لەسەربانە، بابۆ بردنی هیچ شتێك
نەیەتە خوارەوەو نەچێتە ژوورەوە، 16
هەروەها ئەوەی لەکێلگە بوو، با
نەگەڕێتەوە تاکو جلەکانی لەگەڵ
خۆی ببات. 17خاك بەسەر سكپڕو
شیردەر لەوڕۆژانەدا! 18نوێژ بکەن
با ئەمە لەزستاندا نەبێت. 19چونکە
تەنگانەیەك ڕوودەدات کە هێشتا
لەدروستکردنی جیهانەوە، ئەوەی
خودا دروستیکردووە، تا ئەمڕۆ
شتیوا نەبووەو نابێت. 20گەر بێتو
خوداوەند ئەو ڕۆژانە کەم نەکاتەوە،
هیچ مرۆڤێك ڕزگاری نابێت. بەڵام
لە پێناوی ئەوانەی هەڵبژێرراون، ئەو
ڕۆژانە کەم دەکرێنەوە. 21گەر
هاتوو ئەو کاتە یەکێك پێیووتن:
ئەوەتا مەسیح لێرەیە! یا ئەوەتا
لەوێیە! باوەڕ مەکەن. 22چونکە
چەند مەسیحێکی فێڵبازو پێغەمەری
درۆزن دەردەکەون، نیشانەی
گەورەو شتی سەرسوڕهێنەر دەکەن،
تاکو تەنانەت گەر بتوانن
هەڵبژێراوانیش هەڵبخەڵەتێنن. 23
بەڵام ئاگاداربن، ئەوا من ئاگاداری
ئەم هەموو شتانەم‌کردن، پێش ئەوەی
ڕووبدات.

هاتنەوەی عیسا

24بەڵام لەو ڕۆژانەدا، دوای ئەو
تەنگانەیە، ڕۆژ تاریك دەبێتو
تیشکی مانگ دەگیرێ، 25
ئەستێرەکان لەئاسمانەوە دەکەونو
هێزی ئاسمان تێك‌دەچێت. 26ئەوسا
دەبینن ڕۆڵەی مرۆڤ لەناو هەورەوە
بەتواناو شکۆیەکی مەزنەوە دێت.
27ئینجا فریشتەکانی دەنێرێتو
هەڵبژاردەی خۆی لەهەر چوار لاوە
لەمسەرو ئەوسەری زەویو ئاسمانەوە
کۆدەکاتەوە.
28ئەم شتە لەدار هەنجیرەوە
فێربن: (کاتێ لقەکانی نەرم دەبێتو
گەڵا دەکات، دەزانرێ هاوین نزیك
بووەتەوە. 29هەروەها ئێوەش، کاتێ
دەبینن ئەمانە ڕوودەدات، بزانن ئەو
نزیکەو لەبەر دەرگایە. 30ڕاستیتان

پێدەڵێم، ئەم نەوەیە بەسەر ناچێت
هەتا ئەمانە هەموو ڕوونەدات. 31
ئاسمانو زەوی لەناودەچن، بەڵام
ووتەکانم هەرگیز لەناوناچێت.

کەس ئەو کاتە نازانێ

32 ئەو ڕۆژەو ئەو کاتە کەس
نایزانێت، نەفریشتەی ئاسمان نەڕۆڵە،
تەنها باوك نەبێت. 33 کەواتە
ئاگادار بنو ئێشك بگرن چونکە
نازانن کەی ئەو کاتە دێت. 34 ئەمە
لەوە دەکات کابرایەك بچێ بۆ
گەشت، ماڵەکەی بەجێبهێڵێ،
بیداتە دەست چەند ئیشکەرێكو هەر
یەکە ئیشێکیان بداتێ، دەرگاوانیش
ڕاسپێرێ ئێشك بگرێ. 35 ئیتر ئێشك
بگرن، چونکە نازانن گەورەی ماڵ
کەی دەگەڕێتەوە، ئێوارە یاخود
نیوەی شەو، یا لەگەڵ خوێندنی
کەڵەشێر، یا بەیانی. 36 نەوەك لەناکاو
بگەڕێتەوەو بتانبینێت لەخەودان. 37
جا ئەوەی بەئێوەی دەڵێم، دەیلێم بە
هەمووان: ئێشك بگرن!)

پلانێك بۆ کوشتنی عیسا

14

جەژنی تێپەڕبوونو فەتیرە دوو
ڕۆژی مابوو، سەرۆك کاهینەکانو
مامۆستایانی شەریعەت بەدوای فێڵێك
دەگەڕان تا عیسای پێ بگرنو
بیکوژن. 2 بەڵام ووتیان: (بائەمە
لەجەژنا نەبێت، نەوەك لەناو
خەڵکەکەدا ئاژاوە ڕووبدات.)

ئامادەکردنی عیسا بۆ ناشتن

3 کاتێ عیسا لەشاری بەیتعەنیا
بوو، لەماڵی شەمعونە گول لەسەر
خوان دانیشتبوو، ژنێك هات
شوشەیەك بۆنی ناردینی سافی
گرانبەهای بەدەستەوەبوو،
شوشەکەی شکاندو بۆنەکەی کرد
بەسەر عیسا. 4 بەڵام هەندێك
لەوانەی لەوێبوون زویربوونو
لەدڵی خۆیان ووتیان: (ئەم بۆنە بۆ
بەو شێوەیە خەسارکرا؟ 5 دەتوانرا
بۆنەکە بەزیاتر لەسێسەد دینار
بفرۆشرایەو پارەکەی بدرایە
بەهەژاران.) جا دەستیانکرد
بەسەرزەنشت کردنی ژنەکە. 6 بەڵام
عیسا ووتی: (وازی لێبهێنن. بۆ
بێزاری دەکەن؟ ئەو کارێکی چاکی
بەرامبەر کردم. 7 چونکە هەژاران
هەموو کاتێ لاتان هەن، هەر
کاتێکیش ویستتان دەتوانن چاکەیان

بەرامبەر بکەن، بەلاَم من هەموو
کاتێك لاتان نیم. 8ئەو ئەوەی
لەدەستی هات کردی،
دەستپێشخەری خۆی کرد لەبۆن
لێدانی لەشم و ئامادە کردنی بۆ
ناشتن. 9ڕاستیتان پێ دەڵێم: لەهەر
شوێنێك لەم جیهانەدا بانگەوازی ئەم
مزگێنییە بلاَوبکرێتەوە، یادی ئەمە
دەکرێ کە ئەم ژنە کردی.)

ناپاکی یەهوزا

10ئینجا یەهوازی ئەسخەریوتی
کەیەکێبوو لەدوانزە قوتابیەکە،
ڕۆیشت بۆ لای سەرۆك کاهینەکان
تاکو عیسا بدات بەدەستەوە. 11کاتێ
گوێیان لەمە بوو، زۆر پێخۆشحاڵ
بوونو بەڵێنی ئەوەیان پێدا پارەی
بدەنێ، بەم شێوە ئەو دەگەڕا بۆ
هەلێك تا عیسا بدات بەدەستەوە.

نانی جەژنی تێپەڕبوون

12لەیەکەم ڕۆژی جەژنی فەتیرە،
ئەوەی قوربانی تێپەڕبوونی
تێدادەکرێ، قوتابیەکان لەعیسایان
پرسی: (دەتەوێ بۆ کوێ بڕۆین نانی
جەژنت بۆ ئامادەکەین تا بیخۆیت؟)
13ئەویش دووان لەقوتابیەکانی نارد،
پێیووتن: (بڕۆن بۆ ناو شار، لەوێ
پیاوێکتان پێدەگات گۆزەیەك ئاوی
هەڵگرتووە، دوای بکەون. 14کاتێ
چووە ژوورەوە، ئێوە بەخاوەن
ماڵ بڵێن: مامۆستا دەڵێت: کوا
دیوەخانەکەم کە لەگەڵ قوتابییەکانم
نانی جەژنی تێپەڕبوونی تیا دەخۆم؟)
15ئینجا ئەویش ژوورێکی گەورەتان
پیشاندەدات لەنهۆمی دووەمی
ماڵەکە، ڕاخراوەو ئامادەکراوە،
ئالەوێدا بۆمانی ئامادە بکەن.) 16
ئیتر دوو قوتابیەکە ڕۆیشتنو
ژوورەکەیان بەم شێوەیە بینی کە
عیسا پێی ووتبوون، جا لەوێدا نانی
تێپەڕبوونیان ئامادەکرد. 17کە
ئێوارە داهات، عیسا لەگەڵ دوانزە
قوتابیەکەی هات. 18کاتێ لەسەر
خوان دانیشتبوون نانیان دەخوارد،
عیسا بەقوتابییەکانی ووت: (ڕاستیتان
پێدەڵێم، یەکێ لەئێوە کەئێستا
لەگەڵم نان دەخوات، دەمدات
بەدەستەوە. 19قوتابیەکان غەم
دایگرتن، یەك لەدوای یەك
دەستیانکرد بەپرسیار لێی: (ئایا
منم؟) 20ئەو وەلاَمیدانەوەو ووتی:
(ئەو یەکێکە لەم دوانزەیە، ئەوەی
لەگەڵم دەستی بەنانەوە

لەقاپەکەدایــە. 21چــونکە ڕۆڵــەی
مرۆڤ، دەبێت بەو شێوەیە بڕوات کە
لەکتێبی پیرۆزدا لەسەری نووسراوە،
بەڵام خاكبەسەر ئەوەی ڕۆڵەی مرۆڤ
دەدات بەدەستەوە، باشتر بوو ئەو
کەسە هەر لەدایك نەبووایە.) 22هەر
لەوکاتەی نانیان دەخوارد، عیسا
نانێکی هەڵگرت، پیرۆزی کرد،
لەتی کردو دای پێیان، ووتی:
(وەگرن، ئەمە لەشمە.) 23ئینجا
جامێکی هەڵگرتو سوپاسی خودای
کردو پێیانی دا، هەموو
لێیانخواردەوە. 24پێیووتن: (ئەمە
خوێنی منە، خوێنی پەیمانی نوێیە،
ئەوەی دەڕژێ لەپێناوی زۆر کەس.
25ڕاستیتان پێدەڵێم: ئیتر لەبەری
مێو ناخۆمەوە تا ئەو ڕۆژەی
لەپادشاهێتی خودا جارێکی کە بە
نوێیی لەوبەرە دەخۆمەوە.) 26ئینجا
بەگۆرانی ستایشی خودایانکردو بۆ
شاخی زەیتون ڕۆیشتن.

نکۆڵیکردنی پەترۆس

27عیسا پێیووتن: (هەمووتان
دەکەونە گومانەوە، چونکە
نووسراوە: {لەشوان دەدەم، ئیتر
مەڕەکان بڵاودەبنەوە}. 28بەڵام
دوای هەستانەوەم، پێشتان دەکەوم
بۆ جەلیل.) 29پەترۆس پێیووت:
(گەر هەموو گومان بکەن، من
گومان ناکەم.) 30عیساش پێیووت:
(ڕاستت پێدەڵێم: تۆ ئەمڕۆ هەر
ئەمشەو، پێش ئەوەی کەڵەشێر
دووجار بخوێنێ، سێجار نکۆڵیم
لێدەکەی.) 31بەڵام پەترۆس بەپشت
ئەستوریەوە ووتیەوە: (گەر بشمرم
لەگەڵت نکۆڵیت لێناکەم.)
هەروەها قوتابیەکانیکەش هەموو
وایان ووت.

نوێژی عیسا لەباخی جەسیمانی

32ئینجا چوون بۆ شوێنێك
پێیدەوترا جەسیمانی، بەقوتابیەکانی
ووت: (ئا لێرەبن تا نوێژ دەکەم.) 33
ئەوسا پەترۆسو یاقوبو یۆحەنای
لەگەڵ خۆیبردو لەوێدا هەستی
بەدڵگرانیو دڵتەنگیکرد. 34
پێیووتن: (زۆر دڵگرانم تامردن،
بمێننەوە لێرەو ئێشك بگرن.) 35ئینجا
کەمێك لێیان دووركەوتەوە،
چۆکیداداو دەستیکرد بەنوێژکردنو
داوای ئەوەی کرد کاتەکەی بەسەر
تێپەڕێت، گەر دەبێت. 36ووتی:
(ئەی باوك، تۆ دەتوانی هەموو شتێك

بکەی، ئەم جامەم لەسەر لابەرە،
بەڵام با وانەبێت وەك ئەوەی من
دەمەوێت، بەڵکو بەو شێوەیە بێت
کەخۆت دەتەوێت.) 37دوای ئەمە
گەڕایەوە بینی قوتابیەکانی نووستون،
بەپەترۆسی ووت: (ئەی شەمعون
نووستویت؟ نەتتوانی کاژێرێك ئێشك
بگری؟ 38نوێژ بکەنو ئێشك بگرن،
نەوەك تاقی بکرێنەوە. ڕۆح چالاکە
بەڵام لەش لاوازە.) 39دیسان
ڕۆیشتەوە جارێکیتر نوێژیکردو
هەمان ووتەی دووبارەکردەوە. 40
کاتێ گەڕایەوە، سەیریکرد دیسان
نووستوون، چونکە خەو چاوی
قورسکردبوون، نەیانزانی بەچی
وەڵامی بدەنەوە. 41کاتێ بۆ سێهەم
جار گەڕایەوە بۆلایان پێیووتن:
(تائێستا نووستونو پشوودەدەن؟ ئیتر
بەسە! کاتەکە هاتووە، ئەوا ڕۆڵەی
مرۆڤ دەدرێتە دەست گوناهباران. 42
هەستن با بڕۆین، ئەوا نزیك بووەوە
ئەوەی دەمدات بەدەستەوە.)

گرتنی عیسا

43هەر لەو کاتەدا عیسا قسەی
دەکرد، یەهوزا کە یەکێك بوو
لەدوانزە قوتابیەکە، لەگەڵ کەسانێکی
زۆر کە شمشێرو داریان هەڵگرتبوو
گەیشتنە ئەوێ، ئەمانەش لەلایەن
سەرۆك کاهینەکانو مامۆستایانی
شەریعەتو پیرانەوە نێررابوون. 44
ئەوەی عیسای دابەدەستەوە،
نیشانەیەکی دانێ، ووتی: (ئەوەی
ماچی دەکەم، خۆیەتی، بیگرنو
بیبەن.) 45هەر کە یەهوزا گەیشتە
ئەوێ، لەعیسا هاتەپێشەوەو ووتی:
(مامۆستا!) ئینجا بەگەرمییەوە
ماچیکرد. 46ئیتر دەستبەجێ
دەستیان لەسەرداناو گرتیان. 47بەڵام
یەکێ لەوانەی لەوێدا لەگەڵ عیسا
ڕاوەستابوون، شمشێرەکەی دەرهێناو
کێشای بەیەکێ لەکۆیلەکانی
سەرۆك کاهینو گوێی بڕی. 48
عیساش پێیووتن: (وەك ئەوەی بۆ
دەستگیرکردنی یاخیبوویەك بەدارو
شمشێرەوە هاتوون؟ 49هەموو ڕۆژێ
لەپەرستگا لەناوتان بووم خەڵکم فێر
دەکرد نەتانگرتم، بەڵام باکتێب
بێتەدی.) 50دوای ئەمە هەموو ڕایان
کردو بەجێیان هێشت. 51کوڕێکی
گەنج نەبێ کەهیچی لەبەر نەبوو
جگە لەپارچەیەك خامی تەنك کە
خۆی پێداپۆشی بوو، کوڕە دوای
عیسا کەوت، ئەویشیان گرت. 52

بەڵام ئەو جلەکەی بەجێ هێشتو
بەڕووتی لەدەستیان ڕای کرد.

دادگاییکردنی عیسا

53ئینجا عیسایان بردە لای
سەرۆك کاهین، پیرانو مامۆستایانی
شەریعەتو سەرۆك کاهینەکانی
تریش هەموو کۆبوونەوە. 54پەترۆس
دوور بەدوور دوای عیسا کەوت
هەتا ماڵی سەرۆك کاهین، لەگەڵ
ئێشكگرەکان دانیشت لەبەردەم
ئاگر خۆی گەرم دەکردەوە. 55
سەرۆك کاهینەکانو هەموو ئەنجومەن
دەستیانکرد بەگەڕان بەدوای
شایەتییەك تا سزای کوشتن بەسەر
عیسادا بدەن، بەڵام هیچی وایان
نەدۆزیەوە. 56کەسانێکی زۆر بەدرۆ
شایەتییان دژی ئەودا، بەڵام
قسەکانیان بەپێچەوانەی یەکترەوە
بوو. 57ئینجا هەندێکیان بەدرۆ
شایەتییان لەسەرداو ووتیان: 58
(گوێمان لێبوو دەیووت: ئەم
پەرستگایەی دەست دروستیکردووە
من دەیڕوخێنم، دوایی لەماوەی سێ
ڕۆژدا پەرستگایەك دروستدەکەم
کە بەدەست دروست نەکرابێت.) 59
بەڵام لەمەش دیسان قسەکانیان
بەپێچەوانەی یەکترەوە بوو. 60ئینجا
سەرۆك کاهین لەناوەڕاستی
ئەنجومەنەکەدا ڕاوەستاو لەعیسای
پرسی: (هیچ ناڵێیت دەربارەی ئەو
شایەتییانەی دژت دەدرێ؟) 61بەڵام
عیسا بەبێدەنگی مایەوەو هیچ
وەڵامی نەدایەوە. دیسانەوە سەرۆك
کاهین لێیپرسی، ووتی: (ئایا تۆ
مەسیحی، ڕۆڵەی خودای پیرۆز؟) 62
عیسا ووتی: (من ئەوم. لەدواییشدا
دەبینن چۆن ڕۆڵەی مرۆڤ
دادەنیشێت لەلای ڕاستی خودای بە
تواناوە، ئینجا لەسەر هەورەکانی
ئاسمان دێتەوە.) 63سەرۆك کاهین
جلەکانی خۆی دادڕیو ووتی:
(ئیتر پێویستمان بەشایەتی نییە. 64خۆ
گوێتان لەکفرەکەی بوو، بڕیاری
ئێوە چییە؟) هەموو بڕیارياندا کە
عیسا شایانی کوشتنە. 65هەندێکیان
دەستیانکرد بەتف لێکردنیو
هەندێکیکەشیان دەمو چاویان
داپۆشیو پیایان دەکێشاو پێیان
دەووت: (هەڵیبهێنە کێیە؟) دوای
ئەمە پاسەوانەکانیش بە زللە
پێیان کێشا.

نکۆڵی پەترۆس لە عیسا
66لەکاتێکدا پەترۆس لەخوارەوە
لەحەوشەی ماڵەکە دانیشتبوو، یەکێ
لەو ئافرەتانەی لەلای سەرۆك کاهین
کاری دەکرد هاتە ئەوێ. 67کاتێ
پەترۆسی بینی خۆی گەرم دەکاتەوە،
سەیری کردو پێیووت: (تۆش
لەگەڵ عیسای ناسیری بوویت.) 68
بەڵام پەترۆس نکۆڵی لێکردو ووتی:
(نازانم، تێناگەم دەڵێی چی.) ئینجا
چووە دەرەوە بۆ لای دەرگاکە.
﴿لەوکاتەدا کەڵەشێری بەیانی
خوێندی.﴾ 69لێرە ئافرەتێکی کە
لەوانەی لەوێ کاریان دەکرد بینی،
ووتی بەوانەی لەوێدا ڕاوەستابوون
(ئەمەش یەکێکە لەوان.) 70پەترۆس
دیسان نکۆڵی لێکرد. پاش ماوەیەك
ئەوانەی لەوێدا ڕاوەستابوون،
دیسانەوە پێیان ووت: (ڕاستە تۆ
یەکێکی لەوان، چونکە تۆش
جەلیلیت.) 71بەڵام پەترۆس
دەستی کرد بەقسە بەخۆ ووتنو
سوێند خواردنو ووتی: (ئەم
کابرایەی باسیدەکەن، من نایناسم.)
72لەوکاتەدا کەڵەشێری بەیانی
جارێکی کەش خوێندی، ئەوسا
پەترۆس بیری کەوتەوە ئەوەی عیسا
پێیووت: (پێش ئەوەی کەڵەشێری
بەیانی دوو جار بخوێنێ، سێجار
نکۆڵیم لێدەکەی.) ئینجا خۆی
پێنەگیراو دەستی کرد بەگریان.

عیسا دەدرێتە دەست پیلاتۆس
15
کاتێ ڕۆژ بووەوە، سەرۆك
کاهینەکانو پیرانو مامۆستایانی
شەریعەتو هەموو ئەنجومەن
بەیەکەوە کۆبوونەوە. ئینجا عیسایان
بەدەستی بەستراوەوە بردو دایانە
دەستی پیلاتۆس. 2پیلاتۆس
لێیپرسی: (تۆی پادشای جوولەکە؟)
عیسا وەڵامی دایەوە: (تۆ ووتت.) 3
لێرە سەرۆك کاهینەکان تاوانی
زۆریان خستەپاڵی. 4پیلاتۆس
دووبارە لێیپرسی: (چییە، هیچ وەڵام
نادەیتەوە؟ بزانە چیت پێدەڵێن!) 5
بەڵام عیسا هیچ وەڵامی نەدایەوە،
پیلاتۆس بەمە سەرسام بوو.

بڕیاری لەخاچ دانی عیسا
6پیلاتۆس لەهەموو جەژنێك
یەکێك لەو بەندانەی ئازاد دەکرد
کەگەل داوای دەکرد. 7یەکێك کە
ناوی باراباس بوو، لەو کاتەدا

لەبەندیخانەی پیلاتۆس بەندبوو لەگەڵ
هاوڕێکانی کە گێرەشێوێنو پیاوکوژ
بوون. 8ئینجا خەڵکەکە هەموو
داوایان لەپیلاتۆس کرد ئەوەی
هەموو کاتێك بۆیانی دەکات،
جیٚبەجیٚ بکات. 9پیلاتۆسیش قسەی
لەگەڵ کردنو لێیپرسین: (دەتانەویٚ
پادشای جوولەکەتان بۆ ئازادکەم؟)
10چونکە دەیزانی سەرۆك کاهینەکان
لەڕقا ئەمیان داوە بەدەستەوە. 11بەڵام
سەرۆك کاهینەکان خەڵکەکەیان
هاندا تاکو داوای ئازادکردنی
باراباس بکەن. 12پیلاتۆس دیسان
لێیپرسین: (ئەی باشە چیبکەم
لەوەی کە بەپادشای جوولەکە ناوی
دەبەن؟) 13یەك لەدوای یەك
هاواریانکرد: (لەخاچی بدە!) 14
پیلاتۆس لێیپرسین: (باشە چ
خراپەیەکی کردووە؟) کەچی ئەوان
زیاتر هاواریانکرد: (لەخاچی بدە!)
15جا چونکە پیلاتۆس دەیویست
خەڵکەکە ڕازی بکات، هەستا
باراباسی بۆ ئازادکردن، دوای ئەمە
عیسا درایە بەر قامچیو نێررا بۆ
لەخاچدان.

سەربازەکان گاڵتە بەعیسا دەکەن

16سەربازەکان بردیانە ناو
خانوویەك کە هی ئمپراتۆریەت بوو،
لەوێ هەموو لەشکرەکەیان
بانگکردو لێیکۆبوونەوە. 17
کراسێکی ئەرخەوانی گرانبەهایان
لەبەرکرد، لەسەر سەری تۆقێکیان
دانا لەدڕك دروستکرابوو. 18
دەستیانکرد بەسڵاو لێکردنیو
دەیانووت: (سڵاوت لێبێت ئەی
پادشای جوولەکە!) 19ئینجا
بەقامیش کێشایان بەسەریو خۆیان
بۆ چەماندەوەو چۆکیان بۆداداو
تفیان لێکرد. 20دوای ئەوەی
بەباشی گاڵتەیان پێکرد، کراسە
ئەرخەوانییەکەیان لەبەرداکەندو
جلەکانی خۆیان لەبەرکردەوەو
بردیانە دەرەوە بۆ لەخاچدان.

مردنی عیساو لەخاچدانی

21کابرایەك کە لەوێوە
دەڕۆیشت، بانگیانکردو
ناچاریانکرد تاکو خاچەکەیان بۆ
هەڵگرێت. ئەو کابرایەش ناوی
شەمعونی قەیرەوانی بوو، باوکی
ئەسکەندەرو ڕوفوس، تازە لەکێڵگە
دەهاتەوە. 22ئینجا عیسایان برد بۆ

شوێنێك پێی دەوترا گولگۆسە واتە
(کاسەسەر). [23]ئینجا مەییان دایێی
تێکەڵکرابوو لەگەڵ تاڵاو، بەڵام
نەیخواردەوە. [24]دوای ئەوەی
لەخاچیاندا کراسەکەیان دابەش کرد،
شێروخەتیان لەسەرکرد بۆئەوەی
بزانن هەریەکەیان چی بەردەکەوێت.
[25]ئەو کاتەی لەخاچیاندا کاژێری
نۆی بەیانی بوو، [26]تاوانەکەشی
بەسەر سەریەوە نووسرابوو: پادشای
جوولەکە. [27]لەگەڵ دوو دز
لەخاچیاندا، یەکێ لەدەستی
ڕاستیەوە، ئەوی کەش لەدەستی
چەپیەوە. [28]﴿بەمە نووسراوی کتێب
هاتەدی کەدەڵێت: لەریزی تاوانباران
دانرا.﴾ [29]ئەوانەی بەوێدا تێدەپەڕین،
قسەیان پێدەووتو گاڵتەیان
پێدەکرد، سەریان بادەداو
دەیانووت: (ها! ئەی ڕوخێنەری
پەرستگاو دروستکەرەوەی بەسێ
ڕۆژ، [30]لەسەر خاچەکە وەرە
خوارەوەو خۆت ڕزگار بکە.) [31]
بەهەمان شێوە سەرۆك کاهینەکانو
مامۆستایانی شەریعەت گاڵتەیان
پێدەکردو بەیەکتریان دەووت: (بزانە
خەڵکی کەی ڕزگارکرد، بەڵام
ناتوانێ خۆی ڕزگار بکات. [32]با

ئێستا مەسیحی پادشای ئیسرائیل
لەسەر ئەو خاچە دابەزێت، تا هەموو
ببینینو باوەڕبهێنین.) تەنانەت
دزەکانیش کە لەگەڵی لەخاچدەدران
گاڵتەیان پێدەکرد.
[33]کاتێ بوو بەدوانزەی نیوەڕۆ،
تاریکی باڵی کێشا بەسەر زەویداو
زەوی هەموو تاریكبوو، تا کاژێری
سێی پاش نیوەڕۆ. [34]لەکاژێری سێی
پاش نیوەڕۆدا عیسا بەدەنگێکی بەرز
هاواری کرد: (ئیلۆی، ئیلۆی، لەما
شەبەقتەنی؟) بەواتای (خودای من،
خودای من، بۆ وازت لێهێنام؟) [35]
هەندێ کەس کە لەوێ
ڕاوەستابوون، کاتێ گوێیان لەمە بوو
ووتیان: (ئەوە بانگی ئەلیاس پێغەمبەر
دەکات.) [36]یەکێ خێرا ڕای کردو
ئەسفنجێکی لەسرکە هەڵکێشاو
کردی بەسەر قامیشێکەوەو دای پێی،
تاکو لێی بخواتەوەو ووتی: (بابزانین
ئەلیاس دێت دای بگرێت!)
[37]ئینجا عیسا بەدەنگێکی بەرز
هاواری کردو ڕۆحی دابەدەستەوە.
[38]پەردەی پەرستگاش لەسەرەوە
تاخوارەوە دڕاو بوو بەدوو بەشەوە.
[39]کاتێ ئەو سەرپەلەی بەرامبەری
ڕاوەستابوو، بینی عیسا چۆن ڕۆحی

سپارد، ووتی: (بەڕاستی ئەم مرۆڤە
ڕۆڵەی خودا بوو!) 40ژنێکی زۆر
لەدوورەوە تەماشای ڕووداوەکەیان
دەکرد، لەنێوانیاندا مریەمی
مەجدەلیو مریەمی دایکی یاقوبی
بچووکو یوسفو سالومەیان لەگەڵ
بوو، 41ئەمانیش ئەوانە بوون
کەبەدوای عیسادا دەڕۆیشتنو
خزمەتیان دەکرد کاتێ لەجەلیل بوو،
هەروەها زۆر ژنی تریش لەگەڵی
هاتبوون بۆ قودس.

ناشتنی عیسا

42کاتێ ئێوارە داهات، ئەو ڕۆژە
ڕۆژی خۆئامادەکردن بوو، مانای
ڕۆژێك پێش ڕۆژی شەممە، 43یوسف
کەخەڵکی شاری ڕامە بوو،
ئەندامێکی بەرزی ئەنجوومەنی باڵای
جوولەکەبوو، ئەویش لەوانەبوو کە
چاوەڕێی پادشاهێتی خودایان دەکرد،
هاتو بێترس چووە لای پیلاتۆسو
داوای تەرمەکەی عیسای کرد. 44
پیلاتۆس سەری سوڕما لەوەی کە
عیسا مردووە، سەرپەلەکەی
بانگکردو لێیپرسی: (ئایا دەمێکە
مردووە؟) 45کاتێ سەرپەلەکە
باسەکەی بۆ گێڕایەوە، فەرمانیدا
تەرمەکەی عیسا بدەن بەیوسف. 46
ئینجا یوسف کەتانی کڕی، لاشەکەی
داگرتو بەکەتان کفنیکردو
لەگۆڕێکدا ناشتی کە لەبەرد
هەڵکەنرا بوو. دوایی بەردێکی گلۆر
کردەوە بەر دەرگای گۆڕەکە. 47
مریەمی مەجدەلیو مریەمەکەیتر کە
دایکی یوسف بوو، سەیریان دەکرد
بۆ ئەوەی بزانن لەکوێ دەنێژرێ.

زیندووبوونەوەی عیسا

16
کە ڕۆژی شەممە بەسەرچوو، مریەمی
مەجدەلیو مریەمی دایکی یاقوبو
سالومە، بۆنو ڕۆنیان کڕی بۆ
چەورکردنی تەرمەکەی عیسا. 2
ڕۆژی یەکەمی هەفتە بوو، ئەوان
بەیانی لەگەڵ ڕۆژهەڵات بۆ سەر
گۆڕەکە هاتن. 3بەیەکتریان دەووت:
(باشە کێ بەردی دەرگای
گۆڕەکەمان بۆ لادەدات؟) 4بەڵام کە
سەیریانکرد، بینییان بەردی سەر
دەرگای گۆڕەکە لاچووە، لەگەڵ
ئەوی زۆر گەورەش بوو. 5کاتێ
چوونە ناو گۆڕەکە، کوڕێکی
گەنجیان بینی بەکراسێکی سپیەوە
لەلای ڕاستەوە دانیشتووە، ئەوانیش

تاسان. 6پێی‌ووتن: (مەترسن، ئێوە
بەشوێن عیسای ناسری‌دا دەگەڕێن،
ئەوەی لەخاچدرا. ئەو
زیندووبووەوە! لێرە نییە. ئا ئەوەتا
ئەو شوێنەی تیایدا دانرابوو. 7بەڵام
ئێوە بڕۆن‌و هەواڵ بەقوتابیەکانی‌و
بەپەترۆس بدەن، ئەو پێشتان
دەکەوێت بۆ جەلیل، ئینجا وەك
پێی‌ووتن لەوێ دەیبینن.) 8ئەوانیش
بەڕاکردن لەگۆڕەکە هاتنە دەرەوە.
ترس‌و سەرسامیەکی زۆر
دایگرتبوون، هیچیان بەکەس نەووت
لەبەرئەوەی دەترسان.
۞9عیسا دوای هەستانەوەی
لەیەکەم ڕۆژی هەفتەدا، یەکەمجار بۆ
مریەمی مەجدەلی دەرکەوت ئەوەی
عیسا حەوت ڕوحی پیسی لێ
دەرکردبوو. 10ئەویش ڕۆیشت‌و
مژدەی‌دا بەوانەی لەگەڵ عیسادا
بوون، ئەوانەی خەریکی شیوەن‌و
گریان بوون. 11کاتێ بیستیان عیسا
زیندووەو مریەم خۆی بینیویەتی،
باوەڕیان نەکرد. 12دوای ئەمە عیسا
بەشێوەیەکی تر بۆ دووان لەمان
دەرکەوت، لەکاتێکدا بەڕێوەبوون
بەرەو یەکێ لە لادێکان. 13ئینجا
ڕۆیشتن‌و مژدەیان‌دا بەوانی‌کە،
بەڵام دیسان باوەڕیان بەمانیش
نەکرد. 14ئینجا لەدواییدا، عیسا بۆ
هەر یانزە قوتابیەکەی دەرکەوت،
لەکاتێك لەسەر خوان بوون،
ئاگاداری‌کردنەوە لەبەر کەم
باوەڕی‌و دڵڕەقیان. چونکە باوەڕیان
نەکرد بەوانەی ئەویان بینی‌بوو دوای
هەستانەوەکەی. 15ئەوسا پێی‌ووتن:
(بڕۆن بۆ هەموو لایەکی جیهان، ئەم
مزگێنیە بەهەموو خەڵکی
ڕابگەیەنن: 16ئەوەی باوەڕی هێناو
لەئاوهەڵکێشرا ئەوا ڕزگاری بووە،
ئەوەش کە باوەڕ ناهێنێ ئەوا تاوانبار
دەکرێت. 17ئەوانەی باوەڕ دەهێنن
ئەم نیشانانە لەگەڵیان دەبێ، بەناوی
من ڕوحی پیس دەردەکەن، هەروەها
بەزمانی ڕۆحی تازە دەدوێن، 18
دەتوانن مار بگرن، گەر
خواردنەوەیەکی کوشندەش بخۆن
هیچ تووشی ئازار نابن، دەست
دادەنێن لەسەر نەخۆش‌و چاکی
دەکەنەوە.)
19دوای ئەوەی عیسای
خوداوەند ئەمانەی پێ‌ووتن،
بەرزکرایەوە بۆ ئاسمان‌و لەلای
دەستە ڕاستی خوداوە دانیشت. 20
ئەوانیش ڕۆیشتن، مزگێنیان

لەهـــەموو لايـــەك بلاْوكـــردەوە، خـــوداوەنديـــش لەگەلێيان كـارى دەكـــردو پشـــتگيرى ووشـــەكانى خـــۆى دەكـــرد بەنيشـــانەكانى. ئامين.﴿

مزگێنی بە پێی نووسینی لۆقا

لۆقا پزیشكو مێژوونووسێکی یۆنانی بوو، یاوەرو یارمەتیدەری پۆڵسی نێرراو بوو، هەروەها لۆقا نووسەری پەرتووکی کرداری نێرراوانە، کە تەواوکەری ئەم پەرتووکەیە.

لەم پەرتووکەدا لۆقا لێکۆڵینەوەیەکی کردووەو بەدوای سەرچاوەی ڕاستدا گەڕاوە بۆ زانیاریەکانی سەبارەت بەژیانی عیسا لەسەر زەوی، بۆ ئەوەی خوێنەر ڕاستی زانیاریەکانی لەبەر دەست بێ (1:1–4). ئەم پەرتووکەش بەشی یەکەمی لێکۆڵینەوەکەیەتی، مەسیح لەم پەرتووکەدا مرۆڤێکە ڕزگارکەری هەموو جیهانە. لۆقا باسی هەندێ ڕووداو و نموونە دەکات تیایدا دەری دەخات کەمەسیح مرۆڤێکی تەواو و بێکەموکوڕییە، هەروەها پزیشکی نەخۆشیەکانە بەدوای لەناوچووەکاندا دەگەڕێ تا ڕزگاریان بکات.

ئەم پەرتووکە لەسەرەتادا بەلەدایك بوونو کاتی منداڵی مەسیح دەستپێ دەکات، ئینجا هەموو خزمەتەکانی. پاشان لە(9:51)ەوە باسی ئەوە دەکات چۆن مەسیح چاوی دەخاتە سەر قودسو مردنی لەوێ، دواتر بەباسی ئازارو مردنو هەستانەوەی نێو مردووانو بەرزبوونەوەی بۆ ئاسمان کۆتایی دێت. ئەوەی جێی سەرنجیشە ئەوەیە کە لۆقا زۆر گرنگی بەفێرکردنەکانی مەسیح دەدات کە بەنموونەوە بوون.

چۆن ئەم مزگێنییە نووسرا

1

ئەی پایەبەرز ساوفیلۆس*، کاتێ
زۆر کەس هەستان بەنووسینی ئەو
ڕووداوانەی لای ئێمە
ڕوویدابوو، 2بەپێی ئەوەی
بەدەستمان گەیشتبوو، لەوانەی
لەسەرەتاوە بینەری
ڕووداوەکانو خزمەتکاری
ووشەکە بوون. 3دوای ئەوەی
هەموو شتێکم بە ووردی
لەسەرەتای باسەکەوە پشکنی،
وام بەباش زانی بەرێكوپێکیو یەك
لەدوای یەك بۆتی بنووسم، 4تاکو
ڕاستی ئەو شتانە بزانی کە
ڕاگەێندراوە.

مزگێنی لەدایكبوونی یەحیا

5 لەسەردەمی هێرۆدسی پادشای
ناوچەی یەهودیا، کاهینێك* هەبوو
ناوی زەکەریا* بوو لەکۆمەڵەی ئەبیا،
ژنەکەشی ناوی ئەلیسابات بوو
لەنەوەی هارون*، 6 هەردووکیان
مرۆڤی چاك بوون لەبەرچاوی خودا،
پەیڕەوی ڕاسپاردەکانو
فێرکردنەکانی خوداوەندیان دەکرد
بەبێ کەموکوڕی. 7 منداڵیان نەبوو،
چونکە ئەلیسابات نەزۆك بوو،
هەردووکیشیان زۆر بەساڵدا
چووبوون.

8 لەکاتێکدا زەکەریا لەنۆرەی
کۆمەڵەکەی خۆیدا کاروباری
کاهینایەتی جێبەجێ دەکرد. 9 بەپێی
نەریتی ئەوسای کاهینایەتی نۆرەی
هات بچێتە ناو پەرستگای
خوداوەند*و بخورد بسووتێنێ. 10
لەکاتی سووتانی بخوردەکەدا،
خەڵکی هەموو لەدەرەوە نوێژیان
دەکرد. 11 لەلای ڕاستی قوربانگەی*
بخوردەکەوە فریشتەیەکی خوداوەند
دەرکەوت. 12 کاتێ زەکەریا ئەمەی
بینی، تێك چوو، ترسی لێنیشت.
13 بەڵام فریشتەکە پێی ووت: (ئەی
زەکەریا مەترسە، چونکە نوێژەکەت
بیستڕا، هەروەها ژنەکەت ئەلیسابات
لە تۆ کوڕێکی دەبێتو ناوی دەنێیت
یەحیا. 14 پێی شادومان دەبیتو زۆر
کەس بە لەدایك بوونی دڵخۆش
دەبن. 15 چونکە لای خوداوەند مەزن
دەبێت. شەرابو مەی ناخواتەوە،
هەر لەسکی دایکیەوە پڕ دەبێت
لەڕۆحی پیرۆز. 16 هەروەها زۆر
لەڕۆڵەکانی ئیسرائیل بۆ لای
خوداوەندی خۆیان دەگەڕێنێتەوە. 17
بەڕۆحو توانای ئەلیاسەوە پێش
خوداوەند دەکەوێت، تا باوکان
لەگەڵ منالأندا ئاشتبکاتەوەو
یاخیبووان بگەڕێنێتەوە بۆ دانایی
ڕاستودروستان، ئینجا گەل بۆ
خوداوەند ئامادەبکات.) 18
زەکەریاش بەفریشتەکەی ووت:
(بەچی ئەمە بزانم، چونکە من
پیاوێکی بەتەمەنمو ژنەکەشم بەساڵدا
چووە؟) 19 فریشتەکە وەڵامیدایەوە:
(من ئەو جبرائیلەم لەبارەگای خودا
ڕادەوەستم، نێرراوم بۆ ئەوەی
لەگەڵت بدوێمو ئەم مژدەیەت
بدەمێ. 20 جا ئەوەتا تۆ لاڵ دەبیتو
توانای قسەکردنت نامێنێ تا ئەو
ڕۆژەی ئەمەی تیا دەبێت، چونکە
باوەڕت بەووتەکانم نەکرد، ئەوەی

لەکاتی خۆی دێتەدی.) 21خەڵکەکە
چاوەڕوانی زەکەریا یان دەکردو
سەرسام بووبوون لەدواکەوتنی لەناو
پەرستگادا. 22بەڵام کاتێ هاتەدەرەوە
نەیتوانی لەگەڵیان بدوێ، ئینجا
زانیان کە لەپەرستگادا بینینی
خودایی دیوە. بەئیشارەت لەگەڵیان
دەدواو هەر بەلاڵی مایەوە. 23کاتێ
ڕۆژانی خزمەتکردنی لەناو
پەرستگادا تەواوبوو، گەڕایەوە بۆ
ماڵەوە.
24دوای ئەوە، ئەلیساباتی ژنی
سکی پڕبوو، ماوەی پێنج مانگ ئەم
شتەی شاردەوەو دەیووت: (25
خوداوەند وایلێکردم، لەم
ڕۆژانەدا ئاوڕی لێدامەوە بۆ ئەوەی
شورەییو سەر شۆڕیم لەناو خەڵکی
لەسەر لابەرێ.)

مزگێنی لەدایكبوونی عیسا

26کاتێ ئەلیسابات سکی شەش
مانگبوو، جبرائیلی فریشتە لەلایەن
خوداوە نێررا بۆ شارێك لەناوچەی
جەلیل ناوی ناسیرە بوو، 27بۆ لای
کچێکی نیشانکراو لەپیاوێك ناوی
یوسف بوو، لەبنەماڵەی داود، ناوی
ئەم کچەش مریەم بوو. 28فریشتەکە
هاتە لایو پێی ووت: (ئەی ئەو
کەسەی بەرەکەتی خودات بەسەردا
ڕژاوە، سڵاوت لێبێ، خوداوەندت
لەگەڵە.) 29مریەم بەووتەی
فریشتەکە شێواو بیری کردەوە دەبێ
ئەم جۆرە سڵاوکردنە چیبێت. 30
فریشتەکە پێی ووت: (مەترسە ئەی
مریەم، خودا بەرەکەتی پێت داوە، 31
ئا ئەوەتا سکت پڕ دەبێو کوڕێکت
دەبێ ناوی دەنێیت عیسا. 32ئەو
مەزن دەبێت، بەڕۆڵەی خودا
ناودەبرێت، خوداوەند خوداش
تەختی داودی باوکی پێدەبەخشێ.
33هەروەها تاهەتایە بەسەر ماڵی
یاقوبدا فەرمانڕەوایەتی دەکات،
پادشاهێتیەکەشی کۆتایی بۆ نییە.) 34
مریەم بەفریشتەکەی ووت: (چۆن
شتیوا ڕوو دەدا کە من شووم
نەکردبێ؟) 35فریشتەکە وەڵامی
دایەوە: (ڕۆحی پیرۆز دێ بەسەرتاو
هێزی خودا سایەی سەرت دەبێت.
چونکە ئەو پیرۆزەی لێت دەبێت
بەڕۆڵەی خودا ناودەبرێت. 36ئەوەتا
ئەلیساباتی خزمیشت بەو تەمەنە
بەساڵدا چووەوە سکی پڕە بە
کوڕێك. ئا ئەوەی پێیان دەووت
نەزۆك سکی شەش مانگە. 37چونکە

هیچ شتێك نییە لای خودا نەبێت.)
38مریەم ووتی: (من خزمەتکاری
خوداوەندم. ئەوەی دەیڵێیت ڕازیم
بەبوونی.) جا فریشتەکە
بەجێیهێشت.

دیدەنی مریەمو ئەلیسابات

39هەر لەو ڕۆژانەدا، مریەم
بەخێرایی بەرەو شاخ ڕۆیشت،
بەمەبەستی شارێك لە شارەکانی
ناوچەی یەهوزا. 40چووە ماڵی
زەکەریاو سڵاوی لەئەلیسابات
کرد. 41کاتێ ئەلیسابات گوێی
لەسڵاوی مریەم بوو، منداڵەکە
لەسکیدا جولا، ئینجا ئەلیسابات
پڕبوو لەڕۆحی پیرۆز.
42 بەدەنگێکی بەرز هاواریکردو
ووتی: (تۆ لەناو ژناندا پیرۆزیت،
پیرۆزە ئەوەی لەسکتدایە. 43منکێم
هەتا دایکی گەورەکەم بێت بۆ لام؟
44کە سڵاوی تۆ گەیشتە گوێم،
لەخۆشیدا منداڵەکە لەسکمدا
جولایەوە. 45خۆزگە دەخوازرێ
بەوەی باوەڕی هێناوە بەوەی چی
لەخوداوەندەوە پێی ووتراوە
دێتەدی.)

ستایشی مریەم

46مریەم ووتی: (گیانم ستایشی
خوداوەند دەکات، 47ڕۆحم دڵشادە
بەخودای ڕزگارکەرم. 48چونکە
سەیری ساکاری کارەکەرەکەی کرد،
ئەوەتا لەئێستا بەدواوە هەموو
نەوەکان خۆزگەم پێدەخوازن. 49
چونکە توانادار کاری مەزنی بەمن
ئەنجامدا، پاكوپیرۆزە ناوی ئەو، 50
بەزەیی بۆ ئەوانەیە کە نەوە دوای
نەوە لێیدەترسن. 51هێزی دەستی
دەرخست، خواستی لووت
بەرزەکانی تەفروتونا کرد
لەبۆچوونەکانی دڵیان، 52
توانادارەکانی لەتەختەکانیان هێنایە
خوارەوەو ساکارەکانی بڵند
کردەوە. 53برسییەکانی لەخێرو
بەرەکەتی خۆی تێرکرد،
دەوڵەمەندەکانی بەدەستی بەتاڵ
ڕەوانەکرد. 54یارمەتی ئیسرائیلی
خزمەتکاری خۆی داو بەزەیی خۆی
یادکەوتەوە، 55هەر وەکو چۆن
قسەی لەگەڵ باپیرانمان کردبوو،
لەگەڵ ئیبراهیمو نەوەکانی بۆ
هەتاهەتایە.) 56دوای ئەوەی مریەم
لای ئەلیسابات نزیکەی سێ مانگ
مایەوە، گەڕایەوە بۆ ماڵەکەی.

له دایكبوونی حەزرەتی یەحیا

57ئەلیسابات كاتی منداڵ بوونی
هاتو كوڕێكی بوو. 58
دراوسێكانیو خزمانی بیستیان كه
خوداوەند بەزەیی مەزنی خۆی
بەسەردا ڕژاندووە، لەگەڵی شادومان
بوون. 59لەڕۆژی هەشتەمدا
ئامادەبوون، بۆ ئەوەی كوڕەكە
خەتەنه بكەن، خەریك بوو ناوی بنێن
زەكەریا، لەسەر ناوی باوكی. 60
بەڵام دایكی ووتی: (نەخێر، بەڵكو
ناوی دەنرێ یەحیا.) 61پێیان ووت:
(كەس نییه لەخێڵەكەتدا بەم ناوە
ناونرابێت.) 62بەئیشارەت بەباوكیان
ووت: (چ ناوێكی ئەوێ ناوبنرێ؟)
63تەختەیەكی داواكردو لەسەری
نووسی: (ناوی یەحیایە.) هەموویان
لەمە سەرسام بوون. 64دەستبەجێ
زەكەریا زمانی كرایەوەو دەستی كرد
بەستایش كردنی خودا. 65هەموو
دراوسێكانی ترسیان لێنیشت، ئەم
كارانەش لەناوچەی چیای یەهودیا،
بوو بەقسەو باسی ناو خەڵكی. 66
هەموو ئەوانەی ئەمەیان بیست، ئەم
باسەیان خسته دڵیانەوە، ووتیان: (ئایا
ئەم منداڵە دەبێ بەچی؟) چونكه
دەستی خوداوەندی لەگەڵ بوو.

ستایشی زەكەریا

67زەكەریای باوكی پڕبوو
لەڕۆحی پیرۆز، بەووشەی خودا
دواو ووتی: (68ستایش بۆ خوداوەند
خودای ئیسرائیل، چونكه گەلەكەی
بەسەركردەوەو بەخوێن كڕییەوە. 69
هێزیكی بۆ ڕزگاریمان هەڵساندەوە
لەماڵی داودی بەندەی خۆی. 70
هەروەك لەكۆنەوە دواوە بەزمانی
پێغەمبەرە پیرۆزەكانیەوە. 71بۆ
ڕزگاریمان لەدوژمنانو لەدەستی
ناحەزانمان. 72بۆ دەرخستنی بەزەیی
خۆی بەرامبەر باپیرانمان. بۆ
یادكردنەوەی پەیمانی پیرۆزی. 73ئەو
سوێندەی بۆ ئیبراهیمی باوكمانی
خوارد. 74بۆ فریاكەوتنمان لەدەستی
دوژمنان، تا بێترس بیپەرستین، 75
بەپیرۆزیو ڕاستودروستی بەرامبەر
ئەو هەموو ڕۆژانی ژیانمان. 76تۆش
ئەی منداڵ، پێغەمبەری خودات
پێدەووترێ، چونكه پێش خوداوەند
دەكەوی تا ڕێگای بۆ ئامادە بكەیت.
77تاكو گەلەكەی فێر بكەیت كەوا
ڕزگاری بەلێخۆشبوونی گوناهیان
دەبێت. 78چونكه بەهۆی بەزەییو
میهرەبانی خودامان، خۆری بەرەبەیان
لەئاسمانەوە بۆمان دەردەكەوێ. 79تا

ڕووناکی بدات بەوانەی لەناو
تاریکیو لەسێبەری مەرگدا
دانیشتوون، تا قاچەکانمان بەرەو
ڕێگای ئاشتی ببات.) 80منداڵەکە
گەشەی دەکردو لەڕۆح بەهێز
دەبوو، لەدەشتودەر مایەوە تا ئەو
ڕۆژەی خۆی بۆ ئیسرائیل
دەرخست.

لەدایك بوونی عیسا

2
لەو سەردەمەدا لە ئوغستۆسی
قەیسەرەوە فەرمان دەرچوو تا هەموو
دانیشتوانی وولاّتەکەی ناونووس
بکرێت. 2ئەم ناونووس کردنەش
یەکەمجاری بوو، لەکاتێکدا کیرینیۆس
فەرمانڕەوای سوریا بوو. 3خەڵکی
ڕۆیشتن، هەر یەکە بۆ شاری خۆی
هەتا ناونووس بکرێن. 4جا یوسف
لەشاری ناسیرەوە کە
لەناوچەی جەلیل بوو، بەرەو
شارەکەی داود ڕۆیشت کە ناوی
بەیت لەحم بوو لەناوچەی
یەهودیا. چونکە ئەو لەبنەماڵەو
هۆزی داود بوو. 5تاکو لەگەڵ
مریەمی دەزگیرانی کە لەو کاتەدا
سکی هەبوو، لەوێ ناونووس
بکرێن. 6هەر لەو کاتەدا ئەمان
لەوێ بوون، کاتی منداڵ بوونی
هات. 7لەبەرئەوەی لەمیوانخانە
شوێنیان دەست نەکەوت چوونە
تەویلەیەك لەوناوە، ئینجا لەوێدا
کوڕە نۆبەرەکەیبوو، پێچایەوەو
لەئاخوڕی تەویلەکەدا خەواندی.

فریشتەیەك مزگێنییدەدا

8لەو ناوچەیە شوان هەبوون
لەدەشت دەمانەوەو بەنۆبە ئێشکی
مێگەلیان دەگرت. 9فریشتەیەك
لەلایەن خوداوەندەوە هاتە لایان،
شکۆمەندی خودا درەوشایەوە
لەدەورو پشتیان، بەمە ترسێکی
زۆریان لێنیشت. 10فریشتەکە پێی
ووتن: (مەترسن، ئەوا من مژدەیەکی
خۆشو مەزنتان پێدەدەم کە بۆ
هەموو گەلە. 11ئەمڕۆ لەشاری داود
ڕزگارکەرێك بۆ ئێوە لەدایكبوو،
ئەویش مەسیحی خوداوەندە. 12
ئەمەش نیشانە بێ بۆتان، لەوێ
منداڵێکی پێچراوەی نووستو
لەئاخوڕێکدا دەبینن.) 13لەپڕێکدا
لەگەڵ فریشتەکە کۆمەڵێ هێزی
ئاسمانی دەرکەوتن، ستایشی خودایان
دەکردو دەیان ووت: 14(شکۆمەندی

بۆ خودا لەبەرزایی، بۆ سەر زەویش
ئاشتی، بۆ ئەوانەی جێی ڕەزامەندی
ئەون.)
[15]کاتێ فریشتەکە لای شوانەکان
بەرەو ئاسمان ڕۆیشت، بەیەکتریان
ووت: (کەواتە بابڕۆین بۆ
بەیتلەحم تا ئەو ڕووداوە ببینین
کەوا خوداوەند پێیڕاگەیاندین.) [16]
بەخێرایی هاتن شوێنەکەیان دۆزیەوە،
مندالّەکەیان بەنووستویی
لەئاخوڕەکەدا بینی لەگەڵ مریەمو
یوسف. [17]کاتێ ئەمەیان بینی،
دەستیانکرد بەبلاّوکردنەوەی ئەو
هەوالّەی لەبارەی ئەو مندالّەوە پێیان
ووترابوو. [18]هەموو ئەوانەی گوێیان
لەمەبوو، سەریان سوڕما لەوەی
شوانەکان دەیان ووت. [19]بەلاّم
مریەم ئەم شتانەی هەموو لەبیری
خۆی دادەناو لەدلّی خۆی
لێکیدەدایەوە. [20]دوای ئەوە
شوانەکان گەڕانەوە شوێنی خۆیان،
دەم بەستایشی خوداوە بۆ هەموو
ئەوەی بیستیانو بینیان، بەو
شێوەیەی پێیان ووترا بوو.

خەتەنەکردنی عیسا

[21]کاتی خەتەنەکردنی مندالّەکە،
دوای بەسەرچوونی هەشت ڕۆژ
بەسەر لەدایك بوونی، ناوینرا عیسا
هەروەك چۆن لەسەر زمانی
فریشتەکە پێشتر ناونرا، پێش ئەوەی
دایکی سکی پێی هەبێ.
[22]دوای ئەوەی ڕۆژانی
پاكبوونەوەی تەواوبوو، بەپێی
شەریعەتی موسا، یوسفو مریەم
بردیان بۆ قودس، تاکو پێشکەشی
خوداوەندی بکەن. [23]هەروەك چۆن
لەشەریعەتی خوداوەند نووسراوە: {
هەموو کوڕێکی نۆبەرە کە سکی
دایك دەکاتەوە پێی دەووترێ پیرۆزی
خوداوەند.} [24]هەروەها بۆ پێشکەش
کردنی قوربانی، وەك لەشەریعەتی
خوداوەند ووتراوە: {جووتێ
کوکوختی یان جووتێ بێچووە کۆتر.
}

[25]لەقودس پیاوێك هەبوو ناوی
شەمعون بوو، پیاوێکی چاكو
لەخواترس بوو، چاوەڕێی دلّدانەوە
بوو بۆ ئیسرائیل، ڕۆحی پیرۆزیشی
تێدابوو. [26]ڕۆحی پیرۆز ئاگاداری
کردبوو، کە نامرێ تا مەسیحی
خوداوەند نەبینێ. [27]بەهۆی ڕۆحەوە
هاتبوو بۆ پەرستگا. کاتێ دایکو
باوکی عیسا مندالّەکەیان هێنا تا

بەپێی شەریعەت ئەوەی پێویستە
بیکەن بۆی. 28شەمعون منداڵەکەی
خستە سەر هەردوو دەستیو ستایشی
خودای‌کردو ووتی:
29(ئەی خوداوەند ئێستا بەندەی
خۆت با بەئاشتی چاولێك بنێ
بەپێی بەڵێنی خۆت.
30ئەوا چاوم ڕزگاری تۆی بینی،
31ئەوەی ئامادەت کردووە بۆ هەموو
گەلان،
32ڕووناکی بێت بۆ نەتەوەکانو
شکۆمەندی بێت بۆ ئیسرائیل.)
33دایكو باوکی سەرسام بوون
لەوەی دەربارەی منداڵەکە ووترا. 34
شەمعون داوای پیرۆزی بۆ کردنو بە
مریەمی دایکی منداڵەکەی ووت:
(بەهۆی ئەم منداڵەوە کەسانێکی زۆر
لەئیسرائیل دەکەونو زۆریش
هەڵدەستنەوە، دەبێ بەنیشانەیەك
بەربەرەکانی دەکرێ، 35تا نیازی دڵی
زۆرکەس ئاشکرابێ. شمشێرێکیش
جەرگی تۆ دەبڕێ.)
36ژنێك بەووشەی خودا دەدوا
ناوی حەننە بوو کچی فەنوئیلی پێ
دەوترا، سەر بەتیرەی ئەشیر بوو، زۆر
بەساڵدا چوو بوو، تەنها حەوت ساڵ
لەگەڵ مێردەکەی ژیابوو. 37پاشان
بەبێوەژنی مابووەوە تا تەمەنی
گەیشتبووە هەشتاو چوار ساڵی.
پەرستگاکەی بەجێ نەدەهێشت، شەو
و ڕۆژ خودای دەپەرست، بەنوێژو
ڕۆژوگرتن. 38لەوکاتەدا ئامادەبوو،
دەستی‌کرد بەسوپاس‌کردنی خوداو
باسی عیسای لەگەڵ هەموو ئەوانەدا
کرد کە لەقودس چاوەڕوانی
ڕزگارکەربوون. 39دوای تەواوبووی
هەموو ئەوانەی شەریعەتی خوداوەند
داوای دەکات، دایك و باوکی عیسا
گەڕانەوە بۆ شارەکەیان کە ناوی
ناسیرە بوو لەجەلیل. 40منداڵەکە
نەشونمای دەکردو بەهێز دەبوو،
پڕدەبوو لەداناییو بەرەکەتی خودای
لەسەر بوو.

عیسا لە پەرستگادا

41دایكو باوکی هەموو ساڵێك
لەجەژنی تێپەڕبوون دەچوون بۆ
قودس. 42کاتێ عیسا تەمەنی
گەیشتە دوانزە ساڵ، وەك هەموو
ساڵانی تر لەجەژندا بەرەو قودس
ڕۆیشتن. 43دوای تەواوبوونی ڕۆژانی
جەژن گەڕانەوە، عیسای منداڵ
لەقودس مایەوە بێ‌ئەوەی ئەوان
بزانن. 44وایان دەزانی کە لەگەڵ

هاوڕێکانیاندایە بەرێگاوە، ڕۆژە
ڕێگایەك ڕۆیشتن، دوای ئەوە
دەستیان‌کرد بەگەڕان بەدوایدا
لەنێوان خزمو ناسیاوەکانیان. 45کاتێ
نەیان دۆزیەوە گەڕانەوە بۆ قودس تا
بەدوایدا بگەڕێن. 46دوای سێ ڕۆژ
گەڕان لەپەرستگادا دۆزیانەوە،
سەیریان‌کرد دانیشتووە لەنێوان
مامۆستایانی شەریعەت، گوێی بۆ
ڕاگرتوونو پرسیاریان لێ‌دەکات.
47هەموو ئەوانەی گوێیان لێی‌بوو،
سەرسام بوون لە تێگەیشتنو
وەڵامدانەوەی. 48کاتێ بینییان
سەریان سوڕما، ئینجا دایکی پێی
ووت: (کوڕم بۆ وات لێ‌کردین؟
منو باوکت بە بێ ئارامی بەدواتدا
دەگەڕاین.) 49وەڵامی دانەوە، ووتی:
(بۆچی بەدوامدا دەگەڕان؟ ئایا
نەتانزانی پێویستە لەسەرم، لەماڵی
باوکم بم؟) 50بەڵام ئەوەی ئەو ووتی،
ئەوان تێی‌نەگەیشتن. 51ئینجا
لەگەڵیان گەڕایەوە بەرەو شاری
ناسیرەو گوێڕایەڵیان بوو، مریەمی
دایکیشی ئەمانەی هەموو دەخستە
دڵیەوە. 52عیساش لەداناییو بەژنو
بالا گەورە دەبوو، جێی ڕەزامەندی
خوداو خەڵکی بوو.

یەحیای لەئاوهەڵکێش

3
لەساڵی پانزەهەمینی فەرمانڕەوایی
تیباریۆسی قەیسەر، کاتێ بونتیۆس
پیلاتۆس لێپرساوی یەهودیا بوو،
هەروەها هێرۆدس لێپرساوی
جەلیل و براکەشی فیلیپۆس
لێپرساوی ئیتۆریەو تەراخونیتس
بوو، لیسانیوسیش لێپرساوی ئیبیلیە
بوو، 2لەسەردەمی حەنان و قەیافای
سەرۆك کاهینەکان، کاتێ یەحیا
لەدەشتودەر بوو ووشەی خودای
بۆ هاتە خوارەوە. 3ئینجا هات بۆ
هەموو ناوچەکانی سەر ڕووباری
ئوردن تا لەئاوهەڵکێشانی تۆبەکردن
بۆ گوناە بەخشین ڕابگەیێنێ. 4
هەروەك لە پەرتووکی ئەشعیا پێغەمبەر
نووسراوە: {دەنگێك لەدەشتودەر
بانگەواز دەکات، ڕێگا بۆ خوداوەند
ئامادەبکەن، ڕێڕەوی ڕێك بخەن.} 5
هەموو دۆڵێك پڕ دەکرێتەوەو هەموو
چیاو گردۆڵکەیەکیش نزم دەبێتەوە،
هەموو شوێنە پێچاوپێچەکان ڕاست
دەبنەوەو شوێنە چاڵەکان دەبنە
ڕێگای ڕێك‌وڕەوان، 6هەموو کەسێ
ڕزگاری خودا دەبینێ!)
7یەحیا بەهەموو ئەوانەی هاتبوون

بۆ لەئاوهەڵکێشان لەسەردەستی،
دەیووت: (ئەی بێچووە ماران، کێ
فێری هەڵاتنی کردوون لەدەست
تووڕەیی داهاتوو؟ 8بەرووبوومێ
بدەن شایانی تۆبەکردن بێت،
بەخۆتان مەڵێن: (ئێمە ئیبراهیمی
باوکمان هەیە.) من پێتان دەڵێم،
خودا توانای ئەوەی هەیە ئا لەم
بەردانە نەوە بۆ ئیبراهیم دروست
بکات. 9ئەوا تەور خراوەتە سەر
قەدی دار، هەر دارێك بەرووبوومی
باش نەدات دەبڕێتەوەو فڕێ دەدرێتە
ناو ئاگر.) 10خەڵکەکە پرسیاریان
لێ کرد: (کەواتە چی بکەین؟) 11
وەڵامی دانەوە: (ئەوەی دوو کراسی
هەیە، با یەکێکیان بدا بەوەی کە
نییەتی، ئەوەش کە نانی هەیە، با
هەمان شت بکات.) 12هەندێ
لەباجگرانیش هاتبوون بۆ
لەئاوهەڵکێشان، پرسیاریان
لێ کرد: (مامۆستا، ئەی ئێمە چی
بکەین؟) 13پێی ووتن: (لەوەی بۆتان
دانراوە زیاتر وەرمەگرن.) 14هەروەها
هەندێ سەرباز پرسیاریان
لێ کرد: (ئەی ئێمە چی بکەین؟)
وەڵامی دانەوە: (زۆرداری لەکەس
مەکەن، بەدرۆ کەس تاوانبار
مەکەن، بەمووچەکانتان ڕازیبن.)
15لەبەرئەوەی گەل چاوەڕێی
مەسیحیان دەکرد، هەموو لەخۆیان
دەپرسی: (تۆ بڵێی یەحیا، مەسیحی
چاوەڕێ کراو بێ؟) 16یەحیا وەڵامی
خەڵکەکەی دایەوە: (من لەئاو
هەڵتاندەکێشم، بەڵام ئەوەی دێت
لەمن بەتواناترە، ئەوەی من تەنانەت
شایستەی کردنەوەی قەیتانی
پێڵاوەکانی نیم، ئەو لەڕۆحی پیرۆزو
لەئاگر هەڵتاندەکێشێ. 17ئەو شەنی
بەدەستەوەیە بۆ پاككردنەوەی
خەرمانەکەی بەتەواوی، گەنمەکە
لەعەمباردا کۆدەکاتەوەو کایەکەش
دەسوتێنێ بەئاگرێك کە ناکوژێتەوە.)
18دیسان بەزۆر شتی تر، ئامۆژگاری
گەلەکەی دەکردو مژدەی دەدانێ.
19بەڵام هێرۆدس کە فەرمانڕەوای
ناوچەکە بوو، لەلایەن یەحیاوە
سەرزەنشت کرا بەهۆی هێرۆدیای
براژنیەوە، هەروەها لەبەر هەموو ئەو
خراپانەی کە دەیکرد، 20خراپەیەکی
تریشی خستە پاڵ خراپەکانی پێشووی
ئەویش بەزیندانکردنی یەحیا.

لەئاوهەڵکێشانی عیسا

21کاتێ گەل هەموو

لەئاوهەڵکێشران، عیساش
لەئاوهەڵکێشرا، لەکاتێکدا نوێژی
دەکرد، ئاسمانکرایەوە، 22ڕۆحی
پیرۆز لەشێوەی لەشی کۆترێك
لەسەری نیشتەوە، دەنگێك
لەئاسمانەوە هاتو ووتی: (تۆی
ڕۆڵەی خۆشەویستم، من پێت
دڵشاد بووم.)

بنەچەی عیسا

23کاتێ عیسا دەستی
بەخزمەتەکەی کرد، تەمەنی نزیکەی
سی ساڵ بوو، خەڵکی وایاندەزانی
کوڕی یوسفی کوڕی هالی، 24کوڕی
مەتسات کوڕی لاوی، کوڕی
مولکی کوڕی یەننا، کوڕی یوسف.
25کوڕی مەتتاسیا، کوڕی عاموس
کوڕی ناحوم، کوڕی حەسلی کوڕی
نەجای، 26کوڕی ماس کوڕی
مەتاسیا، کوڕی شەمعی کوڕی
یوسف، کوڕی یەهوزا، 27کوڕی
یۆحەننا، کوڕی ڕیسا کوڕی زەربابل،
کوڕی شالتیئیل کوڕی نیری، 28
کوڕی مولکی کوڕی ئادی، کوڕی
قوسەم کوڕی ئەلمودام کوڕی عیری،
29کوڕی یوسی، کوڕی ئەلیعازەر
کوڕی یوریم، کوڕی مەتسات
کوڕی لاوی، 30کوڕی شەمعون
کوڕی یەهوزا، کوڕی یوسف کوڕی
یۆنان، کوڕی ئەلیاقیم، 31کوڕی
مەلیا کوڕی مەینان، کوڕی مەتاسا
کوڕی ناسان، کوڕی داود، 32
کوڕی یەسا، کوڕی عوبێد کوڕی
بوعەز، کوڕی سەلمون کوڕی
نەحشون، 33کوڕی عەمیناداب
کوڕی ئارام، کوڕی حەسرون،
کوڕی فارس کوڕی یەهوزا، 34
کوڕی یاقوب کوڕی ئیسحاق،
کوڕی ئیبراهیم کوڕی تارح، کوڕی
ناحور، 35کوڕی سەروج، کوڕی
ڕەعو کوڕی فالج، کوڕی عابر
کوڕی شالح، 36کوڕی قینان کوڕی
ئەرفەکشاد، کوڕی سام کوڕی نوح،
کوڕی لامەك، 37کوڕی مەتوشالح،
کوڕی ئەخنوخ کوڕی یارد، کوڕی
مەهلەلئیل کوڕی قینان، 38کوڕی
ئەنوش کوڕی شیت، کوڕی ئادەم
کە لە خودایە.

شەیتان عیسا تاقیدەکاتەوە

4
کاتێ عیسا لەئوردون گەڕایەوە،
لەشی پڕبوو لەڕۆحی پیرۆز، ڕۆح
لەبیابان دەیبردبەڕێوە. 2ماوەی چل

ڕۆژ شەیتان تاقیدەکردەوە.
بەدرێژایی ئەو ڕۆژانە هیچی نەخوارد،
کاتێ ماوەکە تەواوبوو برسی بوو. 3
شەیتان پێی ووت: (گەر ڕاستە تۆ
ڕۆڵەی خودای بەو بەردە بڵێ بابێت
بەنان.) 4عیسا وەڵامی دایەوە ووتی:
(لەکتێبی پیرۆزدا نووسراوە: {مرۆڤ
هەر بەنان ناژی.}) 5ئینجا شەیتان
بردیە سەر شاخێکی بەرزو هەموو
پادشاهێتیەکانی جیهانی
بەچاوتروکانێك پیشانداو 6ووتی:
(دەسەڵاتی فەرمانڕەوایی ئەم هەموو
پادشاهیانەت دەدەمێ بەهەموو
شکۆیەکەوە، چونکە دراوە بەمن و
منیش دەیدەم بەهەر کەسێ بمەوێ. 7
گەر کڕنۆشت بۆ بردم ئەوا هەمووی
دەبێ بەهیتۆ.) 8عیسا وەڵامی
دایەوەو ووتی: (نووسراوە: {تەنها بۆ
خوداوەند خودات کڕنووش بەرەو
هەر ئەو بپەرستە.}) 9ئینجا شەیتان
بردی بۆ قودس، لەسەر قەراغی
سەربانی پەرستگاکە ڕای گرت و پێی
ووت: (گەر ڕاستە تۆ ڕۆڵەی
خودای لێرەوە خۆت فڕێدە
خوارەوە، 10چونکە نووسراوە: {
بەفریشتەکانی دەڵێ
پارێزگاریتکەنو 11لەسەر دەستیان
هەڵت دەگرن نەوەك قاچت بەربەرد
بکەوێت.}) 12عیسا وەڵامی دایەوەو
ووتی: (ووتراوە: {خوداوەند
خودات تاقی مەکەرەوە.}) 13کاتێ
شەیتان هەموو تاقیکردنەوەکانی
تەواوبوو، بەجێی هێشت تاکاتێکی
تر.

عیسا لەناسیرە دەردەکرێ

14عیسا بەهێزی ڕۆح
گەڕایەوە بۆ جەلیل، ناوبانگی
لەهەموو دێیەکانی دەوروپشت
بڵاوبووەوە. 15لەکەنیشتەکان
خەڵکی فێردەکرد، هەموو ستایشیان
دەکرد.
16ئینجا هات بۆ ناسیرە، ئەو
شوێنەی لێی پەروەردە بوو، هەروەك
جاران ڕۆژی شەممە چووە کەنیشت،
ڕاوەستا بۆ خوێندنەوە. 17پەرتووکی
ئەشعیا پێغەمبەریان دایە دەستی کاتێ
کردیەوە ئەو شوێنەی بەرچاو کەوت
کە تیایدا نووسراوە: 18{ڕۆحی
خوداوەندم لەسەرە، چونکە
دەستنیشانیکردووم تا مژدە بدەم
بەهەژاران، ناردوومی هەتا بۆ
دیلکراوان داوای ئازادی بکەم، بۆ
کوێران داوای ڕووناکی بکەم، تاکو

پێشێلکراوان ڕزگاربکەم، 19ساڵی
ڕەزامەندی خوداوەند ڕابگەیێنم.} 20
ئینجا پەرتووکەکەی داخست و دایە
دەست ئیشکەری ئەو شوێنەو
دانیشت. هەموو ئەوانەی ئامادەبوون
لەکەنیشتەکە چاویان تێبڕیبوو. 21
قسەی بۆ کردنو ووتی: (وا ئەمڕۆ
ئەوەی گوێتان لێبوو هاتەدی.) 22
هەموو بەباشی باسیان دەکردو
سەریان سوڕما لەو ووشە
بەرەکەتدارانەی لەدەمی دەهاتە
دەرەوە، دەیان ووت: (ئایا ئەمە
کوڕەکەی یوسف نییە؟) 23عیسا پێی
ووتن: (بێگومان ئێوە پێم دەڵێن،
ئەی پزیشك جارێ چارەسەری
خۆت بکە، ئەوەی بیستمان
لەکەفەرناحوم کردت لێرەش
لەشارەکەت بیکە.) 24دیسان
بەردەوام بوو ووتی: (ڕاستیتان پێ
دەڵێم، هیچ پێغەمبەرێك لەشارەکەی
خۆی پەسەند ناکرێ. 25لەڕاستیدا
پێتان دەڵێم، لەسەردەمی ئەلیاس
لەئیسرائیل بێوەژنی زۆر هەبوون،
کاتێ باران بڕا سێ ساڵو شەش
مانگ، هەتا برسێتییەکی گەورە
لەهەموو سەر زەویدا ڕوویدا، 26
بەڵام ئەلیاس نەنێررا بۆ کەس لەوانە،
بەڵکو بۆ ئافرەتێکی بێوەژن لەسەرفە
لەناوچەی سەیدا. 27لەئیسرائیل
لەسەردەمی ئەلیشەع پێغەمبەر زۆر
کەس تووشی نەخۆشی گولی
هاتبوون، هیچیانی چاك نەکردەوە،
تەنها نوعمانی سوری نەبێ.) 28
هەموو ئەوانەی لەکەنیشتەکە بوون،
کە ئەمەیان بیست ڕقیان هەڵسا. 29
دەریان کردە دەرەوەی شارەکە،
بردیانە قەراخ ئەو چیایەی
شارەکەیانی لەسەر دروستکرابوو،
تاکو لەوێوە فڕێی بدەنە خوارەوە. 30
بەڵام ئەو دەرباز بوو لەناویانو لەوێ
ڕۆیشت.

دەرکردنی ڕۆحی پیس

31جا عیسا بەرەو کەفەرناحوم
ڕۆیشت، شارێك بوو لەناوچەی
جەلیل، لەوێ لەشەمماندا خەڵکی فێر
دەکرد. 32زۆر سەریان سوڕما
لەفێرکردنەکانی، لەبەرئەوەی
ووشەکانی بەدەسەڵاتەوە بوو. 33
لەکەنیشتەکەدا پیاوێك هەبوو ڕۆحی
پیسی تێدا بوو. بەدەنگێکی بەرز
هاواری کرد : 34(ئەی عیسای
ناسیری چیت لێمان دەوێ؟
هاتوویت لەناومان ببەی؟ من دەزانم

تۆکێیت، تۆ پیرۆزی خودای.) 35
عیسا هەڕەشەی لێکردو ووتی:
(بێدەنگبە! لەلەشی وەرە دەرەوە.)
ئینجا ڕۆحە پیسەکە کابرای کوتا
بەزەویداو لەلەشی هاتە دەرەوە،
بێئەوەی زیانی کەی پێبگەیەنێ. 36
هەموو سەرسام بوون، لەنێوان خۆیان
پرسیاریان دەکرد: (ئەمە چ
ووشەیەکە؟ ئاوها بەدەسەڵاتە،
فەرماندەدا بەڕۆحە پیسەکان تا
لەخەڵکی بێنە دەرەوە.) 37ناوبانگی
عیسا لەهەموو شوێنێك لەو ناوچەیە
بڵاوبووەوە.

چاككردنەوەی خەڵكێكی زۆر

38دوای ئەمانە کەنیشتەکەی
بەجێهێشتو چووە ماڵی شەمعون.
خەسووی شەمعون تایەکی توندی
لێهاتبوو، داوایان لێکرد
یارمەتیبدات. 39ئەویش لای
جێگاکەی ڕاوەستاو تایەکەی لێ
دوور خستەوە. ژنە یەکسەر هەستایە
سەرپێو دەستیکرد بەخزمەتکردنیان.
40کاتێ ڕۆژ ئاوابوو، هەموو ئەوانەی
نەخۆشییان هەبوو، لەهەموو
جۆرێك، هێنایانە لای عیسا یەکە
یەکە دەستی لەسەر دانانو چاکی
کردنەوە. 41ڕۆحی پیسی لەزۆریان
دەرکرد، لەکاتێکدا ڕۆحەکان
هاواریان دەکرد (تۆ ڕۆڵەی خودای!)
ئەویش دەریدەکردنو
نەیدەهێشت زۆر بڵێن، چونکە
زانییان ئەو مەسیحە. 42کاتێ
ڕۆژهەڵات، هەستاو ڕۆیشت بۆ
جێگایەکی چۆڵەوانی، خەڵکەکە
بەدوایدا گەڕان تادۆزیانەوە، گرتیان
تاکو لایان نەڕوات. 43بەڵام ئەو پێی
ووتن: (پێویستە لەسەرم، مژدەی
پادشاهێتی خودا بەشارەکانی تریش
بدەم، چونکە من بۆ ئەمە نێرراوم.) 44
ئیتر لەوێ ڕۆیشتو دەستیکرد
بەمزگێنیدان لەکەنیشتەکان.

عیسا قوتابیەکانی بانگدەکات

5
لەکاتێکدا عیسا ڕاوەستابوو لەسەر
کەناری دەریاچەی جەنیسارت،
خەڵکەکە هەموو کۆمەڵ بووبوون
لەدەوری تاکو گوێ لەووشەی
خودا بگرن. 2دوو بەلەمی بینی لای
دەریاچەکەوە ڕاوەستابوون،
ماسیگرەکان بەجێیان هێشتبوو،
تۆرەکانیان دەشوشت. 3چووە ناو
یەکێکیان، کە هی شەمعونبوو،

داوای لێ کرد هەندێ لەکەناری
دەریاچەکە دووری بخاتەوە ئینجا
دانیشتو لەناو بەلەمەکەوە
دەستی کرد بە فێرکردنی خەڵکەکە.
[4]کاتێ ووتەکانی تەواوکرد
بەشەمعونی ووت: (دووری کەرەوە
بۆ قوولایی، جا تۆڕەکانتان فڕێ
بدەن بۆ ڕاوکردن.) [5]شەمعون
وەڵامی دایەوە: (گەورەم هەرچەندە
بەدرێژایی شەو هەوڵماندا کەچی
هیچمان ڕاونەکرد. بەڵام لەبەر
قسەی تۆ ئەوا تۆڕێك فڕێ دەدەم) [6]
کاتێ ئەمەیان کرد ماسییەکی زۆریان
گرت، بەشێوەیەك تۆڕەکەیان
خەریكبوو بدڕێ. [7]جا بانگی
هاوڕێکانیان کرد کە لەبەلەمەکەی
تردا بوون، تاکو بێنو یارمەتییان
بدەن، ئەوانیش هاتنو هەردوو
بەلەمەکەیان پڕکرد تا وای لێ هات
خەریك بوو نوقوم ببن. [8]کاتێ
شەمعون کە بەپەترۆس ناودەبرێ
ئەمەی بینی چۆکیدادا لەبەر پێی
عیساداو ووتی: (گەورەم لێم
دوورکەوە، چونکە من مرۆڤێکی
گوناهبارم.) [9]پەترۆسو ئەوانەی
لەگەڵی بوون سەریان سوڕمابوو
لەزۆری ئەو ماسییانەی گرتبوویان،
[10]هەروەها یاقوبو یۆحەننای کوڕی
زەبدی کە شەریکی پەترۆس بوون.
عیسا بەپەترۆسی ووت: (مەترسە
ئیتر تۆ لەئێستاوە ڕاوی مرۆڤ
دەکەیت.) [11]دوای ئەوەی گەڕانەوە
کەناری دەریاچەکە وازیان لەهەموو
شتێك هێناو دوای عیسا کەوتن.

نەخۆشی گولی پاكدەبێتەوە

[12]کاتێ عیسا لەیەکێك
لەشارەکان بوو، لەوێ مرۆڤێکی
لێبوو هەموو لەشی برینی گولی
دایپۆشیبوو، هەر کە عیسای بینی،
لەبەردەمی خۆی بەدەمداداو لێی
پاڕایەوەو ووتی: (گەورەم، گەر
بتەوێت توانای ئەوەت هەیە پاکم
بکەیتەوە.) [13]عیسا دەستی درێژکردو
دەستی لێدا، ووتی: (دەمەوێ، پاك
بەرەوە.) ئیتر دەستبەجێ کابرا پاك
بووەوە. [14]عیسا ڕایسپاردو پێی
ووت: (ئەمە بەکەس نەڵێی، بەڵکو
بڕۆ خۆت نیشانی کاهینەکان بدە
لەباتی پاكبوونەوەکەشت، ئەو
قوربانییەی موسا فەرمانیداوە
پێشکەشی بکە، ئەمە دەبێتە شایەتییەك
لایان.) [15]جا بەمە دەنگوباسی عیسا
زیاتر بلاوبووەوە، لەبەرئەمە

خەڵکێکی زۆر هاتنە لای بۆ
گوێگرتنو چاك بوونەوە
لەنەخۆشیەکانیان. [16]بەڵام ئەو
دووردەکەوتەوە بۆ شوێنە چۆڵەکان
هەتا نوێژ بکات.

دەسەڵاتی گوناە بەخشین

[17]ڕۆژێ لەڕۆژان عیسا خەریکی
فێرکردن بوو، لەنێوان دانیشتوان
هەندێ لەفەریسیەکانو مامۆستایانی
شەریعەت هەبوون. خەڵکی لەهەموو
دێیەکانی جەلیلو یەهودیاو
قودسەوە هاتبوون. توانای خوداوەند
دەرکەوت بۆ چاك کردنەوەیان. [18]
هەندێکیان مرۆڤێکی ئیفلیجیان هێنا
بەجێگەکەیەوەو ویستیان بیبەنە
ژوورەوە بۆ بەردەمی. [19]کاتێ ڕێیان
نەبوو بەهۆی زۆری خەڵکەوە،
سەرکەوتنە سەربانو شۆڕیان کردەوە
بەجێگەکەیەوە بۆ ناوەڕاستی
خەڵکەکە، بۆ بەردەمی عیسا. [20]
عیسا کە باوەڕی ئەوانی بینی، ووتی:
(کابرا، گوناهەکانت بەخشرا.) [21]
مامۆستایانی شەریعەتو فەریسیەکان
لەدڵی خۆیان ووتیان: (ئەمە کێیە بەم
شێوەیە کفر دەکات؟ کێ دەتوانێ
گوناە ببەخشێ تەنها خودا نەبێ؟)

[22]بەڵام عیسا زانی بیر لەچی
دەکەنەوە، وەڵامی دانەوە، ووتی:
(بۆ وا بیر دەکەنەوە لەدڵتان؟ [23]
کامیان ئاسانترە، بڵێم: (گوناهەکانت
بەخشرا، یان بڵێم هەستە بڕۆ؟ [24]
بەڵام ئەمەم ووت، تاکو بزانن ڕۆڵەی
مرۆڤ لەسەر زەوی دەسەڵاتی گوناە
بەخشینی هەیە.) ئینجا بەئیفلیجەکەی
ووت: (هەستە، جێگەکەت هەڵگرەو
بڕۆوە بۆ ماڵ.) [25]ئەویش
دەستبەجێ هەڵساو جێگەکەی
هەڵگرتو کەوتەڕێ بەرەو ماڵەوەو
ستایشی خودای دەکرد. [26]
خەڵکەکەش هەموو سەرسامبوونو
ستایشی خودایان کرد، ترس
دایگرتنو ووتیان: (ئەمڕۆ کاری
سەرسوڕهێنەرمان بینی.)

عیسا بۆ گوناهباران هاتووە

[27]دوای ئەمە عیسا لەوێ هاتە
دەرەوە، باجگرێکی دی ناوی لاوی
بوو، لەشوێنی باجگران دانیشتبوو،
پێی ووت: (دوامکەوە.) [28]لاویش
هەستاو هەموو شتێکی بەجێهێشتو
دوایکەوت.
[29]لاوی میواندارییەکی گەورەی
بۆ کرد لەماڵی خۆی، زۆر

لەباجگرانو خەڵكی تر لەگەڵیان
دانیشتبوون لەسەر خوان. 30
مامۆستایانی شەریعەتو فەریسیەكان
نارەزایی خۆیان دەربڕی لای
قوتابیەكانی عیساو ووتیان: (بۆچی
لەگەڵ باجگرانو گوناهباران
دەخۆنو دەخۆنەوە؟) 31عیسا
وەڵامی دانەوەو ووتی: (مرۆڤی لەش
ساغ پێویستی بەپزیشك نییە، بەڵكو
نەخۆش. 32نەهاتووم بۆ بانگ‌كردنی
ئەوانەی خۆیان بەچاك دەزانن، بەڵكو
گوناهباران بۆ تۆبەكردن.)

لەبارەی ڕۆژوو

33ئینجا پێیان ووت: (قوتابیەكانی
یەحیا زۆر ڕۆژوو دەگرنو نوێژ
دەكەن، هەروەها قوتابی
فەریسیەكان، بەڵام قوتابیەكانی تۆ
دەخۆنو دەخۆنەوە.) 34عیساش پێی
ووتن: (ئایا دەتوانن لەشاییدا وا
لەكەسوكاری زاوا بكەن بەڕۆژوو
بن، لەكاتێكدا زاوا لەناویان بێت؟
35بەڵام ڕۆژانێك دێ كە زاوا
لەنێوانیان بەرزكرابێتەوە، ئەوسا لەو
ڕۆژانەدا بەڕۆژوو دەبن.) 36
نموونەیەكی بۆ هێنانەوە، ووتی:
(كەس پارچە لەجلی تازە ناكاتەوە
تاوەكو جلێكی كۆنی پێ پینەكات،
چونكە جلە تازەكە دەدڕێ و
پارچەكەش كە وەرگیراوە لەجلە
تازەكە ناگونجێ لەگەڵ كۆنەكەدا. 37
هەروەها كەس مەی تازە ناخاتە ناو
مەشكەی كۆنەوە، چونكە مەیە
تازەكە مەشكەكە دەدڕێنێ، مەیەكە
دەڕژێو مەشكەكەش لەناو دەچێ.
38كەواتە پێویستە مەی تازە بكرێتە
مەشكەی تازەوە. 39كەسیش نییە
مەی كۆن بخواتەوەو ئارەزووی تازە
بكات، چونكە دەڵێ: (كۆنەكە
خۆشترە.))

دەربارەی ڕۆژی شەممە

6

لە ڕۆژێكی شەممەدا، عیسا بەناو
دەغڵێك تێدەپەڕی، قوتابیەكانی
گوڵەگەنمیان لێ دەكردەوەو
لەبەری دەستیان دەیان پرواندو دەیان
خوارد. 2هەندێ لەفەریسیەكان پێیان
ووتن: (بۆچی كارێك دەكەن
لەشەممەدا دروست نییە؟) 3عیسا
وەڵامی دانەوەو ووتی: (ئەی نەتان
خوێندۆتەوە داود چی كرد كاتێ
برسیبوو، لەگەڵ ئەوانەی لەگەڵی
بوون؟ 4چۆن چووە ماڵی خوداو نانی

قوربانی خواردو دای بەوانەش کە
لەگەڵی بوون، لەگەڵ ئەوەش
خواردنی ئەو نانە دروست نییە تەنها
بۆ کاهینەکان نەبێت؟ 5ئینجا پێی
ووتن: (ڕۆڵەی مرۆڤ خۆی گەورەی
ڕۆژانی شەممەیە).

چاکردنەوەی نەخۆش لەشەممە

6لەشەممەیەکی تردا، عیسا چووە
کەنیشتو دەستیکرد بە فێرکردن.
پیاوێکی لێبوو دەستی ڕاستی
ووشك بووبوو. 7مامۆستایانی
شەریعەتو فەریسیەکان سەیری
عیسایان دەکرد، تاکو بزانن ئایا
لەڕۆژانی شەممەدا خەڵکی چاك
دەکاتەوە، هەتا شتێك بدۆزنەوە، بۆ
ئەوەی تاوانباری بکەن، 8بەڵام ئەو
بەمەبەستی زانین، بەپیاوەکەی ووت:
(هەستە، ڕاوەستە لەبەردەم
خەڵکەکەدا، ئەویش هەستاو لەوێ
ڕاوەستا. 9عیسا پێی ووتن: (من
پرسیارێکتان ئاراستە دەکەم، ئایا
لەڕۆژانی شەممەدا چی دروستە،
کردنی کاری باش یان کاری خراپ؟
ڕزگارکردن یاخود لەناوبردن کامیان
باشترە؟) 10دوای ئەوەی چاوی
بەهەموویان گێڕا، بەپیاوەکەی ووت:
(دەست درێژکە.) ئەویش ئەمەی
کردو دەستی وەك جاری جاران
چاك بووەوە. 11بەڵام ئەوان زۆر
تووڕە بوونو کەوتنە ڕاوێژو تەگبیر
لەگەڵ یەکتری بۆ ئەوەی شتێك
لەعیسا بکەن.

دوانزە نێرراوەکە

12لەوڕۆژانەدا عیسا بەرەو شاخ
ڕۆیشت تاکو لەوێ نوێژ بکات، ئەو
شەوەی بەنوێژکردن بۆ خودا
بەسەربرد. 13کاتێ ڕۆژ بووەوە،
قوتابیەکانی بانگکرد، دوانزەی لێ
هەڵبژاردنو ناوی لێیان نێرراوان
ئەوانەش ئەمانە بوون. 14شەمعون
کەناوی نا پەترۆس، ئەندەراوسی
برای، یاقوب، یۆحەننا، فیلیپۆس،
بەرتولماوس، 15مەتتا، تۆما، یاقوبی
کوڕی حەلفی، شەمعون کە
ناسراوبوو بەدڵگەرم، 16هەروەها
یەهوزای کوڕی یاقوب لەگەڵ
یەهوزای ئەسخەریوتی کە لە دواییدا
بەناپاك دەرچوو. 17ئینجا عیسا
لەگەڵیان هاتەخوارەوە، لەشوێنێکی
تەختایی ڕاوەستا. لەوێ ژمارەیەکی
زۆر لەقوتابیەکانی لێبوو لەگەڵ
زۆر لەخەڵکی، کە لەناوچەی

یەهودیاو قودس‌و سوورو سەیدا
هاتبوون. تاکو گوێیان لێی بێت‌و
لەنەخۆشییەکانیان چاکببنەوە. [18]
ئەوانەش کە ڕۆحی پیس ئازاری
دەدان چاکبوونەوە. [19]ئیتر هەموو
خەڵکەکە هەوڵیان دەدا دەستیان پێی
بکەوێت، چونکە هێزو توانایەکی
مەزنی لیّ‌دەهاتە دەرەوەو هەمووانی
چاك دەکردەوە.
[20]ڕوانیە قوتابیەکانی‌و ووتی:
(خۆزگەتان پیّ‌دەخوازریّ ئەی
هەژارەکان چونکە پادشاهێتی ئاسمان
بۆ ئێوەیە. [21]خۆزگەتان پیّ
دەخوازریّ ئەی ئەوانەی ئێستا
برسین چونکە تێردەبن.
خۆزگەتان پیّ‌دەخوازریّ ئەی
ئەوانەی ئێستا دەگرین، چونکە
پیّ‌دەکەنن. [22]خۆزگەتان
پیّ‌دەخوازریّ کاتیّ خەڵك ڕقیان
لێتان دەبێتەوە، جیاتان دەکەنەوە،
جنێوتان پیّ‌دەدەن، بەبەدکار
ناوتان دەبەن، لەپێناوی ڕۆڵەی
مرۆڤ. [23]شادومان‌و دڵخۆش‌بن
چونکە پاداشتتان مەزنە لەئاسمان،
باو باپیرانیان بەو شێوەیە
هەڵسوکەوتیان کردووە لەگەڵ
پێغەمبەران. [24]بەڵام خاك بەسەرتان
ئەی دەوڵەمەندەکان، چونکە
دڵنەوایی‌کران. [25]خاك بەسەرتان
ئەی ئەوانەی ئێستا تێرن، چونکە
دوایی برسی دەبن. خاك بەسەرتان
ئەی ئەوانەی ئێستا پیّ‌دەکەنن،
چونکە دوایی دەگرین‌و غەمبار
دەبن. [26]خاك بەسەرتان کاتیّ
هەموو خەڵك ستایشتان دەکات،
چونکە باوباپیرانیان هەمان
شتیان‌کرد لەگەڵ پێغەمبەرە
درۆزنەکان.

دوژمنەکانتان خۆش بویّ

([27]بەڵام ئەی گوێگران، پێتان
دەڵێم: دوژمنەکانتان خۆش بویّ،
چاکە بکەن لەگەڵ ئەوانەی ڕقیان
لێتان دەبێتەوە. [28]داوای پیرۆزی
بکەن* بۆ ئەوانەی نەفرەتتان
لیّ‌دەکەن، نوێژ بکەن بۆ ئەوانەی
خراپەتان بەرامبەر دەکەن [29]ئەوەی
کێشای بە لایەکی ڕوومەتت،
لایەکەی تریشی بۆ ڕاگرە. گەر
یەکیّ چاکەتەکەی لەبەرداکەنیت،
ڕێی لیّ‌مەگرە باکراسەکەشت ببات.
[30]ئەوەی داوای شتێکت لیّ
دەکات، بیدەریّ، ئەوەش کە شتێکت
لیّ داگیر دەکات لێی داوامەکەوە.

31چۆن دەتانەوێ خەڵکی
هەڵسوکەوتتان لەگەڵ بکەن، لەپێشا
ئێوە بەو شێوەیە هەڵسوکەوتیان لەگەڵ
بکەن.
32(گەر هاتوو بەتەنها هەر
ئەوانەتان خۆشویست کە خۆشیان
دەوێن، چ چاکەیەك دەکەن؟ تەنانەت
گوناهبارانیش ئەوانەیان خۆشدەوێ
کەخۆشیان دەوێن. 33ئەگەر کرداری
باشتان هەر لەگەڵ ئەوانەداکرد کە
کرداری باش بەرامبەرتان دەکەن،
ئایا چ چاکەیەك دەکەن؟ تەنانەت
گوناهبارانیش ئەمە دەکەن. 34ئەگەر
تەنها قەرز بدەن بەوانەی دەزانن
قەرزەکە دەگەڕێننەوە، چ چاکەیەك
دەکەن؟ تەنانەت گوناهبارانیش قەرز
دەدەن بەوانەی دەزانن قەرزەکانیان
دەدەنەوە. 35بەڵام ئێوە دوژمنەکانتان
خۆشبوێ، چاکەیان لەگەڵ بکەن،
قەرزیان بدەنێ بێئەوەی هیوای
وەرگرتنەوەتان هەبێ، بەمە پاداشتتان
گەورە دەبێو دەبنە ڕۆڵەی خودای
مەزن، چونکە ئەو میهرەبانە لەگەڵ
بەدنمەكو بەدکاران. 36بەبەزەیی بن،
هەروەك چۆن باوکتان بەبەزەییە.

خەڵکی تاوانبار مەکەن

37(خەڵکی تاوانبارمەکەن، تا
تاوانبارنەکرێن. کەس سەرزەنشت
مەکەن، سەرزەنشت ناکرێن.
لەخەڵکی خۆش بن، لێتان خۆش
دەبن. 38بەخەڵکی بدەن، پێتان
دەدرێت، پێوانەیەکی چاکی
پەستێنراوی هەژێندراوی پڕی لێ
ڕژاوتان پێدەدرێ لەباوەشتان،
چونکە بەو پێوانەیەی بۆ خەڵکی
دەپێون بۆتان دەپێونەوە.)
39نموونەیەکی بۆ هێنانەوەو ووتی:
(ئایا کوێرێك دەتوانێ کوێرێکیکە
بەرێدا ببات؟ ئایا هەردووکیان
ناکەونە چاڵەوە؟ 40قوتابی
لەمامۆستاکەی مەزنتر نییە، بەڵام هەر
کەسێ تەواو و ڕێك بێت، وەك
مامۆستاکەی لێ دێت. 41بۆچی
سەرنج لەپووشی ناو چاوی براکەت
دەدەیتو گوێنادەیتە تەختەدارەکەی
ناو چاوی خۆت؟ 42یان چۆن
دەتوانی بەبراکەت بڵێیت: (ئا برا،
بهێڵە با ئەو پووشە لەچاوت
دەربهێنم.) لەکاتێکدا تۆ خۆت
تەختەدارەکەی ناو چاوی خۆت
نابینیت؟ ئەی دووڕوو، جارێ تۆ
یەکەمجار تەختەدارەکەی ناو چاوی
خۆت دەربهێنە، ئینجا باش دەبینیت

بۆ ئەوەی پووشەکەی ناوچاوی
براکەت دەربهێنیت.)

ناسین بە بەرووبووم

[43](داری چاك نییە بەری خراپ
بدات، داری خراپیش بەری چاك
نادات [44]لەبەر ئەوە هەموو دارێك
بە بەرەکەی دەناسرێ. لەدڕك هەنجیر
ناکرێتەوە لەتووترِکیش تری
ناکرێتەوە. [45]مرۆڤی باش،
لەگەنجینەی باشی دڵی، چی باش
بێت دەریدەهێنێ، مرۆڤی خراپیش،
لەگەنجینە خراپەکەی، چی خراپ
بێت دەریدەهێنێ، چونکە ئەوەی
لەدڵ هەڵدەقوڵێ دەم پێی دەدوێ.

ئەو خانووەی بناغەکەی لە بەردە

[46](چۆن بانگم دەکەن گەورەم،
گەورەم، کەچی کار ناکەن بەوەی
من دەیڵێم؟ [47]ئەوەی دێ بۆلام،
گوێ لەووتەکانم دەگرێتو کاری
پێدەکات، پێتان دەڵێم لەکێ
دەکات. [48]لەمرۆڤێك دەکات
خانوویەك دروست دەکات،
زەویەکەی هەڵدەکەنێ بەقووڵی،
تابناغەکەی لەسەر زەویەکی
بەردین دابنێ، ئینجا بارانێکی زۆر
دەبارێو لافاو لەخانووەکەی دەدا،
بەڵام لەشوێنی خۆی نایجولێنێ.
لەبەرئەوەی لەسەر زەویەکی
بەردین دارێژراوە. [49]بەڵام، ئەوەی
گوێی لێ بوو و کاری پێنەکرد،
لەمرۆڤێك دەکات خانووەکەی
لەسەر زەوییەکی بێبناغە دروست
بکات. کاتێ لافاو لەخانووەکەی
دەدا، دەستبەجێ دەڕوخێ،
ڕوخانێکی تەواو.)

چاکردنەوەی خزمەتکاری سەرپەلێك

7
دوای ئەوەی عیسا هەموو ووتەکانی
دا بەگوێی خەڵکەکەداو تەواوی
کرد، چووە شاری کەفەرناحوم. [2]
کابرایەکی سەرپەل خزمەتکارێکی
نەخۆشی هەبوو لەسەرە مەرگدا بوو،
لای خۆشەویست بوو. [3]کاتێ
بەهەواڵی عیسای زانی، چەند پیرێکی
جوولەکەی ناردە لای بپارێنەوە لێی
تابێتو خزمەتکارەکەی چاك
بکاتەوە. [4]کاتێ گەیشتنە لای عیسا
بەگەرمی داوایان لێکردو ووتیان:
(ئەو پیاوە شایانی ئەوەیە
[5] داواکارییەکەی جێبەجێ بکەیت،
ئەو گەلی ئێمەی خۆش دەوێتو

کەنیشتیشی بۆ دروست کردووین.) 6
عیســـا لەگەڵـــیان چـــوو. هێشـــتا
نەگەیشـــــتبووە نـــــزیك ماڵەکــــە،
ســەرپەلەکە هــەندێ هــاوڕێی خــۆی
نــارد کــە پــێی بڵێن: (گەورەم ئەرك
مەکێشــە، مــن شــایانی ئــەوەنــیم، تۆ
خــۆت بێــتە ماڵەکــەم، 7هــەروەها
شــایانی ئــەوە نیم ڕووبەڕووت بمەوە.
هـــەر لـــەوێوە ووشـــەیەك بڵـــێ،
ئیشــکەرەکەم چــاكدەبێتەوە. 8منیش
مرۆڤــێکم لەژێــر فــەرمانی لــەخــۆم
گەورەتــر، هەروەها سەربازیشم هەیە
لەژێــر فــەرمانمدان، بەیــەکێ دەڵــێم،
بــڕۆ، دەڕوا، بــەوی تر دەڵێم، وەرە،
دێــت، بــەئیشــکەرەکەم دەڵێم، ئەوە
بکــە، دەیکــات.) 9کاتێ عیسا گوێی
لەمــەبــوو، سەرســام بــوو، ئیــنجا
ڕووی کــردە هــەموو ئەوانــەی دوای
کەوتــبوون، ووتــی: (پێــتان دەڵــێم،
لەهەموو ئیسرائیلدا باوەڕێکی مەزنی
وەك ئەمــەم نــەدیوە) 10کــاتێ ئەوانەی
نیرابـــــوون گەڕانــــــەوە، بینـــــیان
نەخۆشەکە چاك بووەتەوە.

زیندووکردنەوەی مردوو

11بۆ ڕۆژی پاشتر، عیسا ڕۆیشت
بــۆ شــارێك نــاوی نایین بوو زۆربەی
قوتابیەکانیو خەڵکێکی زۆری لەگەڵ
بوو. 12کاتێ لەدەروازەی شار نزیك
بووەوە، تەرمێکی بینی بەسەر شانەوە،
ئەویش کوڕی تاقانەی بێوەژنێك بوو،
خەڵکــێکی زۆری لەگــەڵ بــوو. 13
کاتێ خوداوەند ژنەکەی بینی، بەزەیی
پــیاهاتەوە، پێی ووت: (مەگری.) 14
ئیـــنجا هاتـــە پێشـــەوەو دەســـتی
لەدارمەیــتەکەدا ، هەڵگرانی تەرمەکە
ڕاوەســتان. ووتــی: (ئــەی کــوڕی
گــەنج، بــەتــۆ دەڵــێم، هەســتە.) 15
مــردووەکە ڕاســت بووەوەو دەستی
کــرد بــەقسەکردن، ئیتر عیسا دایەوە
دەســت دایکــی. 16خەڵکەکە هەموو
ترســیان لـــێنیشــت، ئینجا ستایشی
خودایــان کــردو ووتــیان: (لەناوماندا
پێغەمــبەرێکی مــەزن دەرکــەوتووە،
خــودا گەلەکەی بەسەرکردەوە!) 17
ئــەم هەواڵــە لـــەهـــەموو ناوچـــەی
یەهودیاو دەوروپشتی بڵاوبووەوە.

عیساو حەزرەتی یەحیا

18قوتابــیەکانی یەحــیا هەموو ئەم
هەواڵانــەیان بۆ یەحیا برد. 19یەحیاش
دووان لــە قوتابــیەکانی بــانگ کردو
نــاردنی بــۆ لای خوداوەنــد، تــا لێی
بپرســن: (ئایــا تۆی ئەوەی کە دێت،

یاخود چاوەڕێی یەكێكیتر بكەین؟)
[20]كاتێ دوو قوتابیەكە هاتنە لای
عیسا، ووتیان: (یەحیای
لەئاوهەڵكێش ئێمەی ناردۆتە لات،
دەپرسێ، تۆی ئەوەی كە چاوەڕێی
هاتنی دەكرێ، یاخود چاوەڕێی
یەكێكیتر بكەین؟)
[21]لەوكاتەدا عیسا زۆر نەخۆشی
چاك كردبووەوە، ڕۆحی پیسی
دەركردبوو، ڕووناكی خستبووە
چاوی زۆر لەكوێرەكان. [22]ئینجا
عیسا وەڵامی دوو نێرراوەكەی
دایەوەو ووتی: (بڕۆن هەواڵ بدەن
بەیەحیا، ئەوەی گوێتان لێیبووەو
بینیوتانە، كوێر دەبینن، شەلو گۆج
دەڕۆنو گولەكان پاكدەبنەوە،
كەڕەكان دەبیستن، مردووان
زیندوودەبنەوەو هەژاران مژدەیان
پێدەدرێ. [23]خۆزگەدەخوازرێ
بەوانەی گومانم لێناكەن.)
[24]كە نێرراوانی یەحیا ڕۆیشتن،
عیسا دەستیكرد بەقسەكردن
دەبارەی یەحیا بۆ خەڵكەكە، ووتی:
(چوونە دەشتودەر بۆ بینینی چی؟
قامیشێك با دەیجوڵێنێتەوە؟ [25]ئەی
چوون چی ببینن؟ مرۆڤێك بەبەرگی
نایابەوە؟ ئەوەتا ئەوانەی بەرگی نایاب
دەپۆشنو دەوڵەمەندن وان
لەكۆشكی پادشاكانن [26]كەواتە
چوون بۆ بینینی چی پێغەمبەرێك؟
بەڵێ پێتان دەڵێم مەزنتر
لەپێغەمبەرێك. [27]یەحیا ئەوەیە كە
لەكتێبی پیرۆزدا دەربارەی
نووسراوە: {من نێرراوی خۆم
لەپێشتەوە دەنێرم، ئەوەی ڕێگات بۆ
ئامادە دەكات.}) [28]من پێتان دەڵێم
لەنێوان ئەوانەی لەئافرەت لەدایك
بوون لەیەحیا مەزنتری تیا نییە، بەڵام
بچووكترین كەسی پادشاهێتی ئاسمان
مەزنترە لەو.) [29]هەموو ئەوانەی
گوێیان لێبوو، تەنانەت باجگرانیش
دانیاننا بەدادپەروەری خودا، چونكە
لەسەر دەستی یەحیا لەئاوهەڵكێشرا
بوون. [30]بەڵام فەریسیەكانو
مامۆستایانی شەریعەت،
بەلووتبەرزیەوە ڕازینەبوون
بەخواستی خودا بۆیان، چونكە
لەسەر دەستی یەحیادا
لەئاوهەڵنەكێشرابوون.
[31](ئایا ئەم نەوەیە بەچی بەراورد
بكەم؟ ئایا لەچی دەكەن؟ [32]ئەوان
لەو منداڵانە دەكەن كە لەمەیدانی
گشتی دانیشتوون، یەكتری بانگ
دەكەنو دەڵێن: (زوڕنامان بۆ لێدان

کەچی هەڵنەپەڕین، شینمان بۆکردن
کەچی نەگریان.) 33 یەحیا هات نەنان
دەخواو نەمەی دەخواتەوە، ووتتان:
(ئەمە ڕۆحی پیسی تیایە.) 34 ئینجا
ڕۆڵەی مرۆڤ هات دەخواو
دەخواتەوە وەك هەموو مرۆڤێك،
ووتتان: (ئەمە کابرایەکی زۆرخۆرو
سەرخۆشە هاوڕێی باجگرانو
گوناهبارانە.) 35 بەڵام ڕاستی دانایی
بە بەرووبوومی دەردەکەوێ.)

لێخۆشبوونو خۆشەویستی

36 یەکێ لەفەریسیەکان داوای
لەعیسا کرد لەماڵەکەی نان بخوات.
ئەویش چووە ماڵی فەریسیەکەو
لەسەر خوان دانیشت. 37
لەشارەکەدا ئافرەتێکی گوناهبار
هەبوو، هەرئەوەندە زانی عیسا لەماڵی
فەریسیەکە دانیشتووە، هات بەقاپێ
ڕۆنی بۆن خۆشەوە، 38 لەبەرپێیدا
بەگریانەوە ڕاوەستاو پێیەکانی
بەفرمێسك تەڕکردو بەقژی بۆی
سڕیەوە، پێی ماچکردو بەڕۆنەکە
چەوریکرد.
39 کاتێ فەریسیەکە ئەمەی بینی،
بەخۆی ووت: (گەر ئەم کابرایە
بەڕاستی پێغەمبەر بێت، ئەوا دەزانێ
ئەم ئافرەتەی دەستی لێدەدات کێیەو
چییە، چونکە گوناهبارە.)
40 عیسا وەڵامی دایەوەو پێی
ووت: (شەمعون، دەمەوێ شتێکت
پێبڵێم.) شەمعون ووتی: (بڵێ
مامۆستا.) 41 ئەویش ووتی: (یەکێ
لەوانەی پارە دەدەن بەخەڵکی،
پارەی لای دوو کەس هەبوو، لای
یەکێکیان پێنج سەد دینار، لای ئەوی
کەشیان پەنجا. 42 بەڵام هیچیان نەبوو
لەباتی بیدەنەوە، کابرا
لەهەردووکیان خۆش بوو. کامیان
زیاتر کابرایان خۆش دەوێت؟) 43
شەمعون وەڵامی دایەوە: (لەو
باوەڕەدام ئەوەی پارە زۆرەکەی
لابوو.) پێی ووت: (بۆ چوونەکەت
ڕاستە.) 44 ئینجا ڕووی کردە
ئافرەتەکەو بەشەمعونی ووت: (ئەم
ئافرەتە دەبینیت، من هاتمە ماڵەکەت،
کەچی ئاوت نەدامێ پێمی پێبشۆم،
بەڵام ئەم بەفرمێسك پێی بۆ شوشتمو
بەقژی سەری بۆی سڕیم. 45 تۆ
ماچت نەکردم، بەڵام ئەم لەوەتەی
هاتووم لەماچکردنی پێم
ڕانەوەستاوە. 46 تۆ سەرت بەڕۆن
چەور نەکردم، بەڵام ئەم بەو ڕۆنە
گرانبەها بۆن خۆشە پێی چەورکردم.

47بۆیە پێت دەڵێم: (گوناهی زۆری
بەخشرا، چونکە زۆر خۆشەویستی
دەربڕی، بەلاّم ئەوەی خۆشەویستی
کەمە، کەم دەبەخشرێ.) 48ئینجا
بەئافرەتەکەی ووت: (گوناهەکانت
هەمووی بەخشران.) 49بەلاّم ئەوانەی
لەوێ دانیشتبوون لەدڵی خۆیان
ووتیان: (ئەمە کێیە تەنانەت
گوناهیش دەبەخشێ؟) 50لەو
کاتەدا عیسا بە ئافرەتەکەی ووت:
(باوەڕت ڕزگاری کردی، بڕۆ
بەدڵنیایی.)

نموونەی جوتیار

8

دوای ئەمە دەستی کرد بە گەڕان
بەهەموو شارو دێهاتەکان، بۆ
ئامۆژگاری کردنو مزگێنیدان
لەبارەی پادشاهێتی خوداوە. دوانزە
قوتابیەکەشی لەگەڵدابوو. 2هەروەها
چەند ئافرەتێکی لەگەڵ بوو کە
لەنەخۆشیو ڕۆحە پیسەکان
ڕزگاریان بووبوو، ئەوانەش ئەمانە
بوون، مریەم کەناودەبرا
بەمەجدەلی، حەوت ڕۆحی
شەیتانی لێ دەرکرابوو، 3یۆنا
ژنی خوزی جێگری هێرۆدس،
لەگەڵ سۆسەنو زۆری تریش کە
بەماڵو سامانیان یارمەتیاندەدا.
4کاتێ خەڵکێکی زۆر
لەدەورو پشتی عیسا کۆبوونەوە،
لەوانەی لەناوچەکانەوە هاتبوون بۆ
لای بەنموونە قسەی بۆ کردنو ووتی:
5(جوتیار هاتە دەرەوە بۆ تۆوکردن،
لەکاتی چاندندا هەندێ لەتۆوەکە
کەوتنە سەر ڕێگا باریکەکانی
ناوکێڵگەکە، پێشێل بوونو باڵندەی
ئاسمان خواردنی. 6هەندێکیشیان
کەوتنە سەر زەوی بەردەلاّن، کاتێ
سەریان دەرکرد، ووشك بوون
چونکە ئاویان نەبوو. 7هەندێکی
کەشیان کەوتنە ناو دڕکەوە دڕکەکان
لەگەڵیان نەشونمایان کردو
خنکاندیانن. 8هەندێ لەتۆوەکەش
کەوتە سەر زەوی چاك، کاتێ ڕووا،
سەد ئەوەندەی خۆیان بەرووبوومیان
دا.) ئەمانەی ووتو هاواری کرد:
(ئەوەی دوو گوێی هەیە بۆ گوێگرتن،
باگوێ بگرێت.)

ڕوونکردنەوەی نموونەی جوتیارەکە

9قوتابیەکانی لێیان پرسی:
(مامۆستا مەبەست لەم نموونەیە
چییە؟) 10ئەویش ووتی: (ئێوە پێتان

دراوه نهێنی پادشاهێتی خودا بزانن،
بەڵام ئەوانی تر، بەنموونە بۆیان
دەدوێم، چونکە ئەوان سەیردەکەن
بەڵام نابینن، گوێ دەگرن بەڵام
تێناگەن. [11]ئەمەش مەبەستی
نموونەکەیە: تۆوەکە ووشەی خودایە.
[12]ئەوەی کەوتە سەر ڕێگا
باریکەکان، ئەوانەن کە گوێ لە
ووشەی خودا دەگرن، ئینجا شەیتان
دێتو ووشەکە لەدڵیان
دەردەهێنێت، نەوەك باوەڕبهێننو
ڕزگاریان بێت. [13]ئەوەش کە کەوتە
سەر زەوییە بەردەڵانەکە، ئەوانەن کە
ووشەی خودا بەخۆشییەوە
وەردەگرن، ئەمانە ڕەگیان نییە،
باوەڕدەهێنن تا ماوەیەك، کاتێ
دەکەونە تاقیکردنەوە،
هەڵدەگەڕێنەوە. [14]ئەوانەی کەوتنە
جێ دڕکاویەکە، ئەوانەن کە گوێیان
لەووشەی خودا دەبێتو دەڕۆن،
ئینجا دەردەسەری ژیانو هەوڵی
بەرزبوونەوەو خۆشی ژیان دەیان
خنکێنیو هیچ بەرووبوومێکی چاك
دەرناکەن. [15]بەڵام ئەوانەی کەوتە
سەر زەویە چاکەکە، ئەوانەن کە
ووشەکە دەخەنە دڵی چاكو
باشیانەوەو لەسەری دەڕۆن، کۆشش
دەکەن تابەرووبووم دەدەن.)

چرا وەك نموونەیەك

[16](خەڵکی چرا هەڵناکاو
بەتەشت دایپۆشێ، یان بیخاتە ژێر
نوێنەوە، بەڵکو لەسەر بەرزاییەك
دایدەنێ، تاکو ئەوانەی دێنە
ژوورەوە ڕووناکییەکە ببینن. [17]
چونکە هیچ شاراوەیەك نییە ئاشکرا
نەبێ، هەروەها هیچ نهێنییەك نییە
نەزانرێو نەووترێ. [18]کەواتە بزانن
چۆن گوێ دەگرن. ئەوەی هەیەتی
زیاتری پێ دەدرێ، ئەوەش کە نیەتی،
تەنانەت ئەوەش کە بەهی خۆی
دەزانێ لێیدەسەنرێتەوە.)
[19]ئینجا دایكو براکانی عیسا
هاتن بۆ لای، بەڵام لەبەر زۆری
خەڵکەکە نەیانتوانی بگەنە لای. [20]
پێیان ووت: (دایکتو براکانت
لەدەرەوە ڕاوەستاون، دەیانەوێ
بتبینن.) [21]وەڵامی دانەوە، ووتی:
(دایك و برام ئەوانەن کە گوێ
لەووشەی خودا دەگرنو کاری
پێدەکەن.)

عیسا ڕەشەبا هێمن دەکات

[22]ڕۆژێ لەڕۆژان عیساو

قوتابیەکانی سواری بەلەمێك بوون،
پێی ووتن: (با بپەڕینەوە بۆ ئەوبەری
دەریاچەکە.) ئەوانیش دەستیان کرد
بەجولاٚن بۆ ئەوبەر. 23لەکاتێکدا
بەناو ئاوەکەدا دەڕۆیشتن، عیسا
نووست. لەپڕ ڕەشەبایەك هەڵیکردە
سەر دەریاچەکە، بەلەمەکە پڕبوو
لەئاو، کەوتنە بارێکی ترسناکەوە. 24
چوونە لای عیسا و خەبەریان
کردەوەو ووتیان: (گەورەم، گەورەم،
وا ئێمە تیا دەچین!) ئەویش هەستاو
سەرزەنشتی شەپۆڵەکانی کرد،
دەستبەجیٚ هەموو شتیٚ ئارام
بووەوەو بیٚدەنگ بوو. 25ئینجا پێی
ووتن: (کوا باوەڕتان؟) ئەوانیش زۆر
سەرسام بوونو ترسان، یەك بەیەکیان
ووت: (ئەمە کێیە تەنانەت بەڕەشەباو
شەپۆڵەکان فەرمان دەداو گوێڕایەڵن
بۆی؟)

دەرکردنی ڕۆحی پیس

26ئینجا گەیشتنە هەرێمی
جەراسین، کە کەوتۆتە بەرامبەر
جەلیل. 27کاتیٚ عیسا دابەزیە سەر
ووشکانی، پیاوێکی ئەو شارەی بینی،
ماوەیەکی زۆر بوو ڕۆحی پیسی تێدا
بوو، جلی لەبەر نەدەکردو لەخانوو
نەدەژیا، ژیانی لەناو گۆڕستان
بەسەردەبرد. 28کاتیٚ عیسای بینی،
هاواری کردو لەبەردەمی کەوت،
بەدەنگی بەرز ووتی: (چیت لەمن
دەویٚ ئەی عیسای ڕۆڵەی خودای
گەورە؟ لێت دەپاڕێمەوە ئازارم
مەدە.) 29چونکە عیسا فەرمانی بە
ڕۆحە پیسەکە دابوو، تاکو لەپیاوەکە
بێتە دەرەوە. لەبەرئەوەی ماوەیەکی
زۆربوو دەستی بەسەرداگرتبوو،
هەرچەندە بەزنجیر دەبەسترایەوەو
ڕادەگیرا، بەڵام زنجیری دەپچڕیو
لەلایەن ڕۆحە پیسەکەوە دەبرایە
چۆڵەوانی. 30عیسا لێی پرسی:
(ناوت چییە؟) ووتی (لیجیۆن.)
چونکە لەشکرێکی شەیتانی تیٚچوو
بوو، 31ئینجا ڕۆحە پیسەکان لە
عیسا پاڕانەوە کە دەریان نەکاو نەیان
نێرێت بۆ بیری بیٚبن. 32لەوناوەدا
ڕانە بەرازێکی گەورە دەلەوەڕان
لەقەراغی شاخێکدا، ڕۆحە پیسەکان
لێیپاڕانەوە کەڕێیان بدات بچنە ناو
بەرازەکانەوە، ئەویش ڕێیدان. 33
ڕۆحە پیسەکان لە پیاوەکە هاتنە
دەرەوەو چوونە ناو بەرازەکانەوە،
ئینجا ڕانە بەرازەکە کەوتنە ڕاکە
ڕاکەو لە قەراغی شاخەکەوە

هەڵدێران بۆ ناو دەریاچەکەو
خنکان. 34کاتێ شوانەکان ئەم
ڕووداوەیان بینی، ڕایان کرد بۆ شارو
بۆ کێڵگەکان تا ئەم هەواڵە
بڵاوبکەنەوە. 35خەڵکەکە هاتنە
دەرەوە تا ئەوەی ڕووی داوە ببینن،
هاتن بۆ لای عیسا، ئەو پیاوەی ڕۆحە
پیسەکانی تیابوو بینییان لەبەر پێی
عیسادا دانیشتووە بە پۆشتەییو
بەهێمنییەوە گوێی‌گرتووە، دوای ئەمە
خەڵکەکە ترسیان لێ‌نیشت.
36ئەوانەی ڕووداوەکەیان
بینی‌بوو، بۆ خەڵکەکەیان گێڕایەوە،
چی ڕوویداوەو چۆن ئەو کابرایە
چاك بووەتەوە. 37ئینجا دانیشتوانی
هەرێمی جەراسین بەگشتی، داوایان
لە عیسا کرد، وازیان لێ‌بهێنێت‌و
بڕوات، چونکە ترسێکی زۆریان
لێ‌نیشتبوو، ئەویش سواری
بەلەمێك بوو تاکو بگەڕێتەوە بەری
ئەوبەر. 38پیاوەکەی ڕۆحە پیسەکانی
لێ‌دەرکرا بوو، لەعیسا پاڕایەوە
ڕێی‌بدات لەگەڵی بڕوات، بەڵام ئەو
ڕەوانەی‌کردو ووتی: 39(بگەڕێوە بۆ
ماڵەوەو ئەوەی خودا بۆی کردی،
بیگێڕەوەو باسی‌بکە.) ئەویش
بەهەموو شارەکەدا گەڕاو ئەوەی
عیسا بۆی‌کردبوو، دەیگێڕایەوە.

دوو کاری سەرسووڕهێنەر

40کاتێ عیسا گەڕایەوە بەری
ئەوبەر، هەموو پێشوازییان لێ‌کرد،
لەبەرئەوەی هەموویان چاوەڕێیان
دەکرد. 41پیاوێك ناوی یایرۆس بوو،
سەرۆکی کەنیشتبوو، هاتو
لەبەرپێی عیسادا کەوتو لێی
پاڕایەوە تا لەگەڵی بڕوات بۆ
ماڵەکەی، 42چونکە تاقە کچەکەی
کەتەمەنی دوانزە ساڵ بوو
لەسەرەمەرگدابوو. کاتێ عیسا
دەڕۆیشت بۆ ئەوێ هەموو کۆمەڵیان
لێ‌دابوو. 43لەوێدا ژنێك هەبوو،
ماوەی دوانزە ساڵ بوو خوێن
لێ‌چوونی هەبوو، ئەوەی هەیبوو
دابووی بەپزیشك، بەڵام لەسەر
دەستی کەس چاك نەبووبووەوە. 44
چووە پێشەوە لەعیساو لەدواوە
دەستی دا لەچمکی کراسەکەی،
دەستبەجێ خوێن لێ‌چوونەکەی
ڕاوەستا. 45عیسا ووتی: (کێ بوو
دەستی لێ‌دام؟) کاتێ هەموو
نکۆڵیان کرد، پەترۆس ووتی:
(گەورەم هەموو لەدەوروپشتتن‌و
پاڵەپەستۆ دەکەن، کەچی تۆ دەپرسی

کێ دەستی لێدام؟) [46]عیسا ووتی:
(یەکێ بەمەبەستەوە دەستی لێدام،
چونکە هەستم بە هێزێك کرد لێم
چووە دەرەوە.) [47]کاتێ ژنەکە زانی
کارەکەی ناشاردرێتەوە، بەلەرزەوە
هاتە پێشەوە، چۆکی داداو
لەبەرچاوی هەمووان پێی ووت،
بۆچیو لەبەرچی دەستی لێوە داوەو
چۆن دەستبەجێ چاك بووەتەوە، [48]
ئینجا عیسا بەژنەکەی ووت:
(خوشکە باوەڕت بوو
چاکی کردیتەوە، بڕۆ بەدڵنیایی.) [49]
کاتێ عیسا قسەی دەکرد یەکێ
لەماڵی سەرۆکی کەنیشتەوە هات،
بە سەرۆکی کەنیشتەکەی ووت:
(کچەکەت مرد، ئیتر ئەرك مەخەرە
بەر مامۆستا.) [50]عیسا کە ئەمەی
بیست، قسەی لەگەڵ کردو ووتی:
(مەترسە تەنها باوەڕت هەبێ،
کچەکەت چاك دەبێتەوە.) [51]کاتێ
عیسا گەیشتە ماڵەکە نەیهێشت کەس
لەگەڵی بێتە ژوورەوە تەنها پەترۆسو
یۆحەناو یاقوبو باوکو دایکی
کچەکە نەبێت. [52]خەڵکەکە
دەگریانو شینو شەپۆڕیان بۆ
دەکرد، ئەویش ووتی: (مەگرین ئەو
نەمردووە، بەڵکو نووستوە.) [53]
خەڵکەکە پێی پێکەنین، چونکە
دەیانزانی مردووە. [54]بەڵام دوای
ئەوەی هەموویانی دەرکردە دەرەوە
دەستی کچەکەی گرت، بانگی کردو
ووتی (ئەی کیژۆڵە، هەستە!) [55]ئیتر
ڕۆحی هاتەوە بەرو دەستبەجێ
هەستا، ئەوسا فەرمانیدا نانی بۆ
بێنن. [56]باوکو دایکەکە زۆر
سەریانسوڕما، بەڵام عیسا
ڕایسپاردن، ئەوەی ڕوویداوە جارێ
بەکەسی نەڵێن.

عیسا دوانزە نێرراوەکە دەنێرێ

9

دوای ئەوە عیسا هەردوانزە
قوتابییەکەی کۆکردەوە، هێزو
دەسەڵاتی چاکبوونەوەی دانێ بەسەر
هەموو نەخۆشیو ڕۆحە پیسەکان، [2]
ئینجا ناردنی تا مزگێنی پادشاهێتی
خودا بدەنو نەخۆش چاك بکەنەوە.
[3]پێی ووتن: (بۆ ڕێگا هیچ لەگەڵ
خۆتان هەڵمەگرن، نەتوورەکە،
نەداردەست، نەخواردن، نەنانو
نەپارە، کەسیش دوو دەست جل
نەبات لەگەڵ خۆی. [4]چوونە هەر
ماڵێك لەوێ بمێننەوەو هەر لەوێشەوە
بکەونە ڕێگا. [5]لەهەر شوێنێك

پێشوازیان لێ نەکردن، لەوێ بڕۆنو
تۆزی پێتان بتەکێنن تا شایەت بێ
بەسەریانەوە.) 6ئەوانیش بە لادێکاندا
گەڕان، مزگێنیان‌دەداو نەخۆشیان
لەهەموو لایەك چاك دەکردەوە.

سەرسامی هێرۆدس

7هێرۆدس کە فەرمانڕەوای
ناوچەکە بوو، ئەمانەی هەموو
بیستەوەو سەری سوڕما، چونکە
هەندێ کەس دەیان ووت، یەحیا
لەناو مردووان زیندووبۆتەوە، 8
هەندێ کەسی تریش دەیان ووت،
ئەلیاسەو گەڕاوەتەوە، کەسانی تریش
دەیان ووت، یەکێ لەپێغەمبەرانی
کۆنەو زیندووبۆتەوە. 9ئینجا
هێرۆدس ووتی: (من خۆم سەری
یەحیام لێ کردەوە، بەڵام ئەمە کێیە
ئەم شتانەی لێ دەبیستم؟) لەبەرئەوە
زۆر حەزی دەکرد بە چاوی خۆی
ببینێت.

عیسا پێنج هەزار کەس نان‌دەدا

10کاتێ نێرراوان گەڕانەوە،
هەموو ئەوکارانەی کردبوویان بۆ
عیسایان گێڕایەوە، ئەویش بەتەنها
ئەوانی لەگەڵ خۆی برد بۆ شارێك
ناوی بەیتسەیدا بوو. 11بەڵام
خەڵکەکە پێیانزانیو دوای
کەوتن، ئەویش پێشوازی‌کردنو
باسی پادشاهێتی خودای بۆ کردن،
ئەوانەش کە نەخۆشیان هەبوو،
پێویستیان بەچاك‌کردنەوەبوو،
چاکی‌کردنەوە. 12کاتێ ڕۆژ بەرەو
ئاوابوون دەچوو، هەر دوانزەکە
هاتنو پێیان ووت: (خەڵکەکە
بەڕێکە بابڕۆن بۆ ئەم کێڵگەو لادێ
نزیکانە، تاکو لەوێ بمێننەوەو
خواردنیش بۆ خۆیان پەیدا بکەن،
چونکە ئێمە لێرەدا لەچۆڵەوانین.)
13ئەویش پێی ووتن: (ئێوە نانیان
بدەنێ.) وەڵامیان دایەوە: (لەپێنج
نانو دوو ماسی زیاترمان نییە، مەگەر
بڕۆین بۆ ئەم هەموو خەڵکە نان
بکڕین.) 14لەوێدا خەڵکەکە نزیکەی
پێنج هەزار کەس دەبوون، ئینجا
بەقوتابیەکانی ووت: (کۆمەڵ کۆمەڵ
دایان نیشێنن، با هەر کۆمەڵەی
پەنجا کەس بێت.) 15ئەوانیش
ئەمەیان‌کرد، هەموو دانیشتن. 16عیسا
پێنج نانو دوو ماسیەکەی هەڵگرتو
چاوی بەرەو ئاسمان بەرزکردەوە،
سوپاسی خودای‌کردو نانەکانی
لەت‌کرد، دای بەقوتابیەکانی تابیدەن

بەخەڵکەکە. [17]ئیتر هەموو نانیان
خواردو تێربوون. لەدواییدا دوانزە
سەبەتە لەتەنانیان لێ مایەوە.

پەترۆس ڕاستی عیسا دەردەخات

[18]لەکاتێکدا عیسا بەتەنها نوێژی
دەکرد لەگەڵ قوتابیەکان، لێی پرسین:
(خەڵکەکە دەڵێن من کێم؟) [19]
وەڵامیان دایەوە: (هەندێکیان دەڵێن
یەحیای خەڵك لەئاوهەڵکێشیت،
هەندێکی تریش دەڵێن ئەلیاسیت،
کەسانی تریش دەڵێن، یەکێکی
لەپێغەمبەرانی کۆنو زیندووبویتەوە.)
[20]لێی پرسین: (ئەی ئێوە، دەڵێن من
کێم؟) پەترۆس وەڵامی دایەوە: (تۆ
مەسیحی خودای.) [21]بەڵام عیسا
ئاگاداری کردنەوەو ڕای سپاردن
جارێ ئەمە بەکەس نەڵێن.

باسی مردنو هەستانەوەی عیسا

[22]هەروەها ووتی: (پێویستە
ڕۆڵەی مرۆڤ زۆر ئازار بکێشێ،
پیرانو سەرۆك کاهینەکانو
مامۆستایانی شەریعەت ڕەتی بکەنەوە،
بکوژرێو لەڕۆژی سێهەمدا
هەستێتەوە.)
[23]ئینجا بەهەمووانی ووت: (گەر
یەکێك ویستی بەدوامەوە بڕوات،
باواز لەخۆی بهێنێو هەموو ڕۆژێ
خاچەکەی بەکۆڵەوە بێتو
بەدوامەوە بڕوات. [24]ئەوەی دەست
بەژیانیەوە بگرێ، دەیدۆڕێنێ، ئەوەش
ژیانی لەپێناوی من دەدۆڕێنێ، ئەو
دەیباتەوە. [25]چونکە چی بەکەڵکی
مرۆڤ دێت، گەر هەموو جیهان
بەرێتەوەو خۆی بدۆڕێنێ؟ [26]هەر
کەسێك شەرمی بەمنو بەووتەکانم
بێت، ئەوا ڕۆڵەی مرۆڤیش شەرمی
پێی دەبێت، کاتێ دەگەڕێتەوە
بەشکۆمەندی خۆیو باوكو فریشتە
پیرۆزەکانەوە. [27]بەڵام واپێتان دەڵێم
بەڕاستی، ئا لێرەدا لەنێوان ئەوانەی
ڕاوەستاون هەندێکی تێدایە مردن
ناچێژن هەتا پادشاهێتی خودا دەبینن.
)

شێوە گۆڕانی عیسا

[28]نزیکەی هەشت ڕۆژ دوای ئەم
ووتانە، عیسا پەترۆسو یۆحەناو
یاقوبی لەگەڵ خۆی بردو سەرکەوتنە
سەرکێوێك بۆ نوێژکردن. [29]
لەکاتێکدا عیسا نوێژی دەکرد،
ڕەنگی دەموچاوی گۆڕاو جلەکانی
سپیو بریسکەداربوو. [30]دووان

لەگەڵی دەدوان، یەکێکیان موساو
ئەوی کەشیان ئەلیاس بوو. 31
بەشکۆوە دەرکەوتن و لەبارەی
دەرچوونی لەجیهان دوان کە
ئەوەندەی نەمابوو ڕووبدات
لەقودس. 32پەترۆس و هاوڕێکانی
خەویان لێکەوتبوو، بەڵام کاتێ
خەبەریان بووەوە شکۆی عیساو
ئەودوو پیاوەیان بینی کە لەگەڵی
وەستابوون. 33لەکاتێکدا خەریك
بوو موساو ئەلیاس لەعیسا جیاببنەوە،
پەترۆس بە عیسای ووت: (ئەی
مامۆستا، باشتر وایە لێرە بمێنینەوە. با
سێ چادرتان بۆ هەڵبدەین، یەکێ بۆ
تۆ، یەکێکیش بۆ موسا، ئەوەی کەش
بۆ ئەلیاس.) ئەمەی ووت بێ ئەوەی
بزانێ چی دەڵێ. 34کاتێ پەترۆس
لەم قسانەدابوو، هەورێك هات و کشا
بەسەریان، ئەمانیش کاتێ هەورەکە
دەوروپشتی لێگرتن، ترسان. 35
دەنگێ لەناو هەورەکەوە هات و
ووتی: (ئەوەتا ڕۆڵەی من ئەوەی
هەڵبژاردەی خۆمە، گوێی بۆ
ڕابگرن.) 36دوای ئەوەی دەنگەکە
ئەمەی ووت، قوتابیەکان بەتەنها هەر
عیسایان بینی. ئەم هەواڵەیان بەنهێنی
هێشتەوەو چیان بینی‌بوو لەو ڕۆژانەدا
بەکەسیان نەووت.

دەرکردنی شەیتان

37بۆ بەیانی، کە لەکێوەکە هاتنە
خوارەوە، خەڵکێکی زۆر بەرەو
پیریان هات. 38لە نێوان خەڵکەکەدا
پیاوێك دەنگی بەرزکردەوەو ووتی:
(مامۆستا، لێت دەپاڕێمەوە سەیری
کوڕەکەم بکە، ئەمە تاقە کوڕمە. 39
ئەوەتا ڕۆحێکی پیسی تیایەو دەستی
بەسەرداگرتووە، لەپڕ هاوار دەکات،
ئینجا ڕۆحەکە ڕایدەتەکێنێ و کەف
لەدەمی دەردەکا تا نەیکوتێ بەزەویدا
وازی لێناهێنێ. 40لەقوتابیەکانت
پاڕامەوە تادەریکەن، بەڵام
نەیانتوانی.) 41عیسا وەڵامی دایەوەو
ووتی: (ئەی نەوەی بێ بڕواو لارو
چەوت، تاکەی لەگەڵتان بمێنمەوەو
بارتان هەڵگرم؟) بەپیاوەکەی ووت:
(کوڕەکەت بهێنە ئێرە.) 42لەکاتێکدا
کوڕەکە دەهات، ڕۆحە پیسەکە
کوتای بەزەویدا بەتوندی ڕایتەکاند،
دوای ئەمە عیسا ڕۆحە پیسەکەی
دەرکرد، کوڕەکە چاك بووەوەو
دایەوە دەست باوکی. 43خەڵکەکە
هەمووی لەتوانای مەزنی خودا
سەرسام بوون.

کاتێ خەڵکەکە سەرسام مابوون،
لــە هەموو ئەو شتانەی عیسا کردی،
عیسـا بەقوتابیەکانی ووت: 44(با ئەم
ووشـانە بچـێتە گوێـتانەوە، ڕۆڵــەی
مــرۆڤ خەریکــە بدرێــتە دەســـتی
خــەڵکی.) 45بــەڵام ئــەوان ئەمــە
تێنەگەیشـتن، شـاراوەبـوو لێـیان،
هەروەها ترسان پرسیاری لـێبکەن.

گەڕان بەدوای پلەو پایەدا

46گفـتوگۆیەك لەنێوانـیان پـەیدا
بوو سەبارەت بەوەی کامیان مەزنترە.
47عیسـا بــەنـیازی دڵــیانی زانــی،
منداڵـێکی بچـکۆڵەی لای خۆیــەوە
ڕاگــرتو 48پــێی ووتــن: (ئــەوەی
بـەناوی مـنەوە پێشـوازی لەم منداڵە
بکــات، ئــەوا پێشــوازی لـــە مــن
دەکـات، ئـەوەش پێشـوازی لــەمن
دەکات، ئەوا پێشوازی لەوە دەکات
کـە نـاردوومی. چونکە بچووکترینی
هەمووتان مەزنترینتانە.)

ئەوەی دژمان نییە لەگەڵمانە

49یۆحەنــــنا دەســـــتی کــــــرد
بــەقسـەکردنو ووتــی: (گــەورەم،
یەکـێکمان بینـی بەناوی تۆوە ڕۆحی
پیســـی دەردەکــــرد، ئــــێمەش
نـەمانهێشت لەبەرئەوەی لەگەڵمان
دوات ناکەوێ.) 50عیسا پێی ووت:
(ڕێــی لــێمەگــرن، گــەر یەکــێك
بەربەرەکانی نەکردن ئەوا لەگەڵتانە.)
51کـاتێ خـەریك بـوو ڕۆژانــی
لــەخاچدانی نزیك بێتەوە، بڕیاری دا
بـەرەو قـودس بڕوات. 52لەپێشییەوە
چـەند نـێرراوێکی نـارد، ڕۆیشـتنو
چـوونە لادێیەکی سامریەکانەوە تاکو
شـوێنێکی بـۆ ئامـادە بکەن. 53بەڵام
ئـــەوان بـــەپێشـــوازیکردنی ڕازی
نــەبوون، چــونکە بــەرەو قـــودس
دەچـوو. 54کـاتێ یاقوبو یۆحەنای
قوتابـیانی ئەمــەیان بـینی، ووتــیان:
(گەورەم، دەتەوێ داوا بکەین تا ئاگر
لەئاسمانـەوە بێـتە خـوارەوە لــەناویان
بـەرێ؟) 55ئەویش ئاوڕی لێ دانەوەو
سەرزەنشـتیکردن. 56 ئینجا ڕۆیشتن
بۆ دێیەکی تر.

نرخی دواکەوتنی عیسا

57کـاتێ بەڕێدا دەڕۆیشتن، یەکێ
پـێی ووت: (گـەورەم بـۆ هەرکوێ
بڕۆیـت دوات دەکەوم.) 58عیساش
پـێی ووت: (ڕێـوی کونــی هەیــەو
باڵندەی ئاسمان هێلانە، بەڵام ڕۆڵەی
مـرۆڤ تەنانەت جێگایەکی نییە سەری

بخاته سەر.) 59بەیەکێکی کەی ووت:
(دوام کەوە.) ئەمەیان ووتی:
(گەورەم ڕێگەم بدە بابڕۆم باوکم
بنێژم.) 60عیساش پێی ووت: (واز
لەمردووان بهێنە با مردووەکانیان
بنێژن، بەڵام تۆ بڕۆ مزگێنی
پادشاهێتی خودا بدە.) 61یەکێکیتر
پێی ووت: (گەورەم، من لەگەڵت
دێمو دوات دەکەوم، بەڵام ڕێگەم
بدە یەکەمجار ماڵئاوایی لەخێزانەکەم
بکەم.) 62عیساش پێی ووت: (هەر
کەسێك دەست لەسەر گاسن
دابنێو ئاوڕبداتەوە بۆ دواوە،
بەکەڵکی پادشاهێتی خودا نایەت.)

عیسا حەفتا کەسیتر دەنێرێ

10

پاش ئەمە خوداوەند حەفتا
کەسیکەی دەستنیشانکرد، دوو
دوو ناردنی، تاکو پێش ئەو بڕۆن بۆ
هەموو شارو جێگایەك کە خەریك
بوو بۆی دەڕۆیشت. 2جا پێی ووتن:
(دروێنە زۆرە بەڵام کرێکار کەمە،
داوا لەگەورەی دروێنە بکەن تا
کرێکار بۆ دروێنەکەی بنێرێ. 3بڕۆن
ئەوا من دەتاننێرم وەك بەرخ بۆ ناو
گورگ. 4نەکیسەی پارە لەگەڵ
خۆتان بەرن نەتوورەکە نەپێڵاو،
لەڕێگا سڵاو لەکەس مەکەن. 5
چوونە هەر ماڵێکیش، یەکەمجار سڵاو
بکەنو بڵێن: با ئاشتی لەم ماڵە بێت،
6گەر لەماڵەکەدا ئاشتیخوازی
تیابێت، ئەوا شایانی ئەو ئاشتیەن.
گەر نەشبێت ئەوا سڵاوەکە بۆ خۆتان
دەگەڕێتەوە. 7لەو ماڵە بمێنەوەو
لەوەی هەیانە بخۆنو بخۆنەوە، چونکە
کرێکار شایانی ئەوەیە کرێی خۆی
وەرگرێ. ئەوەندە ماڵەو ماڵیش
مەکەن. 8چوونە هەر شارێك، کە
دانیشتوانی پێشوازی لێکردن،
ئەوەی دەتاندەنێ بیخۆن. 9ئەو
نەخۆشانەی تیایەتی چاکی بکەنەوەو
پێیان بڵێن پادشاهێتی خودا نزیك
بووەتەوە، 10لەهەر شارێکیش
خەڵکەکەی نەیانویستن بڕۆنە سەر
شەقامەکانیو بڵێن: (11وا ئێمە
تەنانەت تۆزی شارەکەتان کە
بەپێمانەوەیە دەیتەکێنینەوە بەسەرتان،
بەڵام ئەوە بزانن: پادشاهێتی خودا
نزیك بووەتەوە.)، 12من پێتان دەڵێم:
(شاری سەدوم* لەڕۆژی دوایدا
ناخۆشیو ئازاری کەمترە لەو
شارانەی کە ئێوەی لێ دەردەکرێن.
(13خاك بەسەرت ئەی کورەزین!

خاك بەسەرت ئەی بەیتسەیدا!
گەر لە سورو سەیدا ئەو كارە
سەرسوڕهێنەرانە بكرایە كە لەلای
ئێوە كرا، خەڵكەكەی هەر
لەزووەوە تۆبەیان دەكردو خۆیان
لەخۆڵەمێش وەردەداو جلی
ماتەمداریان لەبەردەكرد. 14بەڵام
لەڕۆژی لێپرسینەوەدا
چارەنووسی سورو سەیدا
لەئێوە باشتر دەبێ. 15تۆش ئەی
كەفەرناحوم، دەتەوێ بڵند
بیتەوە تا ئاسمان؟ نەخێر، تۆ
دەكەویتە قووڵایی دۆزەخەوە.
(16ئەوەی گوێتان بۆ
ڕادەگرێ، گوێ بۆ من
ڕادەگرێ، ئەوەی
ڕەتاندەكاتەوە ئەوا من
ڕەتدەكاتەوە، ئەوەش من
ڕەتدەكاتەوە، ئەوە
ڕەتدەكاتەوە كە منی ناردووە.)

گەڕانەوەی نێرراوان

17دوای ئەمە هەر حەفتا
كەسەكەی ناردبوونی بەشادیەوە
گەڕانەوەو ووتیان: (گەورەم،
تەنانەت ڕۆحە پیسەكانیش بەناوی
تۆوە ملكەچمانن.) 18ئەویش پێی
ووتن: (شەیتانم دی وەك بروسكە
لەئاسمانەوە هەڵدێرا بۆ خوارەوە. 19
ئەوەتا من دەسەڵاتم داونەتێ پێبنێن
بەمارو دووپشكو هێزی دوژمن،
هیچ شتێكیش ئازارتان نەدات. 20
بەڵام دڵخۆش مەبن بەوەی ڕۆحەكان
ملكەچتانن، بەڵكو دڵخۆش بن
بەوەی ناوتان لە ئاسماندا نووسراوە.)

دەرخستنی نهێنی بۆ هەژاران

21لەوكاتەدا عیسا بەڕۆحی پیرۆز
زۆر شادومانبوو، ووتی:
(سوپاستدەكەم ئەی باوك،
خوداوەندی ئاسمانو زەوی، چونكە
ئەم كارانەت لەداناو زانایان
شاردۆتەوە بۆ منداڵانت
ئاشكراكردووە. بەڵێ ئەی باوك
لەبەرئەوەی بەلاتەوە واباشترە!
22(هەموو شتێك لەلایەن
باوكمەوە دراوە پێم، كەس نازانێ
ڕۆڵە كێیە باوك نەبێ، كەسیش نییە
بزانێ باوك كێیە تەنها ڕۆڵەو ئەوە
نەبێ، كە ڕۆڵە دەیەوێ بۆی ئاشكرا
بكات.) 23ئینجا ئاوڕی لەقوتابیەكانی
دایەوەو بەتەنها بەوانی ووت:
(خۆزگەدەخوازرێ بە چاوتان،
بەوەی ئێستا دەیبینن. 24من پێتان

دەڵێم، زۆر لەپێغەمبەرانو پادشایان،
ئاواتەخوازی بینینی ئەوە بوون کە
ئێوە ئێستا دەیبینن، بەڵام نەیان بینی،
هەروەها ببیستن ئەوەی ئێوە ئێستا
دەیبیستن، بەڵام نەیانبیست.)

سامریە دڵ پڕ لەبەزەییەکە

25یەکێ لەزانایانی شەریعەت لێی
هاتەپێشەوە، بۆ ئەوەی تاقی‌بکاتەوە،
ووتی: (مامۆستا چی بکەم بۆ ئەوەی
ژیانی هەتاهەتایی بەدەست بهێنم؟) 26
ئەویش پێی ووت: (چی نووسراوە
لەتەورات، چۆن دەیخوێنیتەوە؟)
27وەڵامی دایەوە: ({خوداوەند
خودات خۆش‌بوێ بەهەموو دڵو
هەموو گیانو هەموو تواناو هەموو
بیرتەوە، هەروەها ئەوەی لێت نزیکە
وەك خۆت خۆشت بوێ.}) 28عیسا
پێی ووت: (وەڵامەکەت ڕاستە. گەر
هاتوو کارت پێ‌کرد ژیانی هەتاهەتایی
بەدەست دەهێنی.)
29بەڵام پیاوەکە ویستی
خۆی بە کابرایەکی ڕاست‌ودروست
دەرخات، دیسان لەعیسای پرسی:
(باشە کێیە ئەوەی لێم نزیکە؟) 30
عیسا وەڵامی دایەوە ووتی:
(مرۆڤێك لەقودسەوە بۆ ئەریحا
دەچوو، کەوتە دەست چەند
دزێکەوە، پارەو جلەکانیان
لێ‌سەندو ئازاریان داو برینداریان
کرد، ئینجا بە نیوە مردوویی
بەجێیان‌هێشتو ڕۆیشتن. 31وا
ڕێکەوت کاهینێك لەهەمان ڕێگەوە
بڕوات، کاتێ ئەوی بینی، چووە
ئەوبەری ڕێگاکە دوور
لەبریندارەکەو بەجێی‌هێشت. 32
هەروەها کابرایەکی لاویش، لەوێوە
تێپەڕی، کاتێ گەیشتە ئەو شوێنە،
سەیری کرد، ئەویش چووە ئەوبەری
ڕێگاکەو بەجێی‌هێشت. 33بەڵام
کابرایەکی سامری کە لەوێوە
دەڕۆیی، هاتەسەری، کاتێ بینی
بەزەیی پیاهاتەوە، 34چووە پێشەوە
لێی، دوای ئەوەی ڕۆنو شەرابی
بەسەر برینەکانی‌کردو تیماری‌کرد،
سواری وولاخەکەی خۆی‌کردو
گەیاندیە میوانخانەیەكو لەوێ
چاودێری‌کرد. 35ڕۆژی دووەم کاتێ
میوانخانەکەی بەجێ دەهێشت، دوو
دیناری دەرکردو دای بەخاوەن
میوانخانەکەو پێی ووت: (چاودێری
بکە چەندی تریشی پێویست بوو،
کە گەڕامەوە دەیدەم.) 36کامیان لەم
سیانە بەنزیك دەزانی بۆ ئەوەی

کەوتە دەست دزەکان؟) 37وەڵامی
دایەوە: (ئەوەی بەبەزەییەوە
هەڵسوکەوتی لەگەڵ کردو
یارمەتیدا.) ئینجا عیسا پێی ووت:
(تۆش برۆ هەمان شت بکە.)
38کاتێ بەڕێگاوە بوون چوونە
دێیەك، ژنێك ناوی مەرسا بوو،
پێشوازی لێکردو بردییە ماڵەکەی
خۆی. 39خوشکی ئەم ژنە ناوی
مریەم بوو، لەبەرپێی دانیشت بۆ
ئەوەی گوێ لەووتەکانی بگرێت، 40
بەڵام مەرسا سەرقاڵیشت
ئامادەکردن بوو، هاتو ووتی:
(گەورەم سەیر ناکەیت خوشکم
بەجێیهێشتووم کارەکان بەتەنها
بکەم؟ پێی بڵێ با بێت یارمەتیم
بدات.) 41بەڵام عیسا وەڵامی
دایەوەو ووتی: (مەرسا، مەرسا، تۆ
سەرقاڵو شێواوی دەربارەی زۆر
شت. 42بەڵام تەنها یەك شت
پێویستە، مریەم شتە باشەکەی
هەڵبژاردووە، ئەوەی لێی
ناسەنرێتەوە.)

فێرکردن دەربارەی نوێژ

11
عیسا لەشوێنێکی دیاریکراو نوێژی
دەکرد، کاتێ تەواوبوو یەکێ
لەقوتابیەکانی پێی ووت: (گەورەم
نوێژکردنمان فێربکە هەروەك یەحیا
قوتابیەکانی فێرکرد.) 2ئەویش پێی
ووتن: کاتێ نوێژ دەکەن بڵێن: (ئەی
باوکمان لەئاسمان با ناوت پیرۆز
بێت، با پادشاهێتیەکەت بێت، 3نانی
ڕۆژانەمان هەموو ڕۆژێك بدەری. 4
لەگوناهمان خۆش بە، چونکە ئێمەش
لە گوناهی ئەوانە خۆش دەبین، کە
هەڵەمان بەرامبەر دەکەن. مەمانخەرە
تاقیکردنەوە.)
5ئینجا پێی ووتن: (گەر یەکێ
لەئێوە هاوڕێیەکی هەبێت لەنیوە
شەودا بڕوا بۆ لایو پێی بڵێ
هاوڕێم، سێ نانم بەقەرز بدەری، 6
هاوڕێیەکم لەدوورەوە هاتووە بۆ لام،
هیچم نییە بیدەمێ، 7بەڵام
هاوڕێیەکەی لەدیوی ژوورەوە
وەڵامی بداتەوە: (هەراسانم مەکە
دەرگام داخستووە، ئەوەتا خۆمو
منداڵم لەناو جێگادایین ناتوانم
هەستمو بتدەمێ.) 8من پێتان دەڵێم:
(گەر بێتو ئەو کەسە هەڵنەستێ
بیداتێ لەبەر هاوڕێیەتی، لەپاشان هەر
هەڵدەستێو بەپێی پێویست دەیداتێ،
لەبەر سووربوونی کابرا لەسەر

داواكارييەكەی.

(9لەبەرئـــەوە پێـــتان دەڵـــێم، داواكــەن، پێــتان دەدرێ، بگــەڕێن دەدۆزنــەوە، لــەدەرگــا بدەن، لێتان دەكرێـتەوە. 10هەركەسێك داواكات دەيدرێـــتێ، ئـــەوەی بگـــەڕێ دەدۆزێتەوە، ئەوەش لەدەرگا دەدات لێیدەكرێـتەوە. 11چ باوكێك لەئێوە گــەر كوڕەكــەی داوای ماســی لـێبكـات لــەباتی ماســی مــاری دەداتــێ؟ 12يــان داوای هــێلكەی لـێبكات دووپشكی دەداتێ؟ 13گەر بێـتو ئێوەی بەدكار، بزانن ئاوها بە مندالّەكانــتان شــتی بــاش بــدەن، كەواتــە دەبــێ بــاوكی ئاسمــانی چەند باشترتان پێ بدات؟ كە ڕۆحی پيرۆزە دەيدات بەوانەی داوای لـێدەكەن.)

عيساو سەرۆكی شەيتان

14عيســا ڕۆحی پيسی دەردەكرد لــەكابـرايەك كــە لاڵ بــوو بوو پێی، كــاتێ ڕۆحــە پيســەكەی دەركــرد پيـاوەكە دەسـتیكـرد بە قسەكردن، هــەموو سەرسام بوون، 15هەندێكيان نــەبێ ووتــيان: (ئــەو ڕۆحــی پــيس دەردەكات بە بەعلەزبولــی سەرۆكی ڕۆحــە پيســەكان.) 16ئيــنجا داوای نيشــانەيەكی ئاسمانــيان لـــێكــرد بۆ ئــەوەی تــاقی بكەنەوە. 17بەلاّم عيسا زانی بير لەچی دەكەنەوە، پێی ووتن: (هـــەر وولاّتـــێك دوو بــــەرەكی تێبكــەوێ وێــران دەبێــت، هــەر ماڵێكـيش بـبێ بە دوو بەشەوە خۆی ڕاناگـریو تێكدەچێ. 18گەر بێتو شـەيتان ئاوهـا بووبێ بەدوو بەشەوە، ئــيتر پادشــاهێتيەكەی چــۆن خــۆی ڕادەگــرێ؟ ئــێوە ووتــتان مــن بــە بەعلــەزبول ڕۆحــی پيس دەردەكەم، 19گەر من بەو ڕۆحی پيس دەربكەم، ئايــا دەبــێ نەوەكانــتان بەكێ دەريان بكــەن؟ بۆيــە ئەوان حوكمتان بەسەر دەدەن. 20بــەلاّم گــەر مــن بەپەنجەی خــودا ڕۆحــی پــيس دەركــەم، ئــەوا پادشاهێتی خوداتان بەسەر دەچەسپێ. 21كــاتێ مــرۆڤی بەهــێزو بــەتوانــا بە هـــەموو چـــەكێكەوە پارێـــزگاری لەماڵەكــەی دەكــات، نــاو ماڵەكەی پارێــزراوە. 22بــەلاّم گــەر يەكــێكی لــەخۆی بەهــێزتر بێـتە سـەری ئەوا ســــەردەكەوێ بەســــەريداو ئـــەو چـــەكانەی پشـــتی پـــێ بەســـتووە لێیدەسێنێ، دەسكەوتەكانيش دابەش دەكـات. 23ئەوەی لەگەڵم نييە دژی مـنە، ئـەوەش لەگـەڵم كۆناكاتـەوە،

بڵاوی دەکاتەوە.

گەڕانەوەی ڕۆحی پیس بۆ لەش

24کاتێ ڕۆحێکی پیس لەیەکێك
دێتە دەرەوە، بەشوێنە بێئاوەکان
دەگەڕێ بەدوای حەسانەوەو دەستی
ناکەوێ، ئینجا دەڵێ با بگەڕێمەوە
بۆ ئەو ماڵەی بەجێمهێشت.
25کاتێ
دێتەوە، دەبینێت گسكدراوەو
ڕازاوەیە.
26ئەوسا دەڕوا لەگەڵ
خۆی حەوت ڕۆحی پیسی تر دەهێنێ
کە خراپترن لەخۆی، دەچنە ئەو
مرۆڤەوەو تیایدا جێگیردەبن، ئینجا
باری ئەو مرۆڤە لەجاران خراپتر
دەبێ.)
27کاتێ عیسا ئەمانەی دەووت،
ژنێك لەناو خەڵکەکەوە دەنگی
بەرزکردەوەو ووتی:
(خۆزگەدەخوازرێ بەو دایکەی لێی
بووی‌و بەو مەمکەی شیری
پێداوی.)
28بەڵام ئەو ووتی: (با
خۆزگە بەوانە بخوازرێ، کە گوێ
لەووشەی خودا دەگرن‌و کاری پێ
دەکەن.)

داواکردنی نیشانەی ئاسمانی

29کاتێ خەڵکێکی زۆر
لێی کۆبوونەوە، ووتی: (ئەم نەوەیە
نەوەیەکی بەدکارە، داوای نیشانە
دەکەن، بەڵام هیچ نیشانەیەکیان
پێنادرێت تەنها نیشانەی یونس
پێغەمبەر نەبێت.
30چۆن یونس
نیشانە بوو بۆ دانیشتوانی نەینەوا،
ڕۆڵەی مرۆڤیش نیشانەیە بۆ ئەم
نەوەیە.
31شاژنی باشوور* لەڕۆژی
لێپرسینەوەدا بەرامبەر ئەم نەوەیە
ڕادەوەستێت‌و تاوانباری دەکات،
چونکە لەوپەڕی جیهانەوە هات بۆ
ئەوەی گوێ لەدانایی سلێمان
بگرێ. ئەوەتا مەزنتر لەسلێمان
لێرەیە.
32هەروەها دانیشتوانی
نەینەوا لەڕۆژی لێپرسینەوەدا لەگەڵ
ئەم نەوەیە ڕادەوەستن‌و تاوانباری
دەکەن، چونکە تۆبەیانکرد کاتێ
ئاگادارکردنەوەی یونسیان بیست،
جا ئەوەتا مەزنتر لەیونس لێرەیە.

چاو چرای لەشە

33(کەس چرا هەڵناکاو

---

*__شاژنی باشوور:__ مەبەست شاژنە بەلقیسە کە فەرمانڕەوای یەمەن بوو لەسەردەمی حەزرەتی سلێمان.

لەجێیەکی شاراوەدا دایینێ، یاخود
لەژێر تەشتێك، بەڵکو دەیخاتە سەر
شوێنێکی بەرز، تاکو ئەوانەی دێنە
ژوورەوە ڕووناکیەکە ببینن. [34]چاو
چرای لەشە، گەر چاوت باش بێت
لەشت هەمووی ڕووناکیە، بەڵام
گەر چاوت تروسکایی تیا نەبێت،
ئەوا لەشت هەمووی تاریکیە. [35]
کەواتە ئاگاداربە ئەو ڕووناکیەی
تیاتدایە نەبێت بەتاریکی. [36]گەر
بێتو لەشت هەمووی ڕووناکی
بێتو هیچ تاریکی تێدا نەبێ، ئەوا
هەمووی وەك چرایەك کە ڕووناکی
دەدات، دەدرەوشێتەوەو ڕووناکە.)

سەرزەنشتکردنی فەریسیەکان

[37]کاتێ عیسا قسەی دەکرد،
فەریسیەك داوای لێکرد نانی
نیوەڕۆ لای ئەو بخوا. ئەویش چووە
ماڵەکەیو لەگەڵی لەسەر خوان
دانیشت. [38]بەڵام فەریسیەکە سەری
سوڕما لەوەی عیسا پێش نان دەست
ناشوات. [39]خوداوەند پێی ووت:
(ئێوەی فەریسی دەرەوەی پیاڵەو
قاپتان پاك دەکەنەوە، بەڵام ناوەوەتان
پڕە لەچەتەییو پیسی. [40]ئەی
بێمێشکینە، ئایا ئەوەی دەرەوەی
دروست کردووە ناوەوەشی دروست
نەکردووە؟ [41]جا ئەوەی لەناو قاپو
قاچاختاندایە بەهەژارانی ببەخشن،
تاکو هەموو شتێکتان پاك بێتەوە.
[42]جا قوڕ بەسەرتان ئەی
فەریسیەکان ئێوە دەیەکی نەعناعو
ڕازیانەو سەوزەواتی تر دەدەن، بەڵام
دادپەروەریو خۆشەویستی خودا
پشت گوێ دەخەن، پێویستە ئەمانە
بەجێبهێننو ئەوانەی تریش
لەیادنەکەن. [43]قوڕ بەسەرتان ئەی
فەریسیەکان، چونکە ئێوە حەز
لەڕیزی پێشەوەی کۆبوونەوەو
کۆڕەکان دەکەنو دەتانەوێ لەشوێنە
گشتیەکان سڵاوتان بەگەرمی
لێبکرێ. [44]قوڕ بەسەرتان، ئێوە
لەو گۆڕە وونبووانە دەکەن کە
خەڵکی بێ ئەوەی بزانن بەسەریاندا
دەڕۆن.)
[45]لێرە یەکێك لەمامۆستایانی
شەریعەت پێی ووت: (ئەی مامۆستا،
ئەم قسانەت ئێمەش دەگرێتەوە.) [46]
ئینجا عیسا ووتی: (قوڕ بەسەر ئێوەش
زانایانی شەریعەت، ئێوە باری قورسو
گران دەخەنە سەر شانی خەڵکی،
بەڵام خۆتان سەری پەنجەیەکی
لێنادەن بۆ یارمەتیدانیان. [47]قوڕ

بەسەرتان، چونکە ئێوە گۆڕ بۆ ئەو
پێغەمبەرانە هەڵدەبەستن، کە
باوباپیرتان کوشتوویانن. 48 کەواتە
ئێوە شایەتی دەدەن لەسەر
باوباپیرانتانو ڕازین بە کردەوەکانیان،
ئەوان پێغەمبەرانیان کوشتو ئێوەش
گۆڕەکانیان بۆ هەڵدەبەستن. 49 هەر
لەبەر ئەمەشە خودا دەفەرمووێو
دەڵێ: {من پێغەمبەرو نێرراویان بۆ
دەنێرم، بەڵام ئەوان دەیانکوژنو
دەیان چەوسێننەوە.} 50 تاکو خوێنی
ڕژاوی هەموو پێغەمبەران لەسەرەتای
دروست بوونی جیهانەوە بچێتە ملی
ئەم نەوەیە، 51 هەر لەخوێنی هابیلەوە
تا خوێنی زەکەریا کە لەنێوان
قوربانگاو پەرستگادا کوژرا. بەڵێ
پێتان دەڵێم: (ئەوانە هەمووی لەم
نەوەیە داوادەکرێ.) 52 قوڕ بەسەرتان
ئەی زانایانی شەریعەت، چونکە ئێوە
کلیلی زانیاریتان هەڵگرتووە، بەڵام
نەخۆتان دەچنە ژوورەوە نە
ڕێدەدەن خەڵکی تر بچێتە
ژوورەوە.)

53 کاتێ عیسا بەم شێوەیە قسەی
لەگەڵ دەکردن، مامۆستایانی
شەریعەتو فەریسیەکان بەتەواوی
ڕقیان لێهەڵگرت، زۆر بابەتی
تریان هێنایە پێشەوە، بۆ ئەوەی لێی
بدوێ، 54 تا بە ووشەیەك بیگرنو
تووشی بکەن.

راستگۆییو بێ دووڕوویی

12

لەوکاتەدا کە خەڵکی بەهەزاران
کۆبووبوونەوە، بەجۆرێ یەك یەکی
پێشێل دەکرد، عیسا دەستی کرد
بەقسەکردنو یەکەمجار بەقوتابیەکانی
ووت: (ئاگاداری هەویرترشی
فەریسیەکان بن، کە دووڕووییە. 2
هیچی شاراوە نییە، ئاشکرا نەبێتو
هیچ نهێنییەك نییە نەزانرێ. 3 هەموو
ئەوانەی لەتاریکی ووتوتانە،
لەڕووناکی دەبیسترێ، ئەوەش کە
لەماڵ بەچرپە ووتوتانە، لەسەربانەکان
بانگەوازی پێدەکرێ.)

4 لەبەرئەوە ئەی
خۆشەویستەکانم، مەترسن لەوانەی
بەلەش دەتانکوژن، چونکە لەوە
زیاتر ناتوانن هیچ بکەن. 5 بەڵام من
پێتان دەڵێم لەچی بترسن، لەوە
بترسن کە توانای هەیە لەدوای مردن
بتانخاتە دۆزەخەوە، بەڵێ پێتان دەڵێم
لەوە بترسن. 6 ئەوە نییە پێنج
چۆلەکە بە دوو فلس دەفرۆشن؟

لەگەڵ ئەوەشدا خودا یەکێك لەوانی
بیرناچێ، [7]تەنانەت قژی سەریشتان
ژمێرراوە. کەواتە مەترسن، ئێوە
باشترن لەچۆلەکە. [8]بەڵام پێتان
دەڵێم: ئەوەی لەبەردەم خەڵکی دانم
پیابنێ، ڕۆڵەی مرۆڤیش لەبەردەم
فریشتەکانی خودا دانی پیادەنێ. [9]
ئەوەش کە لەبەردەم خەڵکی دانم
پیانانێ، بەهەمان شێوە لەبەردەم
فریشتەکانی خودا دانی پیانانرێ. [10]
ئەوەی قسەیەك بەڕۆڵەی مرۆڤ بڵێ،
دەبەخشرێ، بەڵام ئەوەی کفربکات
بەرامبەر ڕۆحی پیرۆز، نابەخشرێ.
[11]کاتێ دەتانهێننە بەردەم
کەنیشتەکانو لێپرسراوانو
دەسەڵاتداران، گوێ مەدەن بەوەی
چی یاخود چۆن وەڵام دەدەنەوە. [12]
چونکە ڕۆحی پیرۆز ئەوەی کە
پێویستە بیڵێن دەیدا بەگوێتان.) [13]
ئینجا لەناو کۆمەڵەکەدا یەکێك پێی
ووت: (مامۆستا، بە براکەم بڵێ
ئەوەی بۆمان بەجێماوە بەشی بکات
لەگەڵم.) [14]بەڵام ئەو پێی ووت:
(ئەی مرۆڤ، کێ منی کردووە بە
دادوەر یاخود بەشکەر بە سەرتان؟)
[15]بە خەڵکەکەی ووت: (ئاگاداربنو
خۆتان بپارێزن لەچاوبرسێتی، چونکە
ژیانی مرۆڤ بەزۆری سامانەکەی
نییە.)

نموونەی دەوڵەمەندی بێمێشك

[16]ئینجا نموونەیەکی بۆ هێنانەوەو
ووتی: (مرۆڤێکی دەوڵەمەند
زەوییەکەی بەرووبوومێکی زۆریدا.
[17]بیری کردەوەو ووتی: چی بکەم
کە من شوێنی تەواوم نەبێ بۆ
کۆکردنەوەی بەرووبوومەکەم؟ [18]جا
ووتی: وا دەکەم، عەمبارەکانم
تێكدەدەمو لەوان گەورەتر
دروستدەکەم، ئیتر لەوێدا هەموو
بەرووبوومەکەم دادەنێمو کۆی
دەکەمەوە. [19]ئەوسا بەخۆم دەڵێم،
ئەی دڵ ئەوەتا بەشی چەندین ساڵت
هەیە، کەواتە بحەسێوەو بخۆو بخۆوەو
دڵشادبە. [20]بەڵام خودا پێی ووت:
ئەی بێ مێشك، هەر ئەم شەو ڕۆحت
دەردەچێ، ئەوەی کۆتکردەوە بۆ
کێ دەبێ؟ [21]بەهەمان شێوە دەبێ ئەو
کەسەی گەنجینە بۆ خۆی
کۆدەکاتەوەو لای خودا دەوڵەمەند
نییە.)

خودا خەممان دەخوات

[22]بەقوتابیەکانی ووت: (جا

لەبەرئەمـە پێـتان دەڵێم، گوێمەدەن
بـەژیان چی بخۆن، بەلـەش چی لـەبەر
بکـەن، 23ژیان گرنگترە لـەخواردنو
لەشـیش گـرنگترە لـەجل. 24سەیری
قەلـەڕەش بکەن، نەدەچێنیو نەدروێنە
دەکـات. عـەمباریشـینیـەو هـیچ
کـۆناکاتـەوە، بەڵام خودا دەیژیێنێ.
ئایـا ئـێوە لـەباڵندە باشترنین؟ 25بەڵام
کێ لـەئێوە گەر زۆر بایەخ بەم شتانە
بـدات، دەتوانـێ تەنانـەت ڕۆژێـك
لەژیانی درێژتر بکات؟ 26جا کە ئێوە
تواناتان بەسەر بچووکترین شت نییە،
بۆچـی بایـەخ دەدەن بـەشتی تر؟ 27
سەیری گوڵاڵە سوورە بکەن، چۆن
نەشـونما دەکـات، نە هیلاك دەبێتو
نـە دەڕێسـێ. بـەڵام پێـتانی دەڵـێم:
تەنانــەت سـلێمانیش لــەو پــەڕی
مەزنـیدا بەرگی وەك یەکێك لەوانی
لەبەرنەکـردووە. 28گەر بێتو خودا
ئـاوا بـەرگ بکاتـە بـەری گژوگـیا
هەرچـەندە ئەمـڕۆ لــەکـێڵگەدایەو
بـەیانی فـڕێ دەدرێتە تەنوورەوە. ئایا
دەبـێ چەند زیاتر جلی باشتان لـەبەر
بکـات ئـەی کەم باوەڕینە؟ 29داوای
ئەوە مەکەن چی بخۆنو چی بخۆنەوە،
مەپەشـۆکێن. 30ئەمانـە هـەمووی بێ
باوەڕەکـانی ئـەم جـیهانە هـەوڵی بۆ
دەدەن، بـەڵام ئـێوە باوکتان دەزانێ
کـە پێویسـتان بەمانە هەیە. 31بەڵکو
داوای پادشـاهێتی خـودا بکـەن،
ئەوانەی دیکەتان هەموو بۆ دەبێت.
32مەترسـە ئـەی مـێگەلی بچـووك،
چـونکە باوکـتان دڵـشـادە
پادشـاهێتیتان بداتـێ. 33ئـەوەی
هەتانـە بیفرۆشـنو ببەخشـن
بەهـەژاران، بـۆ خۆتـان لـەئاسمان
سامانێك دروستبکەن کە نافەوتێو
گەنجینـەیەك کـە لـەبن نایەت، نەدز
لـێی نـزیك دەبێـتەوە نەمۆریانە لێی
دەدات. 34چـونکە مـرۆڤ گەنجیـنەی
لـەهـەر کـوێ بێـت دڵـی لـەوێ
دەبێت.

نموونەی کۆیلە دەست پاکەکان

35ئامـادەبن بـا پشـتێنتان بەستراو
بێـتو چـراتان ڕۆشـن بێت، 36وەك
ئەوانـەبن کە چاوەڕوانی گەورەکەیان
دەکەن تا لـەسەر شایی بگەڕێتەوە، بۆ
ئـەوەی کـە هاتـەوەو لە دەرگایدا،
دەسـتبەجێ دەرگای لـێبکەنەوە.
37خۆزگەدەخوازرێ بەو ئیشکەرانەی
کـە گەورەکەیان لـەکاتی گەڕانەوەیدا
دەیانبیـنێ بەخەبـەرن. ڕاسـتیتان پـێ
دەڵـێم، ئیـنجا گەورەکـەی لەسـەر

خوان دایان‌دەنێت‌و قۆڵ هەڵدەکا
تاکو خزمەتیان بکات. [38]هەروەها
خۆزگەدەخوازرێ پێیان، گەر هاتوو
گەڕانەوەی گەورەکەیان لەکاتێکدا
بێت، کە دوو بەش یاخود سێ بەشی
شەو ڕۆیشتبێ‌و ئەوان هێشتا هەر
بەخەبەربن. [39]بەڵام ئەوە بزانن، گەر
بێت‌و خاوەن‌ماڵ بزانێت لەچ
کاتێکدا دز دێتە سەری، ئەوا بەخەبەر
دەمێنێتەوەو ماڵەکەی بەجێ‌ناهێڵێ
تابدزرێ. [40]کەواتە ئێوەش ئاوا
ئامادەبن، چونکە ڕۆڵەی مرۆڤ
لەکاتێکدا دەگەڕێتەوە کە نایزانن.)
[41]پەترۆس لێی‌پرسی: (گەورەم،
ئەم نموونانە بەئێمە دەڵێی یان بەهەموو
خەڵکی؟) [42]عیسای خوداوەند
ووتی: (کێیە ئەو جێگرە دەست‌پاک‌و
ژیرەی کە گەورەی ماڵ بەسەر
خاووخێزانی دایدەنێ هەتا خواردنیان
لەکاتی خۆیدا بۆ ئامادە بکات؟ [43]
خۆزگەدەخوازرێ بەو ئیشکەرە،
کاتێ گەورەکەی دەگەڕێتەوە دەیبینێ
هەڵدەستێ بەو کارە. [44]ڕاستیتان
پێ‌دەڵێم: ئینجا گەورەی ماڵەکە
ئیشکەرەکەی دادەنێ لەسەر هەموو
ماڵ‌و سامانێکی کە هەیەتی. [45]بەڵام
گەر ئەم ئیشکەرە لەدڵی خۆیدا
ووتی: گەورەکەم دوادەکەوێ
لەگەڕانەوەی، دەست بکات
بەلێدانی ئیشکەرەکانی تر بەژن‌و
بەپیاوەوە، هەروەها بخواو بخواتەوەو
خۆی سەرخۆش‌بکات، [46]ئەوسا
گەورەکەی لەڕۆژێك دەگەڕێتەوە کە
چاوەڕێی ناکات‌و لەکاژێرێك کە
نایزانێ، ئینجا گەورەکەی
سزای‌دەدات‌و دەیخاتە ڕیزی
ناپاکانەوە. [47]ئەو ئیشکەرەی
داواکارییەکانی گەورەی ماڵ
دەزانێت، بەڵام بەدەستی ئەنقەست
کاری پێ‌ناکات، سزا دەدرێ. [48]
ئەوەش کە داواکاریەکان نازانێت‌و
هەڵە دەکات، سزاکەی کەمترە.
ئەوەی زۆری پێدراوە، داوای زۆری
لێ‌دەکرێ، ئەوەش زۆری لادانراوە،
داوای زیاتری لێ‌دەکرێ.

عیساو جیهان

[49](من هاتووم تاکو لەسەر زەوی
ئاگرێك بکەمەوە، چەند دڵخۆشم
بەوەی دەست‌بکات بەسوتاندن! [50]
بەڵام جارێ دەبێ لەئازار
هەڵبکێشرێم، چەند نارەحەتم تا
دێتەدی. [51]وادەزانن من هاتووم تەنها
ئاشتی بهێنمە سەر زەوی؟ پێتان

دەڵێم: نەخێر، بەڵكو دووبەرەكیو
جیابوونەوەم هێناوە. 52هەر
لەئێستاوە، گەر لەماڵێكدا پێنج
كەسی تێدا بێت، سیانیان
لەدووانیان، یان دووانیان لەسیانیان
جیادەبنەوە. 53باوك لەكوڕ، كوڕ
لەباوك، دایك لەكچ، كچ لەدایك،
خەسوو لەبووك، بووك لەخەسوو
جیادەبنەوە.) 54دیسان بەخەڵكەكەی
ووت: (كاتێ ئێوە لەڕۆژئاواوە هەور
دەبینن، خێرا دەڵێن: ئەم هەورە
بارانی بەدەمەوەیە، هەر بەو شێوەیەش
دەبێت. 55كاتێكیش بای باشوور
دێت، دەڵێن گەرما دەست
پێدەكات، هەر بەو شێوەیەش
دەبێت. 56ئەی دووڕووەكان، ئێوە
دەزانن ڕووی زەویو ئاسمان
بخوێننەوە، چۆن نازانن ئەم سەردەمە
بخوێننەوە؟ 57هەروەها بۆچی بەخۆتان
دادپەروەرانە حوكمنادەن؟ 58كاتێ
یەكێك شتێكی بەسەرتەوەیەو
دەیەوێ بۆ دادگات ببات، هەوڵبدە
هەر لەڕێگا لەگەڵی ئاشتبیتەوە،
ئەگینا ڕاتدەكێشێت بۆ لای دادوەرو
دادوەریش دەتداتە دەست پۆلیس،
پۆلیسیش ڕەوانەی بەندیخانەت
دەكات. 59پێت دەڵێم: لەوێ نایەیتە
دەرەوە هەتا دوا پول نەدەیتەوە.)

پێویستی تۆبەكردن

13

لەمكاتەدا، هەواڵی ئەوەیان
بەعیسادا، كە پیلاتۆس* هەندێ
لەپیاوانی شاری جەلیلی لەكاتی
پێشكەشكردنی قوربانیەكانیان
كوشتووەو خوێنی لەگەڵ خوێنی
قوربانیەكان تێكەڵاو كردوون. 2
عیسا پێی ووتن: (ئایا بەڕای ئێوە، ئەو
جەلیلیانەی كوژران گوناهیان
زیاتربوو لەو خەڵكەی تری جەلیل،
بۆیە وایان بەسەرهات؟ 3من پێتان
دەڵێم: نەخێر، گەر بێتو ئێوەش
تۆبەنەكەن هەمووتان ئاوها تیادەچن.
4یاخود ئەو هەژدە كەسەی تاوەری
سیلوام بەسەریاندا كەوتو كوشتنی،
گوناهبارتر بوون لەدانیشتوانی
قودس؟ 5من پێتان دەڵێم: نەخێر،
بەڵام گەر ئێوەش تۆبەنەكەن
هەمووتان ئاوها تیادەچن.)

نموونەی هەنجیری بێبەر

6ئینجا ئەم نموونەیەی باس كرد:
(كابرایەك لەباخەكەیدا دار
هەنجیرێكی هەبوو، هات تاكو بزانێ

بەری گرتووە، سەیری کرد هیچی پێوە
نییە. 7بانگی باخەوانەکەی کردو
ووتی: من ماوەی سێ ساڵە دێم،
تاکو لەبەرەکەی ببەم، کەچی هیچی
پێوە نابینم، بیبڕەوە، بۆچی
زەویشمان لێبگرێ؟ 8بەڵام
باخەوانەکەی ووتی: گەورەم، ئەم
ساڵیش وازی لێبهێنە، زەویەکەی
دەوروبەری هەڵدەگێڕمەوەو کەمێ
بابەتی بەهێزبوونی تێدەکەم. 9بەڵکو
بەر بگرێ، گەر نەبوو ئەوسا
بیبڕەوە.)

چاککردنەوەی ژنێك لەشەممە

10عیسا ڕۆژێکی شەممە
لەکەنیشت خەریکی فێرکردنبوو،
11ئافرەتێکی لێبوو ماوەی هەژدە
ساڵ بوو ڕۆحی لاواز دەستی
بەسەریدا گرتبوو، پشتی قەمبوور بوو
بوو، نەیدەتوانی بەرێکی ڕاوەستێ. 12
کاتێ عیسا ژنەکەی بینی، بانگی کردو
پێی ووت: (خوشکە، با ڕزگارت بێ
لەلاوازییەکەت.) 13ئینجا دەستی
خستە سەر ئافرەتەکە، دەستبەجێ
ئافرەتەکە پشتی ڕاست بووەوەو
دەستی کرد بەستایشی خودا. 14بەڵام
سەرۆکی کەنیشت تووڕە بوو،
چونکە عیسا لەڕۆژی شەممەدا
خەڵکی چاککردەوە، بەخەڵکەکەی
ووت: (تەنها شەش ڕۆژ
لەهەفتەیەکدا ڕۆژی کارکردنە لەو
ڕۆژانەدا وەرن بۆ چاکبوونەوە، نەك
لەڕۆژی شەممەدا.) 15عیسای
خوداوەند وەڵامیدایەوە: (ئەی
دووڕووەکان! ئایا هەر یەك لەئێوە،
لەڕۆژی شەمماندا ناڕوات گاکەی
یاخود گوێدرێژەکەی بکاتەوەو
بیبات ئاوی بدات. 16ئەوەتا ئەم ژنە
کە یەکێکە لەنەوەی ئیبراهیم، ماوەی
هەژدە ساڵە بەستراوی دەستی
شەیتانە نابێ ئازادبێ لەڕۆژی
شەممەدا؟)
17کاتێ عیسا ئەمەی ووت،
بەرهەڵستکەرانی شەرمەزاربوون.
ئینجا هەموو خەڵکەکە دڵشاد بوون
بەگشت ئەو کارە مەزنانەی کردی.

نموونەی دەنکە خەرتەلە

18عیسا پرسیاری کردو ووتی:
(پادشاهێتی خودا لەچی دەکات،
وەك چی وایە؟ 19لەدەنکە
خەرتەلەیەك دەکات، کابرایەك
هێنایو لەکێڵگەکەی ڕواندی، ڕواو
بوو بەدارێکی گەورە، بەشێوەیەك کە

بالندەی ئاسمان لەسەر لق‌و چلەکانی
حەسانەوە.)

نموونەی هەویرترش

20دیسان ووتی: (پادشاهێتی
خودا لەچی دەکات؟ 21
لەهەویرترشێك دەکات، کە
ئافرەتێك پارچەیەکی لێ‌دەهێنێ،
دەیخاتە ناو چەند ڕبە ئاردێکەوە تا
هەموو هەویرەکە هەڵدێت.)

دەرگای تەنگ

22کاتێ عیسا بۆ قودس دەچوو،
بەشارو لادێکان تێ‌دەپەڕی‌و خەڵکی
فێردەکرد. 23یەکێك لێی‌پرسی:
(گەورەم ئایا ژمارەی ئەوانەی
ڕزگاریان دەبێت کەمە؟) ئەویش
پێیانی ووت: 24(هەوڵ بدەن
لەدەرگای تەنگەوە بچنە ژوورەوە،
من پێتان دەڵێم: زۆر کەس
هەوڵدەدەن بچنە ژوورەوە، بەلام
ناتوانن. 25دوای ئەوەی گەورەی ماڵ
هەڵدەستێت‌و دەرگا دادەخات،
ئێوەش لەدەرەوە دەمێننەوە،
لەدەرگادەدەن‌و دەڵێن: گەورەم،
لێمان بکەوە! ئەویش پێتان دەڵێ:
من ناتانناسم، ئێوە لەکوێوە
هاتوون؟ 26ئەوسا ئێوەش دەڵێن:
لەگەڵتدا خواردمان‌و خواردمانەوە،
لەشەقامەکانمان فێرت دەکردین. 27
ئینجا ئەویش دەڵێ: پێتان دەڵێم من
نازانم ئێوە کێن‌و لەکوێوە هاتوون،
وونبن لەبەرچاوم ئەی بەدکاران! 28
جا لەوێدا دەبێت بەگریان‌و
چرکەچرکی ددان، کاتێ دەبینن
ئیبراهیم‌و ئیسحاق‌و یاقوب‌و هەموو
پێغەمبەران لەپادشاهێتی خودان،
بەلام ئێوە دەرکراونەتە دەرەوە. 29
ئینجا خەڵکی لەڕۆژهەلات‌و
لەڕۆژئاواوە، لەباکوورو
لەباشوورەوە دێن، لەسەر خوان
دادەنیشن لەپادشاهێتی خودا. 30زۆر
لەوانەی دواهەمینن دەبنە یەکەمین‌و
یەکەمینەکانیش دەبنە دواهەمین.)

عیساو هێرۆدس

31لەو کاتەدا هەندێ
لەفەریسیەکان هاتنە لای عیساو
پێیان ووت: (ئێرە بەجێ‌بهێڵەو بڕۆ،
چونکە هێرۆدس دەیەوێ بتکوژێ.)
32ئەویش پێی ووتن: (بڕۆن بەو
ڕێویە بڵێن، من ئەمڕۆ و بەیانی ڕۆحە
پیسەکان دەردەکەم‌و نەخۆشەکان
چاك دەکەمەوە، ئینجا لەڕۆژی

سێهەم هەموو شتێك تەواو دەكەم.
[33]بەڵام ئەمڕۆ و بەیانیو ڕۆژانی
داهاتوو، دەبێت بەردەوام بم
لەڕۆیشتن، بەڕێگای خۆم، چونكە
پێغەمبەر لەناونابرێت لەقودس
نەبێت.)

عیسا دڵتەنگە بۆ قودس

[34](ئەی قودس، ئەی قودس،
ئەی بكوژی پێغەمبەرانو
بەردبارانكەری ئەوانەی بۆت
نێردران، چەند جار ویستم
منداڵەكانت بەیەكەوە كۆ بكەمەوە،
هەروەك چۆن مریشك جوجەڵەكانی
لەژێر باڵی كۆدەكاتەوە، بەڵام
نەتانویست. [35]ئەوەتا ماڵەكەتان
بەوێرانكراوی دەمێنێتەوە. با
پێتان بڵێم، ئیتر نامبیننەوە، تا ئەو
كاتەی هاواردەكەن، پیرۆزە ئەوەی
بەناوی خوداوەند دێت.)

چاكردنەوەی نەخۆش لەشەممە

14
عیسا لەڕۆژی شەممەدا، چووە ماڵی
یەكێك لەسەركردە فەریسیەكان بۆ
نانخواردن، ئەوانەی لەوێ بوون
چاویان لەعیسا نەدەتروكاندو بەباشی
سەرنجیان دەدا. [2]چونكە بەرامبەری
كابرایەك كە نەخۆشی ئاوبەنی هەبوو
دانیشت بوو. [3]عیسا ڕووی كردە
مامۆستایانی شەریعەتو فەریسیەكانو
ئەوانەی لەوێدا بوون، لێیپرسین:
(ئایا نەخۆش چاكردنەوە، لەڕۆژی
شەممەدا دەبێ یان نا؟) [4]كاتێ ئەوان
هیچ وەڵامێكیان نەدایەوە. ئەویش
كابرای بانگكردو چاكی كردەوەو
بەڕێی كرد. [5]گەڕایەوە پرسیاری
لێكردن: (كێ لەئێوە كوڕەكەی
یان گاكەی لەڕۆژی شەممەدا
بكەوێتە بیرەوە ناچێ یەكسەر دەری
بهێنێ؟) [6]لێرەش نەیانتوانی هیچ
وەڵامێكی بدەنەوە.

خۆت بەبەرز مەگرە

[7]دوای ئەوەی سەیریكرد، چۆن
هەندێ لەدانیشتوان ڕیزی
پێشەوەیان گرتووە، نموونەیەكی بۆ
هێنانەوە، ووتی: [8](كاتێ یەكێك
بانگتان دەكات بۆ سەر شایی، باشتر
وایە نەچیتە ڕیزی پێشەوە، چونكە
لەوانەیە ئەو شوێنە بۆ یەكێكی
گرنگتر لەتۆ دانرابێ. [9]ئینجا ئەوەی
بانگی كردوون، دێتو پێت دەڵێ:
ئەو شوێنە چۆڵكە بۆ ئەم پیاوە، تۆش

تەریق دەبیتەوە، ئینجا لەڕیزی دواوە دەگەڕێیت بۆ شوێنێك لێی دانیشی. [10]کاتێ بانگ دەکرێیت، هەوڵبدە لەدواوە دانیشە، تا ئەوەی بانگی کردوویت، بێتو پێت بڵێ: هاوڕێم، هەستە وەرە پێشەوە، لەم کاتە ڕێزت لای دانیشتووان زیاتر دەبێ. [11]ئەوەی خۆی بەگەورە دانێ نزم دەکرێتەوە، ئەوەش خۆی بەبچووك دادەنێ بەرزدەکرێتەوە.) [12]ئینجا بەوەی بانگی کردووە، ووتی: (کاتێ نانی نیوەڕۆ یان ئێوارە دەکەیت، هاوڕێو براو خزمو دراوسێ پارەدارەکانت بانگ مەکە، نەوەك ئەوانیش دوایی بانگت بکەنەوەو چاکەت بدەنەوە. [13]بەڵکو ئەگەر نانخواردنێکت سازکرد، هەژارو پەککەوتەو شەلو کوێر بانگ بکە، [14]خۆزگەت پێدەخوازرێ گەر ئەمەت کرد، چونکە ئەوان ناتوانن پاداشتت بدەنەوە، چونکە لەڕۆژی زیندووبوونەوەی ڕاستودروستاندا پاداشتت دەدرێتەوە.)

نموونەی میوانداریيەك

[15]یەکێك لەدانیشتووان، کاتێ ئەمەی بیست، ووتی: (خۆزگەم بەوەی لەپادشاهێتی خودا نان دەخوات.) [16]ئینجا عیسا ووتی: (کابرایەك داوەتێکی گەورەی کردو خەڵکێکی زۆری بۆ بانگکرد. [17]کاتی نانخواردن ئیشکەرێکی نارد، بۆ ئەوەی بەمیوانەکان بڵێ: فەرموون هەموو شتێك ئامادەیە. [18]بەڵام هەموو یەك لەدوای یەك داوای لێبووردنیان کرد، یەکەمیان ووتی ئەمڕۆ کێڵگەیەکم کڕیووەو ئێستا دەبێ بڕۆم بۆ ئەوێ، تکایە لێم ببورە. [19]ئەوی کەیان ووتی: پێنج جووت گام کڕیوە دەمەوێ بچم بزانم چۆنن، تکایە لێم ببوورە. [20]یەکێکی کەشیان ووتی: ژنم هێناوە لەبەرئەوە ناتوانم بێم. [21]ئینجا ئیشکەرەکە گەڕایەوەو هەمووی بەگەورەکەی ڕاگەیاند. ئینجا گەورەی ماڵەکە زۆر تووڕەبوو، بەئیشکەرەکەی ووت: بڕۆ دەرەوە، بۆ شەقامی ناو شارو کۆڵانەکان، چی هەژارو پەککەوتەو شەلو کوێر هەیە بانگیان بکە بۆ ئێرە. [22]پاش ماوەیەك ئیشکەرەکە گەڕایەوەو ووتی: گەورەم ئەوەی فەرمانتدا کرا، هێشتا هەر شوێن ماوە. [23]

گەورەی ماڵ ووتی: دیسان برۆ بۆ
ڕێگاو مەیدانەکان بەزۆر خەڵك
بهێنە ماڵەوە، تاکوماڵەکەم پڕبێ. 24
پێتان دەڵێم: لەوانەی بانگکرابوون
هیچیان تامی نانی ماڵم ناکەن.)

ئەوەی لەقوتابیان داوادەکرێ

25خەڵکێکی زۆر لەگەڵی
دەڕۆیشتن بەرێدا، ئاوڕی لێ دانەوەو
پێی ووتن: 26(گەر یەکێك بیەوێ
لەگەڵم بێت، پێویستە منی زیاتر
خۆش بوێ، تەنانەت لەدایكو
باوکی، ژنو مندالی، خوشكو
براشی، بگرە لەخۆشی زیاتر، تەنها
بەم شێوەیە دەتوانێ ببێتە قوتابی من.
27هەروەها ئەوەی ناتوانێ خاچەکەی
هەڵگرێتو دوام بکەوێت، ناتوانێ
ببێتە قوتابیم. 28کێ هەیە گەر بیەوێ
تاوەرێك دروست بکات، دانانیشێ
پارەکەی بژمێرێو بزانێ پارەی
ئەوەی هەیە کارەکەی پێ تەواو
بکات؟ 29نەوەك دەستبکات
بەدانانی بناغەو لەدوایدا نەتوانێ
تەواوی بکات، ئەوسا خەڵکی
گاڵتەی پێدەکەن، 30دەڵێن ئەوە چی
بوو! دەستی بە دروستکردن کردو
نەیتوانی تەواوی بکات؟ 31یان چ
پادشایەك، بیەوێ شەڕ بکات لەگەڵ
پادشایەکی کەدا، یەکەمجار دانانیشێت
هەتا ڕاوێژی ئەوە بکات، چۆن بە دە
هەزار کەسە سەربکەوێ بەسەر
بیست هەزار کەس، کە خەریکن
بەرەو ڕووی دەکشێن، 32ئەگینا خۆ
هەتا لەشکرەکە دوورە، خێرا خەڵك
دەنێرێ بۆ ڕێککەوتن. 33کەواتە هەر
بەم شێوەیە، گەر یەکێك لەئێوە واز
لەهەموو شتێك نەهێنێ کەهەیەتی،
ناتوانێ ببێتە قوتابی من.)

نموونەی خوێ

34(خوێ شتێکی زۆر باشە، بەلام
کە سوێری نەما، چی سوێریەکەی بۆ
دەگەڕێنێتەوە؟ 35ئەوسا بەکەڵکی
هیچ نایەت، نە بۆ زەوی نە بۆ
بەهێزکردنی زەوی، ئینجا ناچار فڕێ
دەدرێت. کێ گوێی هەیە با گوێ
بگرێ.)

گەڕان بەدوای وونبووان

15
هەموو باجگرانو گوناهباران دەهاتن
بۆ گوێگرتن لەووتەکانی عیسا. 2
فەریسیەکانو مامۆستایانی شەریعەت
بەمە تووڕە دەبوونو دەیان ووت:

(ئـەم کابرایە پێشوازی لەگوناهباران
دەکاتو لەگەڵیان نان دەخوات.) [3]
عیساش نموونەیەکی بۆ هێنانەوەو
ووتی: ([4]کێ لەئێوە گەر سەد سەر
مەڕی هەبێتو دانەیەکی لێ وون
بێت، نەوەدو نۆیەکەی تر لەدەشت
بەجێ ناهێڵێتو ناگەڕێ بەشوێن
مەڕە وون بووەکەدا، تا دەیدۆزێتەوە؟
[5]ئینجا کە دۆزیەوە، بەخۆشیەوە
دەیخاتە سەرشانیو [6]دەیهێنێتەوە بۆ
ماڵەوە، هاوڕێکانیو دراوسێکانی
بانگ دەکاتو پێیان دەڵێت: دڵشاد
بن لەگەڵم چونکە ئەو مەڕەی وون
بووبوو، دۆزیمەوە. [7]من پێتان دەڵێم
هەر بەم شێوەیەش، لەئاسمان دەبێ
بەشادی گەر یەکێك لەگوناهباران
تۆبە بکات، زیاتر لەنەوەدو نۆ کەسی
ڕاستودروست کە پێویستیان بە
تۆبەکردن نییە.

کاتێ پارەت وون دەبێ

[8](یان چ ئافرەتێ گەر دە پەنجایی
هەبێ، یەکێکیانی لێ بکەوێت،
هەڵناسێ، چرا هەڵبکاو دەست
بکات بەگەسك دانی ماڵەکە بە
ووردی، تا دەیدۆزێتەوە؟ [9]کاتێ کە
دۆزیەوە، بۆ هاوڕێو دراوسێکانی
دەگێڕێتەوەو پێیان دەڵێ: دڵشادبن
لەگەڵم چونکە پارە وون بووەکەم
دۆزیەوە. [10]من پێتان دەڵێم: هەر بەم
شێوەیە، بەتۆبەکردنی گوناهبارێك،
دەبێتە شادی لەنێوان فریشتەکانی
خودا.)

نموونەی کوڕی وونبوو

[11]ئینجا ووتی: (کابرایەك دوو
کوڕی هەبوو. [12]بچووکەکەیان بە
باوکی ووت باوکە چیم بەردەکەوێ
لەبەشی خۆم بمدەرێ، کابراش چی
سامانی هەبوو کردی بەدوو بەشەوەو
بەشێکی دانا بۆ کوڕە بچووکەکەی.
[13]دوای چەند ڕۆژێك، کوڕی
بچووك چی هەبوو هەمووی
کۆکردەوە، ئینجا کەوتە ڕێ بۆ
وولاتێکی دوور، لەوێ چی هەبوو
هەمووی لەڕابواردن خەرجکرد. [14]
کاتێ کوڕە هیچی بەدەستەوە نەما،
گرانی کەوتە ئەو ناوچەیە، ئینجا
هەستی بەوەکرد کە پێویستی بەشتێك
هەیە پێی بژی. [15]دوای ئەوەی چووە
لای کابرایەك لەدانیشتوانی ئەو
ناوچەیە، کابرا ناردی بۆ کێڵگەکەی
تاکو بەرازەکانی بۆ بلەوەڕێنێ. [16]
برسێتی وای لەکوڕەکرد حەزبکات

لەخرنووکی بەرازەکان بخوات، بەڵام ئەوەشی بەتەواوی دەست نەدەکەوت. 17ئینجا بیری‌کردەوەو ووتی: ئاخۆ چەند نان بمێنێتەوە لەبەر ئەو کەسانەی لای باوکم ئیش دەکەن، ئەوەتا منیش لێرەدا خەریکە دەمرم لەبرسا. 18با بگەڕێمەوە بۆ لای باوکم، پێی دەڵێم: بابە من بەرامبەر بەئاسمانو بەرامبەر بەتۆ هەڵەم کرد. 19ئیتر شایانی ئەوە نیم بەکوڕی تۆ بانگ بکرێم، بمکە بەیەکێك لەئیشکەرەکانت. 20ئەوسا کوڕە هەڵساو گەڕایەوە بۆ لای باوکی کاتێ باوکی لەدوورەوە بینی، دڵی پێ‌سووتا، ڕای‌کرد بۆ لای‌و دەستی‌کردە ملی، بەگەرمیەوە ماچی‌کرد. 21ئینجا کوڕە پێی ووت: بابە من بەرامبەر بەئاسمانو بەرامبەر بەتۆ هەڵەم‌کرد، ئیتر من شایانی ئەوە نیم بەکوڕی تۆ بانگ بکرێم. 22بەڵام باوکەکە، بانگی ئیشکەرەکانی‌کردو ووتی: بڕۆن خێرا باشترین جلو بەرگ بهێننو لەبەری‌کەن، ئەنگوستیلەی بکەنە پەنجەو پێلاو بکەنە پێی. 23ئینجا بڕۆن گوێرەکە دابەستەکەش سەربڕن، تا بیخۆینو دڵخۆش بین. 24ئەم کوڕەم مردبوو، زیندووبووەتەوە، وون بووبوو، دۆزراوەتەوە، بادڵخۆش بین.

25کوڕی گەورەی کابرا، دوای ئەوەی لەکێڵگە گەڕایەوەو نزیك ماڵ بووەوە، گوێی لە دەنگی مۆسیقاو هەڵپەرکێ بوو. 26یەکێك لەئیشکەرەکانی بانگ‌کردو لێی‌پرسی، ئەوە چیە، چی ڕووی‌داوە؟ 27ئەویش وەڵامی دایەوەو ووتی: براکەت گەڕاوەتەوە، باوکیشت گوێرەکە دابەستووەکەی سەربڕیوە بۆی، چونکە بەزیندوویەتی گەڕاوەتەوە. 28برای گەورە تووڕەبوو، نەیویست بچێتە ژوورەوە. باوکی هاتە دەرەوەو لێی پاڕایەوە. 29بەڵام ئەو وەڵامی باوکی دایەوەو ووتی: ئەوەتا من ئەو هەموو ساڵە ئیشت بۆ دەکەم، بەرهەڵستی هیچ فەرمانێکم نەکردوویت، تەنانەت بزنێکیشت نەدامێ تاکو لەگەڵ هاوڕێکانم دڵم پێی خۆش بێت. 30بەڵام بۆ گەڕانەوەی کوڕەکەت، ئەوەی بە ڕابواردن لەگەڵ داوێن‌پیسان گوزەرانی تۆی خوارد، گوێرەکەی دابەستراوی بۆ سەردەبڕی. 31ئینجا باوکەکە پێی ووت: کوڕم، تۆ گشت کات

لەگەڵم دای، ئەوەی هەمە هی تۆیە،
32 بەڵام پێویستە دڵشاد بین و
کەیفخۆش بین، چونکە براکەت
مردبوو زیندووبووەوە، وونبوو بوو
دۆزراوەتەوە.)

نموونەی جێگری ناپاک

16

دیسانەوە عیسا بەقوتابییەکانی ووت:
(سەرکاری کابرایەکی دەوڵەمەند کە
دارایییەکەی بۆ بەڕێوە دەبرد،
تاوانبارکرا بەدەست بلاوی. 2 کابرای
دەوڵەمەند بانگی کردو لێی پرسی:
ئەمە چییە دەیبیستمەوە لێت؟ بڕۆ
حیسابەکانت بکەو بیخە بەردەستم،
ئیتر نامەوێ سەرکارم بیت. 3 کابرا
لەدڵی خۆی ووتی: باشە ئیتر من چی
بکەم، دوای ئەوەی گەورەکەم ئەم
ئیشەم لێدەسێنێتەوە؟ نە دەتوانم زەوی
بکێڵم نەسواڵیشم پێدەکرێ. 4 بەڵام
دەزانم چی دەکەم، ئەگەر دەرکرام
لەکارەکەم هەتا هاوڕێیان پێشوازیم
لێبکەن لەماڵەکانیان. 5 چوو
قەرزارەکانی کابرای دەوڵەمەندی
یەکە یەکە بانگکرد. لەیەکەمیانی
پرسی: چەند قەرزاری؟ 6 وەڵامی
دایەوە: سەد پێوانە ڕۆن. ئینجا پێی
ووت: قەیناکە تەنها پەنجا پێوانە
دەنووسم. 7 لەوی تری پرسی: ئەی
تۆ چەندت لەسەرە؟ ووتی سەد
فەردە گەنم. پێی ووت: ئەوا هەشتا
فەردەت بۆ دەنووسم. 8 لەدواییدا
کاتێ کابرای دەوڵەمەند بەمەی زانی،
ئافەرینی لەئیشکەرەکەی کرد،
چونکە بۆ داهاتووی خۆی بەژیرانە
بیری کردبووەوە. لەڕاستیدا ئەو
مرۆڤانەی ئەم جیهانەیان
هەڵبژاردووە، لێزانترن بۆ ژیانی سەر
زەویان لەڕۆڵەکانی ڕووناکی. 9
هەروەها پێتان دەڵێم: سامانی
لەناوچوو بۆ بەدەستهێنانی هاوڕێ
بەکاربهێنن، تا ئەگەر پارەت نەما
پێشوازیت لێبکرێ لەماڵی
هەتاهەتایی.
10 (ئەوەی لەکەم دەستپاك بێت
لەزۆریش دەستپاکە، ئەوەش
لەکەم ناپاکە، لەزۆریش ناپاکە. 11
گەر ئێوە دەستپاك نەبن لەسامانی
لەناوچوو، ئیتر کێ سامانی ڕاستی
دەداتە دەستتان؟ 12 گەر ئێوە
دەستپاك نەبن لەشتی خەڵکیکە،
ئیتر کێ شتی خۆتان دەداتێ؟ 13 هیچ
ئیشکەرێك ناتوانێ ملکەچی دوو
گەورە بێت: بێگومان یەکێکیانی

لـەوی تـر زیاتر دەوێت، یان دەچێتە
لای یەکێکـــیانو ئـــەوی تـــر
بـەجیٚدەهـێڵێ. بـەم شـێوە ئـێوەش
نـاتوانن، لەیـەك کـاتدا ملکەچـی
خـوداو پارە بن.) 14فەریسیەکان کە
زۆر پارەیـان خـۆشدەویست، دوای
ئـەوەی گوێیان لەهەموو ئەمانە بوو،
پـێی پیٚکـەنین. 15ئێـنجا عیسـا پـێی
ووتـن: (ئـێوە خۆتـان لای خـەڵکی
بەچاك دەردەخەن، بەڵام خودا دڵتان
بـاش دەناســیٚ. ئــەوەی خـــەڵك
پایـەداری دادەنـیٚ، لای خـودا بـیٚ
پایەیـــە. 16شــەریعەتو فـێرکردنی
پێغەمـبەران کـاری پیٚکرا هەتا هاتنی
یەحـــیا، لـــەو کاتـــەوە مزگێـــنی
پادشـاهێتی خـودا دەدریٚو هـەموو
کەسێك هەوڵ دەدات بۆی. 17بەڵام
ئەمــە لەیادمەکـەن، نـەمانی زەویو
ئاسمـان زۆر ئاسـانترە، لــەلابـردنی
خاڵیٚ لەخاڵەکانی شەریعەت.

تەڵاق دان

18(ئـــەوەی ژنەکـــەی تـــەڵاق
دەداتو یەکـێکی کـە دەهێـنیٚ، ئەوا
داوێـنپیسـی دەکـات. ئـەوەش کـە
تـەڵاقدراوێك دەهێنیٚ بەهەمان شێوە
داوێنپیسی دەکات.

نموونەی هەژارێكو دەوڵەمەندێك

19پـــیاوێکی زۆر دەوڵەمــــەند
هـەبوو، هـەموو ڕۆژێـك خـەریکی
ئاهـەنگ‌گـێڕان بوو، گرانبەهاترینو
جوانترێـن جـلی لەبەردەکـرد. 20
کابرایەکـیش نـاوی لــەعازر بـوو،
لەبەر دەرگاکەی کەوتبوو، برین لـێی
دابـوو. 21لەو بەر ماوەیەی دەخوارد
کـە فـڕیٚ دەدرایـە بەر دەرگا. زۆر
جـاریش سـەگ دەهـاتنو زمانـیان
بەبرینەکانی لەشیدا دەهێنا.

22کابـــرای هــــەژار مــــردو
فریشـتەکان بـردیانە لای ئـیبراهیم،
پاشـان کابـرای دەوڵەمەندیش مردو
نـێژرا. 23کـاتیٚ سـەری هەڵـبڕی،
ســەیریکرد لەدۆزەخدایــەو ئــازار
دەچـــێژیٚ. لـــەدوورەوە ئیـــبراهیمی
بینـیو لـەعازر لەباوەشـیدا بوو. 24
ئێـنجا هاواریکـرد: ئـەی ئیبراهیمی
بـاوك، بەزەییـت پێمدابێتەوە، لەعازر
بنـێرە تـا پەنجەکانی بەئاو تەڕ بکاتو
سەری زمانمی پیٚ ساردکاتەوە، ئەوەتا
لــەم ئاگرەدا ئازارم زۆرە. 25ئیبراهیم
پـێی ووت: کـوڕم، لـەبیرتـە تۆ چی
خۆشی هەیە هەموویت کردو بینیت،
لــەعازریش چـی دەردەسەری هەبوو
بـین، بـەڵام ئێسـتا ئـەو دڵـنەوایی

دەکرێـت‌و تۆش ئازار دەچێژیت. 26
سەرەڕای هەموو ئەمانە لەنێوان ئێمەو
ئێوە بۆشاییەکی گەورە هەیەو دانراوە،
ئـەوەی بـیەوێ لـێرەوە بێـتە لاتـان
ناتوانێـت، هـەمان شـت ئـەوەش کە
دەیـەوێ لای ئـێوەوە بێـتە لامـان
نـاتوانێ. 27ئێنجا کابرا ووتی: کەواتە
لێـت دەپاڕێمـەوە لـەعازر بنێرە بۆ
مـاڵی بـاوکم، 28لـەوێ پێـنج بـرام
هەیـە، تـاکو ئاگاداریـان بکاتـەوە،
نـەوەك ئەوانیش بێنە ئەم دۆزەخەوە.
29بـەڵام ئیـبراهیم پـێی ووت: ئەوان
﴿نووسینەکانی﴾ موساو پێغەمبەرانیان
هەیـە، دەبـا گوێیان بـۆ ڕاگرن. 30
ئەمـیش پـێی ووت: نەخـێر، ئەگـەر
یەکـێك لـەناو مـردووانەوە چوو بۆ
لایـان، ئـیتر تۆبە دەکەن. 31ئیبراهیم
ووتـی: کـە ئـەوان گوێیان لەموساو
پێغەمـبەران نەگـرت، ئـەوا بـاوەڕ بە
مردووی زیندووبووەوەش ناکەن.)

لـێخۆشبوون سنووری نییە
17

ئێـنجا عیسـا بـەقوتابـیەکانی ووت:
(کۆسـپ‌و گرفـت هـەر دێتە ڕێتان،
بـەڵام قوڕ بەسەر ئەو کەسەی لەسەر
دەسـتی دروسـت دەبـێ. 2باشترە بۆ
ئـەوکەسـە، بـەردی دەسـتاڕ بکرێتە
مـلی‌و فـڕێ بدرێتە دەریاوە، لەوەی
ئـەم بچووکانە تووشی گوناه بکات.
3ئاگاداری خۆتان بن، گەر براکەت
هەڵەی‌کـرد، گلـەیی لـێ‌بکـە، گەر
تۆبـەی‌کـرد لـێی‌بـبورە. 4ئەگـەر
لـەڕۆژێکدا حـەوت جـار هەڵـەی
بەرامـبەرکردیـت‌و هـەر حـەوت
جارەکەش گەڕایەوە لات‌و ووتی: من
تۆبـە دەکـەم، تـۆ لەسـەرتە لـێی
بـبووری.) 5ئێـنجا نـێرراوەکان
بـەخوداوەندیان ووت: (باوەڕمـان
زیادکـە!) 6خوداوەندیش پێی ووتن:
(ئەگـەر تـەنها ئـەوەندەی دەنکـە
خەرتەلـەیەك باوەڕتـان هەبووایـە، بە
دارتووتـان دەووت هەڵکەنـرێ لەو
زەویـیە، بـڕۆ نـاو دەریـاوە ئەوسـا
ئەویش بەقسەی دەکردن.
7کـێ لـەئێوە، گەر ئیشکەرێکی
هـەبێ‌و خـەریکی کـاری کـێڵگەو
لـەوەڕاندن بێـت، دوای ئـەوەی کە
دەگەڕێـتەوە، پـێی دەڵـێ: یەکسـەر
وەرە سـەرخوان؟ 8ئایـا پـێی نـاڵێ
شـتێکم بـۆ بهێنە با نانی ئێوارە بخۆم،
دان بەخۆت بگرەو بەردەستیم بکە تا
لـەنانەکـەم دەبمەوە. ئێنجا نۆرەی تۆ
دێـت بـۆ خواردن‌و خواردنەوە. 9ئایا

ئیشکەر شایانی سوپاسە گەرکارێکی
سەرشانی خۆی جیٚبەجیٚ بکات؟ [10]
ئێوەش بەم شێوەیە، کاتیٚ ئەو
فەرمانەی پێتان دراوە دەیکەن، بلێن
ئێمە ئیشکەری بیٚسوودین کاری
سەرشانی خۆمان جیٚبەجیٚ کردووە.)

چاکردنەوەی دە نەخۆش

[11]کاتیٚ عیسا بەرەو قودس
دەچوو، بەسامیرەو جەلیلدا
ڕۆیشت. [12]کاتیٚ چووە یەکێك
لەدێیەکان تووشی دە پیاوی گول
بوو، کە لەدوورەوە وەستابوون، [13]
هاواریان کردو ووتیان: (ئەی عیسا،
ئەی مامۆستا، بەزەییت پیاماندا
بێتەوە.) [14]ئەویش سەیری کردنو پێی
ووتن: (بڕۆن خۆتان پیشانی
کاهینەکان بدەن.) کاتیٚ ڕۆیشتن
لەڕێگا چاکبوونەوە. [15]یەکێك لەوانە
کە سەیری خۆی کرد وا پاك
بووتەوەو برینی پێوە نەماوە، گەڕایەوە
بەدەنگی بەرز ستایشی خودای کرد،
[16]لەبەرپێی عیسا خۆی بەدەمدا
خستو سوپاسی کرد، ئەم کابرایەش
سامری بوو.
[17]ئینجا عیسا ووتی: (ئایا
ئەوانەی پاكبوونەوە دە کەس
نەبوون، کوا نۆیەکەی تر؟ [18]
کەسی کە نەبوو لەوانە بگەڕێتەوەو
ستایشی خودا بکات، تەنها ئەم
بێگانەیە نەبیٚ؟) [19]ئینجا پێی ووت:
(هەستە بڕۆ، باوەڕت
ڕزگاری کردی.)

هاتنی پادشاهێتی خودا

[20]کاتیٚ فەریسیەکان لێیان پرسی:
(پادشاهێتی خودا کەی دێت؟)
وەلامی دانەوەو ووتی: (پادشاهێتی
خودا شتیٚ نیە بەچاو ببینریٚ، [21]
کەس ناتوانیٚ بەپەنجە نیشانیداو بلیٚ
ئەمەتا یان ئەوەتا، چونکە پادشاهێتی
خودا لەناوەڕۆکتاندایە.)
[22]ئینجا بەقوتابیەکانی ووت:
(ڕۆژانێك دێت، هیوا دەخوازن تەنها
ڕۆژێك لەڕۆژانی ڕۆڵەی مرۆڤ ببینن،
بەلام نایبینن. [23]ئینجا هەندیٚ هەن
پێتان دەڵێن، ئەوەتا لەوێیە یاخود
وەرن ئەمەتا لێرەیە، مەڕۆنو دوایان
مەکەون. [24]وەك بروسکە چۆن
لەئاسمان گەر لەلایەکەوە بێت،
لایەکەی تریش ڕووناك دەکاتەوەو
دەبینریٚ، هاتنەوەی ڕۆڵەی مرۆڤیش
بەو شێوەیە دەبێت. [25]بەلام پێویستە
جاریٚ پێش ئەوە، زۆر ئازار بکێشیٚو

ئەم نەوەیەش ڕەتیبکەنەوە. 26چی
لەسەردەمی نوح ڕوویدا، هەمان
شت لەسەردەمی ڕۆڵەی مرۆڤدا
ڕوودەدات. 27خەڵکی خەریکی
خواردنو خواردنەوەو شووکردنو
ژنهێنانی خۆیان بوون، تا ئەو ڕۆژەی
نوح چووە ناو کەشتیەکەو باوباران
دەستی پێکردو هەموویانی لەناوبرد.
28دیسان وەك سەردەمی لوت
کەخەڵکی هەموو خەریکی خواردنو
خواردنەوەو کڕینو فرۆشتنو
چاندنو دروستکردن بوون، 29بەڵام
لەو ڕۆژەی کە لوت لەشاری
سەدوم چووە دەرەوە، خودا ئاگرو
گۆگردی لەئاسمانەوە بەسەر
شارەکەیان باراندو هەمووی
لەناوبردن، 30لەگەڕانەوەی ڕۆڵەی
مرۆڤیشدا هەمان شت ڕوودەدات.
31ئەوەی لەو ڕۆژەدا لەسەربانە
پێویست ناکات ڕاکاتە خوارەوە بۆ
بردنی شتەکانی. ئەوەش کە
لەکێڵگەدا کاردەکات ئیتر پێویست
ناکات بگەڕێتەوە. 32بیهێننەوە
بەرچاوی خۆتان ئەوەی بەسەر
ژنەکەی لوت* هات. 33ئەوەی
بیەوێ ژیانی بباتەوە دەیدۆڕێنێ،
ئەوەش ژیانی دەدۆڕێنێ دەیباتەوە.
34پێتان دەڵێم: لەو شەوەدا دوو
کەس لەناو جێگایەکدان، یەکێکیان
دەبردرێو ئەوی کەیان بەجێدەمێنێ.
35یان دوو ژن بەیەکەوە دەستاڕ
دەکەن، یەکێکیان دەبردرێو
ئەوی کەیان بەجێدەمێنێ. ﴿36
هەروەها دوو کەس لەکێڵگەیەکدا
بەیەکەوە کار دەکەن، یەکێکیان
دەبردرێو ئەوی کەیان
بەجێدەمێنێ.﴾ 37قوتابیەکان
لەعیسایان پرسی: (ئەمە لەکوێ
دەبێ گەورەم؟) ئەویش وەڵامی
دانەوە: (لەکوێ کەلاك هەبێت داڵ
لێی کۆدەبێتەوە.)

نموونەی بێوەژنێكو دادوەرێك
18

عیسا نموونەیەکی بۆ باسکردن، بۆ
ئەوەی بەبەردەوامی نوێژبکەن بەبێ
بێزاری، 2ووتی: (لە شارێکدا
دادوەرێك هەبوو نە لەخوادەترسا نە
لەمرۆڤ. 3هەر لەو شارەش بێوەژنێك
هەبوو زۆر دەچووە لای بۆ
داواکردنی مافێکی خۆی
لەناحەزەکانی. 4ئەویش
داواکارییەکەی بەردەوام پشتگوێ
دەخست. بەڵام دادوەرەکە دوای

ماوەیەك لەدڵی خۆی ووتی: باشە من
وەك لەخوداو لەکەس ناترسم، 5با
هیچ نەبێ لەبەرئەوەی ئەو بێوەژنە
ئەوەندە بێزاری کردووم، با مافی بۆ
وەرگرم، ئەگینا وازناهێنیێو
هەردێتو سەرم دەهێنێتە ئێش.)
6خوداوەند ووتی: (گوێبگرن
ئەم دادوەرە زۆردارە چی دەڵێ، 7
چۆن خودا ماف وەرناگرێ بۆ
هەڵبژێراوانی ئەوانەی شەوو ڕۆژ
لێیدەپاڕێنەوە؟ ئایا درەنگ وەڵامیان
دەداتەوە؟ 8پێتان دەڵێم: ئەو خێرا
مافیان بۆ وەردەگرێ. بەڵام کاتێ
ڕۆڵەی مرۆڤ دەگەڕێتەوە، ئایا باوەڕ
دەبینێ لەسەر زەوی؟)

نموونەی فەریسیو باجگر

9ئەم نموونەیەی هێنایەوە بۆ
ئەوانەی خۆیان بەپیاوچاك دادەنێنو
ڕقیان لەخەڵکی دیکەیە. 10ووتی:
(دوو کەس چوونە پەرستگا بۆ
نوێژکردن یەکێکیان فەریسی بوو،
ئەوی کەشیان باجگر بوو. 11
فەریسیەکە لەدڵی خۆی ووتی:
سوپاس بۆ تۆ ئەی خودا من وەك
خەڵکی‌تر نیم، ئەوانەی چاوبرسیو
گوناهبارو داوێن پیسن، هەروەها
وەك ئەم باجگرەش نیم. 12
لەهەفتەیەکدا دووجار بەڕۆژوو دەبم،
دەیەکی ئەوەی دەستم دەکەوێ
دەیبەخشم.
13بەڵام باجگرەکە لەدوورەوە
ڕاوەستاو نەیتوانی ڕوو بەرزکاتەوە بۆ
ئاسمان، بەڵکو لەسنگی خۆیداو
ووتی: ئەی خودا تووڕەیی خۆت
لەسەر منی گوناهبار لادە. 14با من
پێتان بڵێم، ئەم باجگرە گەڕایەوە بۆ
ماڵەوە بە بێتاوانی، بەپێچەوانەی
کابرای فەریسی. ئەوەی خۆی بەرز
بگرێ نزم دەکرێتەوە، ئەوەش خۆی
نزم دەکاتەوە بەرزدەکرێتەوە.)

منداڵ شتێکی پیرۆزە

15ئینجا هەندێ کەس منداڵانیان
هێنا بۆ لای عیسا، تاکو دەستیان
لێدات، بەڵام قوتابیەکان ڕێیان
لێگرتن. 16جا عیسا منداڵەکانی
بانگکرد بۆ لای خۆیو ووتی: (واز

* ژنەکەی لوت: کاتێ ژنەکەی لوت لەگەڵ مێردەکەی سەدومی جێهێشت دڵی هەر لای ئەو شتانەبوو کە جێیهێشتبوو لەڕێ سەیری دواوەیکرد بۆیە دەستبەجێ بوو بەپەیکەرێکی خوێو لەشوێنی خۆی ڕەق بوو.

لەمنداڵان بهێنن با بێن بۆ لام، ڕێیان لێمەگرن، چونکە پادشاهێتی خودا بۆ ئەوانەیە کە وەکو ئەمانن. [17] ڕاستیتان پێدەڵێم: ئەوەی وەك منداڵێك پادشاهێتی خودا وەرنەگرێ ناچێتە ناوی.)

دەوڵەمەندیو ژیانی هەتاهەتایی

[18]دوای ئەمە، کابرایەکی دەسەڵاتدار، پرسیاری لێکردو ووتی: (ئەی مامۆستای باش، چیبکەم هەتا ژیانی هەتاهەتایی بەدەست بهێنم؟) [19]عیسا وەڵامیدایەوە: (بۆچی بانگم دەکەیت باش؟ کەس باش نییە تەنها خودا نەبێ. [20]تۆ ڕاسپاردەکان دەزانیت: داوێن پیسی مەکە، خەڵکی مەکوژە، دزی مەکە، شایەتی درۆ مەدە، ڕێزی دایكو باوکت بگرە.) [21]ئینجا کابرا ووتی: (ئەمانە هەمووی لەمنداڵییەوە زانیومەو لەسەری ڕۆیشتووم.) [22] کاتێ عیسا گوێی لەمە بوو، بەکابرای ووت: (کەواتە تەنها شتێکت ماوە، چیت هەیە بیفرۆشەو بەشیکە بەسەر هەژاران، تاکو لەئاسمان گەنجینەی خۆت دانێیت، ئینجا وەرە دوامکەوە.) [23]بەڵام کاتێ کابرا ئەمەی بیست، خەفەتێکی زۆری خوارد لەبەرئەوەی زۆر دەوڵەمەند بوو. [24]کاتێ عیسا ئەمەی لەکابرا بینی، ووتی: (ئای چەند گرانە، چوونە ژوورەوەی دەوڵەمەندەکان بۆ ناو پادشاهێتی خودا. [25]چوونە ژوورەوەی حوشترێ لەکونی دەرزییەوە، ئاسانترە لەچوونە ژوورەوەی دەوڵەمەندێ بۆ پادشاهێتی خودا.) [26]ئەوانەی لەوێ بوونو گوێیان لەمە بوو، ووتیان: (کەواتە کێ ڕزگاری دەبێت؟ [27] عیساش ووتی: (ئەوەی لای خەڵکی نابێت، لای خودا دەبێت.) [28]ئینجا پەترۆس ووتی: (ئەوەتا ئێمە هەموو شتێکمان بەجێهێشتووەو دواتکەوتووین.) [29]ئەویش پێی ووتن: (ڕاستیتان پێ دەڵێم: کەس نییە ماڵ، یاخود ژن، یاخود براو باوكو دایکی یان منداڵی لەپێناوی پادشاهێتی خودا بەجێهێشتبێو [30] دوو ئەوەندەی ئەوەی بەجێیهێشتووە هەر لەم جیهانەدا وەرنەگرێتەوەو لە جیهانی داهاتووش ژیانی هەتاهەتایی.)

باسی مردنو هەستانەوەی عیسا

31عیسا دوای ئەمە، هەر دوانزە
قوتابیەکەی بانگکردو پێی ووتن:
(ئەوا ئێمە بەرەو قودس دەڕۆین،
هەرچی پێغەمبەران لەبارەی ڕۆڵەی
مرۆڤەوە نووسیویانە، هەمووی
دێتەدی. 32ئەو دەدرێتە دەستی
ناجوولەکەکانو گاڵتەی پێدەکرێو
جوێنی پێدەدرێو تفیشی
لێدەکەن. 33دوای ئەوەی بەقامچی
لێی دەدەن، دەیکوژن. ئینجا
لەڕۆژی سێهەمدا زیندوودەبێتەوە.)
34بەڵام ئەوان هیچ لەمە نەگەیشتن،
چونکە ئەم باسە جارێ لایان شاراوە
بوو.

عیسا کوێرێك چاك دەكاتەوە

35کاتێ عیسا گەیشتە
دەورووپشتی ئەریحا، کابرایەکی
کوێری بینی لەسەر ڕێگا دانیشتبوو،
سواڵی دەکرد. 36کابراکە کە گوێی
لەڕۆیشتنی خەڵکەکە بوو، پرسیاری
کرد، ئەمە چیە؟ 37پێیان ووت:
(عیسای ناسیری لێرەوە
تێدەپەڕێ.) 38ئینجا کابرا خێرا
هاواریکردو ووتی: (ئەی عیسای
ڕۆڵەی داود، بەزەییت پێمدابێتەوە.)
39ئەوانەی لەپێشەوەبوون
سەرزەنشتیانکردو داوایان لێکرد
بێدەنگ بێت، بەڵام ئەو زیاتر
هاواری دەکردو دەیقیڕاند: (ئەی
ڕۆڵەی داود، بەزەییت پێمدابێتەوە.)
40عیسا ڕاوەستاو فەرمانیدا بیهێنن بۆ
لای. کاتێ نزیك بووەوە، لێیپرسی:
41(چیت لەمن دەوێ بۆتی بکەم؟)
کابرا ووتی: (گەورەم ڕووناکی
بگەڕێنەوە بۆ چاوم.) 42ئینجا عیسا
پێی ووت: (چاوت بکەوە، باوەڕت
چاکی کردیتەوە.) 43دەستبەجێ
کابرا چاوی کردەوەو ڕووناکی
تێکەوت، دوای ئەمە کابرا بەستایش
کردنی خوداوە دوای کەوت.
خەڵکەکەش کە ئەمەیان بینی،
دەستیانکرد بەستایشکردنی خودا.

عیسا دەبێتە میوانی زەکا

19

ئینجا عیسا چوو بۆ ئەریحاو بەناو
شارەکە تێدەپەڕی. 2لەوێ کابرایەك
هەبوو ناوی زەکا بوو. گەورەی
باجگرەکان بوو، کابرایەکی
پارەداریش بوو. 3دەیویست عیسا
ببینێتو بزانێ چۆنە، بەڵام نەیتوانی
چونکە بالای کورت بوو. 4

بەڕاكـردن ڕۆیشـتو بـەدارێكی ئەو ناوەدا هەڵگەڕا بەهیوای ئەوەی لەناو خەڵكەكـەدا عیسـا ببینێـت، كـاتێ بەوێدا دەڕوات.

[5]كـە عیسـا گەیشـتە ئەو شوێنە، چـاوی هەڵـبڕیو زەكـای بینی، پێی ووت: (زەكـا، خێرا وەرە خوارەوە، چـونكە مـن ئەمـڕۆ مـیوانی تۆم.) [6] زەكـاش بەخـێرایی هاتـە خـوارەوەو بەخۆشـیەوە پێشـوازی لـیّ كـرد. [7] كــاتێ خەڵكەكــە ئەمـــەیانبیــنی، دەسـتیانكـرد بـە بۆڵـەبۆڵكـردنو ووتــیان: (ئــەوەتا دەچــێتە مــاڵی كەســـێكی گوناهـــبار.) [8]زەكـــا لـەبـەردەمی عیسـادا ڕاوەسـتاو پێی ووت: (گـەورەم من دەمەوێ نیوەی سـامانم دابەشـكەم بەسـەر هەژارانو ئـەوەی زۆرم لـیّسـەندوەو شـتێكم لـێـیداگیركردووە بەچوار قات بۆی دەگەڕێـنمەوە.) [9]ئێـنجا عیسـا پـێی ووت: (ئـەوا ئەمـڕۆ ئەم ماڵو خێزانە ڕزگاریـان بـوو، لەبەرئـەوەی ئـەم پیاوەش لەنەوەی ئیبراهیمە. [10]چونكە ڕۆڵـەی مرۆڤ، هاتووە بۆ دۆزینەوەی ونبووەكانو ڕزگاركردنیان.)

نموونەی بەشە زیو

[11]كـــاتێ خەڵكەكـــە گوێـــیان گرتـبوو، باسی نموونەیەكی بۆ كردن چـونكە خەریك بوو لەشاری قودس نـزیك دەبـووەوە، زۆریـش باوەڕیان بەوەبوو كە پادشاهێتی خودا خەریكە وا دەردەكـەوێ. [12]عیســا ووتــی: (گـەورە پیاوێك ڕۆیشت بۆ شارێكی دوور، بۆ وەرگرتنی حوكمڕانی ئینجا بگەڕێـتەوە. [13]پێش ئەوەی بڕوات دە ئیشـكەری خـۆی بـانگكردو بەهەر یەكێكـیان دە بەشــە زیـوی دانــیّو ووتی: (بازرگانی بەم دراوانەوە بكەن تـا دەگەڕێمـەوە. [14]دانیشـتوانی ئەو ناوچـەیە كابرایان خۆش نەدەویست، دوابـەدوای ئـەو خەڵكیان نارد تاكو لــەوێ بڵــێن: ئـێمە نامانــەوێ ئـەم كابـــرایە فەرمانـــڕەوایمان بەســـەردا بكـات. [15]بـەڵام ئـەو فەرمانـڕەوایی ناوچـــەكەی وەرگـــرت. كـــاتێ گەڕایـەوە، فەرمانیدا ئەو دە كەسەی پارەكـەی دابوونـێ بێنە لای، تابزانێ هـەر یەكـە لـەو پارەیـەی كە لایەتی چـەندی قازانج كردووە. [16]یەكەمیان هاتـە پێشـەوەو ووتـی: گـەورەم دە بەشە زیوەكەت دە بەشی تری قازانج كــردووە. [17]ئــەویش پــێی ووت:

ئافەرین ئەی ئیشكەری چاك،
لەبەرئەوەی لەم پارە كەمە دەست
پاك بوویت، بڕۆ فەرمانڕەوابە بەسەر
دە شاری ناوچەكەم. 18دووەمیان
هاتە پێشەوەو ووتی: گەورەم دە
بەشە زیوەكەت پێنج بەشیتری
قازانج كردووە. 19بەمەشیانی ووت:
بڕۆ ببە بە فەرمانڕەوا بەسەر
پێنج شاردا.
20ئێنجا یەكێكیتریان هاتە پێشەوەو
ووتی: گەورەم ئا ئەوەتا دە بەشە
زیوەكەت بەپێچراوەیی لەم
دەستەسڕەدا پارێزگاریم كردووە، 21
لەڕاستیدا لێت دەترسم چونكە تۆ
مرۆڤێكی توندوتیژی، دەیبەیت
لەوەی داتنەناوەو دروێنە دەكەیت
لەوەی نەتچاندووە. 22ئەویش پێی
ووت: ئەی ئیشكەری بەدكار هەر
بەقسەكانت تاوانبارت دەكەم، تۆ كە
زانیت من كابرایەكی توندوتیژم،
ئەوەی دام نەناوە دەیبەمو ئەوەی
نەمچاندووە دروێنەی دەكەم. 23
بۆچی نەچوویت پارەكەم ببەیتە لای
پارە گۆڕەوەكان، تاكو لەكاتی
گەڕانەوەم خۆیو قازانجەكەشیم
وەربگرتایە. 24ئێنجا بەوانەی ووت
كە لەوێدا ڕاوەستاون. هەر دە بەشە
زیوەكەی لێبسەننەوەو بیدەن بەوەی
دە بەشەكەی قازانجكردووە. 25
ئەوانیش پێیان ووت: گەورەم ئەو دە
بەشە زیوی تریشی پێیە، 26ئەویش
ووتی: من پێتان دەڵێم ئەوەی
هەیەتی زیاتری پێدەدرێ، ئەوەش كە
نیەتی، ئەوەی لایەتی
لێیدەسەنرێتەوە. 27دوژمنەكانیشم،
ئەوانەی نەیان دەویست بەسەریان
فەرمانڕەوایی بكەم، بیانهێنن بۆ ئێرەو
لەبەردەمم بیانكوژن.)

عیسا بۆ قودس دەڕوات

28دوای ئەوەی عیسا ئەم قسانەی
تەواوكرد، كەوتە ڕێ بەرەو قودس.
29كاتێ لەدێی بەیتفاجیو لەدێی
بەیتعەنیا نزیك بووەوە، لای ئەو
شاخە بەناوبانگەی شاخی زەیتونی
پێدەوترێ، دووان لەقوتابیەكانی
ناردو 30پێی ووتن: (بڕۆن بۆ ئەو
دێیەی بەرامبەر، كاتێ دەچنە ناو
دێكە دەبینن جاشكێك بەستراوەتەوە،
ئەو جاشكە تا ئێستا هیچ كەسێك
سواری نەبووە، گوریسەكەی
بكەنەوەو بیهێنن بۆ ئێرە. 31گەر
یەكێ پرسیاری لێكردن، بۆچی
گوریسەكەی دەكەنەوە؟ پێی بڵێن،

گەورەمان پێویستی پێی هەیە.) 32دوو
قوتابیەکە ڕۆیشتن، عیسا چی پێ
وتبوون بینیان. 33کاتێ گوریسی
جاشکەکەیان دەکردەوە، خاوەنەکەی
لێیانی پرسی: (بۆچی گوریسی ئەو
جاشکە دەکەنەوە؟) 34ووتیان:
(گەورەمان پێویستی پێیەتی.) 35ئینجا
هێنایان بۆ عیساو کراسەکانیان خستە
سەر پشتیو عیسایان سوارکرد. 36
لەوکاتەدا کە عیسا بەڕێوەبوو،
خەڵکەکە کراسیان دادەکەند،
لەسەر ئەو ڕێگایەی کە پیایدا
دەڕۆیشت ڕایان دەخست. 37کاتێ
لەلێژایی شاخی زەیتون نزیك
بووەوە، قوتابیەکانی هەموو زۆر
بەشادیەوە بەدەنگی بەرز ستایشی
خودایان دەکرد بۆ ئەو هەموو کارە
سەرسوڕهێنەرانەی کە لەعیسایان
بینی بوو، 38دەیان ووت: (پیرۆزە ئەو
پادشایەی بەناوی خوداوەندەوە دێت،
ئاشتی لەئاسمانو شکۆ لەبەرزایی.)
39بەڵام فەریسیەکانو هەندێ
لەخەڵکەکە، بەعیسایان ووت:
(مامۆستا قوتابیەکانت بێدەنگ
بکە.) 40ئەویش ووتی: (با پێتان
بڵێم: ئەگەر ئەوانیش بێدەنگ بن،
بەردەکان دێنە هاوارکردن.)

عیسا بەزەیی بە قودس دێتەوە

41کاتێ عیسا لەشاری قودس
نزیك بووەوەو بینی، بۆی گریاو 42
ووتی: (خۆزگە بتزانیایە تەنانەت
ئەمڕۆش، چییە ئاشتیت بۆ دەهێنێت.
بەڵام نەخێر، ئەمە شاراوەیە
لەبەرچاوت. 43ڕۆژێ دێت،
دوژمنەکانت بەچەكو تفاقەوە،
لەهەموو لایەکەوە ئابلۆقەت دەدەنو
چاوتێدەبڕن. 44دەتڕوخێنن بەسەر
دانیشتوانتو بەردت بەسەر بەردتەوە
ناهێڵن، چونکە نەتزانی خودا کەی
بەسەرت دەکاتەوە.)

عیسا پەرستگا پاك دەکاتەوە

45کاتێ عیسا چووە پەرستگا،
دەستی کرد بەدەرکردنی ئەو
کەسانەی تیایدا خەریکی کڕینو
فرۆشتن بوون. 46پێی ووتن: (خودا
لەکتێبی پیرۆزدا فەرموویەتی: {ماڵم،
ماڵی نوێژکردنە }کەچی ئێوە
کردووتانە بە {ئەشکەوتی دزان.})
47دوای ئەمە عیسا هەموو ڕۆژێ
لەپەرستگادا، خەریکی فێرکردن
بوو، هەرچەندە سەرۆك کاهینەکانو
مامۆستایانی شەریعەتو گەورە
پیاوانی گەل دەیانویست بیکوژن. 48

بەڵام نەیانتوانی، چونکە خەڵکێکی
زۆر لەدەوروپشتی بوون بۆ
گوێگرتن.

پرسیاری بێ وەڵام

20

ڕۆژێکیان عیسا لەپەرستگادا خەڵکی
فێردەکردو مزگێنی دەدانێ، سەرۆك
کاهینەکانو مامۆستایانی شەریعەتو
پیرانی گەل هاتنە لای، [2]ووتیان:
(پێمان بڵێ، بەچ دەسەڵاتێك ئەم
کارانە دەکەیت؟ یان کێیە ئەم
دەسەڵاتەی داوەپێت؟)
[3]عیسا وەڵامی دانەوەو ووتی:
(منیش پرسیارێکم هەیە لێتان،
وەڵامی بدەنەوە، [4]خەڵك
لەئاوهەڵکێشانی یەحیا، لەئاسمانەوە
بوو یان لەخەڵکەوە؟) [5]ئینجا ئەوان
لەنێوان خۆیاندا کەوتنە ڕاوێژو
ووتیان: (ئەگەر بڵێین لەئاسمانەوە
بوو، دەڵێت باشە بۆ باوەڕتان
پێنەکرد؟ [6]ئەگەر بڵێین لەخەڵکەوە
بوو، ئەوسا خەڵکەکە دەکەونە
بەردبارانمان، چونکە یەحیا بەپێغەمبەر
دادەنێن.) [7]وەڵامیاندایەوە: (نازانین
لەکوێوەیە.) [8]عیساش پێی ووتن:
(کەواتە منیش پێتان ناڵێم بەچ
دەسەڵاتێك ئەمانە دەکەم.)

نموونەی ڕەزەوانەکان

[9]دیسان کەوتەوە قسەکردن بۆ
خەڵکەکەو ئەم نموونەیەی بۆ
گێڕانەوە، ووتی: (کابرایەك ڕەزێکی
ترێی چاندو دایە دەست چەند
ڕەزەوانێك، بۆ ماوەیەکی دوورو
درێژ ئەوێی بەجێ هێشت. [10]
لەوەرزی بەرووبووم کۆکردنەوەدا،
ئیشکەرێکی خۆی نارد بۆ لای
ڕەزەوانەکان، تاکو بەرووبوومی
ڕەزەکەی بۆ بهێنێ. بەڵام
ڕەزەوانەکان لێیانداو بەدەستی بەتاڵ
ناردیانەوە. [11]کابرا ئیشکەرێکی کەی
نارد. بەڵام لەویشیانداو بەدەستی
بەتاڵ ناردیانەوە. [12]دیسان کابرا
ئیشکەرێکی تری نارد، کەچی
ئەمیشیان برینداریان کردو فڕێیاندایە
دەرەوەی ڕەزەکە.
[13](کابرای خاوەن ڕەز ووتی:
باشە من چی بکەم؟ لەدوایدا ووتی:
کوڕەکەم دەنێرم، لەوانەیە سڵی
لێبکەنەوەو لێی بترسن. [14]هەرکە
ڕەزەوانەکان کوڕەکەیان بینی، خێرا
لەنێوان خۆیان کەوتنە ڕاوێژکردنو
ووتیان: ئەوەتا ئەوەی ڕەزەکەی بۆ

دەمێنێتەوە بەمیرات، باهەستین
بیکوژین، تاکو بکەوێتە دەستی
خۆمان. 15ئینجا هەستانوکوڕەیان
بردە دەرەوەی ڕەزەکەو کوشتیان.
ئایا کابرای خاوەن ڕەز دەبیّ چیان
لیّبکات؟ 16دیّتو هەموویان
دەکوژێتو ڕەزەکە دەدا
بەڕەزەوانانی تر.)
کاتیّ گوێیان لەمەبوو هەندێکیان
ووتیان: (خودا نەکات!)
17ئەویش سەیری کردنو ووتی:
(کەواتە ئەوەی لەکتێبی پیرۆزدا
نووسراون مانای چییە؟ {ئەو بەردەی
وەستاکان ڕەتیانکردەوە، بوو
بەبەردی بناغە.} 18ئەوەی بکەوێتە
سەر ئەو بەردە شکست دەبێت،
ئەوەش کەبەردەکەی بەسەردا
دەکەوێت بەتەواوی پانی دەکاتەوە.)
19سەرۆك کاهینەکانو
مامۆستایانی شەریعەت، دەیانویست
لەوکاتەدا عیسا بگرن، چونکە
زانییان مەبەستی ئەوانە لەو نموونەیە،
بەلاّم لە گەل دەترسان.

سەرانەدان بەقەیسەر

20ئینجا عیسایان خستە ژێر
چاودێرییەوە، سیخوڕیان بلاّ
وکردەوە لەدەوروبەری، خۆیان بە
پیاوچاك دەردەخست، تا بەووشەیەك
بیگرنو بیدەنە دەستی
فەرمانڕەوایانەوە. 21دەستیانکرد
بەپرسیارکردن لێی بەم شێوەیە:
(مامۆستا ئێمە دەزانین تۆ لەسەر
ڕاستی دەڕۆیتو ڕاستیش فێری
خەلّکی دەکەیت، گویّ نادەیتە هیچ
کەسیّ، هەولّدانت تەنها بۆ
فێرکردنی ڕاستی ڕێگای خودایە. 22
جا لێت دەپرسین، ئایا دروستە ئێمە
سەرانە بەقەیسەر بدەین یان نا؟) 23
عیسا بەفێلّەکەیانی زانیو ووتی: 24
(دینارێکم بدەنیّ، ئا ئەم نووسینەو ئەم
وێنەیەی لەسەریکراوە، هی کێیە؟)
ووتیان: (وێنەی قەیسەر.) 25ئەویش
پێی ووتن: (دەکەواتە ئەوەی هی
قەیسەرە بیدەن بەقەیسەر، ئەوەش هی
خودایە بیدەن بەخودا.) 26لێرەدا
نەیانتوانی بەهیچ شێوەیەك،
تاوانباریکەن لەبەردەم گەل، ئیتر
سەرسام بوون لەوەلاّمدانەوەکەیو
بیّدەنگ بوون.

زیندووبوونەوە

27هەندیّ لەسەدوقیەکان،
ئەوانەی باوەڕ بەزیندووبوونەوە

ناکەن، لەعیسا هاتنە پێشەوەو
پرسییان: 28(ئەی مامۆستا، موسا بۆی
نووسیوین، ئەگەر یەکێ برایەکی
خێزانداری مردو مندالّی نەبوو،
لەسەری پێویستە براژنەکەی بهێنێت‌و
بەناوی براکەیەوە وەچە بخاتەوە. 29
جا حەوت برا هەبوون، یەکەمیان
ژنی هێناو مرد بێئەوەی مندالّ
بەجێبهێلّێت. 30دوایی برای دووەم
ژنەکەی هێناو ئەویش مرد. 31
ئینجا برای سێهەم هەتا گەیشت
بەبرای حەوتەم ئیتر هەموو مردن
بێئەوەی نەوە بخەنەوە. 32لەدوایدا
ژنەکەش مرد. 33ئایا لەڕۆژی
زیندووبوونەوەدا، ئافرەتەکە دەبێ
بەژنی کامیان؟ چونکە ژنی هەر
حەوتیان بووە.) 34عیسا وەلاّمی
دانەوەو ووتی: (مرۆڤی ئەم
سەردەمەی ئێستا، ژن دەهێنن‌و
شوودەکەن. 35بەلاّم ئەوانەی لەڕیزی
بەشدارانی سەردەمی داهاتوودان
دوای زیندووبوونەوە، ژن ناهێنن‌و
شووناکەن. 36ئیتر ئەوان نامرن،
چونکە وەك فریشتەن، ئەوان ڕۆلّەی
خودان، ڕۆلّەی زیندووبوونەوەن. 37
بەلاّم دەربارەی زیندووبوونەوەی
مردووان، تەنانەت موساش
پێشانی داوە لەدەوەنەکە، کاتێ
خوداوەندی بانگکرد بە {خودای
ئیبراهیم‌و خودای ئیسحاق‌و
خودای یاقوب.} 38ئەو خودای
مردووان نییە، بەلّکو خودای
زیندووانە، لای ئەو هەموو
زیندوودەبنەوە.) 39هەندێ
لەمامۆستایانی شەریعەت ووتیان:
(مامۆستا، بەڕاستی باشت ووت.)
40ئیتر دوای ئەمە کەسیان نەیانوێرا
هیچی تری لێبپرسن.

عیساو داود

41ئینجا عیسا پرسی‌و ووتی:
(باشە چۆن ئێوە دەلّێن: مەسیح
ڕۆلّەی داودە، 42کاتێ داود خۆی
لەزەبوورا دەلّێ: {خوداوەند
بەخوداوەندمی فەرموو: لەلای
دەستی ڕاستمەوە دانیشە 43تا
دوژمنانت بخەمە ژێر پێتەوە.} 44
ئەوەتا داود بەخوداوەندی خۆی
دایدەنێت، ئیتر چۆن دەبێتە
کوڕی؟)

ئاگاداركردنەوە

45لەوکاتەدا کە خەلّکەکە هەموو
گوێیان گرتبوو، بەقوتابییەکانی ووت:

46(ئاگاداری مامۆستایانی شەریعەت بن، ئەوانەی بەجلی جوانی بریسکەدارەوە دەگەڕێن‌و حەزدەکەن لەگۆڕەپانەکانی شار سڵاویان لێبکرێت‌و لەکەنیشتەکاندا ڕیزی پێشەوە دەگرن، هەروەها ڕیزی یەکەمیش لەکاتی بانگ‌کردن بۆ نانخواردن. 47ماڵی بێوەژن دەخۆن‌و بۆ خۆدەرخستن درێژە بەنوێژەکانیان دەدەن. جا ئەوانە توندترین سزا دەدرێن.)

بەخشین لە پێویستی خۆت

21

لەکاتێکدا عیسا دەیڕوانیە ئەو پارەدارانەی پارەیان دەبەخشی بۆ سەندوقی پەرستگا. 2بێوەژنێکی هەژاری بینی دوو پوول دادەنێت. 3 ئینجا ووتی: (ڕاستیتان پێ دەڵێم، ئەم بێوەژنە، لەهەموو ئەوانەی تر زیاتر پارەی دانا. 4چونکە ئەوانەی تر لەوەی لەخۆیان زیادە بەخشیان، بەڵام ئەم بێوەژنە، ئەو پارەیەی بەخشی کە پێویستی پێیەتی بۆ ژیانی خۆی.)

باسی وێرانبوونی پەرستگا

5عیسا دوای ئەمە گوێی لەهەندێکیان بوو باسی پەرستگاکەیان دەکرد کە چۆن بەبەردی جوان‌و ئەو دیاریانەی پێشکەشی کراون ڕازێندراوەتەوە، ووتی: 6(ئەمەی ئێستا دەیبینن، ڕۆژێ دێت بەردی بەسەر بەردیەوە نامێنێت‌و دەڕوخێت.)

نیشانەکانی کۆتایی زەمانە

7ئینجا لێیان پرسی: (مامۆستا کەی ئەمە دەبێت؟ ئەو نیشانانە چییە کە دەردەکەوێت، کاتێ ئەم ڕووداوە نزیک دەبێتەوە؟) 8عیسا ووتی: (ئاگاداربن هەڵنەخەڵەتێن زۆر هەن بەناوی منەوە دێن‌و دەڵێن: (من ئەوم)و (کاتەکە نزیک بووەتەوە)، نەکەن دوایان بکەون. 9کاتێ باسی شەڕو شۆڕو تێکچوون دەبیستن، مەترسن، چونکە ئەو شتانە پێویستە یەکەمجار ڕووبدات، بەڵام کۆتایی ڕاستەوخۆ دوای ئەمە نایەت.) 10 هەروەها پێی‌ووتن: (ووڵات بەسەر ووڵات ڕاست دەبێتەوە، پادشاهێتی بەسەر پادشاهێتیدا ڕاست دەبێتەوە. 11لەزۆر شوێن بوومەلەرزە دەبێت،

برسێتیو نەخۆشی بڵاودەبنەوە،
لەئاسمانەوە نیشانەی ترسناكو مەزن
ڕوودەدات. [12]بەڵام پێش ئەمانە
هەموو خەڵكی دەستتان بۆ
درێژدەكەنو دەتانچەوسێننەوە،
دەتانبەن بۆ كەنیشتەكانو بۆ
بەندیخانە، دەتانبەنە بەردەم پادشایانو
فەرمانڕەوایان، لەپێناوی ناوی من.
[13]بەڵام ئەمە هەلێك دەبێت بۆتان بۆ
شایەتیدان. [14]پێویست ناكات پێش
ئەوە خۆتان ئامادەكەن بۆ شێوەی
بەرگری لەخۆتان، [15]چونكە من
ووتەو داناییەكتان دەدەمێ كە هەموو
ئەوانەی بەربەرەكانیتان دەكەن،
نەتوانن وەڵامتانبدەنەوەو
بەرهەڵستیتان بكەن. [16]تەنانەت
باوكو دایكیشتان یان براو خزمو
هاوڕێتان، دەتاندەن بەدەستەوە،
هەندێكیشتان لێدەكوژن. [17]
لەپێناوی ناوی من خەڵكی ڕقتان
لێهەڵدەگرن، [18]بەڵام موویەك
لەسەرتان نافەوتێ. [19]بەدان
بەخۆداگرتن خۆتان دەبەنەوە.

هاتنەوەی عیسای مەسیح

[20]كاتێ دەبینن سوپا دەوری
قودسی داوە، بزانن كە ڕووخاندنی
نزیك بووەتەوە. [21]ئەوسا ڕاكەن
ئەوانەی لەناوچەی یەهودیادان بەرەو
چیاكان، ناو شار بەجێبهێڵن،
ئەوانەی لەلادێكانیشەوە ڕادەكەن
نەچنە ناو شار، [22]چونكە ئەو ڕۆژانە
ڕۆژی تۆڵەسەندنەوەیە، ئەوەی
لەكتێبی پیرۆزدا نووسراوە دەبێت
هەمووی بێتەدی، [23]قوڕ بەسەر سك
پڕانو شیردەران لەوڕۆژەدا، چونكە
ناخۆشیەكی گەورە بەسەر زەویدا
دێو توڕەبوونێكی بەهێز دادەبەزێ
بەسەر خەڵكیدا. [24]بەزەبری شمشێر
دەست بەسەر دەكرێنو بەدیلی
دەبرێن بۆ هەموو میللەتان،
بێگانەكان قودس پێشێل دەكەن، تا
سەردەمیان تەواو دەبێ.
[25]لەم كاتەدا لەخۆرو مانگو
ئەستێرەكان نیشانە دەردەكەون. گەلە
سەرلێشێواوەكان دەكەونە
تەنگانەیەكی زۆرەوە، چونكە شەپۆلو
كەفو كوڵی دەریاكان جۆش
دەخۆنو هەڵدەستن. [26]خەڵكی
لەترسان بێهۆش دەبن لەبەرئەوەی
نازانن چی بەسەر جیهان دێت. چونكە
هێزەكانی ئاسمان دەكەونە جووڵە. [27]
لەوكاتەدا دەبینرێ چۆن ڕۆڵەی
مرۆڤ، بەشكۆو هێزەوە لەناو هەوردا

دەردەکەوێتو دێت. 28کاتێ
ڕوودانی ئەم شتانە دەستی پێکرد،
هەستنو سەربەرزبکەنەوە، چونکە
ڕزگاریتان نزیك دەبێتەوە.) 29ئینجا
نموونەیەکی بۆ هێنانەوە، ووتی:
(سەیری دار هەنجیرو دارەکانی تر
بکەن، 30کاتێ دەبینن ئەوا گەڵا
دەکات، دەزانن هاوین نزیك
بووەتەوە. 31ئێوەش هەر بەم شێوەیە،
کە بینیتان ئەم شتانە ڕوودەدات بزانن
پادشاهێتی خودا نزیك بووەتەوە. 32
ڕاستیتان پێ دەڵێم، ئەم نەوەیە
لەناوناچێ، هەتا ئەمانە هەمووی
ڕوونەدات. 33ئاسمانو زەوی
لەناودەچن، بەڵام ووشەکانم
لەناوناچن.)

بەخەبەربن و ووریابن

34(ئاگاداری خۆتان بن، دڵتانو
مێشکتان خەریك مەکەن
بەڕابواردنو سەرخۆشیو خەمو
خەفەتی ژیانەوە، ئەو ڕۆژە لەناکاو
وەك تەڵە خۆی دەدا بەسەرتان. 35
چونکە هەموو دانیشتوانی سەر زەوی
دەگرێتەوە. 36ئێشكبگرنو
نوێژبکەن لەهەموو کاتێکدا، تا بتوانن
ڕزگارتان بێت لەهەموو ئەو شتانەی
ڕوودەداتو لەبەردەم ڕۆڵەی مرۆڤ
ڕاوەستن.)
37عیسا بەڕۆژ لەپەرستگا
خەریکی فێرکردن بوو، بەشەویش
دەڕۆیشتە دەرەوە بۆ چیای زەیتونو
لەوێ دەمایەوە. 38خەڵکی بەیانی
زوو دەهاتن بۆ پەرستگا، بۆ ئەوەی
گوێی بۆ ڕاگرن.

ناپاکی یەهوزا

22

جەژنی فەتیرە کە پێی دەوترا جەژنی
تێپەڕبوون* نزیكبووەوە. 2سەرۆك
کاهینەکانو مامۆستایانی شەریعەت
بەدوای ڕێگەیەکدا دەگەڕان بۆ
کوشتنی عیسا، چونکە لە
﴿ئاژاوەی﴾ گەل دەترسان.
3شەیتان چووە یەهوزاوە، کە بە
ئەسخەریوتی بەناوبانگ بوو، یەکێك
بوو لەدوانزە قوتابیەکە. 4ڕۆیشتو
قسەی لەگەڵ سەرۆك کاهینەکانو
پاسەوانانی پەرستگا کرد، چۆن عیسا
بدا بەدەستیانەوە. 5ئەوانیش ئەمەیان
زۆر بەدڵ بوو، بڕیاریشیاندا هەندێ
پارەی بدەنێ. 6ئەویش بەمە ڕازی
بوو، چاوەڕێی هەلێکی دەکرد تا
عیسا بداتە دەستیان، بێ ئەوەی

خەڵك پێی بزانن.

جەژنی تێپەڕبوون

7 ڕۆژی فەتیرە هات ئەوەی
پێویستە قوربانی تێدا سەربڕێ بۆ
نانی ئێوارەی جەژنی تێپەڕبوون. 8
عیسا پەترۆس‌و یۆحەنای ناردو پێی
ووتن: (بڕۆن نانی جەژنی
تێپەڕبوونمان بۆ ئامادە کەن، تا
بەیەکەوە بیخۆین.) 9 لێیان پرسی:
(دەتەوێ لەکوێ ئامادەی کەین؟) 10
پێی ووتن: (کاتێ چوونە ناو شار،
یەکێك دەبینن بەگۆزەیەك ئاوەوە،
دوای کەون بۆ ئەو ماڵەی بۆی
دەڕوات. 11 ئینجا بەخاوەن ماڵەکە
بڵێن: مامۆستامان پێت دەڵێت: کوا
ئەو ژوورەی لەگەڵ قوتابیەکانم نانی
جەژنی تێپەڕبوونی تێدا دەخۆم؟ 12
ئەوسا ئەویش ژوورێکتان لەنهۆمی
دووەمی خانووەکە پیشان دەدات،
گەورەو ڕاخراو، ئا لەوێدا
ئامادەی کەن.) 13 ئەوانیش ڕۆیشتن‌و
شوێنەکەیان دۆزیەوە، هەروەك عیسا
پێی ووتبوون، ئیتر هەر لەوێ نانی
جەژنی تێپەڕبوونیان ئامادەکرد.

نانخواردنی خوداوەند

14 کەکاتی نانخواردن هات، عیسا
لەسەر خوان لەگەڵ نێرراوان
دانیشت. 15 ئینجا عیسا پێی ووتن:
(زۆر ئارەزووی ئەوەم دەکرد نانی
جەژنتان لەگەڵ بخۆم، پێش ئەوەی
بکەومە ئازارەوە. 16 پێتان دەڵێم: ئیتر
نانی جەژن ناخۆم تاکو لەپادشاهێتی
خودا بەتەواویی دێتەدی.) 17 جامێ
شەرابی هەڵگرت، سوپاسی
خودای کردو ووتی: (بگرن،
بەشی کەن لەنێوانتان. 18 پێتان دەڵێم:
ئیتر لەبەری ترێ ناخۆمەوە تا
پادشاهێتی خودا دێت.) 19 دوای ئەمە
نانێکی هەڵگرت‌و سوپاسی
خودای کرد، نانەکەی لەتکردو
دای پێیان‌و ووتی: (ئەمە لەشمە،
ئەوەی لەپێناوتان بەخت دەکرێ،
ئەمە بکەن بۆ یادکردنەوەم.) 20 ئینجا
دوای نانخواردنەکە، جامی هەڵبڕی‌و
ووتی: (ئەم جامە بریتییە لەپەیمانی
نوێ کە بەخوێنی من دروست
دەبێت، ئەو خوێنەی لەپێناوتان
دەڕژێ. 21 بەڵام ئەوەی دەمدات
بەدەستەوە ئێستا لەسەر ئەم خوانە
لەگەڵمدایە. 22 ڕۆڵەی مرۆڤ پێویستە
بەو شێوەیە بڕوات کە بۆی دانراوە،
بەڵام قوڕ بەسەر ئەو کەسەی دەیدا

بەدەستەوە.) 23قوتابیەکانی
لەناوخۆیان کەوتنە پرسیارکردن، کێ
بێ ئەمە بکات.

گەڕان بەدوای پایەو پلە

24ئینجا دوای ئەمە بوو بەشەڕە
قسەیان لەسەرئەوەی کامیان مەزنترە
لەناویان. 25عیسا پێی ووتن:
(پادشاکان فەرمانڕەوایی میللەتان
دەکەن، دەسەڵاتدارەکانیشی
دەیانەوێ خەڵکی بەباشی ناویانببەن.
26بەڵام ئێوە ئاوا مەبن، باگەورەتان
وەك بچووك بێت، پێشڕەوتان وەك
خزمەتکارتان بێت. 27کێ گەورەیە،
ئەوەی لەسەر خوان دانیشتووە یان
ئەوەی خزمەت دەکات؟ ئایا ئەوە
نییە کە لەسەر خوان دانیشتووە؟
بەڵام من لەنێوانتان وەك
خزمەتکارێکم.
28ئێوە لەڕۆژانی تاقیکردنەوەو
ناخۆشیمدا، دانتان بەخۆتانگرت
لەگەڵم. 29منیش پادشایەتیتان
دەدەمێ، هەروەك باوکم داویەتیپێم.
30تاکو لەپادشایەتیەکەم، لەسەر
خوانم بخۆنو بخۆنەوەو لەسەر
کورسی حوکمڕانی دانیشنو حوکم
بدەن بەسەر هەر دوانزە هۆزەکەی
ئیسرائیل.

لاوازی باوەڕی پەترۆس

(31شەمعون، شەمعون، ئەوەتا
شەیتان دەیەوێ ڕاتانکێشێ بۆ لای
خۆی، تاکو لەبێژنگتان بدات وەك
گەنم. 32بەڵام من نوێژم بۆ کردیت،
هەتا باوەڕت بەبا نەڕوات، کاتێ
دەگەڕێیتەوە، باوەڕی برایانت
بەهێزکە.) 33پەترۆس ووتی:
(گەورەم من ئامادەم بۆ بەندیخانەو بۆ
مردنیش لەگەڵت بێم.) 34عیسا
ووتی: (پەترۆس من پێت دەڵێم، پێش
ئەوەی کەڵەشێری بەیانی بخوێنێ، تۆ
سێجار نکۆڵی دەکەیت کە من
دەناسی.)
35ئینجا پێی ووتن: (کاتێ من
ئێوەم نارد بەبێ توورەکەی پارە، بەبێ
توێشوو، بەبێ پێڵاو، ئایا پێویستتان
بەهیچ بوو؟) ئەوانیش پێیان ووت:
(نەخێر.) 36پێی ووتن: (بەڵام ئێستا،
ئەوەی جزدانی پارەی هەیە، با بیبات
لەگەڵ خۆی، هەروەها ئەوەی
توورەکەی هەیە، با بیبات لەگەڵ
خۆی. ئەوەش شمشێری نییە، با
جلەکانی بفرۆشێتو بەپارەکەی
شمشێرێکی پێبکرێ. 37من پێتان

دەڵێم: ئەوەی لەبارەی منەوە
نووسراوە کە دەڵێ: {لەڕیزی
تاوانباران دایان نا} پێویستە بێتەدی،
چونکە ئەوەی لەبارەی منەوە
لەکتێبی پیرۆزدا نووسراوە دێتەدی.
38 ئەوسا پێیان ووت: (گەورەم ئەوەتا
دوو شمشێر لێرە هەیە.) ئەویش پێی
ووتن (ئەمە بەسە.)

نوێژی عیسا لەکێوی زەیتون

39 عیسا هەروەك جاران ڕۆیشت
بۆ کێوی زەیتون، قوتابیەکانیش
دوای کەوتن. 40 کاتێ گەیشتە ئەو
شوێنە، بەقوتابیەکانی ووت: (نوێژ
بکەن بۆ ئەوەی نەکەونە
تاقیکردنەوە.) 41 ئینجا چەند
هەنگاوێك لێیان دوورکەوتەوە
ماوەی بەرد هاوێشتنێك، چۆکی
داداو دەستی کرد بەنوێژکردن. 42
ووتی: (ئەی باوك، گەر دەبێت ئەم
جامەم لێ‌دووربخەوە، بەڵام با
بەخواستی خۆت بێت نەك بەخواستی
من.) 43 لەم کاتەدا، فریشتەیەك لە
ئاسمانەوە دەرکەوت تا بەهێزی
بکات. 44 کاتێ عیسا لەململانێیەکی
ڕۆحی توند بوو، بەگەرمی
دەستیکرد بەنوێژکردنو ئارەقە لە
لەشی وەك دڵۆپەی خوێن دەڕژایە
سەر زەوی. 45 دوای ئەمە هەستاو
گەڕایەوە بۆ لای قوتابیەکانی،
سەیریکرد هەموو خەویان
لێکەوتووە لەخەفەتا. 46 ئینجا پێی
ووتن: (ئەوە چییە هەستن نوێژ بکەن،
تا نەکەونە تاقیکردنەوە.)

گرتنی عیسا

47 لەوکاتەدا کە عیسا دەدوا،
چەند پیاوێك بەرەو ڕووی هاتن،
یەهوزا کە یەکێك بوو لەقوتابیەکانی،
پێشیان کەوتبوو، لەعیسا هاتە
پێشەوە تاکو ماچیبکات. 48 عیسا
پێیووت: (ئەی یەهوزا، بەماچ
ڕۆڵەی مرۆڤ دەدەیت بەدەستەوە؟)
49 کاتێ ئەوانەی دەورووپشتی
عیسا، زانیان بەوەی خەریکە شتێك
ڕوودەدات، ووتیان: (گەورەم
دەست بکەینە شمشێر وەشاندن؟) 50
هەر لەوێدا یەکێکیان شمشێری
وەشاندو گوێی ڕاستی ئیشکەری
سەرۆك کاهینی بڕی.
51 عیسا فەرمانیداو ووتی:
(دەست هەڵگرن، ڕاوەستن) ئینجا
دەستی هێنا بەگوێی کابراداو
چاکیکردەوە. 52 ئەو کۆمەڵەی

هاتبوونە سەر عیسا، بریتی بوون
لەسەرۆك کاهینەکانو پاسەوانانی
پەرستگاو پیران، عیسا پێی ووتن:
(خۆ من یاخیبوو نیم، ئاوها بە
شمشێرو دارەوە هاتوونەتە سەرم؟ 53
هەموو ڕۆژێك لەگەڵتان بووم
لەپەرستگادا کەچی کەستان دەستتان
بۆ نەبردم. بەڵام ئەمە ڕۆژی ئێوەیە،
کاتیٚ تاریکی دەسەڵاتی هەیە.)

نکۆڵی پەترۆس لەعیسا

54 ئینجا سەربازە پاسەوانەکان،
عیسایان گرتو بردیان بۆ کۆشکی
سەرۆك کاهین. پەترۆسیش دوور
بەدوور دوایان کەوت. 55 کاتیٚ
لەگۆڕەپانی کۆشکەکەدا،
ئاگریان کردەوەو لەدەوروپشتی
ئاگرەکە دانیشتن، پەترۆسیش چوو
لەگەڵیان دانیشت. 56 یەکێك لەژنە
ئیشکەرەکانی ئەوەیٚ کە
لەڕووناکیەکەدا دانیشتبوو پەترۆسی
بینی، جوان تێیڕوانیو ووتی:
(ئەمەش لەگەڵی بوو.) 57 بەڵام
پەترۆس نکۆڵی لیٚکردو ووتی:
(خوشکە، من ئەو کابرایە ناناسم.)
58 دوای ماوەیەکی کەم، یەکێکی
تریش بینی، ووتی: (تۆش لەوانیت.)
بەڵام پەترۆس ووتی: (نەخێر کاکە،
لەوان نیم.) 59 ئینجا نزیکەی یەك
کاژێری تر، یەکێکی کە ووتی
(بەڕاستی ئەمیش لەگەڵی بوو،
چونکە ئەمیش خەڵکی شاری
جەلیلە.) 60 پەترۆس ووتی: (کاکە،
من نازانم تۆ چیدەڵێیت.) هێشتا
قسەکەی تەواونەکردبوو،
کەڵەشێری بەیانی خوێندی. 61
خوداوەند ئاوڕیدایەوەو سەیرێکی
پەترۆسی کرد، ئینجا پەترۆس بیری
کەوتەوە کاتیٚ عیسا پێی ووت: (
پێش ئەوەی کەڵەشێری بەیانی
بخوێنیٚ تۆ سیٚجار نکۆڵیم
لیٚدەکەیت.) 62 ئەوسا پەترۆس چووە
دەرەوەو گریانێکی بەکوڵ گریا.

عیسا لەبەردەم ئەنجوومەنی باڵادا

63 ئەوانەی پاسەوانی عیسایان
دەکرد، دەستیان کرد بەلێدانیو
گاڵتە پیٚکردنی. 64 چاویان دەگرتو
لێیان دەپرسی: (پێمان بڵیٚ، کیٚبوو
ئەوەی ئێستا لێیدایت؟) 65 سەرەڕای
ئەمەش قسەی خراپی زۆریان پیٚ
ووت. 66 کاتیٚ ڕۆژ بووەوە،
ئەنجوومەنی پیرانی گەل، ئەوەی
لەسەرۆك کاهینەکانو مامۆستایانی

شەریعەت پێك هاتبوو، کۆبوونەوەو
عیسایان بانگ‌کردە بەردەمیان، پێیان
ووت: 67(ئەگەر تۆ مەسیحی پێمان
بلێ.) ئەویش پێی ووتن: (گەر
ئەمەتان پێ بلێم، باوەڕ ناکەن، 68
گەر لێشتان بپرسم وەڵام نادەنەوە.
69پاش ماوەیەکی کەم، ڕۆڵەی مرۆڤ
لەلای ڕاستی خودای بەتواناوە
دادەنیشێ.) 70هەموو ووتیان:
(دەتەوێ بلێیت کە تۆ ڕۆڵەی
خودای؟)
عیسا پێی ووتن: (ئێوە دەڵێن، من
ئەوم.) 71ئینجا ووتیان: (ئیتر پێویستی
چیمان بەشایەت هەیە؟ ئەوەتا لەدەمی
خۆیەوە گوێمان لێبوو.)

عیسا دەبەنە لای پیلاتۆس

23

دوای ئەمە هەموو هەستانو عیسایان
بردە لای پیلاتۆس، 2دەستیان‌کرد بە
تاوانبارکردنیو ووتیان: (بۆ مان
دەرکەوتووە ئەم پیاوە ڕێ
تێكدەدات لەگەلەکەمان، هەروەها
هانی خەڵکی دەدات سەرانە نەدەن
بەقەیسەرو خۆشی بەمەسیحی
پادشا دادەنێ.) 3پیلاتۆس لێیپرسی:
(تۆ پادشای جوولەکەی؟)
عیسا وەڵامی دایەوە: (تۆ ووتت.) 4
ئینجا پیلاتۆس بەسەرۆك کاهینەکانو
خەڵکەکەی ووت: (من هیچ
گوناهێك لەم پیاوەدا نابینم.) 5بەڵام
ئەوان پێیان داگرتو ووتیان: (ئەم
کابرایە گەل دەوروژێنێ لەهەموو
ناوچەی یەهودیادا، هەر
لەجەلیلەوە تا ئێرە خەریکی
فێرکردنو هاندانی خەڵکە.)
6کاتێ پیلاتۆس ئەمەی بیست،
ووتی: (ئایا ئەم کابرایە خەڵکی
جەلیلە؟) 7کە زانی ئەو سەر بەو
ناوچەیە کە هیرۆدس حوکمڕانی
تیادەکات، عیسای نارد بۆ لای
هیرۆدس، کە لەوکاتەدا لەقودس
بوو. 8کاتێ هیرۆدس عیسای بینی،
زۆری پێ خۆش بوو، چونکە
دەمێك بوو باسی عیسای بیستبوو،
دەیویست خۆیو کارێك لەکارە
سەرسووڕهێنەرەکانی ببینێت. 9
جۆرەها پرسیاری لێکرد، بەڵام ئەو
هیچ وەڵامێکی نەدایەوە. 10سەرۆك
کاهینەکانو مامۆستایانی شەریعەت،
11 بەگەرمی تاوانباریان دەکرد.
هەروەها هیرۆدسو سەربازەکانیش
بەرقەوە سەیریانکردو تیر گاڵتەیان
پێکرد، ئینجا پاڵتۆیەکی

بریسکەداری پادشاهانەیان
لەبەرکردو ناردیانەوە بۆ لای
پیلاتۆس. 12هەرچەندە هیرۆدس‌و
پیلاتۆس دوژمنایەتی کۆنیان لەنێوان
بوو، بەڵام لەو ڕۆژەدا بوو بوون
بەهاوڕێی یەکتری.

بڕیاری لەخاچدانی عیسا

13پیلاتۆس سەرۆك کاهینەکان‌و
پێشەوایان‌و گەلی بانگ‌کرد، 14پێی
ووتن: (ئێوە ئەم کابرایەتان وەك ڕێ
لەگەڵ تێکدەر هێنا بۆ لام، ئەوەتا
منیش دوای ئەوەی لە باسەکەم
کۆڵییەوە، هیچ گوناهێك نابینم لەم
کابرایەدا، بەوەی ئێوە تاوانباری
دەکەن. 15دیارە هیرۆدسیش هیچ
هەڵەیەکی تیا شك نەبردووە، بۆیە
ناردویەتیەوە بۆمان. ئەم کابرایە
شتێکی وای نەکردووە شایانی مردن
بێت. 16فەرمانی لەقامچیدانی
دەدەم‌و ئازادی دەکەم.) ﴿17پیلاتۆس
دەبووایە هەموو ساڵێك لەجەژندا
لەسەر داواکردنی خەڵکەکە یەکێك
لەبەندکراوانی ئازادبکردایە.﴾
18بەڵام خەڵکەکە هاواریان‌کرد،
ئەمە بکوژەو باراباسمان بۆ ئازادبکە.
19ئەم کابرایەش بەندکرابوو بەهۆی
ئاژاوەنانەوەو کوشتنەوە. 20پیلاتۆس
دیسان بۆ دووەم جار، ئارەزووی
خۆی دەربڕی، بۆ ئازادکردنی عیسا.
21هەموو هاواریان کرد:
(لەخاچیبدە، لەخاچیبدە.) 22ئینجا
بۆ جاری سێهەم، لێیپرسین: (چ
خراپەیەکی کردووە، من هیچ
گوناهێکی تیادا نابینم کە شایانی
مردن بێت، ئێستا فەرمانی
لەقامچیدانی بۆ دەردەکەم‌و ئازادی
دەکەم.) 23ئەوانیش پێیان داگرت،
بەدەنگی بەرز هاواریان‌کردو داوای
لەخاچدانیان کرد، بەمە قسەیان
سەرکەوت. 24ئینجا پیلاتۆس
فەرمانیدا داواکاریەکەیان جێبەجێ
بکرێ. 25ئەوەی لەبەر ئاژاوەو
کوشتن زیندان کرابوو، لەسەر
داواکاری ئەوان ئازادیکرد.
عیساشی خستە ژێر بڕیاری ئەوانەوە.

لەڕێگا بۆ لەخاچدان

26لەوکاتەی عیسایان دەبرد بۆ
لەخاچدان، کابرایەکیان گرت
لەشاری قەیرەوانەوە هاتبوو، بەناوی
شەمعون تازە لە کێڵگەکەی
گەڕابووەوە، خاچەکەیان دابەسەر
شانی تاکو دوابەدوای عیسا

هەڵـیگرێ. 27خەڵکێکی زۆر دوای
کەوتبوون، هەروەها چەند ژنێك
دەگریانو لەخۆیان دەدا. 28عیسا
ئاوڕی لێدانەوەو ووتی: (ئەی کچانی
قودس بۆ من مەگرین، بۆ خۆتانو بۆ
منداڵەکانتان بگرین. 29ڕۆژانێك
دێت، تیایدا دەڵێن، خۆزگەمان بەو
ژنانەی نەزۆك بوون، بەو سکانەی
منداڵیان نەبووە، بەو مەمکانەی
شیریان نەداوە. 30 ئینجا بەشاخەکان
دەڵێن، بڕوخێ بەسەرمان،
بەگردەکانیش دەڵێن داماپۆشە. 31
گەر ئاوا بکەن بەلقی سەوز، ئاخۆ
دەبێ حاڵی لقی ووشك چۆن بێ؟)

لەخاچدان

32هەر لەوکاتەدا لەگەڵ عیسا،
دوو تاوانباریش دەبران بۆ
لەخاچدان. 33کاتێ گەیشتنە ئەو
شوێنەی بەکاسەی سەر ناودەبرا،
لەگەڵ دوو تاوانبارەکە لەخاچیاندا،
یەکێك لەلای ڕاستیەوە ئەوی تر
لەلای چەپیەوە. 34عیسا ووتی: (ئەی
باوك، لێیان خۆشبە، چونکە نازانن
چی دەکەن.) ئینجا جلەکانی
عیسایان داناو شیرەخەتیان
لەسەرکرد. 35خەڵکەکە ڕاوەستا

بوون سەیریان دەکرد،
سەرۆکەکانیش، گاڵتەیان پێدەکردو
دەیانووت: (خەڵکی تری
ڕزگارکرد، گەر ئەمە مەسیحی
هەڵبژێرراوی خودایە، باخۆی
ڕزگارکات.) 36هەروەها
سەربازەکانیش، گاڵتەیان پێدەکرد،
لێی نزیك دەبوونەوەو سرکەیان
پێدەدا، 37دەیانووت: (گەر تۆ
پادشای جوولەکەی، خۆت
ڕزگارکە.) 38تەختەیەکیان بەسەر
سەری هەڵواسیبوو، لەسەری
نووسرابوو، ئەمەتا پادشای
جوولەکە.
39یەکێك لەتاوانبارەکان،
دەستیکرد بەقسە پێ ووتنیو ووتی:
(تۆ مەسیحی؟ دەباشە خۆت
ڕزگارکەو ئینجا ئێمەش.) 40بەڵام
ئەوەیتریان، چوو بەگژیداو ووتی:
(لەخودا ناترسی، هەرچەندە هەمان
سزات بەسەر دراوە؟ 41سزای ئێمە
دادپەروەرانەیە، لەجیاتی
کردارەکانمان وەرمانگرتووە، بەڵام
ئەو هیچ خراپەیەکی نەکردووە.) 42
ئینجا ووتی: (عیسا لەیادم مەکە
کاتێ دەچیتە ناو پادشایەتیەکەت.) 43
عیسا پێی ووت: (ڕاستیت پێ دەڵێم:

هەر ئەمڕۆ لەگەڵم دەبیت
لەبەهەشت.)

مردنی عیسا

[44]نزیکی کاتژمێری دوانزەی
نیوەڕۆ، تاریکی باڵی کێشا بەسەر
هەموو زەویدا، هەتا کاتژمێری سێی
نیوەڕۆ. [45]ڕۆژ تاریك بوو، پەردەی
پەرستگا لەناوەڕاستەوە دڕا. [46]عیسا
بەدەنگی بەرز هاواریکردو ووتی:
(ئەی باوك، ڕۆحی خۆم بە دەستی تۆ
دەسپێرم.) ئەمەی ووتو ڕۆحی
سپارد. [47]کاتێ ئەو سەرپەلەی لەوێدا
بوو، ئەمەی بینی، ستایشی
خودایکردو ووتی: (بەڕاستی ئەو
کابرایە بێتاوانبوو.) [48]ئەو خەڵکەی
لەوێدا کۆبووبوونەوە، بۆ
سەیرکردنی لەخاچدانەکە، کاتێ
ئەمەیان بینی بەسنگ کوتان
گەڕانەوە. [49]بەڵام هەموو
ناسیاوەکانی عیسا، لەگەڵ ئەو
ئافرەتانەی لەجەلیلەوە لەگەڵی
هاتبوون، لەدوورەوە ڕاوەستابوونو
دەیانڕوانییە ئەم ڕووداوانە.

ناشتنی عیسا

[50]لەناو ئەندامانی ئەنجومەنی
باڵا، کابرایەك هەبوو ناوی یوسف
بوو، کابرایەکی چاكو
سەرڕاستبوو، [51]ڕازی نەبوو
بەبڕیارو هەڵسوکەوتی ئەندامانی
ئەنجومەنو کرداریان. خەڵکی
شاری ڕامەی ناوچەی یەهودیا بوو،
لەوانەبوو کە چاوەڕوانی پادشاهێتی
خودای دەکرد. [52]هاتە لای
پیلاتۆسو داوای تەرمەکەی عیسای
لێکرد. [53]ئینجا لەسەر خاچەکە
هێنایەخوارەوەو لەقوماشێکی کەتانی
پێچا. بردیو خستیە گۆڕێکی لەبەرد
هەڵکەنراو هێشتا کەسی تیادا
نەنێژرابوو. [54]ئەو ڕۆژەش کاتی
خۆئامادەکردن بوو بۆ شەممە، چونکە
ئەوەندەی نەمابوو بۆ شەممە. [55]ئەو
ئافرەتانەی لەجەلیلەوە بەدوای
عیساوە بوون، دوای یوسف کەوتن،
گۆڕەکەیان بینیو بینیان چۆن
تەرمەکەی تیادا دانرا. [56]ئینجا
گەڕانەوەو بابەتی مانەوەو بۆنو ئەو
شتانەیان ئامادەکرد بۆ چەورکردنی
تەرمەکە، ڕۆژی شەممەش بەپێی
ڕاسپاردە، پشوویاندا.

زیندووبوونەوەی عیسای مەسیح

24

ئافـرەتەکان، ڕۆژی یەك شەممە بەیانی زوو، بـەخۆیانو ئـەو بـۆنو بابـەتی مانـەوەی ئامادەیـان کـردبـوو، هاتنە سەر گۆڕەکە. [2]سەیریان کرد بەردی سـەر گۆڕەکـە لاچـووە، [3]بـەڵام کە چـــوونەژوورەوە، ســـەیریان کـــرد تەرمەکەی عیسای خوداوەند نەماوە. [4]کاتیٚ لەم کارە سەریان سووڕمابوو، لەپـــڕ دوو پـــیاویان بـــەجـــلی بریسـکەدارەوە بەتەنیشـتی خۆیانەوە بـینی. [5]تـرس دایگرتنو سەریان شۆڕ کـــردە ســـەر زەوی، دوو کابـــراکە ووتـیان: (بۆچـی دەگـەڕێن بـەدوای یەکـێکی زیندوو لەناو مردووواندا؟ [6] ئـەو لـێرە نیـیە، زیـندووبووەتەوە، بیرکەنـەوە لـەوەی لـەجەلـیل پـێی ووتـن، [7]کـاتیٚ ووتی: ڕۆڵەی مرۆڤ، پێویســـــتە بـــــدریٚ بەدەســــت گوناهـبارانەوە، ئیـنجا لەخاچبدریٚو لـەڕۆژی سـێهەم هەستێتەوە.) [8]ئینجا قســەکانی عیســایان هاتــەوە یــاد. [9] گۆڕەکـەیان بەجیٚهێشتو گەڕانەوە، هـەواڵی هـەموو ئەم شتانەیان بەیانزە قوتابـیەکەو ئـەوانیتـر دا. [10]ئــەو ژنانـەش کـە هـەواڵی ئـەم شـتانەیان بەنـێرراوان ڕاگـەیاند، بریـتی بـوون لەمـریەمی مەجدەلـیو یۆناو مریەمی دایکـی یاقوبو هەندیٚ ئافرەتیتر کە لەگەڵـیان هاتـبوون. [11]گـێڕانەوەی قسـەکانیان هـەر لـەوڕێنەی دەکرد، بۆیـە باوەڕیـان پیٚنەکـردن. [12]ئیـنجا پەتـرۆس هەسـتاو ڕایکـرد بـۆ سەر گۆڕەکـە، کـاتیٚ دانەویەوە تەنها ئەو کفـنەی بیـنی کـە تێـیەوە پێچرابوو، ئیـنجا زۆر بەسەرسـوڕمانەوە لەوەی کە ڕوویدا بوو، ئەوێی بەجیٚهێشت.

دووان لەقوتابییەکان عیسا دەبینن

[13]دووان لەقوتابـــیەکانی، لـــەو ڕۆژەدا چـوون بۆ دیٚ عیمواس، کە تـەنها حەوت میل لە قودسەوە دوور بـوو. [14]لـەوێ باسـی ئـەو هـەموو شـتانەیان دەکرد کە ڕوویدابوو. [15] لەوکاتـەدا قسـەیان دەکـرد، عیسـا خۆی نزیك بووەوە لێیانو لەگەڵیان ڕۆیـی بەرێدا. [16]بەڵام چاویان بەسترا لەناسـینی. [17]عیسا لێیپرسین: (ئەوە باسـی چی دەکەن بەرێوە؟) ئەوانیش بەدڵتەنگـیەوە ڕاوەستان، [18]یەکێکیان کە ناوی کلیۆپاس بوو ووتی: (چیە، دەڵـێی تـۆ نامۆیـت لـەقودس لات داوە، ئاگـات لـەوەنیـیە کـە لـەم ڕۆژانـەدا ڕوویداوە؟) [19]ئەویش پێی ووتـن: (چـی ڕووی داوە؟) ئەوانیش

ووتیان: (ئەوەی سەبارەت بەعیسای
ناسیری ڕوویداوە، پێغەمبەرێکی
تواناداربوو لەقسەو کرداری لەلای
خوداو هەموو گەل. 20بەڵام سەرۆك
کاهینەکانمانو فەرمانڕەواکان
دایانبەدەستەوە بۆ لەخاچدانو
مردن. 21ئێمە هیوامان بەو هەبوو،
کە بە خوێنی خۆی ئیسرائیل
دەکڕیتەوە، لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا
ئەمڕۆ سێهەم ڕۆژە ئەمە ڕوویداوە.
22هەندێ لەو ئافرەتانەی لەگەڵمانن
بەهەواڵێك زۆر سەرسامیان کردین،
چونکە بەیانی زوو چووبوونە سەر
گۆڕەکە، 23تەرمەکەیان نەبینی بوو،
ئینجا گەڕانەوەو ئەمەیان باسکردو
ووتیان: ئێمە دوو فریشتەمان بینی
دەیان ووت: ئەو زیندووە. 24هەندێ
لەئێمە چوونە سەر گۆڕەکەو
سەیریانکرد ئەوەی ئافرەتەکان
گێڕایانەوە ڕاستەو لەگۆڕەکەدا
کەسیان نەبینی.) 25ئینجا عیسا پێی
ووتن: (ئەی تێنەگەیشتووان، ئەی
کەم باوەڕان بە هەموو ئەوانەی کە
پێغەمبەران باسیان کردووە، 26ئەی
باشە نەدەبووایە مەسیح ئەم ئازارانە
بچێژێو ئینجا بچێتە شوێنی
شکۆمەندی خۆی.) 27ئەوسا
دەستی کرد بەڕوونکردنەوەی ئەو
شتانەی لەسەری نووسراوە، هەر
لەتەوراتی موساوە تا گشت
پەرتووکەکانی پێغەمبەران.
28ووردە ووردە نزیك دەبوونەوە
لەو دێیەی قوتابیەکان بۆی هاتبوون.
عیسا وا خۆی نیشاندا ئەو دەڕوات
بۆ شوێنێکی دوورتر. 29قوتابیەکان
زۆریان لێکردو ووتیان: (ئەوا
ڕۆژئاوا دەبێتو تاریك دادێت،
بمێنەوە لامان.) ئەویش بەمە ڕازی
بوو، لەگەڵیان هاتە ماڵەوە. 30کاتێ
لەسەر خوان دانیشتن، دەستی برد
نانێکی هەڵگرت، پیرۆزی کردو
لەتیکرد، ئینجا دای پێیان. 31
دەستبەجێ چاویان کرایەوەو
ناسیانەوە، ئیتر لەبەرچاویان نەما. 32
بەیەکتریان ووت: (ئەمە بۆیە کاتێ
قسەی بۆ دەکردین، دڵمان لەناو
سنگماندا وەك ئاگر گڕی گرتبوو.)
33دوای ئەمە یەکسەر هەستانو
گەڕانەوە بۆ قودس، سەیریانکرد
یانزە قوتابیەکەو ئەوانەی لەگەڵیانن،
هەموو کۆبوونەتەوە، 34دەیان ووت:
(ڕاستە! گەورەمان هەستاوەتەوە،
دەریشکەوتووە بۆ شەمعون.) 35
ئینجا هەر دووکیان دەستیانکرد

لۆقا 24

بەگێڕانەوەی ئەوەی لەڕێگا
ڕوویدابوو، هەروەها چۆن لەکاتی
نان لەتکردنەکەدا ناسییانەوە.

عیسا بۆ نێرراوان دەردەکەوێ

36 کاتێ باسی ئەمەیان دەکرد،
عیسا خۆی هاتە ناوەڕاستیانو
لەنێوانیان ڕاوەستا، پێی ووتن:
(سڵاوتان لێبێت.) 37 بەڵام لەبەر
ترسو لەرزی خۆیان وایانزانی ئەمە
ڕۆحە. 38 عیسا پێی ووتن: (ئەوە
بۆچی واسەرتان لێشێواوە؟ بۆچی
بیری وادێ بەدڵتان؟ 39 سەیری
دەستو قاچم بکەن، دەستم
لێدەنو دڵنیابن کە من ئەوم،
چونکە ڕۆح گۆشتو ئێسقانی نییە
وەك من ئێستا هەمە.) 40 کاتێ ئەمەی
ووت دەستو قاچی نیشاندان. 41
لەخۆشیو سەرسوڕماندا بەتەواوی
باوەڕیان نەدەکرد، ئینجا پێی ووتن:
(هیچتان لێرە هەیە بخورێت؟) 42 ئیتر
ئەوانیش پارچەیەك ماسی برژاویان
دایە، 43 ئەویش لێیوەرگرتنو
لەبەرچاویان خواردی.
44 ئەوسا پێی ووتن: (ئا ئەمەیە ئەو
قسانەی بۆم دەکردن، کاتێ
لەگەڵتان بووم: پێویستە هەموو
ئەوانەی لەتەوراتی موساو پەرتووکی
پێغەمبەرانو زەبوور دەربارەی من
نووسراون بێتەدی.) 45 ئینجا بیرو
هۆشی کردنەوە، تا کتێبی پیرۆز
تێبگەن. 46 پێی ووتن: (ئاوها
نووسراوە، پێویست بوو مەسیح
ئازاربکێشێو بمرێو دوایی لەڕۆژی
سێهەم زیندووبێتەوە. 47 هەروەها
بەناوی ئەوەوە تۆبەکردنو
لێخۆشبوونی گوناە ڕابگەیەندرێ بۆ
هەموو گەلان، بەدەست پێکردن
لەقودسەوە. 48 ئێوە شایەتی ئەم
شتانەن. 49 ئەوەی باوکم بەڵێنی
پێدابوو من خۆم بۆتانی دەنێرم، بەڵام
جارێ لەناو شار بمێنەوە، تا
ئەوکاتەی لەئاسمانەوە جلی بەهێزیتان
لەبەردەکرێت.)

گەڕانەوەی عیسا بۆ ئاسمان

50 دوای ئەمە پێشیان کەوتو
بردنی بۆ دێی بەیتعەنیا، دەستی
بەرزکردەوەو پیرۆزیکردن. 51
لەوکاتەدا کە پیرۆزی دەکردن،
لێیان جیابووەوەو بەرزبووەوە بۆ
ئاسمان. 52 چۆکیان بۆ داداو ئیتر زۆر
بەشادیەوە گەڕانەوە بۆ قودس. 53 بە
بەردەوامیش دەڕۆیشتن بۆ پەرستگاو

ستایشی خودایان دەکرد

مزگێنی بەپێی نووسینی یۆحەننا

یۆحەننا یەکێك بوو لەقوتابیەکانی عیسا، پەیوەندییەکی تایبەتی بەهێزی لەگەڵ هەبوو، باسی خۆی دەکات کە خۆشەویستی عیسا بووە، یۆحەننا لەم پەرتووکەدا حەوت نیشانەی سەرسوورهێنەری هەڵبژارد کەهەمووی دەریدەخات عیسا مەسیحەو چ شێوەیەکی ژیانمان پێدەبەخشێ.

مەبەستی یۆحەننا لەم پەرتووکەدا ئەوەیە: (تا باوەڕ بکەن کە عیسا مەسیحە)، *چونکە ئەوەی باوەڕی پێبهێنێ* (هەتا ئێوە بەهۆی باوەڕەوە ژیان بەدەست بهێنن بەناوی ئەوەوە.) *(20:31).*

هەروەها باسی دەکات چۆن هەندێ کەس باوەڕیان هێناو بوون بەقوتابی ئەو، بەڵام هەندێکیان ڕەتیان کردەوەو بەربەرەکانیان کرد. ئینجا هەندێ بەشی کەی ئەم پەرتووکە باسی ئەو پەیوەندییە بەهێزە دەکات کە لەنێوان عیساو قوتابیەکانی هەبووە.

ئەوەی شایانی باسە لەنیوەی پەرتووکەوە تاکۆتایی باسی دوا هەفتەی ژیانی عیسا دەکات، تیایدا باسی ووتەکانی عیسا دەکات لەئامادەکردنی قوتابیەکانیو هاندانیان پێش لەخاچدانی. هەروەها باسی مەسیح دەکات وەك پادشایەك، بەڵام حوکمڕانیەکەی لەم جیهانە نییەو ئەمەش تامردنی لەسەر خاچ دەرنەکەوت (1:17)، هەروەها باسی گرتنی عیساو دادگاییکردنیو لەخاچدانیو هەستانەوەی دەکات، ئینجا دەرکەوتنی بۆ قوتابیەکانی دوای هەستانەوەی.

ووشەی خودا

1

لەسەرەتاوە ووشەکە* بوو، ووشەکە لای خودا بوو،
ووشەکەش خۆی خودا بوو. 2ئەو هەر لەسەرەتاوە
لای خودا بوو. 3بەو هەموو شتێ دروستبووە،
بێئەو هیچ شتێك دروست نەبووە لەمانەی کە
دروست بوون. 4ژیان لەئەوا بوو، ئەو ژیانەش
ڕووناکی مرۆڤ بوو، 5ڕووناکیش تاریکی ڕووناك
دەکاتەوەو تاریکی ناتوانێ ڕووناکی ببەزێنێ.
6مرۆڤێك هات کە خودا ناردبووی، ناوی
یەحیا بوو، 7ئەو هات شایەتی بۆ ڕووناکی بدات،
تاوەکو هەموان بەهۆی ئەوەوە باوەڕبهێنن. 8یەحیا
خۆی ڕووناکیەکە نەبوو، بەڵکو شایەتی
ڕووناکیەکە بوو. 9ئەو ڕووناکیە ڕاستەی هەموو
خەڵکی ڕووناك دەکاتەوە هاتە جیهان، 10ئەو
لەجیهاندا بوو، بەویش جیهان دروست بوو، کەچی

جیهان نەیناسی. 11ئەو بۆ لای گەلەکەی هات،
کەچی ئەوان پێشوازیان لێنەکرد. 12بەڵام هەموو
ئەوانەی پێشوازیان لێکرد، ئەوانەی باوەڕیان بەناوی
هێنا، دەسەڵاتی پێدان ببن بەڕۆڵەی خودا*، 13
ئەوانەی نەبەخوێن، نەبەویستی لەش، نەبەویستی پیاو،
بەڵکو لەخوداوە بوون.

14ئینجا ووشەکە بوو بەلەشو لەناوماندا
نیشتەجێبوو، ئێمە شکۆی ئەومان بینی، شکۆی
تاقانەی باوك، ئەوەی پڕبوو لەبەرەکەتو ڕاستی. 15
یەحیا شایەتی بۆدەداو هاواری دەکرد: (ئەمە ئەوەیە
کە باسم کردو ووتم: ئەوەی لەدوای من دێت
لەپێش من بوونی هەیە، چونکە ئەو بووە پێش ئەوەی
من ببم.) 16هەموومان لەپڕی ئەو بەرەکەت* لەدوای
بەرەکەتمان وەرگرت، 17چونکە شەریعەت بەهۆی
موساوە درا، بەڵام بەرەکەتو ڕاستی بەهۆی عیسای
مەسیحەوە هاتن. 18هەرگیز کەس خودای نەبینیوە،
بەڵام تاقانەی خودا، ئەوەی لەباوەشی باوکدایە، ئەو
خودای بۆ ئێمە دەرخست.

شایەتیدانی حەزرەتی یەحیا

19ئەمەش شایەتییەکەی یەحیایە، کاتێ
جوولەکەکانی قودس هەندێ کاهینو لاوییان نارد
پرسیاری لێبکەن: (تۆ کێیت؟) 20ئەو بە بێ
دوودڵی دانی پیاناو ووتی: (من مەسیح نیم.) 21ئینجا
لێیان پرسی: (ئەی تۆ کێیت؟ ئەلیاسی؟) ووتی:
(نەخێر! ئەو نیم.) ووتیان: (ئایا پێغەمبەرەکەی❖؟)
ووتی: (نەخێر.) 22لەکۆتاییدا ووتیان: (باشە تۆ
کێیت، تا وەڵامەکە بدەینەوە بەو کەسانەی ئێمەیان
ناردووە؟ چی دەڵێیت دەربارەی خۆت؟) 23ئەویش
ووتی: (من {دەنگێکم لەدەشتودەر هاوار دەکەم:
ڕێگای خوداوەند ڕێكو ئامادەکەن}، هەروەك چۆن
ئەشعیای پێغەمبەر ووتویەتی.) 24ئەوانەی لەلایەن
فەریسیەکانەوە نێررابوون، 25دیسان پرسییان: (باشە
گەر تۆ مەسیح نیتو ئەلیاس نیتو پێغەمبەرەکە
نیت، ئیتر بۆچی خەڵکی لەئاوهەڵدەکێشیت؟) 26
وەڵامی دایەوە: (من خەڵکی لەئاوهەڵدەکێشم، بەڵام
لەنێوانتاندا یەکێك هەیە کە نایناسن، 27ئەو دوای
من دێت، من شایانی ئەوە نیم قەیتانی پێڵاوەکانی بۆ
بکەمەوە.)

28ئەمەش لەدێی بێتعەنیا ڕوویدا،
لەوبەری ڕووباری ئوردونەوە، لەو
شوێنەی یەحیا خەڵکی لەئاو هەڵدەکێشا.

بەرخی قوربانی خودا

29ڕۆژێ دوای ئەوە یەحیا عیسای بینی وا
بەرەو ڕووی دێت، ووتی: (ئا ئەوەتا بەرخی خودا❖،
ئەو قوربانییەی گوناهی جیهان هەڵدەگرێت. 30ئەمە
ئەو کەسەیە کە دەربارەی ووتم، ئەوەی لەدوای من

❖**پێغەمبەرەکەی:** مەبەستی لەو پێغەمبەرەیە کە موسا باسی دەکات. بڕوانە یۆحەننا 1:45

دێـت لـەپـێش مـن بوونی هەیە، چونکە ئەو هەبووە
پـێش بوونـی من. [31]منیش نەمدەناسی، بەڵام هاتووم
بۆ لەئاوهەڵکێشان تا ئەو بۆ ئیسرائیل دەرکەوێ.) [32]
ئیـنجا یەحـیا شـایەتیداو ووتـی: (ڕۆحـی پـیرۆزم*
لەشـێوەی کۆتـرێك بیـنی لەئاسمانەوە هاتەخوارەوەو
لەسەر عیسا نیشتەوە. [33]من نەمدەناسی، بەڵام ئەوەی
مـنی نـاردووە خـەڵك لەئاوهەڵکێشم، ئەو پێیووتم:
ئـەوەی دەیبینیـت ڕۆح دێـتەخوارەوەو لەسـەری
جـێگیر دەبـێ، ئـەو خـەڵکی بـەڕۆحی پـیرۆز
هەڵدەکێشـێ. [34]لەبەرئـەوەی ئەمـەم دیووە، شایەتی
دەدەم ئەو ڕۆڵەی خودایە.)

قوتابیە یەکەمینەکان

[35]بـۆ بـەیانی یەحـیا لەگـەڵ دوو قوتابی خۆی
دیسـان هـەر لەوێ ڕاوەستا بوو، [36]کە عیسا بەوێدا
ڕۆیشـت سـەیری‌کردو ووتـی: (ئـا ئـەوەتا بـەرخی
خـودا.) [37]کـاتێ دوو قوتابـیەکە گوێـیان لەمە بوو،
دوای عیسـا کـەوتن. [38]عیسـا ئاوڕیدایـەوەو
سـەیری‌کرد ئـەوان بـەدوایەوەن، لێیپرسین: (چیتان
دەوێـت؟) ووتـیان: (ڕابـی، (واتـە مامۆستا) لەکوێ
دەژیـت؟) [39]وەڵامـی دانەوەو ووتی: (وەرن، ببینن.)
ئیـنجا لەگەڵی ڕۆیشتنو ئەو شوێنەیان بینی کە تیایدا
دەژیـا، کـات نزیکەی چواری پاش نیوەڕۆ بوو، ئەو
ڕۆژە لەگـەڵی مانـەوە. [40]ئـەندەراوس کـە بـرای
شەمعون پەترۆس بوو، یەکێ بوو لەو دووانەی دوای
عیسـا کـەوتن، دوای ئەوەی گوێیان لەقسەی یەحیا
بوو. [41]هەر کە ئەندەراوس شەمعونی برای دۆزییەوە،
پـێی ووت: (مەسـیحمان دۆزیـەوە) واتـە
دەستنیشانکراو. [42]ئینجا بردی بۆ لای عیسا، عیسا
بـەووردی تـێیڕوانی و ووتـی: (تۆ شەمعونی کوڕی
یۆنـای، بـەڵام مـن بانگـت دەکـەم کـێفا❖، واتـە
پەترۆس.)
[43]بـۆ بـەیانی عیسا بڕیاریدا بڕوات بۆ ناوچەی
جەلـیل، کاتێ فیلیپۆسی دۆزیەوە، پێی ووت: (دوام
کـەوە!) [44]فیلیـپۆس وەك ئـەندەراوسو پەتـرۆس
خـەڵکی شـاری بەیت سەیدا بوو. [45]ئینجا فیلیپۆس
نەسـەنائیلی دۆزیـەوە پـێی ووت: (ئـەوەی موسـا
لـەتـەوراتدا لەسـەری نووسـیوەو پێغەمبەرانـیش
لەپەرتووکەکانـیان، دۆزیمانـەوە. ئـەو کەسە عیسای
کوڕی یوسفی خەڵکی ناسیرەیە.) [46]نەسەنائیل ووتی:
(ئایـا لـەشـاری ناسـیرە شـتی چـاك هەڵدەکەوێ؟)
فیلیپۆس پێی ووت: (وەرە سەیرکە!)
[47]کـە عیسـا نەسـەنائیلی بینی وا بەرەو ڕووی
دێـت، ووتـی: (بێگومـان ئەمـە ئیسـرائیلییەکی
بێغەلوغەشـە!) [48]نەسـەنائیل لەعیسـای پرسـی:
(لـەکوێ دەمناسیت؟) عیسا لەوەڵامدا ووتی: (کاتێ
لەژێـر دارهەنجیرەکـە بوویـت تۆم بینی، پێش ئەوەی
فیلیـپۆس بانگـتبکات.) [49]ئینجا نەسەنائیل هاواری

❖ [illegible] .پەترۆس.

کردو ووتی: (ئەی مامۆستا، تۆ ڕۆڵەی خودایت! تۆ
پادشای ئیسرائیلیت!) 50 عیسا پێی ووت: (ئایا
باوەڕت هێنا چونکە پێم ووتیت تۆم لەژێر
دارهەنجیرەکە بینی؟ بزانە کاری لەمەش مەزنتر
دەبینیت!) 51 دیسان ووتی: (ڕاستی ڕاستیتان
پێدەڵێم، ئێوە ئاسمان بەکراوەیی دەبینن‌و فریشتەی
خودا دەبینن لەبەرزبوونەوەو هاتنەخوارەوەیان لەسەر
ڕۆڵەی مرۆڤ.)

شایی لەقانا

2

لەڕۆژی سێهەمدا لەدێی قانا لەناوچەی جەلیل
شاییەك هەبوو، دایکی عیساش ئامادەی ئەو شاییە
بوو، 2 هەروەها عیساو قوتابیەکانیشی بانگ‌کرابوون
بۆ ئەم شاییە. 3 کاتێ شەراب تەواو بوو، دایکی چووە
لای عیساو پێی ووت: (هیچ شەرابیان نەماوە!) 4
ئەویش پێی ووت: (ئەمە پەیوەندی بەمنەوە هەیە یان
بەتۆ؟ هێشتا کاتی من نەهاتووە!) 5 دوایی دایکی
عیسا بەئیشکەرەکانی ووت: (ئەوەی ئەو فەرمانتان
پێدەدات بیکەن.) 6 لەوێدا شەش کوپەی بەردین
هەبوو، جوولەکەکان ئاوەکەیان بەکاردەهێنا بۆ
پاك‌کردنەوە بەپێی خووڕەوشتی خۆیان، کوپەکان
هەریەکەی هەشتا تا سەدو بیست لیتریان دەگرت. 7
جا عیسا بەئیشکەرەکانی ووت: (کوپەکان پڕکەن
لەئاو.) ئەوانیش کوپەکانیان تا سەر پڕکرد. 8 ئەوسا
پێی ووتن: (ئێستا لێی‌دەرکەن‌و ببەن بۆ
سەرپەرشتیکەری شاییەکە!) ئەوانیش وایان کرد. 9
کاتێ سەرپەرشتیکەر تامی ئەو ئاوەی کرد کە
گۆڕابوو بۆ شەراب، بەڵام سەرچاوەکەی نەدەزانی،
ئەوەی ئیشکەرەکان دەیانزانی چۆنە و چیە، ئەوسا
زاوای بانگ‌کردو 10 پێی ووت: (خەڵکی لەپێشەوە
شەرابە چاکەکە دادەنێن‌و دوای کەمێك خواردنەوە،
شەرابی تر دەهێنن کە ئەوەندە باش نەبێ وەکو
ئەوەی یەکەم. بەڵام تۆ شەرابە باشەکەت هێشتۆتەوە
بۆ ئێستا!)
11 ئەمە یەکەمین نیشانەی سەرسوڕهێنەر بوو کە
عیسا لەدێی قانای ناوچەی جەلیل کردی، ئەوەی
تیایدا شکۆمەندی خۆی دەرخست‌و قوتابیەکانی
باوەڕیان پێ‌هێنا. 12 دوای ئەمە عیساو دایکی‌و
براکانی‌و قوتابیەکانی چوون بۆ شاری کەفەرناحوم،
چەند ڕۆژێك لەوێ مانەوە.

پاکسازی پەرستگا

13 کاتێ جەژنی تێپەڕبوونی جوولەکە نزیك
بووەوە، عیسا چوو بۆ قودس، 14 لەپەرستگادا*
ئەوانەی بینی کە مانگاو مەڕو کۆتریان دەفرۆشت،
هەروەها پارەگۆڕەوەکان لەبەردەم مێزەکانیان
دانیشتبوون، 15 عیسا لەگوریس قامچیەکی
دروست‌کردو ئەوانەی لەپەرستگادا بوون بەخۆیان‌و
مەڕو مانگاوە هەموویانی دەرکرد. پارەی
پارەگۆڕەوەکانی پەرشوبڵاوکردەوەو مێزەکانیانی
سەرەوژێر کرد، 16 ئینجا بەکۆتر فرۆشەکانی ووت:
(ئەم شتانە لێرە ببەنە دەرەوە! چۆن دەوێرنماڵی
باوکم بکەنە بازاڕ؟) 17 لێرەدا قوتابیەکان ئەو ئایەتەیان

بیرکەوتەوە کە لەکتێبی پیرۆزدا نووسراوە: {
دڵگەرمی بۆ ماڵەکەت دەمسوتێنێ}.
[18]دەسەڵاتدارانی جوولەکە بەرهەڵستی
عیسایان کردو ووتیان: (نیشانەیەکمان بۆ بهێنەوە
دەستنیشانی دەسەڵاتت بکات بۆ ئەو کارەی
کردت!) [19]جا عیسا لەوەڵامدا ووتی: (ئەم
پەرستگایە بڕوخێنن، لەسێ ڕۆژدا دروستی
دەکەمەوە.) [20]ئەوسا جوولەکەکان پێیان ووت: (ئەم
پەرستگایە بەچل و شەش ساڵ دروستکراوە، تۆ
بەسێ ڕۆژ دروستیدەکەیتەوە؟) [21]بەڵام ئەو
پەرستگایەی ئەو دەربارەی قسەی دەکرد، لەشی
خۆی بوو. [22]کاتێ عیسا لەناو مردووان هەستایەوە،
ئەوسا قوتابیەکانی ئەم قسەیەی عیسایان بیرکەوتەوە،
ئینجا باوەڕیان هێنا بەکتێب*و بەو ووتانەی عیسا
ووتبووی.

[23]کاتێ عیسا لەجەژنی تێپەڕبووندا لەقودس
بوو، خەڵکێکی زۆر ئەو نیشانە سەرسوڕهێنەرانەیان
بینی کە کردیو باوەڕیان بەناوی ئەو هێنا. [24]بەڵام
عیسا متمانەی پێ نەکردن، چونکە هەموو خەڵکی
دەناسی. [25]ئەو پێویستی بەکەس نەبوو شایەتی بۆ بدا
دەربارەی مرۆڤ، چونکە ناوەڕۆکی مرۆڤی دەناسی.

لەدایك بوون لەرۆح

3

پیاوێك هەبوو لەفەریسیەکان ناوی نیقۆدیمۆس بوو،
ئەندام بوو لەئەنجوومەنی جوولەکەکان. [2]بەشەو بۆ
لای عیسا هاتو پێی ووت: (مامۆستا، ئێمە دەزانین
تۆ مامۆستایەکی لەلای خوداوە هاتوویت، چونکە
ئەو نیشانە سەرسوڕهێنەرانەی تۆ دەیکەیت، کەس
ناتوانێ بیکات گەر خودای لەگەڵدا نەبێت.) [3]ئینجا
عیسا پێی ووت: (ڕاستی ڕاستیت پێ دەڵێم، کەس
ناتوانێت پادشاهێتی خودا ببینێت گەر لەئاسمانەوە
لەدایك نەبێت.) [4]نیقۆدیمۆس لێیپرسی: (مرۆڤ چۆن
دەتوانێت بەپیری لەدایك ببێتەوە؟ خۆ جارێکیکە
ناچێتەوە سکی دایکیو سەرلەنوێ لەدایك بێتەوە!)
[5]عیسا وەڵامی دایەوەو ووتی: (ڕاستی ڕاستیت پێ
دەڵێم، کەس ناتوانێ بچێتە ناو پادشاهێتی خودا گەر
لەئاو و لەڕۆح لەدایکنەبێتەوە. [6]چونکە ئەوەی لە
لەشەوە لەدایك دەبێ لەشە، ئەوەش کە لە ڕۆحەوە
لەدایك دەبێت ڕۆحە، [7]کەواتە سەرت سوڕنەمێنێ
کە دەڵێم: پێویستە لەئاسمانەوە لەدایك ببنەوە. [8]شنەبا
بۆ هەر شوێنێ کە ئارەزووی لێبێت هەڵدەکاتو
گوێمان لە دەنگەکەی دەبێت، بەڵام نازانرێ
لەکوێوە دێتو بۆکوێ دەڕوات. هەر بەم شێوەیەشە
هەموو ئەوانەی لە ڕۆحەوە لەدایك دەبن.)

[9]دیسان نیقۆدیموس پرسیاریکردەوە: (چۆن
ئەمە ڕوودەدات؟) [10]عیسا وەڵامی دایەوە: (تۆ
مامۆستایەکی ئیسرائیلیو ئەمە نازانی! [11]ڕاستی
ڕاستیت پێدەڵێم: ئێمە ئەوە دەڵێین کە دەیزانینو
شایەتی بۆ ئەوە دەدەین کە دەیبینین، لەگەڵ ئەوەشدا
ئێوە شایەتیەکەمان قبوڵ ناکەن. [12]باسی شتە
زەمینیەکانتان بۆ دەکەم، باوەڕناکەن، ئیتر چۆن باوەڕ
دەکەن ئەگەر باسی شتی ئاسمانیتان بۆ بکەم؟ [13]هیچ
کەسێ نەچۆتە ئاسمان جگە لەوەی لەئاسمان هاتۆتە

خوارەوە، ئەویش ڕۆڵەی مرۆڤە. 14جا چۆن موسا مارەکەی لەبیاباندا* بەدارەوە هەڵواسی، بەهەمان شێوە ڕۆڵەی مرۆڤیش دەبێ هەڵواسرێ، 15تاوەکو هەرکەسێك باوەڕی پێبێنێ ژیانی هەتاهەتایی دەسکەوێ.)

خۆشەویستی خودا بۆ جیهان

16(چونکە خودا بەم جۆرە جیهانی خۆشەویست تەنانەت تاقە ڕۆڵەی خۆی پێشکەش کرد، هەتا هەموو ئەوانەی باوەڕی پێدەکەن لەناو نەچن، بەڵکو ژیانی هەتاهەتایی بەدەست بهێنن. 17 چونکە خودا ڕۆڵەی نەنارد بۆ تاوانبارکردنی جیهان، بەڵکو ناردی تا جیهان ڕزگار بێت بەهۆی ئەوەوە. 18ئەوەی باوەڕی پێدەهێنێ تاوانبار ناکرێ، بەڵام ئەوەی باوەڕی پێناهێنێ تاوانبارکراوە، چونکە باوەڕی بەناوی تاقە ڕۆڵەی خودا نەهێناوە. 19ئەمەش حوکمەکەیە: ڕووناکی هات بۆ جیهان، بەڵام خەڵکەکە حەزیان لەتاریکی کرد لەجیاتی ڕووناکی، چونکە کردەوەیان خراپ بوو. 20هەر کەسێك خراپە بکات ڕقی لەڕووناکیە، نایەتە لای ڕووناکی نەوەك کردەوەکانی ئاشکرا ببێ. 21بەڵام ئەوەی بەڕێگای ڕاستیدا دەڕوات، بۆ لای ڕووناکی دێت تاکو کردەوەکانی دەرکەوێت کە بەهۆی خوداوە کراوە.)

عیساو شایەتی یەحیا

22دوای ئەوە عیساو قوتابیەکانی ڕۆیشتن بۆ شارەکانی یەهودیە، لەوێ لەگەڵیان مایەوە، دەستی کرد بەخەڵك لە ئاوهەڵکێشان. 23هەروەها یەحیا لەکانی نون لەنزیك شاری سالیم خەڵکی لە ئاوهەڵدەکێشا، چونکە ئاوی ئەوێ زۆر بوو خەڵکەکە دەهاتنو لەوێ لەئاوهەڵدەکێشران. 24 هێشتا یەحیا نەخرابووە بەندیخانەوە. 25لەوێدا گفتوگۆیەکی گەرم کەوتە نێوان قوتابیەکانی یەحیا لەگەڵ جوولەکەیەك دەربارەی پاککردنەوە. 26 جا چوون بۆ لای یەحیاو پێیان ووت: (مامۆستا، ئەو پیاوەی بینیمان لەگەڵت لەپشتی ڕووباری ئوردونەوە، ئەوەی شایەتیت بۆدا، ئێستا ئەویش خەڵك لەئاوهەڵدەکێشێو هەموو خەڵکەکە دەڕۆن بۆ لای ئەو!)

27یەحیاش وەڵامی دایەوە: (پیاو دەتوانێ تەنها ئەوە وەرگرێ کە لەئاسمانەوە پێی دراوە! 28ئێوە خۆتان شایەتن کاتێ ووتم: من مەسیح نیم، من پێش ئەو نێرراوم. 29بووك بۆ زاوایە! بەڵام هاوڕێی زاوا ئەوەی لەچاوەڕوانیدایە کاتێ گوێی لەدەنگی زاوا دەبێ، دڵشاد دەبێ. جا ئەوەتا ئەم خۆشیەم هاتەدی. 30دەبێت ئەو زیادبکات و منیش کەم.)

31ئەوەی لەسەرەوە هاتووە لەسەرووی هەمووانە. بەڵام ئەوەی لە زەویە ئەو زەمینیەو هەر لەبارەی کاروباری زەمینی دەدوێ. جا ئەوەی لەئاسمانەوە هاتووە لەسەرووی هەمووانە، 32ئەو شایەتی ئەوە دەدات کە بینیویەتیو بیستوویەتی، بەڵام کەس شایەتیەکەی وەرناگرێ! 33ئەوەی شایەتیەکەی وەردەگرێ، دەیسەلمێنێ کەوا خودا ڕاستە، 34چونکە

ئەوەی خودا ناردوویەتی بەووشەی خودا دەدوێ،
لەبەرئەوەی خودا بەپێوانە ڕۆح نادات. [35]باوك
ڕۆڵەی خۆی خۆش‌دەوێ، هەموو شتێکی خستوتە
ژێر دەستی. [36]ئەوەی باوەڕ بەڕۆڵەکە بهێنێ، ژیانی
هەتاهەتایی هەیە. ئەوەش کە گوێڕایەڵی ڕۆڵەکە نابێ
ژیان نابینێت، بەڵکو تووڕەیی خودای بەسەردا
دەچەسپێ.

ژنێکی سامری

4

فەریسیەکان بیستیان کە عیسا قوتابی زۆری هەیەو
لەیەحیا زیاتر خەڵکی لەئاوهەڵدەکێشێ، [2]هەرچەندە
خۆی خەڵکی لەئاوهەڵنەدەکێشا بەڵکو قوتابیەکانی.
[3]کاتێ عیسا بەمەی زانی ناوچەی یەهودیەی
بەجێ‌هێشتو گەڕایەوە بۆ ناوچەی جەلیل. [4]
دەبووایە بەناوچەی سامیرەدا* بڕۆشتایە، [5]لەوێ
گەیشتە شارێکی سامری پێی‌دەوترا سوخار، نزیك
بوو لەو پارچە زەوییەی یاقوب بەیوسفی کوڕی
دابوو، [6]بیری یاقوبیش لەوێ‌بوو. جا چونکە عیسا
ماندووی گەشتەکە بوو، کاتیش نزیکەی دوانزەی
نیوەڕۆ بوو، لەسەر قەراغی بیرەکە دانیشت. [7]ژنێکی
سامری هاتە سەر بیرەکە بۆ ئەوەی ئاو بەرێ، عیسا
پێی ووت: (هەندێ ئاوم بدەرێ!) [8]قوتابیەکانی چوو
بوونە ناو شار تا خواردن بکڕن. [9]ئینجا ژنە
سامرییەکە پێی ووت: (تۆ جوولەکەیتو منیش
سامری، چۆن داوای ئاوم لێ‌دەکەیت؟) چونکە
جوولەکەکان تێکەڵی سامرییەکان نەدەبوون. [10]
عیساش بەژنەکەی ووت: (ئەگەر تۆ بەخشینی خودا
بزانیتو ئەوەی پێت دەڵێ ئاوم بدەرێ بزانی کێیە،
ئەوسا تۆ داوات لێ‌دەکردو ئەویش ئاوی ژیانی
پێت‌دەدا!) [11]ژنەکە پێی ووت: (بەڵام گەورەم، تۆ
هیچت پێ نییە بۆ دەرهێنانی ئاو و بیرەکەش قووڵە.
ئیتر ئاوی ژیانت لەکوێ بوو؟ [12]ئایا تۆ لەیاقوبی
باوکمان گەورەتری کە ئەم بیرەی بۆ
بەجێ‌هێشتووین، ئەوەی خۆیو منداڵو ئاژەڵی لێیان
خواردۆتەوە؟) [13]عیساش پێی ووت: (هەر کەسێ
لەم ئاوە بخواتەوە دیسان تینووی دەبێتەوە. [14]بەڵام
ئەوەی لەو ئاوە بخواتەوە کە من دەیدەمێ، هەرگیز
تینووی نابێ، بەڵکو ئەو ئاوەی من دەیدەمێ دەبێ
بەکانییەك، لەناخیدا هەڵدەقوڵێو ژیانی هەتاهەتایی
پێ‌دەبەخشێ.)
[15]ئەوسا ژنەکە پێی ووت: (گەورەم، ئەو ئاوەم
بدەرێ تاتینووم نەبێو جارێکی کە نەگەڕێمەوە بۆ ئێرە
ئاو بەرم!) [16]عیساش پێی ووت: (بڕۆ، مێردەکەت
بانگ‌بکەو بگەڕێوە بۆ ئێرە.) [17]ئەویش وەڵامی
دایەوە: (مێردم نییە!) عیساش ووتی: (ڕاست دەکەی
کە دەڵێیت مێردم نییە. [18]لەڕاستیدا تۆ پێنج مێردت
هەبوو، ئەوەی ئێستاش لەگەڵی دەژی مێردت نییە.
ئەمەشت بەڕاستی ووت!) [19]ئینجا ژنەکە پێی ووت:
[20](گەورەم، من وای دەبینم تۆ پێغەمبەری.
باوباپیرانمان خودایان لەم شاخەدا پەرستووە، بەڵام
ئێوەی جوولەکە دەڵێن دەبێ تەنها قودس مەڵبەندی
خوداپەرستی بێ.) [21]عیسا وەڵامی دایەوە: (باوەڕم
پێ‌بکە ئەی ئافرەت، کاتێ دێ کەوا ئێوە باوك

نەلەسەر ئەم شاخەو نەلەقودس دەپەرستن. 22ئێوەی
سامری نازانن کێ دەپەرستن، بەڵام ئێمە دەزانین کێ
دەپەرستین چونکە ڕزگاری لە جوولەکەوەیە. 23جا
ئەو کاتە دێت کەوا ئێستایە، کاتێ خواپەرستە
ڕاستەکان باوك بەڕۆحو بەڕاستی دەپەرستن، چونکە
خودا ئەو جۆرە خواپەرستانەی دەوێ. 24خودا
ڕۆحە، ئیتر لەبەرئەوە دەبێ ئەوانەی دەیپەرستن
بەڕۆحو بەڕاستی بیپەرستن.) 25ژنەکە پێی ووت:
(من دەزانم مەسیح (واتە دەستنیشانکراو) دێت،
هەر کاتێ ئەو هات هەموو شتێکمان بۆ
ڕووندەکاتەوە.) 26عیسا وەڵامی دایەوە: (من ئەوم،
ئەوەی قسەت لەگەڵ دەکات!).

27لەوکاتەدا قوتابیەکان گەیشتن، سەریانسوڕما
کاتێ بینییان قسە لەگەڵ ئەو ژنە دەکات. لەگەڵ
ئەوەش کەسیان پێیان نەووت: (چیت لێی دەوێ؟
یاخود بۆچی گفتوگۆی لەگەڵ دەکەیت؟) 28ئینجا
ژنەکە گۆزەکەی بەجێهێشتو گەڕایەوە ناو شار،
بەخەڵکەکەی ووت: 29(وەرن، ئەو پیاوە ببینن هەر
چیەکم کردووە پێیووتم! ڕەنگە ئەو مەسیح بێ؟) 30
ئیتر دانیشتوانی سوخار هاتنەدەرەوەو بەرەو لای
چوون.

31لەوکاتەدا قوتابیەکانی زۆریان لێدەکردو
پێیان دەووت: (مامۆستا، شتێ بخۆ.) 32بەڵام ئەو
وەڵامی دانەوە: (من خواردنێکم هەیە دەیخۆم کە ئێوە
نایزانن.) 33قوتابیەکانی لەنێوان خۆیاندا دەستیانکرد
بەپرسیارکردن: (ئایا کەس خواردنی بۆ هێناوە؟) 34
عیساش پێی ووتن: (خواردنی من ئەوەیە خواستی
ئەوە بەئەنجام بگەێنم کە ناردوومیو کاروبارەکانی
جێ بەجێ بکەم. 35ئەی خۆتان ناڵێن: (پاش چوار
مانگ کاتی دروێنە دێ!) بەڵام من پێتان دەڵێم:
چاوتان بکەنەوەو سەیری کێڵگەکان بکەن، ئەوەتا
پێگەیشتوونو کاتی دروێنەیان هاتووە. 36
دروێنەکەریش کرێی خۆی وەردەگرێ، بەرووبووم
کۆدەکاتەوە بۆ ژیانی هەتاهەتایی، ئەوسا چێنەرو
دروێنەکەر بەیەکەوە دڵشاد دەبن، 37ئینجا ئەو
ووتەیە ڕاستە کە دەڵێ: (یەکێ دەچێنێو ئەویکەش
دروێنە دەکات.) 38من ئێوەم ناردووە بۆ دروێنەیەك
کە پێوەی ماندوو نەبوون، کەسانیتر پێوەی
ماندووبوونو ئێوە بەری ماندووبوونەکەیان دەخۆن.)

39ژمارەیەکی زۆر لە سامریەکانی دانیشتووی
ئەو شارە باوەڕیان بەعیسا هێنا بەهۆی قسەی ئەو
ژنەوە کە ووتی: (هەرچیەکم کردبوو هەمووی
پێووتم.) 40کاتێ سامریەکان هاتن بۆ لای، داوایان
لێکرد لایان بمێنێتەوە، ئەویش لەوێ دوو ڕۆژ
مایەوە، 41بەهۆی ووشەکانیەوە ژمارەی ئەوانەی
باوەڕیان پێهێنا زۆر زیادی کرد، 42ئەوسا خەڵکەکە
بەژنەکەیان ووت: (لەئێستا بەدواوە ئیتر ئێمە بەهۆی
قسەی تۆوە باوەڕ ناکەین، بەڵکو باوەڕ دەکەین
چونکە خۆمان گوێمان لێیبوو، زانیمانو بۆمان
دەرکەوت، ئەو پیاوە بەڕاستی ڕزگارکەری جیهانە!)

چاکردنەوە بەووشە

43پاش دوو ڕۆژ ئەوێی بەجێهێشتو ڕۆیشتە
جەلیل، 44چونکە عیسا خۆی ووتبوی: (پێغەمبەر

لەووڵاتی خۆیدا ڕێزی لێ‌ناگیرێ!) 45کاتێ عیسا
گەیشتە ناوچەی جەلیل دانیشتوانی پێشوازیان
لێ‌کرد، هەرچیەکی کردبوو لەقودس لەجەژنی
تێپەڕبوون بینیبوویان، چونکە ئەوانیش لەوێ بوون.
46جارێکی‌کە سەردانی شاری قانای ناوچەی
جەلیلی‌کرد، ئەو شوێنەی تیایدا ئاوی کرد
بەشەراب، لەشاری کەفەرناحوم پیاوێك
لەدەست‌وپێوەندی پادشا، کوڕێکی نەخۆشی هەبوو.
47کاتێ پیاوەکە بیستی عیسا ناوچەی یەهودیەی
بەجێ‌هێشتووەو هاتووە بۆ ناوچەی جەلیل، هاتە
لایەو لێی پاڕایەوە لەگەڵی بچێت بۆ ئەوەی
کوڕەکەی کە لەسەرەمەرگدا بوو چاك بکاتەوە. 48
ئینجا عیسا ووتی: (باوەڕ ناکەن هەتا ئایەت‌و
نیشانەی سەرسوڕهێنەر نەبینن!) 49لێرەدا پیاوەکە
ووتی: (گەورەم، وەرە لەگەڵم پێش ئەوەی کوڕەکەم
بمرێ!) 50عیسا لەوەڵامدا ووتی: (بڕۆ! کوڕەکەت
زیندووە!) پیاوەکە باوەڕی بەووشەکانی کردو ئەوێی
بەجێ‌هێشت. 51کاتێ پیاوەکە بەڕێگاوە بوو هەندێ
لەکۆیلەکانی تووش بوو، مژدەیان دایە کە
کوڕەکەی زیندووە، 52ئەویش لێی‌پرسین لەچ
کاتێکدا چاك بووەوە، لەوەڵامدا ووتیان: (دوێنێ لە
کاژێری یەکی دوای نیوەڕۆ تایەکە بەریدا.) 53بەمە
باوکەکە زانی ئەو کاژێرە ئەوکاتە بوو کە عیسا پێی
ووت کوڕەکەت زیندووە. ئەوسا خۆی‌و خاوخێزانی
هەموو باوەڕیان هێنا. 54ئەم نیشانە سەرسوڕهێنەرە
نیشانەی دووەم بوو عیسا کردی دوای ئەوەی
ناوچەی یەهودیەی بەجێ‌هێشت‌و بەرەو ناوچەی
جەلیل ڕۆیشت.

چاکردنەوە لەڕۆژی شەممە

5
دوای ئەوە لەکاتی جەژنێکی جولەکە عیسا چوو بۆ
قودس، 2لەنزیك دەروازەی مەڕ حەوزێك هەبوو
بەعیبری پێیان دەووت بەیتی حەسدا، لەدەوروو پشتی
پێنج هۆڵی لێ‌بوو. 3لەوێدا ژمارەیەکی زۆر نەخۆش
کەوتبوون لەکوێرو شەلو گۆج، ﴿چاوەڕێیان
دەکرد ئاوی حەوزەکە بشڵەقێ، 4چونکە فریشتەیەك
جار جارە دەهات بۆ حەوزەکەو ئاوەکەی
دەشڵەقاند، جا ئەوەی یەکەم کەس بچووبایە ناو
حەوزەکە، چاك دەبووەوە جۆری نەخۆشیەکەی
هەرچیەك بووایە.﴾ 5کابرایەك لەوێ بوو ماوەی
سی‌وهەشت ساڵ بوو نەخۆش بوو. 6کاتێ عیسا
کابرای بینی لەوێدا پاڵ‌کەوتووە، زانی ماوەیەکی
دوورو درێژی بەم جۆرە بەسەربردووە، لێی‌پرسی:
(دەتەوێ چاك‌ببیتەوە؟) 7کابرای نەخۆش وەڵامی
دایەوە: (گەورەم، کەسم نییە یارمەتیم‌بدات‌و بمخاتە
ناو حەوزەکە کاتێ ئاوەکە دەشڵەقێ. کاتێ
هەوڵدەدەم بچمە ناویەوە یەکێکی‌تر پێشم دەکەوێ‌و
دەچێتە ناو ئاوەکە.) 8ئەوسا عیسا پێی ووت:
(هەستە! نوینەکەت هەڵگرەو بڕۆ!) 9دەست‌بەجێ
کابرا چاك بووەوەو نوێنەکەی هەڵگرت‌و ڕۆیشت.
ئەو ڕۆژەش شەممەبوو.
10بۆیە دەسەڵاتدارانی جولەکە بەکابرای
چاك‌بوویان ووت: (ئەمڕۆ شەممەیە. ناشێ نوینەکەت

هەڵگرێ!) [11]کابراش وەڵامی دانەوە: (ئەوەی چاکی
کردمەوە پێی ووتم: (نوێنەکەت هەڵگرەو برۆ!)) [12]
ئەوانیش لێیان پرسی: (کێ پێی ووتی: نوینەکەت
هەڵگرەو برۆ؟) [13]بەڵام کابرای کە چاکبووەوە
نەیدەزانی ئەو کێیە، چونکە عیسا بێ‌ئەوەی هەستی
پێبکرێ خۆی کێشایەوە لەو شوێنەی خەڵکەکەی
لێبوو. [14]دوایئەوە عیسا کابرای لەپەرستگادا
بینی پێی ووت: (ئا ئەوەتا چاکبوویتەوە. جارێکی‌کە
مەگەرێرەوە بۆ گوناه تاوەکو شتی خراپتر بەسەر
نەیەت!) [15]ئینجا کابرا ڕۆیشتو بەجوولەکەکانی
ووت کە عیسا چاکی کردۆتەوە. [16]ئیتر
جوولەکەکان دەستیان‌کرد بەچەوساندنەوەی عیسا،
چونکە ئەو کارانەی لەڕۆژی شەممەدا دەکرد.

باوکو ڕۆڵە

[17]بەڵام عیسا پێی ووتن: (تاوەکو ئێستاش
باوکم هەر کاردەکات، منیش هەروەها کاردەکەم!)
[18]جا لەبەرئەوە هەوڵدانی جوولەکەکان پەرەی‌سەند
بۆ کوشتنی، تەنها لەبەرئەوە نا کە بەرپێچی ڕۆژی
شەممەی کرد بوو، بەڵکو لەبەرئەوەی ووتی خودا
باوکیەتی، بەمەش خۆی یەکسان دەکرد لەگەڵ
خودا. [19]عیسا پێی ووتن: (ڕاستی ڕاستیتان پێ‌دەڵێم:
ڕۆڵە ناتوانێ بەتەنها لەخۆیەوە هیچ بکات، بەڵکو
دەبینێ باوکی چی دەکات ئەویش ئەوە دەکات.
هەموو شتێ کە باوك دەیکات، ڕۆڵەش هەمان شت
دەکات. [20]چونکە باوك ڕۆڵەی خۆی خۆش‌دەوێ،
هەرچیەك دەکات نیشانی‌دەدات، هەروەها لەم
کارەش گەورەتری نیشان‌دەدات، ئەوسا سەرسام
دەبن. [21]هەروەك چۆن باوك مردووان
هەڵدەسێنێتەوەو زیندوویان دەکاتەوە، هەروەها
ڕۆڵەش هەرکەسێکی بوێ زیندووی دەکاتەوە. [22]
باوك حوکم بەسەر کەس نادات، بەڵکو هەموو
دەسەلاتی حوکمدانی داوە بە ڕۆڵە، [23]جا با هەموو
ڕێزی ڕۆڵە بگرن هەروەك چۆن ڕێزی باوك دەگرن.
هەر کەسێکیش ڕێزی ڕۆڵە نەگرێ ڕێزی ئەو باوکە
ناگرێ کە ناردوویەتی.

لەمردنەوە بەرەو ژیان

[24]ڕاستی ڕاستیتان پێ‌دەڵێم: ئەوەی گوێ
لەووشەکەم بگرێو باوەڕبهێنێ بەوەی ناردوومی
ژیانی هەتاهەتایی دەبێ، لەڕۆژی دوایدا حوکم
نادرێ بەسەری، چونکە ئەو لە مردنەوە پەڕیوەتەوە
بۆ ژیان. [25]ڕاستی ڕاستیتان پێ‌دەڵێم: ئەو کاتە دێو
ئەوەتا ئێستا هاتووە، کەوا مردووان گوێیان لە
دەنگی ڕۆڵەی خودا دەبێ، ئینجا ئەوانەی گوێیان
لێ‌دەبێ زیندوودەبنەوە. [26]چونکە هەروەك باوك
سەرچاوەی ژیانە، بەم جۆرەش بەڕۆڵەی داوە
سەرچاوەی ژیان بێ، [27]دەسەلاتی حوکم بەسەردانی
داوەتێ چونکە ئەو ڕۆڵەی مرۆڤە. [28]سەرتان لەمە
سوڕنەمێنێ: کاتێك دێ هەموو ئەوانەی لەناو
گۆڕدان گوێیان لەدەنگی دەبێو [29]دێنە دەرەوە، جا
ئەوانەی کرداری چاکیان کردووە بەرەو
هەستانەوەی ژیان دەڕۆن، بەڵام ئەوانەی کرداری
خراپیان کردووە بەرەو هەستانەوەی حوکم

بەسەرردان.

30من ناتوانم لةخؤمةوة هيض بكةم،
بةلَكو حوكمدةدةم بةثێى ئةوةى طويَم
لێدةبێ، حوكم بةسةردانةكةشم
دادثةروةرانةية، لةبةر ئةوةى هةولَ نادةم
خواستى خؤم بهيَنمةدى، بةلَكو خواستى
ئةوةى كة ناردوومى.

شایەتی باوك بۆ ڕۆڵەی خۆی

31ئەگەر خۆم شایەتی بۆخۆم بدەم شایەتیەکەم
ڕاست نیە، 32بەڵام یەکێکی کە شایەتیم بۆ دەدات،
منیش دەزانم ئەو شایەتیەی بۆ منی دەدات ڕاستە. 33
ئێوە نێرراوتان ناردە لای یەحیا ئەویش شایەتی بۆ
ڕاستیدا. 34من ئەمە دەڵێم لەبەرئەوە نییە من پشت
بەشایەتی مرۆڤ دەبەستم، بەڵکو لەپێناو
ڕزگاربوونتانە. 35یەحیا چرایەکی ڕووناکی هەڵکراو
بوو، حەزتان دەکرد ماوەیەك چێژ لەڕووناکیەکەی
وەرگرن. 36بەڵام من شایەتیەکی مەزنترم هەیە لەوەی
یەحیا، ئەویش شایەتی ئەو کارانەیە کە باوکم داوای
لێکردووم تەواوی بکەم. جا ئەوەی دەیکەم
بەئاشکرا شایەتی بۆ من دەدا کە باوك منی ناردووە،
37ئەو باوکەی منی ناردووە خۆشی شایەتی بۆ من
دەدا.

ئەوەی ئێوە هەرگیز دەنگیتان نەبیستووە،
هەروەها ڕواڵەتیتان نەبینیووە. 38ئەوەی ووشەکەی
لەدڵتاندا نیشتەجێ نەبوو، چونکە ئەوەتا ئێوە
باوەڕناکەن بەوەی ناردوویەتی. 39ئێوە کتێب
دەپشکنن چونکە لەو باوەڕەدان بەرەو ژیانی
هەتاهەتاییتان دەبات. ئەو پەرتووکانەش شایەتیم بۆ
دەدەن. 40بەڵام ئێوە ناتانەوێ بێن بۆ لای من تاکو
ژیانتان هەبێ. 41من شکۆمەندی لەخەڵك وەرناگرم.
42بەڵام من دەتانناسم، هەروەها دەزانم خۆشەویستی
خودا لە ناوەڕۆکتاندا نییە. 43جا ئەوەتا من بەناوی
باوکمەوە هاتووم پێم ڕازی نین، بەڵام پێشوازی لەوە
دەکەن کە بەناوی خۆیەوە دێت. 44ئەگەر ئێوە
شکۆمەندی لەیەکتری وەربگرنو ئەو شکۆمەندیەی
لەتاکە خوداوەیە داوانەکەن، ئیتر چۆن دەتوانن
باوەڕبهێنن؟ 45لەو باوەڕەدا مەبن من شکاتتان
لێبکەم لای باوك، لەوێ یەکێکی کە هەیە شکاتتان
لێبکات، ئەویش موسایە کە هیواتان پێیەتی. 46
ئەگەر باوەڕتان بەموسا بکردایە، ئەوسا باوەڕتان
بەمنیش دەکرد، چونکە ئەو لەبارەی منەوە
نووسیویەتی. 47کەواتە گەر ئێوە باوەڕنەکەن بەوەی
موسا نووسیویەتی، ئیتر چۆن باوەڕ بە قسەکانی من
دەکەن؟)

تێرکردنی پێنج هەزار کەس

6

دوای ئەمە عیسا پەڕییەوە ئەوبەری دەریاچەی جەلیل
کە دەریاچەی تەبەریە، 2ئینجا ژمارەیەکی زۆر
خەڵکی دوایکەوتن، چونکە نیشانەی
سەرسوڕهێنەری چاکبوونەوەی نەخۆشیان لێبینی.
3عیساو قوتابیەکانیشی چوونە سەر شاخێكو لەوێ
دانیشتن. 4هەروەها جەژنی تێپەڕبوونی

جوولەکەکانیش نزیك بوو. [5]کاتێ عیسا سەیری
کردو بینی ژمارەیەکی زۆر بەرەو ڕووی دێن، بە
فیلیپۆسی ووت: (لەکوێ نان بکڕین تا نانی ئەم
هەمووە بدەین؟) [6]ئەمەی ووت بۆئەوەی تاقی‌کاتەوە،
چونکە عیسا خۆی دەیزانی چی دەکات. [7]فیلیپۆس
وەڵامی دایەوە: (گەر تەنانەت بایی دووسەد
دیناریش* نان بکڕین، بەشی ئەوە ناکات هەریەکەیان
پارچەیەکی بچووکی بەرکەوێ!) [8]ئینجا ئەندەراوس،
برای شەمعون پەترۆس، کە یەکێك بوو لە
قوتابیەکانی پێی ووت: [9](لێرە کوڕێك هەیە پێنج نانی
جۆو دوو ماسی پێیە. بەڵام ئەمە چیە بۆ ئەم کۆمەڵە
گەورەیە؟) [10]عیسا ووتی: (دایانبنیشێنن!) پیاوەکان
کە ژمارەیان پێنج هەزار کەسێك دەبوو لەوێدا
سەوزە گیایەکی زۆری لێبوو لەسەری دانیشتن. [11]
عیسا نانەکانی هەڵگرت‌و سوپاسی خودای کرد،
ئینجا ئەوەندەی پێویستیان پێبوو دابەشی‌کرد بەسەر
دانیشتوان، هەمان شتیشی لە دوو ماسیەکە کرد. [12]
کاتێ تێربوون، بە قوتابیەکانی ووت: (ئەو لەتە
نانانەی ماوەتەوە کۆی‌کەنەوە تاکو هیچ شتێك بەفیڕۆ
نەڕوات!) [13]ئەوانیش کۆیان‌کردەوە، ئینجا لەپێنج
نانە جۆیەکە دوانزە سەبەتە لەتە نانی پاشماوەیان
کۆکردەوە لە نانخۆران. [14]کاتێ خەڵکەکە ئەو
نیشانە سەرسوڕهێنەرەیان بینی کە عیسا کردی
ووتیان: (بەڕاستی، ئەمە ئەو پێغەمبەرەیە بۆ جیهان
هاتووە.) [15]عیسا کە زانی ئەوان خەریکن بیرفێنن‌و
بیکەن بە پادشا، بەتەنها گەڕایەوە بۆسەر شاخ.

عیسا بەسەر ئاودا دەڕوات

[16]کاتێ ئێوارە داهات قوتابیەکانی هاتنەخوارەوە
بۆ دەریاچەکە، [17]سواری بەلەمێك بوون‌و بەرەو
شاری کەفەرناحوم کە کەوتبووە بەری ئەوبەری
دەریاچەکەوە کەوتنە ڕێ. تاریکی داهات بەڵام عیسا
هێشتا نەگەیشتبووە لایان. [18]ئینجا ڕەشەبایەکی بەهێز
هەڵی‌کرد، ئاوی دەریاچەکەی شڵەقاند. [19]دوای
ئەوەی قوتابیەکان نزیکەی پێنج تا شەش کیلۆمەتر
سەوڵیان لێدا، عیسایان بینی نزیك دەبێتەوە
لەبەلەمەکەیان‌و بەسەر ئاوی دەریاچەکەدا دەڕوا.
ترسیان لێ‌نیشت. [20]پێی ووتن: (منم، مەترسن!) [21]
هەر ئەوەندەی داوایان لێ‌کرد سواری بەلەمەکەبێ،
یەکسەر بەلەمەکە گەیشتە شوێنی مەبەست.

[22]بۆ بەیانی، ئەو خەڵکەی لەسەر کەناری
ئەوبەری دەریاچەکە مابوونەوە تەنها یەك بەلەمیان
بینی، بەبیریشیان هاتەوە عیسا لەگەڵ قوتابیەکانی
سواری بەلەمەکە نەبووبوو، بەڵکو قوتابیەکانی بەتەنها
سواربوون. [23]ئیتر چەند بەلەمێکی‌کە لەشاری
تەبەریەوە هاتن، لەنزیك ئەو شوێنە لەنگەریان گرت
کە ئەو نانەیان تیادا خواردبوو پاش ئەوەی خوداوەند
سوپاسی خودای لەسەرکردبوو. [24]کاتێ خەڵکەکە
عیساو قوتابیەکانیان لەوێ نەبینی، سواری ئەو
بەلەمانە بوون‌و چوون بۆ کەفەرناحوم تا بەشوێن
عیسا بگەڕێن.

من نانی ژیانم

[25]جا کاتێ لەبەری ئەوبەری دەریاچەکەوە

یۆحەننا 6

دۆزییانەوە، پێیان ووت: (مامۆستا، کەی گەیشتیتە
ئێرە؟) 26 عیساش لەوەڵامدا ووتی: (ڕاستی ڕاستیتان
پێدەڵێم: ئێوە بەدوامدا دەگەڕێن لەبەرئەوەنا کە
نیشانەی سەرسوڕهێنەرتان بینی، بەڵکو لەبەرئەوەی
لەنانەکەتان خواردو تێربوون. 27 لەپێناوی خۆراکی
لەناوچوو ئیش مەکەن، بەڵکو لەپێناو ئەو خۆراکەی
دەمێنێتەوە بۆ ژیانی هەتاهەتایی، ئەوەی ڕۆڵەی مرۆڤ
دەتانداتێ، چونکە ڕۆڵە مۆری خودای باوکی
پێوەیە.) 28 لێرە پێیان ووت: (دەبێ ئێمە چی بکەین،
تاکو کارەکانی خودا بکەین؟) 29 ئەویش وەڵامی
دانەوە: (ئەمەیە کاری خودا: باوەڕبهێنن بەوەی
ناردوویەتی.) 30 ئەوسا پێیان ووت: (چ نیشانەیەکی
سەرسوڕهێنەر دەکەیت تا ببینین‌و باوەڕت پێبکەین؟
دەتوانی چیبکەیت؟ 31 باوباپیرانمان مەنیان*
خواردووە لەبیاباندا هەروەك نووسراوە: {ئەو لە
ئاسمانەوە نانی دانێ تا بیخۆن!})
32 عیسا پێیووتن: (ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم:
موسا نەبوو لەئاسمانەوە نانی دانێ، بەڵکو باوکمە نانی
ڕاستیتان دەداتێ لەئاسمانەوە. 33 چونکە نانی خودا
ئەوەیە کە لەئاسمانەوە دابەزیوەو ژیان بەجیهان
دەبەخشێ.) 34 پێیان ووت: (گەورە، هەموو کاتێ
ئەو نانەمان بدەرێ.) 35 عیسا وەڵامی دانەوە: (من
نانی ژیانم، ئەوەی بێتە لام برسی نابێت، ئەوەش
باوەڕم پێبهێنێ هەرگیز تینووی نابێ. 36 بەڵام
هەروەکو پێمووتن ئێوە منتان بینی کەچی
باوەڕناکەن، 37 جا هەرکەسێك باوکم پێمدەبەخشێ
بۆ لای من دێت، هەرکەسێکیش بێتە لای من،
هەرگیز دەری ناکەمە دەرەوە. 38 چونکە من
لەئاسمانەوە دابەزیوم، بۆ ئەوە نا خواستی خۆم
بهێنمەدی، بەڵکو بۆئەوەی خواستی ئەوە بهێنمەدی
کە ناردوومی. 39 ئەمەش خواستی ئەوەیە کە منی
ناردووە: کەس نییە لەوانەی داویەتیە من لەناوبچێ،
بەڵکو لەڕۆژی دواییدا زیندووی دەکەمەوە. 40
چونکە خواستی باوکم ئەمەیە: هەر کەسێ ڕۆڵە
ببینێ‌و باوەڕی پێبهێنێ، ژیانی هەتاهەتایی دەبێ،
لەڕۆژی دواییشدا زیندووی دەکەمەوە.)
41 جوولەکەکان دەستیانکرد بە ناڕەزایی
دەربڕین بەرامبەر بەعیسا چونکە دەیووت: (من ئەو
نانەم لەئاسمانەوە هاتۆتە خوارەوە.) 42 ووتیان: (ئەمە
عیسای کوڕی یوسف نییە کە ئێمە دایك‌و باوکی
دەناسین؟ ئێستا چۆن دەڵێ من لە ئاسمانەوە
هاتوومەتە خوارەوە؟)
43 عیساش وەڵامی دانەوە: (لەناو خۆتاندا
بۆڵەبۆڵ مەکەن! 44 هیچ کەسێ ناتوانێ بێتە لای من
گەر باوك ئەوەی منی ناردووە ڕاینەکێشێ، منیش
لەڕۆژی دواییدا زیندووی دەکەمەوە. 45 لەپەرتووکی
پێغەمبەراندا نووسراوە: {هەموو لەخوداوە فێردەبن}
، ئیتر هەرکەسێ گوێ لەباوك بگرێ‌و لێوەی فێرببێ
بۆ لای من دێت. 46 ئەمەش مانای ئەوە نییە یەکێك
هەبێ باوکی بینیبێ تەنها ئەوەی کە لەخوداوەیە ئەو
باوکی بینیوە.
47 (ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم: ئەوەی باوەڕ
بهێنێ ژیانی هەتاهەتایی هەیە. 48 من نانی ژیانم. 49
باوباپیرانتان لەبیاباندا مەنیان خوارد لەگەڵ ئەوەش

مـردن، 50بـەڵام ئـەوەتا ئـەو نانـەی لەئاسمان هاتۆتە
خـوارەوە، ئەوەی هەر مرۆڤێ لێی بخوات نامرێ. 51
مـن ئـەو نانـە زیندووەم لەئاسمانەوە هاتۆتە خوارەوە.
ئەوەی لەم نانە بخوا تاهەتایە دەژی. ئەو نانەش کە من
دەیدەم ئـەوە لەشمـە، دەیبەخشـم لەپێـناوی ژیانی
جیهاندا.)

52ئـەم قسـانە بووە هۆی دەمەقاڵەیەکی توندو
ڕەق لەنـێوان جوولـەکەکاندا، ئینجا پرسیاریانکرد:
(چـۆن ئەمـە دەتوانـێ لەشـی خۆیمـان بداتـێ تـا
بـیخۆین؟) 53عیسا وەڵامی دانەوە: (ڕاستی ڕاستیتان
پێدەڵـێم: ئەگـەر لـە لەشـی ڕۆڵەی مرۆڤ نەخۆنو
لـەخوێـنی نەخۆنـەوە، ژیـان لە ئێوەدا نییە. 54بەڵام
ئـەوەی لەشـم بخـواتو خوێـنم بخواتـەوە، ژیـانی
هەتاهـەتایی دەبـێ، هـەروەها لـە ڕۆژی دوایـیدا
زیـندووی دەکەمـەوە، 55چـونکە لەشـم خۆراکـی
ڕاستەقینەیەو خوێنیشم خواردنەوەی ڕاستەقینەیە. 56
دیسـان هـەر کەسـێ لـە لەشـم بخوات و لەخوێنم
بخواتـەوە لـە مـندا جێگیردەبێو منیش لەئەودا. 57
چـۆن بـاوکی زیـندووم منی ناردووەو من زیندووم
بـەو باوکـە، هـەمانشـت بـەهۆی منەوە ئەوەی لە
لەشـم دەخـوات زیندوودەبێ. 58جا ئەمە ئەو نانەیە
لـەئاسمان هاتـەخوارەوە، ئەمەش وەکو ئەو مەنە نییە
کـە باوباپیرانـتان خواردیانو مردن. ئەوەی لەم نانە
بخوات تاهەتایە دەژی.)

59عیسـا ئەمانـەی هـەموو لەکەنیشـتدا ووت،
کاتێ لەشاری کەفەرناحوم خەڵکەکەی فێردەکرد.

قوتابیەکان گومان دەکەن

60زۆر لـەقوتابـیەکانی کـە گوێـیان لەمـە بوو
ووتـیان: (ئەم قسانە چەند گرانە! کێ دەتوانێ گوێی
لـێبگـرێ؟) 61عیسا هەستیکرد قوتابیەکانی بەهۆی
ئەمـەوە بۆڵـەبۆڵ دەکەن، ئەوسا لێیپرسین: (ئایا ئەمە
دەتـانخاتـە گومانـەوە؟ 62ئـەی ئەگەر ببینن ڕۆڵەی
مـرۆڤ بەرزبکرێتەوە بۆ ئەو شوێنەی لەپێشا لێیبوو؟
63ڕۆح ژیـان دەدات، بـەڵام لـەش بەکـەڵکی هـیچ
نایـەت. ئـەو ووشـانەی کـە پـێمووتن ئەوانە ڕۆحو
ژیـانن. 64بـەڵام هەندێکـتان باوەڕناکـەن!) عیسـا
لەسـەرەتاوە دەیـزانیکێن ئەوانەی باوەڕی پێناکەن،
هـەروەها کێـیە ئـەوەی دەیـدا بەدەسـتەوە. 65ئینجا
ووتی: (لەبەرئەوە پێم ووتن کەس ناتوانێ بێ بۆ لای
من، گەر باوك ئەمەی پێنەبەخشێ.)

66لەوکاتـەدا زۆر لـە قوتابـیەکانی بەجێـیان
هێشتو ئیتر دوای نەکەوتن. 67ئەوسا عیسا بەدوانزە
قوتابیەکەی ووت: (ئـێوەش دەتانـەوێ وەك ئـەوان
بـڕۆن؟) 68شـەمعون پەتـرۆس وەڵامـی دایـەوە:
(گـەورەم، بـۆ لای کـێ بـڕۆین؟ ووشـەکانی ژیانی
هەتاهـەتایی لای تۆیـە. 69ئـێمە باوەڕمـان هێـناوەو
زانـیومانە تـۆ پـاكوپـیرۆزی خودای!) 70ئینجا عیسا
ووتـی: (ئایـا مـن ئـێوەی دوانـزەم هەڵـنەبژاردووە؟
لەگـەڵ ئەوەشـدا یەکێ لەناوتاندا شەیتانە!) 71لێرەدا
مەبەسـتی لەیـەهوزای کوڕی شەمعونی ئەسخەریوتی
بـوو، ئـەوەی لـەدوایـیدا ناپـاکی لەگـەڵ کـرد،
هەرچەندە یەکێ بوو لەدوانزە قوتابیەکەی.

رقی جیهان بۆ عیسا

7

دوای ئەوەی عیسا دەستی‌کرد بەگەڕان بەناوچەی
جەلیلدا، نەیویست بەناوچەی یەهودیەدا بگەڕێ،
چونکە دەسەڵاتدارانی جوولەکە هەوڵی کوشتنیان
دەدا. 2کاتێ جەژنی کەپرەشینەی* جوولەکەکان
نزیك بووەوە، 3براکانی پێیانووت: (ئەم ناوچەیە
بەجێبهێڵەو بڕۆ بۆ ناوچەی یەهودیە تاکو
قوتابیەکانت کردارەکانت ببینن، 4هیچ کەسێ
بەنهێنی ئیش ناکات گەر بیەوێ ناوبانگ دەرکات.
تۆ کە ئەم شتانە دەکەیت خۆت دەرخە بۆ خەڵکی.)
5هەرچەندە براکانیشی خۆیان باوەڕیان پێ‌نەدەکرد. 6
عیسا لەوەڵامدا ووتی: (جارێ کاتم نەهاتووە، بەڵام
کاتی ئێوە هەردەم گونجاوە. 7جیهان ناتوانێ ڕقی
لێتان بێت، بەڵام ڕقی لەمن دەبێتەوە، چونکە من
شایەتم بەسەریەوە کە کردەوەکانی خراپە. 8ئێوە
خۆتان بۆ جەژن بڕۆن بۆ ئەوێ، من نایەم بۆ ئەم
جەژنە. چونکە هێشتا کاتی من نەهاتووە.) 9عیسا
ئەمەی پێ‌ووتن‌و لە ناوچەی جەلیل مایەوە.

10دوای ئەوەی براکانی ڕۆیشتن بۆ جەژنەکە،
ئەویش ڕۆیشت بۆ ئەوێ، بەڵام بەنهێنی نەك
بەئاشکرا. 11دەسەڵاتدارانی جوولەکە لەجەژنەکەدا
بەدوایدا دەگەڕان‌و دەیانپرسی: (ئەو لەکوێیە؟) 12
دەربارەی ئەو لە نێوان خەڵکەکەدا چرپەچرپێکی
زۆر هەبوو، هەندێکیان دەیانووت: (پیاوێکی
چاکە.) بەڵام هەندێکی‌کەیان دەیانووت: (نەخێر
بەڵکو گەل گومڕا دەکات.) 13جا لەترسی
دەسەڵاتدارانی جوولەکە کەس بەئاشکرا باسی
نەدەکرد.

بیروڕای جیاواز دەربارەی عیسا

14کاتێ نیوەی جەژن تێپەڕی، عیسا چوو بۆ
پەرستگاو دەستی‌کرد بە فێرکردنی خەڵکەکە. 15
جوولەکەکان سەرسام بوون‌و پرسییان: (چۆن
لەکتێب دەزانێت بەبێ ئەوەی خوێندبێتی؟) 16عیسا
لەوەڵامدا ووتی: (فێرکردنەکانم هی خۆم نییە، بەڵکو
هی ئەوەیە کە ناردوومی. 17جا هەر کەسێ بیەوێ
بەخواستی خودا کار بکات دەزانێ ئاخۆ
فێرکردنەکانم لەلایەن خوداوەیە یاخود لەخۆمەوە
قسە دەکەم. 18ئەوەی لەخۆیەوە قسە بکات، داوای
شکۆمەندی بۆ خۆی دەکات، بەڵام ئەوەی داوای
شکۆمەندی بۆ ئەوە بکات کە ناردوویەتی، ئەوکەسە
ڕاستەو درۆی تیادانیە. 19ئایا موسا شەریعەتی
نەداونەتی؟ بەڵام کەستان لەسەری نارۆن! بۆچی
هەوڵی کوشتنم دەدەن؟) 20خەڵکەکە وەڵامیان
دایەوە: (رۆحی پیست تیادایە! کێ دەیەوێ
بتکوژێ؟) 21عیسا پێی ووتن: (تەنها کارێکم کرد
هەمووتان سەرتانسوڕما. 22جا چونکە موسا
ڕای‌سپاردوون خەتەنە بکەن، هەرچەندە ئەمەش
ناگەڕێتەوە بۆ موسا بەڵکو بۆ باووباپیران، تەنانەت
لەڕۆژی شەممەشدا بێت مرۆڤ خەتەنە دەکەن. 23گەر
هاتوو ئێوە مرۆڤێکتان خەتەنەکرد لەرۆژی شەممەدا
هەتا بەرپێچی شەریعەتی موسا نەکەن، ئایا دەبێ لەمن
تووڕەبن چونکە مرۆڤێکم بە تەواوی لەرۆژی

شەمەدا چاك كردۆتەوە؟ [24]بەسەرزاری حوكم
مەدەن، بەڵكو حوكمێكی دادپەروەرانە بدەن.) [25]
لەوكاتەدا هەندێ لەدانیشتوانی شاری قودس
ووتیان: (ئایا ئەمە ئەوە نییە كە دەیانەوێ بیكوژن؟ [26]
ئا ئەوەتا بەئاشكرا قسە دەكاتو كەسیش هیچی
پێ‌ناڵێ. ئایا سەرۆكەكانمان دڵنیا بوونە كە ئەو
بەڕاستی مەسیحە؟ [27]كاتێ مەسیح دێ كەس نازانێ
لەكوێوە هاتووە، بەڵام ئێمە ڕەگەزو بنەچەی ئەمە
دەناسین!)

[28]بۆیە كاتێ عیسا لەپەرستگادا خەڵكی
فێردەكرد، دەنگی بەرزكردەوەو ووتی: (ئایا
بەڕاستی ئێوە من دەناسنو دەزانن لەكوێوە هاتووم؟
من لەخۆمەوە نەهاتووم، جا ئەوەی منی ناردووە ئەو
ڕاستەو ئێوە نایناسن. [29]بەڵام من ئەو دەناسم چونكە
من لەوەمو ئەویش منی ناردووە.) [30]ئەوسا
جوولەكەكان هەوڵی گرتنیاندا، بەڵام كەس دەستی
بۆ درێژ نەكرد، چونكە هێشتا كاتی نەهاتبوو. [31]
لێرە ژمارەیەكی زۆر لەخەڵكی باوەڕیان پێ‌هێناو
ووتیان: (كاتێ مەسیح بێت، ئایا نیشانەی
سەرسوڕهێنەری زیاتر دەكات لەوەی ئەم پیاوە
كردوویەتی؟)

[32]فەریسیەكان گوێیان لێ‌بوو خەڵكەكە
دەربارەی عیسا چرپەچرپ دەكەن لەگەڵ یەكتری،
ئەوسا ئەوانو سەرۆك كاهینەكان چەند پاسەوانێكیان
نارد تابیگرن. [33]عیسا ووتی: (من تەنها بۆ ماوەیەكی
كەم لەگەڵتاندام، ئینجا دەگەڕێمەوە بۆ لای ئەوەی
ناردوومی. [34]ئەوكاتە بەدوامدا دەگەڕێنو
نامدۆزنەوە، هەروەها ناتوانن بێن بۆ ئەو شوێنەی منی
لێدەبم.) [35]ئیتر جوولەكەكان لەنێوان خۆیاندا
پرسیاریان كرد: (نیازی كوێی هەیە بۆی بڕواتو
ئێمە نایدۆزینەوە؟ ئایا بۆ ئەو شارە یۆنانیانە دەڕوات
كە جوولەكەكان تیایدا پەرشوبڵاو بوونەتەوە، تاوەكو
یۆنانیەكان فێربكات؟ [36]مەبەستی چیە لەوەی كە
دەڵێ: (دەگەڕێن بەدوام بەڵام نامدۆزنەوە، هەروەها
ناتوانن بێن بۆ ئەو شوێنەی منی لێدەبم؟))

ڕووباری زیندوو

[37]لەدوا ڕۆژی جەژندا، كە گرنگترین ڕۆژی
بوو، عیسا ڕاوەستاو بەدەنگی بەرز ووتی: (گەر
یەكێ تینووی بوو بابێتە لای منو بخواتەوە. [38]ئەوەی
باوەڕم پێ‌بهێنێ، لەناوەڕۆكیدا ڕووباری ئاوی ژیان
هەڵدەقوڵێ.) [39]لێرە عیسا مەبەستی لەڕۆحی
پیرۆزبوو، كە دەدرێ بەوانەی باوەڕی پێ‌دەهێنن، جا
ئەو ڕۆحە جارێ نەدرابوو چونكە هێشتا عیسا
شكۆدار نەببوو.

[40]كاتێ ئامادەبووان گوێیان لەم ووشانە بوو،
هەندێكیان ووتیان: (ئەمە بەڕاستی پێغەمبەرەكەیە!) [41]
هەروەها هەندێكی كەیان ووتیان: (ئەمە مەسیحە.)
بەڵام چەند كەسێكی كە ووتیان: (ئایا مەسیح
لەناوچەی جەلیلەوە دەردەكەوێ؟ [42]ئایا لەكتێبدا
باس نەكراوە مەسیح لەنەوەی داود پەیدا دەبێ،
لەدێی بەیتلەحم كە داودی لێ‌بووە؟) [43]جا
بەهۆی ئەوەوە دووبەرەكی لەبیروڕا لەنێوان
خەڵكەكەدا دروست بوو. [44]هەندێكیان ویستیان

بیگرن، بەڵام کەسیان دەستیان بۆ نەبرد.
45ئەوسا پاسەوانەکان گەڕانەوە لای
فەریسیەکانو سەرۆك کاهینەکان، ئەوانیش لێیان
پرسین: (بۆچی نەتان هێنا؟) 46لەوەڵامدا ووتیان:
(هەرگیز کەس وەك ئەو قسەی نەکردووە!) 47
ئەوانیش پێیان ووتن: (ئایا ئێوەش گومڕا بوون؟ 48
ئایا بینیوتانە یەکێ لەسەرۆکەکان یاخود
فەریسیەکان باوەڕی پێبهێنێن؟ 49نەخێر! تەنها ئەو
خەڵکە نەفرەت لێکراوەی لەشەریعەت نازانن.) 50
بەڵام یەکێ لەوان کە ناوی نیقۆدیمۆس بوو، ئەوەی
بەشەو بۆ لای عیسا هاتبوو، پێی ووتن: 51(ئایا
شەریعەتی ئێمە ڕێگا دەدات حوکم بدرێ بەسەر
یەکێکدا بێئەوەی یەکەمجار گوێ لەو کەسە بگیرێ
تا بزانرێ چیکردووە؟) 52ئەوانیش وەڵامیان
دایەوە: (ئایا تۆش لەدانیشتوانی جەلیلی؟ کتێب
بخوێنەوە ئەوسا دەزانی هەرگیز لەجەلیل پێغەمبەر
دەرناکەوێ!) ﴾53ئیتر هەر یەکە ڕۆیشتەوە بۆ ماڵی
خۆی.

ئافرەتێکی داوێن پیس

8

بەڵام عیسا بۆ شاخی زەیتون ڕۆیشت. 2لەبەرەبەیان
گەڕایەوە بۆ پەرستگا، خەڵکێکی زۆر لێی
کۆبوونەوە، ئەویش دانیشتو دەستیکرد
بەفێرکردنیان. 3مامۆستایانی شەریعەتو فەریسیەکان
ژنێکی داوێن پیسیان هێنایە لایو لەناوەراست
ڕایانگرت، 4پێیان ووت: (مامۆستا ئەم ژنە لەکاتی
داوێنپیسیدا گیراوە. 5موسا لەشەریعەتدا
ڕایسپاردوین ئەوانەی وەك ئەم ژنە وان دەبێ
بەردباران بکرێن، تۆ چی دەڵێی؟) 6ئەمەیان
لێپرسی تا تاقی بکەنەوەو هۆیەك بدۆزنەوە بۆ
تاوانبارکردنو دادگاییکردنی. بەڵام عیسا سەری
داگرتو بەپەنجە دەستیکرد بەنووسین لەسەر زەوی.
7کاتێ ئەوان هەر سوور بوون لەسەر پرسیارەکەیان،
عیسا سەریهەڵبڕیو پێی ووتن: (کامتان بێگوناهە
با یەکەم بەردی لێبدات!) 8دیسان سەری داگرتەوەو
دەستیکرد بەنووسین لەسەر زەوی. 9کە گوێیان لەم
قسەیە بوو، لە پیرەکانیانەوە هەموو یەك لەدوای یەك
خۆیان کێشایەوە. ئەوسا عیسا بەتەنها مایەوە،
ژنەکەش لەشوێنی خۆی وەستابوو. 10ئینجا عیسا
سەری بەرزکردەوە، لەژنەکە زیاتر کەسیتری
نەبینی، پێی ووت: (ئەی ئافرەت ئەوان لە کوێن؟
کەسیان تاوانباری نەکردی؟) 11ئەویش وەڵامی
دایەوە: (نەخێر گەورەم.) عیساش پێی ووت: (منیش
تاوانبارت ناکەم، بڕۆ جارێکیکە گوناە مەکە!)﴾

من ڕووناکی جیهانم

12جارێکیکە عیسا گفتوگۆی لەگەڵدا کردنو
ووتی: (من ڕووناکی جیهانم. ئەوەی دوامبکەوێ
بەتاریکیدا ناڕوات، بەڵکو ڕووناکی ژیانی دەبێ.) 13
فەریسیەکان بەربەرەکانیان کردو ووتیان: (تۆ ئێستا
شایەتی بۆ خۆت دەدەیت، بەڵام شایەتیەکەت ڕاست
نییە.) 14ئەویش وەڵامیدایەوە: (لەگەڵ ئەوەی من
شایەتی بۆ خۆم دەدەم، شایەتیەکەم ڕاستە، چونکە

دەزانم لەکوێوە هاتووم‌و بۆ کوێ دەڕۆم، بەڵام ئێوە
نازانن لەکوێوە هاتووم‌و بۆ کوێ دەڕۆم. [15]جا ئێوە
بەپێی لەش حوکم‌دەدەن بەسەرم، بەڵام من حوکم
بەسەر کەس نادەم، [16]لەگەڵ ئەوەشدا گەر حوکم
بدەم حوکمەکانم دادپەروەرانەیە، چونکە من بەتەنها
حوکم نادەم، بەڵکو من‌و ئەو باوکەی ناردوومی. [17]
لەشەریعەتەکەتان نووسراوە شایەتی دوو پیاو ڕاستە.
[18]من ئەوەم شایەتی بۆخۆم دەدەم، هەروەها ئەو
باوکەی ناردوومی شایەتیم بۆ دەدات.) [19]ئەوسا
لێیانپرسی: (باوکت لەکوێیە؟) لەوەڵامدا ووتی:
(ئێوە من ناناسن، باوکیشم ناناسن. گەر منتان
بناسیبایە باوکمیشتان دەناسی.) [20]عیسا ئەم قسانەی
لەلای سندوقی بەخشینی پەرستگادا کرد کاتێ
خەڵکی فێر دەکرد، بەڵام هیچ کەسێ نەیگرت،
چونکە هێشتا کاتی نەهاتبوو.

[21]ئینجا عیسا پێی ووتن: (من دەڕۆم‌و ئێوە
بەدوامدا دەگەڕێن، بەڵام ناتوانن بێن بۆ ئەو شوێنەی
منی لێدەبم، بەڵکو بەگوناهەکانتانەوە دەمرن.) [22]
دەسەڵاتدارانی جوولەکە دەستیانکرد
بەپرسیارکردن: (ئایا مەبەستی لەم قسەیە چیە ناتوانن
بێن بۆ ئەو شوێنەی منی لێدەبم؟ ئایا خۆی دەکوژێ؟)
[23]وەڵامی عیسا ئەوەبوو: (ئێوە لەخوارەوەن، بەڵام
من لەسەرەوەم، ئێوە سەر بەم جیهانەن، بەڵام من
سەر بەم جیهانە نیم. [24]جا لەبەرئەوە بوو پێم‌ووتن:
بەگوناهەکانتانەوە دەمرن، چونکە ئەگەر باوەڕ نەهێنن
من ئەوم، بەگوناهەکانتانەوە دەمرن.) [25]لێیانپرسی:
(تۆ کێیت؟) عیسا لەوەڵامدا ووتی: (من هەر ئەو
کەسەم لەسەرەتاوە پێم‌ووتون! [26]زۆر شتم هەیە
بیڵێم‌و حوکمی پێبدەم بەسەرتان. بەڵام ئەوەی منی
ناردووە، ئەو خۆی ڕاستییە، ئەوەی بەجیهانیشی
دەڵێم ئەوەیە کە لەوم بیستووە.) [27]جا ئەوان
تێنەگەیشتن عیسا لەم قسەیە مەبەستی لەباوکی بوو.
[28]لەبەرئەوە عیسا پێی ووتن: (کاتێ ڕۆڵەی مرۆڤ
هەڵدەواسن دەزانن من ئەوم، هەروەها من لەخۆمەوە
هیچ ناکەم، بەڵکو ئەو قسانە دەڵێم کە باوکم فێری
کردووم. [29]ئەوەی ناردوومی لەگەڵمدایە، بەتەنها
بەجێی نەهێشتووم، چونکە هەمیشە بەپێی ڕەزامەندی
ئەو کاردەکەم.)

ڕاستی ئازادتان دەکات

[30]کاتێ عیسا ئەم قسانەی دەکرد، ژمارەیەکی
زۆر خەڵک باوەڕیان پێهێنا. [31]ئەوسا عیسا بەو
جوولەکانەی باوەڕیان پێیهێنابوو ووتی: (گەر
لەسەر ووشەکانم جێگیربن، بەڕاستی دەبنە قوتابی
من‌و [32]ڕاستی دەناسن‌و ڕاستیش ئازادتان دەکات.)
[33]جوولەکەکان لەوەڵامدا ووتیان: (ئێمە نەوەی
ئیبراهیمین، هەرگیز کۆیلەی کەس نەبووین! ئیتر
چۆن پێمان دەڵێی: ئێوە ئازاد دەبن؟) [34]عیساش
وەڵامی دانەوە: (ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم:
هەرکەسێ گوناه بکات دەبێت بەکۆیلەی گوناه. [35]
کۆیلە لەماڵی گەورەکەیدا تاسەر نامێنێتەوە، بەڵام
ڕۆڵە تاسەر تیایدا دەژی. [36]جا گەر ڕۆڵە
ئازادیکردن، ئەوا بەڕاستی ئازاد دەبن. [37]من دەزانم
ئێوە لەنەوەی ئیبراهیمین. بەڵام ئێوە هەوڵی کوشتنم

دەدەن، چونکە ووتەکانم لەدڵتان جێگەی نابێتەوە.
38 من چیم لەلای باوك بینیوە دەیلێم، بەلاّم ئێوە
چیتان لەباوکتانەوە بیستووە کاری پێدەکەن.)
39 ئەوان بەربەرەکانیان کردو ووتیان: (ئیبراهیم
باوکمانە!) عیساش ووتی: (گەر ڕۆڵەی ئیبراهیم
بوونایە، کردارەکانی ئیبراهیمتان دەکرد. 40 بەلاّم
چونکە من ئەو کەسەم ئەو ڕاستییەی لەخوداوە
بیستبووم پێم ووتن، ئێوە هەوڵی کوشتنم دەدەن،
ئەمەش ئیبراهیم نەیکردووە. 41 ئێوە کرداری باوکتان
دەکەن!) ئەوانیش پێیان ووت: (ئێمە بەزۆڵی لەدایك
نەبووین! یەك باوکمان هەیە ئەویش خودایە.) 42
عیساش ووتی: (گەر خودا باوکتان بووایە، منتان
خۆش دەویست، چونکە من لە خوداوە دەرچووم‌و
هاتووم. لە خۆمەوە نەهاتووم، بەڵکو ئەو ناردوومی.
43 بۆچی لەووتەکانم تێناگەن؟ چونکە توانای
گوێگرتنی ووشەکانی منتان نییە! 44 ئێوە ڕۆڵەی
شەیتانی باوکتانن، دەتانەوێ ئارەزووەکانی باوکتان
جێبەجێ بکەن. ئەو هەر لەسەرەتاوە خەڵك کوژ
بووە، نەیتوانی لەناو ڕاستیدا بچەسپێ، چونکە ڕاستی
لەودا نییە! کاتێکیش درۆ دەکات، ئەوە دەردەخات
کەتیایەتی، چونکە خۆی درۆزنەو باوکی درۆیە! 45
بەلاّم چونکە من ڕاستیتان پێدەڵێم باوەڕم پێناکەن.
46 کامتان دەتوانن گوناهێکم لێبدۆزنەوە؟ جا مادام
ڕاستی دەڵێم، بۆچی باوەڕم پێناکەن؟ 47 ئەوەی
لەخوداوە بێت، گوێ لەووشەی خودا دەگرێ.
بەلاّم ئێوە ووشەی خوداتان ناوێ چونکە لەخودا
نین!)

48 ئەوسا جوولەکەکان ووتیان: (ئایا ئێمە
قسەکانمان ڕاست نییە کە دەڵێین تۆ سامری،
هەروەها ڕۆحی پیست تیایە؟)
49 ئەویش وەلاّمی دانەوە: (ڕۆحی پیسم
تیادانییە، بەلاّم ڕێزی باوکم دەگرم‌و ئێوەش
بەسووکی سەیرم دەکەن. 50 من داوای شکۆمەندی
بۆ خۆم ناکەم، بەلاّم یەکێ هەیە بۆم داوا دەکات‌و
حوکم دەدا. 51 ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم: ئەوەی
گوێڕایەڵی ووتەکانم بێ هەرگیز مردن نابینێ.)
52 ئەوسا جوولەکەکان ووتیان: (ئێستا بۆمان
دەرکەوت کە ڕۆحی پیست تیایە. ئیبراهیم‌و
پێغەمبەران مردن، کەچی تۆ دەڵێیت ئەوەی
گوێڕایەڵی ووتەکانم بێت هەرگیز تامی مردن
ناکات. 53 ئایا تۆ گەورەتری لەئیبراهیمی باوکمان کە
مرد؟ تەنانەت پێغەمبەرانی خوداش مردن، کەواتە
خۆت بەچی دادەنێی؟)
54 عیساش لەوەلاّمدا ووتی: (گەر من خۆم
شکۆدار بکەم، ئەوا شکۆمەندیەکەم هیچ نییە. بەلاّم
باوکمە کەوا شکۆدارم دەکات ئەوەی ئێوە دەڵێن
خودامانە، 55 لەگەڵ ئەوەشدا نایناسن. بەلاّم من
دەیناسم. جا گەر پێتان بڵێم من ئەو ناناسم، منیش
ئەوکاتە وەك ئێوە درۆزنم. بەلاّم من ئەو دەناسم‌و
بەووتەکانی ڕەفتار دەکەم. 56 ئیبراهیمی باوکتان
دڵشادبوو بەوەی ڕۆژی من ببینێ، جا ئەو ڕۆژەی
بینی‌و پێی دڵخۆش بوو.) 57 جوولەکەکان پێیان
ووت: (تۆ جارێ تەمەنت هێشتا نەبووە بەپەنجا ساڵ
ئیتر چۆن ئیبراهیمت بینیوە؟) 58 عیساش لەوەلاّمدا

ووتی: (ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم، پێش ئەوەی
ئیبراهیم لەدایك بێ من هەم.) [59]ئەوسا بەردیان
هەڵگرت تابەردبارانی بکەن، بەڵام عیسا خۆی
شاردەوەو لەپەرستگاکە چووە دەرەوە.

چاکردنەوەی کوێرێکی زگماك

9

کاتێ عیسا بەرێگادا دەڕۆیشت، پیاوێکی بەزگماك
کوێری بینی، [2]قوتابیەکانی لێیانپرسی: (مامۆستا، کێ
گوناهی کردووە؟ ئەم پیاوە، یاخود دایكو باوکی، تا
بەکوێری لەدایك ببێ؟) [3]عیسا لەوەڵامدا ووتی:
(نەگوناهی ئەم پیاوەیەو نەدایكو باوکی، بەڵام بۆیە
وای لێهاتووە تا بەهۆی ئەوەوە کارەکانی خودا
دەرکەوێ. [4]هەتا کاتەکە ڕۆژە لەسەرمە کاری ئەو
بکەم کە ناردوومی. دوایی شەو دێتو کەس ناتوانێ
کاری تیا بکات. [5]جا ئەوەندەی لەجیهاندام، من
ڕووناکی جیهانم.)

[6]ئەمەی ووتو تفی‌کردە سەر زەوی، بەتفەکە
قوڕی دروستکرد، ئینجا خستیە سەر هەردوو
چاوی کوێرەکە، [7]پێی ووت: (بڕۆ خۆت بشۆ
لەگۆمی سیلوام (واتای نێرراوە).) ئەویش ڕۆیشتو
خۆی شوشتو بەچاوکراوەیی هاتەوە.

[8]ئینجا دراوسێکانیو ئەوانەی لەپێشا بینیبوویان
سواڵ دەکات پرسییان: (ئەمە ئەوە نییە دادەنیشت
سواڵی دەکرد؟) [9]هەندێکیان ووتیان: (خۆیەتی.)
هەندێکی کەیان: (نەخێر، بەڵام لەو دەکات.) ئەوسا
خۆی وەڵامی دایەوەو ووتی: (بەڵێ من ئەوم.) [10]
ئینجا پێیانووت: (ئەی چۆن چاوت چاك بووەوە؟)
[11]لەوەڵامدا ووتی: (ئەو پیاوەی ناوی عیسایە قوڕی
دروستکردو چاومی پێسواخدا، پێیووتم: بڕۆ بۆ
گۆمی سیلوام خۆتی تیادا بشۆ. منیش ڕۆیشتمو خۆم
تیا شوشتو چاوم چاكبووەوە!) [12]هەروەها لێیان
پرسی: (ئێستا ئەو لەکوێیە؟) ئەویش ووتی: (نازانم.)

[13]پیاوە کوێرەکەیان بردە لای فەریسیەکان. [14]
ئەو ڕۆژەش کە عیسا قوڕەکەی دروستکردو
چاوی کوێرەکەی تیا چاككردەوە ڕۆژی شەممە بوو.
[15]دیسان فەریسیەکانیش لێیان پرسی چۆن چاوی
چاكبووەوە. ئەویش لەوەڵامدا ووتی: (قوڕی خستە
سەر چاوم، خۆم شوشتو ئەوەتا ئێستا دەبینم!) [16]
بەڵام هەندێ لەفەریسیەکان ووتیان: (ناشێ ئەم پیاوە
لەخوداوە بێت، چونکە بەرپێچی یاسای شەممە
دەکات.) بەڵام هەندێکیان پرسییان: (چۆن پیاوێکی
گوناهبار دەتوانێ نیشانەی سەرسوڕهێنەر بنوێنێ؟)
ئیتر دووبەرەکی کەوتە نێوانیانەوە. [17]دیسان
لەکوێرەکەیان پرسی: (تۆ ڕات چییە بەرامبەر ئەو
چونکە چاوی تۆی چاككردەوە؟) ئەویش وەڵامی
دانەوە: (ئەو پێغەمبەرە!) [18]دەسەڵاتدارانی جولەکە
باوەڕیان نەکرد کە ئەو پیاوە کوێر بووەو ئێستا
دەبینێ، ئیتر دایكو باوکیان بانگکرد. [19]لێیان
پرسین: (ئایا ئەم کوڕەتان بەکوێری لەدایك بووە
وەك دەڵێن؟ جا چۆن ئێستا دەبینێ؟) [20]دایكو
باوکەکە وەڵامیان دایەوە: (ئێمە دەزانین ئەمە کوڕمانە
و بەکوێری لەدایك بووە. [21]بەڵام نازانین ئێستا چۆن
دەبینێ، هەروەها کێ چاوی چاككردۆتەوە؟ ئەو

خۆی گەورەیەو دەتوانێ وەڵامتان بداتەوە
لێیبپرسن!) 22دایکو باوکی کوڕە لەترسی
دەسەڵاتدارانی جوولەکە ئەمەیان ووت، چونکە
بڕیاری ئەوەیان دابوو هەرکەسێ دانبنێ بەوەی عیسا
مەسیحە لەکەنیشت دەریبکەن. 23ئیتر لەبەرئەوە
بوو ووتیان: (ئەو گەورەیە پرسیار لەخۆی بکەن.)
24دیسان فەریسیەکان ئەو پیاوەی کوێر بوو
بانگیان کردو پێیانووت: (ستایشی خودا بکە! ئێمە
دەزانین ئەو پیاوە گوناهبارە.) 25کابراش وەڵامی
دانەوە: (گەر ئەو گوناهبارە، نازانم! بەڵام یەك شت
دەزانم: من کوێر بووم و ئێستا دەبینم!) 26دیسان
لێیان پرسیەوە: (چی لێکردیت؟ چۆن چاوی
چاککردیتەوە؟) 27ئەویش وەڵامی دانەوە: (من پێم
ووتن ئێوە گوێتان لێنەگرتم، ئیتر بۆچی جارێکیکە
دەتانەوێ بیبیستن؟ ئایا ئێوەش دەتانەوێ ببن بەقوتابی
ئەو؟) 28ئەوسا فەریسیەکان جنێویان بەکابرا داو پێیان
ووت: (تۆ قوتابی ئەویت! بەڵام ئێمە قوتابی موساین.
29ئێمە دەزانین خودا قسەی لەگەڵ موسا کردووە،
بەڵام ئەمە نازانین لە کوێوە هاتووە!) 30کابراش
وەڵامی دانەوە: (ئەمە شتێکی سەیرە! ئەو چاوی
چاککردومەتەوە، کەچی ئێوە دەڵێن ئێمە نازانین ئەو
وەچەو بنەچەی کێیە! 31ئێمە دەزانین خودا وەڵامی
گوناهباران ناداتەوە، بەڵام گوێ لەوانە دەگرێ کە
لێیدەترسنو بەخواستی ئەو دەکەن. 32تا ئێستا
پشتاوپشت نەبیستراوە یەکێك چاوی مرۆڤێکی
بەزگماك کوێری چاککردبێتەوە! 33گەر ئەو لەخودا
نەبووایە، نەیدەتوانی هیچ بکات.) 34ئەوسا هاواریان
کرد بەسەری: (تۆ خۆت هەموو گیانت بەگوناه
لەدایك بووەو ئێمە فێردەکەیت؟) ئینجا دەریانکردە
دەرەوەی کەنیشتەکە.
35کاتێ عیسا زانی کابرا دەرکراوەتە دەرەوە،
چوو بۆ لای و لێیپرسی: (ئایا باوەڕ بەڕۆڵەی مرۆڤ
دەکەیت؟) 36کابرا لەوەڵامدا ووتی: (گەورەم، ئەو
کێیە تا باوەڕی پێبهێنم؟) 37لێرە عیسا پێی ووت:
(ئەوەی کە بینیت، هەروەها ئەوەی لەگەڵت
دەدوێ، ئەوە خۆیەتی!) 38کابرا ووتی: (گەورەم من
باوەڕ دەکەم!) ئەوسا کڕنووشی بۆ برد.
39عیسا ووتی: (هاتووم بۆ ئەم جیهانە بۆ
حوکمدان، تا کوێر ببینێو چاوساغ کوێربێ!) 40
هەندێ لەفەریسیەکان کە لەگەڵیدا بوون گوێیان
لەمەبوو لێیانپرسی: (ئایا ئێمەش کوێرین؟) 41
عیساش وەڵامی دانەوە: (گەر ئێوە بەڕاستی کوێر
بوونایە، گوناهتان لەسەر نەدەبوو. بەڵام ئێوە ئێستا
دەڵێن: دەبینین، جا لەبەرئەوە گوناهەکەتان
دەمێنێتەوە .

من شوانێکی دڵسۆزم

10

(ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم: ئەوەی لەدەرگای
پشتیری مێگەلێکەوە ناچێتە ژوورەوە، بەڵکو
بەڕێگایەکیکەدا بۆی سەربکەوێ، ئەوە دزو جەردەیە.
2بەڵام ئەوەی لەدەرگاوە بچێتە ژوورەوە، ئەوە شوانی
مێگەلەکەیە، 3دەرگاوانیش دەرگاکەی بۆ دەکاتەوە،
مێگەلەکەش گوێ لەدەنگی دەگرن، بانگی مێگەلە

تایبەتیەکەی خۆی دەکات هەر یەکە بەناوی خۆیەوە،
ئەوسا دەیانباتە دەرەوە. 4 کاتێ هەموویانی هێنایە
دەرەوە، لەپێشیانەوە دەڕوات و ئەوانیش دوای
دەکەون، چونکە دەنگی دەناسن. 5 ئەوان شوێنی
یەکێکی نامۆ ناکەون، بەڵکو لێی ڕادەکەن، چونکە
دەنگی نامۆ ناناسن. 6 عیسا ئەم نموونەیەی بۆ
هێنانەوە، بەلام ئەوان لەمەبەستی قسەکەی
تێنەگەیشتن.

7 جا لەبەرئەوە دیسان ووتی: (ڕاستی ڕاستیتان
پێدەڵێم: من دەرگای مێگەلەکەم. 8 هەموو ئەوانەی
پێش من هاتوون دزو جەردە بوون، بەلام مێگەلەکە
گوێیان لێنەگرتن. 9 من ئەو دەرگایەم، ئەوەی لێم
بێتە ژوورەوە ڕزگاری دەبێت، ئەوسا دێتەژوورەوەو
دەچێتەدەرەوەو لەوەرگا دەدۆزێتەوە. 10 دز نایەت،
تەنها بۆ دزین و سەربڕین و لەناوبردن نەبێت. بەلام
من هاتووم هەتا ئەوان ژیانیان هەبێ، ژیانێکی
تێروتەسەل. 11 من شوانێکی دڵسۆزم، شوانی
دڵسۆزیش ژیانی خۆی دەکاتە قوربانی لەپێناوی
مێگەلەکەی. 12 بەکرێگیراو وەك شوان نییە، چونکە
مێگەلەکە هی خۆی نییە. کاتێ دەبینێ گورگ دێ،
مێگەلەکە بەجێدەهێڵێ هەتا خۆی ڕزگارکات،
ئەوسا گورگەکە مێگەلەکە دەڕفێنێ و پەرشو بلاوەیان
دەکاتەوە. 13 کابرا هەڵدێ، چونکە بەکرێ گیراوە
گوێنادات بەمێگەلەکە! 14 بەلام من شوانێکی
دڵسۆزم، مێگەلەکەم دەناسم، ئەوانیش من دەناسن،
15 هەروەك چۆن باوك من دەناسێ، منیش ئەو
دەناسم. جا من ژیانم دەکەم بەقوربانی لەپێناوی
مێگەلەکەمدا. 16 هەروەها مەڕیترم هەیە سەر بەم
پشتیرە نین، دەبێ ئەوانیش کۆبکەمەوە لای خۆم،
ئەوانیش گوێ لەدەنگم دەگرن، ئەوسا یەك مێگەڵو
یەك شوان دەبێ.

17 باوك منی خۆشدەوێ، چونکە ژیانم دەکەم
بەقوربانی تا جارێکی کە وەری گرمەوە. 18 کەس
لەمنی ناسێنێ، بەڵکو من بەئارەزووی خۆم
پێشکەشی دەکەم. من دەسەلاتی پێشکەشکردنو
دەسەلاتی بردنەوەیم هەیە. ئەمە ڕاسپاردەیەکە
لەباوکمەوە وەرمگرتووە.) 19 بەهۆی ئەم قسانە
دووبەرەکی لەنێو جوولەکەکان پەیدابوو. 20
زۆربەیان ووتیان: (ڕۆحی پیسی تیادایەو وڕێنە
دەکات. ئیتر بۆچی گوێی لێبگرین؟) 21 هەندێکی
کەیان ووتیان: (ئەمە قسەی یەکێك نییە کە ڕۆحی
پیسی تیادابێ. ئایا ڕۆحی پیس دەتوانێ چاوی
کوێران چاكبکاتەوە؟)

منو باوك یەکین

22 لەکاتی ئاهەنگی گێران بەبۆنەی
تازەکردنەوەی پەرستگا لەزستاندا، 23 عیسا
لەپەرستگا بەناو هۆلی سلێماندا دەڕۆیشت. 24
جوولەکەکان لێی کۆبوونەوەو پێیان ووت: (تا کەی
بەسەرسوڕماوی دەمانهێڵیتەوە دەربارەی خۆت؟
گەر تۆ بەڕاستی مەسیحیت، بەئاشکرا پێمانبڵێ.) 25
عیسا وەلامی دانەوە: (من پێموتن، بەلام ئێوە باوەڕم
پێناکەن. جا هەموو ئەو کارانەی بەناوی باوکمەوە
دەیکەم، شایەتی بۆمن دەدەن. 26 بەلام ئێوە

باوەڕناکەن چونکە مەڕی من نین. 27مەڕەکانم گوێ
لەدەنگم دەگرن، منیش دەیانناسمو ئەوانیش دوام
دەکەون، 28ژیانی هەتاهەتاییان دەدەمێو هەرگیز
لەناوناچن، هیچ کەسیش لەدەستم نایانڕفێنێ. 29ئەو
باوکەی بەمنی داوە لەهەموو کەس گەورەترە، کەس
ناتوانێ هیچ شتێ لەدەستی باوک بسەنێ. 30منو
باوک یەکین!)

31جارێکی‌کە جوولەکەکان بەردیان هەڵگرت،
تا بەردبارانی بکەن. 32عیسا پێی ووتن: (زۆر کاری
چاکم لەلایەن باوکمەوە نیشانداون، ئیتر بەهۆی
کامیانەوە بەردبارانم دەکەن؟) 33ئەوانیش وەڵامیان
دایەوە: (بەردبارانت ناکەین بەهۆی کرداری چاک،
بەڵکو بەهۆی کفرەکانتەوە: چونکە خۆت دەکەیت
بە خودا، هەرچەندە تۆ مرۆڤی!) 34عیسا پێی ووتن:
(ئایا لەشەریعەتەکەتان نەنووسراوە: {من پێم ووتون
ئێوە خوداوەندەکانن؟} 35ئەگەر شەریعەتی موسا
ئەوانەی ووشەی خودایان بۆ هاتۆتەخوارەوە، ناویان
بنێت خوداوەندان (هەرچەندە ناتوانرێ کتێبیش
بەدرۆ بخرێتەوە) 36ئیتر چۆن دەڵێن بەوەی کە باوک
پیرۆزی کردووەو ناردوویەتی بۆ هەموو جیهان:
تۆ کفر دەکەیت، چونکە ووتومە: من ڕۆڵەی
خودام؟ 37گەر بێتو من کردارەکانی باوکم نەکەم،
باوەڕم پێمەکەن. 38بەلاّم گەر ئەوەم کرد، ئەگەرچی
باوەڕیش بەمن ناکەن، باوەڕ بەو کردارانە بکەن،
تابزانن‌و تێبگەن باوک لەمندایەو منیش لەئەودام.)

39جارێکی‌کە ویستیان بیگرن، بەلاّم خۆی
دەربازکرد لەدەستیان، 40ئینجا عیسا چووەوە
ئەوبەری ڕووباری ئوردون و لەوێ مایەوە، ئەو
شوێنەی کە یەحیا جاران خەڵکی تیایدا
لەئاوهەڵدەکێشا. 41ژمارەیەکی زۆر خەڵك هاتنە
لای‌و ووتیان: (یەحیا نیشانەی سەرسوڕهێنەری
نەکرد، بەلاّم هەموو ئەوەی دەربارەی ئەم پیاوە
ووتبووی ڕاستبوو!) 42هەر لەوێ ژمارەیەکی زۆر
باوەڕیان پێهێنا.

مردنی لەعازر

11
مرۆڤێك ناوی لەعازر بوو نەخۆش بوو، خەڵکی
بەیتعەنیا بوو، ئەو لادێیەی لەگەڵ مریەم‌و مەرسای
خوشکی تیایدا دەژیان. 2ئەم مریەمە ئەوە بوو کە
خوداوەندی بەبۆن چەورکردو بەقژی پێیەکانی
سڕیەوە، لەعازری نەخۆشیش برای ئەم بوو. 3
هەردوو خوشکەکە ناردیان بەدوای عیسادا تا پێی
بڵێن: (گەورەم، ئەوەی خۆشتدەوێ نەخۆشە.) 4
کاتێ عیسا ئەمەی بیست ووتی: (ئەم نەخۆشیە
بەمردن کۆتایی نایەت، بەڵکو دەبێتە هۆی شکۆداری
خودا، ئەوسا بەهۆی ئەمەوە ڕۆڵەی خودا شکۆدار
دەبێ.)

5لەگەڵ ئەوەی عیسا مەرساو خوشکەکەی و
لەعازری خۆش دەویست، 6لەو شوێنەی کەلێی بوو
دوو ڕۆژ مایەوە هەرچەندە بەنەخۆشیەکەی
لەعازریشی زانیبوو. 7دوای ئەوە عیسا بە
قوتابیەکانی ووت: (با بگەڕێینەوە بۆ ناوچەی
یەهودیە!) 8قوتابیەکان پێیانووت: (مامۆستا، ئایا

دەگەڕێیتەوە بۆ ناوچەی یەهودیە، باشە ماوەیەك لەمەوبەر جوولەکەکان نەیانویست بەردبارانت بکەن؟) [9]عیسا لە وەڵامدا ووتی: (ئایا ڕۆژ دوانزە سەعات نییە؟ ئەوەی بەڕۆژ بڕوات ساتمە ناکات، چونکە ڕووناکی ئەم جیهانە دەبینێ. [10]بەڵام ئەوەی بەشەو بڕوات ساتمە دەکات، چونکە ڕووناکی تیادانییە.) [11]ئینجا عیسا ووتی: (لەعازری خۆشەویستمان خەوتووە، بەڵام من دەڕۆم خەبەری دەکەمەوە.) [12]قوتابیەکان ووتیان: (گەورەم، گەر ئەو نووستوە، ئەوسا بەساغی خەبەری دەبێتەوە.) [13] قوتابیەکانی وایانزانی مەبەستی لەنووستنی ئاساییە، بەڵام عیسا مەبەستی لەمردنی لەعازر بوو . [14]ئەو کاتە عیسا بەئاشکرا پێووتن: (لەعازر مردووە. [15] بەڵام لەبەر ئێوە من دڵشادم کە لەوێ نەبووم، تا باوەڕ بهێنن. بابڕۆین بۆ لای!) [16]ئینجا تۆما کە بە دووانە ناسرابوو لای قوتابیەکانیکە ووتی: (با ئێمەش بڕۆین لەگەڵی تا لەگەڵ ئەودا بمرین!)

من زیندووبوونەوەو ژیانم

[17]کاتێ عیسا گەیشت، لەعازر چوار ڕۆژ بوو نێژرابوو. [18]بەیتعەنیاش تەنها نزیکەی دوو میل لە قودسەوە دووربوو. [19]ژمارەیەکی زۆر لەجوولەکە هاتبوونە لای مەرساو مریەم تا سەرەخۆشی براکەیان لێبکەن. [20]کاتێ مەرسا زانی عیسا هاتووە، هاتەدەرەوە بۆ چاوپێکەوتنی، مریەمیش لەماڵەوە دانیشتبوو. [21]ئینجا مەرسا بەعیسای ووت: (گەورەم، گەر لێرە بوویتایە، براکەم نەدەمرد. [22] بەڵام دەزانم تەنانەت ئێستاش هەرچی لەخودا داوا بکەیت دەتداتێ.) [23]عیسا لەوەڵامدا ووتی: (براکەت زیندوودەبێتەوە.) [24]مەرسا ووتی: (دەزانم هەڵدەستێتەوە لەهەستانەوەی مردووان لەڕۆژی دوایدا!) [25]عیسا لەوەڵامدا ووتی: (من زیندووبوونەوەو ژیانم. هەر کەسێ باوەڕم پێبهێنێ، ئەگەر مردیش زیندوودەبێتەوە. [26]هەروەها هەر کەسێ زیندوو بێ و باوەڕم پێبهێنێ هەرگیز نامرێ. ئایا باوەڕ بەمە دەکەیت؟) [27]ئەویش وەڵامی دایەوە: (بەڵێ گەورەم. من باوەڕ دەکەم تۆ مەسیحی ڕۆڵەی خودای هاتووی بۆ جیهان!)

گریانی عیسا

[28]دوای ئەوەی ئەمەی ووت، چوو مریەمی خوشکی بانگبکات، بەدزیەوە پێی ووت: (مامۆستا لێرەیە، بانگتدەکا!) [29]مریەم کە ئەمەی بیست خێرا هەستاو هاتە لای. [30]عیسا جارێ نەگەیشتبووە دێیەکە، بەڵکو هێشتا لەوشوێنە بوو کە تیایا چاوی بەمەرسا کەوتبوو. [31]جوولەکەکانیش، ئەوانەی لەماڵەوە لەگەڵیدا بوونو بۆ دڵنەوایی هاتبوون، کە بینییان ئاوا هەستایە سەرپێو خێرا چووە دەرەوە، شوێنی کەوتن، چونکە وایانزانی دەڕوات تا لەسەر گۆڕەکە بگری. [32] کاتێ مریەم عیسای بینیو گەیشتە ئەو شوێنەی ئەوی لێبوو، کەوت بەسەر پێیداو ووتی: (گەورەم، گەر لێرە بوویتایە، براکەم نەدەمرد!) [33]عیسا کە مریەمو ئەو جوولەکانەی بینی لەگەڵی هاتبوون دەگرین، دڵی پڕ بوو لەپەژارەیەکی زۆر، [34]ئینجا پرسی: (لەکوێ

ناشتوتانە؟) ئەوانیش وەڵامیان دایەوە: (گەورەم، وەرە
سەیرکە!) 35عیسا گریا. 36لەم کاتەدا جوولەکەکان
بەیەکتریان ووت: (سەیرکە چەندی خۆش دەویست!)
37هەندێکیان پرسیاریان کرد: (ئایا نەیدەتوانی ئەمەی
کە چاوی کوێرانی چاك کردەوە، نەیهێشتایە لەعازر
بمرێ؟)

زیندووبوونەوەی لەعازر

38جارێکی‌کە عیسا دڵی پڕبوو لە پەژارە. ئینجا
لەگۆڕەکە نزیك کەوتەوە کە ئەشکەوتێك بوو
دەرگاکەی بەردێکی گەورەی لەسەر بوو. 39عیسا
ووتی: (بەردەکە لابەن!) مەرسا ووتی: (گەورەم ئەمە
ڕۆژی چوارەمینێتی، بۆنی کردووە.) 40جا عیسا پێی
ووت: (پێم نەووتی گەر باوەڕت هەبێ شکۆمەندی
خودا دەبینی؟) 41ئەوسا بەردەکەیان لابردو عیسا
سەیری ئاسمانی کردو ووتی: (ئەی باوك، سوپاست
دەکەم چونکە گوێت لێ‌گرتم، 42من زانیومە کە تۆ
هەمیشە گوێم لێ‌دەگری. بەڵام من ئەمەم ووت لەبەر
ئەو خەڵکەی لە دەوروپشتم ڕاوەستاون تا باوەڕ
بهێنن تۆ منت ناردووە.) 43کاتێ ئەمەی ووت
بەدەنگێکی بەرز بانگی کرد: (لەعازر وەرە دەرەوە!)
44ئەوسا مردووەکە هاتەدەرەوە، بەکفن دەستو
قاچی بەسترابوو، سەریشی بەقوماشێك پێچرابوو.
لێرە عیسا بەوانەی دەوروپشتی ووت: (بیکەنەوە با
بڕوات.)

پلانێك بۆ کوشتنی عیسا

45ژمارەیەکی زۆر لەجوولەکەکان لەوانەی کە
هاتبوون بۆ دڵنەوایی مریەم، کاتێ ئەمەیان بینی
باوەڕیان هێنا بەعیسا. 46بەڵام هەندێ لەوان چوونە
لای فەریسیەکان تا هەواڵی ئەوە بدەن کە عیسا
کردوویەتی. 47ئینجا سەرۆك کاهینەکانو
فەریسیەکان ئەنجومەنی باڵایان کۆکردەوەو ووتیان:
(چی بکەین؟ ئەم کابرایە نیشانەی سەرسوڕهێنەری
زۆر دەکات. 48گەر بەم شێوەیە وازی لێ‌بهێنین
هەموو خەڵکەکە باوەڕی پێ‌دەهێنن، ئیتر ڕۆمانیەکان
دێنو پەرستگاکەمان لەناو دەبەنو میللەتەکەمان
ڕاپێچ دەکەن!) 49یەکێ لەوان کەناوی قەیافا بوو ئەو
ساڵە سەرۆك کاهین بوو ووتی: (ئێوە هیچ نازانن! 50
ئێوە تێ‌ناگەن باشتروایە پیاوێك بمرێ و ببێ بەقوربانی
گەل لەجیاتی ئەوەی میللەتەکە هەمووی
لەناوبچێ.) 51قەیافا لەخۆیەوە ئەم قسەیەی نەکرد،
بەڵام چونکە لەو ساڵەدا کاهینی بەرز بوو،
پێشبینی‌کردبوو* کە عیسا لەپێناوی گەلدا دەمرێ،
52ئەمەش تەنها لەپێناوی گەل نا، بەڵکو هەروەها
لەپێناوی کۆکردنەوەی ڕۆڵەکانی خودا کە
پەرشوبڵاوبوونەتەوە تا بیانکات بەیەك. 53لەو ڕۆژەوە
ئیتر جوولەکەکان بڕیاریاندا عیسا بکوژن. 54ئیتر
ئەویش بەئاشکرا بەناویاندا نەدەڕۆیشت، بەڵکو چوو
بۆ شارێك ناوی ئەفرایم بوو، کەوتۆتە شوێنێکی
نزیك بیابان، لەوێ لەگەڵ قوتابیەکانی مایەوە. 55لەو
کاتەدا جەژنی تێپەڕبوونی جوولەکە نزیك بووبووەوە،
خەڵکێکی زۆر لەلادێکانەوە هاتبوون بۆ قودس تاکو

هەستن بەمەراسیمی خۆپاککردنەوەی پێش جەژن. 56
ئەوان بەدوای عیسادا دەگەڕان، کاتێ لەپەرستگادا
کۆبوونەوە پرسییان: (ڕاتان چیە؟ ئایا نایەت بۆ
جەژن؟) 57سەرۆك کاهینەکانو فەریسیەکان
فەرمانیان دەرکردبوو کەوا هەرکەسێك عیسا ببینێ
دەبێ خەبەری لێبدات تا بیگرن.

چەورکردنی عیسا بۆ مردن

12

شەش ڕۆژ پێش جەژنی تێپەڕبوون عیسا هات بۆ دێی
بەیتعەنیا، ئەوەی عیسا لەعازری تیا زیندووکردەوە
لەنێو مردوواندا. 2لەعازر داوەتی نانخواردنی
ئێوارەی سازکرد بۆ عیسا، مەرسای خوشکی
دەستیکرد بەخزمەتکردن، لەعازر خۆی یەکێ بوو
لەوانەی لەسەر خوان لەگەڵ عیسادا دانیشتبوو. 3
مریەمیش سێیەکی لیترێك بۆنی ناردینی گرانبەهای
بێغەشی هێناو هەردوو قاچی عیسای پێ چەورکرد،
ئینجا بەقژی هەردوو قاچی سڕیەوە، ئیتر ماڵەکە
هەمووی پڕبوو لەبۆنی خۆش. 4یەکێ لەقوتابیەکانی
کە یەهوزای ئەسخەریوتی بوو، ئەوەی لەدواییدا
ناپاکی لەگەڵدا دەکات ووتی: (5بۆچی ئەم بۆنە
بەسێ سەد دینار* نەفرۆشراو دابەشنەکرا بەسەر
هەژاراندا؟) 6ئەویش ئەمەی نەووت چونکە بەزەیی
بەهەژاراندا دەهاتەوە، بەڵکو لەبەرئەوەی دز بوو،
ئەو دانرا بوو بەسەر پارەی سندوق بەڵام هەرچیەکی
تیا دابنرایە دەیدزی. 7عیساش وەڵامی دایەوە: (وازی
لێبهێنە! ئەو ئەم بۆنەی هەڵگرتبوو بۆ ڕۆژی
ناشتنم، 8چونکە هەژاران هەموو کاتێ لاتانن، بەڵام
من هەموو کاتێ لاتان نیم.) 9کاتێ ژمارەیەکی زۆر
لەجوولەکەکان زانییان عیسا لەوێیە، هاتن تەنها بۆ
ئەوەنا کە عیسا ببینن، بەڵکو بۆ ئەوەش لەعازر ببینن
کە لەنێو مردوواندا زیندووی کردبووەوە. 10ئەوسا
سەرۆك کاهینەکان بڕیاریاندا لەعازریش بکوژن، 11
چونکە ژمارەیەکی زۆر لە جوولەکەکان بەهۆی
ئەوەوە دەهاتنو باوەڕیان بەعیسا دەهێنا.

چوونە ناو قودس وەك پادشا

12ڕۆژێ دوایی، ژمارەیەکی زۆر لە خەڵکی کە
هاتبوون بۆ جەژن، بیستیان عیسا هاتووە بۆ قودس.
13لقە دار خورمایان برد لەگەڵ خۆیانو هاتنەدەرەوە
بۆ پێشوازیکردنیو هاواریانکرد: (هۆسانا! پیرۆزە
ئەوەی بەناوی خوداوەندەوە دێت! ئەو پادشای
ئیسرائیلە!) 14عیسا جاشکێکی بینی، سواری بوو،
وەك لەکتێبی پیرۆزدا نووسراوە: 15{مەترسە ئەی
کچی شاری داود، پادشاکەت دێتە لات بە سواری
جاش ماکەرێك.} 16قوتابیەکانی عیسا یەکەمجار
ئەمانە تێنەگەیشتن. بەڵام پاش ئەوەی عیسا
شکۆدارکرا، بیریان کەوتەوە کە لەکتێبی پیرۆزدا
ئەمە دەربارەی نووسراوە، ئەوانیش ئەمەیانکرد بوو
بۆ ئەو.

17ئەو خەڵکەی کە لەگەڵیدا بوون کاتێ
لەعازری بانگکرد لەگۆڕداو زیندووی کردەوە
لەنێو مردووان، شایەتی ئەمەیان بۆ دەدا. 18جا
لەبەرئەوە خەڵکەکە هاتنەدەرەوە بۆ پێشوازی،

چونکە بیستبوویان کە ئەو نیشانە سەرسوڕهێنەرەی
کردووە. 19فەریسیەکان بەیەکتریان ووت: (دەبینن
بێسوودە؟ ئا ئەوەتا هەموو جیهان شوێنی کەوتووە!)

مردن دەرگایە بۆ ژیان

20هەندێ یۆنانی لەگەڵ ئەو خەڵکەبوون کە
لەجەژندا هاتبوون بۆ خوداپەرستی، 21ئەوسا چوونە
لای فیلیپۆس کە خەڵکی شاری سەیدای ناوچەی
جەلیل بوو، پێیان ووت: (گەورەم، دەمانەوێ عیسا
ببینین.) 22فیلیپۆس ڕۆیشتو ئەمەی بە ئەندەراوس
ووت، ئینجا بەیەکەوە ڕۆیشتن هەواڵیاندا بە عیسا.
23جا عیسا پێی ووتن: (ئەوەتا کاتی
شکۆدارکردنی ڕۆڵەی مرۆڤ نزیك بووەتەوە. 24
ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم: دەنکە گەنم هەروەك خۆی
دەمێنێتەوە، گەر نەکەوێتە ناو زەویو نەمرێ، بەڵام
کە مرد ئەوکاتە دەنکی زۆری لێبەبەردێ. 25
ئەوەی ژیانی خۆی خۆش بوێ، دەیدۆڕێنێ. ئەوەش
کە ڕقی لەژیانی خۆی دەبێتەوە لەم جیهانەدا،
دەیهێڵێتەوە بۆ ژیانی هەتاهەتایی. 26ئەوەی دەیەوێ
خزمەتم بکات با شوێنم بکەوێ. جا من لەهەر
شوێنێکدابم، خزمەتکاریشم لەوێیە. هەروەها
هەرکەسێ خزمەتم بکات باوکم ڕێزی لێدەگرێ.

عیسا باسی مردنی خۆی دەکات

27(ئێستا دڵم تەنگە، چی بڵێم؟ ئەی باوك،
ڕزگارم بکە لەوکاتە سەختەی چاوەڕێم دەکات؟
نەخێر! لەپێناوی ڕوودانی ئەم کاتە هاتووم. 28جا
ئەی باوك، ناوی خۆت شکۆدارکە!) لەوکاتەدا
دەنگێ لەئاسمانەوە وەڵامی دایەوە: (شکۆدارم
کردووەو شکۆداریشی دەکەمەوە.) 29هەندێ
لەوانەی لەوێ ئامادەبوون کاتێ گوێیان لەدەنگەکە
بوو ووتیان: (ئەمە دەنگی هەورە!) بەڵام هەندێکی
کەیان ووتیان: (فریشتە بوو قسەی لەگەڵ کرد.) 30
عیسا لەوەڵامدا ووتی: (ئەم دەنگە لەپێناوی من
نەبوو، بەڵکو لەپێناوی ئێوە بوو. 31ئێستا کاتی
حوکمدانە بەسەر ئەم جیهانە! ئێستا سەرۆکی ئەم
جیهانە دەکرێتە دەرەوە! 32کاتێ من لەسەر زەوی
بەرزدەکرێمەوە، هەمووان بانگدەکەم بۆ لای خۆم.)
33عیسا ئەمەی ووت تا دەستنیشانیکات بەچ
شێوەیەك دەمرێ. 34خەڵکەکە پێیانووت: (ئێمە
لەشەریعەتدا بیستوومانە مەسیح تاهەتایە بەزیندوویەتی
دەمێنێتەوە، ئیتر چۆن تۆ دەڵێی ڕۆڵەی مرۆڤ دەبێ
بەرزبکرێتەوە؟ ئەم ڕۆڵەی مرۆڤە کێیە؟) 35عیسا پێی
ووتن: (ڕووناکی کاتێکی کورت لەگەڵتان
دەمێنێتەوە. جا بەردەوامبن لەڕۆیشتن تا دونیا
ڕووناکەو تاریکیتان بەسەردا نەهاتووە، چونکە
ئەوەی بەتاریکیدا دەڕوات نازانێ بۆ کوێ
دەڕوات. 36باوەڕبهێنن بەڕووناکی هەتا ڕووناکیتان
لەگەڵدایە، ئەوکاتە دەبنە ڕۆڵەی ڕووناکی.)
دوای ئەوەی عیسا ئەمەی ووت، ڕۆیشتو خۆی
لێیان شاردەوە. 37لەگەڵ ئەوەی کە زۆر
نیشانەی سەرسوڕهێنەری لەبەردەمیانکرد، باوەڕیان
پێنەهێنا، 38تا ووتەی ئەشعیای پێغەمبەر بێتەدی: {
ئەی خوداوەند کێ باوەڕی هێنا بە ووتەکانمان؟

دەستی خوداوەند بۆ کێ دەرکەوت؟} 39ئەوان
نەیانتوانی باوەڕبهێنن، چونکە ئەشعیا دیسان
ووتبووی: 40{چاویانی کوێرو دڵیانی ڕەق‌کردووە،
تاکو بەچاویان نەبینن‌و بەدڵیان هەست نەکەن، ئەوسا
بگەڕێنەوەو چاکیان بکەمەوە.} 41ئەشعیا ئەمەی
ووت بوو، چونکە شکۆی ئەوی بینی بوو و
باسی‌کرد بوو. 42لەگەڵ ئەوەشدا ژمارەیەکی زۆر
لەسەرۆکەکان باوەڕیان بە عیسا کرد، بێ‌ئەوەی
باوەڕەکەیان دەربخەن، لەترسی ئەوەی فەرمانی
دەرکردنیان لەکەنیشتدا بەسەر بدرێ، 43چونکە
ئەوان زیاتر حەزیان لەشکۆی خەڵکی بوو نەك
شکۆی خودا.

ڕووناکی باوەڕ

44ئینجا عیسا بەدەنگێکی بەرز ووتی: (ئەوەی
باوەڕم پێ‌بهێنێ، باوەڕ بەمن ناهێنێ بەڵکو بەوەی کە
ناردوومی، 45ئەوەش منی بینیوە، ئەوەی بینیوە کە
ناردوومی. 46من وەك ڕووناکی هاتومەتە جیهان،
تائەوەی باوەڕم پێ‌بهێنێ لە تاریکیدا نەمێنێتەوە. 47
گەر یەکێ گوێی لەووتەکانم بوو و کاری پێ‌نەکرد،
من حوکم نادەم بەسەری، چونکە من نەهاتووم تا
حوکم بەسەر جیهاندا بدەم، بەڵکو هاتووم بۆ
ڕزگاری جیهان. 48ئەوەی دانم‌پیانەنێ‌و بەووتەکانم
ڕازی نەبێ، هەیە کەوا حوکم‌بدا بەسەری، ئەو
ووشەیەی کە ووتم ئەو حوکم دەدات بەسەری
لەڕۆژی دواییدا، 49چونکە من هیچ شتێکم
لەخۆمەوە نەوتووە، بەڵکو ئەو باوکەی ناردوومی
چی ڕاسپاردووم ئەوە دەڵێم. 50هەروەها من دەزانم
ڕاسپاردەی ئەو ژیانی هەتاهەتاییە، جا هەر ووتەیەك
من دەیڵێم، بەو شێوەیە دەیڵێم کە باوکم پێی
ووتووم.)

عیسا قاچی قوتابییەکانی دەشوات

13

پێش جەژنی تێپەڕبوون، عیسا دەیزانی کاتی هاتووە
ئەم جیهانە بەجێ‌بهێڵێ‌و بڕواتە لای باوك، ئەو چۆن
ئەوانەی سەر بەئەو بوون لە جیهاندا
خۆشی‌دەویستن، ئێستاش بەوپەڕی خۆشەویستییەوە
خۆشی‌دەوێن. 2کاتی نانخواردنی ئێوارە، شەیتان
خستیە دڵی یەهوزای کوڕی شەمعونی ئەسخەریوتی
کەوا ناپاکی لەگەڵ عیسادا بکات، 3بەڵام عیسا
دەیزانی باوك هەموو شتێکی خستۆتە ژێردەستی،
هەروەها ئەو لەخوداوە هاتووەو بۆ خوداش
دەگەڕێتەوە، 4بۆیە لەسەر خوان هەستا، کەواکەی
داکەندو خاولییەکی هەڵگرت‌و بەستی بەناو
قەدیەوە، 5ئینجا ئاوی کردە لەگەنێکەوە بۆ شوشتن،
دەستی‌کرد بەشوشتنی قاچی قوتابیەکانی‌و بەو
خاولییەی بەناو قەدیەوە بەستبووی بۆی سڕینەوە. 6
کاتێ گەیشتە سەر شەمعون پەترۆس، شەمعون پێی
ووت: (گەورەم، تۆ قاچی من دەشۆیت؟) 7عیسا
لەوەڵامدا ووتی: (تۆ ئێستا ئەمەی دەی‌کەم
تێی‌ناگەی، بەڵام دوایی تێی‌دەگەیت.) 8پەترۆس پێی
ووت: (نەخێر، هەرگیز قاچم ناشۆیت!) عیساش
وەڵامی دایەوە: (ئەگەر نەت‌شۆم، لەگەڵ من بەشت

نابێ!) 9جا شەمعون پەترۆس پێی ووت: (گەورەم،
تەنها قاچم نا، بەڵکو دەستو سەریشم!) 10عیسا
ووتی: (ئەوەی خۆی شوشتبێ، بەتەواوی بێگەردە
هیچیتری پێویست نییە، تەنها قاچی بشۆرێ، ئێوە
بێگەردن، بەڵام هەمووتان نا.) 11چونکە عیسا
دەیزانی کێ لەدواییدا ناپاکی لەگەڵدا دەکات، بۆیە
ووتی: (هەمووتان بێگەرد نین.)

12دوای ئەوەی عیسا تەواو بوو لەشوشتنی
قاچیان، کەواکەی هەڵگرت، سەرلەنوێ لەسەر
خوان دانیشتو لێیپرسین: (ئایا تێگەیشتن لەوەی
بۆم کردن؟ 13ئێوە پێمدەڵێن مامۆستاو گەورە، جا
ڕاستدەکەن من وام. 14گەر من گەورەو مامۆستاتان
بم، قاچم شوشتن، ئیتر ئێوەش لەسەرتانە قاچی
یەکتری بشۆن. 15من نموونەیەکم پێدان هەتا ئەوەی
من بۆتانم کرد ئێوەش بیکەن. 16ڕاستی ڕاستیتان
پێدەڵێم: کۆیلە گەورەتر نییە لە گەورەکەی، نێرراو
گەورەتر نییە لەوەی ناردوویەتی. 17گەر هاتوو ئێوە
ئەمەتان زانی، خۆزگەتان پێدەخوازرێ گەر کارتان
پێکرد. 18ئەمە بەهەمووتان نالێم، چونکە ئەوانەی
هەڵمبژاردون دەیانناسم، بەڵام ئەوەی لەکتێبدایە
دەبێ بێتەدی کە دەڵێ: {ئەوەی نانم لەگەڵ
دەخوات، ناپاکیم لەگەڵ دەکات!} 19ئەوەی
ڕوودەدات من پێش ڕوودانی پێتان دەڵێم، تاکو
کاتێ ڕوویدا باوەڕبهێنن من ئەوم. 20ڕاستی ڕاستیتان
پێدەڵێم: هەر کەسێ ئەو کەسەی بوێت کە من بۆی
دەنێرم، ئەوە منی دەوێت، ئەوەش منی بوێت، ئەوەی
دەوێت کە ناردوومی.)

ناپاکی یەهوزا

21کاتێ عیسا ئەمانەی ووت، لەڕۆحدا دڵتەنگ
بوو و بەئاشکرا ووتی: (ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم:
یەکێ لەئێوە دەمدات بەدەستەوە!) 22قوتابییەکانی
بەسەرسامیەوە سەیری یەکتریان کردو نەیاندەزانی
مەبەستی لەکێیە. 23یەکێ لەقوتابیەکان کە عیسا
خۆشیدەویست لەتەنیشتی پاڵی دابووەوە، 24
شەمعون پەترۆس ئیشارەتی بۆی کرد تا پرسیار
لەعیسا بکات مەبەستی لەکێیە. 25ئەویش شانیدایە
سەر سینگی عیساو لێیپرسی: (گەورەم ئەو کەسە
کێیە؟) 26عیسا لەوەڵامدا ووتی: (ئەو کەسەیە پارووە
نانەکە دەخەمە ناو قاپەکەو دەیدەمێ.) ئینجا
پارووەکەی کردە ناو قاپەکەو دای بە یەهوزای
کوڕی شەمعونی ئەسخەریوتی. 27پاش پارووەکە،
شەیتان چووە ناویەوە. ئینجا عیسا پێی ووت: (خێرا
بیکە ئەوەی دەتەوێ بیکەیت!) 28هیچ کەسێ
لەوانەی لەسەر خوانەکە لەگەڵیدا بوون،
تێنەگەیشتن بۆچی ئەمەی پێووت، 29بەڵکو
هەندێکیان لەو باوەڕەدا بوون کەوا فەرمانی پێدەدا
چییان پێویستە لەجەژنا بۆیان بکڕێ، یاخود هەندێ
پارە بدات بەهەژاران، چونکە سەرپەرشتیاری سندوق
بوو. 30دوای ئەوەی یەهوزا پارووەکەی خوارد،
چووە دەرەوە، کات شەوبوو.

ڕاسپاردەی تازە

31کاتێ یەهوزا چووە دەرەوە، عیسا ووتی:
(ئێستا ڕۆڵەی مرۆڤ شکۆدارەو خودا تیایدا

شکۆدارکرا. 32جا ئەگەر خودا لەودا شکۆدارە، بەهەمان شێوە خودا دەیەوێ ئەویش شکۆدار بکات لەخۆیداو هەر ئێستا شکۆداری دەکات. 33 منداڵەکانم، ماوەیەکی کورت لەگەڵتان دەمێنمەوە، ئەوسا داوام دەکەن، بەڵام ئەوەی پێشتر بەجوولەکەکانم ووت ئێستا بە ئێوەشی دەڵێم: ئێوە ناتوانن بێن بۆ ئەو شوێنەی من بۆی دەڕۆم. 34من ڕاسپاردەیەکی تازەتان پێ‌ڕادەسپێرم: یەکتریتان خۆش بوێ. هەروەك چۆن من خۆشم‌ویستن، ئاوا یەکترتان خۆش‌بوێ. 35بەمە هەموو خەڵکی دەزانن کە قوتابی منن، گەر ئێوە یەکتریتان خۆش‌ویست.)

پێشبینیکردنی لاوازی پەترۆس

36ئینجا شەمعون پەترۆس لێی‌پرسی: (گەورەم، بۆ کوێ دەڕۆیت؟) عیساش وەڵامی دایەوە: (ئەو جێیەی بۆی دەڕۆم، ئێستا ناتوانی دوام بکەوی، بەڵام دوایی دوام دەکەوی.) 37دیسان پەترۆس پرسیاری لێ‌کردەوە: (گەورەم، بۆچی ئێستا ناتوانم دوات‌کەوم؟ من ژیانم لەپێناوی تۆ دادەنێم!) 38عیسا وەڵامی دایەوە: (ئایا ژیانت لەپێناوی من بەخت دەکەیت؟ ڕاستی ڕاستیت پێ‌دەڵێم: پێش ئەوەی کەڵەشێر بخوێنێ، تۆ سێ‌جار نکۆڵیم لێ‌دەکەی!)

دڵتەنگ مەبن

14

(دڵتەنگ مەبن. ئێوە باوەڕتان بەخودا هەیە، کەواتە باوەڕیش بەمن بکەن. 2ماڵی باوکم ژووری زۆری لێیە، گەر وانەبووایە ئەوسا پێم دەووتن، من دەڕۆم بۆ ئەوێ تا شوێنتان بۆ ئامادەبکەم. 3دوای ئەوەی ڕۆیشتمو شوێنم بۆ ئامادەکردن، دەگەڕێمەوە لاتانو لەگەڵ خۆم دەتانبەم، تاکو ئێوەش لەو شوێنە بن کە منی لێدەبم. 4ئێوە ڕێگای ئەو شوێنە پێ‌دەزانن کە من بۆی دەچم.)

من ڕێگاو ڕاستیو ژیانم

5ئینجا تۆما ووتی: (گەورەم، نازانین تۆ بۆکوێ دەڕۆی، ئیتر چۆن ڕێگەکە بزانین؟) 6عیسا وەڵامی دایەوە: (من ڕێگاو ڕاستیو ژیانم. کەس نایەت بۆ لای باوك بەهۆی منەوە نەبێ. 7 گەر ئێوە من بناسن، ئەوا باوکیشم دەناسن، لەئێستا بەدواوە دەیناسنو بینیوتانە.) 8لێرە فیلیپۆس پێی ووت: (گەورەم، باوکمان نیشان بدە ئیتر بەسمانە!)

9عیسا وەڵامی دایەوە: (ماوەیەکی دوورو درێژە من لەگەڵتانم هێشتا هەر نەتناسیوم ئەی فیلیپۆس؟ ئەوەی منی بینیوە باوکی بینیوە، ئیتر چۆن دەڵێی باوکمان نیشانبدە؟ 10ئایا باوەڕ ناهێنی من لەباوکدام، باوکیش لەمندایە؟ ئەو قسانەی کە دەیلێم لەخۆمەوە نایلێم، بەڵکو ئەو باوکەی لەمندا نیشتەجێ بووە، ئەو کارەکانی خۆی دەکات. 11 باوەڕم پێ‌بکەن من لەباوکدامو باوکیش لەمندایە، ئەگەر نا باوەڕم پێ‌بکەن بەهۆی کارەکان خۆیانەوە.

12ڕاستی ڕاستیتان پێ‌دەڵێم: ئەوەی باوەڕ بەمن بکات ئەو کارانە دەکات کە من دەیکەم، بەڵکو لەوانەش

مەزنتر دەكات، چونكە من بۆ لای باوك دەڕۆم. 13
هەرچیەك بەناوی منەوە داوابكەن بۆتانی دەكەم، هەتا
باوك لەڕۆڵەدا شكۆداربێ. 14گەر شتێكتان بەناوی
من داواكرد، من بۆتانی دەكەم.)

بەڵێنی هاتنی ڕۆحی پیرۆز

15(گەر ئێوە منتان خۆش بوێ بەڕاسپاردەكانم
كاردەكەن. 16ئەوسا لەباوكم داوادەكەم
یارمەتیدەرێكی* دیكەتان بداتێو تاهەتایە لەگەڵتان
بمێنێتەوە، 17ئەوەش ڕۆحی ڕاستییە، كەوا جیهان
ناتوانێ وەریگرێ چونكە نایبینێتو نایناسێت،
بەڵام ئێوە دەیناسن چونكە لەگەڵتان دەمێنێتەوەو
لەناوتان دەبێت. 18بەهەتیوی بەجێتان ناهێڵێم، بەڵكو
دەگەڕێمەوە لاتان. 19پاش ماوەیەكی كەم جیهان
نامبینێت، بەڵام ئێوە دەمبینن. جاچونكە من زیندووم،
ئێوەش هەروەها زیندوودەبنەوە. 20لەو ڕۆژەدا
دەزانن باوك لەمندایە، ئێوەش لەمندان، منیش لە
ئێوەدام. 21ئەوەی ڕاسپاردەكانی منی لایەو كاریپێ
دەكات، ئەوە منی خۆشدەوێت. ئەوەی منی
خۆشبوێ، باوكم خۆشیدەوێ، منیش
خۆشمدەوێو خۆمی پێنیشان دەدەم.)
22ئینجا یەهوزایەكیتر كە یەهوزای
ئەسخەریوتی نەبوو، پرسیاری لێكرد: (گەورەم،
بۆچی دەتەوێ خۆت بۆ ئێمە دەرخەیت بەڵام بۆ
جیهان نا؟) 23عیسا وەڵامی دایەوە: (ئەوەی منی
خۆش بوویت كار بەووتەكانم دەكات، باوكیشم
خۆشی دەوێت، ئێمە بۆ لای ئەو دێینو لای ئەو
نیشتەجێ دەبین. 24ئەوەش منی خۆش ناوێ
كارناكات بە ووتەكانم. ئەم ووشانەی گوێتان
لێدەبێ هی من نییە، بەڵكو هی ئەو باوكەیە كە
ناردوومی. 25من ئەم شتانەم پێووتن لەكاتێكدا
هێشتا لاتانم. 26بەڵام ڕۆحی پیرۆز، ئەو یارمەتیدەرەی
باوك بەناوی من دەینێرێ، هەموو شتێكتان فێر
دەكات، هەروەها هەموو ئەو شتانەی پێم ووتوون
بیرتان دەخاتەوە.

ئاشتی عیسا

27(ئاشتیتان بۆ بەجێدەهێڵم. ئاشتی خۆمتان
دەدەمێ. بەڵام بەو شێوەیە نا كە جیهان دەتانداتێ.
دڵتەنگ مەبن، هەروەها مەترسن. 28گوێتان لێبوو
من پێمووتن: من لاتان دەڕۆمو دواتر دەگەڕێمەوە
لاتان. گەر ئێوە منتان خۆش بوێ، دڵشاد دەبن
چونكە من دەڕۆم بۆلای باوك، لەبەرئەوەی باوك
لەمن مەزنترە. 29ئەوەتا ئێستا هەواڵی ئەوەم پێدان
پێش ڕوودانی، بۆ ئەوەی هەركاتێ ڕوویدا
باوەڕبهێنن. 30ئیتر لەمەولا زۆر قسەتان لەگەڵ
ناكەم، چونكە گەورەی ئەم جیهانە وا دێتو هیچ
دەسەڵاتێكی بەسەر من نییە. 31بەڵام دەبێ جیهان
بزانێ من باوكم خۆش دەوێ، هەروەها باوك چۆن
ڕایسپاردم وا ڕەفتار دەكەم. هەستن! با لێرە بڕۆین
!)

من مێوی ڕاستەقینەم

15

(من مێوی ڕاستەقینەم، باوکیشم ڕەزەوانە. 2هەر
لقێ لە مندا بەرنەگرێ ئەو دەیبڕێتەوە. هەر لقێ کە
بەردەدات ئەو پاکیدەکاتەوە تا بەرهەمی زیاتر
بدات. 3ئێوە ئێستا بێگەردن بەهۆی ئەو ووتانەی
لەگەڵتان پێیدوام. 4جا لەمندا بچەسپێن‌و منیش
لەئێوەدا. چۆن لق لەخۆیەوە ناتوانێ بەرهەم بێنێ،
گەر بەمێوەکەوە نەچەسپێ، ئێوەش ناتوانن گەر
لەمندا نەچەسپێن. 5من مێوەو ئێوەش لقەکان. کێ
لەمندا بچەسپێت‌و منیش لەو، ئەو بەرهەمی زۆر
دەهێنێت. چونکە بێ من ئێوە ناتوانن هیچ شتێ
بکەن. 6هەر کەسێ لەمندا نەچەسپێ فڕێ دەدرێتە
دەرەوە وەك لقێك‌و ووشك دەبێ، ئینجا لقە
ووشکەکان کۆدەکرێنەوەو فڕێ دەدرێنە ناو ئاگرو
دەسووتێن. 7بەڵام، گەر لەمندا بچەسپێن، هەروەها
ووتەکانم لەناوتاندا چەسپا، ئەوەی دەتانەوێ
داوایبکەن بۆتان دەبێ. 8بەمە باوکم شکۆدار دەبێ
گەر بەرهەمی زۆر بهێنن، بەم شێوەیە ئێوە قوتابی
منن. 9هەروەك چۆن باوك منی خۆشویست، منیش
ئێوەم خۆشویست، کەواتە لەناو خوشەویستیەکەمدا
بچەسپێن! 10گەر بە ڕاسپاردەکانی منتانکرد،
لەخۆشەویستیمدا دەچەسپێن، هەروەك چۆن من
بەڕاسپاردەکانی باوکم کردو لەناو
خۆشەویستیەکەیدا چەسپاوم! 11ئەم شتانەم پێووتن
تا خۆشی من تیاتان بچەسپێ‌و خۆشیتان بە تەواوی
بێت. 12ڕاسپاردەی من بۆ ئێوە ئەمەیە: یەکتریتان
خۆش بوێ هەروەك چۆن من خۆشمویستن. 13
کەس خۆشەویستی لەمە مەزنتری نییە: کە ژیانی
خۆی بکات بەقوربانی لەجیاتی دۆستەکانی. 14ئێوە
دۆستی منن گەر ڕەفتار بکەن بەوەی ڕامسپاردوون.
15ئیتر بەکۆیلە ناوتان نابەم، چونکە کۆیلە نازانێ
گەورەکەی چی دەکات. بەڵام من ناوی
خۆشەویستم لێنان چونکە هەرچیەکم لە
باوکم بیستبوو پێم ڕاگەیاندن. 16ئێوە منتان
هەڵنەبژاردووە، بەڵکو من ئێوەم هەڵبژاردووە،
دیاریمکردون تا بڕۆن بەرهەم بهێنن‌و بەرهەمەکەتان
بەردەوام بێت، ئەوسا هەرچیەك بەناوی من لەباوك
داوابکەن دەتانداتێ. 17کەواتە ئەم ڕاسپاردەیەتان
پێدەدەم: یەکتریتان خۆشبوێ.

ڕقبوونەوە لەعیساو قوتابیەکانی

18(گەر جیهان ڕقی لێتان بووەوە، ئەوە بزانن
پێش ئێوە ڕقی لەمن بووە. 19گەر ئێوە سەر بەجیهان
بن، جیهان ئەوانەی سەربەخۆیەتی خۆشیدەوێن،
بەڵام چونکە ئێوە سەر بەجیهان نین، بەڵکو من
لەناوەڕاستی جیهان هەڵمبژاردوون، لەبەرئەوە
جیهان ڕقی لێتانە. 20ئەو قسەیەتان بیربێتەوە کە
پێمووتن: کۆیلە مەزنتر نییە لە گەورەکەی. گەر
ئەوانەی سەر بە جیهانن منیان چەوساندبێتەوە، ئەوا
ئێوەش دەچەوسێننەوە، گەرهاتوو کاریان بەووشەکانم
کرد، ئەوا کار بەووشەکانی ئێوەش دەکەن. 21بەڵام
ئەمەتان هەموو پێدەکەن لەپێناوی ناوی من، چونکە
ئەوەی منی ناردووە ئەوان نایناسن. 22من گەر
نەهاتبوومایەو قسەم لەگەڵ نەکردبوونایە، ئەوا
گوناهیان نە دەبوو، بەڵام ئێستا هیچ بیانویەکیان نییە

بۆ گوناهەکانیان. [23]ئەوەی ڕقی لەمن بێت، ڕقی
لەباوکیشمە. [24]گەر لەنێوانیان ئەو کارانەم نەکردایە
کە کەسیتر نەیکردووە، ئەوسا گوناهیان نە دەبوو.
بەڵام ئەوان ڕقیان لەمن و لە باوکم بووەوە،
هەرچەندە ئەو کارانەیان بینی. [25]ئەمەش ڕوویدا تا ئەو
ووتەیە بێتەدی کە لە شەریعەتەکەیاندا نووسراوە: {
بەبێ هۆ ڕقیان لێم بووەوە! } [26]جا کاتێ یارمەتیدەر
دێ، ئەوەی من لەلایەن باوکەوە بۆتانی دەنێرم، ئەو
ڕۆحە ڕاستییەی کە لەباوکەوە هەڵدەقوڵێ، ئەو
شایەتیم بۆ دەدات. [27]ئێوەش هەروەها شایەتیم بۆ
دەدەن، چونکە لە سەرەتاوە ئێوە لەگەڵ من بوون.

کاری ڕۆحی پیرۆز
16

(من ئەمەم پێی ووتن، تا نەکەونە هەڵەوە. [2]
لەکەنیشتەکان دەردەکرێن، بەڵکو کاتێ دێت ئەوەی
دەتانکوژێ وابیردەکاتەوە خزمەتی خودای کردووە.
[3]ئەوان ئەمەتان پێدەکەن چونکە نەباوك دەناسن
نەمن. [4]جا ئەمەم پێووتن تا کاتی ڕوودانی هات،
بیرتان بکەوێتەوە کە ئەمەم لەپێشا پێ ووتوون.
لەسەرەتادا ئەمەم پێ نەووتن، چونکە لەگەڵتان بووم.

[5](ئێستا من دەگەڕێمەوە بۆ لای ئەوەی
ناردوومی، لەگەڵ ئەوەشدا کەستان نەی پرسی: بۆ
کوێ دەچی؟ [6]چونکە ئەمەم پێووتن، دڵگرانی
دایگرتن. [7]بەڵام من ڕاستیتان پێدەڵێم: باشتر وایە
بۆتان کە بڕۆم، چونکە ئەگەر من نەڕۆم،
یارمەتیدەرتان بۆ نایەت. بەڵام گەر بڕۆم
بۆتانی دەنێرم. [8]کاتێ ئەو دێ، جیهان سەرزەنشت
دەکات لەسەر گوناهو ڕاستودروستیو حوکمدان،
[9]لەسەر گوناه لەبەرئەوەی باوەڕم پێناهێنن. [10]لەسەر
ڕاستودروستی لەبەرئەوەی من دەچمە لای باوكو
ئیتر نامبینن. [11]لەسەر حوکمدانیش لەبەرئەوەی
سەرۆکی ئەم جیهانە حوکمی بەسەر دراوە.
[12](هێشتا شتی زۆرم هەیە پێتانی بڵێم، ئێستا
ناتوانن بەرگەی بگرن. [13]بەڵام کاتێ ڕۆحی ڕاستی
بۆ لاتان دێ، بەرەو هەموو ڕاستیەکتان دەبات،
چونکە لەخۆیەوە هیچ نالێ، بەڵکو ئەوەی گوێی
لێدەبێ پێتانی ڕادەگەێنێ، ئەوەی لە دوایـیدا
ڕوودەدات پێتانی دەڵێ. [14]ئەو شکۆدارم دەکات
چونکە هەموو ئەوەی بۆتانی باسدەکات لەمنەوە
دەرچووە. [15]هەموو ئەوەی کە هی باوکە، هەروەها
هی منە. لەبەرئەوە بوو پێمووتن ئەوەی بۆتانی باس
دەکات لەمنەوە دەرچووە. [16]پاش ماوەیەکی کەم
نامبینن، بەڵام دوای ئەوە بە ماوەیەکی کەم دەمبینن،
چونکە دەگەڕێمەوە لای باوك.)

خۆشی دوای ناخۆشی

[17]هەندێ لەقوتابیەکان پرسیاریان کرد:
(مەبەستی چییە لەم قسەیە: پاش ماوەیەکی کەم
نامبینن، دوای ئەوە بە ماوەیەکی کەم دەمبینن،
هەروەها: چونکە دەگەڕێمەوە لای باوك؟) [18]دیسان
ووتیان: (ئەم کەمە چییە باسی دەکات؟ تێناگەین
لەوەی دەیڵێ!) [19]عیسا زانی کەوا حەزدەکەن

پرسیاری لێبکەن، ئینجا پێی ووتن: (پرسیار لە
واتای قسەکەم دەکەن: پاش ماوەیەکی کەم نامبینن،
دوای ئەوە بە ماوەیەکی کەم دەمبینن.
20(ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم: ئێوە دەگرینو
شیوەن دەکەن، بەڵام جیهان دڵشاد دەبێ، ئێوە
دڵتەنگ دەبن، بەڵام دڵتەنگیەکەتان دەبێ بە خۆشی.
21ژن دڵتەنگ دەبێ کاتێ کە منداڵبوونی نزیك
بووەوە. بەڵام کاتێ منداڵەکەی بوو، ئیتر بیر
لەماندووبوونی ناکاتەوە، لەخۆشی ئەوەی مرۆڤێك
لەدایكبوو بۆ ئەم جیهانە. 22ئێوەش ئاوها، ئێستا
دڵتەنگ دەبن، بەڵام کاتێ دێمەوە بۆلاتان، دڵتان
خۆش دەبێ، ئیتر کەس ئەو خۆشیەتان لێناسێنێتەوە.
23لەو ڕۆژەدا پرسیاری هیچم لێناکەن. ڕاستی
ڕاستیتان پێ دەڵێم: هەر شتێك بەناوی منەوە لەباوك
داوا بکەن دەتانداتێ. 24هەتا ئێستا بەناوی منەوە
هیچتان داوا نەکردووە. داوابکەن وەریدەگرن، تا
خۆشیەکەتان بە تەواوی بێت.

من بەسەر جیهاندا زاڵبووم

25(دەربارەی ئەم شتانە لەقسەکانمدا نموونەم بۆ
هێنانەوە، بەڵام کاتێ دێ، باسی باوکتان بۆ بکەم
بەئاشکرا و بێ نموونە. 26لەو ڕۆژەدا بەناوی منەوە
داوا لەباوك دەکەن. ئیتر پێتان ناڵێم من داواتان بۆ
دەکەم لای باوك. 27چونکە باوك خۆی خۆشی
دەوێن، لەبەرئەوەی ئێوە منتان خۆشویست، هەروەها
باوەڕتان بەوە هێنا کە من لە خوداوە دەرچووم. 28
لەباوکەوە دەرچوومو هاتووم بۆ جیهان، ئێستا
جیهان بەجێدەهێڵمو دەگەڕێمەوە لای باوك.)
29لێرە قوتابیەکانی پێیانووت: (ئێستا بەئاشکرا
گفتوگۆمان لەگەڵ دەکەیت بێ نموونە. 30ئێستا
دەزانین تۆ هەموو شتێك دەزانی، پێویست بەوە
ناکات کەس پرسیارت لێبکات. لەبەرئەوە
باوەڕدەهێنین تۆ لە خوداوە دەرچووی.) 31عیسا
لەوەڵامدا ووتی: (ئایا ئێستا باوەڕدەهێنن؟ 32کاتێ
دێ، ئەوەتا هاتووە، تیایدا لەیەکتری جیادەبنەوە هەر
یەکە بۆ ماڵی خۆی، ئینجا بەتەنها بەجێمدەهێڵن.
بەڵام من بەتەنها نیم، چونکە باوك لەگەڵمدایە. 33
ئەمانەم هەموو پێووتن تاکو لەمندا ئاشتیتان هەبێ.
ئێوە لەجیهاندا تەنگانە دەچێژن. بەڵام وورەتان
بەرزبێ، من بەسەر جیهاندا زاڵبووم!)

نوێژی عیسا بۆ باوەڕداران

17

کاتێ ئەم قسانەیکرد، ڕوانیە ئاسمانو ووتی: (ئەی
باوك، کاتی ئەوە هاتووە! ڕۆڵەکەت شکۆدار بکەی،
تاکو ڕۆڵەکەشت تۆ شکۆدار بکات، 2ئەوەی تۆ
دەسەڵاتت داوەتێ بەسەر هەموو مرۆڤدا، هەتا ئەو
ژیانی هەتاهەتایی بدات بە هەموو ئەوانەی تۆ بەوت
داوە. 3ژیانی هەتاهەتایش ئەوەیە کە تۆ بناسن، تەنها
خودای ڕاستەقینە، هەروەها عیسای مەسیح کە
ناردووتە. 4من لەسەر زەوی شکۆدارم کردی
بەتەواوکردنی ئەو کارەی دابووت پێم. 5ئەی باوك
ئێستا شکۆدارمکە لەلای خۆت، بەو شکۆمەندییەی
لای تۆ هەمبوو پێش دروستکردنی جیهان.

6(ناوی تۆم دەرخست بۆ ئەوانەی لەجیهاندا
بەمنتدان، ئەوانە هی تۆ بوون، تۆ بەمنتدان.
ئەوانیش گوێڕایەڵی ووتەکانت بوون، 7ئێستا دەزانن
هەرچیەکت بەمن داوە لەتۆوەیە، 8چونکە من ئەو
ووشانەم دانیێ کە تۆ پێت دابووم، ئەوانیش
وەریانگرت، هەروەها بەڕاستی زانییان من لەتۆوە
هاتوومو باوەڕیان هێنا کە تۆ منت ناردووە. 9
لەپێناوی ئەوانەدا نوێژت بۆ دەکەم. ئێستا لەپێناوی
جیهاندا نوێژ ناکەم، بەڵکو لە پێناوی ئەوانەی
بەمنتداون، چونکە ئەوانە هی تۆن. 10هەرچیەك هی
منە، هی تۆیە، هەرچیەکیش هی تۆیە، هی منە، من
لەئەواندا شکۆدار بووم. 11ئەمان لەجیهان دەمێننەوە،
بەڵام من تیایدا نامێنمەوە، چونکە من دەگەڕێمەوە
لای تۆ. ئەی باوکی پاكوپیرۆز ئەوانەی داوتە بەمن
بەهێزی ناوی خۆت بیانپارێزە، هەتا ببن بە یەك وەك
ئێمە یەکین. 12کاتێ لەگەڵیاندا بووم دەمپاراستن
بەناوی تۆوە. ئەوانەی بەمنتدابوون ئاگاداریم
کردن، کەسیان لەناونەچوون جگە لە ڕۆڵەی
لەناوچوو نەبێ، تاکو ئەوەی لەکتێبی پیرۆزدا
نووسراوە بێتەدی. 13بەڵام ئێستا من دەگەڕێمەوە
لای تۆ، من باسی ئەمە دەکەم، جارێ هێشتا لە
جیهاندام، تا دڵشادی من تیایاندا بەتەواوی بێت. 14
من ووشەی تۆم بەواندا، بەڵام جیهان ڕقی لێیان
بووەوە، چونکە ئەوان سەر بە جیهان نەبوون،
هەروەك چۆن من سەر بە جیهان نیم. 15من داوای
ئەوە ناکەم تۆ ئەوان لەجیهان بسێنیتەوە، بەڵکو
لەشەیتان بیانپارێزە. 16ئەوان سەر بە جیهان نین
هەروەك چۆن من سەر بە جیهان نیم. 17لەڕاستیدا
پیرۆزیانبکە، چونکە ووشەی تۆ ڕاستییە. 18هەروەك
چۆن منت نارد بۆ جیهان، منیش دەیانێرم بۆ جیهان.
19جا لەپێناوی ئەواندا من خۆم پیرۆز دەکەم، هەتا
ئەوانیش لەڕاستی پیرۆزبن.

20تەنها لەپێناوی ئەمان نوێژ ناکەم، بەڵکو
لەپێناوی ئەوانەش کە باوەڕم پێدەکەن بەهۆی قسەی
ئەمانەوە، 21تا هەموو یەك بن، هەروەك تۆ چۆن
لەمندای ئەی باوك منیش لەتۆدام، تا ئەوانیش
لەئێمەدا بن، تاکو جیهان باوەڕبهێنێ کە تۆ منت
ناردووە. 22من ئەو شکۆمەندیەم داونەتیێ تۆ داوتە
بەمن، تا ببن بەیەك هەروەك چۆن ئێمە یەکین. 23من
لەئەواندامو تۆ لەمندای، تا تەواوبنو ببن بە یەك،
هەتا جیهان بزانێ تۆ منت ناردووە، هەروەها ئەوانت
خۆشویستووە وەك چۆن منت خۆشویست.

24ئەی باوك، دەمەوێ ئەوانەی کە داوتە بە من
لەهەر شوێنێکدابم لەگەڵمبن، تا ئەو شکۆمەندیەم
ببینن کە داوتە بەمن، چونکە تۆ منت خۆشویستووە
پێش دروستبوونی جیهان. 25ئەی باوکی
ڕاستودروست، جیهان ناتناسێ، بەڵام من تۆ
دەناسم، ئەوانیش دەزانن کە تۆ منت ناردووە، 26من
ناوی تۆم بەوان ناساند، هەروەها پێیان دەناسێنم،
تاکو ئەو خۆشەویستیەیان تیادابێ کە تۆ منت پێ
خۆشویست، هەتا من خۆم لەواندا بم.)

گرتنی عیسا

18

دوای ئەوەی عیسا لەم ووتانەی بووەوە، لەگەڵ قوتابیەکانی کەوتنە ڕێو دۆڵی قەدرونیان بڕی. لەوێدا باخچەیەك هەبوو خۆیو قوتابیەکانی چوون بۆ ئەوێ. [2]بەڵام ئەو یەهوزایەی ناپاکی لەگەڵ کرد، ئەو شوێنەی دەزانی، چونکە عیسا زۆر جار لەگەڵ قوتابیەکانی تیادا کۆدەبووەوە. [3]ئینجا یەهوزا بەرەو ئەوێ چوو، تیپێك سەربازو پاسەوانانی پەرستگای لەگەڵ خۆی برد، ئەوانەی سەرۆك کاهینەکانو فەریسیەکان ناردبوویانن، چراو مەشخەڵو چەکیان هەڵگرتبوو. [4]عیسا دەیزانی چی بەسەر دێ، بەرەو ڕوویان چوو، ووتی: (کێتان دەوێ؟) [5]وەڵامیان دایەوە: (عیسای ناسری). ئەویش پێی ووتن: (من ئەوم). ئەو یەهوزایەی کە ناپاکی لەگەڵ کرد لەگەڵیان وەستا بوو. [6]کاتێ پێی ووتن: (من ئەوم) گەڕانەوە دواوەو کەوتن بە زەویدا! [7]عیسا جارێکی کە لێیپرسینەوە: (کێتان دەوێ؟) ئەوانیش لەوەڵامدا ووتیان: (عیسای ناسری.) [8]ئەویش ووتی: (پێم ووتن: من ئەوم، گەر ئێوە بەدوای مندا دەگەڕێن، با ئەوانەیکە بڕۆن.) [9]ئەمەش بۆ هاتنەدی ئەو قسەیە بوو کە ووتی: (ئەوانەی بەمنتدابوون کەسیان لەناونەچوو!) [10]شەمعون پەترۆس شمشێرێکی پێبوو دەری هێناو لەکۆیلەی سەرۆك کاهینەکانیداو گوێچکەی ڕاستی پێبڕی. ئەو کۆیلەیەش ناوی مەلخەس بوو. [11]عیسا بە پەترۆسی ووت: (شمشێرەکەت بگەڕێنەوە کێلانەکەی! ئایا ئەو جامەی باوکم داویەتی پێم نەیخۆمەوە؟)

لەبەردەم سەرۆکی کاهینەکان

[12]ئیتر تیپە سەربازەکەو سەرتیپەکەیانو پاسەوانەکانی جوولەکە عیسایان گرتو بەستیانەوە. [13]یەکەمجار بردیان بۆ لای حەنانی خەزوری قەیافا کە سەرۆك کاهین بوو لەو ساڵەدا. [14]قەیافاش ئەو پیاوە بوو کە ڕاوێژی بۆ جوولەکەکان کردبوو، باشتر وایە پیاوێك بمرێ لەجیاتی هەموو گەل.

پەترۆس نکۆڵی لەعیسا دەکات

[15]شەمعون پەترۆس لەگەڵ قوتابیەکەی تر کە سەرۆکی کاهینەکان دەیناسی شوێنی عیسا کەوت. ئەو قوتابیە لەگەڵ عیسا چووە کۆشکی سەرۆك کاهین. [16]بەڵام پەترۆس لەدەرەوە لەلای دەرگاکە ڕاوەستا. ئینجا قوتابیەکەی تر کە سەرۆك کاهینەکان دەیناسی هاتەدەرەوەو قسەی لەگەڵ کچە دەرگاوانەکەدا کردو پەترۆسی هێنایە ژوورەوە. [17]کچە دەرگاوانەکە لە پەترۆسی پرسی: (ئایا تۆ یەکێك لەقوتابیەکانی ئەم کابرایە نیت؟) ئەویش وەڵامی دایەوە: (نەخێر، لەوان نیم.) [18]ئاووهەوا سارد بوو، خزمەتکارانو پاسەوانان ئاگریان کردبووەوەو لەدەوری وەستابوون خۆیان گەرم دەکردەوە، پەترۆسیش لەگەڵیان وەستابوو خۆی گەرم دەکردەوە.

[19]سەرۆکی کاهینەکان پرسیاری لەعیسا کرد دەربارەی قوتابیەکانیو فێرکردنەکەی. [20]عیساش وەڵامی دایەوە: (بە ئاشکرا قسەم بۆ جیهان کرد، لەکەنیشتو پەرستگادا لەو شوێنەی هەموو جوولەکەکان لێیکۆدەبوونەوە، هەموو کاتێ خەڵکم

فێردەکرد، هیچ شتێکم بەنهێنی نەوتووە. 21بۆچی پرسیار لە من دەکەیت؟ پرسیار لەوانە بکە کە گوێیان لەقسەکانم بووە، ئەوان دەزانن چیم ووتوە!) 22کاتێ عیسا ئەمەی ووت یەکێك لەخزمەتکارەکان زللەیەکی لێداو پێیووت: (ئاوها وەڵامی سەرۆکی کاهینان دەدەیتەوە؟) 23عیسا وەڵامی دایەوە: (گەر قسەی خراپم کردووە بڵێ چیم ووتووە، گەر ڕاستیشم ووتووە، ئیتر بۆچی لێم دەدەیت؟) 24ئەوسا حەنان بەدەستی بەستراوەوە ناردی بۆ لای قەیافای سەرۆك کاهین. 25هێشتا شەمعون پەترۆس لەوێ ڕاوەستابوو خۆی گەرم دەکردەوە، لێیان پرسی: (ئایا تۆش لە قوتابیەکانی ئەو نیت؟) ئەویش نکۆڵی لێکردو ووتی: (نەخێر، لەوان نیم.) 26یەکێك لەخزمەتکارانی سەرۆکی کاهینان زاوای ئەو خزمەتکارە بوو کە پەترۆس گوێی لێکردەوە، ووتی: (ئەی لەباغچەکەدا تۆم لەگەڵ ئەو نەبینی؟) 27دیسان پەترۆس نکۆڵی لێکرد، ئینجا یەکسەر کەڵەشێر خوێندی!

عیسا دەدرێتە دەست پیلاتۆس

28ئیتر بەیانی زوو عیسایان لەماڵی قەیافاوە برد بۆ کۆشکی فەرمانڕەوایی ڕۆمەکانو ئەوان نەچوونە ئەو کوشکە نەوەك پیس ببنو بەهۆی ئەوەوە نەتوانن بەشداری بکەن لەخواردنی جەژنی تێپەڕبوون. 29ئەوسا پیلاتۆس هاتە دەرەوە بۆ لایانو لێیپرسین: (بەچی ئەم پیاوە تاوانبار دەکەن؟) 30وەڵامیان دایەوە: (گەر تاوانبار نەبووایە، نەماندەدا بەدەستەوە.) 31پیلاتۆس ووتی: (ئێوە بیبەن، بەپێی شەریعەتی خۆتان حوکمی بەسەردا بدەن.) ئەوانیش وەڵامیان دایەوە: (مافی ئەوەمان نییە کەس بکوژین.) 32ئەمەش ڕوویدا تاکو ئەوەی عیسا ووتبووی لەبارەی شێوەی مردنەکەی بێتەدی. 33ئینجا پیلاتۆس چووە ناو کۆشکەکەیو بانگی عیسای کردو لێیپرسی: (تۆ پادشای جوولەکەی؟) 34عیسا لە وەڵامدا ووتی: (ئایا تۆ لەخۆتەوە ئەمەم پێدەڵێی، یاخود خەڵکی کە دەربارەی من ئەمەیان پێ ووتوی؟) 35ئەوسا پیلاتۆس لێیپرسی: (ئایا من جوولەکەم؟ گەلەکەتو سەرۆك کاهینەکان تۆیان داوەتە دەستی من. چیت کردووە؟) 36عیساش لەوەڵامدا ووتی: (پادشاهێتی من سەر بەم جیهانە نییە. گەر پادشاهێتی من سەر بەم جیهانە بووایە، ئەوسا خزمەتکارەکانم دەجەنگان تا نەدرێمە دەست دەسەڵاتدارانی جوولەکە. بەڵام پادشاهێتی من هی ئێرە نییە.) 37جا پیلاتۆس لێیپرسی: (کەواتە تۆ پادشای؟) ئەویش وەڵامی دایەوە: (خۆت ووتت من پادشام. لەبەر ئەمەش لەدایك بوومو هاتووم بۆ جیهان، تاشایەتی بۆ ڕاستی بدەم، هەر کەسێ لەڕاستی بێ گوێ لە دەنگم دەگرێ.) 38پیلاتۆس پێی ووت: (ڕاستی چییە؟) دوای ئەوەی ئەمەی ووت دیسان چووە دەرەوە بۆ لای جوولەکەکانو ووتی: (من هیچ خراپەیەکی تیادا نادۆزمەوە! 39ئێوە لەسەر ئەوە ڕاهاتوون لەجەژنی تێپەڕبووندا گیراوێکتان بۆ ئازاد بکەم. ئایا دەتانەوێ پادشای جوولەکەتان بۆ ئازاد بکەم؟) 40هەموو هاواریان کردو ووتیان: (ئەمە ئازاد مەکە! بەڵکو باراباس!) هەرچەندە باراباس

دزیش بوو.

فەرمانی کوشتنی عیسا

19

ئیتر پیلاتۆس فەرمانیدا عیسا ببرێت و بەقامچی
لێیبدرێت. [2]سەربازەکان تاجێکیان لەدڕك چنیو
خستیانە سەر سەری، جلێکی ئەرخەوانییان
لەبەرکرد. [3]لێی دەچوونە پێشەوەو پێیان دەووت:
(سڵاو! ئەی پادشای جوولەکە!)، زللەیان لێدەدا.
[4]جارێکی‌کە پیلاتۆس هاتەدەرەوە بۆ لای خەڵکەکەو
پێی ووتن: (من دەی هێنمە دەرەوە بۆلاتان تا بزانن
من هیچ گوناهێکی تیادا نابینم!) [5]عیسا بەتاجی
دڕکاویو جلی ئەرخەوانییەوە هاتەدەرەوە، ئینجا
پیلاتۆس بەوانی ووت: (ئەوەتا پیاوەکە!) [6]کاتێ
سەرۆك کاهینەکانو پاسەوانەکان بینیان، هاواریان
کرد: (لەخاچی بدە! لەخاچی بدە!) ئەوسا پیلاتۆس
پێیووتن: (ئێوە بیبەنو لەخاچی بدەن، من هیچ
گوناهێکی تیادا نابینم!) [7]جوولەکەکان
وەڵامیاندایەوە: (شەریعەتمان هەیە. بەپێی شەریعەتی
ئێمە دەبێ بمرێ، چونکە خۆی کردووە بە ڕۆڵەی
خودا.)
[8]کاتێ پیلاتۆس گوێی لەم قسەیە بوو زیاتر
ترسا، [9]چووە ناو کۆشکەکەیو لەعیسای پرسی:
(تۆ خەڵکی کوێی؟) بەڵام عیسا هیچ وەڵامێکی
نەدایەوە. [10]پیلاتۆس پێیووت: (بۆ قسەم لەگەڵ
ناکەیت؟ ئایا نازانی من دەسەڵاتی ئەوەم هەیە ئازادت
بکەم یان لەخاچت بدەم؟) [11]عیسا وەڵامیدایەوە:
(تۆ هیچ دەسەڵاتێکت بەسەر منەوە نییە، گەر لە
سەرەوە بەتۆیان نەدابێ. جا لەبەرئەوە، ئەوەی
منی داوەتە دەست تۆ گوناهێکی گەورەتری
هەیە.)
[12]ئیتر لەبەرئەمە پیلاتۆس هەوڵی ئازادکردنی
عیسایدا، بەڵام جوولەکەکان هاواریانکرد: (گەر
ئەمەت ئازادکرد، ئیتر هاوڕێی قەیسەر نیت. هەر
کەسێك خۆی بکات بەپادشا، دوژمنایەتی لەگەڵ
قەیسەر دەکات.) [13]کاتێ پیلاتۆس گوێی لەم قسانە
بوو، عیسای بردە دەرەوە، ئەوسا لەسەر کورسی
فەرمانڕەوایی دانیشت، لەشوێنێك پێیدەووترێ
بەردڕێژکراو بەزمانی عیبریش گەباسا. [14]کاتەکەش
نزیکەی دوانزەی نیوەڕۆ بوو، لەو ڕۆژەدا [ڕۆژی
هەینی] خۆ ئامادەدەکرا بۆ جەژنی تێپەڕبوون. ئینجا
پیلاتۆس بەجوولەکەکانی ووت: (ئا ئەوەتا
پادشاکەتان!) [15]ئەوانیش هاواریانکرد: (بیبە! بیبە!
لەخاچی بدە!) پیلاتۆس لێیپرسین: (ئایا
پادشاکەتان لەخاچ بدەم؟) ئەوسا سەرۆك
کاهینەکان وەڵامیان دایەوە: (هیچ پادشایەکمان نییە
جگە لە قەیسەر.) [16]ئیتر پیلاتۆس دایە دەستیان تا
لەخاچ بدرێ.

لە خاچدان

ئەوانیش عیسایان بردو ڕۆیشتن. [17]عیساش
هاتەدەرەوەو خاچەکەی هەڵگرت بەرەو ئەو شوێنە
ڕۆیشت کە ناسرابوو بەشوێنی کاسەی سەر بەزمانی
عیبری پێیدەوترێ (گولگۆسە)، [18]لەوێ لەگەڵ

دوو پیاو لەخاچیاندا، هەر یەکە لە لایەکیەوە، عیساش لە ناوەڕاست.

19پیلاتۆس لەسەر خاچەکە دروشمێکی هەڵواسی بوو لەسەری نووسرا بوو: (عیسای ناسیری پادشای جوولەکە.) 20جوولەکەیەکی زۆر دروشمەکەیان خوێندەوە، چونکە ئەو شوێنەی عیسای تیادا لەخاچدرابوو لەشار نزیك بوو. دروشمەکەش بەزمانی عیبریو لاتینیو یۆنانی نووسرا بوو. 21سەرۆك کاهینەکانی جوولەکە بەپیلاتۆسیان ووت: (مەنووسە: (پادشای جوولەکە)، بەڵکو بنووسە: (ئەم پیاوە خۆی دەیووت: من پادشای جوولەکەم.))

22پیلاتۆس وەڵامیدایەوە: (ئەوەی نووسیومە، نووسیومە!)

23کاتێ سەربازەکان عیسایان لەخاچدا، جلەکانیان بردو کردیان بەچوار بەشەوە، هەر سەربازو بەشێکی برد. هەروەها کراسەکەشیان برد، کە سەرتاپا بەبێ دروون لەیەك پارچە چنرابوو. 24ئینجا سەربازەکان بەیەکتریان ووت: (پێویست ناکات بیدڕێنین، بەڵکو شێروخەتی لەسەر دەکەین بزانین بەرکێ دەکەوێ.)

ئەمەش ڕوویدا تا ئەوەی لەکتێبی پیرۆزدا نووسراوە بێتەدی: {جلەکانمیان لەنێوان خۆیان بەشکردو شێروخەتیان لەسەر کراسەکەم کرد.} ئەمەش ئەوە بوو کە سەربازەکان کردیان.

25لەوێ لەلای خاچەکەی عیسا، دایکی لەگەڵ مریەمی ژنی کلۆپا کە پووری بوو، هەروەها مریەمی مەجدەلی وەستابوون. 26کاتێ عیسا دایکی بینی، بە تەنیشت ئەو قوتابییەوە وەستاوە کە خۆشیدەویست، بەدایکیووت: (ئەی ئافرەت، ئەمە کوڕتە!) 27ئینجا بەقوتابیەکەی ووت: (ئەمە دایکتە.) لەوکاتەوە قوتابیەکە بردیە ماڵی خۆی.

مردنی عیسا

28دوای ئەوەی عیسا بینی هەموو شتێ تەواو بوو، ووتی: (تینوومە.) تا ئەوەی لەکتێبی پیرۆز باسکراوە بێتەدی. 29لەوێ قاپێکی پڕ لەسرکە هەبوو، ئیسفەنجێکیان کرد بەسرکەکەو بەقامیشێك بەرزیانکردەوە بۆ دەمی. 30کاتێ عیسا دەمی لەسرکەکەدا، ووتی: (تەواوبوو!) ئینجا سەری دانەواندو گیانی سپارد.

31جا چونکە ئەو ڕۆژە ڕۆژی خۆئامادەکردن بوو بۆ جەژنی تێپەڕبوون، ڕۆژی پاشتریش شەممەیەکی مەزن بوو، هەروەها تا لاشەکان بە هەڵواسراوەیی لەسەر خاچەکان نەمێنەوە، جوولەکەکان داوایان لەپیلاتۆس کرد قاچی لەخاچدراوەکان بشکێنریو لاشەکانیان هەڵگیرێ. 32ئینجا سەربازەکان هاتنو هەردوو قاچی ئەو دوو پیاوەیان شکاند کە لەگەڵ عیسا لەخاچدرابوون. 33بەڵام کاتێ گەیشتنە سەر عیسا، سەیریانکرد مردووە، ئیتر قاچیان نەشکاند. 34ئینجا یەکێك لەسەربازەکان ڕمێکی کرد بەلاتەنیشتی، یەکسەر خوێنو ئاوی لێ هاتەدەرەوە. 35جا ئەوەی ئەمەی بینی خۆی شایەتی دەدا، شایەتیەکەشی ڕاستە، خۆی بەتەواوی دەزانێ کە

ڕاستی دەڵێ، هەتا ئێوەش باوەڕبهێنن. 36ئەمەش
ڕوویدا تا ئەوەی لەکتێب باسکراوە بێتەدی: {
ئێسقانێکی لێ‌ناشکێ!} 37هەروەها لەشوێنێکی‌تر
لەکتێب باسکراوە: {سەیری ئەوە دەکەن کە ڕمیان
لێداوە.}

ناشتنی عیسا

38پاش ئەوە یوسف ناوێك کە خەڵکی ڕامە
بوو داوای لەپیلاتۆس کرد تا ڕێی‌بدات لاشەکەی
عیسا بەرێ، ئەم یوسفەش قوتابی عیسا بوو، بەڵام بە
نهێنی چونکە لە دەسەڵاتدارانی جوولەکە دەترسا،
ئیتر پیلاتۆس ڕێی‌دا. ئینجا یوسف هات‌و لاشەکەی
عیسای هەڵگرت. 39هەروەها نیقۆدیمۆسیش هات
ئەوەی کە لە پێشا بەشەو هاتبوو بۆ لای عیسا.
لەگەڵ خۆی نزیکەی سی لیتر بۆنی مۆڕی تێکەڵاو
بە عودی هێنا. 40لاشەکەی عیسایان هێناو لەگەڵ
بۆن بەکفن پێچایانەوە، بەو شێوەیەی نەریتی
جوولەکە بوو لە ناشتن. 41لەو شوێنەی عیسای
تیادا لە خاچدرا باخچەیەکی لێ‌بوو، لە
باخچەکەشدا گۆڕێکی تازەی لێ‌بوو، لەوەو پێش
کەسی تیادا نەنێژرا بوو. 42هەردووکیان عیسایان
لەو گۆڕەدا ناشت چونکە نزیك بوو، هەروەها
لەبەر ئەوەی ئەو ڕۆژە ڕۆژی خۆئامادەکردن بوو
لەلای جوولەکەکان.

زیندووبوونەوە

20
بەرەبەیانی ڕۆژی یەکشەممە، مریەمی مەجدەلی چووە
سەر گۆڕەکەی عیسا، هێشتا تاریك بوو، سەیری
کرد بەردەکە لەسەر دەرگای گۆڕەکە لابراوە. 2
ئەویش بەڕاکردن هات بۆ لای شەمعون پەترۆس‌و
قوتابیەکەی تر کە عیسا خۆشی‌دەویست پێی‌ووتن:
(گەورەیان لەگۆڕەکە بردووە، نازانین لەکوێ دایان
ناوە!) 3ئینجا پەترۆس‌و قوتابیەکەی‌کە ڕۆیشتن بەرەو
گۆڕەکە. 4هەردووکیان بەیەکەوە ڕایاندەکرد، بەڵام
قوتابیەکەی‌تر پێش پەترۆس کەوت‌و پێش ئەو
گەیشتە سەر گۆڕەکە، 5دانەویەوە سەیری‌کرد
کفنەکە لەوێ کەوتووە، بەڵام نەچووە ژوورەوە. 6
ئینجا دوای ئەو شەمعون پەترۆس گەیشتە سەر
گۆڕەکەو چووە ژوورەوە، ئەویش بینی کفنەکە
لەوێ کەوتووە. 7ئەو دەستەسڕەی بەسەری عیساوە
بوو بینی بەتەنها پێچراوەتەوە بەجیا لەشوێنی کفنەکە.
8لەوکاتەدا قوتابیەکەی‌کەش هاتە ژوورەوە، ئەوەی
یەکەمجار گەیشتە سەر گۆڕەکە، ئەمەی بینی‌و باوەڕی
هێنا. 9چونکە قوتابیەکان تا ئەوکاتەش تێنەگەیشتبوون
ئەوەی کتێبی پیرۆز باسی دەکات، ئەو دەبێ لەنێوان
مردوواندا هەستێتەوە. 10ئیتر دوو قوتابیەکە گەڕانەوە
بۆ شوێنی خۆیان.

عیسا بۆ مریەم دەردەکەوێ

11بەڵام مریەم هەر لە دەرەوە وەستاو
لەسەرگۆڕەکە دەگریا. کاتێ کە دەگریا دانەویەوە
بۆ گۆڕەکە، 12سەیری کرد دوو فریشتە بەجلی
سپیەوە، دانیشتوون لەو شوێنەی تەرمەکەی عیسای

لـێدانرابوو، یەکێك لەلای سەریەوە ئەوی‌کە لەلای
قاچیەوە. [13]لێیانپرسـی: (خوشـکە، بۆ دەگری؟)
لەوەلآمدا ووتی: (گەورەمیان بردووە، نازانم لەکوێ
دایـاننـاوە.) [14]ئەمــەی ووتو ئاوڕیدایــەوەو
سـەیری‌کرد عیسـا وەستاوە، بەلآم مریەم نەیزانی ئەو
عیسـایە. [15]عیسـا لێیپرسـی: (خوشـکە، بۆچـی
دەگـری؟ بەدوای کێدا دەگەڕێی؟) مریەمیش وایزانی
باخەوانەکەیـە، پـێی‌ووت: (گەورەم گەر تۆ بردووتە
پێم بلێ لەکوێ داتناوە تا بیبەمەوە.)

[16]ئینجا عیسـا بانگی‌کـرد: (مـریەم!) ئـەویش
ئاوڕیدایـەوەو بـە زوبـانی عیـبری هـاواری کـرد:
(ڕەبونـی)، بـەواتای مامۆسـتا. [17]عیساش پێی‌ووت:
(مەمگرە! هێشتا نەڕۆیشتووم بۆ لای باوك، بەلآم بڕۆ
بـۆ لای بـراکانمو پێیان بلـێ: مـن دەچـم بـۆ لای
باوکمو باوکتان، خودامو خوداتان!) [18]ئینجا مریەمی
مـەجدەلی گەڕایـەوەو هـەوالێدا بـەقوتابـیەکانو
پـێی‌ووتن: (مـن گـەورەم بـینی!) هەروەها ئەوەی پێ
ووتن کە پێی ووتبوو.

دەرکەوتنی مەسیح بۆ قوتابییەکان

[19]لەئـێوارەی ئـەو یەکشەممەیە،کاتێ قوتابیەکان
لـەترسـی دەسەلآتدارانی جولەکە بەیەکەوە بوونو
دەرگاکانـیان لەسـەر خۆیان داخستبوو، عیسا هات
لەناوەڕاسـتیان وەسـتاو ووتـی: (ئاشتی بۆ ئێوە!) [20]
کـاتێ ئەمـەی ووت، دەسـتیو لاتەنیشتی نیشاندان،
قوتابیەکان کاتێ خوداوەندیان بینی دلشاد بوون. [21]
ئینجا عیسا پێی‌ووتن: (ئاشتی بۆ ئێوە! چۆن باوك منی
نـاردووە، منـیش ئاوا ئێوە دەنێرم.) [22]ئەمەی ووتو
فـووی لـێکـردنو پـێی ووتـن: (ڕۆحـی پـیرۆز
وەرگـرن. [23]ئـەوەی گونـاهی ببەخشن، بەخشراوە،
ئەوەی گوناهی نەبەخشن، ئەوا نەبەخشراوە!)

دەرکەوتنی مەسیح بۆ تۆما

[24]بەلآم تۆما، یەکێك لەدوانزەکە، کە ناسرابوو
بـەدووانـە، لەگـەڵ قوتابـیەکان نەبوو کاتێ عیسا بۆ
لایـان هـات. [25]قوتابـیەکانی‌تر پێـیان ووت: (ئـێمە
گـەورەمان بـینی!) ئـەویش لـەوەلآمـدا ووتی: (گەر
نیشـانەی بزمارەکان بەدەستیەوە نەبینم، پەنجە نەخەمە
شـوێنی بـزمارەکانەوە، دەسـت نـەدەم لەلاتەنیشـتی
باوەڕناکەم!)

[26]دوای هەشـــت ڕۆژ، کـــاتێ قوتابـــیەکانی
دووبـارە لەماڵەوە بوون تۆماشیان لەگەڵ بوو، عیسا
هـات بـۆ لایـانو دەرگاکانـیش داخـرابوون، لـە
ناوەڕاسـتیان وەستاو ووتی: (ئاشتی بۆ ئێوە!) [27]ئینجا
بـە تۆمـای ووت: (پەنجـەت بێنە بـۆ ئـێرە، سەیری
دەسـتمبکە، دەستت بێنەو بیدە لەلاتەنیشتم. بێباوەڕ
مەبە بەڵکو باوەڕداربە!) [28]ئەوسا تۆما هاواری کرد:
(ئـەی خوداوەنـدو خـودام!) [29]عیسا پێی‌ووت: (ئایا
لەبەرئـــەوەی منـــت بیـــنی بـــاوەڕت کـــرد؟
خۆزگـەدەخوازرێ بەوانـەی باوەڕدەکـەن بێئەوەی
ببینن!)

[30]عیسـا لەبـەردەم قوتابـیەکانی زۆر نیشـانەی
سەرسـوڕهێنەری تریکـرد کـە لـەم پەرتووکـەدا
نەنووسـراوە. [31]بـەلآم ئـەم نیشـانانە نووسـراون تـا

باوەڕبکەن کە عیسا مەسیحە، ڕۆڵەی خودایە، هەتا
ئێوە بەهۆی باوەڕهێنانەوە ژیان بەدەستبهێنن بەناوی
ئەوەوە.

دەرکەوتنی عیسا لەسەر دەریاچە

21
دوای ئەمە عیسا جارێکی‌کە بەم شێوەیە خۆی
دەرخست بۆ قوتابیەکان لەسەر کەناری دەریاچەی
تەبەریە: [2]شەمعون پەترۆس‌و تۆما کە بە دووانە
ناسراوە، لەگەڵ نەسانائیل کە خەڵکی قانای ناوچەی
جەلیل بوو، هەروەها دوو کوڕەکەی زەبدی‌و دوو
قوتابی‌کە کۆببوونەوە. [3]شەمعون پەترۆس پێی‌ووتن:
(من دەڕۆم بۆ ڕاو!) ئەوانیش ووتیان: (ئێمەش
لەگەڵت دێین.) ئینجا ڕۆیشتن‌و سواری بەلەم بوون،
بەڵام لەو شەوەدا هیچیان نەگرت.
[4]کاتی بەرەبەیان، عیسا لەسەر دەریاچەکە
وەستا، بەڵام قوتابیەکان نەیانزانی ئەو عیسایە. [5]عیسا
لێی‌پرسین: (ها کوڕینە ماسیتان پێ‌نییە؟) ئەوانیش
وەڵامیان دایەوە: (نەخێر!) [6]ئەویش پێی‌ووتن:
(تۆڕەکانتان هەڵدەن بۆ لای ڕاستی بەلەمەکە، ئەوسا
ماسی دەگرن!) ئەوانیش هەڵیاندا ئیتر نەیانتوانی
ڕای‌کێشن لەبەر زۆری ئەو ماسییانەی تیایدا بوو!
[7]ئەو قوتابیەی عیسا خۆشی‌دەویست بە
پەترۆسی ووت: (ئەوە خوداوەندە!) کاتێ پەترۆس
ئەمەی بیست، خۆی داپۆشی بە جلەکانی چونکە
ڕووت بوو و خۆی هەڵدایە ناو ئاوەکە. [8]
قوتابیەکانی‌تر بەبەلەمەکە هاتن‌و تۆڕە پڕ
لەماسیەکەیان ڕادەکێشا، چونکە ئەوەندە دوور
نەبوون لەکەناری دەریاچەکە تەنها دووسەد باڵ نەبێ.
[9]کاتێ قوتابیەکان گەیشتنە کەناری دەریاچەکە،
بینییان وا نان دانراوە، خەڵوز ئامادەکراوەو ماسی
خراوەتە سەر. [10]عیسا پێی‌ووتن: (هەندێ لەو
ماسییانە بهێنن کە ئێستا ڕاوتان‌کرد!) [11]جا شەمعون
پەترۆس چووە ناو بەلەمەکەو تۆڕەکەی ڕاکێشایە
سەر ووشکانی، سەدو پەنجاو سێ ماسی گەورەی
تیادا بوو، لەگەڵ ئەم ژمارە زۆرەشدا تۆڕەکە نەدڕا
بوو. [12]عیسا بە قوتابیەکانی ووت: (وەرن بخۆن.)
ئیتر کەس لە قوتابیەکان نەی‌وێرا پرسیاری
لێ‌بکات: (تۆ کێیت؟) چونکە دەیانزانی ئەو
خوداوەندە. [13]عیسا هاتە پێشەوە نانەکەی
هەڵگرت‌و دای‌پێیان، ماسیەکەش بەهەمان شێوە. [14]
ئەمە جاری سێهەم بوو عیسا خۆی دەرخات بۆ
قوتابیەکانی پاش ئەوەی لەنێو مردووەکاندا هەستایەوە.

عیسا لەگەڵ پەترۆس دەدوێ

[15]دوای ئەوەی نانیان خوارد عیسا پرسیاری
لەشەمعون پەترۆس‌کردو ووتی: (شەمعونی کوڕی
یۆنا، ئایا تۆ منت زیاتر خۆش دەوێ یان ئەوانی‌کە
منیان زیاتر خۆش دەوێ؟) ئەویش وەڵامی‌دایەوە:
(بەڵێ خوداوەند، تۆ دەزانی من خۆشم دەوێیت!)
جا عیسا پێی‌ووت: (بەرخەکانم بلەوەڕێنە.) [16]
جارێکی‌کە لێی‌پرسییەوە: (شەمعونی کوڕی یۆنا،
منت خۆش دەوێ؟) وەڵامی‌دایەوە: (بەڵێ
خوداوەند، تۆ دەزانی من خۆشم دەوێیت!) ئەویش

پێی‌ووت: (شوانی مەڕەکانم بکە.) [17]بۆ جاری
سێهەم لێی‌پرسیەوە: (ئەی شەمعونی کوڕی یۆنا، ئایا
منت خۆش‌دەوێ؟) ئیتر پەترۆس دڵگران بوو
چونکە عیسا بۆ جاری سێهەم لێی‌پرسی: (ئایا منت
خۆش دەوێ) پەترۆس پێی‌ووت: (ئەی خوداوەند،
تۆ هەموو شتێ دەزانی. تۆ دەزانی من
خۆشم‌دەوێیت!) دیسان عیسا پێی‌ووت: (مەڕەکانم
بلەوەڕێنە. [18]ڕاستی ڕاستیت پیێ‌دەڵێم کاتێ کە
گەنج بووی پشتوێنەکەت بەناو قەدتەوە دەبەست‌و
بۆ هەرشوێنێك دەتویست دەڕۆیشتی. بەڵام کاتێ پیر
دەبیت دەستت درێژدەکەیت، یەکێکی کە
پشتوێنەکەت بۆ دەبەستێت‌و دەتبات بۆ شوێنێك کە
ناتەوێ!) [19]عیسا ئەمەی ووت وەك ئاماژەکردنێك
بۆ ئەو مردنەی پەترۆس کە خودا شکۆدار دەکات.
دوای ئەمە، پێی‌ووت: (دوامکەوە.)
[20] پەترۆس ئاوڕی‌دایەوە بۆ دواوە، ئەو
قوتابیەی بینی کە عیسا خۆشی‌دەویست شوێنیان
کەوتووە، ئەویش ئەو قوتابیە بوو کە شانی بەسینگی
عیسا دابوو لەکاتی نان‌خواردنەکەو پێی‌ووت:
(گەورەم، کێیە ئەوەی ناپاکیت لەگەڵ دەکات؟) [21]
کاتێ پەترۆس قوتابیەکەی بینی لەعیسای پرسی:
(ئەی خوداوەند ئەی ئەمە چی لێ‌دێ؟)
[22]عیسا لە وەڵامدا ووتی: (گەر بمەوێ
دەمێنێتەوە هەتا دەگەڕێمەوە، بە تۆ چی؟ تۆ
دوامکەوە!) [23]ئیتر هەواڵ لەنێوان برا باوەڕدارەکان
بڵاوبووەوە کە ئەو قوتابیە نامرێ. بەڵام عیسا
ئەمەی بە پەترۆس نەووت: (کە ئەو نامرێ!)
بەڵکو ووتی: (گەر بمەوێ دەمێنێتەوە هەتا
دەگەڕێمەوە، بە تۆ چی؟)
[24]ئەو قوتابییە ئەمەیە کە ئەم شتانەی لێرەدا
نووسیوە، خۆیشی شایەتی بۆ ئەم شتانە دەدات.
ئێمەش دەزانین شایەتیەکەی ڕاستە. [25]زۆر شتی تر
هەیە عیسا کردوویەتی، لەو باوەڕەدام گەر یەك
لەدوای یەك بنووسرایە، هەموو جیهان جێگای ئەو
پەرتووکانەی تیانەدەبووەوە!

کرداری نێرراوان

پەرتووکی کرداری نێرراوان تەواوکەری مزگێنییە بەپێی نووسینی لۆقا، باسی قوتابییەکان دەکات چۆن بە ڕۆحی پیرۆز مزگێنی عیسای مەسیحیان لەقودس و هەموو یەهودیەو سامیرەو تا ئەوپەڕی زەوی بلاوکردەوە (1: 8). لەم کتێبەدا نووسەر دووپاتی دەکاتەوە کە باوەڕ بە مەسیح هیچ مەترسییەکی سیاسی نییە بۆ ئیمپراتۆریەتی ڕۆمانی.

دەتوانرێ ئەم کتێبە بکرێ بە سێ بەش:

1- سەرەتای دەستپێ کردنی باوەڕداران لەقودس دوای بەرزبوونەوەی عیسا بۆ ئاسمان.

2- بلاوبونەوەی باوەڕ بە مەسیح لەهەموو فەلەستین.

3- پەرەسەندنی ئەم باوەڕە لەناوچەکانی دەورووبەری دەریای سپی ناوەڕاست تاشاری ڕۆما.

کتێبی کرداری نێرراوان باسی چەند ڕووداوێکی گرنگ دەکات لەوانە: چۆنیەتی کارکردنی ڕۆحی پیرۆز لەناو باوەڕداران، دوای ئەوەی لەڕۆژی پەنجاهەمین هاتە ناویان، دواتریش مایەوە بۆ ئەوەی ڕێنماییان بکات و ڕابەرەکانی بە هێز بکات. هەروەها چۆنیەتی باوەڕهێنانی پۆلس و گەشتەکانی بۆ بلاوکردنەوەی مزگێنی عیسای مەسیح. بەکورتیش ئەم نووسراوە فێرکردن و دەنگوباسی باوەڕدارانە لەسەرەتای بلاوبوونەوەی باوەڕ دوای بەرزبوونەوەی عیسا.

پێشەکی

1

بەڕێز ساوفیلۆس، لەپەرتووکی یەکەمدا هەموو کردارەکان و فێرکردنەکانی عیسام بۆت گێڕایەوە، لەسەرەتای پەیامەکەیەوە [2] تا ئەو ڕۆژەی بەرزکرایەوە بۆ ئاسمان، دوای ئەوەی ڕاسپاردەکانی پێشکەش کرد بەهۆی ڕۆحی پیرۆزەوە بەو نێرراوانەی هەڵیبژاردن.
[3] هەروەها دوای ئازارکێشانی، لەماوەی چل ڕۆژ خۆی بۆ دەرخستن بەزیندوویی بەچەندەها بەڵگەی چەسپاو و سەبارەت بە پاشایەتی خودا بۆیان دوا. [4] کاتێ لەگەڵیان کۆبووەوە، ووتی: (قودس بەجێمەهێڵن، بەڵکو تیایدا چاوەڕێی بەڵێنی باوکم بکەن،

وەك لــەپێشــا لەمنــتان گــوێ لێبــوو. [5]یەحیا خــەڵكی لــەئاو هەڵدەكێشــا، بەڵام ئێوە پاش چـــەند ڕۆژێكـــی كـــەم لـــەڕۆحی پـــیرۆز هەڵدەكێشرێن.)

بەرزبوونەوەی عیسا بۆ ئاسمان

[6]ئەوانــەی لــەوێدا كۆبــبوونەوە لێــیان پرســی: (ئــەی خوداوەنــد، ئایــا لــەم كاتــەدا پاشـایەتی بـۆ ئیسـرائیل دادەمەزرێنیــیەوە؟) [7] ئەویش وەڵامیدانەوە: (ئێوە مافی ئەوەتان نییە ئــەو كــات‌وساتانە بزانن كە خودا بەدەسەڵاتی خـۆی دەسـت‌نیشـانی كردووە. [8]بەڵام كاتێ ڕۆحـــی پیرۆزتـــان بەســـەردا دەڕژێ هـــێز بەدەســـت‌دەهێــنن، دەبــن بەشــایەت بــۆ مــن لــەقودس‌و هەموو ناوچەی یەهودیەو سامیرەو تا ئەوپەڕی جیهان.)

[9]ئەمــەی ووت‌و لەبەرچاویان بەرزبووەوە بــۆ ئاســمــان، ئیـــنجا هـــەورێك شـــاردیەوە لەبەرچـاویان. [10]جارێ ئەوان بە سەرسامیەوە ســەیری ئاسمانـیان دەكـرد، دوو پـیاو خۆیان نیشـانـدان بەجـلی سپییەوە، [11]پێـیان ووتن: (ئــەی جەلیلــیەكان، بۆچی وەستاون سەیری ئاسمــان دەكــەن؟ ئــەو عیسـایەی لــەنێوانــتان بەرزكــرایەوە بــۆ ئاســمـان، بــە هــەمان شـێوە دەگەڕێــتەوە وەك بینیــتان بەرزكــرایەوە بــۆ ئاسمان.)

هەڵبژاردنی یەكێك لەجێی یەهوزا

[12]ئیــنجا نــێرراوان گەڕانــەوە قودس لەو شــاخەی پــێی دەووتــرێ شــاخی زەیتون‌و لە قودسەوە نزیكە بەقەد پێوانەی ڕۆژی شەممە*. [13]كــاتێ گەیشــتن چــوونە ژوورێك لە نهۆمی ســەرەوەو مانــەوە، ئەوانــیش ئەمانــە بــوون: پەتــرۆس‌و یۆحەنــناو یــاقوب، ئــەندەراوس‌و فیلیــپۆس‌و تۆمــا، بــەرتۆلماوس‌و مەتتاو یاقوبی كوڕی حەلفی، شەمعونی بەجەرگ‌و یەهوزای بــرای یاقوب. [14]هەموویان بەیەك دڵ بەردەوام بــوون لەســەر نوێژكــردن، هــەندێ ژنیشــیان لەگــەڵ بــوو، هەروەها مریەمی دایكی عیساو براكانیشی.

[15]ڕۆژێكـــیان نـــزیكەی سەدوبیســـت لەبــرایانی بــاوەڕدار كۆبــبوونەوە، پەتــرۆس لــەنێوانیان وەستا، بۆیان دواو ووتی: [16](ئەی بــرایان، دەبووایــە نووســراوی كتێــب ئەوەی ڕۆحــی پــیرۆز بــە زمــانی داود پێغەمــبەرەوە ووتویــەتی دەربــارەی یــەهوزا بێتەدی، ئەوەی بــوو بــە ڕێنیشــاندەر بــۆ ئەوانــەی عیســایان گــرت. [17]ئــەو لەگــەڵ ئــێمە ژمێردراو بەشی

---

*پێوانەی ڕۆژی شــەممە: ئــەو مەســافەیە كە یەكێكی جوولەكە بۆی هەیە بیبڕێ لەڕۆژی شەممەدا. ئەویش تەنها (1100مەترە). چونكە ڕۆژی شەممە ڕۆژی پشوودانە، ئەمەش تەنها نەریتێكی ئایینیبوو.

هەبوو لەم خزمەتە. 18ئەو کێڵگەیەکی کڕی بە پارەیەك کە نرخی ناپاکی بوو، بەڵام تیایدا کەوت بەدەمدا، لەناوەڕاستدا شەقبوو هەموو ڕیخۆڵەکانی هاتەدەرەوە. 19هەموو دانیشتووانی قودس بەمەیان زانی، بۆیە کێڵگەکەیان ناونا حەقل دەمخ، بەزمانی خۆیان بەواتای کێڵگەی خوێن. 20چونکە لە پەرتووکی زەبووردا نووسراوە:

{ماڵەکەی دەبێ بە وێرانەو
هیچ کەس تیایدا ناژی.}

هەروەها:

{با یەکێکی تر جێی بگرێتەوە لە ڕابەرایەتی.}

21کەواتە لەسەرمانە یەکێ لەو پیاوانە هەڵبژێرین کە کۆدەبوونەوە لەگەڵمان بەدرێژایی ئەو کاتەی خوداوەند عیسا هاتوچۆی لەگەڵمان دەکرد، 22لەو کاتەی یەحیا لە ئاوی هەڵکێشا تا ئەو ڕۆژەی لێمان بەرزکرایەوە بۆ ئاسمان، لەگەڵمان شایەتی هەستانەوەی عیسا بووە.)

23ئامادەبووان دوو پیاویان هەڵبژارد یەکێکیان یوسف بوو کە ناودەبرا بە بارساباو نازناوی یوستوس بوو، ئەوی‌کەشیان مەتیاس بوو. 24ئینجا نوێژیان کردو ووتیان: (ئەی ئەو خوداوەندەی بەدڵی هەمووان دەزانی، بۆمان دەرخە لەم دوو پیاوە کامیان هەڵبژێرین، 25تا بەشداریمان بکات لە خزمەتو نێرراویەتی لەجیاتی یەهوزا، ئەوەی هەڵگەڕاوەو بۆ شوێنی خۆی ڕۆیشت.) 26ئینجا شێروخەتیان بۆ کرد، مەتیاس شێروخەتی بردەوە، ئەوسا خستیانە سەر یانزە نێرراوەکە.

هاتنی ڕۆحی پیرۆز

2

کە ڕۆژی پەنجاهەمین* هات، هەموو باوەڕداران لە یەك شوێن کۆبوونەوە، 2لەپڕێکدا دەنگێك لە ئاسمانەوە پەیدا بوو وەك بایەکی بەهێز، ئەو ماڵەی پڕکرد کە تیایدا دانیشتبوون. 3ئینجا چەند زمانێك وەك لە ئاگر بێت دەرکەوت بۆیان، دابەش بوو بەسەریانو هەر یەکە زمانێکی لەسەر نیشتەوە. 4ئەوسا هەموویان پڕبوون لە ڕۆحی پیرۆز، دەستیان‌کرد بە قسەکردن بە زمانی جۆراوجۆر، بەو شێوەیەی ڕۆح پێی بەخشیبوون.

5لەو کاتەدا ژمارەیەکی زۆر لە جوولەکە لەخودا ترسەکانی هەموو نەتەوەکانی جیهان لە قودس بوون. 6کاتێ گوێیان لە دەنگەکە بوو، خەڵکەکە کۆبوونەوە، هەموو سەریانسوڕما لەبەرئەوەی هەر یەکەیان گوێیان لێبوو بە زمانی خۆیان دەدوێن. 7ئینجا حەپەسانو سەرسام بوونو ووتیان: (ئایا هەموو ئەوانەی قسە دەکەن

دانیشتووانی جەلیل نین؟ 8ئیتر چۆن هەر یەك
لەئێمە گوێی لەزمانی ئەو وولاتە دەبێ کە
تیایدا لەدایك بووە؟ 9ئێمە خەڵکی پەرتیاو
میدیاو عیلامین، هەندێکیشمان لەدانیشتووانی
نێوان دجلەو فوراتین، هەروەها لەناوچەی
یەهودیەو کەپدوکیەو پونتسو ئاسیا، 10یان
لەفریجیەو پەمفیلیەو میسرو ناوچەی لیبیای
دراوسێی قەیرەوان، هەروەها لەگەڵمان
خەڵکی ڕۆماش هەیە بەسەردان هاتوون،
لەگەڵ جوولەکەو ئەوانەی بوو بوون
بەجوولەکە، 11هەروەها هەندێ لەکریتیەکانو
عەرەب. جا ئەوەتا گوێمان لێیانە بەزمانی
خۆمان قسە دەکەن دەربارەی کردارە
مەزنەکانی خودا.) 12خەڵکەکە بەسەرسامیەوە
دەستیانکرد بە پرسیارکردن لەیەکتری:
(ئەمانە هەمووی چی دەگەیێنێ؟) 13بەڵام
هەندێکیان بەگاڵتە پێکردنەوە دەیانووت:
(ئەوانە سەرخۆشن.)

یەکەم ووتاری پەترۆس

14جا پەترۆس لەگەڵ یانزە نێرراوەکە
ڕاوەستا، بەدەنگێکی بەرز قسەی بۆ
ئامادەبووان کردو ووتی:
(ئەی پیاوانی جوولەکەو هەموو
دانیشتووانی قودس، گوێبگرن بۆ قسەکانم
تا ئەوەی پێتان دەڵێم زانراوبێ لاتان، 15
چونکە ئەوانە سەرخۆش نین وەك
بیردەکەنەوە، هێشتا کاژێر نۆی بەیانییە. 16
بەڵام ئەمە ئەوەیە کە بەزمانی پێغەمبەر یۆئیلەوە
ووتراوە:

17{خودا دەفەرمووێ:
لەڕۆژانی کۆتاییدا ڕۆحم دەڕێژم بەسەر
هەموو مرۆڤداو
کوڕانو کچانتان بەووشەی خودا
دەدوێن،
هەروەها گەنجەکانتان بینین دەبینن‌و
پیرەکانتان خەون دەبینن.
18لەو ڕۆژانەدا ڕۆحی خۆم دەڕێژم
بەسەر هەموو دەستو پێوەندەکانم،
لەژنو لەپیاو،
جا هەموویان بەووشەی خودا دەدوێن.
19لە ئاسمان لە سەروە کاری سەرسوڕهێنەرو
لە زەوییش لە خوارەوە نیشانەی سەیر
دەکەم:
خوێنو ئاگرو چڕە دووکەڵ.
20ڕۆژ تاریك دەبێ،
مانگیش وەك خوێنی لێدێت،
پێش ئەوەی ڕۆژی خوداوەند بێ، ئەو ڕۆژە
مەزنە بەناوبانگە.
21هەر کەسێکیش بەناوی خوداوەند
بانگبکات ڕزگاری دەبێ.}
22ئەی ڕۆڵەکانی ئیسرائیل، گوێ لەم

قسانە بگرن: عیسای ناسیری پیاوێکە خودا لایەنگیری کردووە بەو نیشانەو کارە سەیرو سەرسوڕهێنەرانەی کە خودا لەسەر دەستی لەنێوانتان کردوویەتی، خۆشتان دەزانن. 23لەگەڵ ئەوەشدا خودا ڕێگەیدا، بەپێی خواستو ڕەزامەندی بڕیار لەسەردراوی خۆی کە لەپێشا دەیزانی، کەوا ئێوە بیگرنو لەخاچیبدەنو بیکوژن بەدەستی گوناهباران. 24بەڵام خودا زیندووی کردەوە لەنێوان مردووانداو لە ئازاری مردن ئازادی‌کرد، لەبەرئەوەی مردن نەیتوانی لەداوی خۆی بیهێڵێتەوە. 25چونکە داود دەربارەی ئەو دەڵێ:

{هەمیشە خوداوەندم لەبەرچاوە،
ئەو لەلای دەستە ڕاستمەوەیە
نەوەك باوەڕم لاواز بێ.
26بۆیە دڵشادمو زارم هاواری خۆشی دەکات،
تەنانەت لەشیشم لەهیوادا نیشتەجێیە،
27چونکە تۆ گیانم لەدونیای مردووان بەجێناهێڵی،
هەروەها ناهێڵی تاقە پیرۆزی خۆت گەندەڵی ببینێت.
28ڕێگای ژیانت پێناساندم،
دڵت پڕکردووم لەشادی بە بینینی ڕوخسارت.}

29ئەی برایان، ڕێگام بدەن بەئاشکرا پێتان بڵێم داودی باوکمان مردو نێژرا، هێشتا گۆڕەکەی تا ئەمڕۆ لامانە. 30بەڵام ئەو پێغەمبەر بوو، دەیزانی خودا سوێندی بۆ خواردووە کە لە بەری پشتی ئەو یەکێك ئەو پەیدا دەبێو لەسەر تەختی ئەو دادەنیشێ، 31ئەو پێشتر بینیو دەربارەی هەستانەوەی مەسیح ووتی کە گیانی لەناو دونیای مردووان بەجێ نەهێڵرا، هەروەها لەشی گەندەڵی نەبینی. 32ئەو عیسایەی خودا لەنێو مردووان زیندووی‌کردەوە، ئێمە هەموو بۆ ئەوە شایەتین. 33ئەو بەرزکرایەوە بۆ لای دەستە ڕاستی خودا، ئەو ڕۆحە پیرۆزەی بەڵێنی پێدرا بوو لەباوکەوە وەرگیراو ڕژا بەسەرمان، ئەوەی ئێستا دەیبینینو گوێتان لێیدەبێت ئەنجامی ئەوەیە. 34داود بەرزنەکرایەوە بۆ ئاسمان، بەڵام ئەو خۆی دەڵێ:

{خودا بە خوداوەندمی ووت:
لەلای دەستە ڕاستم دانیشە،
35هەتا دوژمنەکانت بخەمە ژێر پێتەوە.}

36کەواتە باهەموو ڕۆڵەکانی ئیسرائیل بەتەواوی بزانن، ئەو عیسایەی ئێوە لەخاچتان دا، خودا کردی بەمەسیحو بەخوداوەند.)

باوەڕهێنانی سێ هەزار

37کاتێ ئامادەبووان گوێیان لەم قسانە
بوو، کاری کردە سەر دڵیان، پرسیاریان
لەپەترۆس‌و نێرراوەکانی تر کرد: (ئەی برایان
ئێستا ئێمە چیبکەین؟) 38پەترۆس
وەڵامیدانەوە: (تۆبەبکەن، با هەر یەکەتان
بەناوی عیسای مەسیحەوە لەئاوهەڵبکێشرێ
بۆ لێخۆش‌بوونی گوناەو بەخشینی ڕۆحی
پیرۆزتان دەسکەوێ، 39چونکە ئەم بەڵێنە بۆ
خۆتان‌و منداڵەکانتانە، هەروەها بۆ هەموو
ئەوانەی دوورن، هەموو ئەوانەی خوداوەند
خودامان بانگیان دەکات.) 40پەترۆس بەزۆر
ووشەیتر شایەتی بۆ دان‌و وورەی
بەرزکردنەوە، دەیووت: (خۆتان ڕزگار بکەن
لەم نەوە لارو چەوتە.) 41ئەوانەی قسەکەیان
قبوڵکرد لەئاوهەڵکێشران، لەو ڕۆژەدا
نزیکەی سێ هەزار کەس هاتنە پاڵیان.
42ئیت ئەوانە بەردەوامبوون لەسەر
وەرگرتنی فێرکردنی نێرراوان‌و ژیانی
خوشك‌و برایەتی‌و لەتکردنی نان‌و
نوێژکردن. 43هەروەها کاتێ کارو نیشانەی
سەرسوڕهێنەری زۆر لەسەر دەستی نێرراوان
کرا، هەموو ترسیان لێنیشت. 44
باوەڕدارەکان هەموو بەیەکەوە یەکیان‌گرتبوو،
لەهەموو شتێك کە هەیان‌بوو بەشداری
یەکتریان دەکرد، 45هەروەها ئەوەی هەیانبوو
دەیانفرۆشت‌و نرخەکەیان دابەش دەکرد
بەسەر ئەوانەی پێویستیان پێی‌بوو، 46هەموو
ڕۆژێك بەیەك دڵ بەردەوام لەپەرستگا ئامادە
دەبوون، لە مالاًن نانیان لەت دەکرد،
هەروەها بەیەکەوە نانیان بە دڵخۆشی‌و
دڵپاکییەوە دەخوارد، 47ستایشی خودایان
دەکرد، خەڵکەکە هەموو بەچاوی ڕێزەوە
سەیریان دەکردن. هەموو ڕۆژێکیش
خوداوەند ئەوانەی دەهێنایە پاڵ کۆمەڵەی
باوەڕداران کە ڕزگاریان دەبوو.

چاك‌بوونەوەی ئیفلیجێك

3
ڕۆژێکیان کاژێری سێی پاش نیوەڕۆ پەترۆس‌و
یۆحەننا لەکاتی نوێژکردن چوونە پەرستگا. 2
لەبەردەم دەرگای پەرستگادا کە پێی‌دەوترا
دەرگای جوان، پیاوێکی بەزگماك ئیفلیج
دانیشتبوو، هەموو ڕۆژێك هەڵیاندەگرت‌و
لەوێ دایاندەنا تا سواڵ بکات لەوانەی
دەهاتنە پەرستگاکەوە. 3کاتێ کابرا پەترۆس‌و
یۆحەنای بینی خەریکن بچنە ناو پەرستگا،
داوای خێری لێکردن، 4ئەوانیش بە ووردی
تێیان‌ڕوانی، ئینجا پەترۆس پێی‌ووت:
(سەیرمان بکە!) 5ئەویش چاوی تێبڕین‌و
چاوەڕێی دەکرد شتێکی بدەنێ. 6پەترۆس
ووتی: (نە زێڕم پێیەو نە زیو، بەڵام ئەوەی

هەمە دەتدەمێ، بەناوی عیسای مەسیحی
ناسیری هەستەو بڕۆ!) 7پەترۆس دەستی
ڕاستی گرتو هەڵیساند، یەکسەر هێز کەوتە
قاچوقولی. 8ئیتر کابرا هەڵبەزیەوەو
دەستی‌کرد بە ڕۆیشتن، لەگەڵ پەترۆسو
یۆحەننا چووە پەرستگا، لەخۆشیان بە
ڕۆیشتنەوە هەڵدەبەزیەوەو ستایشی خودای
دەکرد. 9هەموو ئەوانەی لەوێبوون بینییان
کابرا بەپێی خۆی دەڕواو ستایشی خودا
دەکات. 10ئیتر خەڵکەکە زانییان کابرا ئەو
سواڵکەرە ئیفلیجەیە کەوا کردبووی بە خوو
لەبەردەم دەرگای جوانی پەرستگا
دادەنیشت، جا هەموو سەریان سوڕما لەوەی
بەسەر کابرا هاتووە.

ووتاری پەترۆس لەپەرستگا

11کاتێ کابرای ئیفلیج دەستی‌گرتبوو بە
پەترۆسو یۆحەنناوە، ژمارەیەکی زۆر
لەخەڵکەکە بەسەرسامیەوە لێیان کۆبوونەوە
لەو شوێنەی کە بە هەیوانی سلێمان ناسراوە.
12کاتێ پەترۆس ئەمەی بینی پێیووتن: (ئەی
پیاوانی ئیسرائیل، بۆچی سەرتان سوڕماوە
لەوەی ڕوویداوە؟ بۆچی چاوتان تێبڕیوین،
وادەزانن ئێمە بەتوانای خۆمان یاخود
بەلەخواترسیمان وامان لەو پیاوە کردووە
بڕوا؟ 13خودای ئیبراهیمو ئیسحاقو یاقوب،
خودای باوباپیرانمان، عیسای ڕۆڵەی خۆی
شکۆدارکرد، ئەوەی ئێوە داتان بەدەستەوە
بۆ مردنو ڕەتتان‌کردەوە لەبەردەم پیلاتۆس،
لەکاتێکدا بڕیاری دابوو ئازادی بکات. 14
ئێوە ئەو پاکوپیرۆزە بێتاوانەتان ڕەتکردەوەو
داوای لێبووردنتان بۆ بکوژێك کرد. 15جا
ئێوە سەرۆکی ژیانتان کوشت، بەڵام خودا
لەنێو مردووان زیندووی‌کردەوە، ئێمەش
شایەتین بۆ ئەمە. 16هەروەها باوەڕ بە ناوی
ئەو، ناوی ئەو هێزو توانای گەڕاندەوە بۆ ئەم
کابرایەی ئێوە دەیبینن‌و دەیناسن، ئەو
باوەڕەی بەهۆیەوە دێت ئەم تەندروستییەی پێ
بەخشی لەبەردەم هەمووتان.

17(ئەی برایان من دەزانم ئێوەو
سەرۆکەکانتان بە نەزانی هەڵسوکەوتتان
کرد، 18بەڵام خودا بەمە ئەوەی هێنایەدی کە
لەسەر زمانی هەموو پێغەمبەران ووتبووی،
کەوا مەسیحەکەی دەبێ ئازار بچێژێ. 19
کەواتە تۆبە بکەنو بگەڕێنەوە تا
گوناهەکانتان بسڕێنەوە، 20ئینجا خوداوەند
دەرگای خۆشیتان لێبکاتەوەو عیسای
مەسیحتان بۆ بنێرێتەوە، ئەوەی لەپێشا بۆی
دیاری‌کردوون. 21جا دەبێ مەسیح لەئاسمان
بمێنێتەوە تا ئەو کاتەی هەموو شتێك چاك
دەبێتەوە، هەروەك چۆن خودا لەکۆنەوە
لەسەر زاری پێغەمبەرە پیرۆزەکانی دواوە. 22

موسا بەباپیرانی ووت: {خوداوەند خوداتان لەنێو براکانتان پێغەمبەرێکتان بۆ هەڵدەستێنێ وەك من، هەرچیەکتان پێ دەڵێ گوێی لێبگرن. [23] بەڵام ئەوەی گوێی لێ نەگرێ لەناو گەل ڕیشەکێش دەکرێ.} [24] ئەو کاتو سەردەمە هەموو پێغەمبەران باسیان کردووە، لەسامۆئیلەوە تا ئەوانەی دوای ئەو هاتوون. [25] ئێوە ڕۆڵەی پێغەمبەرانو ئەو پەیمانەن کە خودا لەگەڵ باوباپیرانتان بەستی، کاتێ بە ئیبراهیمی ووت: {بە نەوەی تۆ هەموو گەلانی سەر زەوی پیرۆز دەبن.} [26] لەپێناوی ئێوە خودا ڕۆڵەی خۆی هەستاندو یەکەمجار بۆ ئێوەی نارد، تا پیرۆزتان بکات بەگەڕانەوەی هەر یەکێکتان لەخراپە.)

پەترۆسو یۆحەننا لەئەنجوومەن

4

کاتێ پەترۆسو یۆحەننا قسەیان لەگەڵ خەڵکەکە دەکرد، کاهینەکانو سەرۆکی پاسەوانی پەرستگا هاتن بۆ لایان لەگەڵ سەدوقیەکانو [2] زۆر بێزار ببوون، چونکە بەهۆی پەیامی عیسا خەڵکەکەیان فێردەکردو هەستانەوەی مردووانیان ڕادەگەیاند. [3] جا ئەوان یۆحەنناو پەترۆسیان گرتو لە بەندیخانەیان کردن تا بەیانی چونکە کاتەکە دەمەوئێوارە بوو. [4] بەڵام زۆر لەوانەی گوێیان لەقسەکان بوو باوەڕیان هێنا، ژمارەی ئەو پیاوانەش گەیشتە پێنج هەزار کەس.

[5] بۆ بەیانی پێشەوایانو پیرانو مامۆستایانی شەریعەت لەقودس کۆبوونەوە. [6] حەنانی سەرۆك کاهینو قەیافاو یۆحەنناو ئەسکەندەرو هەموو ئەوانەی سەر بەتیرەی سەرۆك کاهین بوون لەگەڵیان بوون. [7] ئینجا پەترۆسو یۆحەننایان لەناوەڕاستیان ڕاگرتو لێیان پرسین: (خەڵکانێکی وەك ئێوە بەچ هێزێك یان بەناوی کێ ئەمانە دەکەن؟)

[8] پەترۆس پڕبوو لەڕۆحی پیرۆزو وەڵامی دانەوە: (ئەی پێشەوایانو پیرانی گەل [9] گەر ئێوە ئەمڕۆ پرسیارمان لێدەکەن دەربارەی ئەو چاکەیەی لەگەڵ نەخۆشێك کردوومانە، بە چ هۆیەك چاكبووەتەوە، [10] باهەمووتانو هەموو گەلی ئیسرائیل بزانێ، ئەو بەناوی عیسای مەسیحی ناسیری، ئەوەی ئێوە لەخاچتانداو خوداش لەناو مردووان زیندووی کردەوە، ئەم ئیفلیجە بە تەندروستیەکی تەواوەوە وا لەبەردەمتان ڕاوەستاوە. [11] ئەم عیسایە

{ئەو بەردەیە ئەی وەستاکان کە ڕەتتان کردەوە،
بەڵام هەر ئەم بوو بە بەردی بناغە.}

[12] بێجگە لەعیسا بە کەسی کە

ڕزگاربوون نییه، چونکه جگه لەو لەژێر ئاسمان ناوێکی که نییه خودا پێشکەشی کردبێ به مرۆڤ که بەهۆیەوە ڕزگارمان بێ.)

[13]ئەوان سەریان‌سوڕما لەچاونەترسی پەترۆس‌و یۆحەننا، کاتێ زانییان بێ‌زانیاری‌و شارەزا نەبوون، بۆیە زانییان ئەوان پێشتر لەگەڵ عیسا بوون. [14]هەروەها کاتێ ئەو ئیفلیجەیان بینی چاکبووەتەوەو بەپێوە لەگەڵیان وەستاوە، ئیتر هیچیان نەدۆزییەوە بەربەرەکانی پێ بکەن. [15]لێرە فەرمانیان پێدان لە کۆڕەکە بچنە دەرەوە، تا لەناو خۆیان تەگبیرێك بکەن. [16]جا ووتیان: (چی لەم دوو پیاوە بکەین؟ شتێکی ئاشکرایە لەبەردەم دانیشتووانی هەموو قودس ئەو کارە سەرسوڕهێنەرەی لەسەر دەستی ئەم دوو پیاوە کراوەو ناتوانین نکۆڵی لێبکەین، [17]بەلام تا ئەم کارە زیاتر لەناو گەل بلاونەبێتەوە، هەڕەشەیان لێ‌دەکەین هەتا لەمەودوا باسی ئەم ناوە نەکەن لای کەس.)

[18]ئینجا ئەوانیان هێناو فەرمانیان پێدان ئیتر بەناوی عیسا دەم نەکەنەوەو کەس فێر نەکەن. [19]پەترۆس‌و یۆحەنناش ووتیان: (ئێوە حوکمبدەن، ئەگەر ڕاسته لەبەردەم خودا ملکەچی فەرمانەکانتان بین یان فەرمانی خودا. [20]چونکه ناتوانین ئەوەی بینیومانەو بیستومانه باسی نەکەین.)

[21]جارێکی کە ئەنجوومەنەکە هەڕەشەیان لێ‌کردنەوە، بەلام نەیاندەزانی بەچ ڕێگایەك سزایان بدەن، ئیتر ئازادیان‌کردن، چونکه هەموو ستایشی خودایان دەکرد لەبەر ئەوەی ڕوویدا بوو، [22]چونکه ئەو پیاوەی بەم نیشانەیه چاككرایەوە تەمەنی لەچل ساڵ زیاتر بوو.

نوێژی باوەڕداران

[23]کاتێ پەترۆس‌و یۆحەننا ئازادکران گەڕانەوە بۆ لای هاوڕێکانیان، سەرۆك کاهینەکان‌و پیران چیان پێ‌ووتبوون بۆیان گێڕانەوە، [24]ئەوانیش کاتێ گوێیان لەوان بوو، هەموو بەیەك دڵ دەنگیان بەرزکردەوە بۆ خوداو ووتیان: (خوداوەندی بالادەست، ئەی دروستکەری ئاسمان‌و زەوی‌و دەریاو هەموو ئەو شتانەی تیایاندایه، [25]ئەی ئەوەی بەهۆی ڕۆحی پیرۆز لەسەر زمانی داودی باوکمان‌و خزمەتکاری خۆت ووتت:

{بۆچی میللەتان وڕوژاون‌و
گەلان بیر لەشتی پووچ دەکەنەوە؟
[26]پادشایانی سەر زەوی خۆیان ڕێکخستووە،
سەرۆکەکانیان کۆبوونەوەو
یەکیان‌گرت تا بەرهەڵستی خوداوەندو
مەسیحەکەی بکەن.}

[27] چونکه بەراستی هێرۆدس‌و پیلاتۆسی

پونتیو ناجولەکەکانو گەلی ئیسرائیل لەم
شارە یەکیانگرت تا بەربەرەکانی عیسای
ڕۆڵەی پیرۆزت بکەن، ئەوەی کردت
بەمەسیح، [28] هەتا هەموو ئەوەی لەپێشا
دەستتو خواستت نەخشەی بۆ کێشابوو
ڕوودات. [29] ئەی خوداوەند، ئێستاش سەیری
ئەو هەڕەشانە بکە کە دەیکەن، چاونەترسی
ببەخشە بەخزمەتکارەکانت تا بەووشەکانت
بدوێن، [30] کاتێ دەستی خۆت درێژدەکەیت
بۆ چاکبوونەوەی نەخۆش، تا نیشانەو کاری
سەرسوڕهێنەر بەناوی عیسای ڕۆڵەی
پیرۆزتەوە بکرێ.)

[31] کاتێ نوێژیان دەکرد ئەو شوێنەی تیایدا
کۆبووبوونەوە لەرزیو هەموو پڕ بوون
لەڕۆحی پیرۆز، ئینجا بێترس بەووشەی خودا
دوان.

ژیانی هاوبەش

[32] کۆمەڵی باوەڕداران یەك دڵو یەك
گیان بوون، هیچ کەسێ نەیدەووت ئەو
شتەی هەیەتی هی خۆیەتی بەتەنها، بەڵکو
لەهەموو شتێك هاوبەشبوون. [33] بەهێزێکی
مەزنەوە نێرراوان شایەتی زیندووبوونەوەی
عیسای خوداوەندیان دەدا، بەرەکەتێکی
گەورە بەسەر هەموویانەوە بوو. [34] کەسی
نەبوونیان تیا نەبوو چونکە هەموو ئەوانەی
خاوەن کێڵگەو ماڵ بوون دەیانفرۆشتو
پارەکەیان [35] دەخستە بەردەم نێرراوانەوە،
ئەوانیش دابەشیان دەکرد بەسەر هەر یەکێك
بەپێی پێویستی خۆی. [36] یەکێك لەوانە یوسف
ناوێك بوو کە نێرراوان بە بەرنابا ناویان دەبرد
بەواتای ڕۆڵەی هاندەر، کە لە تیرەی لاوی*و
خەڵکی قوبروس بوو. [37] ئەم کابرایە
کێڵگەیەکی هەبوو، فرۆشتیو نرخەکەی
خستە بەردەم نێرراوان.

حەنانیاو سەفیرە

5

بەڵام پیاوێك ناوی حەنانیا بوو، لەگەڵ
سەفیرەی ژنی کێڵگەیەکی فرۆشت. [2]
هەروەها لەگەڵ ژنەکەی ڕێککەوتو بەشێك
لە نرخەکەی شاردەوە، ئەوەی مایەوە هێنایو
خستیە بەردەم نێرراوان. [3] بەڵام پەترۆس
پێیووت: (ئەی حەنانیا، چۆن شەیتان دڵی
پڕ کردیت تا درۆ لەگەڵ ڕۆحی پیرۆز
بکەیتو بەشێك لە نرخی کێڵگەکەت
بشاریتەوە؟ [4] ئایا نەتدەتوانی کێڵگەکە بۆ
خۆت دانێیو نەیفرۆشی کاتێ کە هی خۆت
بوو؟ پاش فرۆشتنی ئایا مافی ئەوەت نەبوو
نرخەکەی هەڵگریت؟ ئیتر بۆچی لەدڵی
خۆتدا ویستت ناپاکی بکەیت؟ تۆ درۆت
لەگەڵ خەڵك نەکرد، بەڵکو لەگەڵ خودا.) [5]

کاتێ حەنانیا گوێی لەم قسەیە بوو کەوتو مرد. هەموو ئەوانەی بەمەیان زانی ترسێکی زۆریان لێنیشت. [6]ئەوسا هەندێ گەنج هەستان حەنانیەیان کفن کرد، هەڵیان گرتو ناشتیان.

[7]پاشان نزیکەی دوای سێ کاژێر ژنەکەی حەنانیا هاتو بەوەی نەدەزانی کە رووی دابوو، [8]پەترۆس لێیپرسی: (پێم بڵێ، ئایا بەم نرخە کێڵگەکەتان فرۆشت؟) ژنەش لە وەڵامدا ووتی: (بەڵێ، بەو نرخە.) [9]جا پەترۆس پێیووت: (بۆچی لەگەڵ مێردەکەت رێککەوتی تا رۆحی خوداوەند تاقیبکەنەوە؟ ئا ئەوەتا ئەو گەنجانەی مێردەکەیان ناشتی گەیشتنە بەردەرگا، تۆش هەڵدەگرن.) [10]ژنە دەستبەجێ لەبەرپێی پەترۆس کەوتو مرد. کاتێ گەنجەکان هاتنەژوورەوەو بینیان مردووە، تەرمەکەیان هەڵگرتو لەتەنیشت مێردەکەی ناشتیان. [11]ئیتر ترسێکی زۆر گەورە باڵی کێشا بەسەر هەموو کۆمەڵی باوەڕداران، هەروەها هەر کەسێ ئەو هەواڵەی دەبیست.

زۆربوونی باوەڕداران

[12]لەسەر دەستی نێرراوان زۆر نیشانەو کاری سەرسوڕهێنەر لەنێو گەل ئەنجامدرا. هەموویان بەیەك دڵ لە هەیوانی سلێمان لەپەرستگا کۆدەبوونەوە. [13]خەڵکی تر نەیاندەوێرا تێکەڵاویان بن، بەڵام زۆر رێزیان دەگرتنو [14]باوەڕدارانیش زیاتردەبوونو دەهاتنە پاڵ خوداوەند، بە کۆمەڵ لەپیاو و لەژن، [15]تا وای لێهات نەخۆشەکانیان هەڵدەگرتە دەرەوە بۆ سەر شەقامەکانو لەسەر جێگاو چوارپایە دایاندەنان، تا ئەگەر پەترۆس هات، تەنانەت سێبەرەکەشی بکەوێتە سەر یەکێکیان. [16]خەڵکێکی زۆر لەشارو دەوروپشتی قودسەوە دەهاتن، نەخۆشەکانیانو ئەوانەیان هەڵگرتبوو کە بەدەست رۆحی پیسەکان دەیانناڵاند، ئیتر هەموویان چاك دەبوونەوە.

[17]بەڵام سەرۆك کاهینو هەموو ئەوانەی لەگەڵیبوون کە سەربە رێبازی سەدوقیەکان بوون، حەسوودییان پێ بردن. [18]نێرراوەکانیان گرتو خستیاننە بەندیخانەی گشتی. [19]بەڵام فریشتەیەکی خوداوەند لەشەودا دەرگای بەندیخانەکەی کردەوەو ئازادیکردنو پێیووتن: [20](بڕۆن لەپەرستگا راوەستن، تەواوی پەیامی ئەم ژیانە نوێیە بەخەڵکی بڵێن.) [21]ئەوانیش کە گوێیان لەم قسانەبوو، بەیانی زوو چوون بۆ پەرستگاو دەستیانکرد بە فێرکردن. ئینجا ئەنجوومەنی باڵا کۆبووەوە، بە ئامادەبوونی سەرۆك کاهینو هەموو ئەوانەی لەگەڵیبوون،

هەروەها پیرانی ئیسرائیل، بەشوێن نێرراوانیان
نارد لەبەندیخانە تا بیانهێنن، 22بەڵام
یاریدەدەرەکان چوونە بەندیخانەو نەیان
دۆزینەوە، ئیتر ئەوانیش گەڕانەوەو هەواڵیان
دانیو 23ووتیان: (دەرگای بەندیخانەکەمان
بینی بە باشی داخرابوو، پاسەوانەکان
لەبەردەمی وەستابوون، بەڵام کاتێ کردمانەوە
کەسمان تیادا نەدی.)
24کاتێ سەرۆکی پاسەوانی پەرستگاو
سەرۆك کاهینەکان ئەمەیان بیست سەریان
سوڕما لەوەی کۆتایی ئەمە چۆن دەبێ. 25
ئینجا پیاوێك هاتە ناو کۆڕەکەو ووتی: (ئەو
پیاوانەی خستبووتانە ناو بەندیخانە، ئێستا
لەپەرستگا وەستاونو خەڵکی فێر دەکەن.)
26ئەوسا سەرۆك پاسەوانەکانو
یاریدەدەرەکان ڕۆیشتن نێرراوانیان
بێتوندوتیژی هێنا، چونکە لەگەڵ دەترسان
بەردبارانیان بکەن. 27کاتێ ڕایانگرتن
لەبەردەم ئەنجوومەنەکەدا، سەرۆك کاهین
لێیانی پرسیو 28ووتی: (ئایا بە توندی
فەرمانمان پێ نەدان بەم ناوە خەڵکی فێر
نەکەن، بەڵام ئێوە هەموو قودستان پڕکرد لە
فێرکردنەکانتان، دەتانەوێ خوێنی ئەم پیاوە
بخەنە ئەستۆمان.)
29پەترۆسو نێرراوان وەڵامیاندایەوە:
(ئێمە پێویستە زیاتر ملکەچی خودا بین نەك
خەڵك! 30 خودای باوباپیرانمان عیسای
هەستاندەوە، ئەوەی ئێوە کوشتتان بە لەسەر
دار هەڵواسینی. 31خودا ئەمی بەرزیکردەوە
بۆلای دەستە ڕاستی خۆی، کردی بە
سەرۆكو ڕزگارکەر هەتا تۆبەکردنو
لێخۆش بوونی گوناە بە ئیسرائیل ببەخشێ.
32جا ئێمە شایەتی ئەمانەین، هەروەها ڕۆحی
پیرۆزیش ئەوەی خودا بەخشیویەتی بەوانەی
ملکەچن بۆی.)
33کاتێ گوێیان لەم قسانە بوو زۆر
تووڕەبوون، تەگبیریان کرد بیانکوژن. 34
بەڵام یەکێ لەئەندامانی ئەنجوومەنەکە ناوی
گەمالائیل بوو، مامۆستای شەریعەتو
فەریسیبوو، هەموو گەل ڕێزی لێدەگرت،
هەستاو فەرمانیدا نێرراوان بۆ ماوەیەك
ببرێنەدەرەوە. 35ئینجا بەئەنجوومەنەکەی
ووت: (ئەی پیاوانی ئیسرائیل، ئاگاداربن
لەوەی دەتانەوی بیکەن بەم پیاوانە. 36
ماوەیەکی کورت لەمەوبەر سوداس ناوێك
هەستاو خۆی بەشتێك دادەنا، نزیکەی
چوارسەد پیاو دوایکەوتن، بەڵام کوژراو
ئەوانەی دوای کەوتبوون بڵاوبوونەوە، ئیتر
ناوی نەما. 37ئینجا لەکاتی ناونووسینەکەدا
یەهوزای جەلیلی هەستاو ژمارەیەکی زۆر
لەخەڵك ڕوویان تێکردو شوێنی کەوتن،
بەڵام ئەویش لەناوچوو هەروەها ئەوانەی

شوێنی کەوتبوون بڵاوبوونەوە. 38جا ئێستا من ئامۆژگاریتان دەکەم، دووربکەونەوە لەم پیاوانەو وازیان لێبهێنن، گەر ئەم بیروباوەڕو کارە لەلای خەڵکەوە بێت، مسۆگەر لەناودەچێ، 39ئەگەر لەلای خوداوەش بێ ناتوانن لەناوی ببەن، ئەگینا خۆتان دەبیننەوە دژی خودا دەجەنگن.)

40ئیتر بەقسەیان کرد، نێرراوانیان بانگکردو قامچیان لێدانو فەرمانیان پێدان لەمەولا باسی ناوی عیسا نەکەن، دوایی ئازادیانکردن.

41بەڵام نێرراوان بەدڵشادیەوە لە بەردەم ئەنجوومەنەکە هاتنەدەرەوە، چونکە وا دانران شایانی ئەوە بن لەپێناوی ناوی ئەو سووکایەتییان پێبکرێ. 42جا ئەوانیش بێووچان هەموو ڕۆژێك لەپەرستگاو لە ماڵان، خەڵکیان فێردەکردو مزگێنیان دەدا کە عیسا مەسیحە.

هەڵبژاردنی حەوت خزمەتکار

6

کاتێ لەو ڕۆژانەدا ژمارەی قوتابیەکان زیادی دەکرد، جوولەکە یۆنانیەکان گلەییان هەبوو لە عیبرانیەکان، کە بێوەژنەکانیان پشتگوێ دەخران لە خزمەتی ڕۆژانە. 2بۆیە دوانزە نێرراوەکە هەموو قوتابیانیان بانگکردو پێیان ووتن: (نابێ ئێمە واز لەووشەی خودا بهێنین و بەئازووقە دابەشکردن خەریك بین. 3ئەی برایان لەنێو خۆتان حەوت پیاو هەڵبژێرن کە ناوبانگیان باش بێتو پڕبن لەڕۆحی پیرۆزو لەدانایی، هەتا هەستن بەجێبەجێکردنی ئەم ئەرکە. 4بەڵام ئێمە خۆمان تەرخاندەکەین بۆ نوێژکردنو خزمەتکردنی ووشەی خودا.)

5خەڵکەکە هەموو ئەم پێشنیارەیان بەدڵ بوو، یەکەمجار ئیستفانۆسیان هەڵبژارد، ئەویش پیاوێکی پڕ لەباوەڕو ڕۆحی پیرۆز بوو، ئینجا فیلیپۆسو پروخۆرسو نیکانۆرو تیمۆنو پەرميناسو نیقولاوسی ئەنتاکی کە ناجوولەکەبوو ببوو بەجوولەکە. 6ئەوانە هێنرانە پێش نێرراوانو ئەوانیش دەستیان خستە سەر سەریانو نوێژیان بۆ کردن. 7ئیتر ووشەی خودا زیاتر بڵاوبووەوە، هەروەها ژمارەی قوتابیان لە قودس زۆر زیاد بوو، کۆمەڵێکی گەورەش لە کاهینەکان گوێڕایەڵی باوەڕ بوون.

گرتنی ئیستفانۆس

8ئیستفانۆسیش پڕ لە بەرەکەتو هێزی خودا، کاری سەرسوڕهێنەرو نیشانەی گەورەی لەنێو گەل دەکرد. 9جا هەندێك لەوانەی لەو کەنیشتەن کە پێی دەووترێ کەنیشتی ئازادکراوەکان، قەیرەوانیەکانو

ئەسکەندەریەکانو ئەوانەی لە کلیکیاو
ئاسیان، هەستانو شەڕە قسەیان لەگەڵ
ئیستفانۆس کرد. [10]بەلاَم نەیانتوانی
بەربەرەکانی ئەو داناییەو ئەو ڕۆحە بکەن کە
تیایدا دەدوا. [11]بۆیە بەدزییەوە چەند
کەسێکیان هاندا تا بلێن: (گوێمان
لەئیستفانۆس بوو کفری سەبارەت بە موساو
خودا دەکرد.) [12]ئینجا گەلو پیرانو
مامۆستایانی شەریعەتیان جۆشدا، ئەوسا
کەوتنەسەری گرتیانو هێنایانە لای
ئەنجوومەنی بالاَی جولەکە، [13]شایەتی
درۆیان بەسەرەوە دروستکردو دەیان ووت:
(ئەم کابرایە دژی ئەم شوێنە پیرۆزەو
شەریعەت هەمیشە قسە دەکاتو وازناهێنێ.
[14]چونکە گوێمان لێبوو دەیووت عیسای
ناسیری ئەم پەرستگایە دەروخێنێو ئەو
خووڕەوشتانەی لەموسا وەرمانگرتووە
دەیگۆڕێ.) [15]جا هەموو ئەوانەی لە
ئەنجوومەنەکە دانیشتبوون سەرنجیاندایێ، بنیان
دەموچاوی وەك دەموچاوی فریشتە وایە.

ووتاری ئیستفانۆس
7

جا سەرۆك کاهین لەئیستفانۆسی پرسی: (ئایا
ئەم تاوانانە ڕاستە؟) [2]ئەویش لەوەلاَمدا ووتی:
(ئەی برایانو باوکان گوێ بگرن، خودای
شکۆدار بۆ ئیبراهیمی باوکمان دەرکەوت
کاتێ لەخاکی نێوان دجلەو فورات بوو، پێش
ئەوەی بڕوا لەحاران نیشتەجێ بێ، [3]
{پێیووت: خاكو کەسوکارت بەجێبهێڵەو
بڕۆ بۆ ئەو خاکەی پێشانت دەدەم.} [4]ئەوسا
ئەویش خاکی کلدانیەکانی بەجێهێشتو
لەحاران نیشتەجێ بوو. کاتێ باوکی مرد،
خودا هێنای بۆ ئەم خاکەی ئێوە ئێستا تیایدا
نشتەجێن. [5]لەگەڵ ئەوەش خودا هیچ
میراتێکی نەدایە، تەنانەت شوێن پێیەك زەویشی
نەدایە. هەرچەندە ئەو کاتە بێ منداڵ بوو،
بەلاَم خودا بەڵێنی پێدا {ئەم خاکە بدا
بەخۆیو بە نەوەکانی دوای خۆی. }[6]جا
خودا بەم شێوەیە قسەی کرد:{نەوەکانی تۆ
بۆ ماوەی چوارسەد ساڵ نامۆ دەبن
لەخاکێکی بێگانە، لەو ماوەیەدا دەبن بە
کۆیلەو هەڵسوکەوتی خراپیان لەگەڵ
دەکرێ، [7]بەلاَم ئەو گەلە تاوانبار دەکەم کە
دەیانکەن بە کۆیلە.} هەروەها خودا دەڵێ:
{دوای ئەمە دێنەدەرەوەو لەم شوێنە دەم
پەرستن.} [8]ئینجا خودا پەیمانی خەتەنەکردنی*
لەگەڵ ئیبراهیم بەست. ئەوەبوو ئیبراهیم
ئیسحاقی کوڕی خەتەنەکرد کە تەمەنی بوو
بە هەشت ڕۆژ، ئیسحاقیش یاقوبی کوڕی،
یاقوبیش هەردوانزە باوکانی یەکەمان. [9]
باوکانیش لەبەرئەوەی چاویان بەیوسف هەڵ

نەدەهات، فرۆشتیان بە میسر. بەڵام خودا
هەر لەگەڵیبوو، [10]ڕزگاری‌کرد لە هەموو ئەو
ناخۆشییانەی بەسەری هات، هەروەها دانایی‌و
بەرەکەتی خۆی پێدا لەبەردەم فیرعەونی
پادشای میسر. ئەویش کردی بە لێپرسراوی
میسرو سەرپەرشتی‌کەری هەموو کاروباری
ماڵی خۆی.

[11]دوای ئەمە برسێتی‌و تەنگانەیەکی
گەورە لەمیسرو کەنعان ڕوویدا، باوکانمان
هیچ خواردنیان نەبوو. [12]بەڵام کاتێ یاقوب
بیستی لەمیسر گەنم هەیە باوکانمانی یەکەمجار
بۆ ئەوێ نارد. [13]کە بۆ جاری دووەم
ڕۆیشتنەوە یوسف خۆی پێناساندن، ئەوسا
بنەماڵەی یوسف بۆ فیرعەون دەرکەوت. [14]
ئیتر یوسف ناردی‌و یاقوبی باوکی لەگەڵ
هەموو کەس‌وکارەکەی بۆ میسر بانگ‌کرد
کە حەفتاو پێنج کەس بوون. [15]بەو شێوەیە
یاقوب‌و باوکانمان دابەزین بۆ میسر، لەوێ
مانەوە تا مردن. [16]پاشان بردیانن بۆ ناوچەی
شەکیم، لەوێ لەو گۆڕستانە نێژران ئەوەی
ئیبراهیم بە هەندێ زیو لە شەکیم لە
کوڕەکانی حەموری کڕی.

[17]بەڵام کە کاتی هاتنەدی ئەو بەڵێنەی
خودا بەئیبراهیمی دابوو نزیك بووەوە، گەل
لە میسر پەرەیاندەسەندو ژمارەیان زیادی
دەکرد. [18]ئینجا {پادشایەکی تازە بۆ میسر
دانرا یوسفی نەدەناسی.} [19]بەفرِوفێڵ
دەجولایەوە لەگەڵ ڕەگەزەکەمان، لەگەڵ
باوکانمان بەخراپە هەڵسوکەوتی دەکرد،
بەزۆر وای لێکردن واز لە منداڵە
ساواکانیان بهێنن هەتا بمرن.

[20]لەو کاتەدا موسا لەدایكبوو.
لەبەرچاوی خودا پەسەند بوو، سێ مانگ
لەماڵی باوکی بەخێوکرا، [21]بەڵام کاتێ
وازیان لێی هێنا، ئەوەبوو کچەکەی فیرعەون
هەڵیگرتەوەو کردی بەکوڕی خۆی‌و
بەخێوی‌کرد. [22]ئینجا موسا هەموو
زانیاریەکانی میسری خوێند، تا بەتوانا بوو لە
قسەو لەکردار.

[23]کاتێ تەمەنی بوو بە چل ساڵ
بەخەیاڵیدا هات سەردانی برا ئیسرائیلیەکانی
بکات، [24]یەکێکیانی بینی لەلایەن
میسرییەکەوە دەست درێژی لێدەکرێ، ئەوسا
ئەویش بەرگری لەزۆرلێکراو کردو کابرای
میسری کوشت. [25]بەهیوای ئەوەی براکانی
هەست بکەن کەوا خودا لەسەر دەستی ئەو
ڕزگاریان دەکات. بەڵام ئەوان هەستیان
پێنەکرد. [26]بۆ بەیانی دووان لە وانی بینی
شەڕ دەکەن، ئەویش هەوڵیدا ئاشتیان
بکاتەوەو ووتی: ئێوە بران، بۆچی دەست بۆ
یەکتری درێژ دەکەن؟ [27]بەڵام ئەوەی کە
زۆری لەوی تر دەکرد، پاڵێکی پێوەناو

ووتی: {کێ تۆی کردووە بەگەورەو دادوەر بەسەرمان؟ [28]ئایا دەتەوێ بمکوژی وەك چۆن دوێنێ کابرای میسریت کوشت؟} [29]ئەوسا موسا لەمیسرەوە ڕایکرد بۆ وولآتی مەدیان، بە نامۆیی تیایدا ژیاو هەر لەوێ دوو کوڕی بوو.

[30]پاش چل ساڵ لەبیابانی شاخی سینا* فریشتەیەك دەرکەوت بۆ موسا لەنێو دەوەنێکی داگیرساو. [31]ئەم دیمەنە بووە هۆی سەرسامی موسا، کاتێ لێی‌نزیك بووەوە بۆ سەیرکردنی، گوێی لەدەنگی خوداوەند بوو بانگی‌کرد: {[32]من خودای باوباپیرانتم، خودای ئیبراهیم‌و ئیسحاق‌و یاقوب!} موسا کەوتە ترس‌ولەرزو ئیتر نەیوێرا جارێکی دیکە سەیری بکاتەوە. {[33]جا خوداوەند پێی‌ووت: پێلاوەکانت داکەنە، چونکە ئەو شوێنەی لەسەری وەستاوی زەویەکی پیرۆزە. [34] بەڕاستی ئەو زۆرداریەی لەمیسر بەگەلەکەم دەکرا بینیم، هەروەها گوێم لەناڵەیان بوو، هاتمەخوارەوە تا بیانهێنمە دەرەوە. ئێستا وەرە دەتنێرم بۆ میسر.}

[35]ئەو موسایەی کەوا گەلەکەی ڕەتیانکردەوەو پێیان ووت: {کێ تۆی کردووە بەگەورەو دادوەر بەسەرمان؟} هەر ئەو بوو خودا ناردی وەك سەرۆكو ڕزگارکەر بەهۆی ئەو فریشتەیەی لەدەوەنەکەدا بۆی دەرکەوت. [36]ئەم بوو لە میسر دەری‌هێنان، پاش ئەوەی نیشانەوکاری سەرسوڕهێنەری ئەنجامدا لە خاکی میسرو لە دەریای سوورو لە بیابان بۆ ماوەی چل ساڵ.

[37]ئەمە ئەو موسایەیە کە بە نەوەی ئیسرائیلی ووت: {خودا لەنێو برایانتان پێغەمبەرێکی وەکو منتان بۆ هەڵدەستێنی.} [38] هەر ئەویش لەناو کۆمەڵەکە لە بیابان بوو لەگەڵ ئەو فریشتەیەی گفتوگۆی لەگەڵی دەکرد لەسەر چیای سینا، هەروەها لەگەڵ باوکانمان، هەر ئەویش بوو ووشەی زیندووی وەرگرت تا بیدا بە ئێمە. [39]بەلآم باوکانمان نەیانویست ملکەچی موسابن‌و ئەویان بەلاوەنا، دڵیان هەر بۆ میسر دەگەڕایەوە، [40] بە هارونیان ووت: {چەند خوداییکمان بۆ دروستبکە تا لە پێشمانەوە بڕۆن، چونکە ئەو موسایەی ئێمەی لە وولآتی میسر هێنایەدەرەوە نازانین چی بەسەرهاتووە.} [41]جا لەو ڕۆژانەدا بتێکیان لە شێوەی گۆلك دروستکردو قوربانیان پێشکەش‌کرد، دڵشاد بوون بەدەستکردی دەستیان. [42]بەلآم خودا ڕووی لێ‌وەرگێڕان‌و وازی لێ‌هێنان ئەستێرەکانی ئاسمان بپەرستن، هەروەك لە پەرتووکی پێغەمبەران باسکراوە:

{ئەی نەوەی ئیسرائیل، ئایا لە بیابان بەدرێژایی
چل ساڵ

هیچ قوربانیەکتان بۆ کردم؟
43نەخێر، بەڵکو چادری بتی ملوکتان
هەڵگرت
لەگەڵ ئەستێرەی خودای خۆتان، ڕیفان،
ئەو دوو پەیکەرەی دروستتانکرد تا کڕنوشی
بۆ بەرن.
جا لەبەرئەوە بۆ دوورتریش لە بابل دەتانێرم.
}
44(باوکانمان لەبیابان چادری شایەتییان
پێبوو، ئەوەی موسا دروستی کردبوو، جا
خودا موسای ڕاسپارد چادرەکە هەڵبدات بەو
شێوەیەی نیشانی دابوو. 45ئەوسا بردیانە ئەو
وڵاتەی دەستیان بەسەریدا گرت
بەسەرکردایەتی یەشوع*، کاتێ خودا ئەو
گەلەی تیایدا دانیشتبوو لەبەردەم باپیرانمان
دەریکردن. ئیتر بەو شێوەیە مایەوە تا ڕۆژانی
داود، 46ئەوەی مایەی ڕەزامەندی خودا بوو،
هەوڵیدا ماڵێك بدۆزێتەوە بۆ خودای یاقوب.
47هەرچەندە سلێمان بوو خانوویەکی بۆ
دروستکرد.
48بەڵام خودای هەرەبەرز لەو
کۆشکانەی کە دەستی مرۆڤ دروستیکردووە
نیشتەجێ نابێ، وەك پێغەمبەر ووتویەتی:
49{ئاسمان تەختی منە،
زەویش شوێنی پێمە.
چ ماڵێکم بۆ دروست دەکەن؟ خوداوەند
دەڵێ.
چ شوێنێکم بۆ حەوانەوە بۆ ئامادە دەکەن؟
50ئایا دەستی خۆم هەموو ئەم شتانەی
دروست نەکردووە؟}
51ئەی مل ڕەقەکان، ئەی ئەوانەی دڵو
گوێتان خەتەنە نەکراوە! ئێوە هەمیشە
بەربەرەکانی ڕۆحی پیرۆز دەکەن وەك
باوباپیرانتان! 52چ پێغەمبەرێك
نەچەوسێندراوەتەوە لە لایەن باوباپیرانتان؟
هەروەها ئەوانەیان کوشت کە باسی هاتنی ئەو
ڕاستودروستەیان دەکرد کە ئێوە ئێستا
داتانبەدەستەوەو کوشتتان، 53ئێوە شەریعەتتان
لەدەستی فریشتەکان وەرگرت، بەڵام کارتان
پێنەکرد.)

کوشتنی ئیستفانۆس
54کاتێ ئەوانەی کۆبوونەوە گوێیان
لەقسەکانی ئیستفانۆس بوو، دڵیان پڕبوو
لەکینە لێیو ددانیان لێجیڕدەکردەوە. 55
بەڵام ئیستفانۆس گیانی پڕبوو لەڕۆحی پیرۆز،
سەیری ئاسمانی کرد، ئەوسا شکۆی خودای
بینیو عیساش لەلای دەستە ڕاستی خوداوە
وەستابوو، 56ووتی: (دەبینم ئاسمان
کراوەتەوەو ڕۆڵەی مرۆڤیش لەلای دەستە
ڕاستی خوداوە ڕاوەستاوە.)
57بەڵام ئەوان بەدەنگێکی بەرز هاواریان

کردو گوێیان ئاخنیو هەموو بە یەکجار پەلاماریاندا، [58]بەپاڵ ئیستفانۆسیان دەرکردە دەرەوەی شارو دەستیان کرد بە بەردباران کردنی. شایەتەکان جلەکانیان داکەند لەبەرپێی گەنجێك دایاننا ناوی شاول بوو. [59]لەکاتێکدا بەردبارانیان دەکرد، ئیستفانۆس بانگیکرد: (ئەی عیسای خوداوەند، ڕۆحم وەرگرە!) [60]ئیتر چۆکی داداو بەدەنگێکی بەرز هاواریکرد: (ئەی خوداوەند، ئەم گوناهەیان لەسەر مەنووسە.) ئیتر ئەمەی ووتو نوست.

چەوسانەوەی باوەڕداران

8

شاولیش ڕازی بوو بە کوشتنی ئیستفانۆس.

هەر لەو ڕۆژەدا کۆمەڵی باوەڕداران تووشی چەوسانەوەیەکی زۆر هات لەقودس. هەموو باوەڕداران لەناوچەکانی یەهودیەو سامیرە بڵاوبوونەوە، بەڵام نێرراوان هەر لەقودس مانەوە. [2]ئیتر هەندێ پیاوی لەخودا ترس ئیستفانۆسیان ناشتو زۆر لەسەری گریان. [3]بەڵام شاول هەوڵی لەناوبردنی کۆمەڵەی باوەڕدارانی دەدا، لەم ماڵەوە دەچوو بۆ ئەو ماڵ ژنو پیاوی ڕادەکێشاو دەیخستنە بەندیخانە.

مزگێنیدان لەسامیرە

[4]ئەو باوەڕدارانەی بڵاوبوونەوە لەشوێنێکەوە دەچوون بۆ شوێنێکی کەو مزگێنی ووشەی خودایان بەخەڵکی دەدا. [5]جا فیلیپۆس بۆ شارێك ڕۆیشت لەناوچەی سامیرەو مەسیح ڕادەگەیاند بۆ دانیشتووانەکەی. [6]کاتێ خەڵکەکە بەیەك دڵ گوێیان لێی گرتو نیشانەی سەرسوڕهێنەریان لێی بینی، [7]زۆر بایەخیان دا بەوەی ووتی، چونکە ڕۆحی پیس لەزۆر کەس کەتیایان نیشتەجێبوون، دەهاتە دەرەوەو بەدەنگی بەرز هاواریان دەکرد، هەروەها شەلو گۆجی زۆری چاککردەوە، [8]ئەوسا خۆشییەکی زۆر ئەو شارەی گرتەوە.

[9]پێش ئەمە لەو شارەدا پیاوێکیجادوگەرێك هەبوو ناوی شەمعون بوو، جادوی دەکردو دانیشتووی سامیرە سەریان سوڕمابوو لێی، دەیووت من پیاوێکی مەزنم. [10]گەورەو بچووك گوێیان لێدەگرتو دەیانووت: (ئەم پیاوە توانای خودایە کە ناسراوە وەك هێزێکی مەزن.) [11]ئەوان گوێیان بۆ دەگرت، چونکە ماوەیەکی درێژ بوو سەرسامی کردبوون بەجادوگەرێتیەکەی. [12]بەڵام کاتێ باوەڕیان هێنا بەووشەکانی فیلیپۆس ئەوەی مزگێنی پاشایەتی ئاسمانو ناوی عیسای مەسیحی

پێ‌دان، ئیتر ژن‌و پیاو لەئاوهەڵکێشران. [13] ئەوسا شەمعونیش باوەڕی هێناو لەئاوهەڵکێشرا، خوی بە فیلیپۆس گرتبوو، سەری‌سوڕما بوو کاتێ نیشانەو کاری سەرسوڕهێنەری دەبینی لەسەردەستی دەکرا.

[14]کاتێ نێرراوان لەقودس بیستیان کەوا دانیشتووانی سامیرە ووشەی خودایان وەرگرتووە، ئەوسا پەترۆس‌و یۆحەننایان بۆ لایان نارد. [15]کاتێ گەیشتنە لایان نوێژیان بۆ کردن تاکو ڕۆحی پیرۆز وەرگرن، [16]چونکە هێشتا ڕۆحی پیرۆز نەڕژابوو بەسەر کەسیان، بەڵکو تەنها بەناوی عیسای خوداوەند لەئاو هەڵکێشرابوون. [17]جا پەترۆس‌و یۆحەننا دەستیان خستە سەر سەریان، ئەوسا ڕۆحی پیرۆزیان وەرگرت. [18] کاتێ شەمعون بینی ڕۆحی پیرۆز درا بەو باوەڕدارانەی کە دوو نێرراوەکە دەستیان خستە سەر سەریان، هەندێ پارەی خستە بەردەم پەترۆس‌و یۆحەنناو پێی‌ووتن: [19](ئەو توانایە بەمنیش بدەن، هەتا دەست بخەمە سەر هەر کەسێك ڕۆحی پیرۆز وەرگرێ.) [20] پەترۆس پێی‌ووت: (با زیوەکەت لەگەڵ خۆت لەناوبچێت! چونکە لەو باوەڕەدا بووی تۆ دەتوانی بەهرەی خودا بە پارە بکڕی! [21]تۆ لەم شتەدا بەش‌و میراتت نییە، چونکە دڵت ڕاست نییە بەرامبەر خودا. [22]تۆبە بکە لەبەر ئەم خراپەیە، نوێژ بکە بۆ خوداوەند تا لەمەبەستی دڵت خۆش بێت، [23]چونکە دەتبینم پڕ تاڵاویت‌و بەندی گوناهیت.) [24] ئینجا شەمعون ووتی: (هەر دووکتان لەپێناوی من نوێژ بکەن بۆ خوداوەند، هەتا هیچ شتێك لەوەی باسی دەکەن بەسەرمدا نەیەت.) [25]دوای ئەوەی پەترۆس‌و یۆحەننا شایەتیانداو بە ووشەی خوداوەند قسەیان کرد، گەڕانەوە بۆ قودس‌و مزگێنیاندا بە زۆر دێی سامیریەکان.

فیلیپۆس‌و وەزیری حەبەشە

[26]فریشتەیەکی خوداوەند لەگەڵ فیلیپۆس دواو پێی‌ووت: (هەستە بڕۆ بەرەو خواروو، لەسەر ئەو ڕێگایەی شۆڕدەبێتەوە لە قودسەوە بۆ غەززە، کە بیابانە. [27]ئەویش هەستاو ڕۆیشت، لەوکاتەدا تووشی پیاوێکی گرنگی خەساوی حەبەشی‌بوو کە وەزیری کاروباری دارایی بوو لای کەنداکەی شاژنی حەبەشە، هاتبووە قودس بۆ پەرستن، [28]کاتێ بەسواری گالیسکەکەی دەگەڕایەوە بۆ حەبەشە، خەریکی خوێندنەوە بوو لەپەرتووکی ئەشعیای پێغەمبەر، [29]ڕۆحی پیرۆز بە فیلیپۆسی ووت: (بڕۆ دوای ئەو گالیسکەیە کەوە.) [30]ئیتر فیلیپۆس بە پەلە دوای‌کەوت، گوێی لەکابرا بوو پەرتووکی ئەشعیای دەخوێندەوەو

لێیپرسی: (ئایا ئەوەی دەیخوێنیتەوە تێیدەگەی؟) [31]ئەویش لەوەڵامدا ووتی: (چۆن ئەمە بتوانم گەر یەکێك بۆمی ڕوون نەکاتەوە؟) ئینجا فیلیبۆسی بانگکرد بچێتە سەر گالیسکەکەی‌و لەگەڵی دابنیشێ. [32]کابرا لەو پەرتووکەی دەیخوێندەوە گەیشتبووە ئەو بەشەی کە دەڵێ:

{وەك مەڕ کە دەبرێ بۆ سەربڕین،
هەروەها وەك بەرخ بێدەنگ لەبەردەست
ئەوەی خوری لێدەبڕیتەوە،
بەم شێوەیە دەمی نەکردەوە.
[33]لەکاتێکدا نەرمونیان بوو بەناڕەوایی
هەڵسوکەوتیان لەگەڵ کرد.
ئیتر کێ باسی نەوەکانی دەکات،
کاتێ ژیانی لەسەر زەوی هەڵگیرا؟}

[34]لێرە کابرا بە فیلیپۆسی ووت: (تکایە پێمبڵێ: ئەشعیای پێغەمبەر مەبەستی لە کێیە لەم ووتەیەدا؟ لەخۆی یاخود لە یەکێکی کە؟) [35]ئیتر فیلیپۆس کەوتە قسەکردن‌و دەستیکرد بە مزگێنیدانی عیسا بە دەست پێکردن لەم بەشەی‌و پەرتووکەوە. [36]کاتێ بەرێگاوە بوون، گەیشتنە شوێنێك ئاوی لێبوو، کابرا ووتی: (ئەوە ئاوە، چی ڕێم لێدەگرێ لەئاوهەڵبکێشرێم؟) [[37]فیلیپۆس ووتی: (ئەمە دەبێ گەر بە هەموو دڵتەوە باوەڕ بهێنی.) جا کابرا ووتی: (باوەڕ دەکەم عیسای مەسیح ڕۆڵەی خودایە.)] [38]فەرمانیدا گالیسکەکە ڕاوەستێ، ئەوسا هەردووکیان بەیەکەوە چوونە سەر ئاوەکەو فیلیپۆس کابرای خەساوی لەئاوهەڵکێشا. [39]کاتێ لە ئاوەکە هاتنەدەرەوە ڕۆحی خوداوەند فیلیپۆسی ڕفاند، ئیتر کابرا فیلیپۆسی نەبینییەوە. بەڵام بەخۆشیەوە بەرێگای خۆی ڕۆیشت. [40]دوای ئەوە فیلیپۆس لە ئەشدود خۆی بینییەوە، ئینجا ڕۆیشت بۆ مزگێنیدان لە هەموو ئەو شارانەی ئەوێ تا گەیشتە شاری قەیسەریە.

خوداوەند شاول دەگۆڕێت
9

هێشتا شاول دڵی پڕبوو لە هەڕەشەو کوشتن بەرامبەر قوتابیەکانی خوداوەند. لەبەرئەوە چووە لای سەرۆك کاهین، [2]داوای نامەی لێکرد بۆ کەنیشتەکان لە دیمەشق تا ئەوانەی شوێنی ئەم ڕێگایە کەوتوون لەژن‌و لەپیاو لە هەر شوێنێ بیانبینێ بەبەندکراوی بیانبات بۆ قودس. [3]کاتێ بەرەو دیمەشق دەڕۆیشت‌و لێی‌نزیكبووەوە، لەپڕ لە دەوروپشتی ڕووناکیەك لەئاسمان بریسکەی دایەوە، [4]ئیتر کەوت بە زەویداو گوێی لەدەنگێك بوو پێیووت: (شاول! شاول! بۆچی دەمچەوسێنیتەوە؟) [5]ئەویش پرسیاریکرد: (تۆ کێیت ئەی گەورە؟)

دەنگەکە وەڵامی دایەوە: (من عیسام ئەوەی
تۆ دەیچەوسێنیتەوە؟ [6]بەڵام هەستە، بڕۆ ناو
شار لەوێ پێتدەوترێ چی دەبێ بکەیت.) [7]
ئەوانەی لەگەڵ شاول بوون بەبێدەنگی
وەستان، ئەوان دەنگەکەیان بیست بەڵام
کەسیان نەبینی. [8]کاتێ شاول هەستایەوە،
چاوی کردەوەو سەیری‌کرد هیچ نابینێ،
ئەوانی تر دەستیان گرت و بردیان بۆ دیمەشق،
[9]لەوێ سێ ڕۆژ مایەوە هیچی نەبینی،
هەروەها هیچی نەخواردو هیچی نەخواردەوە.
[10]لەدیمەشق قوتابیەکی خوداوەند هەبوو
ناوی حەنانیا بوو، لەخەودا خوداوەند
بانگی‌کرد: (حەنانیا!) ئەویش ووتی: (ئەوەتام
ئەی خوداوەند!) [11]خوداوەند پێی‌ووت: (بڕۆ
بۆ ئەو شەقامەی بە ڕاست ناسراوە لەماڵی
یەهوزا پرسیار لەپیاوێکی تەرتوسی بکە ناوی
شاولە وا لەوێ نوێژ دەکات. [12]لەخەودا
بینیویەتی پیاوێك ناوی حەنانیایە دەچێتە لایو
دەستی دەخاتە سەر بۆ ئەوەی ببینێ.)
[13]حەنانیا بە خوداوەندی ووت: (ئەی
خوداوەند، لەزۆر کەس ئەو خراپانەم
بیستۆتەوە کە ئەم پیاوە لەقودس کردوویەتی
بەرامبەر بەخوشك‌و برا پیرۆزەکانت، [14]ئەوەتا
لێرە دەسەڵاتی هەیە لەلایەن سەرۆك
کاهینەکانەوە، هەر کەسێك ناوت بهێنێ
بیگرێ.) [15]خوداوەند فەرمانی پێدا: (بڕۆ!
من ئەم پیاوەم هەڵبژاردووە وەك ئامێرێك بۆ
هەڵگرتنی ناوی من بۆ میللەتانو بۆ
پادشایانو بۆ نەوەی ئیسرائیلیش. [16]نیشانی
دەدەم چەند دەبێ ئازاربکێشێ لەپێناوی ناوی
من.) [17]ئیتر حەنانیا ڕۆیشت‌و چووە ماڵی
یەهوزا، دەستی‌خستە سەر سەری شاول‌و
ووتی: (ئەی شاولی برا، عیسای خوداوەند
ئەوەی لەو ڕێگایەی پیایدا هاتی خۆی نیشان
دایت، منی ناردووە بۆ لات تا بەچاوت
ببینیت‌و گیانت پڕبێت لەڕۆحی پیرۆز.) [18]
دەستبەجێ لەهەردوو چاوی شاول شتێك
کەوتە خوارەوە وەك توێکڵ وابوو، ئەوسا
چاوی چاكبوووەوەو بینی، ئیتر هەستاو
لەئاوهەڵکێشرا. [19]دەستی‌کرد بەنان
خواردنو هێز هاتەوە گیانیو چەند ڕۆژێك
لەگەڵ قوتابیەکان لەدیمەشق مایەوە.

مزگێنیدانی شاول لەدیمەشق

[20]یەکسەر شاول لەکەنیشتدا دەستی‌کرد
بەڕاگەیاندنی ئەوەی کە عیسا ڕۆڵەی خودایە.
[21]گوێگرەکان لەووتەکانی سەرسام بوونو
پرسییان: (ئایا ئەمە ئەوە نییە، هەموو ئەوانەی
لەناودەبرد کە باسی ئەو ناوەیان دەکرد
لەقودس؟ ئەی نەهاتبوو بۆ ئێرە تا بە
بەندکراوی بیانبات بۆ سەرۆك کاهینەکان؟)
[22]بەڵام شاول زیاتر بەتوانا دەبوو

لەووتارەکەیدا، هەروەها ئەو جوولەکانەی
دانیشتووی دیمەشق بوون دەمکوتی‌کردن بەو
بەڵگانەی دەریدەخات‌کە عیسا مەسیحە.
23لەپاش ماوەیەکی زۆر جوولەکەکان
پلانێکیان دانا بۆ کوشتنی شاول، 24بەڵام ئەو
بە پلانەکەیانی زانی. ئیتر جوولەکەکان شەو و
ڕۆژ ئاگاداری دەروازەی شار بوون تا
بیکوژن. 25لەبەرئەوە هەندێ لەقوتابییەکانی
بەشەو بردیانو خستیانە ناو سەبەتەیەك، بە
گوریس لەشوورەی شارەکە شۆڕیان
کردەوە.

شاول لەقودس

26کاتێ شاول گەیشتە قودس، هەوڵی‌دا
پەیوەندی بە قوتابییەکانەوە بکات لەوێ، بەڵام
ئەوان لێی‌ترسان، چونکە باوەڕیان نەدەکرد
کە ئەو بووە بە قوتابی خوداوەند. 27 بەڵام
بەرنابا کارەکەی گرتە ئەستۆ و هێنایە لای
نێراوان، بۆی گێڕانەوە چۆن خوداوەند
لەڕێگا خۆی نیشان‌داوەو گفتوگۆی لەگەڵ
کردووە، هەروەها چۆن بەچاونەترسی ناوی
عیسای ڕاگەیاندووە لەدیمەشق.
28ئیتر شاول لەگەڵیان دەستی‌کرد
بەهاتووچۆ لەقودس، بەچاونەترسیەوە ناوی
خوداوەندی ڕادەگەیاند. 29هەروەها
گفتوگۆی لەگەڵ ئەو جوولەکانە دەکرد کە
بەیۆنانی دەدوان، جا ئەوانیش هەوڵیاندا
بیکوژن. 30کاتێ برایان بەمەیان زانی بردیانە
قەیسەریە لەوێشەوە ناردیانە شاری تەرتوس.
31لەو کاتەدا کۆمەڵی باوەڕدارانی
ناوچەی یەهودیەو جەلیلو سامیرە ئاشتیان
هەبوو. هەروەها گەشەیان دەکردو لەسەر
ڕێگای خوداوەند پەرستی دەڕۆیشت،
بەپشتیوانی ڕۆحی پیرۆزیش لەپەرەسەندنبوو.

پەترۆس لەشاری لودەو یافا

32کاتێ پەترۆس لەهەموو لایەك بەڕێگاوە
بوو، چوو بۆ دیدەنی ئەو خوشكو برا
پیرۆزانەی شاری لودە، 33لەوێ ئیفلیجێکی
بینی ناوی ئینیاس بوو، هەشت ساڵ بوو لەناو
جێگا کەوتبوو. 34پەترۆس پێی‌ووت: (ئەی
ئینیاس، عیسای مەسیح چاکت‌دەکاتەوە.
هەستە خۆت جێگاکەت چاكبکە!) ئەویش
یەکسەر هەستا. 35کاتێ هەموو دانیشتوانی
لودەو شارون کابرایان بینی، ئیتر هەموویان
بۆ خوداوەند گەڕانەوە.
36لەشاری یافا قوتابیەکی کچ هەبوو
ناوی تابیسا بوو ناوەکەی بەواتای ئاسك،
هەمیشە بە کاری چاکەو یارمەتی‌دانی هەژاران
خەریك بوو. 37لەوکاتەدا وا ڕێکەوت
نەخۆش‌کەوتو مرد، شوشتیانو خستیانە
ژوورێکەوە لە نهۆمی سەرەوە.

[38]کاتێ قوتابیەکان لەیافا بیستیان پەترۆس لەشاری لودەیە، جا یافا نزیك بوو لەشاری لودەوە، دوو پیاویان ناردە لای، داوایان لێکردو ووتیان: (تکایە وەرە بۆ لامان خۆت دوامەخە!) [39]ئەویش هەستاو ڕۆیشت، کاتێ گەیشت بردیانە نهۆمی سەرەوە، هەموو بێوەژنەکان بەگریانەوە هاتنە لای، هەندێ کراسو جلیان بۆ هێنا لەوانەی ئاسکە دروبووی کاتێ بە زیندوویی لەگەڵیان بوو.

[40]پەترۆس داوای لە هەموو ئەوانەکرد کە لەوێدا بوون لە ژوورەکە بچنە دەرەوە، چووە سەر چۆكو نوێژیکرد، ئینجا ڕووی کردە لاشەکەو ووتی: (تابیسا، هەستە!) ئەوسا کچە چاوی کردەوەو کاتێ پەترۆسی بینی دانیشت. [41]یەکسەر پەترۆس دەستی بۆ ڕاکێشاو یارمەتیدا تا هەستێ، ئیتر خوشكو برا پیرۆزەکانو بێوەژنەکانی بانگکردو کچەکەی بەزیندوویەتی دایەوە دەستیان. [42]
هەواڵی ئەمە لەهەموو یافادا بلاوبووەوە، ئەوسا ژمارەیەکی زۆر باوەڕیان بە خوداوەند کرد. [43]پەترۆس لە یافا بۆ ڕۆژانێکی زۆر لای کابرایەکی پێستە خۆشکەر مایەوە ناوی شەمعون بوو.

پەترۆسو کرنیلیوس

10

لە شاری قەیسەریە سەرپەلێك هەبوو ناوی کرنیلیوس بوو، لەلیوای ئیتالیبوو. [2]ئەم پیاوە خۆیو ماڵو منداڵی خواپەرست بوونو ترسی خودایان لەدڵ بوو، زۆر چاکەی لەگەڵ خەڵکی دەکرد، هەموو کاتێك نوێژی بۆ خودا دەکرد. [3]ڕۆژێکیان نزیکەی سەعات سێی دوای نیوەڕۆ، کرنیلیوس لە خەودا بە ڕوونی بینی لەلایەن خوداوە فریشتەیەك بۆ لای هاتو ووتی: (کرنیلیوس!) [4]ئەویش بەترسەوە سەیری فریشتەکەی کردو پرسی: (چی گەورەم؟) فریشتەکە لەوەڵامدا ووتی: (نوێژەکانتو چاکەکانت گەیشتنە بارەگای خوداو لای لێکردیتەوە. [5]ئێستا چەند پیاوێك بنێرە بۆ یافا بەدوای شەمعون ناوێك نازناوی پەترۆسە. [6]لەماڵی شەمعونی پێستەخۆشکەرە، ماڵەکەی لەسەر قەراغی دەریایە.) [7]کاتێ ئەو فریشتەیەی قسەی لەگەڵ کرنیلیوس کرد ڕۆیشت، دووان لەخزمەتکارەکانی بانگکرد لەگەڵ سەربازێکی خوداپەرست کە یەکێك بوو لەوانەی هەمیشە لەگەڵی بوو، [8]هەموو مەسەلەکەی بۆ گێڕانەوەو ناردنی بۆ شاری یافا.

[9]بۆ بەیانی، کاتێ سێ پیاوەکە لە شاری یافا نزیك بوونەوە، پەترۆس دەمەو نیوەڕۆ چووە سەربان تا نوێژبکات. [10]زۆر برسی

بوو، ئارەزووی نانخواردنی دەکرد. جا کاتێ کە خواردنیان بۆ ئامادە دەکرد، لە هۆشی خۆی چوو، [11]ئاسمانی بەکراوەیی بینی، شتێکی بۆ هاتەخوارەوە لەشێوەی پارچە قوماشێکی گەورە، لە هەر چوار لاوە شۆڕکرایەوە سەر زەوی. [12]هەموو جۆرە ئاژەڵی چوار پێو خشۆکی سەرزەویو باڵندەی ئاسمانی تێدا بوو. [13]ئینجا دەنگێ بانگی کرد: (پەترۆس هەستە، سەربڕەو بخۆ!) [14]بەڵام پەترۆس وەڵامیدایەوە: (نەخێر ئەی خوداوەند، لەژیانم هەرگیز شتی گڵاو یاخود حەرامم نەخواردووە.) [15]دووبارە دەنگەکە پێیووت: (ئەوەی خودا پاکی کردۆتەوە تۆ بە گڵاو دایمەنێ.) [16]ئەمەش سێ جار دووبارە بووەوە، ئینجا پارچە قوماشەکە بەرزکرایەوە بۆ ئاسمان.

[17]لەو کاتەی پەترۆس سەری سوڕمابوو، پرسیاری لەخۆی دەکرد لەبارەی ئەو شتەی بینیبووی، ئەو پیاوانەی کرنیلیوس ناردبوونی پرسیاری ماڵی شەمعونیان دەکردو لەبەردەگا وەستان. [18]پرسییان ئایا ئەو شەمعونەی نازناوی پەترۆسە لێرەیە. [19]لەو کاتەی پەترۆس جارێ هەر بیری لەواتای بینینەکەی دەکردەوە، ڕۆحی پیرۆز پێیووت: (لەبەر دەرگا سێ پیاو پرسیارت دەکەن. [20]هەستە بڕۆ خوارەوەو لەگەڵیان برۆ بێ دوودڵی، چونکە من ئەوانم ناردووە.) [21]ئەویش ڕۆیشت بۆ لایانو ووتی: (منم ئەوەی دەتانەوێ. بۆچی هاتوون؟) [22]ئەوانیش ووتیان: (کرنیلیوسی سەرپەل پیاوێکی چاکی لەخواترسە، هەموو جوولەکەش شایەتی ئەمەن، خودا پێیڕاگەیاندووە بەهۆی فریشتەیەکی پیرۆزەوە کەوا بانگتبکات بۆ ماڵی خۆی تا گوێ لە قسەکانت بگرێ.) [23] جا پەترۆس داوای لێکردن شەو بە میوانی لەوێ بمێننەوە.

بۆ بەیانی هەستا لەگەڵیان ڕۆیشت، هەروەها هەندێ برایانی باوەڕداریش لەیافاوە لەگەڵیان ڕۆیشتن. [24]بۆ ڕۆژی دووەم گەیشتنە شاری قەیسەریە. کرنیلیوس چاوەڕێی هاتنی دەکردن، خزمو کەسوکارو هاوڕێیانی نزیکی بانگ کردبوو. [25]کاتێ پەترۆس هاتە ژوورەوە، کرنیلیوس پێشوازی لێکردو لەبەرپێی کەوتو کڕنووشی بۆ برد، [26]پەترۆس هەڵیساندو پێیووت: (هەستە! منیش وەك تۆ مرۆڤم!) [27]کاتێ پەترۆس لەگەڵی دواو چووە ژوورەوە، خەڵکێکی زۆری بینی، [28]پێیووتن: (ئێوە دەزانن حەرامە بۆ جوولەکە تێکەڵاوی بێگانە بێت یاخود سەردانیبکات لەماڵ، بەڵام خودا نیشانی دام بەکەس نەڵێم گڵاو یاخود حەرام. [29]جا من بێ هێنانەوە نارەزایی هاتم،

کرداری نێرراوان 10

لەسەر بانگکردنەکەی خۆتان. هۆی
بانگکردنەکەتان چییە؟) 30کرنیلیوس
لەوەڵامدا ووتی: (چوار ڕۆژ لەمەوبەر،
لەوکاتەی لەماڵی خۆم کاژێری سێی پاش
نیوەڕۆ نوێژم دەکرد، لەپڕ پیاوێك پەیدا بوو
جلی بریسکەداری لەبەر بوو، 31پێی ووتم:
کرنیلیوس نوێژەکانتبیستراو کردەوە
چاکەکانتە لایان لێکرایەوە لەبەردەم خودا.
32بۆیە ئێستا بنێرە بۆ یافا بەشوێن شەمعون
ناوێك کە نازناوی پەترۆسە. لەماڵی شەمعونی
پێستەخۆشکەرە، ماڵەکەیان لەسەر قەراغی
دەریایە. 33من یەکسەر ناردم بەشوێنت، تۆش
شتێکی چاکتکرد کە هاتی. ئێستا ئێمە
هەموو ئامادەین لەبەردەم خودا، تا گوێ
بگرین لەهەموو ئەوەی خوداوەند فرمانی
پێداوی.)

ووتاری پەترۆس

34پەترۆس دەستیکرد بە قسەکردنو
ووتی: (بە تەواوی بۆم دەرکەوتووە خودا
لایەنگیری خۆیبۆ کەس دەرناخات، 35
لەهەر نەتەوەیەك کێ ترسی خودای لەدڵدا
بێتو چاکە بکات پەسەندە لای ئەو. 36ئەو
ووشەیە خودا ناردی بۆ نەوەی ئیسرائیل،
مزگێنی ئاشتی دانێ بەهۆی عیسای مەسیح،
ئەوەی خوداوەندی هەمووانەوە. 37ئێوە
دەزانن چی لەووڵاتی یەهودیەدا ڕوویدا،
بەدەست پێکردن لەجەلیلەوە دوای ئەوەی
یەحیا لەئاوهەڵکێشانەکەی ڕاگەیاند. 38چۆن
خودا عیسای ناسیری بە ڕۆحی پیرۆزو بە
هێز دەستنیشانکرد، دەگەڕاو کاری
چاکەی دەکرد، هەموو ئەوانەی شەیتان
دەستیگرتبوو بە سەریان چاکی کردنەوە،
چونکە خودای لەگەڵ بوو. 39ئێمە شایەتی
هەموو ئەو شتانەین کە لەناوچەی یەهودیەو
قودسدا کردی، ئەوەی ئەوان کوشتیان بە
هەڵواسینی بەدارەوە. 40بەڵام خودا لەنێو
مردووواندا لە ڕۆژی سێهەم
زیندوویکردەوە، وای لێکرد دەرکەوێ،
41نەك بۆ هەموو گەل بەڵکو بۆ ئێمە کە
لەپێشا هەڵبژاردووین وەك شایەت، ئێمە کە
لەگەڵی خواردمانو خواردمانەوە پاش
زیندووبوونەوەی لەنێو مردووواندا. 42ئینجا
فەرمانی پێداین ئەوە بە گەل ڕابگەیەنین،
هەروەها شایەتی ئەوە بدەین کە خودا ئەوی
داناوە بەدادوەر بەسەر زیندووانو
مردووواندا. 43هەموو پێغەمبەران شایەتی بۆ
دەدەن، هەر کەسێك باوەڕی پێ بهێنێ،
بەناوی ئەو گوناهەکانی دەبەخشرێ.)

وەرگرتنی ڕۆحی پیرۆز
[44]کاتێ پەترۆس لەم قسانەدا بوو، ڕۆحی پیرۆز ڕژا بەسەر هەموو ئەوانەی گوێیان گرتبوو. [45]ئەو جوولەکە باوەڕدارانەی لەگەڵ پەترۆس هاتبوون سەریان سوڕما، چونکە بەهرەی ڕۆحی پیرۆز بەسەر ناجوولەکەکانیش ڕژاو [46]گوێیان لێبوو بەزمانە ڕۆحیەکان دەدوانو ستایشی خودایان دەکرد. پاشان پەترۆس ووتی: [47](ئەو خەڵکەش وەك ئێمە ڕۆحی پیرۆزیان وەرگرتووە، جا کێ دەتوانی ڕێگایان لێبگرێ تا لە ئاو هەڵنەکێشرێن؟) [48]فەرمانیدا هەموو ئەوانە بەناوی عیسای مەسیح لەئاوهەڵکێشرێن. ئەوسا ئەوان داوایان لەپەترۆس کرد چەند ڕۆژێك لایان بمێنێتەوە.

11

نێرراوانو برایانی باوەڕدار لە ناوچەی یەهودیە بیستیان کە ناجوولەکەش باوەڕیان بە ووشەی خودا هێناوە، [2]کاتێ پەترۆس گەڕایەوە بۆ قودس ئەوانەی سەر بەڕێبازی خەتەنکردن* بوون بەربەرەکانیان کردو پێیان ووت: [3](چۆن چوویتە لای ئەوانەی خەتەنە نەکراونو نانت لەگەڵ خواردن؟) [4]جا پەترۆس ئەوەی ڕوویدابوو یەك لە دوای یەك بۆی گێڕانەوەو ووتی: [5](لە شاری یافا نوێژم دەکردو لەهۆشی خۆم چووم، لە بینینێکدا شتێکم لەئاسمانەوە بۆ هاتە خوارەوە، لەشێوەی پارچە قوماشێکی گەورە لەهەر چوار لایەوە بۆم شۆڕکرایەوە. [6]کاتێ بەووردی سەیرمکرد جۆرەها ئاژەڵی سەر زەویم تیادا بینی لە ئاژەڵی کێویو لە خشۆكو هەموو باڵندەی ئاسمان، [7]ئینجا گوێم لەدەنگێك بوو پێیووتم: پەترۆس، هەستە سەربڕەو بخۆ! [8]منیش لەوەڵامدا ووتم: نەخێر ئەی خوداوەند، هەرگیز شتی گڵاو یاخود حەرام نەچۆتە دەمم. [9]بەڵام دەنگەکە دووبارە لەئاسمانەوە پێیووتم: ئەوەی خودا پاکی کردۆتەوە تۆ بە پیسی دامەنێ. [10]ئەمە سێجار دووبارە بووەوە، جا شتەکان بەرزکرایەوە بۆ ئاسمان. [11]ئیتر ئەو سێ پیاوەی لەقەیسەریەوە بۆ لای منیان ناردبوون گەیشتنە ئەو ماڵەی تیایدا بووم، [12]ڕۆحی پیرۆز فەرمانی پێدام بێ دوو دڵی لەگەڵیان بڕۆم، ئەوسا منو ئەو شەش برایەی لەگەڵم هاتبوون، لەگەڵیان ڕۆیشتین، کاتێ چووینە ماڵی پیاوەکە، [13]پێیووتین چۆن فریشتەی دیوە هاتۆتە ماڵەکەیو پێیووتوە: پیاو بنێرە بۆ یافا، بەدوای شەمعون کە نازناوی پەترۆسە، [14]ئەو پەیامێکت دەداتێ بەهۆیەوە خۆتو هەموو خاوخێزانت ڕزگارتان دەبێ. [15]کاتێ دەستم

کرد بە قسەکردن، ڕۆحی پیرۆزیان بەسەردا ڕژا، چۆن لەسەرەتا بەسەر ئێمەدا ڕژا. [16]لێرە ئەوەم بیرکەوتەوە کە خوداوەند پێی ووتین: یەحیا خەڵکی لەئاوهەڵکێشا، بەڵام ئێوە لەرۆحی پیرۆز هەڵدەکێشرێن. [17]گەر خودا هەمان بەهرەی بەوان دابێ کە داوێتی بە ئێمە کاتێ باوەڕمان بە خوداوەند عیسای مەسیح هێنا، جا من چیم هەتا ڕێگا لەخودا بگرم؟) [18]کاتێ گوێیان لەمەبوو، ئیتر بەربەرەکانییان نەکردو ستایشی خودایان کردو ووتیان: (کەواتە خودا بەهەمان شێوە، تۆبەکردنی ژیانی بەخشیوە بەوانەی جوولەکە نین.)

کۆمەڵی باوەڕدارانی ئەنتاکیا

[19]ئیتر ئەو باوەڕدارانەی بڵاوبوونەوە بەهۆی ئەو چەوسانەوەی بەسەریان هات لەبەر ئیستفانوس، کاتێ بە فنیقیەو قوبرس‌و شاری ئەنتاکیادا تێپەڕین، ووشەی خودایان تەنها بەجوولەکەکان دەدا. [20]بەڵام هەندێکیان لەبنەچەدا خەڵکی قوبرس‌و قەیرەوان بوون، کاتێ گەیشتنە شاری ئەنتاکیا، دەستیان‌کرد بە ڕاگەیاندنی مزگێنی عیسای خوداوەند بۆ یۆنانیەکانیش. [21]ئەوان دەستی خوداوەندیان لەگەڵ بوو، ژمارەیەکی زۆر باوەڕیان هێناو بۆ خوداوەند گەڕانەوە.

[22]ئەم هەواڵە گەیشت بە کۆمەڵی باوەڕدارانی قودس، ئیتر ئەوان بەرنابایان نارد بۆ ئەنتاکیا. [23]کاتێ گەیشتە ئەوێ‌و بەرەکەتی خودای بینی، زۆر دڵشاد بوو، هەمووانی هاندا بەدڵ لەگەڵ خوداوەند بمێننەوە بەخواستێکی چەسپاو. [24]لەبەرئەوەی بەرنابا کابرایەکی چاك بوو، گیانی پڕبوو لە ڕۆحی پیرۆزو باوەڕ، خەڵکێکی زۆر باوەڕیان بە خوداوەند هێنا.

[25]ئەوسا بەرنابا چوو بۆ شاری تەرسوس‌و گەڕا بەدوای شاول. [26]کاتێ دۆزیەوە هێنای بۆ ئەنتاکیا، لەوێ هەردووکیان ساڵێکی تەواو لەگەڵ کۆمەڵی باوەڕداراندا کۆبوونەوەو خەڵکێکی زۆریان فێرکرد. جا لە ئەنتاکیا قوتابیەکانی خوداوەند بۆ یەکەم جار ناوی مەسیحییان* لێنرا. [27]لەو ڕۆژانەدا هەندێ لە پەیامبەرانی خودا لەقودسەوە هاتن بۆ ئەنتاکیا، [28]لەنێوانیاندا یەکێك هەبوو ناوی ئاگابوس بوو، بەهۆی ڕۆحی خوداوە پێشبینیی‌کرد برسێتییەکی گەورە لەهەموو جیهان ڕوودەدات. جا ئەم برسێتیە بەڕاستی ڕوویدا لەسەردەمی کلۆدیۆسی قەیسەر. [29] ئیتر قوتابیەکان بڕیاریاندا هەر یەکە بەپێی توانای خۆی یارمەتی بنێرێت بۆ ئەو برا باوەڕدارانەی لەناوچەی یەهودیەدا دەژین. [30] جا بەمە هەستانو یارمەتییەکەیان بە دەستی بەرناباو شاول بۆ پیرانی کۆمەڵی باوەڕدارانی

ئەوێ نارد.

کوشتنی یاقوب

12

لەوکاتەدا هێرۆدسی پاشا دەستی‌کرد بە
چەوساندنەوەی چەند کەسێ لە کۆمەڵی
باوەڕداران، [2]یاقوبی برای یۆحەننای بەشمشێر
کوشت. [3]هەرکە بینی ئەمە جێگەی
ڕەزامەندی جوولەکەکانە، ئەوسا بڕیاریدا
پەترۆسیش بگرێ، ئەمەش لە ڕۆژانی جەژنی
فەتیرەدا بوو. [4]کاتێ هێرۆدس ئەوی گرت،
خستیە بەندیخانەوە لەژێر چاودێری چوار
کۆمەڵ پاسەوان داینا، هەر کۆمەڵەش لەچوار
سەرباز پێکهاتبوو، چونکە دەیویست بیداتە
دەستی جوولەکەکان دوای جەژنی
تێپەڕبوون، [5]لەبەرئەوە لەبەندیخانەدا هێشتیەوە،
بەڵام ئەندامانی کۆمەڵی باوەڕداران بە
بەردەوامی بۆ ئەو لەخودا دەپاڕانەوەو نوێژیان
بۆ دەکرد.

ڕزگاربوونی پەترۆس

[6]ئینجا کە هێرۆدس بەتەمابوو بیدات
بەدەستەوە، لەو شەوەدا پەترۆس لەنێوان دوو
سەربازدا نووستبوو، بە دوو زنجیر
بەسترابووەوە، هەروەها سەربازیش پاسەوانی
دەرگای بەندیخانەکەیان دەکرد. [7]لەپڕ
فریشتەیەکی خوداوەند پەیدابوو، ژووری
بەندیخانەکە بەتەواوی ڕووناك بووەوە،
فریشتەکە لەلاوە لە پەترۆسی داو خەبەری
کردەوەو پێیووت: (خێرا هەستە!) ئیتر
هەردوو زنجیرەکە لە دەستی کەوتە خوارەوە.
[8]فریشتەکە پێیووت: (پشتێنەکەت ببەستە،
پێڵاوەکانت لەپێ بکە!) ئەویش کردی. ئینجا
فریشتەکە پێیووت: (سەرکراسەکەت
لەبەرکەو دوامکەوە.) [9]پەترۆس چووە
دەرەوەو شوێنی فریشتەکە کەوت وایدەزانی
خەو دەبینێ، چونکە نەیدەزانی ئەوەی لەسەر
دەستی فریشتەکە ڕوودەدا شتێکی ڕاستیە. [10]
یەکەم بنکەی پاسەوانیان بڕیو ئینجا دووەم.
کاتێ گەیشتنە دەروازەی ئاسنینی بەندیخانەکە
کە ڕووەو شار بوو لەخۆیەوە بۆیان‌کرایەوە،
هەردووکیان چوونەدەرەوە. دوای ئەوە
شەقامێکیان بڕی، ئیتر یەکسەر فریشتەکە
بەجێی‌هێشت. [11]جا ئەوکاتە پەترۆس هۆشی
بەخۆی هاتەوەو ووتی: (بەڕاستی ئێستا بۆم
دەرکەوت کەوا خوداوەند فریشتەکەی ناردو
ڕزگاری کردم لەدەستی هێرۆدس‌و هەموو
ئەوەی جوولەکەکان چاوەڕێیان دەکرد.)
[12]تۆزێ بیری‌کردەوە، ئیتر ڕۆیشت
بەرەو ماڵی مریەمی دایکی یۆحەننا کە
نازناوی مەرقۆس بوو، لەوێ ژمارەیەکی زۆر
کۆبووبوونەوە نوێژیان دەکرد. [13]کاتێ

گەیشت لەدەرگای دەرەوەی ماڵەکەیدا، کچە کارەکەرێك کە ناوی ڕودا بوو هاتەلای دەرگاکە تا بزانێ کێیە. [14]هەر کە دەنگی پەترۆسی ناسیەوە لە خۆشیا دەرگاکەی نەکردەوە، بەڵکو خێرا چووە ژوورەوەو مزگێنیدا بەوانەی لەوێ بوون کەوا پەترۆس لەبەر دەرگایە. [15]ئەوانیش پێیانووت: (تۆ وڕێنە دەکەیت.) بەڵام کە سووربوو لەسەر قسەکەی، ئەوسا پێیانووت: (ئەوە فریشتەکەیەتی!) [16]بەڵام پەترۆس بەردەوام بوو لە دەرگا لێدانەکە هەتا لێیان کردەوە. کاتێ بینییان زۆر سەرسامبوون. [17]بەدەست نیشانی دان تا بێدەنگ بن، ئینجا بۆی گێڕانەوە چۆن خوداوەند لەبەندیخانە دەریهێنا، پێیووتن: (ئەم هەواڵە بەیاقوبو برایانی دیکە بدەن.) ئیتر لێیان جیابووەوەو ڕۆیشت بۆ شوێنێکی دیکە.

[18]کاتێ ڕۆژبووەوە ئاژاوەیەکی گەورە دروست بوو لەنێو سەربازەکان، دەستیان کرد بە پرسیارکردن، پەترۆس چی بەسەرهاتووە. [19]کاتێ هێرۆدس داوایکردو نەیدۆزیەوە، دەستیکرد بەلێکۆڵینەوە لەگەڵ سەربازەکانو فەرمانیدا لەسێدارە بدرێن.

مردنی هێرۆدس

ئینجا هێرۆدس لەناوچەی یەهودیەوە بۆ ناوچەی قەیسەریە ڕۆیشتو لەوێ مایەوە. [20]هێرۆدس زۆر تۆڕە بوو لە دانیشتوانی سورو سەیدا، لەبەرئەوە ئەوانیش لەنێو خۆیان ڕێکەوتنو چەند نوێنەرێکیان نارده لای بلاستوسی سەرپەرشتیاری ماڵی پاشا. تا ڕازی بکەن داوای ئاشتبوونەوەیان بۆ بکات، چونکە پشتیان بەناوچەی هێرۆدس دەبەست بۆ ئازووقە. [21]هێرۆدس لەڕۆژی دیاریکراودا، جلی پاشایەتی لەبەرکرد، لەسەر تەختی شاهانە دانیشتو ووتاری بۆیاندا. [22]جا خەڵکەکە هاواریانکرد: (ئەمە دەنگی خودایە نەك دەنگی مرۆڤ!) [23]یەکسەر فریشتەیەکی خوداوەند لە پادشای دا، چونکە شکۆ و مەزنی نەدا بە خودا، ئیتر کرم لێیداو مرد. [24]بەڵام ووشەی خودا گەشەی دەکردو زیاتر بڵاودەبووەوە.

[25]دوای ئەوەی بەرناباو شاول ئەو خزمەتەی پێیان درابوو جێبەجێیان کرد، لەقودسەوە گەڕانەوە [بۆ ئەنتاکیا]، یۆحەنناش کە نازناوی مەرقۆس بوو لەگەڵیان بوو.

هەڵبژاردنی بەرناباو شاول

13

لەکۆمەڵی باوەڕدارانی ئەنتاکیا هەندێ کەس پەیامبەری خودا بوونو هەندێکیش فێرکەربوون، لەوانە: بەرنابا، شەمعونی ناسراو

بە ڕەش، لوكیوسی قەیرەوانی، مەناین كە لە منداڵیەوە لەگەڵ هێرۆدسی فەرمانڕەوای چواریەكی ناوچەكە بوو بەخێو كرابوو، هەروەها شاولیش. [2]كاتێ بە ڕۆژوو بوونو خوداوەندیان دەپەرست، ڕۆحی پیرۆز پێیووتن: (بەرناباو شاولم بۆ تەرخان بكەن بۆ ئەو كارەی كە بانگم كردوون بۆی.) [3] ئینجا بەرۆژووبوونو نوێژیانكردو دەستیان خستە سەریانو ڕەوانەیان كردن.

شاولو بەرنابا لەقوبرس

[4]كاتێ ڕۆحی پیرۆز بەرناباو شاولی نارد، بەرەو بەندەری سولوكیە ڕۆیشتن، لەوێشەوە بەڕێگای دەریا بەرەو قوبرس كەوتنەڕێ. [5]كاتێ گەیشتنە شاری سەلامیس، دەستیانكرد بەبڵاوكردنەوەی ووشەی خودا لەكەنیشتی جولەكەكان، یۆحەنناشیان لەگەڵ بوو بۆ یارمەتی. [6]بەهەموو دورگەكە گەڕان هەتا گەیشتنە شاری پافۆس. لەوێ تووشی جادوگەرێكی جولەكە بوون كە پێغەمبەرێكی بەدرۆ بوو، ناوی باریشوع بوو، [7]لەگەڵ سەرجیۆس پۆڵسی فەرمانڕەوای قوبرس بوو. فەرمانڕەوایەكی زیرەك بوو، بەرناباو شاولی بانگ كرد، داوای لێكردن باسی ووشەی خودای بۆ بكەن. [8]بەڵام عەلیمی جادوگەر، ئەمە وەرگێرانی ناوەكەی بوو، بەربەرەكانی كردنو هەوڵیدا بەهەر شێوەیەك بێ ڕێگای باوەڕ لە فەرمانڕەوا بگرێ.

[9]ئینجا شاول كە ناوی پۆڵسیش بوو، پڕبوو لە ڕۆحی پیرۆز، سەیری جادوگەرەكەی كردو [10]ووتی: (ئەی ڕۆڵەی شەیتان، ئەی ئەوەی پڕی لەچەوتیو خراپە، ئەی دوژمنی هەموو ڕاستودروستیەك! بۆ وازناهێنی لەچەوت كردنی ڕێگای ڕاستەقینەی خوداوەند؟ [11] ئێستا دەستی خوداوەندت دێتە سەر، كوێر دەبیتو بۆ ماوەیەك خۆر نابینی.) دەستبەجێ تەمێكی تاریك كەوتە سەرچاوی، دەستیكرد بەگەڕان بەدوای یەكێك تا دەستیبگرێ. [12] كاتێ فەرمانڕەوا ئەوەی بینی ڕوویدا باوەڕی هێنا، چونكە سەرسام بوو لەفێركردنی خوداوەند.

لەئەنتاكیای بیسیدیە

[13]پۆڵسو هاوڕێكانی بەناو دەریادا لە پافوسەوە چوون بۆ پەرگە لە پەمفیلیە. لەوێ یۆحەننا لەپۆڵسو بەرنابا جیابووەوەو گەڕایەوە بۆ قودس. [14]بەڵام ئەوان لە پەرگەوە بۆ ئەنتاكیای سەر بە ناوچەی پیسیدیە ڕۆیشتنو ڕۆژی شەممە چوونە كەنیشتو دانیشتن. [15]پاش خوێندنەوە لەشەریعەتو

پەرتووکی پێغەمبەران، پێشەوایانی کەنیشتەکە
بەشوێنیان ناردنو پێیان ووتن: (ئەی برایان،
گەر شتێکتان هەیە دانیشتووانی پیٚهانبدەن
بیلێن.) 16پۆلس هەستاو بەدەست نیشانیداو
ووتی:

(ئەی پیاوانی ئیسرائیل، ئێوەش ئەی
ئەوانەی لەخودا دەترسن، گوێ بگرن: 17
خودای ئەم گەلە، گەلی ئیسرائیل،
باوباپیرانمانی هەڵبژارد، کردنی بەگەلێکی
مەزن لەمیسر، ئینجا بە بازوویەکی بەرزەوە
لەوێ دەریهێنان. 18هەروەها نزیکەی چل
ساڵ لەبیابان بەخێوی کردن، 19ئەوسا حەوت
گەلی لەووڵاتی کەنعان لەناوبرد، ئەوانی
کرد بە میراتگری زەویەکەیان. 20ئەمە
هەمووی نزیکەی چوارسەدو پەنجا ساڵی
خایاند، پاش ئەمە خودا دادوەری بۆ دانان
هەتا سەردەمی سامۆئیل پێغەمبەر. 21ئینجا
داوای پاشایان کرد، خوداش بۆ ماوەی چل
ساڵ شاولی بۆ دانان، کە کوڕی قەیس بوو
لە تیرەی بنیامین. 22ئینجا خودا لایبرد،
داودی بۆیان دانا وەك پادشا، ئەوەی شایەتی
بۆ دەداو دەڵێ: {من داودی کوڕی یەسام
دۆزیەوە، ئەو پیاوەی بەدڵی منە، بەخواستی
من دەکات.} 23خودا بۆ نەوەی ئیسرائیل لە
تۆی داود ڕزگارکەرێکی نارد کە عیسایە
بەپێی بەڵێنەکەی. 24پێش هاتنی عیسا، یەحیا
لەئاوهەڵکێشانی تۆبەی بۆ هەموو گەلی
ئیسرائیل ڕاگەیاند. 25یەحیا نزیك بوو لە
کۆتایی خزمەتەکەی، کاتێ ووتی:
بیردەکەنەوە ئاخۆ من کێم؟ من ئەو نیم،
بەڵکو ئەوەی دوای من دێت، من شایانی
ئەوەنیم قەیتانی پێڵاوەکانی بکەمەوە.

26(ئەی برایان، ئەی نەوەی ئیبراهیم،
هەروەها ئێوەش ئەی لەخواترسەکان، بۆ ئێمە
پەیامی ئەم ڕزگاریە نێرراوە. 27چونکە
دانیشتووانی قودسو سەرۆکەکانیان
مەسیحیان نەناسی، هەروەها ووتەکانی
پێغەمبەرانیش ئەوەی هەموو ڕۆژێکی شەممە
بۆیان دەخوێنرایەوە، هێنایانەدی کاتێ
تاوانباریان کرد. 28هەرچەندە ئەوان هیچ
تاوانێکیان بەسەری نەگرت تاشایانی مردن
بێ، لەگەڵ ئەوەشدا داوایان لەپیلاتۆس کرد
بیکوژێ. 29دوای ئەوەی هەموو ئەوەی
لەسەری نووسرا بوو هێنایانەدی، لە دار
هێنایانە خوارەوەو لەگۆڕ ناشتیان. 30بەڵام
خودا لەنێو مردووان هەڵیساندەوە، 31ئینجا
بۆ ڕۆژانێکی زۆر خۆی نیشانی ئەوانەدا کە
لەناوچەی جەلیلەوە تا قودس لەگەڵی بوون.
ئێستا ئەوان شایەتی ئەمە دەدەن لەبەردەم
گەل.

32(ئەوەتا ئێمەش وا مزگێنیتان دەدەینێ
بەوەی خودا بەڵێنی دابوو بە باوباپیرانمان، 33

ئێستا بۆ ئێمەی ڕۆڵەی ئەوان هێنایەدی، بەهەستانەوەی عیسا لەنێو مردووان هەروەك لەزەبووری دووەم نووسراوە:

{تۆ ڕۆڵەی منی،
من ئەمڕۆ بوومە باوکت.}

34ئەوەش کە خودا عیسای لەنێو مردووان هەستاندەوەو هەرگیز گەندەڵی نابینێ، لەم ووشانەی خودادایە:

{ئەو بەڵێنە پیرۆزو بێگومانەتان دەدەمێ کە بە داودم دابوو.}

35هەروەها لە شوێنێکی تر دەڵێ:

{تۆ نایەڵی تاقە پیرۆزەکەت گەندەڵی ببینێت.}

36چونکە داود دوای ئەوەی خزمەتی نەوەکەی خۆی کرد بە خواستی خودا نووست، لەگەڵ باوباپیرانی نێژراو گەندەڵیشی بینی. 37بەڵام ئەوەی خودا هەڵیساندەوە گەندەڵی نەبینی. 38بۆیە ئەی برایان با زانراوبێ لاتان، بەهۆی عیساوەیە گوناه بەخشینتان پێڕاگەێندرا، 39هەر کەسێك باوەڕی پێبهێنی بێتاوان دەبێ لەوەی شەریعەتی موسا نەیتوانێ بێتاوانی بکات. 40جا ئاگاتان لەخۆتان بێ با ئەوەی لەسەر زمانی پێغەمبەران ووتراوە بەسەرتان نەیەت:

41{سەیر بکەن ئەی گاڵتەجارەکان،
سەرسام بن‌و بمرن،
چونکە من لەڕۆژانی ئێوەدا کارێك دەکەم
گەر یەکێك بۆتانی بگێڕایەوە بڕواتان پێی نەدەکرد.})

42کاتێ پۆڵس‌و بەرنابا لەکەنیشت دەردەچوون، خەڵکەکە داوایان لێ کردن شەممەی داهاتووش بێنەوەو زیاتر قسەیان بۆ بکەن. 43دوای کۆبوونەوەکە، زۆر لەجوولەکەکان‌و ئەوانەی ببوون بەجوولەکەو ترسی خودایان لەدڵ بوو دوایان کەوتن، ئەوانیش قسەیان لەگەڵ کردن‌و هانیاندان تا لەبەرەکەتی خودا بەردەوام بن.

44لە شەممەی داهاتوو نزیکەی هەموو دانیشتوانی شارەکە کۆبوونەوە تا گوێیان لەووشەی خودا بێ. 45کاتێ جوولەکەکان خەڵکەکەیان بینی حەسوودی دایگرتن، دەستیان کرد بە جنێودان‌و کفرکردن‌و بەربەرەکانی قسەکانی پۆڵسیان کرد. 46پۆڵس‌و بەرنابا بەچاونەترسیەوە قسەیان لەگەڵ کردن‌و ووتیان: (پێویست بوو لەپێشا بۆ ئێوە باسی ووشەی خودا بکرایە، بەڵام چونکە ئێوە ڕەتتانکردەوەو بڕیارتاندا ئێوە شایانی ژیانی هەتاهەتایی نین، ئەوەتا ئێمە بەرەو لای ناجوولەکەکان لادەدەین! 47چونکە خوداوەند بەم شێوەیە ڕایسپاردین:

{من تۆم کردۆتە ڕووناکی میللەتان،

هەتا ڕزگاری بگەیەنی بەوپەڕی زەوی.})

48 کاتێ ناجوولەکەکان گوێیان لەمەبوو، زۆر دڵشادبوون، ستایشی ووشەی خوداوەندیانکرد. هەروەها هەموو ئەوانەی دەست نیشانکرابوون بۆ ژیانی هەتاهەتایی باوەڕیان هێنا.

49 جا بەم شێوەیە ووشەی خوداوەند لەهەموو ناوچەکەدا بڵاوبووەوە. 50 بەڵام جوولەکەکان ژنە بەڕێزە لەخواترسەکانو گەورە پیاوانی شاریان هاندا، بۆ چەوساندنەوەی پۆڵسو بەرنابا، تاکو دەریان کردن لەشارەکەیان. 51 جا ئەوانیش تۆزی پێیان تەکاندو بەرەو شاری ئیقۆنیە ڕۆیشتن. 52 بەڵام قوتابییەکان پڕبوون لەخۆشیو لەڕۆحی پیرۆز.

گەشتێك بۆ ئیقۆنیە

14

لە ئیقۆنیە پۆڵسو بەرنابا وەك باوبوو چوونە کەنیشتی جوولەکەکان. بە شێوەیەك دەستیان کرد بە قسەکردن بۆ خەڵکەکە تا وای لێهات ژمارەیەکی زۆر لەجوولەکەو یۆنانی باوەڕیان هێنا. 2 بەڵام ئەو جوولەکانەی ڕازی نەبوون باوەڕ بهێنن، ناجوولەکەکانیان هانداو مێشکیان پڕکردن دژی برایان. 3 لەگەڵ ئەوەش پۆڵسو بەرنابا ماوەیەکی دوورو درێژ لەوێ مانەوە، بەهەموو چاونەترسییەك سەبارەت بەخوداوەند دەدوان، خوداوەندیش شایەتی بۆ ووشە بەرەکەتدارەکەی دەداو لایەنگیری دەکردن بەهۆی ئەو نیشانەو کارە سەرسوڕهێنەرانەی لەسەر دەستیان ڕوویدا. 4 ئیتر دانیشتووانی ئیقۆنیە بوون بە دوو بەشەوە، هەندێکیان لەگەڵ جوولەکەکان بوون، ئەوانی تریشیان لەگەڵ نێرراوان. 5 کاتێ خەریكبوو جوولەکەکانو ناجوولەکەکان لەگەڵ سەرۆکەکانیان بەخراپە لەگەڵ نێرراوان بجوڵێنەوەو بەردبارانیان بکەن، 6 ئیتر ئەوانیش بەوەیان زانیو هەردووکیان هەڵاتن بۆ شارەکانی لیسترەو دەربە لە لیکاونیە، هەروەها بۆ ناوچەکانی دەوروپشت، 7 لەوێش دەستیانکرد بەڕاگەیاندنی مزگێنی.

چاکبوونەوەی ئیفلیجێك

8 لەشاری لیسترە کابرایەك بەزگماك ئیفلیج، کە هەرگیز بەپێی خۆی نەڕۆیشتبوو، دانیشتبوو. 9 کاتێ کابرا گوێی لەقسەکانی پۆڵس دەگرت، پۆڵس چاوی تێبڕیو سەیریکرد ئەو جۆرە باوەڕێکی تیایە دەبێتە هۆی چاکبوونەوە. 10 ئینجا بەدەنگێکی بەرز پێیووت: (هەستە بەپێوە ڕاوەستە!) ئیتر کابرا یەکسەر هەستایە سەرپێو دەستیکرد بە ڕۆیشتن. 11 کاتێ ئەوانەی لەوێبوون ئەوەی

پۆڵس کردی بینییان، بەزمانی لیکاونیە
هاواریان کرد: (خودایەکان* شێوەی مرۆڤیان
وەرگرتووەو هاتونەتە خوارەوە بۆ ناومان!) 12
جا بەرنابایان ناونا زیێوس، پۆڵسیش هرمس،
چونکە ووتاری دەدا.
13 لەدەروازەی شارەکەدا پەرستگای بتی
زیێوسی لێبوو، کاهینی پەرستگاکە لەگەڵ
کۆمەڵێ لەدانیشتوانی شارەکە هاتو گایان
لەگەڵ خۆیان هێنابوو تا بیکەن بەقوربانی
بۆیان.

14 بەڵام کاتێ دوو نێرراوەکە پۆڵسو
بەرنابا ئەمەیان بیست جلەکانیان دڕی، خێرا
چوونە لای خەڵکەکە، هاواریان کردو 15
ووتیان: (خەڵکینە بۆچی ئەمە دەکەن؟ ئێمەش
مرۆڤین، لەبارەی سروشتیەوە وەکو ئێوەین،
مزگێنیتان دەدەینێ واز لەم شتە هیچو پووچانە
بهێنن، بگەڕێنەوە بۆ لای خودای زیندوو،
دروستکەری ئاسمانو زەویو دەریاو هەموو
ئەو شتانەی تیایەتی. 16 خودا لەنەوەکانی
ڕابووردوودا وازی لەهەموو میللەتان هێنا بە
ڕێگای خۆیان بڕۆن، 17 بەڵام خودا بێ شایەت
وازی لەخۆی نەهێنا، لەڕێگای کردارە
چاکەکانیەوە کە دەیکات کاتێ لەئاسمانەوە
بارانو وەرزی پڕ بەروبوومان دەداتێو دڵمان
لەخواردنو لەخۆشی تێردەکات.) 18 دوای
هەوڵدانێکی زۆر بەم قسانە توانییان خەڵکەکە
ڕازی بکەن کەوا قوربانیان پێشکەش نەکەن.
19 بەڵام هەندێ جوولەکە لەئەنتاکیاو
ئیقونیەوە هاتن، خەڵکەکەیان هاندا، ئەوانیش
پۆڵسیان بەردباران کرد تەنانەت وایانزانی
مردووە، ئەوسا ڕایانکێشایە دەرەوەی شار.
20 جا کاتێ قوتابیەکان دەورەیاندا، هەستاو
گەڕایەوە ناو شار. بۆ ڕۆژی دواتر لەگەڵ
بەرنابا ڕۆیشت بۆ دەربە، 21 مزگێنیاندا بە
دانیشتووانەکەی، ژمارەیەکی زۆریان بوون بە
قوتابی. ئینجا گەڕانەوە بۆ لیسترەو ئیقۆنیەو
ئەنتاکیە. 22 وورەی قوتابیەکانیان
بەرزدەکردەوە، هانیاندەدان لەباوەڕ
بچەسپێن، پێیان ڕاگەیاندن کە پێویستە بۆ
چوونە ناو پاشایەتی ئاسمان بە تەنگانەی زۆردا
بچن. 23 لە هەموو کۆمەڵە باوەڕدارەکانیش
پیرانیان هەڵبژاردو دایاننان، ئینجا بەزمانی
بەڕۆژووەوە نوێژیان کردو خەڵکەکەیان
دایەدەست خوداوەند ئەوەی کە باوەڕیان
پێهێناوە.

لەسوریا بۆ ئەنتاکیا گەڕانەوە

24 ئینجا بەناوچەی پیسیدیە ڕۆیشتنو

---

*خودایەکان: یۆنانیە کۆنەکان بتپەرست بوونو بڕوایان وابوو چەند خودایێك هەیە.

گەیشتنە ناوچەی پەمفیلیە. 25سەبارەت بەووشەی خودا قسەیانکرد لە پەرگە، دواتر ڕۆیشتن بۆ ئەتالیە. 26جا لەوێوە بەرێگای دەریا گەڕانەوە بۆ شاری ئەنتاکیا، لەوێ درانە دەست بەرەکەتی خودا بۆ ئەو کارەی تەواویان کردووە. 27کاتێ گەیشتن، باوەڕدارەکانیان بانگکرد بۆ کۆبوونەوە، هەواڵی ئەو شتانەیان هەموو پێڕاگەیاندن کە خودا بەهۆی ئەوانەوە کردوویەتی، هەروەها چۆن دەرگای باوەڕ کراوەتەوە بۆ ناجوولەکەکان. 28جا لەوێ ماوەیەکی زۆر لەگەڵ قوتابییەکان مانەوە.

کۆبوونەوەی نێرراوان لەقودس

15

هەندێ کەس لەناوچەی یەهودیەوە هاتن بۆ ئەنتاکیا، دەستیانکرد بە فێرکردنی برایانو ووتیان: (ڕزگارتان نابێ گەر بەپێی شەریعەتی موسا خۆتان خەتەنە نەکەن.) 2ئەوسا پۆڵسو بەرنابا لەم بارەیەوە بێنەوبردەو دەمەقاڵێیەکی توندیان لەگەڵ کردن. ئینجا باوەڕدارانی ئەنتاکیا بڕیاریاندا پۆڵسو بەرنابا لەگەڵ هەندێ لەباوەڕداران بچنە لای نێرراوانو پیران لە قودس، تا لەو بابەتە بکۆڵنەوە. 3پاش ئەوەی کۆمەڵی باوەڕداران ماڵئاوایان لێکردن، ڕۆیشتن بۆ قودس بەناو فنیقیەو سامیرە، لەوێ هەواڵیاندا بە برایان کەوا ناجوولەکەکانیش بە لای عیسا لایانداوە، بەمە خۆشییەکی زۆر لەنێو هەموو برایان بڵاوبووەوە. 4کاتێ گەیشتنە قودس، کۆمەڵی باوەڕدارانو نێرراوانو پیران پێشوازیان لێکردن، هەواڵی هەموو ئەو شتانەیان دانێ کە خودا بەهۆی ئەوانەوە کردبووی. 5بەڵام هەندێ لەوانەی سەر بەڕێبازی فەریسیەکانو باوەڕیان هێنابوو، هەستانو ووتیان: (پێویستە ئەو باوەڕدارانە خەتەنە بکرێنو بە شەریعەتی موسا هەڵسوکەوت بکەن.)

پەترۆسو پیرانی قودس

6جا نێرراوانو پیران کۆبوونەوەیەکیان کرد بۆ لێکۆڵینەوەی ئەم بابەتە. 7پاش بێنەوبردەیەکی زۆر، پەترۆس هەستاو ووتی: (ئەی برایان، ئێوە دەزانن پێش ماوەیەك، خودا لەناوماندا هەڵیبژارد کە لە دەمی منەوە ناجوولەکەکان ووشەی مزگێنی ببیستنو باوەڕبهێنن. 8خوداش کە دەزانێ چی لەدڵدایە، شایەتییان بۆ دەداو ڕۆحی پیرۆزی پێبەخشیون وەك بە ئێمەی بەخشیوە. 9ئەو بە هیچ شتێك جیاوازی لەنێوان ئێمەو ئەوان نەکردووە، بەباوەڕ دڵی پاك کردونەتەوە. 10ئیتر بۆچی ئێوە خودا تاقیدەکەنەوەو نیرێك دەخەنە سەر شانی قوتابیان ئەوەی خۆمانو

کرداری نێرراوان 15

باوباپیرانمان نەمانتوانی هەڵیگرین؟ [11]بەڵام
لەو باوەڕەداین ئێمەو ئەوانیش بەهۆی
بەرەکەتی عیسای خوداوەند ڕزگار دەبین.)
[12]ئیتر ئامادەبووان بێدەنگ بوون،
دەستیانکرد بە گوێگرتن لە بەرناباو پۆڵس،
کە هەواڵی ئەو نیشانەو کارە
سەرسوڕهێنەرانەیان ڕادەگەیاند خودا لەسەر
دەستی ئەوان کردی لەنێو ناجوولەکەکان.
[13]کاتێ لەقسە بوونەوە، یاقوب ووتی: (ئەی
برایان گوێم لێبگرن: [14]شەمعون پێی
ڕاگەیاندن چۆن خودا لەسەرەتاوە بایەخیداوە
بەوانەی جوولەکە نین تا لە نێوانیان میللەتێك
هەڵبژێرێ ناوی ئەو هەڵگرێ، [15]ئەمەش
لەگەڵ ووتەی پێغەمبەران ڕێكدەکەوێ،
هەروەك لەکتێبی پیرۆز نووسراوە:

{[16]دوای ئەمە دەگەڕێمەوە
چادرە ڕووخاوەکەی داود بنیاد
دەنێمەوە،
ئینجا ڕووخاوییەکانی بنیاد دەنێمەوەو
سەر لەنوێ ڕاستی دەکەمەوە،
[17]تا گەلانی تر داوای خوداوەند بکەن،
هەروەها هەموو ئەو میللەتانەی ناوی
منیان هەڵگرتووە،
ئەمە ئەوەیە کە خوداوەند دەیڵێ ئەوەی ئەم
شتانەی کردووەو
[18]هەر لە سەرەتاوەش زانراون.}

[19]لەبەرئەوە وای بە باش دەزانم قورسایی
نەخەینە سەر شانی ئەوانەی جوولەکە نینو
ڕێگای خودایان گرتووە، [20]بەڵکو نامەیەکیان
بۆ بنووسین، خۆیان دووربخەنەوە لە گڵاوی
بتەکانو لە داوێنپیسیو لە خواردنی گۆشتی
ئاژەڵی خنکێنراو و خوێن. [21]چونکە هەر
لەکۆنەوە موسا لەهەموو شارێك پیاوی
هەبووە فێرکردنەکانی ئەو ڕابگەیێنن، هەموو
ڕۆژێکی شەممەش لە کەنیشتەکان
بیخوێننەوە.)

بڕیاری کۆبوونەوەی کۆمەڵەی باوەڕداران

[22]ئینجا نێرراوانو پیرانو هەموو کۆمەڵی
باوەڕداران بەباشیان زانی دوو پیاو هەڵبژێرن
لەناو برایانو بیاننێرن بۆ ئەنتاکیا لەگەڵ
پۆڵسو بەرنابا. ئیتر سیلاو یەهوزا کە نازناوی
بەرسابا بوو هەڵیانبژاردن، ئەم دووانەش
ڕابەر بوون لەنێو برایان. [23]ئەم نامەیەیان
دایەدەستیان:
(لە نێرراوانو پیرانیو برایانەوە، بۆ ئەو
برا باوەڕدارانەی ناجوولەکەن
لەناوچەکانی ئەنتاکیاو سوریاو کیلیکیە:
سڵاوتان لێبێ. [24]بیستمان هەندێ
کەس هاتوون بۆ لاتان لەلایەن ئێمەوە
بێئەوەی ئێمە ڕایانسپێرین، بەهۆی قسەی
ئەوانەوە ناخۆشی کەوتە ناوتانەوە، مێشکتان

نارەحەتبوو. [25]بۆیە بەباشمان زانی بەیەك
بیروڕاوە پیاوانی هەڵبژێردراوتات بۆتان بنێرین
لەگەڵ برایانی خۆشەویستمان بەرناباو پۆڵس،
[26]ئەم پیاوانە گیان لەسەر دەستن لە پێناوی
ناوی عیسای مەسیحی خوداوەندمان. [27]جا
ئێمە یەهوزاو سیلامان بۆ ناردن تا هەمان
شتتان بەدەم پێڕاگەیێنن. [28]چونكە ڕۆحی
پیرۆزو ئێمە وامان بەباش زانی قورسایی
نەخەینە سەر شانتان جگە لەوەی پێویستە، كە
ئەمانەن: [29]خۆتان دووربخەنەوە لەو
قوربانیانەی بۆ بت پێشكەش كراون، هەروەها
لە خواردنی ئاژەڵی خنكێنراو خوێنو لەداوێن
پیسی. گەر خۆتان پاراست لەمانە، شتی چاك
دەكەن. خوداتان لەگەڵ.)
[30]ئینجا كە بەڕێكران هاتن بۆ ئەنتاكیا،
هەموو باوەڕدارانیان بانگكرد بۆ
كۆبوونەوەو نامەكەیان پێشكەشكردن. [31]
كاتێ خوێندیانەوە زۆر دڵشاد بوون بەو
هاندانەی تیایدا بوو. [32]هەروەها یەهوزاو سیلا
كە پەیامبەری خودا بوون، زۆر قسەیان بۆ
برایان كردو ورەیان بەرزكردنەوەو
هانیاندان. [33]پاش ماوەیەك برایان بە ئاشتی
ڕەوانەیان كردنەوە بۆ لای ئەوانەی
ناردوبوویانن. [[34]بەڵام سیلا بەلایەوە باشتر
بوو لەوێ بمێنێتەوە.] [35]پۆڵسو بەرناباش هەر
لەئەنتاكیا مانەوەو لەگەڵ خەڵكێكی زۆر
خەریكی فێركردنو ڕاگەیاندنی ووشەی
خوداوەند بوون.

لێكجیابونەوەی پۆڵسو بەرنابا

[36]پاش چەند ڕۆژێك پۆڵس بە بەرنابای
ووت: (وەرە بابگەڕێینەوە سەرێك لەبرایان
بدەینو هەواڵیان بزانین لەهەموو شارێك كەوا
ووشەی خوداوەندمان تیایدا ڕاگەیاندووە.) [37]
ئینجا بەرنابا پێشنیاریكرد كەوا یۆحەننا كە
نازناوی مەرقۆسە لەگەڵ خۆیان ببەن، [38]بەڵام
پۆڵس نەیویست لەگەڵ خۆیان بیبات، چونكە
لەپەمفیلیە بەجێیهێشتبوونو لەگەڵیان
نەڕۆیشت بوو بۆ كاركردن. [39]لەبەر ئەوە
دەمەقاڵەیەكی توند كەوتە نێوانیان، تا وای
لێهات لەیەكتری جیابوونەوە. ئەوسا بەرنابا
مەرقۆسی لەگەڵ خۆی بردو بەڕێگای دەریا
بۆ قوبرس ڕۆیشتن، [40]بەڵام پۆڵس سیلای
هەڵبژارد لەگەڵی بڕوات، ئیتر ئەوێیان
بەجێهێشتو برایان ئەوانیان بە بەرەكەتی
خوداوەند سپارد. [41]ئینجا ڕۆیشتن بۆ
ناوچەكانی سووریاو كیلیكیە تا كۆمەڵەكانی
باوەڕداران بەهێز بكەن.

تیمۆساوس لەگەڵ پۆڵسو سیلا

16

ئینجا پۆڵس گەیشتە شاری دەربە، پاشان

ڕۆیشت بۆ شاری لیستره، لەوێ قوتابیەك هەبوو ناوی تیمۆساوس بوو، دایکی جوولەکە بوو باوەڕی بە مەسیح هێنابوو، باوکیشی یۆنانی بوو. [2]تیمۆساوس لە لیسترەو ئیقۆنیە ناوبانگی بەچاکە دەرکردبوو لەنێو برایان. [3]پۆڵس حەزی دەکرد تیمۆساوس لەگەڵی بێت، بەڵام جوولەکەکانی ئەو ناوچەیە دەیانزانی باوکی یۆنانیە، لەبەر ئەوە پۆڵس بردیەو خەتەنەی کرد. [4]پۆڵس‌و هاوڕێکانی لەشارێکەوە دەچوون بۆ شارێکی ترو بڕیارەکانی نێرراوان‌و پیرانی قودسیان بەباوەڕداران ڕادەگەیاند تا گوێڕایەڵی بن. [5] جا کۆمەڵەکانی باوەڕداران لەباوەڕدا بەهێز دەبوون، ڕۆژ لەدوای ڕۆژ ژمارەیان زیادی دەکرد.

بینینی پۆڵس لە ترّوادا

[6]لەبەرئەوەی ڕۆحی پیرۆز ڕێی لێ‌گرتن ووشەی خودا لەناوچەی ئاسیا بڵاوبکەنەوە، ئەوسا ڕۆیشتن بۆ ناوچەی فریجیەو غەلاتیە. [7] بەڵام کاتێ گەیشتنە نزیك ناوچەی میسیا بەرەو ناوچەی بیسینیە ڕۆیشتن، لێرە ڕۆحی عیسا ڕێگای نەدان، [8]ئەوسا بە میسیادا تێپەڕین‌و بەرەو شاری ترّوادا ڕۆیشتن. [9]پۆڵس شەو لەخەودا پیاوێکی بینی لەدانیشتووانی مەکدۆنیا لێی دەپاڕایەوەو دەیووت: (وەرە بۆ مەکدۆنیاو یارمەتیمان‌بدە.)

پۆڵس‌و سیلا لەفیلیپی

[10]ئەو کاتەی خەوەکەی بینی، دڵنیابووین کەوا خودا بانگی‌کردووین بۆ مزگێنی‌دان لەمەکدۆنیا، ئەوسا یەکسەر ڕۆیشتین بۆی. [11] جا بەڕێگای ئاو لە بەندەری ترّوادا بۆ دورگەی ساموسراکی ڕۆیشتین. بۆ ڕۆژی داهاتوو بەردەوام بووین لەگەشتەکەمان بەرەو بەندەری نیاپۆلیس، [12]لەوێشەوە بۆ شاری فیلیپی کە یەکەم شاری ناوچەی مەکدۆنیا بوو و جێ‌نشینی ڕۆمانیەکان بوو، لەوێ چەند ڕۆژێك ماینەوە. [13]لەڕۆژی شەممەدا چووینە دەرەوەی شار بۆ سەر ڕووبارێك، لەوێ شوێنێك هەبوو نوێژی لێ‌دەکرا. دانیشتین قسەمان لەگەڵ ئەو ژنانە کرد کە لەوێ کۆبووبوونەوە، [14]لەنێویان ژنێکی هەبوو گوێی دەگرت ناوی لیدیا بوو بازرگانی قوماشی گرانبەها بوو لەشاری سیاتیرا لەخواترس بوو، خوداوەند دڵی کردەوە تاگوێ لە قسەکانی پۆڵس بگرێ. [15]کاتێ خۆی‌و ئەندامانی خێزانەکەی لەئاوهەڵکێشران، بەگەرمی داوای لێ‌کردین بە میوانی بچنە لای و پێی‌ووتین: (گەر ئێوە بڕیارتان داوە من باوەڕدارم بەخوداوەند،

وەرنە ماڵەكەمو لەوێ بمێننەوە.) ئیتر ناچاری كردین.

دەركردنی ڕۆحی جادوگەرێتی

[16]ڕۆژێكیان كاتێ دەڕۆیشتین بۆ نوێژكردن، كچەكارەكەرێكمان تووش هات ڕۆحی جادوگەرێتی تیادابوو، بەهۆی جادوگەرێتییەوە پارەیەكی زۆری بەدەست دەهێنا بۆ خاوەنەكانی، [17]بەدوای پۆڵسو ئێمە كەوتو هاواری دەكرد: (ئەم مرۆڤانە خزمەتكاری خودای هەرەبەرزن، ڕێگای ڕزگاریتان بۆ ئاشكرا دەكەن.) [18]چەند ڕۆژێك ئەمەی كرد، تاكو پۆڵس زۆر بێزار بوو، لێرە ئاوڕی دایەوەو بەڕۆحە پیسەكەی ووت كە تیایدا بوو: (بەناوی عیسای مەسیح فرمانت پێدەدەم لێی وەرە دەرەوە!) ئەوسا یەكسەر ڕۆحەكە لێی هاتە دەرەوە.

پۆڵسو سیلا لەبەندیخانە

[19]كاتێ خاوەنەكانی كچەكارەكەرەكە بینییان سەرچاوەی داهاتیان بڕاوە، ئەوسا پۆڵسو سیلایان گرت، ڕایانكێشان بۆ گۆڕەپانی شارەكە بۆ بەردەم فەرمانڕەوایان، [20]دایاننەدەست فەرمانڕەوایانو ووتیان: (ئەم دوو پیاوە جوولەكەیە لە شارەكەدا ئاژاوە دەنێنەوە، [21]نەریتێ بڵاودەكەنەوە كە ئێمەی ڕۆمانی نابێ وەریگرین یا كاری پێبكەین.) [22]ئیتر خەڵكەكە زۆر لێیان پڕبوون، فەرمانڕەواكان جلەكانیان دڕاندنو فرمانیاندا داركاریبكرێن، [23]جا زۆر داركاریان كردنو خستیاننە بەندیخانەوە، فەرمانیاندا بەسەرپەرشتیكەری بەندیخانەكە كەوا بیان خاتە ژێر چاودێریەكی زۆرەوە. [24]ئەوسا سەرپەرشتیاری بەندیخانەكە كە ئەم فەرمانە توندەی وەرگرت، هەر دووكیانی خستە ناو قووڵایی زیندان، هەردوو قاچی هەردووكیانی خستە ناو قاڵبی تەختە.

باوەڕهێنانی سەرپەرشتیكەری بەندیخانە

[25]لەنیوەی شەو پۆڵسو سیلا نوێژیان دەكردو گۆرانی ڕۆحیان بۆ خودا دەووت، بەندكراوەكانیش گوێیان لێبوو. [26]لەپڕ بومەلەرزەیەكی توند ڕوویدا گۆشەكانی بەندیخانەكەی هەژاند، دەستبەجێ هەموو دەرگاكانی كرایەوە، كۆتو زنجیری هەموو بەندكراوەكانیش كرایەوە. [27]بومەلەرزەكە سەرپەرشتیارەكەی خەبەركردەوە، كاتێ بینی دەرگاكان كراوەتەوە وایزانی بەندكراوەكان ڕایان كردووە، شمشێرەكەی هەڵكێشا تاخۆی بكوژێ. [28]بەڵام پۆڵس هاواریكرد: (هیچ لەخۆت مەكە، ئێمە هەموومان لێرەین!) [29]

ئینجا کابرا داوای ڕووناکی کردو چووە
ژوورەوە لەترسا هەموو لەشی دەلەرزی،
چۆکی دا لەبەردەم پۆڵس‌و سیلا. 30ئەوسا
بردنیە دەرەوەو لێی‌پرسین: (گەورەکانم،
پێویستە چی بکەم تا ڕزگارم بێ؟) 31ئەوانیش
وەڵامیاندایەوە: (باوەڕبهێنە بەعیسای
خوداوەند، خۆت‌و خێزانەکەت ڕزگارتان
دەبێ.) 32جا سەبارەت بە ووشەی خوداوەند
بۆ خۆی‌و هەموو خێزانەکەی دوان. 33ئیتر
کابرا بەو شەوە هەردووکیانی بردو برینەکانی
تیمارکردن‌و دەست‌بەجێ خۆی‌و هەموو
خێزانەکەی لەئاوهەڵکێشران. 34کابرا بردنیە
ماڵی خۆی‌و خواردنی بۆ دانان، خۆی‌و
هەموو خێزانەکەی زۆر دڵشادبوون چونکە
باوەڕیان بەخودا هێنا.

35سەر لەبەیانی فەرمانڕەواکان چەند
سەربازێکیان نارد، تاکو فەرمانی ئازادبوونی
پۆڵس‌و سیلا بە سەرپەرشتیاری بەندیخانەکە
ڕابگەیێنن. 36سەرپەرشتیاری بەندیخانەکە ئەم
هەواڵەی بەپۆڵس داو ووتی: (فەرمانڕەوایان
فەرمانی ئازادبوونتانیان دەرکردووە، ئێستا
وەرنە دەرەوەو بە ئاشتی بڕۆن.) 37بەڵام
پۆڵس بە نارەزاییەوە ووتی: (بەئاشکرا
لەبەردەمی خەڵك دارکاریان کردین بەبێ
فەرمانی دادگا، هەرچەندە ڕەگەزنامەی
ڕۆمانیشمان هەیە ئێمەیان خستە بەندیخانە،
ئیتر ئێستا چۆن بە نهێنی دەرمان دەهێنن؟
نەخێر! با خۆیان بێن دەرمان بهێنن.) 38
ئەفسەرەکان ئەم قسانەیان بە فەرمانڕەواکان
ڕاگەیاند، ئەوانیش ترسان کاتێ زانییان ئەو
دووانە ڕۆمانین، 39بەم شێوەیە هاتن‌و لێیان
پاڕانەوە، ئازادیانکردن‌و داوایان لێ‌کردن
شارەکە بەجێ‌بهێڵن.

40ئەوسا پۆڵس‌و سیلا لەبەندیخانە هاتنە
دەرەوە بەرەو ماڵی لیدیا چوون، لەوێ
برایانیان بینی‌و وورەیان بەرزکردنەوە ئینجا
ڕۆیشتن.

پۆڵس‌و سیلا لەتەسالۆنیکی

17

دوای ئەوەی بەشاری ئەمفیپولیس‌و
ئەپولونیادا ڕۆیشتن، پۆڵس‌و سیلا گەیشتنە
تەسالۆنیکی، لەوێ کەنیشتی جوولەکەی
لێبوو. 2پۆڵس وەك کردبووی بە پیشە
ڕۆیشت بۆ ئەوێ، سێ ڕۆژی شەممە لەسەر
یەك لەکتێبی پیرۆز بەڵگەی بۆ دەهێنانەوە، 3
جا بۆی ڕوونکردنەوەو دەیسەلماند کەوا
مەسیح دەبێ ئازار بکێشێ‌و لەنێو مردووواندا
زیندووبێتەوە. پێی‌ووتن: (ئەو عیسایەی من
پێتانی ڕادەگەیێنم، مەسیح.) 4هەندێ لە
ئامادەبووان باوەڕیان هێناو لایەنگیری
پۆڵس‌و سیلایان کرد، لەوانە ژمارەیەکی زۆر

یۆنانی لەخواترسو ژمارەیەکی زۆر ژنی خانەدان. [5]جا جوولەکەکان حەسوودیان برد، ئەوسا هەندێ کوڕی خراپی سەرجادەیان هێنا، خەڵکیان کۆکردەوەو دەستیانکرد بە هاندانی خەڵکی هەتا ئاژاوە کەوتە ناو شار، ئینجا هێرشیان بردە سەر ماڵی یاسونو داوایان لیٚکرد پۆڵسو سیلا بداتە دەست خەڵکەکە. [6]ئیتر کاتێ ئەوانیان لەوێ نەدۆزیەوە، یاسونو هەندێ برایانیان ڕاکێشاو بردیانن بۆ لای فەرمانڕەوایانی شار، هاواریان کرد: (ئەم پیاوانە جیهانیان هەڵگێڕاوەتەوە، بۆ شارەکەی ئێمەش هاتوون، [7]یاسون میوانداری کردوون. ئەوان سەرپێچی فەرمانەکانی قەیسەر دەکەن، دەڵێن پادشایەکی تر هەیە ناوی عیسایە.) [8]جا بەم قسانە فەرمانڕەواکانو خەڵکەکەیان ووروژاند. [9]ئیتر فەرمانڕەواکان لە یاسونو ئەوانەی لەگەڵی بوون کەفالەتنامەیان وەرگرتو ئازادیان کردن.

لەشاری بیریە

[10]برایان یەکسەر پۆڵسو سیلایان لەشەودا نارد بۆ شاری بیریە، ئەوانیش لەوێ بۆ کەنیشتی جوولەکەکان چوون. [11]بەڵام جوولەکەی بیریە مێشك کراوەتربوون لەجوولەکەی تەسالۆنیکی، ووشەی خودایان زۆر بەپەرۆشەوە وەرگرت، هەموو ڕۆژێك دەستیان دەکرد بە لێکۆڵینەوەی کتێبی پیرۆز تاکو دڵنیابن لەراستی مەسەلەکان. [12]لەوانە ژمارەیەکی زۆریان باوەڕیان هێنا، هەروەها لە یۆنانیەکانیش زۆر ژنی خانەدانو ژمارەیەکی زۆر لەپیاوان باوەڕیان هێنا.

[13]بەڵام کاتێ جوولەکەی تەسالۆنیکی زانیان پۆڵس لەبیریە ووشەی خودا ڕادەگەیێنێ، دوایکەوتنو لەوێش دەستیان کرد بە ووروژاندنی خەڵکەکە. [14]دەست بەجێ هەندێ برایان پۆڵسیان بەرەو دەریا برد تا گەشت بکات، بەڵام سیلاو تیمۆساوس لەوێ مانەوە. [15]ئەوانەی لەگەڵ پۆڵس بوون لەگەڵی ڕۆیشتن تا گەیاندیانە شاری ئەسینا، ئینجا گەڕانەوە پاش ئەوەی پۆڵس ڕایسپاردن بە زووترین کات سیلاو تیمۆساوس بێن بۆ لای.

پۆڵس لەئەسینا

[16]کاتێ پۆڵس لە ئەسینا چاوەڕێی دەکردن، شارەکەی بینی پڕە لە بت، بەمە زۆر دڵ تەنگو تۆڕەبوو. [17]لە کەنیشت گفتوگۆی دەکرد لەگەڵ جوولەکەکانو خەڵکە لەخواترسەکان، هەروەها ئەوانەی هەموو ڕۆژێ لە گۆڕەپانی شارەکەدا تووشی دەهاتن. [18]ئەوسا دەمەقاڵە لەنێوان ئەمو

هەندێ لە فەیلەسوفە ئەپیقوریەکانو ڕەواقیەکان پەیدابوو، هەندێکیان ووتیان: (ئەم چەنەبازە مەبەستی چییە لە قسەکانی؟) هەندێکیتریشیان ووتیان: (ئەمە لەوە دەکات بانگەواز بۆ خودا نامۆکان بکات)، چونکە ئەو مزگێنی عیساو زیندووبوونەوەی دەدا. [19] ئینجا بردیان بۆ گردی ئاریۆپاگۆسو لێیان پرسی: (ئایا بۆمان هەیە بزانین ئەم فێرکردنە تازەیەی بانگەوازی پێدەکەیت چییە؟ [20] چونکە ئێمە قسەی سەیرت لێدەبیستین دەمانەوێ واتاکەی بزانین.) [21]لەو سەردەمە دانیشتوانی ئەسیناو ئەو بێگانانەی تیایدا دانیشتبوون، کاتی بێکاریان بەهیچ شتێك بەسەر نەدەبرد جگە لەلێکۆڵینەوەی بیروڕای تازە نەبێ.

ووتارێك لە ئاریۆپاگۆس

[22]پۆڵس لە ناوەڕاستی ئاریۆپاگۆسدا وەستاو ووتی: (ئەی دانیشتووانانی ئەسینا، دەتانبینم لەهەموو لایەکەوە زۆر دیندارن. [23]لەکاتێکدا لەناو شارەکەتان دەگەڕام سەیری پەرستراوەکانتانم دەکرد، قوربانگەیەکم بینی لەسەری نووسرا بوو: (بۆ خودای نەناسراو.) جا من ئەو خودایەتان بۆ ڕادەگەێنم کە دەیپەرستنو نایناسن. [24]ئەو خودایەی دروستکەری جیهانو هەموو ئەو شتانەی تیایەتی، ئەو لە پەرستگایەك دانانیشێ دەستی مرۆڤ دروستی کردبێ، چونکە خوداوەندی ئاسمانو زەوییە، [25]پێویستی بەوە نییە بەدەستی مرۆڤ خزمەتبکرێ، وەك بڵێی پێویستی بەشتێك بێ. ئەو بەهەموو مرۆڤێ ژیانو هەناسەو هەموو شتێك دەبەخشێ. [26] هەموو میللەتانی لە یەکێك دروست کردووە، تا لەسەر هەموو زەوی نیشتەجێبن. پێشتر کاتی دروستبوونو سنووری وولاتی بۆیان دەستنیشان کردووە، [27]تا بگەڕێن بەدوای خودا بەهیوای ئەوەی بیدۆزنەوەو ڕێگای ئەو بگرنە بەر، هەرچەندە ئەو دوور نییە لە هەر یەکێکمان. [28]چونکە ئێمە لەو دەژینو دەجولێینەوەو هەین، وەك هەندێ لە شاعیرەکانتان دەڵێن: (ئێمەش نەوەی ئەوین.) [29]جا چونکە ئێمە نەوەی خوداین، پێویستە سەیری خودایەتی نەکەین وەك بتێك لە زێڕ یا زیو یاخود بەرد کەوا مرۆڤ بتوانێ بیتاشێ یاخود دایرێژێ بەو شێوەیەی بیری بۆ دەڕوات. [30]بۆیە خودا چاو دەپۆشێ لەسەردەمەکانی نەزانی، بەڵام ئێستا هەموو کەسێك لەهەموو شوێنێك ڕادەسپێرێ تۆبە بکەن، [31]چونکە ڕۆژێکی دیاریکردووە تیایدا حوکمبدرێ بەسەر جیهان بە دادپەروەری لەسەر دەستی پیاوێك بۆ ئەم مەبەستەی هەڵبژاردوە. بەڵگەش بۆ

ئەمە بە هەمووان دەدات، بەوەی لەنێو
مردووان زیندووی کردەوە.)
32 کاتێ ئامادەبووان گوێیان
لەزیندووبوونەوەی مردووان بوو، هەندێکیان
دەستیان‌کرد بە گاڵتەپێ‌کردنی، بەڵام
هەندێکی‌کەیان بە پۆڵسیان ووت: (دەمانەوێ
جارێکی‌کە لەم بارەیەوە قسەمان بۆ بکەیت.)
33 ئیتر پۆڵس لەناویان چووە دەرەوە. 34 بەڵام
هەندێکیان لایەنگیری پۆڵسیان کردو باوەڕیان
هێنا. لەوانە دیونیسیوس کە ئەندامی
ئەنجوومەنی ئاریۆپاگۆس بوو، هەروەها ژنێك
ناوی داماریس بوو لەگەڵ چەند کەسێکی‌کە.

پۆڵس لەکۆرنسوس

18

دوای ئەوەی پۆڵس ئەسینای بەجێ‌هێشت،
بۆ شاری کۆرنسوس ڕۆیشت. 2 لەوێ
تووشی جوولەکەیەکی خەڵکی پونتس بوو،
ناوی ئەکیلا بوو، تازە لەگەڵ پریسکیلای ژنی
لە ئیتالیاوە هاتبوون، چونکە کلۆدیۆس
فەرمانی دەرکردنی جوولەکەی دابوو لە
ڕۆما، ئیتر پۆڵس چوو بۆ لایان. 3 لەلایان
مایەوەو ئیشی لەگەڵیان کرد، چونکە ئەویش
چادر دروستکەر بوو.
4 پۆڵس هەموو ڕۆژێکی شەممە قسەی
لەگەڵ ئەوانەدا دەکرد کە لە کەنیشتدا ئامادە
دەبوون، هەوڵی دەدا باوەڕ بهێنێ
بەجوولەکەو یۆنانیەکان. 5 کاتێ سیلاو
تیمۆساوس لە ناوچەی مەکدۆنیاوە
گەیشتنەجێ، پۆڵس بەتەواوی خۆی تەرخان
کردبوو بۆ بلاوکردنەوەی ووشەی خودا،
هەتا بۆ جوولەکەکانی دەرخاتو شایەتی
بدات کە عیسا مەسیحە. 6 بەڵام کاتێ
دژایەتیان کردو کفریان کرد، کراسەکەی
تەکاندو پێی‌ووتن: (خوێنی خۆتان لەسەر
خۆتان. من بێ‌تاوانم! لە ئێستا بەدواوە دەڕۆم
بۆ لای ناجوولەکەکان.) 7 ئیتر پۆڵس ئەو
شوێنەی لێی‌بوو بەجێی‌هێشتو بەمیوانی
چووە ماڵی پیاوێك ناوی تیتۆس بیوستس
بوو، کە لەخواترس بوو، ماڵەکەی بەتەنیشت
کەنیشتەوە بوو. 8 لێرە کریسپۆسی سەرۆك
کەنیشت خۆیو خاوخێزانی باوەڕیان
بەخوداوەند هێنا. هەروەها ژمارەیەکی زۆر لە
دانیشتوانی کۆرنسوس کە گوێیان لەپۆڵس
بوو باوەڕیان هێناو لەئاوهەڵکێشران.

قسەبکەو بێ‌دەنگ مەبە

9 شەوێکیان خوداوەند لەخەودا بە پۆڵسی
ووت: (مەترسە، بەڵکو قسە بکەو بێ‌دەنگ
مەبە، 10 من لەگەڵتم، کەس ناتوانێ ئازارت
بدات، چونکە خەڵکێکی زۆرم هەیە لەم
شارە.) 11 ئیتر پۆڵس ساڵێكو شەش مانگ لە

کۆرنسوس مایەوە خەڵکی فێری ووشەی خودا دەکرد. [12]لەو سەردەمەی گالیۆن فەرمانڕەوای وولاتی ئەخائیەی بوو، جوولەکەکان بەیەك بیرورِا دژی پۆڵس کۆبوونەوە، بردیان بۆ دادگا، [13]شکاتیان لێکردو ووتیان: (ئەم پیاوە هەوڵدەدات خەڵکەکە رازی بکات خودا بە شێوەیەك بپەرستن کە لەگەڵ شەریعەتمان ناگونجێ.) [14] کاتێ پۆڵس خەریك بوو بەرگری لە خۆی بکات، گالیون بە جوولەکەکانی ووت: (ئەی جوولەکەکان، گەر مەسەلەکە سەرپێچیەك یاخود تاوانێك بووایە، ئەوکاتە هۆیەك دەبوو تا گوێ لە شکاتەکەتان بگرم. [15]بەڵام گەر مەسەلەکە شەرِەقسەیە لەسەر ووشەیەك یا ناوێك یاخود شەریعەت، ئەوا پێویستە خۆتان چارەسەری بکەن، من نامەوێ لەم مەسەلانەدا حوکم بدەم.) [16]ئیتر لە دادگا دەری کردن. [17]ئەوسا خەڵکەکە سۆستانیسی سەرۆکی کەنیشتەکەیان گرتو لەبەردەمی دادگا لێیاندا، بەڵام گالیون گوێی بەمە نەدا.

گەڕانەوەی پۆڵس بۆ ئەنتاکیا

[18]پۆڵس رۆژانێکی زۆر لە کۆرنسوس مایەوە، دوای ئەوەی بەتەواوی سەری تاشی لە شاری کەنخەریا چونکە نەزری لەسەربوو، مالئاوایی لەبرایان کردو لەگەڵ پریسکلاو ئەکیلا بەرێگای دەریا بەرەو سوریا رۆیشت. [19]کاتێ گەیشتنە ئەفەسۆس پۆڵس لەوێ بەجێیهێشتن، چووە ناو کەنیشتی جوولەکەکانو گفتوگۆی لەگەڵ کردن. [20] ئەوانیش داوایان لێکرد ماوەیەکی زیاتر لایان بمێنێتەوە، بەڵام ئەو داوای لێبووردنی لێکردن، [21]مالئاوایی لێکردن و ووتی: (گەر خودا حەزبکات دەگەڕێمەوە لاتان.) ئینجا بەرێگای دەریا ئەفەسۆسی بەجێهێشت، [22]لە قەیسەریە دابەزی، لەوێوە سەرکەوتو سلاوی لەکۆمەڵەی باوەڕداران کرد، ئینجا بەرەو شاری ئەنتاکیا دابەزی. [23]لەوێ ماوەیەك مایەوە، پاشان رۆیشت بۆ ناوچەکانی غەلاتیەو فریجیە، لەشارێکەوە دەچوو بۆ شارێکی کە هەتا وورەی هەموو قوتابیەکان بەرزکاتەوە.

ئەپۆلۆس لەئەفسۆس و ئەخائیە

[24]جوولەکەیەکی خەڵکی ئەسکەندەریە ناوی ئەپۆلۆسبوو، هات بۆ شاری ئەفەسۆس، زمان پاراو و شارەزابوو لەکتێبی پیرۆز، [25] بەباشی سەبارەت بە رێگای خوداوەند فێرکرابوو، هەروەها لەرۆح چالاکبوو، زۆر بەووردی سەبارەت بەخوداوەند خەڵکی فێردەکردو دەدوا، هەرچەندە تەنها بە

لەئاوهەڵکێشانی یەحیای دەزانی. 26کاتێ
بەچاونەترسی لەناو کەنیشتدا دەستی‌کرد بە
قسەکردن، پریسکیلاو ئەکیلا گوێیان
لێ‌گرت، دوایی بردیانە لای خۆیانو
بەووردتر ڕێگای خودایان بۆ ڕوون‌کردەوە.
27جا ئەپۆلۆس بڕیاری‌دا بچێ بۆ ناوچەی
ئەخائیە، برایان هانیان‌داو بۆ قوتابیەکانی
ئەوێیان نووسی کەوا پێشوازی لێ‌بکەن.
کاتێ گەیشتە ئەوێ یارمەتیەکی زۆری
ئەوانەی‌دا کەبەهۆی بەرەکەتی خوداوە
باوەڕیان هێنا بوو. 28چونکە بە هێزی
قسەکانی بەئاشکرا جوولەکەکانی بێ‌دەنگ
دەکرد، بەکتێبی پیرۆز بۆی دەردەخستن کە
عیسا مەسیحە.

پۆڵس لەئەفەسۆس

19

کە ئەپۆلۆس لەکۆرنسوس بوو، پۆڵس پاش
تێپەڕبوونی بە ناوچە بەرزەکان گەیشتە
ئەفەسۆس. لەوێ هەندێ قوتابی بینی، 2
لێی‌پرسین: (ڕۆحی پیرۆزتان وەرگرت کاتێ
باوەڕتان هێنا؟) وەڵامیان‌دایەوە: (نەخێر!
تەنانەت ئێمە بوونی ڕۆحی پیرۆزمان
نەبیستووە!) 3جا لێی پرسین: (کەواتە لەسەر
چ بناغەیەك لەئاوهەڵکێشران؟) ئەوانیش
وەڵامیان‌دایەوە: (لەسەر بناغەی
لەئاوهەڵکێشانی یەحیا.) 4ئینجا پۆڵس ووتی:
(لەئاوهەڵکێشانی یەحیا بۆ تۆبەکردن بوو،
خەڵکی بانگ دەکرد تاکو باوەڕبهێنن بەوەی
لەدوای دێت، واتە عیسا.) 5کاتێ ئەمەیان
بیست بەناوی عیسای خوداوەندەوە
لەئاوهەڵکێشران. 6هەروەها کاتێ پۆڵس
دەستی خستە سەریان، ڕۆحی پیرۆز دابەزییە
سەریانو بەزمانی ڕۆحی قسەیان‌کردو
بەووشەی خودا دوان، 7ژمارەیان نزیکەی
دوانزە پیاو دەبوو.

8ماوەی سێ مانگ پۆڵس بەردەوام بۆ
کەنیشت دەچوو، بەچاونەترسی قسەی
دەکرد، لەگەڵ ئامادەبووان دەدواو
هەوڵی‌دەدا ڕازیان بکات بەو ڕاستیانەی
تایبەتە بە پاشایەتی خودا. 9بەڵام هەندێکیان
کەللەڕەقیان کردو نەیانویست باوەڕبهێنن،
دەستیان‌کرد بەجنێودان بەم ڕێگایە لەبەردەم
ئەوانەی کۆببوونەوە. جا پۆڵس لێیان
جیابووەوەو بەتەنها قوتابیەکانی لەگەڵ خۆی
برد، هەموو ڕۆژێك گفتوگۆی دەکرد
لەقوتابخانەی پیاوێك ناوی تیرانۆس بوو، 10
دوو ساڵ لەسەر ئەمە بەردەوام بوو. بەم
شێوەیە ووشەی خوداوەند بەهەموو
دانیشتووانی ئاسیا گەیشت لەجوولەکەو
یۆنانی.

11خوداش کاری سەرسوڕهێنەری مەزنی

لەسەر دەستی پۆڵس دەکرد، [12]تا وای لێهات خەڵکی دەستەسڕەکەی یاخود پارچەیەك لەجلەکانی کەلەبەری کردبێ دەیانبردو دەیانخستە سەر نەخۆشەکانیان، بەمە نەخۆشیەکانیان نەدەماو ڕوحە پیسەکانیان لێ‌دەهاتە دەرەوە.

کوڕەکانی سکاوا

[13]هەندێ لەو جوولەکە گەڕۆکانەی ئیشیان دەرکردنی ڕۆحی پیس بوو هەوڵیاندا ناوی عیسای خوداوەند بۆ بەرژەوەندی خۆیان بەکار بهێنن‌و دەیانووت: (دەرتدەکەم بەناوی عیسا، ئەوەی پۆڵس ڕایدەگەیێنێ.) [14]لەناو ئەوانە حەوت کوڕی سکاوا، جوولەکەیەکی سەرۆك کاهین بوو، ئەمەیان دەکرد. [15]جارێکیان ڕۆحە پیسەکە وەڵامی‌دانەوە: (من عیسا دەناسم‌و پۆڵسیش دەناسم، بەڵام ئێوە کێن؟) [16]ئینجا ئەو پیاوەی ڕۆحە پیسەکەی تێدابوو پەلاماری دان‌و زاڵبوو بەسەریان، بەشێوەیەك لەو ماڵەی تیایدا بوون بەڕووتی‌و بریندار ڕایان کرد.

[17]ئیتر ئەم هەواڵە بلاوبووەوە لەناو ئەو جوولەکەو یۆنانیانەی لەئەفەسۆس دەژیان، ئەوسا هەموو ترس دایگرتن، بەمەش ناوی عیسای خوداوەند بەرزبووەوە. [18]هەروەها زۆر لەوانەی باوەڕیان هێنابوو هاتن، بەئاشکرا دانیانانا بەکردەوە خراپەکانیان. [19]زۆر لەوانەی خەریکی جادوگەرێتی بوون دەستیان کرد بە کۆکردنەوەی پەرتووکەکانیان‌و لەبەردەم هەمووان سووتاندیانن، سەرجەمی نرخەکانیان پەنجا هەزار پارچە زیو بوو. [20]بەم شێوەیە ووشەی خوداوەند گەشەی دەکردو بەهێز دەبوو.

شڵەژانێکی ترسناك لەئەفەسۆس

[21]دوای ئەوەی ئەم شتانە ڕوویدا، پۆڵس بڕیاریدا بچێ بۆ ناوچەی مەکدۆنیاو ئەخائیە، کاتێ بەڕێگاوە بوو بۆ قودس، ووتی: (پاش ئەوەی لەوێ مامەوە پێویستە بچم سەرێك لە ڕۆماش بدەم.) [22]جا پۆڵس دووان لە یاریدەدەرەکانی نارد بۆ مەکدۆنیا کە تیمۆساوس‌و ئەڕاستۆس بوون، خۆشی ماوەیەك لەناوچەی ئاسیا مایەوە.

[23]لەو کاتەدا شڵەژانێکی ترسناك لەئەفەسۆس پەیدا بوو بەهۆی ئەم ڕێگایە. [24]لەوێ زێڕنگەرێك هەبوو ناوی دیمتریوس بوو، پەرستگای بچووکی زیوی دروست دەکرد بۆ بتی ئەرتامیس، بەهۆی ئەمەوە خۆی‌و کرێکارەکانی پارەیەکی چاکیان دەستدەکەوت. [25]کابرا، کرێکارەکانی‌و زێڕینگەرەکانی تری بانگ کردو پێی ووتن:

(دەزانن داهاتمان بەستراوە بەم پیشەیەمانەوە، [26]ئێوە دیوتانەو بیستوتانە ئەم پۆڵسە ڕێگای لەخەڵکێکیٚ زۆر تێك داوە، تەنها لەئەفەسۆس نا بەڵکو نزیکەی لەهەموو ناوچەی ئاسیا، ڕازی کردوون کە ئەوانەی بە دەست دروست دەکرێن خودانین. [27]ئەمەش تەنها زیانی بۆ ئیشەکەمان نییە، بەڵکو دەبێتە هۆی ئەوەی پەرستگای ئەرتامیسی خواژنی گەورەمان گەورەیەتی نەمێنیٚ. جا دەترسین نرخو مەزنی نەمێنیٚ، ئەوەی هەموو دانیشتووانی ئاسیاو هەموو جیهان دەیپەرستیٚ.)

[28]کاتیٚ گوێیان لەم قسانە بوو تووڕە بوونو دەستیانکرد بەهاوار کردن: (مەزنە ئەرتامیسی ئەفەسۆسیەکان!) [29]ئەم شڵەژانە هەموو شارەکەی گرتەوە خەڵکێکیٚ زۆر پەلاماری گایوسو ئەرستارخۆسی مەکدۆنییاندا کە هەردووکیان هاوڕێی پۆڵس بوون لەگەشتدا، ڕایانکێشان بۆ ناو گۆڕەپانی شانۆی شارەکە.

[30]پۆڵس ویستی خۆی قسە لەگەڵ خەڵکەکە بکات، بەلام قوتابیەکان ڕێگای ئەمەیان لێگرت، [31]هەروەها هەندیٚ لەگەورە پیاوانی ئاسیا کە دۆستی بوون ناردیانە لای تا داوای لیٚبکەن خۆی نزیك نەکاتەوە لەشانۆکە. [32]ئیتر شتەکە لە خەڵکەکە تێکچوو بوو، هەندێکیان هاواری شتێکیان دەکرد، هەندێکی کەشیان هاواری شتێکی تر، تەنانەت زۆربەیان هۆی کۆبوونەوەکەیان نەدەزانی. [33]لەناو خەڵکەکەدا جوولەکەیەك هەبوو ناوی ئەسکەندەر بوو، جوولەکەکان پاڵیان پێوەنا بۆ پێشەوە، هەندێکیان بانگیان کرد بۆ قسەکردن. بەدەست ئیشارەتی بۆ کردن کە دەیەویٚ قسە بۆ خەڵکەکە بکات. [34]بەلام کە زانییان ئەو جوولەکەیە، بۆ ماوەی دوو کاژێر هەموویان بەیەکەوە هاواریان دەکردو دەیانووتەوە : (مەزنە ئەرتامیسی ئەفەسۆسیەکان!)

[35]لە دوایدا نووسەری کاروباری شارەکە توانی خەڵکەکە هێمن بکاتەوە، ووتی: (ئەی دانیشتووانی ئەفەسۆس، کیٚ هەیە دان نەنیٚ بەوەی ئەفەسۆس شاری پاسەوانی پەرستگای ئەرتامیسی خواژنی گەورە نییە لەگەڵ ئەو پەیکەرەی لە ئاسمان هاتۆتە خوارەوە؟ [36]لەبەرئەوەی بیروڕای جیاواز نییە لەم شتەدا، پێویستە هێمن بنەوەو بەخێرایی هیچ شتێك نەکەن. [37]ئێوەش ئەم دوو پیاوەتان هێناوە لەگەڵ ئەوەی پەرستگایان ڕووتنەکردۆتەوەو کفریان سەبارەت بە خواژنەکەمان نەکردووە. [38]بەلام ئەگەر دیمتریوسو هاوڕێیانی نارەزاییەکیان هەیە، ئەوا دادگاو دادپرسمان هەیە با نارەزاییەنامە

پێشکەش بەدادپرس بکەن. 39گەر هاتوو ناڕەزاییەکی کەتان هەبوو، لە کۆبوونەوەیەکی یاساییدا سەیر دەکرێ. 40چونکە هەموومان لەمەترسی داین، لەسەر دروستکردنی ئەم شڵەژانەو ئەوەی ئەمڕۆ ڕوویدا، ئێمە هیچ بەهانەیەکمان نییە بۆ ڕوونکردنەوەی ئەم کۆبوونەوەیە.) 41ئیتر بەم قسانە کۆمەڵەکەی ڕەوانەکرد.

پۆڵس لەمەکدۆنیاو یۆنان

20

دوای ئەوەی ئەو شڵەژانە لەئەفەسۆس تەواوبوو، پۆڵس قوتابیەکانی بانگ کرد، وورەی بەرزکردنەوەو ماڵئاوایی لێکردن، ئەوسا بەرەو ناوچەی مەکدۆنیا ڕۆیشت. 2 کاتێ بەو ناوچانەدا تێدەپەڕی، لە هەموو لایەك وورەیانی بەرز دەکردەوە. پاشان گەیشتە یۆنان، 3لەوێ سێ مانگی بەسەربرد، بەڵام کاتێ خۆی ئامادەکرد بەڕێگای دەریا بچێ بۆ سوریا، زانی جوولەکەکان پلانێکیان داناوە بۆ کوشتنی ئەوسا بڕیاریدا بەڕێگای مەکدۆنیا بگەڕێتەوە. 4لەگەشتەکە ئەمانەی لەگەڵ بوو: سوپاترۆسی کوڕی پیرۆ خەڵکی بیریە، ئەرستارخۆسو سەکوندۆسی تەسالۆنیکی، گایۆسی دەربەو تیمۆساوس، تیخیکۆسو تروفیمۆسی ناوچەی ئاسیا. 5ئەمانە پێشمان کەوتنو چاوەڕێیان کردین لەتروادا. 6بەڵام ئێمە دوای جەژنی فەتیرە، بەڕێگای دەریا چووین بۆ فیلیپی، پاش پێنج ڕۆژ گەیشتینە ترواستروادا، چووینە لایانو حەوت ڕۆژ لەوێ ماینەوە.

پۆڵس لەتراوس

7ڕۆژی یەكشەممە کۆبووینەوە بۆ نان لەتکردن، پۆڵس قسەی بۆ ئامادەبووانکرد، تا نیوەی شەو درێژەی بە ووتارەکەیدا، چونکە بەیانی دەیویست بڕوات. 8کۆبوونەوەکەمان لەژوورێك بوو لەنهۆمی سەرەوە، چرای زۆری لێ داگیرسابوو. 9لەوێدا گەنجێك هەبوو ناوی یوتیخۆس بوو لەناو پەنجەرەکەدا دانیشتبوو، خەوێکی قورس دایگرتبوو، پۆڵسیش بەردەوام بوو لەسەر ووتارە درێژەکەی، جا کوڕە لەنهۆمی سێهەم کەوتەخوارەوەو بە مردوویەتی هەڵیان گرتەوە. 10لێرە پۆڵس هاتەخوارەوە خۆیدا بەسەری، گرتیە باوەشیو ووتی: (مەپەشۆکێن، هێشتا ژیانی تیاداماوە!) 11دوایی پۆڵس چووە سەرەوەو نانی لەتکردو خواردی، ئیتر هەتا بەرەبەیان بەردەوام بوو لەووتارەکەی، پاشان لەوێ ڕۆیشت. 12ئەوسا کوڕەکەیان بەزیندوویەتی هێنا، ئەمەش دڵنەواییەکی گەورەبوو بۆیان.

کرداری نێرراوان 20

لە ترواداوە بۆ میلیتوس

[13]بەڵام ئێمە بەکەشتی بەرەو شاری ئەسۆس ڕۆیشتینو پێش پۆڵس کەوتین، لەوێ چاوەڕێی گەیشتنمان کرد بەپێی ئەو پلانەی بۆی دانابووین بە پێ بەدوامان بێت. [14]کاتێ پێمان گەیشت، لەگەڵ خۆمان بردمان، بەناو ئاو بەرەو بەندەری میتیلینی ڕۆیشتین. [15]لەوێش ڕۆیشتین، بۆ بەیانی گەیشتینە بەرامبەر خیۆس، بۆ ڕۆژی دووەمیش گەیشتینە سامۆس [دوای لەترۆگیلیۆن ماینەوە]. هەروەها لەڕۆژی سێهەم گەیشتینە میلیتۆس. [16]جا پۆڵس بڕیاری دابوو بەئەفەسۆسدا تێنەپەڕێت، نەوەك داوای لێبکەن ماوەیەك لەهەرێمی ئاسیا بمێنێتەوە، لەبەر ئەوەی پەلەی بوو بەڵکو بتوانێ لەڕۆژی پەنجاهەمین بگاتە قودس.

ووتەی پۆڵس بۆ پیرانی ئەفەسۆس

[17]لەمیلیتوسەوە پۆڵس ناردی بە شوێن پیرانی کۆمەڵی باوەڕدارانی ئەفەسۆس. [18] کاتێ گەیشتنە لای پێیووتن: (دەزانن هەڵسوکەوتم چۆن بوو لەگەڵتان بەدرێژایی ئەو کاتەی لەگەڵتان بەسەرمبرد، لەیەکەم ڕۆژەوە کە هاتمە ناوچەی ئاسیا، [19]خزمەتی خوداوەندم دەکرد بەفرمێسکی زۆرو بەملکەچییەوە، هەروەها دەزانن چەند ناخۆشیم تووش هات بەهۆی پیلانی جوولەکەکانەوە. [20]لەهەر شتێك سوودی هەبێ کەموکوڕیم نەکردووە لەگەڵتان، بەڵکو ماڵ بەماڵو بەئاشکرا بۆم باسکردوونو فێرمکردوون. [21]هەروەها شایەتیم بۆ جوولەکەو یۆنانیەکان داوە تا تۆبە لەلای خودا بکەنو باوەڕبهێنن بەعیسای خوداوەندمان. [22]جا ئەمڕۆ بەڕۆحی پیرۆزەوە بەستراومو دەچم بۆ قودس، لەوێ نازانم چی دێتە ڕێم. [23]ڕۆحی پیرۆز لەهەموو شارێك بۆی ڕۆیشتووم ئاگاداری کردووم لەو گرتنو ناخۆشیانەی چاوەڕێم دەکات. [24]بەڵام نرخم بۆ ژیانی خۆم دانەناوە، خۆشم بەگرانبەها دانانێم، تا بەخۆشییەوە ئەم پێشبڕکێیەو ئەو خزمەتەی لەعیسای خوداوەند وەرمگرتووە تەواوی بکەم، هەتا شایەتی بۆ مزگێنی بەرەکەتی خودا بدەم. [25]ئێستا من دەزانم لەئەمڕۆ بەدواوە دەموچاوم نابینن، ئێوە ئەوانەن کە بەناو هەمووتان دەگەڕامو پاشایەتی خودام ڕادەگەیاند. [26]لەبەرئەوە ئەمڕۆ شایەتی بۆ هەمووتان دەدەم، من لەخوێنی هەمووتان بێتاوانم، [27]چونکە دوانەکەوتم لەڕاگەیاندنی هەموو مەبەستەکانی خودا بۆتان.

[28](کەواتە ئاگاتان لەخۆتانو لەمێگەل بێ ئەوەی ڕۆحی پیرۆز ئێوەی وەك چاودێر بۆ داناوە، تا شوانی کۆمەڵی باوەڕدارانی خودا

بکەن ئەوەی بەخوێنی ڕۆڵەکەی بەدەستی
هێناوە. 29من دەزانم پاش ڕۆیشتنم گورگی
ڕفێنەر دێنە ناوتان، بەزەییان بە مێگەلەکە
نایەتەوە. 30هەروەها لەناوتان چەند کەسێك
پەیدا دەبن ڕێگای خواروچەوت فێر دەکەن،
تا قوتابیەکان بۆلای خۆیان ڕاکێشن. 31
لەبەرئەوە ئێشك بگرنو بیربکەنەوە، من بۆ
ماوەی سێ ساڵ شەو و ڕۆژ بە فرمێسکەکانی
چاوم ئامۆژگاری یەکە یەکەتانم دەکرد. 32جا
ئێستا دەتاندەمە دەست خوداو ووشەی
بەرەکەتی، ئەو توانای ئەوەی هەیە بنیادتان
بکاتو لەگەڵ ئەوانەی پیرۆزکراون میراتتان
پێبەخشێ.
33(ڕۆژێ من حەزم لەزیو یا زێڕ یا جلی
کەس نەکرد. 34ئێوە دەزانن من بەم دوو
دەستە ئیشم کردووە تا پێویستی خۆمو
هاوڕێکانم بەدەست بهێنم. 35من بەڕوونی بۆم
دەرخستن چۆن پێویستە ڕەنج بدەن، تا
یارمەتی نەداران بدەنو ووشەکانی عیسای
خوداوەندتان بیربکەوێتەوە کە دەڵێ:
(بەخشین پیرۆزترە لەوەرگرتن.) 36دوای ئەم
قسانە پۆلس لەگەڵ هەموویان چۆکیداداو
نوێژیکرد. 37ئەوسا هەموویان زۆر گریان،
باوەشیان کرد بەپولسداو بەگەرمی
ماچیانکرد. 38ئیتر زۆر دڵتەنگ بوون،
بەتایبەتی چونکە پێیووتن جارێکی کە
دەموچاوی نابیننەوە، ئینجا تا لای کەشتیەکە
لەگەڵی ڕۆیشتن.

پێشبینیەکان دەربارەی ئازاری پۆلس

21
کاتێ کە لەیەکتری جیابووینەوە، بەڕێکی
بەڕێگای دەریادا بەرەو کوس ڕۆیشتین. بۆ
ڕۆژی داهاتوو گەیشتینە دورگەی ڕودس
لەوێشەوە بەرەو دورگەی پاترا ڕۆیشتین، 2
لەوێ کەشتیەکمان بینی بۆ فینیقیە دەچوو،
سواری بووینو ڕۆیشتین. 3کاتێ دورگەی
قوبروسمان بینی بە دەستە چەپ بەجێمان
هێشت، جا بەردەوام بووین لەگەشتەکەمان
بەرەو سوریا، ئەوسا گەیشتینە بەندەری سورو
لێی دابەزین، چونکە کەشتیەکە لەوێ
بارەکەی بەتاڵ دەکرد. 4کاتێ لەوێ
قوتابیەکانمان دۆزیەوە، حەوت ڕۆژ لایان
ماینەوە، ئەوانیش بەهۆی ڕۆحی پیرۆزەوە
ئامۆژگاری پۆلسیانکرد نەڕوات بۆ قودس.
5کاتێ ماوەی مانەوەمان لایان تەواو بوو
ڕۆیشتین تا گەشتەکەمان تەواو بکەین،
تادەرەوەی شار خۆیانو ژنو منداڵیان
لەگەڵمان هاتن. لەسەر قەراغی دەریا
چۆکمانداداو نوێژمان کرد، 6جا یەکترمان
بەخودا سپارد، سواری کەشتیەکە بووین،
ئەوانیش گەڕانەوە بۆ ماڵەکانیان.

7جا کە بەردەوام بووین لە گەشتەکەمان،
لەشاری سورەوە ڕۆیشتین بۆ شاری پتولمایس،
لەوێ سلاّومان لەبرایان ێکردنو ڕۆژێك
لەلایان ماینەوە. 8بۆ ڕۆژی داهاتوو چووین
بۆ شاری قەیسەریە بەمیوانی لەماڵی فیلپۆسی
مزگێنیدەر ماینەوە، کە یەکێك بوو لەو
حەوت خزمەتکارەکە، 9ئەویش چوار کچی
هەبوو بەووشەی خودا دەدوان. 10پاش
ئەوەی ئێمە چەند ڕۆژێك لەوێ بووین، ئینجا
لەناوچەی یەهودیەوە یەکێك هات ناوی
ئاگابۆس بوو پەیامبەری خودا بوو. 11
پشتێنەکەی پۆڵسی هەڵگرت، دەستو قاچی
خۆی پێبەستەوەو ووتی: (ڕۆحی پیرۆز دەڵێ
خاوەنی ئەم پشتێنە، جوولەکەکان بەم شێوەیە
لەقودس دەیبەستنەوە، دەیدەنە دەستی
بێگانەکان.) 12کاتێ ئەمەمان بیست، ئێمەو
ئەوانەی دانیشتووی ئەوێ بوون، داوامان
لەپۆڵس کرد نەچێ بۆ قودس، 13بەڵام ئەو
پێیووتین: (ئەوە چیتانە دەگرینو دڵم
دەشکێنن؟ من ئامادەم نەك تەنها بەند بکرێم،
بەڵکو لەبەر ناوی عیسای خوداوەند لە
قودس بشمرم.) 14ئیتر نەمانتوانی ڕازی
بکەین، بێدەنگ بووینو ووتمان: (با
بەخواستی خوداوەند بێ.) 15دوای ماوەیەك
خۆمان ئامادەکردو بەرەو قودس ڕۆیشتین، 16
لەگەڵ هەندێ لەقوتابیانی شاری قەیسەریە،
ئێمەیان بردە ماڵی مەناسونی قوبروسی کە
قوتابیەکی کۆن بوو، تا لەوێ بمێنینەوە.

لەقودس

17کاتێ گەیشتینە قودس، برایان بە
خۆشیەوە پێشوازیان لێکردین. 18ڕۆژێ
دوای گەیشتنمان پۆڵس لەگەڵمان هات بۆ
لای یاقوب هەموو پیرانیش لەوێ بوون. 19
پۆڵس سلاّوی لێکردن، ئەوسا یەك لەدوای
یەك هەواڵی هەموو ئەو شتانەی دانێ کە
خودا کردوویەتی لەنێوان ئەوانەی جوولەکە
نین بەهۆی خزمەتی ئەو. 20کاتێ ئەم
هەواڵانەیان بیست، ستایشی خودایان کردو
پێیانووت: (ئەی برا دەبینی چۆن هەزاران
جوولەکە باوەڕیان هێنا، هەموویان دڵگەرمن
بۆ شەریعەتی موسا. 21وایان بیستووە کە تۆ
ئەو جوولەکانەی لەنێوان بێگانەدا دەژین
بانگیان دەکەیت بۆ هەڵگەڕانەوە لە
شەریعەتی موسا، هەروەها ڕایاندەسپێری
منداڵەکانیان خەتەنە نەکەنو پەیڕەوی
خووڕەوشتی باوباپیریان نەکەن. 22کەواتە
دەبێ چی بکرێ، چونکە بێگومان هەواڵی
هاتنت دەبیستن؟ 23جا ئەوە بکە کە پێت
دەڵێین: چوار پیاومان لایە نەزریان لەسەرە،
24بیانبە بۆ پەرستگاو خۆت پاك بکەوە
لەگەڵیان، نرخی سەرتاشینەکەیان بۆ بدە،

ئەوسا هەموو دەزانن ئەوەی دەربارەی تۆ
بیستوویانە ڕاست نییە، تۆش وەك ئەوان
لەسەر شەریعەت دەڕۆیت. 25بەڵام بۆ ئەو
باوەڕدارانەی ناجوولەکەن، نامەیەکمان
ناردووە تیایدا ڕامانسپاردون ئەو قوربانیانەی
بۆ بتەکان دەکرێ نەیخۆن، هەروەها خوێن‌و
گۆشتی ئەو ئاژەڵانەی خنکێنراون‌و داوێن
پیسیش نەکەن.)
26ڕۆژێ دوای ئەوە پۆڵس چوار
پیاوەکەی برد، پاش ئەوەی خۆی پاککردەوە
لەگەڵیان، چوو بۆ پەرستگا هەتا ئەو بەروارە
تۆمار بکات کە هەفتەی پاکبوونەوە کۆتایی
پێ دێت، هەروەها لەجیاتی هەر یەکێکیان ئەو
قوربانییەی پێویستە پێشکەشی بکات.

گرتنی پۆڵس

27کاتێ خەریك بوو حەوت ڕۆژی
پاکبوونەوە تەواوبێ، هەندێ جوولەکەی
ناوچەی ئاسیا پۆڵسیان بینی لەپەرستگا،
خەڵکەکەیان هانداو گرتیان، 28ئینجا
هاواریانکرد: (فریاکەون ئەی پیاوانی
ئیسرائیل! ئەمە ئەو پیاوەیە لەهەموو لایەکەوە
خەڵك فێری شتێك دەکات دژی گەلو
شەریعەتەکەمان‌و ئەم شوێنەش، تەنانەت یۆنانی
هێناوە بۆ پەرستگاو ئەم شوێنە پیرۆزەی گڵاو
کردووە!) 29ئەمەیان ووت چونکە
ترۆفیمۆسی خەڵکی شاری ئەفەسۆسیان
لەگەڵ پۆڵس بینی بوو، جا وایانزانی لەگەڵ
خۆی بردوویەتی بۆ پەرستگا.
30ئەوسا هەموو خەڵکی شار وورووژان،
خەڵکەکە پەلاماری پۆڵسیانداو ڕایانکێشایە
دەرەوەی پەرستگا، یەکسەر دەرگاکەیان
داخست، 31کاتێ ئەوان هەوڵی کوشتنیان
دەدا، فەرماندەی ڕۆمانی بیستی کەوا قودس
هەمووی وورووژاوە. 32دەستبەجێ کۆمەڵێ
سەربازو سەرپەلێکی بردو خێرا بۆ لایان
ڕۆیشت. کاتێ جوولەکەکان فەرماندەو
سەربازەکانیان بینی وازیان هێنا لەلێدانی
پۆڵس. 33ئیتر فەرماندەکە لێی نزیکبووەوەو
گرتی، فەرمانیدا بە سەربازەکانی بە دوو زنجیر
بیبەستنەوە، دەیویست بزانێ ئەمە کێیەو چی
کردووە، 34بەڵام هەندێکیان شتێکیان
دەووت‌و هەندێکی کەیان شتێکی کە. جا کە
نەیتوانی ڕاستی شتەکە دەربخات بەهۆی
وورووژانی خەڵکەکەوە، فەرمانیدا پۆڵس ببرێ
بۆ سەربازگە. 35کاتێ سەربازەکان گەیاندیانە
سەر پێپلیکانەکان ناچاربوون هەڵیگرن تا
ڕزگاری بکەن لەدەستی خەڵکەکە، 36چونکە
ئەو خەڵکەی کۆببونەوە دوای کەوتن‌و
هاواریان دەکرد: (با لەناوبچێ!)
37پێش ئەوەی پۆڵس بچێتە سەربازگەکە،
بە فەرماندەکەی ووت: (ئایا دەتوانم شتێکت

پـیێ بڵـێم؟) فەرماندەکـە لـێی پرسی: (چۆن! یۆنانی دەزانی؟) 38کەواتە تۆ ئەو پیاوە میسریە نیـت ماوەیـەك لەمەوبـەر ئـاژاوەی نایـەوە، بەچـوار هەزار پیاوکوژەوە چوو بۆ بیابان! 39 ئەوسـا پۆڵس ووتی: (نەخێر، من جوولـەکەی تەرسوسـم کە شارێکی بەناوبانگە لە ناوچەی کیلیکـیە. داوات لێ‌دەکەم رێگام بدەی قسە لەگـەڵ خەڵکەکـە بکەم.) 40ئیتر فەرماندەکە رێگـایدا، پۆڵـس لەسـەر پێپلـیکانەکان راوەسـتا، بەدەست نیشانەی دا بە خەڵکەکە، کـاتێ بێ‌دەنگـی بـاڵی کێشـا بـەو نـاوە، دەسـتی‌کرد بەقسـەکردن بۆیـان بـەزمانی عیبریو ووتی:

بەرگری پۆڵس
22

(ئـەی برایانو باوکان، ئێستا گوێ بگرن لەو بەرگریـیەی لـەخۆمی دەکەم.) 2کاتێ گوێیان لێبـوو بەزمانی عیبری قسەیان لەگەڵ دەکات زیاتـر بێ‌دەنـگ بوون، ئەویش ووتی: 3(من پـیاوێکی جوولـەکـەم، لەشـاری تەرسوسـی کلیکـیە لەدایکبووم، لەم شارە گەورە بوومو لەژێردەسـتی گەمالائیل فێرکراوم بە شێوەیەك بەتـەواوی دەگونجـێ لەگـەڵ شـەریعەتی باوباپیرانمان. زۆر بەپەرۆش بووم بۆ کاروباری خودایـی، وەك هـەر یەکێك لە ئێوە ئەمڕۆ. 4 ئـەم رێگایـەم چەوسـاندەوە تـا رادەی مردن، ئەوانـەی ئەم رێگایەیان گرتبوو لە ژنو لەپیاو دەمگـرتنو دەمخسـتنە بەندیخانـەوە. 5سەرۆك کـاهینو ئەنجوومـەنی پیران شایەتی راستی ئەم قسـەیەن. نامـەم لـەوان وەرگـرت بـۆ برایان لەدیمەشـق، تا [باوەڕداران بە عیسا] بهێنم بۆ قودسو سزای خۆیان وەرگرن.

6کـاتێ گەیشـتمە نزیك دیمەشق، نیوەڕۆ بـوو، لەپـڕ رووناکـیەکی گەورە لە ئاسمانەوە لەدەوروبـەرم پرشنگی دایەوە، 7کەوتم بەسەر زەوی، گوێـم لەدەنگـێك بـوو پـێی‌ووتم: (شـاول شـاول، بۆ دەمچەوسێنیەوە؟) 8منیش لـێم پرسی: (تـۆ کـێی گەورەم؟) لەوەڵامدا ووتـی: (مـن عیسـای ناسـیریم ئـەوەی تـۆ دەیچەوسـێنیەوە). 9ئەوانـەی لەگـەڵم بـوون رووناکیەکەیان بینی، بەڵام گوێیان لەوە نەبوو کـە قسـەی لەگـەڵ دەکـردم. 10ئیـنجا لـێم پرسـی: (ئـەی خوداوەنـد چی بکەم؟) ئەوسا خوداوەنـد وەڵامـی‌دامـەوە: (هەسـتە بـڕۆ بۆ دیمەشـق، لـەوێ پێـت دەوتـرێ چی پێویستە لەسـەرت بـیکەی.) 11ئـیتر ئەوانەی لەگەڵم بوون دەستیان گرتم تا منیان گەیاندە دیمەشق، چونکە نەمدەبینی لەبەر تیشکی رووناکیەکە.

12لـە دیمەشـق پـیاوێك هـەبوو نـاوی حـەنانـیا بـوو، خوانـاس بـوو بەو شێوەیەی شـەریعـەت دەیـەوێ، هـەموو جوولـەکـەی

دیمەشق شایەتییەکی باشیان لەسەر دەدا. 13 هات بۆ لام، وەستاو ووتی: (شاولی برام ببینە.) دەستبەجێ چاوم ڕوونا کی تێکەوتو ئەوم بینی، 14 ئینجا پێیووتم: (خودای باوباپیرانمان پێشتر هەڵیبژاردووی هەتا مەبەستی بزانی، هەروەها ئەو ڕاستودروستە ببینیو گوێت لەووشەی دەمی ئەو بێ. 15 چونکە تۆ بۆی دەبی بەشایەت لەبەردەم هەموو خەڵك، بەوەی بینیتو بیستت. 16 ئێستا بۆ خۆت دوادەخەیت هەستە با لەئاوهەڵبکێشرێتو گوناهەکانت بشۆرێنەوە بە بانگ کردنی ناوی خوداوەند.)

17 دواتر گەڕامەوە بۆ قودس. کاتێ لەپەرستگا نوێژم دەکرد لەهۆشی خۆم چووم، 18 خوداوەندم بینی پێیووتم: (قودس بەخێرایی بەجێبهێڵە، چونکە دانیشتووانی هیچ شایەتییەك سەبارەت بەمن وەرناگرن.)

19 ئەوسا پێم ووت: (ئەی خوداوەند، ئەوان دەزانن من لەهەموو کەنیشتەکان بەدوای ئەوانە دەگەڕام کە باوەڕیان پێت هەبوو، تا بەندیان بکەمو بەقامچی لێیان بدەم. 20 من لەوێ ئامادەبووم کاتێ ئیستفانۆسی شایەتی تۆ کوژرا، ڕازی بووم بە کوشتنیو پارێزگاری جلوبەرگی بکوژەکانم کرد.) 21 بەڵام پێی ووتم: (هەستە بڕۆ دەتنێرم بۆ شوێنێکی دوور، بۆ لای ناجوولەکەکان.)

22 ئەوانەی لەوێدا بوون تا ئەم خاڵە گوێیان گرت، ئینجا هاواریانکرد: (ئەم پیاوە لەسەر ڕووی زەوی مەهێڵە! شایانی ژیان نییە!) 23 ئینجا خەڵکەکە دەستیان کرد بەهاوارکردنو جلەکانیان دڕاندو خۆڵیان هەڵدا بەهەوادا. 24 ئەوسا فەرماندەکە فەرمانیدا بەسەربازەکانی تا پۆڵس ببەن بۆ سەربازگەو لەژێر قامچی لێی بکۆڵنەوە، هەتا هۆی ئەو هەموو هاوارکردنە بزانێ کە دژی دەکرێ.

پۆڵس هاوڵاتیەکی ڕۆمانییە

25 کاتێ سەربازەکان بەستیانەوە تا بەقامچی لێیبدەن، بەسەرپەلەکەی ووت کە لەتەنیشتیەوە وەستا بوو: (ئایا یاساییە بەقامچی لە هاوڵاتیەکی ڕۆمانی بدەن پێش دادگاییکردنی؟) 26 کاتێ سەرپەلەکە گوێی لەمەبوو ڕۆیشت بۆ لای فەرماندەکەو ئەمەی پێ ڕاگەیاندو ووتی: (تۆ دەتەوێ چی بکەیت؟ ئەم پیاوە ڕۆمانیە!) 27 ئەوسا فەرماندەکە خۆی چوو بۆ لای پۆڵسو لێی پرسی: (بەڕاستی تۆ ڕۆمانی؟) وەڵامیدایەوە: (بەڵێ.) 28 فەرماندەکە ووتی: (من پارەیەکێ زۆرمدا هەتا ڕەگەزنامەی ڕۆمانیم وەرگرت.) پۆڵس

ووتی: (بەڵام من بەڕۆمانی لەدایك بووم.) 29
ئەو سەربازانەی پێیان ڕاگەینرا بوو بەزەبری
قامچی پرسیاری لێبکەن دەستبەجێ لێی
دوورکەوتنەوە، فەرماندەکەش ترسا کە
بەکۆت‌و زنجیر بەستبوویەوە، دوای ئەوەی
بۆی دەرکەوت ڕۆمانییە.
30 بەڵام بۆ بەیانی فەرماندەکە ویستی
سەیری ڕاستی ئەو تاوانە بکات کە
جوولەکەکان خستویانەتە پاڵ پۆڵسەوە، ئیتر
کۆتو زنجیرەکەی کردەوە، فەرمانیدا سەرۆك
کاهینەکانو هەموو ئەندامانی ئەنجوومەنی
جوولەکە بهێنن ئەوسا پۆڵسی بانگ‌کردو
لەناوەڕاستیان ڕایگرت.

پۆڵس لەئەنجوومەنی جوولەکە

23

پۆڵس ڕوانیە ئەنجوومەنکەو ووتی: (ئەی
برایان، من بەویژدانێکی پڕ لەڕەزامەندییەوە
تاکو ئەمڕۆ لەگەڵ خودا ژیاوم) 2 لێرەدا
حەنانیای سەرۆك کاهین فەرمانیدا بەوانەی
لەنزیکی وەستابوون تابکێشن بەدەمی
پۆڵسدا، 3 پۆڵس پێی‌ووت: (خودا لێتدەدا،
ئەی دیواری گۆڕستانی سواخدراو بەگەچ!
چۆن دانیشتووی حوکم دەدەی بەسەرم بەپێی
شەریعەت، کەچی خۆشت بەرپێچی شەریعەت
دەکەیت‌و فەرمانی لێدانم دەردەکەیت؟) 4
ئەوانەی لەوێدا وەستابوون پێیان ووت: (ئایا
جنێو بەسەرۆك کاهینی خودا دەدەی؟) 5
پۆڵس لەوەڵامدا ووتی: (ئەی برایان نەمزانیوە
سەرۆك کاهینە، چونکە لەکتێب باسکراوە {
نەفرەت لەسەرۆکی گەلەکەت مەکە}.)
6 پۆڵس دەیزانی هەندێ لەئەندامانی
ئەنجومەنەکە سەدوقین‌و هەندێکی کەیان
فەریسین، لەکۆڕەکە هاواری‌کرد: (ئەی
برایان، من فەریسی کوڕی فەریسیم، ئێستا
حوکم بەسەرم دەدرێ، چونکە هیوام
هەستانەوەی مردووانە.) 7 ئیتر ناکۆکی کەوتە
نێوان فەریسی‌و سەدوقیەکانی ئەندامانی
ئەنجومەنەکەو بوون بەدوو بەش. 8 چونکە
سەدوقیەکان دانیان بە هەستانەوەو فریشتەو
ڕۆح نەدەنا، بەڵام فەریسیەکان باوەڕیان بەمانە
هەمووی هەبوو. 9 دوایی دەنگ بەرزبووەوە،
هەندێ لەمامۆستایانی شەریعەتی فەریسی
هەستان، بەتوندی نارەزاییان دەربڕی‌و
ووتیان: (تاوان لەم پیاوەدا نابینین، لەوانەیە
ڕۆح یاخود فریشتە لەگەڵی دوابێ!)
10 ناکۆکییەکە پەرەی‌سەند تەنانەت
فەرماندەکە ترسا کەوا پۆڵس بکەن بە
دووکەرتەوە، فەرمانی‌دا بەسەربازەکان بڕۆن
لە نێوانیان بیرفێنن‌و بیگەڕێننەوە بۆ
سەربازگە. 11 جا شەوێك دوای ئەوە
خوداوەند دەرکەوت بۆ پۆڵسý‌و

پـــێی ۆووت: (وورەت بــــەرزبێ، چـــۆن لــەقودس شایەت بووی بۆم، لەرۆماش دەبێ شایەتیم بۆ بدەی.)

پیلانی جوولەکە بۆ کوشتنی پۆڵس

[12]کـاتێ ڕۆژهــەڵات هــەندێ جوولەکە پیلانــیان ڕێکخســت، ســوێندیان خــوارد، نەخۆنو نەخۆنەوە هەتا دەیکوژن. [13]ئەوانەی لەم پیلانەدا بوون زیاتر لە چل پیاو بوون. [14] ئینجا چوونە لای سەرۆك کاهینەکانو پیران، پێیان ووتن: (سوێندمان خواردووە نەخۆینو نەخۆیـنەوە هەتا پۆڵس دەکوژین.) [15]چونکە ئــێوە ئــەندامی ئەنجوومـــەنن داوابکـــەن لەفەرماندەکـە، پۆڵس بهێنێ بۆ ئێرە بەبیانوی ســـەیرکردنەوەی مـەســـەلەکە بەووردتـــر، ئەوســا ئـێمــە ئــامـادە دەبـین بۆ کوشتنی پـێش ئـەوەی بگـات.) [16]بـەڵام هەواڵی ئەم پــیلانە گەیشــتە لای خوشــکەزای پۆڵـــس، ئـەویش چـوو بـۆ سەربازگەو هەواڵی ئەمەی دایـە. [17]جـا پۆڵـس یەکێك لەسەرپەلەکانی بـانگکـردو داوای لـێکرد خوشـکەزاکەی بـباتە لای فەرماندەکە تاکو هەواڵێکی بداتێ. [18]ئـەویش بـردیە لایو فەرماندەکـەو ووتی: (پۆڵســـی بەندکـــراو بانگیکـــردمو داوای لێکـردم ئـەم کـوڕە بهێـنمە لات، چـونکە شـــتێکی هەیــە دەیــەوێ پێــت بڵــێ.) [19] فەرماندەکە دەستی کوڕەکەی گرتو بەتەنها بـردیە ئـەولاوە، لـێی پرسـی: (ئەو شتە چیە دەتــەوێ پــێمی بڵــێی؟) [20]ئــەویش ووتــی: (جوولەکــەکان پیلانێکـیان داناوە بۆ پۆڵس، داوات لێۆدەکــــەن بیهێــــنی بـــــۆ ئەنجوومەنەکـەیان، بەبـیانوی سەیرکردنەوەی مەســـەلەکەی، [21]بــەڵام تـۆ ڕازی مەبـە بـە داواکاریەکـەیان، چـونکە لــەناو ئەوان زیاتر لەچــل پـیاو بەڵێنـیان داوە هــیچ نــەخۆنو نەخۆنــەوەو خۆیان لەبۆسە ناوە بۆ کوشتنی، ئێســتا ئــەوان ئامــادەنو چــاوەڕێی بــڕیارن لەتۆوە.)

[22]فەرماندەکـە بە گەنجەکەی ووت: (ئەم هەواڵەی بە منت گەیاندووە بەکەسی مەڵێ.)

ناردنی پۆڵس بۆ لای فیلیکس

[23]ئیــــنجا فەرماندەکــــە دووان لــــەو ســەرپەلانەی لای بوون بانگیکردنو ووتی: (دووســـەد ســـەرباز لەگـــەڵ حەفـــتا ســـوارو دووســـەد شمشـێر هەڵگــر ئامادەکــەن، تــا ئەمـــشـــەو لـــەکاژێـری نـۆی ئێوارە بڕۆن بۆ شــاری قەیســەریە. [24]لەگــەڵ هەندێ ئەسپ تــا پۆڵــس هەڵگــرێو بەساغی بیگەێنێتە لای فیلیکســی فەرمانڕەوا.) [25]نامەیەکی لەگەڵی نــاردو ئەمـــەی تــیادا نووســی بـــوو: [26] لەکـــلودیۆس لیسیاسەوە:

سلاو، بۆ بەڕێز فیلیکسی فەرمانڕەوا: 27
ئەم پیاوە جوولەکەکان گرتبوویان، هەوڵی
کوشتنی دەدەن. کاتێ زانیم ڕۆمانییە خێرا
لەگەڵ هەندێ سەرباز چووم بۆ لایو
ڕزگارم کرد. 28 ویستم ئەو تاوانە بزانم
کە پێیان تاوانبارکردووە، جا بردمە لای
ئەنجوومەنەکەیان، 29 ئەوسا بۆم دەرکەوت
تاوانەکەی تایبەتە بەکاروباری شەریعەت.
هەروەها تاوانێکی وای نەکردووە شایانی
مردن یاخود بەندیخانە بێت. 30 دیسان بۆم
دەرکەوت کۆمەڵێ لەجوولەکە پیلانیان
داناوە بۆ کوشتنی، جا بەخێرایی ناردمە لای
تۆ، فەرمانم دا بەوانەی شکاتیان هەیە
لەسەری شکاتەکەیان بهێننە لای تۆ.)

31 بەم شێوەیە سەربازەکان بەشەو
پۆڵسیان برد بۆ ئەنتیپاتریس، بەپێی ئەو
ڕێنماییەی پێیان درابوو. 32 ئیتر بۆ بەیانی
گەڕانەوە بۆ سەربازگە، سوارەکانیان
بەجێهێشت تا لەگەڵ پۆڵس بڕۆن بۆ
قەیسەریە. 33 ئەوانیش لەوێ لەگەڵ
نامەکە دایانەدەست دادوەر. 34 کاتێ نامەکەی
دەخوێندەوە، پرسی خەڵکی چ ناوچەیەکە.
کە زانی خەڵکی کیلیکیەیە، 35 پێیووت:
(گوێت لێ دەگرم کاتێ ئەوانەی شکاتیان
لێکردووی هاتن بۆ ئێرە.) فەرمانیدا پۆڵس
بخەنە کۆشکی هێرۆدس لەژێر چاودێری.

شکاتی جوولەکەکان دژی پۆڵس

24

پاش پێنج ڕۆژ حەنانیای سەرۆك کاهینو
هەندێ پیرانو پارێزەرێك ناوی تەرتولس
بوو، چوونە لای فەرمانڕەوا تا شکات
لەپۆڵس بکەن. 2 کاتێ پۆڵس بانگکرا، ئیتر
تەرتولس دەستیکرد بەتاوان خستنە پاڵیو
ووتی: (ئەی فیلیکسی پایەبەرز، لە ئاشتییەکی
زۆر داین بەهۆی تۆوە، گەلەکەشمان
گوزەرانێکی باشی هەیە لەسایەی داناییەکەت،
3 بە سوپاسێکی زۆرەوە لەهەموو کاتو
شوێنێك پێشوازی لەمە دەکەین. 4 بەڵام تا
زیاتر ماندووت نەکەم، داواکارم بەنیانی
خۆت گوێ لەپوختەی قسەکانم بگریت. 5
بینیمان ئەم پیاوە گێرەشێوێنیو ئاژاوە دەنێتەوە
لەناو جوولەکەکان لەهەموو جیهاندا،
هەروەها پێشەوایەتی ڕێبازی ناسری دەکات.
6 جا کاتێ هەوڵیدا پەرستگا گلاو بکات،
گرتمان. [ئیتر ویستمان بەپێی شەریعەتی
خۆمان حوکم بەسەری بدەین. 7 بەڵام
لیسیاسی سەرۆکفەرماندە هاتو بەزەبری هێز
لەدەستی سەندین، 8 بۆ لای تۆی ناردو
فەرمانیدا بەناحەزەکانی تا شکاتی خۆیان بهێننە
لای تۆ.] جا ئێستا دەتوانی دڵنیابی لەڕاستی
شکاتەکەمان، گەر بێتو هەستی بە
لێکۆڵینەوەی ئەم مەسەلەیە لەگەڵ ئەو.) 9

جوولەكەكانیش لایەنگیریان كردو ووتیان، ئەمانە هەمووی ڕاستە.

پۆڵس بەرگری لەخۆی دەكات

[10]فەرمانڕەوا دەستی بۆ پۆڵس ڕاكێشا تا بەرگری لەخۆی بكات، ئەویش ووتی: (من دەزانم تۆ چەند ساڵێكە دادوەری لەكاروباری گەلە، لەبەرئەوە بەهەموو ئاسودەییەك بەرگری لەخۆم دەكەم. [11]دەتوانی دڵنیابی، دوانزە ڕۆژ تێپەڕی نەكردووە بەسەر هاتنم بۆ قودس بۆ خودا پەرستن. [12]نەیان بینیوم لەپەرستگا بێنەوبردە لەگەڵ یەكێك بكەم، یاخود گەل هانبدەم بۆ ئاژاوەنانەوە لەكەنیشتەكان یا لەهەر شوێنێكی شار. [13] ئەوان ئێستا ناتوانن لەبەردەمی تۆ ڕاستی ئەو تاوانانە بسەلمێنن. [14]بەڵام من لەبەردەمت دانی پیادەنێم كەوا خودای باوباپیران دەپەرستم، بەپێی ئەو ڕێگایەی ناوی دەبەن بە ڕێبازی گومڕا، هەروەها باوەڕم هەیە بە هەموو ئەوەی لەشەریعەتو پەرتووكی پێغەمبەران نووسراوە، [15]منیش هەمان هیوام بەخودا هەیە كە ئەم پیاوانەش هەیانە، ئەوەش هەستانەوەی مردووانە بە ڕاستودروستانو خراپەكارانیشەوە. [16]جا لەبەرئەوە منیش خۆم ڕادەهێنم هەتا هەمیشە بە ویژدانێكی پاك بەرامبەر بە خوداو خەڵك بژیم.

[17]دوای ئەوەی چەند ساڵێك لەقودس دوور بووم، بۆی گەڕامەوەو هەندێ پیتاكم بۆ گەلەكەم هێنا، قوربانیشم پێشكەشýكرد. [18]كاتێ هەستام بەخۆ پاككردنەوە، هەندێ جوولەكەی ناوچەی ئاسیا بینیمیان لەپەرستگا، بەڵام لەناو هیچ كۆڕێكو لەهیچ ئاژاوەیەك نەبووم. [19]دەبوایە بهاتنایە لاتو شكاتم لێ بكەن، گەر شتێكیان هەبووایە دژی من. [20]یان با ئەمان بڵێن چ تاوانێكیان لەمندا دۆزیەوە، كاتێ لەبەردەم ئەنجوومەنەكەیان وەستابووم، [21]جگە لەوەی لەبەردەمیان ڕوونم كردەوە كاتێ هاوارم كرد: ئێوە ئەمڕۆ حوكم بەسەرم دەدەن، چونكە باوەڕم بە هەستانەوەی مردووان هەیە!)

پۆڵس لەبەندیخانەی قەیسەریە

[22] چونكە فیلیكس شارەزاییەكی زۆری هەبوو دەربارەی ئەم ڕێگایە، كاتێ گوێی لەبەرگری پۆڵس بوو فەرمانی حوكمدانی ڕاگرتو ووتی: (كاتێ لیسیاسی فەرماندە بێت بۆ ئێرە سەیری شكاتەكەتان دەكەم.) [23]ئینجا فەرمانی بەسەرپەلەكەدا پۆڵس بخاتە ژێر چاودێری، بەڵام بە شێوەیەك هەندێ سەربەستی هەبێ، هەروەها ڕێگای هاوڕێیەكانی بدەن دیدەنیو خزمەتی بكەن.

[24] پاش چەند ڕۆژێك فیلیكس هاتو

دروسیلای ژنی لەگەڵ بوو، کە جوولەکە بوو، پۆڵسی بانگ‌کردو گوێی لەقسەکانی گرت لەبارەی باوەڕ بە عیسای مەسیح. [25] کاتێ پۆڵس لەبارەی ڕاستودروستیو خۆڕاگرتنو سزای دوارۆژ دەدوا، فیلیکس ترسا، بەپۆڵسی ووت: (ئێستا بڕۆ، کەی کاتم هەبوو جارێکی دیکە بانگت دەکەمەوە.) [26]فیلیکس هیوای ئەوە بوو پۆڵس هەندێ پارەی بداتێ، جا لەبەرئەوە زۆر بانگی دەکردو قسەی لەگەڵ دەکرد. [27] دوو ساڵ تێپەری کرد. لەدواییدا پورکیوس فستوس دانرا بە فەرمانڕەوا لەجێی فیلیکس. بەلاّم فلیکس دەیویست ڕەزامەندی جوولەکەکان بەدەست بهێنێ، بۆیە پۆڵسی لەبەندیخانە هێشتەوە.

مەسەلەی پۆڵس لەلای قەیسەر
25

کاتێ فستوس هاتە سەر تەختی فەرمانڕەوایی، دوای سێ ڕۆژ لە شاری قەیسەریەوە سەرکەوت بۆ قودس، [2]سەرۆك کاهینەکانو گەورە پیاوانی جوولەکە هاتنە لایو دژ بە پۆڵس شکاتیان پێشکەش کردو لێی پاڕانەوە، [3]چاکەیەکیان لەگەڵ بکات بەوەی پۆڵسیان بۆ بنێرێ بۆ قودس. چونکە لەسەر ڕێگا بۆسەیان بۆ نابۆوە تا بیکوژن. [4]فستوس وەلاّمی دانەوە پۆڵس بە بەندکراوی لەشاری قەیسەریە دەمێنێتەوە، بەلاّم خۆی پاش ماوەیەکی کورت دەگەڕێتەوە بۆ ئەوێ. [5] ئینجا ووتی: (باگەورەکانتان بێن لەگەڵم، گەر بێتو ئەم پیاوە تاوانێکی لەسەر بێت، با لەبەردەمم تاوانباری بکەن.)

[6]دوای ئەوەی فستوس لە قودس چەند ڕۆژێکی بەسەربرد کە هەشت تا دە ڕۆژ زیاتر نەبوو، ئەوسا گەڕایەوە بۆ شاری قەیسەریە. ڕۆژێ دوای گەیشتنی لەسەر کورسی فەرمانڕەوایی دانیشت، فەرمانیý دا پۆڵس بهێنن. [7]کاتێ هات ئەو جوولەکانەی لەقودس هاتبوون لەدەوری کۆبوونەوە، تاوانی زۆرو ترسناکیان خستە پاڵی، بەلاّم نەیانتوانی ڕاستی تاوانەکان بسەلمێنن. [8]ئەوسا پۆڵس بەرگری لەخۆی کردو ووتی: (هیچ شتێکم نەکردووە دژی شەریعەتی جوولەکە یا پەرستگا یا قەیسەر.) [9]لەبەر ئەوەی فستوس دەیویست ڕەزامەندی جوولەکەکان بەدەست بهێنێ، لەپۆڵسی پرسی: (ئایا دەتەوێ بچی بۆ قودس لەوێ لەسەر ئەو تاوانانەی خراوەتە پاڵت لەبەردەم من حوکمت بەسەر بدرێ؟)

[10]پۆڵس لەوەلاّمدا ووتی: (من ئێستا لەدادگای قەیسەر وەستاوم، لێرەش دەبێ حوکم بەسەرم بدرێ. تۆ خۆت باش دەزانی من هیچ خراپەیەکم نەکردووە بەرامبەر بە

جوولەکە. [11]گەر تاوانێکم کردبێ شایانی سزای مردن بێ، ئەوسا لەمردن ڕامدەکرد. بەڵام چونکە ئەو تاوانەی ئەوان خستویانەتە پاڵی من بێبناغەیە، کەس مافی ئەوەی نییە بم داتە دەستی ئەوان. جا من مەسەلەکەم دەبەمە لای قەیسەر!) [12] فستوس لەگەڵ تەگبیرکەرانی ڕاوێژی کردو ووتی: (تۆ مەسەلەکەت بەرزکردەوە بۆ قەیسەر، ئیتر بۆ لای قەیسەر دەچیت!)

ڕاوێژی فستوس بە ئەغریباسئەگریپاس

[13]دوای چەند ڕۆژێك ئەغریباسئەگریپاسی پادشاو خوشکەکەی کە ناوی بەرنیکی بوو هاتن بۆ شاری قەیسەریە تا بەخێرهاتنی فستوس بکەن. [14]لەوێ چەند ڕۆژێکیان بەسەربرد. ئەوسا فستوس مەسەلەکەی پۆڵسی هێنایە بەردەم پادشاو ووتی: (پیاوێك لێرەیە فیلیکس خستویەتیە بەندیخانەوە. [15]کاتێ ڕۆیشتم بۆ قودس، سەرۆك کاهینەکانýو پیرانی جوولەکە شکاتیان لێýکرد، داوایانکرد حوکم بدرێ. [16]منیش پێمýووتن پیشەی ڕۆمانی نییە حوکم بەسەر یەکێك بدا پێش ئەوەی ڕووبەڕووی ئەوانەی بکەنەوە کە تاوانەکەیان خستۆتە پاڵی، هەتا دەرفەتی هەبێ بۆ بەرگریکردن لەخۆی. [17]کە هاتن بۆ ئێرە خێرا بۆ ڕۆژی داهاتوو لەسەر کورسی فەرمانڕەوایەتی دانیشتم، فەرمانی هێنانی تاوانبارەکەم دا.تاوانبارەکەمý دا. [18]کاتێ ئەوانەی تاوانباریان ýکردبوو بەرامبەری وەستان، باسی تاوانێکیان نەکرد لەوەی من چاوەڕێم ýدەکرد پێی تاوانبار بکەن، [19]بەڵکو دەمەقاڵێیان لەگەڵ کرد دەربارەی بابەتێك تایبەتە بە ئایینیانýو بە پیاوێك ناوی عیسایە، کە مردووە، بەڵام پۆڵس دەڵێ زیندووە. [20] کاتێ بە گومان بووم لە کێشەکە، سەبارەت بەم ووتم، ڕەنگە بخوازێت بۆ قودس بچێتو لەوێ سەبارەت بەم شتانە دادگایی بکرێت. [21]بەڵام ئەو داواکاریەکەی بەرزکردەوە بۆ قەیسەری خاوەنýشکۆ تا لەبەردەمی حوکمی بەسەر ýبدرێ، ئەوسا فەرمانی ئێشكýگرتنیمýدا تاکو دەینێرمە لای قەیسەر.) [22]ئینجا ئەغریباسئەگریپاس بە فستوسی ووت: (حەز دەکەم گوێم لەم پیاوە بێ.) ئەویش لەوەڵامدا ووتی: (بەیانی گوێت لێیý دەبێ.)

[23]بۆ بەیانی ئەگریپاسو بەرنیکی خوشکی هاتن بۆ ئەوێ بە ئاهەنگێکی گەورە پێشوازی کران، کاتێ هاتنە هۆڵی گوێگرتن لەگەڵ فەرماندە سەربازەکانو گەورە پیاوانی شار، فەستوس فەرمانیدا پۆڵس بهێنن. [24]کە هێنایان فەستوس ووتی: (ئەی ئەغریباسئەگریپاسی

پاشاو هەموو ئامادەبووانی بەڕێزی ئێرە: ئەم
پیاوەی لەبەردەمتانە ئەوەیە کە هەموو گەلی
جوولەکە لەقودسو لێرە شکاتی لیýدەکەن
لام، ئەوان هاوار دەکەن، ئەوە نابێ بە
زیندوویی بمێنێتەوە، 25وا من بۆم دەرکەوتووە
هیچی نەکردووە شایانی مردن بێ. بەلام ئەو
داواکاریەکەی بەرزکردۆتەوە بۆ قەیسەری
خاوەنýشکۆ، جا منیش بڕیارمدا بۆی بنێرم.
26بەلام دەربارەی ئەو شتێکم نییە بینووسم بۆ
گەورەمان، لەبەرئەوە هێناومە بۆ بەردەمی
هەمووتان، بەتایبەتی بۆ بەردەمی تۆ ئەی
ئەگریپاسی پادشا، تا گەر سەیرکردنی
مەسەلەکەی تەواو بوو، شتێك بدۆزمەوە
بینووسم. 27چونکە گێلایەتییە بەندکراوێك
بنێرمە لای قەیسەر، بێ ئەوەی ئەو تاوانەی
خراوەتە پاڵی دیاریکراو بێ.)

بەرگری پۆڵس لەلای ئەغریباسئەگریپاس
26

ئەگریپاس بە پۆڵسی ووت: (ئێمە ڕێگات
دەدەین بەرگری لەخۆت بکەی.) پۆڵس
بەدەستی نیشانی داو دەستیکرد بە بەرگریو
ووتی:
2(ئەی ئەگریپاسی پادشا، پێخۆشحاڵم
لەبەردەمت بەرگری لەخۆم دەکەم، دژی
هەموو ئەوانەی جوولەکەکان پێیان
تاوانبارکردووم، 3بەتایبەتی چونکە تۆ بە
تەواوی خووڕەوشتو دەمەقاڵێی نێوان
جوولەکەنان دەزانی، بۆیە داوات لێدەکەم
بەسنگفراوانیەوە گوێم لێبگری. 4هەموو
جوولەکەکان لەسەرەتاوە
پەروەردەکردنو گەورەبوونم دەزانن.
هەروەها دەزانن لەمنداڵیەوە چۆن لەناو
گەلەکەم لەقودس ژیاوم. 5جا چونکە
لەسەرەتاوە دەمناسن، گەر بیانویستایە
شایەتیاندەدا کەوا من وەك فەریسی ژیاوم کە
توندترین ڕێبازی ئاینەکەمانە. 6ئێستاش وا
حوکم دەدرێ بەسەرم لەسەر ئەو هیوایەی
هەمە بەو بەڵێنانەی خودا بەباوباپیرانی داوە، 7
ئەوەی هێشتا دوانزە هۆزەکەیهۆزýزەکەی
ئیسرائیل هیوایان پێیەتیو شەو و ڕۆژ خودای
بۆ دەپەرستن، لەبەر ئەم هیوایە جوولەکەکان
تاوانبارم دەکەن ئەی پادشا. 8بۆچی باوەڕ
ناکەن خودا مردووان هەڵدەستێنیتەوە؟ 9ئەو
کاتە منیش لەو باوەڕەدا بووم دەبێ
ئەوپەڕی کۆشش بکەم بۆ بەربەرەکانی ناوی
عیسای ناسیری. 10هەروەها لەقودسیش
ئەوەم کردو دەسەڵاتم لەسەرۆك کاهینەکان
وەرگرتبوو و ژمارەیەکی زۆرم لەخوشكو برا
پیرۆزەکان خستە بەندیخانەو هەموو کاتێکیش
دەنگم دەدا بۆ کوشتنیان. 11لەهەموو
کەنیشتەکان زۆر ئازارمداون تا ناچاری

کفرکردنیان بکەم. کینەم گەیشتە پلەیەك بەرامبەریان تا وایýلێکردم دەرەوەیلەدوایان بچمە شارەکانی دەرەوە ناوچەکە بۆ چەوساندنەوەیان. [12]بەدەسەڵاتو مۆڵەتی سەرۆك کاهینەکان بەرەو شاری دیمەشق ڕۆیشتم، [13]ئەوسا ئەی پاشا، نیوەڕۆ بەرێگاوە ڕووناکییەکم لە ئاسمانەوە بینی، تیشکی زیاتر بوو لەڕووناکی ڕۆژ، لە دەوروبەری خۆمو ئەوانەی لەگەڵمدا بوون پرشنگی دایەوە، [14]ئیتر هەموومان بەسەر زەویدا کەوتین. دەنگێکم بیست بەزمانی عیبری بانگیکردمو ووتی: شاول، شاول، بۆچی دەمچەوسێنیتەوە؟ ئازاری خۆت دەدەی کاتێ جووتە دژی نەقیزە لێدانم باوێی*. [15]ئینجا کرد:پرسیارمýکرد: تۆ کێیت گەورەم؟ خوداوەند ووتی: من ئەو عیسایەم کە تۆ دەیچەوسێنیتەوە. [16]هەستە بەپێوە ڕاوەستە، من بۆت دەرکەوتم تا بتکەم بەخزمەتکاری خۆمو شایەتی بۆ ئەو شتانە بدەی کەبینیت، هەروەها شایەتی بۆ ئەو شتانەش بدەی کە لەداهاتوودا بۆت دەردەکەوێ. [17]جا ڕزگارت دەکەم لە گەلەکەتو لەو میللەتانەی ئێستا تۆیان بۆ دەنێرم، [18]تا چاویان بکەیتەوە بۆ ئەوەی لە تاریکی بگەڕێنەوە بۆ ڕووناکی، لەژێر دەستی شەیتانەوە بۆ لای خودا، ئەوسا لێخۆشبوونی گوناە بەدەستدەهێنن، هەروەها بەشیان دەبێت لەگەڵ ئەوانەی پیرۆزکراون بەباوەڕیان بەمن.

[19](ئەی ئەغریباسئەگریپاسی پادشا، لەوکاتەوە بەرپێچی بینینی ئاسمانی ناکردەم. [20]ئەو مەسەلەشم یەکەم جار بەدانیشتووانی دیمەشق ڕاگەیاند، ئینجا دانیشتووانی قودسو هەموو ناوچەی یەهودیە، پاشان میللەتانیش. تا تۆبە بکەنو بۆ لای خودا بگەڕێنەوە، هەروەها کرداری باش بکەن شایانی تۆبەکردنەکەیان بێ. [21]لەبەر ئەم هۆیە جوولەکەکان لە پەرستگادا گرتمیان وگرتمیانýویانن هەولێ کوشتنیاندام، [22]بەلام خودا تا ئەمڕۆ یارمەتی داومو وا لێرە وەستاوم شایەتی بۆ ئەو دەدەم بۆ گەورەو بچووك، هیچیýکە ناڵێم جگە لەوەی موساو پێغەمبەران ووتویانە سەبارەت بەوەی ڕوودەدا، [23]مەسیح دەبووایە ئازاری بکێشایەýو یەکەم کەس بێ لەنێو مردوواندا زیندووبێتەوەو ڕووناکی ئاشکرا بکات بۆ جوولەکەو میللەتانیش.) [24]کاتێ پۆڵس بەم قسانە بەرگری لە خۆی دەکرد، فستوس قسەکەی پێýبڕیýو بەدەنگێکی بەرز ووتی:

* پەندێکی یۆنانیە بۆ بەرهەڵستیکردنی بێ سوود بەکاردێت.

(پۆڵس دەڵێی شێت بووی! زۆری زانایيت
شێتی کردويت.) [25]پۆڵس ووتی: (ئەی
فستۆسی خاوەنýشکۆ من شێت نیم، من
قسەی ڕاستýودروست ýدەکەم. [26]
چونکە ئەم پادشایەی ئێستا قسەی لەگەڵ
دەکەم، هەموو ئەو شتانەی باسی ýدەکەم
دەیزانێ، من دڵنیام لەمانە هیچ شتێکی
لاشاراوە نییە، چونکە لەسووچێکی تاریك
ڕوویýنەداوە. [27]ئەی ئەغریباسئەگریپاسی
پادشا، باوەڕت بەپێغەمبەرەکان هەیە؟ من
دەزانم تۆ باوەڕت پێیان هەیە).
[28]ئەغریباسئەگریپاس لەوەڵامدا ووتی:
(لەو باوەڕەدای لەم ماوە کەمەدا دەتوانی
بمکەی بە مەسیحی؟) [29]ئەوسا پۆڵس ووتی:
(گەر کەم بێ یا زۆر، لەپێناوی تۆ و هەموو
ئەوانەی لێرە ئامادەن بۆ خودا نوێژ دەکەم تا
وەك منتان لێ ýبێت، بەڵام بەبێ ئەم کۆتýو
زنجیرە.)
[30]دوای ئەمە پادشاو فەرمانڕەواو
بەرنیکیو ئامادەبووان هەستان، [31]هۆڵەکەیان
بەجێýهێشت، بەیەکتریان دەووت: (ئەم
پیاوە شتێکی وای نەکردووە شایانی مردن
یاخود بەندیخانە بێ.) [32]ئێنجا
ئەغریباسئەگریپاس بە فستوسی ووت: (گەر
بێتو ئەم پیاوە داواکاریەکەی بۆ قەیسەر بەرز
نەکردایەوە لەوانەبوو ئازاد بکرایە.)

گەشتی پۆڵس بەرەو ڕۆما

27

لەکۆتاییدا بڕیاردرا بەڕێگای دýەریا بڕۆین بۆ
ئیتالیا، سەرپەلێك ناوی یولیۆس بوو
پۆڵسýو هەندێ لەبەندکراوەکانیýکەی
درایە دەست، ئەمیش سەر بەلەشکری
ئیمپراتۆریئۆغوستوس بوو. [2]ئینجا سواری
کەشتیەك بووین لەشاری ئەدرامیتەوە
هاتبوو، بەرەو بەندەری ناوچەی ئاسیا
دەڕۆیشت. لەگەشتەکە ئەریستەرخۆسمان
لەگەڵýبوو خەڵکی شاری تەسالۆنیکی
ناوچەی مەکدۆنیا بوو. [3]بۆ بەیانی گەیشتینە
شاری سەیدا. یولیۆسی سەرپەل لەگەڵ
پۆڵسدا باش هەڵسوکەوتی دەکرد، هەروەها
ڕێگایدا سەردانی هاوڕێیەýکانی بکات تا
ئەوەی پێویستی پێیەتی لێیان ýوەربگرێ. [4]
لەبەندەری سەیدا سواربووین، بە قەراغی
قوبرسدا ڕۆیشتین، چونکە ڕەشەýبا بەرەو
ڕوومان بوودەهات. [5]دوای ýئەوەی دەریای
تەنیشت ناوچەی کیلیکیەو پەمفیلیەمان
بڕی، گەیشتینە بەندەری میرا لەناوچەی لیکیە.
[6]لەوێ سەرپەلەکە کەشتییەکی بینی
لەئەسکەندەریەوە دەهات بەرەو ئیتالیا
دەڕۆیشت، ئێمەش سواریبووین، [7]
کەشتییەکە بەهێواشی بەچەند ڕۆژێك بردینی،
دوای هەوڵدان نزیك قەراغی شاری

کەندیدوس بووینەوە، بەڵام ڕەشەباکە نەیهێشت بچینە بەندەرەکە ئیتر نەمانتوانی لەوێ دابەزین، ئینجا بەردەوام ڕۆیشتین بە نزیك قەراغی دورگەی کریت، بەرامبەرلەلای کەنداوی سەلمونیە. [8]پاش هەوڵدانێکی زۆر گەیشتینە شوێنێك پێیýدەووترێ بەندەری جوانە کەوتۆتە نزیك شاری لەسائیە.

[9]جا چونکە لەوێ ماوەیەکی زۆر ماینەوە تا کاتی ڕۆژووگرتن بەسەرچوو، گەشتýکردن بەناو دەریا ترسناك بوو، لەبەرئەوە پۆڵس ئاگاداریئامۆژگاری کردنەوەو [10]ووتی: (ئەی پیاوان، ئێستا لەگەشتەکەمان ترسýو زیانێکی گەورە دەبینم، تەنها بۆ سەر کەشتیýو بارەکەی نا، بەڵکو لەسەر ژیانیشمان.) [11]بەڵام سەرپەلەکە باوەڕی بە کەشتیوانýو خاوەن کەشتییەکە زیاتر دەکرد، وەك لەقسەکانی پۆڵس. [12]جا چونکە بەندەرەکە باش نەبوو بۆ بەسەربردنی وەرزی زستان، زۆربەی کەشتیوانەکان بڕیاریانýدا بەجێیý بهێڵن، بە هیوای ýئەوەی بگەنە بەندەری فینکس هەتا وەرزی زستانی تیادا بەسەرببەن، ئەم بەندەرەش لەدورگەی کریت بوو ڕەشەبای باشووری ڕۆژئاواو باکووری ڕۆژئاوا دەیگرتەوە.

گەشتێکی ترسناك

[13]ئینجا لەباشورەوە شنە بایەك هەڵیکرد، کەشتیوانەýکان وایانزانی ئەم شنەبایە بەخواستی خۆیان دەگەیێنیێ، لەنگەرەکەیان بەرزکردەوە، ئەوسا بەنزیك قەراغی دورگەی کریتýدا ڕۆیشتن.

[14]بەڵام دوای ماوەیەکی کەم گەردەلوولێك ناسراوە بەڕەشەبای باکووری ڕۆژهەڵات لەلای دوورگەکەوە هەڵیýکردو [15]لەکەشتییەکەیدا ئیتر کەشتییەکە نەیتوانی بەرەنگاری بکات، خۆمانýدا بەدەستەوەو ڕەشەباکە هەڵیگرتین، [16]بۆ شوێنێکی نزیك لەدورگەیەکی بچووك ناوی کودا بوو. پاش هەوڵدان توانیمان بەلەمە ڕزگارکەرەکە بەرزکەینەوە بۆ ناو کەشتیەکە. [17]ئینجا کەشتیوانەکان خێرا ئەوەی پێویست بوو هەستان بەکردنی، ناوەڕاستی کەشتییەکەیان بەگوریس بەست. لەترسی ئەوەی نەوەکو ڕەشەباکە پاڵ بە کەشتیەکەوە بنێ بۆ ناو لمە جولاوەکانی قەراغی دەریا،ر چادرو گوریسی کەشتیەکەیان هێنایە خوارەوە، ئیتر ڕەشەباکە کەشتیەکەی دەهێناو دەبرد. [18]بۆ بەیانی ڕەشەباکە بەهێز بوو، دەستیانýکرد بە سووكýکردنی بارەکە. [19]لەڕۆژی سێهەم بەدەستی خۆیان کەلوپەلی کەشتیەکەیان فڕێدا. [20]بەڵام ڕەشەباکە ڕۆژ بەرۆژ بەهێزتر دەبوو،

تا وای ýلێهات چەند ڕۆژێك ئێمە ڕۆژو ئەستێرەمان نەبینی، ئیتر هەموو هیوای ڕزگاریمان بڕا.

21کاتێ خەڵکەکە ماوەیەکی درێژ بوو نانیان نەخواردبوو، پۆڵس هاتە لایانýو ووتی: (پیاوەکان، دەبووایە گوێتان لەقسەکانی من بگرتایەو دورگەی کریتتان بەجێýنەهێشتایە، ئەوسا دووردەبوون لەم ئازارو زیانە. 22لێرە ئاگادارتان دەکەمەوە تا ووره بەرنەدەن، کەستان ژیانی تیادا ناچێ، تەنها کەشتیەکە نەبێ. 23چونکە ئەمشەو فریشتەی خودا هاتە لام، ئەو خودایەی سەربە ئەوم‌و دەیپەرستم، 24پێیýووتم: ئەی پۆڵس مەترسە! تۆ دەبێ ئامادýەبی لەبەردەم قەیسەر. خودا ژیانی هەموو ئەوانەی پێت ýبەخشی کە لەگەڵت لەکەشتیەکەدان. 25کەواتە ئەی برادەران وورەتان ýبەرزبێ چونکە من باوەڕ بەخوداý دەکەم، ئەوەی پێیýووتوم جێýبەجێ دەبێý، 26بەڵام دەبێ خێرا بگەینە دوورگەیەك.

27دوای ئەوەی چواردە شەو ڕەشەبا لەدەریای ئەدریا پاڵی پێوە دەناین، لەنیوە شەو کەشتیەوانەکان وایانزانی لەووشکانی نزیك دەبنەوە. 28ئینجا قولایی ئاوەکەیان پێوا سەیریان کرد سەدوبیست پێیە. پاش ماوەیەکی کەم قولاییەکەیان پێوا بینیان پانزەنەوەت پێیە. 29ئەوسا ترسان کەشتیەکە خۆیýبدا لە بەرد، لەبەرئەوە لەکۆتایی کەشتیەکەوە چوار لەنگەریان خستە ئاوەکەوە تا کەشتیەکە ڕابگرێ، ئیتر دەپاڕانەوە تا ڕۆژیان لێهەڵبێ. 30کەشتیوانەکان هەوڵیانýدا لە کەشتیەکە هەڵبێن، بەلەمێکیان شۆڕکردە خوارەوە بۆ ناو دەریاکە بە بیانوی ئەوەی دەیانەوێ چەند لەنگەرێك لەپێشەوەی کەشتیەکە شۆڕکەنەوە. 31لەویدا پۆڵس بە سەرپەلýو سەربازýەکانی ووت: (گەر بێتو ئەم کەشتیوانانە لەکەشتیەکەدا نەمێننەوە، ڕزگارتان نابێ.) 32ئەوسا سەربازýەکان پەتی بەلەمەکەیان بڕیý فڕێیانýدایە ناو ئاوەکە. 33کاتێ خەریكýبوو ڕۆژهەڵدەهات، پۆڵس داوای لەهەمووان ýکرد نان بخۆنý، ئینجا پێیýووتن: (ئەوە چواردە ڕۆژە ئێوە چاوەڕێ دەکەن‌و هیچتان نەخواردووە، 34بۆیە داواتان لێýدەکەم نانýبخۆن، تاهێزتان بێتەبەرو کەستان تاڵێ لەقژی سەری نافەوتێ.) 35ئەوسا نانێکی هەڵگرت، سوپاسی خودایýکرد لەبەردەم هەمووان، لەتی‌کردو دەستیýکرد بەخواردن، 36بەمە ئەوان هەموو وورەیان بەرزبووەوەو نانەکەیان خوارد. 37ژمارەمان لەکەشتییەکە دووسەدو حەفتاو شەش کەس بوو.

38دوای ئەوەی تێربوون، ئەو دانەوێڵەی

پێیانýبوو فڕێیانýدایە ناو دەریا، تا باری
کەشتیەکە سووكýبێ.

تێکشکانی کەشتییەکە

39 کاتێ ڕۆژبووەوە، کەشتیوانەکان
نەیانزانی لەچ شوێنێکدان، بەڵام کەنداوێکیان
بینی بەندەری هەبوو، ئەوسا بڕیاریانýدا گەر
بتوانن پاڵبنێن بە کەشتیەکە بۆ ئەوێ، 40 لەو
کاتەدا لەنگەرەکانیان فڕێدایە ئاوەکەو
گوریسەکانیان بڕینوازیان، لەهەمان کات
گوریسی ئەو تەختەیان شلýکرد کە بەکۆتایی
کەشتیەکە بەسترابوو یارمەتی ڕێك ڕۆیشتنی
کەشتیەکەی دەدا، ئینجا چادری بچووکی
کەشتیەکەیان ڕووەو ڕەشەباکردو بەرەو
قەراغی دەریا ڕۆیشتن. 41 بەڵام کەشتیەکە
گەیشتە شوێنێکی لماوی کەم ئاو، پێشەکەی
گیربوو ئیتر نەجوڵا، لەهەمان کات توندی
شەپۆل پشتەکەی پارچە پارچەکرد. 42
سەربازەکان پلانیان دانا بەندکراوەکان بکوژن
هەتا کەسیان بە مەلە نەڕوا بۆ قەراغی
دەریاو لەوێ ڕابکا، 43 بەڵام چونکە
سەرپەلەکە دەیویست پۆلس بمێنێ،
لەبەرئەوە ڕێی لەسەربازýەکان گرت ئەمە
بکەن، فەرمانیýدا بە مەلەوانەکان پێش
ئەوانیýکە بە مەلە بگەنە ووشکانی، 44
ئینجا ئەوانیýکە بەتەختە یاخود
بەپارچەکانی کەشتیەکە. ئیتر بەم شێوەیە
هەموو بە ساغی گەیشتنە ووشکانی.

لە دورگەی ماڵتا

28

دوای ئەوەی ڕزگارمان بوو زانیمان ئەو
شوێنەی گەیشتوینەتێ دورگەی ماڵتایە. 2
دانیشتووانی دورگەکە بەڕووخۆشییەکی
گەورەی بێýهاوتا پێشوازیان
لێکردینەنامۆکان کرد.، بەخێرهاتنیان کردین،
ئاگریان بۆ کردینەوە، چونکە باران
دەباریýو ئاوهەوا ساردبوو.
3 ئینجا پۆلس هەندێ تەختەی
کۆکردەوە، کاتێ خستیە ئاگرەکە مارێك
بەهۆی گەرمی ئاگرەکەوە پاڵنرابوو
هاتەدەرەوە، خۆی لەدەستی ئالاند. 4 خەڵکی
ماڵتا مارەکەیان بینی خۆی هەڵواسی بوو بە
دەستیەوە، بەیەکتریان ووت: (بێگومان ئەم
کابرایە پیاوکوژە، بەڵام دادپەروەری ناهێڵێ
بژی دوای ئەوەی لەدەریا ڕزگاری بوو.) 5
پۆلس مارەکەی ڕاوەشاندە ناو ئاگرەکە
بێýئەوەی تووشی ئازار بێ. 6 ئەوانیش
چاوەڕییانýکرد لەشی بئاوسێ یا لەپڕ بە
مردوویی بکەوێ. بەڵام چاوەڕێ کردنەکەیان
درێژەی خایاند بێýئەوەی هیچ زیانێکی پێ
بگات، ئەوسا بیروڕایان گۆڕی بەرامبەریýو

ووتیان: (ئەمە خودایەکە!)

7لە نزیك ئەو شوێنە کێڵگەیەکی لێýبوو هی پۆبلیوسپوپلیوسی گەورەی دورگەکە بوو، ئەو بانگی‌کردینýو سێ ڕۆژ میوانداری کردین. 8وا ڕێکەوت باوکی پۆبلیوسپوپلیوس نەخۆش بوو لە جێگەدا کەوتبوو زۆر سکی دەچوو تای لێýهاتبوو. پۆڵس دیدەنی کردو نوێژی کرد، دەستی خستە سەر سەریýو چاکیý کردەوە. 9 کاتێ ئەمە ڕوویدا، نەخۆشەکانی‌تری دورگەکە هاتنە لایýو چاكبوونەوە، 10 پێداینبەزۆر شێوە ڕێزیان گرتین، هەروەها لەکاتی ڕۆیشتنمان ئەوەی بۆ گەشتەکەمان پێویستمان پێیýبوو پێمانیاندا.

لەماڵتاوە بۆ ڕۆما

11دوای سێ مانگ سواری کەشتییەك بووین، کە ئەسکەندەری بوو وەرزی زستانی لە ماڵتا بەسەربرد بوو، وێنەی دووانەی لەسەربوو. 12کاتێ گەیشتینە شاری سیراکوسا سێ ڕۆژمان تیادا بەسەربرد، 13 ئینجا بە دەریادا ڕۆیشتین تاکو گەیشتینە شاری ڕیغیونریگیۆن. بۆ بەیانی بای خواروو هەڵیکرد، بۆ ڕۆژی دووەم گەیشتینە شاری پوتیولی. 14لەوێ هەندێ لەبرایانمان بینی، داوایان لێýکردین حەوت ڕۆژ لایان بمێنینەوە، جا بەم شێوەیە گەیشتینە ڕۆما. 15 کاتێ لەوێ برایان بیستیان گەیشتوین، هاتنەدەرەوە بۆ پێشوازیمان لەگۆڕەپانی ئەپیوسýو لە سێ خانەکان. کە پۆڵس ئەوانی بینی سوپاسی خودای کردو وورەی بەرزبووەوە.

پۆڵس لەرۆما

16کاتێ گەیشتینە ڕۆما، ڕێگا بە پۆڵس درا لەماڵێکی تایبەت بمێنێتەوە لەگەڵ ئەو سەربازەی پاسەوانی دەکات. 17دوای سێ ڕۆژ پۆڵس پێشەوایانی جوولەکەی بانگýکرد، پێیýووتن: (ئەی برایان، لەگەڵ ئەوەشدا ئەوەی خراپ ýبێ دژی گەلýو خووڕەوشتی باوباپیران نەمýکردووە، کەچی بەندکراوم لەقودسýو دراومەتە دەستی ڕۆمانیەکان، 18ئەوانیش سەیری مەسەلەکەیان کردمýو ویستیان ئازادم بکەن، چونکە هیچ تاوانێکم لەسەر نییە شایانی لەسێدارەدانم بێ. 19بەڵام جوولەکەکان نارازی بوون، ئەوسا ناچار بووم داواکاریەکەم ببەمە لای قەیسەر. ئەمەش ئەوە ناگەێنێ شکات لەنەتەوەی خۆم بکەم بەشتێك. 20جا لەبەرئەوە داوامýکرد بتانبینمýو قسەتان لەگەڵ بکەم، چونکە من لەپێناوی هیوای ئیسرائیل ئاوا بەندکراوم.)

21ئەوانیش ووتیان: (دەربارەی تۆ هیچ

نامەیەکمان لەولاتی یەهودیە وەرنەگرتووە، هەروەها نێرراو لەلایەن برایانمانەوە نەهاتووە بەشتێك دەربارەی تۆ هەوالّمان بداتێ، یاخود شکاتت لیýبکات. 22بەلام پێمان خۆشە گویّ لەرات بگرین،چونکەýبگرین، چونکە دەزانین خەلّك لەهەموو شوێنێك بەربەرەکانی ئەم بیرورایە دەکەن.)

23کاتیّ ئەوان رۆژێکیان بۆ دیاریکرد، لەو رۆژەدا خەلّکێکی زۆر بۆ لای پۆلّس هاتن. ئەویش لەبەیانییەوە تا ئێوارە قسەی بۆ دەکردنýو سەبارەت بەپاشایەتی خودا شایەتی دەداو هەولّی رازیکردنیدان بەو کاروبارانەی تایبەتە بەعیسا بەهۆی تەوراتی موساو پەرتووکی پێغەمبەران. 24جا هەندیّ لەوانە باوەریان بە قسەکانی کردهێنا، هەندێکیشیان باوەریان نەکردهێنا. 25ئەوسا دووبەرەکی کەوتە ناویانەوە، ئینجا رۆیشتن دوای ئەوەی پۆلّس پێیýووتن: (رۆحی پیرۆز راستی کردووە، بەزمانی ئەشعیای پێغەمبەر بەباوباپیرانتانی ووتوە: {26برۆ لای ئەم گەلەو پێی ýبلّیّ: گوێگرتن گویّ ýدەگرن، بەلام تێناگەن: سەیرکردن سەیر دەکەن، بەلام نابینن! 27چونکە دلّی ئەم گەلە رەق بووەو گوێیان قورس بووە، چاویان نوقاندووە هەتا بەچاویان نەبینن، بەگوێیان نەبیستن بەدلّیان تیّنەگەنو بۆ لام بگەرێنەوە، ئەوسا منیش چاکیان بکەمەوە.}

28با زانراو بێت لاتان، خودا رزگاری خۆی نارد بۆ ئەوانەی جوولەکە نین، ئەوانیش گوێی بۆ دەگرن.)

﴿29کاتیّ پۆلّس ئەمەی ووت، جوولەکەکان ئەوێیان بەجیّهێشتýو بووە دەمەقالّیّ لەنێوانیان.﴾

30پۆلّس دوو سالّی تەواو لەو مالّەی بەکرێی گرتبوو مایەوە، پێشوازی لەهەموو ئەوانە دەکرد کە دەهاتن بۆ دیدەنی، 31 هەروەها پاشایەتی خودای رادەگەیاند، بەچاونەترسیو سەربەستییەوە سەبارەت بە خوداوەند عیسای مەسیح فێری دەکردن.

نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی ڕۆما

کاتێ پۆڵس بەرەو ڕۆما دەچوو، بۆ ئەوەی لەوێەوە بۆ ئیسپانیا بڕوات. ئەم نامەیەی نووسیو هیوای وابوو یارمەتی بدرێ لەلایەن کۆمەڵەی باوەڕدارانی ڕۆما تا بتوانی بەردەوام بێ لەگەشتەکەی بۆ ئیسپانیا. مەبەستی بوو لەڕۆما دەستبکات بەفێرکردنی باوەڕدارانو هانیان بداتو بەشداریان بکات لەباوەڕەکەیان. بۆیە ئەم نامە درێژەی بۆ نووسین، تا ئینجیلیان بداتێ، ئەوەی مزگێنی پێدەدات.

ئەم نامەیە ناوەڕۆکی ئینجیل شیدەکاتەوە، واتە ئەو مزگێنییەی تایبەتە بەو ڕێگایەی خودا دایناوە بۆ بێتاوانکردنی مرۆڤ. ئەم بێتاوانکردنەش تەنها بەباوەڕە بەقوربانیەکەی عیسای مەسیح، ئەمەش بۆ هەمووانە بەبێ جیاوازی، لەبەر ئەوەی هەموو مرۆڤێك لەژێر دەسەڵاتی گوناهەو شایانی مردنە، لەبەر ئەمە پێویستە ئەم ئینجیلە بەهەموو کەسێك ڕابگەێنرێ.

ئینجیل بەپێی ئەم نامەیە بەرەکەتی خودا ڕادەگەێنێ کە گوناهبار بێتاوان دەکات لەسەر ئەو باوەڕەی هەیەتیو سزای مردنی لەسەر هەڵدەگرێو لەگوناهەکانی خۆشدەبێ هەروەها یارمەتی دەدات زاڵبێ بەسەر گوناهدا. پاشان ئەم نامەیە دەریدەخات کە بێتاوانکردن چەند ئەنجامی پیرۆزی هەیە وەکو: ئاشتبوونەوە لەگەڵ خوداو هیوا بەشکۆمەندی خودا. کۆتایی نامەکەش ئامۆژگاری هەڵسوکەوت کردنە بەهێزی ئینجیلی شکۆدار، کە ڕاستودروستی خودا بەکردەوە بۆ ئەوانی دیکە دەردەخات.

مزگێنی خودا

1

لەپۆڵس بەندەی عیسای مەسیح، نێرراوی بانگکراو و تەرخانکراو بۆ ئاشکراکردنی مزگێنی خودا، 2ئەو مزگێنییەی دەمێکە خودا بەڵێنی داوە بەهۆی پێغەمبەرەکانی لەکتێبی پیرۆز، 3ئەمەش تایبەتە بەڕۆڵەکەی کە لەبارەی مرۆڤایەتیەوە لەنەوەی داود پەیدابوو، 4هەروەها لەبارەی ڕۆحی پیرۆزەوە دەستنیشانکراوە کە ئەو ڕۆڵەی خودایە بەهۆی هێزو توانای هەستانەوەی لەنێو مردووان، عیسای مەسیحی خوداوەندمان، 5ئەوەی

بەهۆیەوە بەرەکەتمان وەرگرت تاکو
ببین بەنێرراو لەپێناوی ناوی، تاھەموو
گەلان بانگ بکەین بۆ گوێڕایەڵی
باوەڕ، 6لەناو ئەوان ئێوەش لەلایەن
عیسای مەسیحەوە بانگکراون.
7بۆ هەموو ئەوانەی لە ڕۆمان،
خۆشەویستانی خوداو بانگکراو تا
پاكوپیرۆز بن. با بەرەکەتو ئاشتی
خودای باوكو عیسای مەسیحی
خوداوەندتان لەگەڵ بێت.

ئارەزووی دیدەنی ڕۆما

8 لەپێش هەموو شتێك لەپێناوی
هەمووتان سوپاسی خودام دەکەم
بەهۆی عیسای مەسیح، چونکە
باوەڕتان لەهەموو جیهان
بڵاوبووەتەوە. 9ئەو خودایەی بەڕۆحم
خزمەتی دەکەم لەمزگێنی ڕۆڵەکەی،
ئەو شایەتی منە چۆن من هەموو کاتێ
لەنوێژ باستان دەکەم. 10لەخودا
دەپاڕێمەوە، ئێستا بەخواستی خۆی
ڕێکی بخا، بێم بۆ لاتان. 11من
تامەزرۆی بینینتانم تا بەرەکەتی
ڕۆحیتان پێ ببەخشم بۆ
جێگیربوونتان، 12تا یەکتری
هانبدەینو دڵنەوایی یەکتر بکەین
بەو باوەڕەی هەمانە.

13ئینجا ئەی برایان، نامەوێ
لێتان شاراوە بێ، زۆر جار هەوڵم
داوە بێم بۆ لاتان تا لەنێوان ئێوەشدا
بەرووبوومم هەبێ وەك چۆن لەنێوان
میللەتانی دیکەدا هەمە، بەڵام تا
ئێستا ڕێك نەکەوتووە. 14من
قەرزاری ئەوانەم کە یۆنانیو بەربەرن،
داناو گێلن. 15جا لەبەرئەوە بە
هەموو توانایەکمو بەو پەڕی
ئارەزووەوە دەمەوێ مزگێنی بەئێوەش
بدەم، ئێوەی دانیشتووی شاری ڕۆما.

مزگێنی توانای خودایە

16من شەرمم بەمزگێنی نییە،
چونکە ئەو مزگێنییە توانای خودایە
بۆ ڕزگاربوونی هەموو ئەوانەی
باوەڕیان هەیە، یەکەمجار بۆ جوولەکە
ئینجا بۆ یۆنانی هاتووە. 17چونکە
تیایدا دادپەروەری خودا
دەرکەوتووە، ئەمەش لەباوەڕەوە
هەڵدەقوڵێو بەرەو باوەڕ دەچێ،
هەروەك چۆن لەکتێبی پیرۆزدا
نووسراوە: {ئەوەی بەباوەڕ بێتاوان
دەبێ، دەژی.}

تووڕەیی خودا بۆ هەمووانە

18چونکە تووڕەیی خودای

لەئاسمانەوە دەرخست بەرامبەر هەموو
ئەوەی خەڵك دەیكات
لەخودانەناسیو گوناه، ئیتر بەمە
ڕووی ڕاستی بەگوناه دەگرن، 19
چونكە زانینی خودا تیایاندا دیارە،
لەبەرئەوەی خودا بۆی دەرخستوون.
20 بەڵام ئەوەی لەكاروباری خوداییدا
نابینرێ، توانای هەمیشەییو
خودایەتی، ئەمەش لەدروستكردنی
جیهانەوە بەڕوونی بینراوە، مێشك
تێیدەگات بەهۆی ئەو شتانەی
دروستبوون، تاوای لێهات خەڵك
بێبیانو مانەوە.
21 لەگەڵ ئەوەی خودایان ناسی
بوو، ستایشیان نەدەكرد وەك خودا،
هەروەها سوپاسیان نەدەكرد، بەڵكو
بێمێشكانە بیریان دەكردەوە، ئەمەش
دڵە پووچەكانیانی پڕكردبوو
لەتاریكی. 22 خۆیان بەدانا
دەردەخست، بوون بەگێل، 23
شكۆمەندی خودای نەمریان گۆڕیەوە
بە پەیكەری وێنەی مرۆڤی لەناوچوو
و بەباڵندەو چوارپێو خشۆك.
24 ئیتر لەبەرئەوە خودا بەهۆی
هەوەسی دڵیان ئەوانی دایەدەست
گلاٚوییەوە، تا سووكایەتی بەلەشی
خۆیان بكەن لەنێوان خۆیان. 25
بەوەی ڕاستی خودایان بەدرۆ
گۆڕیەوەو دروستكراویان پەرستو
خزمەتیانكرد لەجیاتی دروستكەر،
ئەوەی تاهەتایە پیرۆزە. ئامین.
26 لەبەرئەوە خودا ئەوانی
دایەدەست هەوەسێكی سووك. تا
ژنەكانیان وایان لێهات بەكارهێنانی
لەشیان لەشێوەی سروشتی بۆ
شێوەی ناسروشتی گۆڕی، 27
هەروەها پیاوەكان جووتبوونیان بە
شێوەی سروشتی لەگەڵ ژنەكانیان
پشتگوێخست، بەمە لەزەتو
ئارەزووی یەكتریان خۆش دەكرد.
پیاو لەگەڵ پیاو بەدڕەوشتی دەكرد،
ئەوسا ئەوان شایانی ئەوە بوون
سزایەكی دادپەروەرانە وەرگرن
بەرامبەر بەگوناهیان.
28 لەبەر ئەوەی ئەوان بۆ ناسینی
خودا هیچ بایەخێكیان نەدا، ئیتر
خودا ئەوانی دایە دەست مێشكێكی
گەندەڵ تاكو خراپەكاری بكەن. 29
پڕبوون لەهەموو گوناهو خراپەیەك
لەداوێنپیسیو چاوچنۆكی، دڵیان
چاوپیسیو كوشتنو دوژمنایەتیو
فێڵبازیو خراپەی لێدەڕژا. 30 ئەوانە
چەنەبازو قسەگێڕەوەن، ڕقیان
لەخودا بوو، جنێوفرۆشو

لـووتبـەرز، شـانازیکەرو داهێنەری
خـراپەو گوێـڕایەڵ نـەبوونی دایـكو
بــاوك بــوون، 31 بێمێشــکن،
بێمــتمانەن، بێهەســتو ســۆزو
بێبـەزەیی. 32 لەگـەڵ ئـەوەش کـە
دەزانن حوکمی دادپەروەرانەی خودا
مـردنە بەسـەر ئەوانـەی ئـەم جـۆرە
کارانــە دەکــەن، هێشــتا خۆیــان
لەکـردنی ئەو کارانە دوورناخەنەوە،
بەڵکو ڕازین بەوانەی دەیکەن.

حوکمی داد پەروەرانەی خودا

2

کەواتــە هیچ بیانویەکت نییە ئەی ئەو
مــرۆڤەی حوکــم بەســەر خــەڵکی
دەدەیت، چونکە کاتێ حوکم بەسەر
خــەڵکی دەدەیــت، خــۆت تاوانــبار
دەکەیــت، لەبەرئــەوەی تــۆ حوکــم
بەســەر خــەڵکی دەدەیــت، خۆشــت
هــەمان شــت دەکەیــت. 2 بەڵام ئێمە
دەزانـین حوکمی خودا ڕاستە بەسەر
ئــەو کەســانەی ئــەم جــۆرە شــتانە
دەکــەن. 3 ئــەی ئــەو مرۆڤەی حوکم
بەســەر ئەوانــە دەدەیت کە ئەم جۆرە
شــتانە دەکــەنو خۆشت هەمان شت
دەکەیــت، ئایا وا دەزانی تۆ ڕزگارت
دەبــێ لــەحوکمــی خــودا؟ 4 یــاخود
بەچـاوی سووك سەیری دەوڵەمەندی
نـەرمونـیانیو دانـبەخۆگرتنو ئارامی
خــودا دەکەیــت؟ ئایــا تــۆ نــازانی
نـەرمونـیانی خــودا هانــت دەدا بــۆ
تۆبەکردن؟
5 بــەڵام تــۆ لەبــەر دڵڕەقیو تۆبە
نەکردنــت، تووڕەیــی بــۆ خــۆت
کۆدەکەیـتەوە بۆ ڕۆژی تووڕەبوون،
ئــەو ڕۆژەی ســزای دادپەروەرانــەی
خودای تیا دەردەکەوێ. 6 ئەوسا هەر
مرۆڤـێك پاداشـتی خۆی وەردەگرێ
بەپـێی کـرداری. 7 ژیانی هەتاهەتایش
بـۆ ئەو کەسانە دەبێ کە هەوڵدەدەن
بۆ شکۆمەندیو ڕێزگرتنو نەمری بە
بــەردەوامبوونــیان لەســەر کــرداری
چـــاك، 8 بـــەڵام تووڕەیـــیو ڕق بـــۆ
ئەوانـەی هـەوڵی خۆویستی دەدەنو
ملکەچـی ڕاستی نابن بەڵام بۆ گوناه
مل شۆڕ دەکەن. 9 هەروەها ناخۆشیو
تەنگانــە بــۆ هــەموو مرۆڤــێکە کــە
ڕەفتاری خراپ دەکات، یەکەمجار بۆ
جوولەکــە ئیــنجا بــۆ یۆنــانی. 10
شـکۆمەندیو ڕێـزو ئاشتی بۆ هەموو
ئەوانـەی چـاکە دەکـەن یەکەمجار بۆ
جوولـەکـە ئیـنجا یۆنـانی، 11 چونکە
خودا لایەنگیری کەس ناکات.
12 هــەموو ئەوانــەی شــەریعەتیان

نییەو هەڵە دەکەن، بەبێ شەریعەت
لەناودەچن. ئەوانەش کە شەریعەتیان
هەیەو هەڵە دەکەن، هەر بەو
شەریعەتە تاوانبار دەکرێن. 13ئەوانەی
شەریعەتیان بیستووە بێتاوان نین
لەبەرامبەر خودا، تەنها ئەوانە نەبێت
کە کاری پێدەکەن، ئەوانە بێتاوان
دەبن. 14جا کاتێ ئەوانەی جوولەکە
نین، واتە ئەوانەی شەریعەتیان نییە،
ئەوەی کە شەریعەت داوای دەکات،
هەروەك شتێکی سروشتی لەسەری
دەڕۆن، ئەوانە شەریعەتن بۆ خۆیان،
هەرچەندە ئەوان ئەو شەریعەتەیان
نییە. 15دەریدەخەن ناوەڕۆکی
شەریعەت لەدڵیان نووسراوە،
ویژدانو بیریشیان لەناوەوە شایەتی
بۆ ئەمە دەدات، ئەمەش جارێك
تاوانباریان دەکات، جارێکی دیکە
بەرگرییان لێدەکات. 16هەموو ئەم
شتانەش لەو ڕۆژەدا دەبێ، کاتێ
خودا حوکم بەسەر نهێنی خەڵکی
دەدات بەهۆی عیسای مەسیح، بەپێی
مزگێنیم.

جوولەکەو شەریعەت

17بەڵام ئەی ئەوەی ناوی خۆت
بەجوولەکە دەبەیت، پشت
بەشەریعەت دەبەستی، شانازی
بەخودا دەکەیت، 18خواستی ئەو
دەزانیتو چی باشە جیای دەکەیتەوە
بەهۆی ئەوەی لەشەریعەت فێری
بووی، 19ئەگەر باوەڕت بەخۆت
هەیە تۆ ڕێنیشاندەری کوێرانیو
ڕووناکی بۆ ئەوانەی لە تاریکیدان،
20هەروەها فێرکەری نەزانەکانو
مامۆستای مندالآنی، چونکە تۆ
شێوەی زانیاریو ڕاستیت هەیە
لەشەریعەت، 21کەواتە تۆ، ئەی ئەو
کەسەی خەڵکی فێر دەکەیت،
بۆچی خۆت فێرناکەی؟ لەکاتێکدا
ئامۆژگاری دەکەیت :دزی مەکەن،
کەچی خۆت دزی دەکەیت؟ 22ئەی
ئەوەی دەڵێیت داوێنپیسی مەکەن،
کەچی خۆت داوێنپیسی دەکەی؟
ئەی ئەوەی ڕقت لەبت دەبێتەوە،
کەچی پەرستگاکان تالآن دەکەی؟
23ئەی ئەو کەسەی شانازی
بەشەریعەت دەکەیت، کەچی
دەتەوێ سووکایەتی بەخودا بکەیت
بەوەی سەرپێچی شەریعەت
دەکەیت؟ 24لەبەر ئەمە لەکتێبدا
نووسراوە: {بەهۆی ئێوەوە لەناو
ئەوانەی جوولەکە نین کفر بەناوی
خودا دەکرێ.}

25جا خەتەنەکردن کاتێ سوودی
هەیە بەپێی شەریعەت هەڵسوکەوت
بکەیت، بەلاّم گەر تۆ بەپێچەوانەی
شەریعەت ڕەفتار بکەیت، ئەو کاتە
خەتەنەکردنەکەت وەك بێ خەتەنەی
لێدێت. 26جا گەر هاتوو خەتەنە
نەکراوان بەپێی شەریعەت ڕەفتاریان
کرد، ئایا وەك خەتەنەکراوان دایان
نانێن؟ 27ئیتر ئەوەی لەبنەڕەت
خەتەنەنەکراوە، بەلاّم لەسەر
شەریعەت دەڕوا، ئایا حوکم نادا
بەسەر تۆی جوولەکە ئەی ئەوەی
سەرپێچی شەریعەت دەکەیت
هەرچەندە خاوەنی کتێبیت و
خەتەنەکراوی؟
28جوولەکە ئەوە نییە بەڕواڵەت
جوولەکەیە، خەتەنەکراویش ئەوە نییە
لەشی خەتەنەکراوە، 29بەلاّم
جوولەکەی ڕاستەقینە ئەوەیە لەدڵ
جوولەکەیە، خەتەنەکردنیش
خەتەنەکردنی دڵە کە بەڕۆح دەبێ
نەك بەنووسراوی شەریعەت. جا ئەمە
ئەو مرۆڤەیە کە ستایشی خودا
بەدەست دەهێنێ نەك هی ئادەمیزاد.

سەرڕاستی خودا

3
کەواتە، چاکەی جوولەکەکان چییە؟
هەروەها سوودی خەتەنەکردن چییە؟
2زۆرە لەهەموو لایەکەوە. یەکەمیان
ئەوەبوو خودا متمانەی بەجوولەکە
هەبوو ووشەکانی خۆی خستە
بەردەستیان. 3چی ڕوودەدا گەر
هاتوو هەندێکیان بێباوەڕ بوون؟ ئایا
بێباوەڕییان ڕێگا لەسەرڕاستی خودا
دەگری؟ 4نەخێر! خودا هەمیشە
ڕاستگۆیەو مرۆڤ هەمووی درۆزنە.
هەروەك چۆن لەکتێبی پیرۆزدا
نووسراوە: {ئەی خودا، ڕاستی
ووشەکانت دیارە کاتێ دەدوێی،
هەروەها سەرکەوتووی کاتێ
حوکمدەدەی.}
5بەلاّم گەر هاتوو خراپەکانمان
ڕاستودروستی خودای دەرخست،
ئەوسا چی دەڵێین؟ ئایا خودا
زۆردارە گەر تووڕەیی خۆی
بەسەرماندا بهێنێ؟ (لێرە وەك
مرۆڤێك قسە دەکەم.) 6نەخێر!
ئەگینا چۆن خودا جیهان حوکم
دەدات؟ 7لەوانەیە یەکێك بیەوێ
بڵێ: (گەر بێتو بەهۆی درۆی منەوە،
ڕاستی خودا زیاتر دەرکەوێ، بۆ
شکۆمەندی ئەو، ئیتر بۆچی خودا
تاوانبارم بکات وەك گوناهبارێك؟) 8

یـان یەکـێکی دیکـە دەڵـێ: (بۆچی خـراپە نەکەین تاکو چاکەی لەدواوە بـێ؟) هـەروەك هـەندێ کـەس ئەم بوخـتانەمان بەدەمـەوە هەڵدەبەستن‌و دەڵـێن ئـێمە وامان ووتوە. جا سزای ئەوانە دادپەروەرانەیە.

هیچ مرۆڤێك بێگوناه نییە

9کەواتـە، ئـیتر چـی؟ ئایا ئێمەی جوولـەکـە باشـترین؟ نەخێر، چونکە جوولـەکـەو یۆنـانی، وەك لەپێشـا باسـکراوە، هـەموویان ملکەچـی دەسـەڵاتی گونـاهن، 10وەك لـەکتێبی پیرۆزدا نووسراوە:

{هـیچ مرۆڤێك ڕاست‌ودروست نییە،
تەنانەت یەکێکیش!
11هەروەها یەکێك نییە تێبگات‌و
یەکـێك نیـیە بـەدوای خـودا بگەڕێ.
12هـەموو خۆیـان لـەخودا دوورخستەوە،
جـا لەبەرئـەوە هـەموو بێسوود بوون،
کەس کاری چاك ناکات،
نەخێر تەنانەت یەکێکیش نا.}
13{قوڕگیان گۆڕێکی کراوەیە،
لـەزمانـیان فـێڵ‌و تەڵەکـەبازی دەڕژێ}،
{لـێویان پـڕە لـەژەهـری مـاری کوشندە}،
14{دەمیان پڕە لەنەفرەت‌و تاڵاو}
،
15{قاچـیان خـێرایە بـۆ خوێـن ڕشتن،
16ڕێـبازیان هـەموو خـراپەو وێرانکردنە،
17هەروەها ڕێگەی ئاشتی نازانن}
،
18{ترسـی خـودایـان لەبەر چاو نییە.}

19ئێسـتا دەزانـین هەرچـی شـەریعەت دەیڵـێ بەوانەی دەڵێ کە لەژێـر سایەی شەریعەتدان، تا هەموو دەمـێك دابخـرێ‌و هـەموو جـیهان بکەوێـتە ژێر لێپرسینەوەی خودا. 20بۆیـە کارکـردن بەشـەریعەت هـیچ کەسـێك لای خودا بێتاوان ناکات، بـەڵکو بـەهۆی شـەریعەت گونـاه دەناسرێ.

بێتاوانبوون بەباوەڕ

21بـەڵام ئێستا دادپەروەری خودا بەجـیا لەشـەریعەت دەرکـەوت،

شەریعەتو پێغەمبەرانیش شایەتی بۆ
دەدەن. 22ئەو هەموو کەسێك
بێتاوان دەکات لەسەر بناغەی
باوەڕهێنان بەعیسای مەسیح
بەبێجیاوازی، 23چونکە هەموویان
گوناهیان کردو لەشکۆمەندی خودا
کەوتن. 24بەڵام خودا بەخۆڕایی
بێتاوانی کردن* بە بەرەکەتی خۆی
بەهۆی کرینەوەیان بەخوێنی عیسای
مەسیح، 25ئەوەی خودا کردی
بەکەفارەت* لەجیاتی گوناهەکانیان
بە باوەڕهێنان بەخوێنی ئەو. ئەمەی
کرد تا دادپەروەری خۆی دەربخات،
چونکە خودا دانی گرت بەخۆیو
چاوی پۆشی لەگوناهەکانی
ڕابوردوویان، 26بۆ دەرخستنی
دادپەروەریەکەی لەکاتی ئێستا، تا
ڕاستودروست بێو ئەوانە بێتاوان
بکات کە باوەڕیان بەعیسا هەیە.
27کەواتە کوانێ شانازی؟ نەماوە.
بەچ شەریعەتێك؟ ئایا بەشەریعەتی
کردار؟ نەخێر، بەڵکو بەشەریعەتی
باوەڕ. 28چونکە ئێمە بۆمان
دەرکەوت مرۆڤ بە باوەڕ بێتاوان
دەبێ، نەك کارکردن بەشەریعەت. 29
ئایا خودا تەنها خودای جولەکەیە؟
ئایا خودای هەموو میللەتان نییە؟
بەڵێ، خودای هەموو میللەتانە. 30
جا چونکە خودا یەکە، ئەوەی
خەتەنەکراوان لەسەر بنچینەی باوەڕ
بێتاوان دەکات، خەتەنەنەکراوانیش
بەهەمان باوەڕ بێتاوان دەکات. 31جا
ئەمە ئەوە دەگەیەنێ ئێمە بەهۆی
باوەڕەوە شەریعەت پووچەڵ
دەکەینەوە؟ نەخێر، بەڵکو ئێمە
بەباوەڕ شەریعەت جێگیر دەکەین.

نموونەی ئیبراهیم

4

بۆیە چی بڵێین لەبارەی ئیبراهیم کە
بەپێی گۆشتو خوێن باوکمانە، چی
دۆزییەوە؟ 2ئەگەر ئیبراهیم بەپێی
کردار بێتاوان بووە مافی ئەوەی
هەبوو شانازی بکات، بەڵام نەك
بەرامبەر خودا. 3کتێبی پیرۆز چی
دەڵێ؟ :{ئیبراهیم باوەڕی بە خودا
هێنا، ئەمەش بە ڕاستودروستی بۆی
دانرا.}
4ئەوەی کار دەکات، کرێیەکەی
بە بەرەکەت بۆ دانانرێ، بەڵکو مافی
خۆیەتی. 5ئەوەش کار ناکات، بەڵام
باوەڕی بەوە هەیە خودا خوانەناس
بێتاوان دەکات، ئەوا بەهۆی باوەڕ
بەڕاستودروست دادەنرێ. 6

هەروەك چۆن داود باس لەپیرۆزی
ئەو مرۆڤە دەكات، كە خودا
بەڕاستودروست دایدەنێت بیٚ هیچ
كرداریێك، كاتیٚ دەڵیٚ: 7{
خۆزگەدەخوازریٚ بەوانەی
گوناهەكانیان بەخشراوەو هەڵەكانیان
داپۆشراوە! 8خۆزگەدەخوازریٚ بەو
كەسەی خوداوەند گوناهی لەسەر
ناژمێریٚ!}
9جا ئایا ئەم خۆزگەیە تەنها بۆ
خەتەنەكراوانە یاخود بۆ ئەوانەشە كە
خەتەنەنەكراون؟ چونكە باسمان كرد
بەهۆی باوەڕەوە ئیبراهیم بە
ڕاستودروست دانرا. 10بەلاٚم چۆن
ئەمەی بۆ دانرا؟ دوای خەتەنەكردن
یا پێش خەتەنەكردن؟ بیٚگومان ئەمە
دوای خەتەنەكردن نەبوو، بەڵكو
پێشی بوو. 11ئیتر ئیبراهیم نیشانەی
خەتەنەكردنی وەرگرت وەك مۆری
ڕاستودروستی بەهۆی باوەڕ، كاتیٚ
هێشتا خەتەنە نەكرابوو، تا ئیبراهیم
بوو بەباوكی هەموو ئەوانەی باوەڕیان
هەیەو خەتەنە نەكراون، بە
ڕاستودروستی بۆیان دابنریٚ، 12
هەروەها بوو بەباوك بۆ ئەو
خەتەنەكراوانەی نەك تەنها
خەتەنەكراون، بەڵكو لەبەرئەوەی
بەڕێگای ئەو باوەڕەدا دەڕۆن كە هی
ئیبراهیمی باوكمانە، پێش ئەوەی
خەتەنە بكریٚ.
13لەسەر بناغەی شەریعەت نەبوو
ئەو بەڵێنەی بەئیبراهیمو نەوەكانی
درا، تاكو ببیٚ بەمیراتگری جیهان،
بەڵكو لەسەر بناغەی ئەو
ڕاستودروستیە بوو كە بەهۆی
باوەڕەوەیە. 14گەر خاوەن
شەریعەتەكان تەنها میراتگر بوونایە،
ئەو كاتە باوەڕ بیٚ سوود دەبوو،
بەڵێنی خوداش دەشكێنرا، 15چونكە
شەریعەت دەبێتە هۆی تووڕەیی
خودا، گەر شەریعەت نەبووایە
سەرپێچی دەرنەدەكەوت.
16بۆیە بەڵێن بە باوەڕەوەیەو
بەپێی بەرەكەتە، تاكو مسۆگەر بیٚ بۆ
هەموو نەوەی ئیبراهیم، نەك تەنها بۆ
خاوەن شەریعەتەكان، بەڵكو بۆ ئەو
باوەڕدارانەش كە باوەڕی ئیبراهیمیان
هەیە، ئەو باوكی هەمووانە. 17
هەروەك لەكتێبی پیرۆزدا نووسراوە:
{من تۆم كرد بەباوكی زۆر
لەمیللەتان.} ئەو باوكی ئێمەیە
لەبەرچاوی ئەو خودایەی ئیبراهیم
باوەڕی پیٚهێنا، ئەو خودایەی
مردووان زیندوودەكاتەوە، ئەو شتانە

بانگ دەکات کە بوونیان نییە وەك
ئەوەی بوونیان هەبێ.
18هەرچەندە هیواش بڕابوو،
ئیبراهیم بە ئومێدەوە باوەڕی هێنا
کەوا دەبێ بە باوکی زۆر
لەمیللەتان، بەپێی ئەوەی پێی ووترا
بوو: {نەوەکەت بەم شێوەیە دەبێ.}
19لەگەڵ ئەوەی لەشی وەك مردوو
بوو، چونکە تەمەنی نزیکەی سەد
ساڵ بوو، هەروەها سارای ژنی
منداڵدانی مردبوو، هێشتا هەر
باوەڕی لاواز نەببوو، 20گومانی
نەبوو لەبەڵێنی خودا، بەڵکو باوەڕی
بەهێزی کردبوو، بەمەش شکۆمەندی
بۆ خودا دانا، 21بەتەواوی باوەڕی
بەوە هەبوو ئەوەی خودا بەڵێنی
پێداوە دەتوانێ بیکات، 22لەبەر ئەمە
بوو {بەڕاستودروستی بۆی دانرا. }
23ئەوەی نووسراوە: {بۆی دانرا}
تەنها لەپێناوی ئەو نەبوو، 24بەڵکو
لەپێناوی ئێمەش بوو، جا ئێمەش
بۆمان دانرا بەهۆی باوەڕمان بەخودا
ئەوەی عیسای مەسیحی لەنێو
مردووان زیندووکردەوە، 25خودا
ئەوی دایەدەست مردن لەپێناوی
گوناهەکانمان، ئینجا هەڵێساندەوە
لەپێناوی بێتاوانکردنمان.

رزگاربوون لەتووڕەیی خودا

5
کەواتە خودا لەسەر بناغەی باوەڕ
بێتاوانی کردین، بەهۆی عیسای
مەسیحی خوداوەند لەگەڵ خودا
ئاشتبووینەوە. 2جا بەهۆی عیساوە
بوو دەرگای باوەڕمان بۆ کرایەوەو
بەر ئەو بەرەکەتە کەوتین کە ئێستا
تیایداین، ئێمە شانازی دەکەین بەو
هیوایەی هەمانە لەشکۆمەندی خودا.
3بەتەنها ئەمە نا، بەڵکو لەکاتی
تەنگانەشدا شانازی دەکەین، چونکە
ئێمە دەزانین تەنگانە دان
بەخۆگرتنمان تیا دروست دەکات، 4
دان بەخۆگرتنیش ئەزمون، ئەزمونیش
هیوامان تیا دروست دەکات، 5
هیواش نابێتە هۆی شەرمەزاری،
چونکە خودا دڵمانی پڕکردووە
لەخۆشەویستی خۆی بەو ڕۆحە
پیرۆزەی بەئێمەی بەخشیوە.
6کاتێ هێشتا لاواز بووین،
لەکاتی پێویست، مەسیح لەپێناوی
خوانەناسان مرد. 7بەدەگمەن یەکێك
لەپێناوی مرۆڤێکی ڕاستودروست
دەمرێ، لەوانەیە لەپێناوی مرۆڤێکی
باش یەکێك بوێرێ بمرێ. 8بەڵام
خودا خۆشەویستی خۆی بۆ

دەرخستین، بەوەی مەسیح لەپێناوی
ئێمەدا مرد، کاتێ هێشتا گوناهبار
بووین.
9جا لەبەرئەوەی ئێستا بەخوێنی
ئەو بێتاوان بووین، لەوەش زیاتر
بەهۆی ئەو ڕزگار دەبین لەتووڕەیی
خودا! 10ئەگەر خودا ئاشتی کردینەوە
لەگەڵ خۆی بەمردنی ڕۆڵەکەی
کاتێ ئێمە دوژمنی بووین، چەند
زیاتر ئێمە کە ئاشتبووینەوە
ڕزگارمان دەبێ بەژیانی ئەو! 11نەك
تەنها بەم شێوەیە بەڵکو شادومانین
بەخودا، چونکە ئێستا بەهۆی
خوداوەندمان عیسای مەسیح لەگەڵ
خودا ئاشتبووینەوە.

ئادەمو مەسیح

12لەبەرئەمە، چۆن بەهۆی یەکێك
گوناه هاتە جیهان، بەهۆی گوناهیش
مردن، بەهەمان شێوەیە مردنیش
بۆ هەموو مرۆڤێك هات،
چونکە هەموویان گوناهیان کرد. 13
چونکە گوناه لەجیهان بڵاوبۆوە
پێش هاتنی شەریعەت، بەڵام حساب
بۆ گوناه نەدەکرا، چونکە شەریعەت
نەبوو. 14بەڵام مردن لەئادەمەوە تا
موسا حوکمڕانی دەکرد، تەنانەت
بەسەر ئەوانەش کە بەشێوەی ئادەم
گوناهیان نەکردبوو، ئەو ئادەمەی
نموونەی ئەو کەسە بوو کە دوای
دێت. 15بەڵام دیاری خودا وەك
گوناهی ئادەم نییە، چونکە مردن زۆر
مرۆڤی گرتەوە بەهۆی گوناهی
یەکێك، جا چەند زیاتر بەهۆی
مرۆڤێك کە عیسای مەسیحە زۆر
لەخەڵکی بەرەکەتی خوداو دیاری
بەرەکەت بەدەستدەهێنن. 16لێرە
جیاوازی هەیە لەنێوان ئەنجامی دیاری
خوداو گوناهی مرۆڤێك! چونکە
گوناهی یەکێك مرۆڤی بەرەو
لەناوبردن برد، بەڵام دیاری خودا
پاش چەندەها گوناه مرۆڤی بەرەو
بێتاوانی برد. 17گەر مردن بەهۆی
گوناهی یەکێك حوکمڕانی دەکرد،
ئیتر چەند زیاتر ئەوانەی پڕی
بەرەکەتو دیاری ڕاستودروستیان
وەرگرتووەو حوکمڕانی دەکەن لەم
ژیانە بەهۆی یەکێك کە عیسای
مەسیحە.
18کەواتە، چۆن یەك گوناه
هەموو مرۆڤێکی تاوانبارکرد،
بەهەمان شێوە یەك کاری
ڕاستودروست هەموو کەسێکی
بێتاوانکرد بۆ ژیان. 19چونکە چۆن

بە یاخیبوونی یەکێك زۆر کەس
گوناهبار بوو، بەهەمان شێوە
بەگوێڕایەڵی یەکێك زۆر کەس
بێتاوان دەبێ.
20ئیتر شەریعەت هاتەکایەوە تا
زۆری گوناه دەربخات، بەڵام لەگەڵ
زۆربوونی گوناه بەرەکەت زۆر
زیاتربوو. 21جا چۆن گوناه بەهۆی
مردن حوکمڕانی کرد، بەهەمان
شێوە بەهۆی بێتاوانبوون بەرەکەت
حوکمڕانی دەکات بۆ ژیانی
هەتاهەتایی بەهۆی عیسای مەسیحی
خوداوەندمان.

ئازادبوون لەگوناه

6

باشە چی بڵێین؟ بەردەوام بین لەسەر
گوناه کردن بۆ ئەوەی بەرەکەتی
خودا زیاد بێت؟ 2نەخێر! ئێمە کە
گوناه تیاماندا مردووە، ئیتر چۆن
تیایدا دەژین؟ 3ئایا نازانن کاتێ ئێمە
هەموومان لەئاوهەڵکێشراین
لەعیسای مەسیح، ئەو
لەئاوهەڵکێشانە لەمردنی ئەودا بوو؟
4جا لەبەرئەمە بە لەئاوهەڵکێشانمان
لەگەڵ ئەو لەمردن نێژراین، تا چۆن
باوك بەشکۆمەندیەوە مەسیحی لەنێو
مردووان زیندووکردەوە، ئاوا ئێمەش
لەسەر ژیانێکی تازە دەڕۆین.
5گەر ئێمە لەگەڵ ئەو لەمردنی
یەکمان گرتبێ، ئەوا بێگومان
لەزیندووبوونەوەشی دەبێ لەگەڵی
یەك بگرین. 6ئەمە دەزانین: مرۆڤە
کۆنەکە تیاماندا لەخاچدرا لەگەڵ
مەسیح، تا لەشی گوناهبارمان
نەمێنێ و ئیتر بەکۆیلەیی گوناه
نەمێنینەوە. 7چونکە ئەوەی مرد
لەگوناه ئازادبوو.
8جا لەبەرئەوەی لەگەڵ مەسیح
مردووین، ئێمە باوەڕمان هەیە لەگەڵ
ئەویش دەژین. 9چونکە ئێمە دڵنیاین
مەسیح لەناو مردووان هەستاوەتەوە،
جارێکی دیکە نامرێتەوە. ئیتر مردن
دەسەڵاتی بەسەریدا نییە. 10چونکە
ئەو مردنەی مرد، بۆ گوناه مرد
یەکجار، بەڵام ئەو ژیانەی دەژی بۆ
خودا دەژی.
11ئیتر ئێوەش، خۆتان بەمردوو
دابنێن سەبارەت بەگوناه، هەروەها
بەزیندوو بۆ خودا لەعیسای
مەسیحدا. 12کەواتە مەهێڵن گوناه
حوکمڕانی لەشی لەناوچووتان
بکات، تا ملکەچی ئارەزووەکانی
بن. 13ئەندامانی لەشتان پێشکەش

مەکەن بۆ گوناه، تا ببێت بەئامێرێك
بۆ خراپەکاری، بەڵکو خۆتان
پێشکەشی خودا بکەن، چونکە
ئێوەی لەمردنەوە بۆ ژیان هێناوە،
ئەندامانی لەشتان بۆ خودا دانێن وەك
ئامێرێك بۆ ڕاستودروستی. [14]
لەمەولا گوناه هیچ دەسەڵاتی
بەسەرتان نەماوە، چونکە ئێوە لەژێر
سایەی شەریعەت نین، بەڵکو لەژێر
سایەی بەرەکەتن.

کۆیلەکانی چاکە

[15]کەواتە چی؟ ئایا هەڵە بکەین
چونکە ئێمە لەژێر سایەی شەریعەت
نین بەڵکو لەژێر سایەی بەرەکەتین؟
نەخێر! [16]ئایا نازانن ئێوە کاتێ خۆتان
پێشکەش دەکەن وەك کۆیلەی
ملکەچ، دەبن بەکۆیلەی ئەوەی
ملکەچن بۆی، جا یان بۆ گوناه کە
بەرەو مردنتان دەبات، یاخود بۆ
گوێڕایەڵی کە بەرەو
ڕاستودروستیتان دەبات؟ [17]بەڵام
سوپاس بۆ خودا، لەگەڵ ئەوەی
کۆیلەی گوناه بوون، بەهەموو دڵتان
ملکەچی ئەو شێوە فێرکردنە بوون
کە وەرتانگرتبوو. [18]ئێوە
سەربەستبوون لەگوناه، بوون
بەکۆیلەی ڕاستودروستی.
[19]لێرە وەك مرۆڤێك قسە دەکەم
بەهۆی لاوازی لەشتان. ئیتر چۆن
لەپێشا لەشتان پێشکەش کرد وەك
کۆیلەی گلاوی‌و خراپەکاری،
بەهەمان شێوە ئێستا لەشتان پێشکەش
بکەن وەك خزمەتکاری
ڕاستودروستی بۆ پاك‌و پیرۆزی. [20]
کاتێ ئێوە کۆیلەی گوناه بوون،
سەربەست بوون سەبارەت
بەڕاستودروستی. [21] ئەو کاتە
چیتان دەسکەوت لەو شتانەی ئێستا
شەرمی لێدەکەن، کە کۆتاییەکەی
مردنە؟ [22]بەڵام ئێستا ئازاد بوون
سەبارەت بەگوناه، بوون بەکۆیلەی
خودا، جا ئێوە لەبەرهەمی پاك‌و
پیرۆزی دەچننەوە، کە ئەنجامەکەی
ژیانی هەتاهەتایە. [23]چونکە کرێی
گوناه مردنە، بەڵام دیاری خودا
ژیانی هەتاهەتاییە لەعیسای مەسیحی
خوداوەندمان.

ئازادبوون لەشەریعەت

7

ئەی برایان، ئایا ئێوە نازانن – چونکە
من بۆ ئەوانەی لەشەریعەت دەزانن
دەدوێم –شەریعەت تەنها ئەوەندە

دەسەڵاتی بەسەر مرۆڤ هەیە تا
زیندووە؟ 2ژنێك کە شووی کردبێ
بەهۆی شەریعەت بەمێردەکەیەوە
دەبەسترێتەوە هەتا مێردەکەی
زیندووە، بەڵام کاتێ مرد، ئەوسا
ئازاد دەبێ لەشەریعەتی شووکردن. 3
جا لەبەرئەمە تا مێرد زیندووە گەر
ژن پیاوێکی دیکەی هەبێ،
بەداوێنپیس ناودەبرێ، بەڵام گەر
مێرد بمرێ، ئەوسا ژن سەربەست
دەبێ لەشەریعەتی ژنو مێردایەتی،
تەنانەت گەر ببێ بەهی پیاوێکی کەش
بەداوێنپیس دانانرێ.
4ئەی برایان، ئاوا ئێوەش بەهۆی
لەشی مەسیح بوون بەمردوو لەلایەن
شەریعەتەوە، تا ببن بەهی یەکێکی
کە، بەهی مەسیح خۆی، ئەوەی
لەناو مردووان هەستایەوە، تا
بەرووبوومتان هەبێ بۆ خودا. 5کاتێ
بەپێی لەش دەژیاین، ئەوسا ئارەزووە
خراپەکانمان کە شەریعەت
دەریخستووە کاری لەئەندامەکانی
لەشمان دەکرد، تا بۆ مردن
بەرووبووم بدەین. 6بەڵام ئێستا ئازاد
بووین لەشەریعەت، بەمردن
سەبارەت بەوەی ئێمەی
بەستبووەوە، بۆ ئەوەی بەڕێگای
نوێی ڕۆح خزمەت بکەین، نەك
بەڕێگای کۆنی شەریعەتی نووسراو.

شەریعەت پیرۆزە

7کەواتە چی بڵێین؟ ئایا
شەریعەت گوناهە؟ نەخێر! من
گوناهم نەدەزانی بەهۆی شەریعەتەوە
نەبێ. هەروەها من ئارەزووی
﴿خراپ﴾م نەدەزانی گەر شەریعەت
نەیووتایە: {ئارەزوو مەکە!} 8بەڵام
گوناه ئەم ڕاسپاردەیەی وەك هەل
بەکارهێنا ئیتر هەموو ئارەزوویەکی
لەمندا وورووژاند، چونکە گوناه بەبێ
شەریعەت مردووە. 9من لەپێشا بەبێ
شەریعەت دەژیام، بەڵام کاتێ
ڕاسپاردە هات، گوناه ژیاو منیش
مردم. 10ئەو ڕاسپاردەیەی مەبەست
بوو لێی ژیان بهێنێ، هەرخۆی
مردنی هێنا، 11چونکە گوناه
ڕاسپاردەکەی وەك هەلێك
بەکارهێناو منی پێ خەڵەتاندو
کوشتمی. 12کەواتە شەریعەت
پیرۆزە*، هەروەها ڕاسپاردەش
پیرۆزو دادپەروەرو باشە. 13ئایا
ئەوەی باشە، بۆتە هۆی مردنم؟
نەخێر! بەڵام گوناه، تا دەرکەوێ
گوناهە، لەشتی باش مردنی بۆ

هێنام، تا بەهۆی ڕاسپاردەوە گوناه
ببێ بەهەڵەیەکی گەورە.

ئەی منی مرۆڤی بەدبەخت!

14ئێمە دەزانین شەریعەت شتێکی
ڕۆحییە، بەڵام من دونیاییمو وەك
کۆیلە فرۆشراوم بە گوناه. 15ئەوەی
دەیکەم تێی ناگەم، چونکە ئەوەی
دەمەوێ نایکەم، بەڵکو ئەوەی ڕقم
لێیەتی ئەوە دەکەم. 16جا ئەگەر ئەوە
بکەم کە نامەوێ، ئەوسا داندەنێم
بەباشی شەریعەت. 17کەواتە ئێستا،
ئیتر ئەوە من نیم وادەکەم، بەڵکو ئەو
گوناهەی لەمن نیشتەجێیە. 18چونکە
دەزانم لەمندا، واتە لەلەشم چاکە
ناژی. من دەمەوێ ئەو چاکەیە بکەم،
بەڵام ناتوانم بیکەم. 19من ئەو چاکەی
دەمەوێ نایکەم، بەڵام ئەو خراپەی
نامەوێ ئەوەیە دەیکەم. 20گەر هاتوو
شتێکم کرد کە نامەوێ، ئیتر ئەوە
من نیم ئەو شتە دەکات، بەڵکو ئەو
گوناهەیە کە لەمن نیشتەجێیە.
21من وای دەبینم وەك یاسای
لێهاتووە، ئەویش ئەوەیە من دەمەوێ
کاری چاکە بکەم بەڵام خراپە
لەتوانامدایە. 22چونکە من بەقووڵایی
ناوەڕۆکم دڵشادم بەشەریعەتی
خودا، 23بەڵام من هەست
بەیاسایەکی تر دەکەم لەئەندامانی
لەشم دایە بەربەرەکانی ئەو یاسایە
دەکا کە لەمێشك دایە، وام
لێدەکات ببم بەدیلی ئەو یاسایەی
گوناه کە لە ئەندامانی لەشم
نیشتەجێیە. 24ئەی منی مرۆڤی
بەدبەخت! کێ لەم لەشەی مردن
ڕزگارم دەکات؟ 25سوپاس بۆ خودا
بەهۆی عیسای مەسیحی
خوداوەندمان!

بۆیە ئیتر من بەخۆم بەمێشك
خزمەتی شەریعەتی خودا دەکەم،
بەڵام بەلەش یاسای گوناه.

ئازادبوون لەمردن

8
بۆیە لەمەولا ئەوانەی لەعیسای
مەسیحن تاوانبار ناکرین، 2چونکە
بەهۆی عیسای مەسیح یاسای ڕۆحی
ژیان، ئازادم دەکات لەیاسای گوناهو
مردن. 3چونکە ئەوەی لەتوانای
شەریعەت نەبوو، لەش لاوازی
کردبوو، خودا هێنایەدی کاتێ
ڕۆڵەکەی نارد لەشێوەی لەشێك
لە لەشی گوناهباری ئێمە دەکات،
ئەوسا ئەو لەبەر گوناه، حوکمیدا

بەسەر ئەو گوناهەی لە لەشدایە، [4]تا ڕاستودروستی شەریعەت لەئێمەدا بێتەدی، کە بەپێی ڕۆح ڕەفتار دەکەین نەك بەپێی لەش.

[5]جا ئەوانەی بەپێی لەش دەژین کاروباری لەش مێشکی پڕکردوون، هەروەها ئەوانەی بەپێی ڕۆح دەژین کاروباری ڕۆح مێشکی پڕکردوون. [6]چونکە بایەخدان بەلەش مردنە، بەڵام بایەخدان بەڕۆح ژیانو ئاشتییە، [7]بۆیە بایەخدان بەلەش دوژمنایەتییە لەگەڵ خودا، چونکە ملکەچ ناکات بۆ شەریعەتی خودا، لەبەرئەوەی ناتوانێ. [8]جا ئەوانەی لەژێر دەسەڵاتی لەشدان ناتوانن خودا ڕازی بکەن.

[9]گەر ڕۆحی خودا لەناوەڕۆکتان بێ، ئەوا ئێوە لەژێر دەسەڵاتی لەش نین، بەڵکو لەژێر دەسەڵاتی ڕۆحدان. ئیتر هەر یەکێك ڕۆحی مەسیحی نەبێ، ئەوا سەر بەمەسیح نییە. [10]گەر مەسیح لەئێوەدا بێ، هەرچەندە لەش بەهۆی گوناە مردووە، بەڵام ڕۆحتان زیندووە بەهۆی ڕاستودروستی. [11]گەر ئەو ڕۆحەتان تێدا بژی کە عیسای لەنێو مردووان زیندووکردەوە، ئاواش ئەوەی مەسیحی لەنێو مردووان زیندووکردەوە لەشی لەناوچووتان زیندوو دەکاتەوە بەهۆی ڕۆحیەوە کە تیاتان نیشتەجێیە.

[12]کەواتە ئەی برایان ئێمە قەرزارین، بەڵام قەرزاری لەش نین، تا بەپێی لەش بژین. [13]گەر ئێوە بەپێی لەش بژین دەمرن، بەڵام گەر بەڕۆح کردارەکانی لەشتان مراند ئەوسا دەژین. [14]چونکە هەموو ئەوانەی ڕۆحی خودا ڕابەرایەتیان دەکات، ڕۆڵەی خودان. [15]ئێوە ڕۆحی کۆیلەییتان وەرنەگرتووە، تاوەکو بترسن، بەڵکو ڕۆحی ڕۆڵەییتان وەرگرتووە، کە بەهۆیەوە هاوار دەکەین: (بابە! باوکە!) [16]ئەو ڕۆحە خۆی شایەتی دەدا لەگەڵ ڕۆحمان ئێمە ڕۆڵەی خوداین. [17]جا گەر ڕۆڵە بین، میراتگریشین، بەواتای میراتگری خوداو بەشداری میراتی مەسیح، گەر ئێستا بەشداری ئەو بکەین لەئازارکێشان، بۆ ئەوەیە بەشداری لەشکۆمەندیەکەشی بکەین.

شکۆو مەزنی داهاتوو

[18]من دڵنیام ئازاری ئێستا هیچ

نییە گەر بەراورد بکرێ لەگەڵ ئەو
شکۆمەندیەی لەداهاتوو پێمان
ڕادەگەیەنرێ. 19لەبەرئەوە
دروستکراو بەپەرۆشەوە چاوەڕێی
ئەو ڕۆژە دەکات کە خودا ڕۆڵەکانی
دەستنیشان بکات. 20ملکەچی
دروستکراو بۆ شتی هیچوپووچ
بەئارەزووی خۆی نەبوو، بەڵکو
بەخواستی ئەوە بوو کە ملی پێکەچ
کرد، بەهیوای ئەوەی 21دروستکراو
لەکۆیلەیەتی گەندەڵی ئازاد بێ بەرەو
ئەو سەربەستییە شکۆدارەی بۆ
ڕۆڵەکانی خودایە.
22ئێمە دەزانین هەموو
دروستکراو تاوەکو ئێستا دەناڵێنێ
وەك ئەوەی ژانیان گرتبێ. 23تەنها
ئەمە نا، بەڵکو ئێمەش کە پێشەبەرەی
ڕۆحی پیرۆزمان هەیە، بە پەرۆشەوە
چاوەڕێی ئەوە دەکەین خودا ئێمە
بەمندالٚی خۆی دابنێ، لەشمان
بەخوێن بکڕێتەوە. 24ئێمە بەئاواتەوە
ڕزگارمان بوو. بەڵام ئاواتی بینراو
ئاوات نییە، جا چۆن ئاوات بەشتێك
دەخوازرێ لەبەردەستدایە؟ 25
بەڵام گەر ئێمە ئاواتی شتێك
بخوازین کە لەبەردەستمان نییە،
ئەوسا بەدان بەخۆگرتنەوە چاوەڕێی
دەکەین.
26هەروەها ڕۆحی پیرۆزیش
یارمەتی بێ هێزیمان دەدات. چونکە
ئێمە نازانین بەچ شێوەیەك پێویستە
نوێژ بکەین، بەڵام ڕۆحی پیرۆز خۆی
بۆمان دەپاڕێتەوە لای خودا
بەشێوەیەك بەدەم باس ناکرێ. 27جا
خودا ئەوەی دڵ دەپشکنێ، دەزانێ
بیرکردنەوەی ڕۆحی پیرۆز چییە،
ئەو خۆی دەپاڕێتەوە بۆ برا
پیرۆزەکان، بەپێی خواستی خودا.
28ئێمە دەزانین لە هەموو شتێکدا
خودا لەپێناوی خێرو چاکەی ئەوانە
کاردەکات کە خۆشیان دەوێ،
ئەوانەی بەپێی مەبەستی خۆی بانگی
کردوون. 29ئەوانەی لەپێشا ناسیانی،
لەپێشا دیاریکردن، تا وەك وێنەی
ڕۆڵەکەی ئەویان لێبێت، تا عیسا ببێ
بە نۆبەرە لەنێو خوشكو برایانی
زۆر. 30ئەوانەی لەپێشا دیاریکردن،
بانگیکردن، ئەوانەی بانگیکردن
بێتاوانیکردن، ئەوانەی بێتاوانی
کردن، شکۆداری کردن.
31دوای ئەمە، ئیتر چی بڵێین؟
گەر خودا لەگەڵمان بێت، ئیتر کێ
دژمانە؟ 32ئەوەی دەستی بەڕۆڵەکەی
خۆی نەگرت، بەڵکو لەپێناوی

هەمووان پێشکەشی کرد، ئیتر چۆن
لەگەڵ ئەو هەموو شتێکمان ناداتێ؟
33 جا کێ دەتوانێ تاوان بخاتە پاڵ
هەڵبژێرراوانی خودا؟ ئەوەی بێتاوان
دەکات خودایە. 34 هەروەها کێ
دەتوانێ تاوانباریان بکات؟ عیسای
مەسیح نییە ئەوەی لەپێناوی ئەواندا
مرد، بەڵکو لەمەش زیاتر ئەو بوو
لەناو مردووان هەستایەوەو
لەلای دەستە ڕاستی خودا دانیشت،
هەر ئەویش نییە نوێنەری ئێمەیەو
بۆمان دەپاڕێتەوە؟ 35 ئیتر کێ
دەتوانێ لەخۆشەویستی مەسیح
جیامان بکاتەوە؟ ناخۆشیو تەنگانە
یاخود چەوسانەوەو برسێتیو
ڕووتیو ترسو شمشێر؟ 36 هەروەك
لەکتێبی پیرۆزدا نووسراوە: {وەك
مەڕێك بیانەوێ سەری ببڕن، بەهۆی
تۆوە هەموو ڕۆژێك ڕووبەڕووی
کوشتن دەبینەوە!} 37 بەلاَم ئێمە
لەهەموو ئەم شتانە لەسەرکەوتووان
مەزنترین بەهۆی ئەوەی ئێمەی خۆش
دەوێ. 38 من دڵنیام نەمردنو
نەژیان، نەفریشتەکانو
نەسەرۆکەکانی ڕۆحە بەدکارەکان،
نەشتەکانی ئێستاو نەشتەکانی
داهاتوو، نەهێزەکان، 39 نەبەرزیو
نزمی، نەهیچ شتێك لەهەموو
دروستکراوان، ناتوانێ جیامان
بکاتەوە لەخۆشەویستی خودا،
ئەوەی لەعیسای مەسیحی
خوداوەندمانە.

ئایا ووشەی خودا نایەتەدی؟

9

من لەمەسیح ڕاستی دەڵێمو درۆ
ناکەم، ڕۆحی پیرۆزیش شایەتی
ویژدانمە، 2 کە زۆر دڵتەنگمو
لەدڵم ئازارێکی بێبڕانەوە هەیە،
3 چونکە هیوام دەخواست خۆم
نەفرەتم لێ بکرایەو لەمەسیح بێبەش
بوومایە لەپێناوی خوشكو برایانم،
ئەوانەی لەڕەگەزی منن بەپێی لەش.
4 ئەوانە ئیسرائیلیەکانن، ڕۆڵەیەتیو
شکۆمەندیو پەیمانەکانو وەرگرتنی
شەریعەتو خواپەرستیو بەڵێنەکان
بۆ ئەوانە، 5 هەروەها باوباپیران
دەگەڕێنەوە بۆ ئەوان، مەسیحیش
بەپێی لەش لەوان پەیدا بووە، خودایە
بەسەر هەموو شتێك، پیرۆزە تاهەتایە!
ئامین.
6 مەبەست ئەوە نییە ووشەی
خودا نایەتەدی. چونکە هەموو
ئەوانەی نەوەی ئیسرائیلن،

ئیسرائیلی نین، [7]هەروەها هەموو
ئەوانەی نەوەی ئیبراهیمن ڕۆڵەی
نین، بەڵکو هەروەك لەکتێبی پیرۆزدا
نووسراوە: {بەهۆی ئیسحاق
نەوەکەت ناودەبرێ.} [8]مەبەست
لەمەش ئەوەیە: ئەوانەی ڕۆڵەی
لەشن ڕۆڵەی خودا نین، بەڵکو تەنها
ڕۆڵەکانی بەڵێن بەنەوەی ئیبراهیم
دادەنرێن. [9]دەقی بەڵێنەکەش ئەمەیە:
{لەکاتی دیاریکراو دەگەڕێمەوە،
ساراش کوڕێکی دەبێ.} [10]بەڵام
بەتەنها ئەمە نا، بەڵکو ڕفقەش
لەیەکێك سکی بوو کە ئیسحاقی
باوکمانە، [11]هێشتا دوو کوڕەکە
لەدایك نەبوو بوونو چاکەو
خراپەیان نەکردبوو، ئەمەش تا
مەبەستی خودا لەهەڵبژاردن بمێنێتەوە،
نەك لەسەر بناغەی کردار، بەڵکو
لەسەر بناغەی بانگکردن، [12]لەلایەن
خوداوە پێی ووترا: {کوڕی گەورە
خزمەتی کوڕی بچووك دەکات}، [13]
هەروەك نووسراوە: {یاقوبم
خۆشویست، بەڵام ڕقم لەعیسو بوو.
}

بەزەیی خودا

[14]کەواتە، چی بڵێین؟ ئایا خودا
زۆردارە؟ نەخێر! [15]چونکە خودا
بەموسای ووت: {بەزەییم دێتەوە
بەوەی دەمەوێ بەزەییم پێیبێتەوە،
دڵنەوایی ئەوە دەکەم کە دەمەوێ
دڵنەوایی بکەم.} [16]کەواتە، شتەکە
پشت بەئارەزوو و هەوڵدانی مرۆڤ
نابەستێ، بەڵکو تەنها پشت بە
بەزەیی خودا دەبەستێ. [17]جا کتێبی
پیرۆز بە فیرعەون دەڵێ: {تۆم
بەرزکردەوە تاوەکو توانای خۆم
لەتۆدا دەرخەمو ناوم لەهەموو
زەوی بڵاوبێتەوە.} [18]کەواتە خودا
بەزەیی بەو کەسە دێتەوە کە خۆی
دەیەوێ، دڵی ئەو کەسە ڕەق دەکات
کە خۆی دەیەوێ.
[19]یەکێکتان پێم دەڵێ: (ئیتر
بۆچی خودا سەرزەنشتمان دەکات؟
چونکە کێ دەتوانێ دژی خواستی
ڕاوەستێ؟) [20] تۆ کێیت ئەی مرۆڤ
هەتا وەڵامی خودا بدەیتەوە؟ ئایا
شتێکی دروستکراو
بەدروستکەرەکەی دەڵێ: بۆچی وا
دروستت کردووم؟ [21]ئایا
گۆزەدروستکەر دەسەڵاتی بەسەر قوڕ
نییە تا لەهەمان قوڕ گۆزەیەك بۆ
مەبەستی ڕێزو گۆزەیەك بۆ مەبەستی
سووك دروست بکات؟

22کەواتە چییە ئەگەر خودا
بیەوێ تووڕەیی دەربخاو توانای خۆی
ئاشکرا بکا، بەهەموو دان
بەخۆداگرتنێکەوە بەرگەی جامی
تووڕەی خۆی کە ئامادەیە بۆ
لەناوبردن بگری؟ 23ئەگەر ئەمەی
کرد تا دەوڵەمەندی شکۆی خۆی
ئاشکرا بکات لە جامی بەزەیی
خۆیدا کە لەپێشەوە ئامادەی کرد
بوو بۆ شکۆمەندی، 24ئەوەی ئێمەش
بانگکراوین بۆی، نەك تەنها
لەجوولەکەکان بەڵکو
لەمیللەتانیش؟ 25هەروەك چۆن
خودا بەهۆی هۆشەعی پێغەمبەری
خۆی دەڵێ: {دەمەوێ ئەو گەلە
بانگ بکەم وەك گەلی خۆم کە گەلی
من نین، هەروەها ئەوە بکەم بە
خۆشەویستی خۆم کە خۆشەویست
نییە.} 26جا لەکوێ بەوان ووترا: {
ئێوە گەلی من نین، ئەوسا ئەوان
لەوێ بەڕۆڵەی خودای زیندوو
ناودەبرێن.} 27بەڵام ئەشعیا هاوار
دەکاتو دەربارەی ئیسرائیل دەڵێ:
{گەر ژمارەی ڕۆڵەکانی ئیسرائیل
بەقەدەر لمی دەریا بێ، تەنها
ژمارەیەکی کەم ڕزگاریان دەبێ، 28
چونکە خوداوەند حوکمی خۆی
بەدادپەروەریو بەخێرایی بەسەر
زەویدا دەهێنێ.} 29ئیتر چۆن ئەشعیا
لەپێشا ووتویەتی: {گەر خوداوەندی
دەسەڵاتدار نەوەی بۆ نەهێشتبایەوە،
وەك سەدومو عەمورەمان لێدەهات.
}

30کەواتە کورتەی ئەم قسانە
چییە؟ ئەو میللەتانەی بەدوای
ڕاستودروستی نەگەڕان،
ڕاستودروستیان بەدەستهێنا
بەهۆی باوەڕ. 31کەچی
ئیسرائیلیەکان، هەرچەندە دوای ئەو
ڕاستودروستییە کەوتبوون ئەوەی
لەشەریعەتەوە بوو، بەڵام نەیانتوانی
بەدەستیبهێنن. 32بۆچی؟ چونکە
هەوڵدانەکەیان لەسەر بناغەی باوەڕ
نەبوو، بەڵکو لەسەر بناغەی کردار
بوو. ئەوسا بەبەردی کۆسپ پێیان
هەڵکەوت، 33هەروەك چۆن کتێبی
پیرۆز دەڵێ: {ئەوەتا من لەشاری
داود* بەردی کۆسپو بەردی
کەوتن دادەنێم، بەڵام ئەوەی باوەڕی
پێدەهێنێ شەرمەزار نابێ.}

10

ئەی برایان، ئاواتی دڵمو نوێژەکانم
بۆ خودا لەپێناوی ڕزگاربوونی

ئەوانە. 2شايەتيان بۆ دەدەم ئەوان
دڵگەرمن بۆ خودا، بەڵام بەزانينەوە
نا. 3جا چونكە ڕاستودروستى
خودايان نەدەزانى، ئيتر هەوڵى
ڕاستودروستى خۆياندا بەرێگاى
تايبەتى خۆيان، ئەوسا ملكەچ نەبوون
بۆ ڕاستودروستى خودا. 4چونكە
شەريعەت بەمەسيح تەواو بوو بۆ
ڕاستودروستى هەموو ئەوانەى
باوەڕى پێدەهێنن.

ڕزگارى بۆ هەمووان

5موسا دەربارەى ئەو
ڕاستودروستيەى بەپێى شەريعەتە
نووسيويەتى: {هەر كەسێك ئەمانە
بكات، پێى دەژى.} 6بەڵام ئەو
ڕاستودروستيەى لەباوەڕەوەيە
دەڵێ، لەدڵتدا مەڵێ: {كێ
سەردەكەوێ بۆ ئاسمان؟} تا مەسيح
بهێنێتە خوارەوە، 7ياخود: {كێ
دادەبەزێ بۆ ناو بيرى بێبن؟} هەتا
مەسيح لەناو مردووان بهێنێتە
دەرەوە. 8بەڵام چى دەڵێ؟ {ووشەى
خودات لێنزيكە، لەسەر لێوانتەو
لەدڵتدايە}، ئەم ووشەيەش ئەو
ووشەى باوەڕەيە كە
بڵاوىدەكەينەوە. 9چونكە گەر بەدەم
دانت پيانا عيسا خوداوەندە،
هەروەها لەدڵەوە باوەڕت هێنا خودا
لەناو مردووان زيندووى
كردووەتەوە، ئەوسا ڕزگارت دەبێ.
10چونكە بەدڵ باوەڕهێنان بەرەو
ڕاستودروستيت دەبات، دانپيانان
بەدەم بەرەو ڕزگاربوونت دەبات. 11
چونكە كتێبى پيرۆز دەڵێ: {هەر
كەسێك باوەڕى پێ بهێنێ، شەرمەزار
نابێ.} 12چونكە جياوازى نييە
لەنێوان جوولەكەو يۆنانى،
لەبەرئەوەى هەمان خوداوەند بۆ
هەمووانە، ئەويش لەدەوڵەمەندى
خۆى دەڕژێنێ بەسەر ئەوانەى
هاوارى بۆ دەبەن. 13چونكە {هەر
كەسێك بەناوى خوداوەندەوە بانگ
بكات ڕزگارى دەبێت.}
14بەڵام چۆن هاوارى بۆ دەبەن
گەر باوەڕى پێنەكەن؟ هەروەها
چۆن باوەڕ دەكەن بەيەكێك گەر
ناويان نەبيستبێ، كەواتە چۆن ناوى
ئەو دەبيستن بێ مزگێنىدەر؟ 15
هەروەها چۆن مزگێنى دەدەن گەر
نەنێرراون؟ هەروەك لەكتێبى پيرۆزدا
نووسراوە: {چەند جوانە پێيەكانى
ئەوانەى مزگێنىدەدەن!}
16بەڵام هەموويان گوێرايەڵى

مزگێنی نەبوون. چونکە ئەشعیا
دەڵێ: {خوداوەند، کێ باوەڕ
دەکات بەو هەواڵەی لەئێمە
بیستیان؟} 17کەواتە باوەڕ بەهۆی
بیستن پەیدا دەبێ، بیستنیش
لەڕاگەیاندنی ووشەکانی مەسیح
دێت. 18من پرسیار دەکەم: ئایا ئەوان
گوێیان لێنەبوو؟ بێگومان گوێیان
لێبوو، {دەنگیان بەهەموو زەوی
گەیشتو ووشەکانیان بەوپەڕی
جیهان.} 19دیسان دەپرسم: ئایا
نەوەی ئیسرائیل تێنەگەیشتن؟ کە
یەکەم جار موسا ووتی: {من واتان لێ
دەکەم حەسوودی ببەن بەوانەی گەل
نین، بە گەلێکی نەزان تورەتان
دەکەم.} 20هەروەها ئەشعیا
بەچاونەترسیەوە دەڵێ: {دۆززرامەوە
لەلایەن ئەوانەی بەدوامدا
نەدەگەڕان، هەروەها بۆ ئەوانەی
لەمنیان نەدەپرسیەوە دەرکەوتم.} 21
بەڵام دەربارەی ئیسرائیل دەڵێ: {
بەدرێژایی ڕۆژ دەستم بۆ گەلێکی
یاخیبووی بەربەرەکانیکەر ڕاکێشا.
}

ئایا خودا گەلەکەی ڕەتکردەوە؟

11

ئینجا پرسیار دەکەم: ئایا خودا
گەلەکەی خۆی ڕەتکردەوە؟
نەخێر شتیوا نییە! منیش
ئیسرائیلیم، لەنەوەی ئیبراهیم
لەتیرەی بنیامینم. 2خودا گەلەکەی
ڕەتناکاتەوە کە لەپێشا ناسیویەتی.
ئایا نازانن کتێبی پیرۆز دەربارەی
ئەلیاس پێغەمبەر دەڵێ چی؟ کاتێ
شکاتی لەجوولەکەکان کرد لەلای
خوداو ووتی: 3{ئەی خوداوەند،
جوولەکەکان پێغەمبەرەکانی تۆیان
کوشت، هەروەها قوربانگاکانی
تۆیان ڕووخاند، من بەتەنها
ماومەتەوە، دەیانەوێ بمکوژن.} 4
بەڵام دەنگی خودا چۆن وەڵامی
دایەوە؟ {حەوت هەزار پیاوم بۆ خۆم
هێشتۆتەوە ئەوانەی چۆکیان نەداوە
بۆ بتی بەعل.} 5ئێستاش هەروایە
بەهۆی بەرەکەتەوە بەشێك
هەڵبژێرراون تا بمێننەوە. 6بەڵام گەر
ئەمە بەبەرەکەت بووبێ، ئیتر
بەکرداری خۆمان نییە، ئەگینا
بەرەکەت، بەرەکەت نییە. 7کەواتە
دوای ئەمە چی؟ ئەوەی ئیسرائیل
هەولی بۆ دەدا دەستی نەکەوت،
بەڵکو هەڵبژێرراوان دەستیانکەوت،
بەڵام ئەوانی دیکە دڵیان ڕەق ببوو، 8

هەروەك لەكتێبی پیرۆز نووسراوە: {
خودا هەتا ئەمڕۆ ڕۆحی سستی
داونەتێ، چاوی داونەتێ پێی نەبینن‌و
گوێی داونەتێ پێی نەبیستن، هەتا
ئەمڕۆش.} [9]هەروەها داود دەڵێ: {با
خوانەکەیان تەڵەو داو بێت بۆیان،
ببێت بەکۆسپ‌و سزا بۆیان. [10]با
بەرچاویان تاریك بێ تا نەبینن،
هەمیشە پشتیان چەماوە بێت تاهەتایە.
}

ڕزگاربوونی ناجوولەکەکان

[11]بۆیە دەپرسم: ئایا
جوولەکەکان قاچیان هەڵخلیسکا
بۆ ئەوەی بکەون؟ نەخێر بەهیچ
جۆرێ! بەڵکو بەیاخیبوونیان
ڕزگاری هاتەکایەوە بۆ میللەتان
﴿ناجوولەکەکان﴾، تاکو حەسوودی
ئیسرائیل دابگرێ. [12]جا گەر
یاخیبوونیان دەوڵەمەندی بێ بۆ
جیهان، کەوتنیان دەوڵەمەندی بۆ
میللەتان، ئەی ژمارەی تەواویان
چەند دەوڵەمەندی زیاتر دەهێنێ؟ [13]
ئێستا من بەمیللەتان دەڵێم:
چونکە من بۆ میللەتان نێرراوم ،
شانازی بەخزمەتەکەم دەکەم، [14]تا
ڕۆڵەکانی نەتەوەکەم حەسوودی
بیانگرێ‌و هەندێکیان ڕزگار بکەم.
[15]چونکە گەر هاتوو ڕەتکردنەوەیان
هەڵێك بێ بۆ ئاشتبوونەوەی جیهان،
ئایا قەبوڵکردنیان لەلایەن خوداوە
وەك زیندووبوونەوە نییە لەمردن؟ [16]
گەر بەشی یەکەمی هەویر پیرۆز بێ،
ئەوسا هەموو هەویرەکە پیرۆز دەبێ.
هەروەها گەر ڕەگی درەخت پیرۆز
بێ، ئەوسا لقەکانیش پیرۆزن. [17]گەر
هاتوو هەندێ لقی دار زەیتونێك
بڕایەوە، تۆش وەك زەیتونێکی کێوی
تیایدا موتوربە کرای، ئەوسا بەمە
بەشداری دەکەی لەڕەگ‌و پیت‌و
بەرەکەتی، [18]شانازی مەکە بەسەر
لقە بڕاوەکان. گەر هاتوو شانازیت
کرد بەخۆتەوە، ئەوسا دەبێ بزانی کە
تۆ ڕەگی درەختەکەت هەڵ
نەگرتووە، بەڵکو ئەوە تۆی
هەڵگرتووە. [19]گەر بڵێی: (ئەو لقانە
بڕاونەتەوە تاکو من موتوربە بکرێم.)
[20]ئەمە ڕاستە. ئەوان بڕانەوە بەهۆی
بێباوەڕیان، بەڵام تۆ بەهۆی باوەڕ
جێگیر بووی. لەخۆبایی مەبە، بەڵکو
بترسە. [21]گەر خودا لقی بنەڕەتی
درەختەکە نەهێڵێتەوە ئەوسا تۆش
ناهێڵێتەوە. [22]بۆیە دڵنەرمی‌و توندی
خودا لەبەرچاو بگرە: توندییەکەی

بۆ ئەو کەسانەیە کە کەوتن، بەڵام
دڵنەرمییەکەی بۆ تۆیە، ئەگەر
لەدڵنەرمی جێگیر بیت، ئەگینا تۆش
وەك ئەو لقانە دەبڕێیتەوە. 23دیسان
جوولەکەکانیش، گەر بەردەوام نەبن
لەسەر بێباوەڕییان، موتوربە
دەکرێن، چونکە خودا توانای
ئەوەی هەیە جارێکی کە موتوربەیان
بکات. 24چونکە گەر تۆ لەدار
زەیتونێکی کێوی بڕابیتەوە،
بەپێچەوانەی سروشتەوە لەدار
زەیتونێکی چاك موتوربە کرای، ئاخۆ
دەبێ چەند ئاسانتر بێ بۆ ئەوانەی
خۆیان سەر بەدار زەیتونە چاکەکەن
هەتا تیایدا موتوربە بکرێن.

بەزەیی خودا بۆ هەمووانە

25ئەی برایان، من نامەوێ ئێوە
ئەو نهێنییە نەزانن، هەتا خۆتان بەدانا
نەزانن لەبۆچوونتان، ئەویش ئەوەیە
کە بەشێك لەئیسرائیل دڵیان ڕەق
بوو، تا تەواوی ژمارەی میللەتان
دێن، 26ئیتر بەم شێوەیە هەموو
ئیسرائیل ڕزگاری دەبێ، بەپێی ئەوەی
لە کتێبی پیرۆزدا نووسراوە: {
لەشاری داودەوە ڕزگارکەر دێت،
خوانەناسی ناهێڵێ لە ناو یاقوب. 27
ئەمەش پەیمانمە لەگەڵیان، کاتێ
گوناهەکانیان دەسڕمەوە.} 28
جوولەکەکان بەگوێرەی مزگێنی
دوژمنن لەپێناوی ئێوەدا، بەڵام
بەگوێرەی هەڵبژاردن خۆشەویستن
لەپێناوی باوباپیران، 29چونکە خودا
هەرگیز لەبەخشینو بانگ کردنی
خۆی پاشگەز نابێتەوە. 30جا چۆن
ئێوە لەپێشا لەخودا یاخیبوونو
ئێستا خودا بەزەیی پێتانهاتەوە
بەهۆی یاخیبوونی ئەوان، 31بەهەمان
شێوە ئەوانیش ئێستا لەخودا
یاخیبوون، تا بەزەیی پێیان بێتەوە
وەك بەزەیی بەئێوە هاتەوە. 32چونکە
خودا هەموو مرۆڤی لە یاخیبووندا
بەندکرد هەتا بەزەیی بە هەموویان
بێتەوە.

33ئای چەند قووڵە دەوڵەمەندیو
داناییو زانیاری خودا! هەروەها
چەند دوورە پشکنینی حوکمەکانیو
تێگەیشتنی ڕێگاکانی!

34{چونکە کێ لەبیروڕای
خوداوەندی زانی؟ یاخود کێ
تەگبیرکەری‌بوو؟}

35{یاخود کێ شتێکی
پێبەخشیوە هەتا بیداتەوە؟}

36چونکە هەموو شتێك لەئەوەو

بـەهۆی ئـەوەو بۆ ئەو دەبیٚ. بۆ ئەوە
شکۆمەندی تاهەتایە. ئامین.

قوربانیەکی زیندوو

12

بۆیە ئەی برایان، لەبەر بەزەیی خودا،
داواتـان لیٚدەکـەم لـەشـتان پیٚشکەش
بکـــەن وەك قوربانـــیەکی زیـــندوو،
پـاكوپـیرۆز، پەسـەندکراو لەلایـەن
خـوداوە، ئەمـەش پەرسـتنی ڕاستو
ڕۆحـی ئیٚوەیە. [2]خۆتان لـەگەڵ جیهان
ڕامەهیٚـــــنن، بـــــەڵکو بگۆڕیٚـــــن
بـەتازەکـردنەوەی بیرتـان، تـا بتوانن
خواسـتی خـودا تیٚبگەن، کـە باشو
پەسەندکراو و تەواوە.
[3]بـەو بەرەکەتـەی خودا داویەتی
بەمن بەهەر یەکیٚکتان دەڵیٚم: کەستان
زیاتـر نـرخ بـۆ خۆی دانەنیٚ لەوەی
بـۆی دانـراوە، بـەڵکو ووریـا بـن،
بەگویٚـرەی ئـەو بەشە باوەڕەی خودا
بـۆ هـەر یەکیٚکـتانی دانـاوە نـرخ بۆ
خۆتـان دابنـیٚن. [4]هەروەك لـە لەشمان
چـەند ئەندامـیٚك هەیـە، بەڵام هەموو
ئـەم ئەندامانـە یـەك کاریـان نیـیە، [5]
بەهـەمان شـیٚوە ئـیٚمە هەموومان یەك
لەشـین لـەمەسـیح، ئـیتر هـەموومان
ئـەندامی یـەکترین. [6]بـەڵام بەهـەرەی
جیاوازمان هەیە بەپیٚی ئەو بەرەکەتەی
پـــیٚمان دراوە، ئەگـــەر قســـەکردنە
بەووشەی خودا، با بەگویٚرەی ڕیٚژەی
بـــاوەڕ بـــیٚ، [7]هـــەروەها کـــیٚ
خزمەتکردنی هەیە با خزمەت بکات،
یا کیٚ فیٚرکردنی هەیە، با فیٚر بکات،
[8]یـان کیٚ هاندانی هەیە، با هانبدات،
یـان بەخشـینی هەیـە، با بەدڵفراوانی
ببەخشـیٚ، یان ڕابەرایەتیکردنی هەیە
بـا بەدڵگـەرمی بـیٚ، یـا بەزەیی هەیە
بـــابەدڵخۆشـــی بـــیکات. [9]بـــا
خۆشەویسـتیتان بـە دووڕوویی نەبیٚ.
ڕقـتان لـەخـراپە بـیٚو لایـەنی چاکە
بگـــرن. [10]یەکتریـــتان خۆشـــبویٚ
بـەخۆشەویستیەکی خوشكو برایانە،
بەپـەرۆشبن بۆ ڕیٚزگرتن لەیەکتری.
[11]سســت مـەبن لەچالاکی، دڵگەرم
بـن لـەرۆح، خـزمەتی خوداوەنـد
بکـەن. [12]دڵشادبن لەهیوا، دانبگرن
بـەخۆتـان لـەتەنگانـە، بـەردەوام بن
لـەنویٚـژکـردن، [13]بەشـداری بکـەن
لەپیٚویستی برا پیرۆزەکان، میواندار
خوشكو برا نامۆکان بکەن.
[14]داوای پـــیرۆزی بکـــەن بـــۆ
ئەوانـــەی دەتانچەوســـیٚننەوە. داوای
پـیرۆزی بکـەنو نەفرەت مەکەن. [15]
دڵشـادبن لـەگـەڵ ئەوانـەی دڵـیان

خۆشه، بگرین لهگهڵ ئهوانهی
دهگرین. 16لهگهڵ یهکتری ڕێك
بکهون، شانازی مهکهن، بهڵکو
تێکهڵاوی پایهنزمهکان بن.
لووتبهرز مهبن. 17پاداشتی خراپهی
یهکێك مهدهنهوه بهخراپه، ههوڵبدهن
چی چاکه ئهوه بکهن لهبهردهمی
ههموو خهڵك. 18گهر بێ بهپێی
تواناتان لهگهڵ ههموو خهڵك به
ئاشتی بژین. 19خۆتان تۆڵهمهستێنن
ئهی خۆشهویستان، بهڵکو ڕێبدهن
بهتووڕهیی خودا، چونکه نووسراوه:
{خوداوهند دهڵێ، تۆڵهسهندن هی
منه، منم پاداشت دهدهمهوه.} 20
بهڵام: {گهر دوژمنهکهت برسیبوو
نانی بدهرێ، گهر تینووی بوو ئاوی
بدهرێ. جا تۆ بهم کاره پشکۆی
داگیرساو لهسهری کۆدهکهیتهوه.}
21ئیتر مههێڵه خراپه بهسهرتدا
زاڵبێت، بهڵکو بهچاکه سهرکهوه
بهسهر خراپه.

ملکهچی بۆ دهسهڵاتداران

13

پێویسته لهسهر ههموو کهسێك
ملکهچی دهسهڵاتداران بێ. چونکه
هیچ دهسهڵاتێك نییه لهلایهن خوداوه
نهبێ، جا ئهو دهسهڵاتانهی ههیه
لهلایهن خوداوه دانراوه. 2ئیتر ئهوهی
بهربهرهکانی دهسهڵات دهکات،
بهربهرهکانی دانراوی خودا دهکات،
ئهوانهی بهربهرهکانی دهکهن
حوکمدان بهسهر خۆیان دههێنن. 3
ئهوهی چاکه دهکات، ناترسێ له
لێپرسراوان، بهڵکو ئهوهی خراپه
دهکات. کهواته گهر حهز دهکهی
لهدهسهڵاتدار نهترسی؟ ئهوهی چاکه
بیکه، ئهوسا ستایشی ئهو بهدهست
دههێنی، 4چونکه دهسهڵاتدار
خزمهتکاری خودایه تا چاکهت
لهگهڵ بکات. بهڵام بترسه گهر
خراپهت کرد، چونکه دهسهڵاتدار
شمشێر بهخۆڕایی ههڵناگرێ، ئهو
خزمهتکاری خودایه تا تووڕهیی ئهو
بهسهر خراپهکاران بهێنێته خوارهوه.
5بۆیه پێویسته ملکهچی دهسهڵات
بن، نهك لهبهر تووڕهیی، بهڵکو
لهپێناوی ویژدانیش. 6ههر لهبهر
ئهمهشه باج دهدهن، چونکه
لێپرسراوان خزمهتکاری خودان که
بهردهوامن لهسهر ئهم کاره. 7ههر
کهسێك مافی خۆی بدهرێ: باج
بهخاوهن باج، سهرانه بهخاوهن
سهرانه، ڕێز بهخاوهن ڕێز، ئابڕوو

بەخاوەن ئابڕوو.

خۆشەویستی برایانە

8با هیچ قەرزێکتان بەسەروە نەبێ
جگە لەوەی یەکتریتان خۆش بوێ،
ئەوەی نزیکەکەی خۆش بوێ ئەوا
شەریعەتی تەواو کردووە، 9چونکە
ئەو ڕاسپاردانەی دەڵێ: {داوێن
پیسی مەکە، مەکوژە، مەدزە، شایەتی
درۆ مەدە، ئارەزووی خراپ مەکە.}
هەروەها ڕاسپاردەکانی دیکە، لەم
ڕاسپاردەیەدا کۆدەبنەوە: {ئەوەی
لێت نزیکە وەك خۆت خۆشت
بوێ.} 10ئەوەی نزیکەکەی خۆش
بوێ خراپە بەرامبەری ناکات، ئیتر
بەم شێوەیە خۆشەویستی دەبێتە
تەواوکەری هەموو شەریعەت. 11
جگە لەوەش ئێوە دەزانن ئێمە لەچ
کاتێك داین، کاتی ئەوەتان هاتووە
لەخەو هەستن، ئێستا ڕزگاری لێمان
نزیکترە لەو ڕۆژەی باوەڕمان هێنا.
12خەریکە وا شەو تەواو دەبێو ڕۆژ
هەڵدێت. با واز لەکرداری تاریکی
بهێنینو چەکی ڕووناکی هەڵگرین.
13با بەشێوەیەك ڕەفتار بکەین
بگونجێ لەگەڵ ڕۆژ، نەك بە وورگ
پڕکردنو سەرخۆشی، بەڕەڵڵایی‌و
خراپەکاری، دوژمنایەتی‌و چاوپیسی.
14بەڵکو عیسای مەسیحی خوداوەند
لەبەر بکەن، خۆتان خەریك
مەکەن بەتێرکردنی ئارەزووەکانی
لەش.

پێشوازی لەیەکتری بکەن

14

ئەوەی لەناوتان باوەڕی لاوازبوو،
پێشوازی لێبکەن بێ‌ئەوەی لەسەر
بیروڕا حوکمی بەسەر بدەن. 2هەندێ
کەس هەن لەو باوەڕەدان مافی
ئەوەیان هەیە هەموو شتێك بخۆن،
بەلاّم ئەوەی باوەڕی لاوازە تەنها
سەوزەوات دەخوات. 3ئەوەی
دەتوانێ هەموو شتێك بخوات،
لەسەریەتی بەچاوی سووکەوە
سەیری ئەوە نەکات کە ناخوات،
هەروەها ئەوەی لەهەموو شتێك
ناخوات ئەو کەسە تاوانبار نەکات
کە لەهەموو شتێك دەخوات، چونکە
خودا پەسەندی کردووە. 4تۆ کێی
تا حوکم بدەی بەسەر خزمەتکاری
یەکێکی دیکە؟ لەبەر چاوی
گەورەکەی خۆی بکەوێ یاخود
بمێنێتەوە، بەلاّم دەمێنێتەوە، چونکە
خوداوەند توانای مانەوەی ئەوی

هەیە. 5یەکێك هەیە ڕۆژێکی
لەڕۆژێکی تر بە پیرۆزتر دادەنێ،
یەکێکی تریش هەموو ڕۆژەکان
بەیەك چاو سەیر دەکات، کەواتە با
هەر یەکە لەبیروڕای خۆی دڵنیابێت.
6چونکە ئەوەی ڕۆژێك بەتایبەت
دابنێ، بەتایبەتی دادەنێت وەك ڕێزێك
بۆ خوداوەند. هەروەها ئەوەی هەموو
شتێك دەخوات، ئەوەش وەك ڕێزە
بۆ خوداوەند، چونکە سوپاسی
خوداش دەکات، ئەوەش هەموو
شتێك ناخوات، ناخوات وەك ڕێزێك
بۆ خوداوەندو سوپاس کردنی خودا.
7کەسمان لەپێناوی خۆمان ناژین،
کەسیشمان بۆ خۆی نامرێ. 8گەر
بژین لەپێناوی خوداوەند دەژین، گەر
بشمرین لەپێناوی خوداوەند دەمرین.
کەواتە بژین یاخود بمرین، ئێمە هەر
هی خوداوەندین. 9چونکە بۆ ئەمە
مەسیح مردو زیندووبووەوە تابێ
بەخوداوەندی زیندووانو مردووان.
10ئیتر چۆن براکەت تاوانبار
دەکەیت؟ ئیتر چۆن ڕقت لەبراکەت
دەبێتەوە؟ چونکە ئێمە هەموو
بەیەکەوە دەبێ لەبەردەم دادگای
خودا ڕاوەستین بۆ لێپرسینەوە، 11
هەروەك لەکتێبی پیرۆزدا نووسراوە:
{خوداوەند دەڵێ: سوێندبێ بەژیانم،
دەبێ هەموو ئەژنۆیەك بۆ من چۆك
بدات، دەبێ هەموو زمانێك دان
بەخودا بنێت.} 12کەواتە، هەریەك
لەئێمە لەبارەی خۆیەوە لێپرسینەوەی
هەیە لەبەردەم خودا.

لێپرسراوین بەرامبەر بەیەکتری

13با واز لەحوکمدانی یەکتری
بهێنین، بەڵکو باشترە بڕیارێك بدەین
کەس نەبێتە کۆسپو تەگەرە
لەبەردەم براکەی. 14من دەزانم،
هەروەها دڵنیام لەعیسای خوداوەند،
هیچ شتێك لەخۆیدا گڵاو نییە،
بەڵکو گەر یەکێك شتێك بەگڵاو
بزانێ، ئەوە لەبەر چاوی خۆی
گڵاوە. 15گەر هاتوو بەهۆی
خۆراکتەوە بوویتە هۆی دڵتەنگی
براکەت، ئیتر تۆ بەگوێرەی
خۆشەویستی ناڕۆیت. جا ئەوەی
مەسیح لەپێناوی مردووە بەخۆراکت
لەناوی مەبە. 16مەهێڵە شتە
باشەکانت خەڵکی بە خراپە باسی
بکات، 17چونکە پادشاهێتی خودا
بەخواردنو خواردنەوە نییە، بەڵکو
ڕاستودروستیو ئاشتیو خۆشیە
لەڕۆحی پیرۆز. 18جا ئەوەی بەم

شێوەیە خزمەتی مەسیح بکات،
لەلایەن خوداوە پەسەندکراوە، جێی
ڕەزامەندی خەڵکیش دەبێت. [19]
کەواتە با تێکۆشین بەدوای ئەوەی
بەرەو ئاشتیو بنیادنانی یەکترمان
دەبات. [20]کاری خودا ویران مەکە
بەهۆی خۆراك. ڕاستە هەموو
خۆراکێك پاکە، بەڵام شتێك خراپە
بیخۆی گەر ببێتە کۆسپ لەڕێگای
براکەت. [21]ئیتر باشترە گۆشت
نەخۆیتو شەراب نەخۆیتەوە،
هەروەها کارێك نەکەیت ببێتە
کۆسپ لەڕێگای براکەت. [22]ئەو
باوەڕەی هەتە، با لەنێوان خۆتو
خودا بێ. خۆزگەدەخوازرێ بەوەی
خۆی تاوانبار ناکات کاتێ شتێك
دەکات بەچاکی دەزانێ. [23]بەڵام
گەر یەکێك گومانی هەبێ لەوەی
دەیخوات، حوکمی بەسەر دەدرێ،
چونکە ئەوە ناکات بەباوەڕەوە، بۆیە
هەر شتێك بەباوەڕ نەبێ گوناهە.

مەسیح نموونەیە بۆ ئێمە

15
بەڵام ئێمە کە بەهێزین لەباوەڕ
لەسەرمانە دانبگرین بەخۆماندا
بەرامبەر بە بێهێزی باوەڕی لاوازان،
هەروەها خەریکی ڕازیکردنی
خۆمان نەبین. [2]جا هەریەك لەئێمە
پێویستە نزیکەکەی ڕازی بکات بۆ
چاکەی ئەو، لەپێناوی بنیادنانی. [3]
تەنانەت مەسیحیش هەوڵی
ڕازیکردنی خۆی نەداوە، بەڵکو
بەپێی ئەوەی لەکتێبی پیرۆزدا
نووسراوە: {جنێوی ئەوانەی جنێوت
پێدەدەن منیشی گرتەوە.} [4]جا
ئەوەی لەپێشا نووسراوە، بۆ
فێرکردنی ئێمە نووسراوە، تا ئێمە
بەهۆی دانبەخۆگرتنو هاندانی کتێبی
پیرۆز هیوامان هەبێ. [5]داواکارم
خودای دانبەخۆگرو هاندەر
ڕێککەوتنی بیروڕاتان پێبەخشێ
لەنێو خۆتان بەگوێرەی عیسای
مەسیح، [6]تا بەیەك دڵو بەیەك دەنگ
ستایشی خودا بکەین، باوکی عیسای
مەسیحی خوداوەندمان. [7]لەبەر ئەمە
پێشوازی لەیەکتری بکەن، هەروەك
چۆن مەسیح پێشوازی لێکردین،
لەپێناوی شکۆمەندی خودا. [8]من
پێتان دەڵێم، مەسیح بوو
بەخزمەتکاری خەتەنەکراوەکان، تا
ڕاستی خودا دەربخاتو ئەو بەڵێنەی
داویەتی بە باپیران بیباتەسەر. [9]
هەروەها تا میللەتان ستایشی خودا

بکەن بەهۆی ئەو بەزەییەی هەیەتی،
هەروەك لەکتێبی پیرۆزدا نووسراوە:
{بۆیە سوپاست دەکەم لەنێو
میللەتانداو گۆرانی بۆ ناوت دەڵێم}
، 10 دیسان باسکراوە: {دڵشادبن
ئەی میللەتان لەگەڵ گەلی خودا}،
11 هەروەها ووتراوە: {ستایشی
خوداوەند بکەن ئەی هەموو
میللەتان، باهەموو گەلان ستایشی
بکەن}، 12 ئەشعیاش دەڵێ: {یەکێك
لەپشتی یەسا دەردەکەوێ،
فەرمانڕەوایی میللەتان دەکات،
ئەوەی میللەتان ئومێدیان پێیەتی.}
13 با خودای هیوا پڕتان بکات
لەهەموو خۆشیو ئاشتییەك
لەباوەڕدا، تاکو هیواتان زۆربێ
بەهۆی توانای ڕۆحی پیرۆزەوە.

خزمەتکردنی پۆڵس

14 ئەی برایان من لەو باوەڕەدام
ئێوە پڕن لەچاکە، تەواون لەزانیاریو
توانای ئامۆژگاری یەکترتان هەیە. 15
بەڵام زۆر بەچاونەترسیەوە بەهۆی ئەو
بەرەکەتەی خودا پێی بەخشیوم،
هەندێ شتم بۆ نووسیون تا بەبیرتان
بهێنمەوە، 16 هەتا ببم بەخزمەتکاری
عیسای مەسیح، دەبێ وەك کاهینێك
بەمیللەتان مزگێنی خودا بدەم، هەتا
قوربانی میللەتان پەسەند کراو و
پیرۆزکراو بێ بەڕۆحی پیرۆز بۆ
خودا.
17 کەواتە شانازی بەعیسای
مەسیح دەکەم لەخزمەتم بۆ خودا. 18
من بەخۆم ڕانابینم باسی شتێك بکەم،
گەر مەسیح بەهۆی منەوە نەیکردبێ،
هەتا ملکەچی میللەتان بۆ خودا
بەووتەو کردار بەدەست بهێنم، 19
بەتوانای نیشانەو کاری
سەرسوڕهێنەر، بەتوانای ڕۆحی
پیرۆز، ئاوا توانیم لەقودسو
دەوروپشتی هەتا ناوچەی ئیلریکوم،
مزگێنیدانی مەسیح تەواو بکەم. 20
من پێم داگرت لەسەر ئەوەی
مزگێنی ووشەی خودا بدەم، لەو
شوێنەی ناوی مەسیحی تێدا نەبیسترا
بوو، بۆ ئەوەی لەسەر بناغەیەك کە
یەکێکیتر دایناوە دروستی نەکەم، 21
وەك لەکتێبی پیرۆز نووسراوە: {
ئەوانەی کەس هەواڵی ئەوی پێ
نەداون لەمەولا دەبینن، ئەوانەی
دەربارەی ئەو هیچیان نەبیستووە
لەمەولا تێدەگەن.}

ئارەزووی دیدەنی ڕۆما

[22]لەبەرھەمان شتیش بوو چەند
جار نەم دەتوانی بێم بۆ لاتان. [23]
بەڵام ئێستا، لەم ناوچانە شوێن نەماوە
ئیشی لێبکەم، ھەروەھا ساڵانێکی
زۆرە ئارەزووی ئەوە دەکەم بێم بۆ
لاتان، [24]کاتێ دەچم بۆ ئیسپانیا
ھیوادارم بەلاتان تێپەڕمو بتانبینم،
دوای ئەوەی چێژم لەبینینتان
وەرگرت گەر بۆ ماوەیەکی کورتیش
بێ، ئومێدەوارم کاروباری چوونی
ئەوێم بۆ ئاسان بکەن. [25]بەڵام ئێستا
دەچم بۆ قودس تاخزمەتی برا
پیرۆزەکانم بکەم. [26]چونکە
باوەڕدارانی مەکدۆنیەو ئەخائیە وایان
بەباش زانی ھەندێ یارمەتی
کۆبکەنەوە بۆ ئەو برا پیرۆزانەی
ھەژارو دەستکورتن لەقودس. [27]
ئەوان ئەمەیان بە باش زانیو قەرزاری
ئەوان بوون، چونکە جوولەکەکان
لەشتە ڕۆحیەکان بەشداری
میللەتانیان کرد، جا پێویست بوو
لەسەر ئەوان خزمەتی جوولەکەکان
بکەن لەبارەی شتە مادییەکانەوە. [28]
دوای ئەوەی بەم کارە ھەڵدەستمو
ئەو یارمەتییەیان پێشکەش دەکەم،
سەرتان لێدەدەم کاتێ بەرەو ئیسپانیا
دەڕۆم. [29]من دەزانم گەر بێم بۆ
لاتان، بەتەواوی پیرۆزی مەسیح بۆ
لاتان دێم. [30]ئەی برایان داواتان
لێدەکەم، بەناوی عیسای مەسیحی
خوداوەندو بەخۆشەویستی ڕۆحی
پیرۆز، ھەمووتان بەیەکەوە لەگەڵم
تێبکۆشنو کۆشش بکەن لەنوێژدا
لەپێناوی من بۆ خودا، [31]تا ڕزگاربم
لەدەست بێباوەڕانی ناوچەی
یەھودیە، ھەروەھا تاکو خزمەتەکەم
لەقودس پەسەند کراو بێ لای برا
پیرۆزەکان، [32]گەر خودا خواستی
لەسەر بێ بەدڵشادیەوە دێم بۆ لاتان،
بەمە لەگەڵتان پشوو دەدەم. [33]ئیتر
با خودای ئاشتی لەگەڵ ھەمووتان
بێ. ئامین.

سڵاوی تایبەتی

16

ڕاتان دەسپێرم سەبارەت بە فیبی
خوشکمان، کەوا خزمەتکارە
لەکۆمەڵەی باوەڕدارانی کەنخەریا، [2]
بەناوی خوداوەندەوە پێشوازی
لێبکەن، پێشوازییەك کەشایانی
خوشكو برای پیرۆز بێ، ھەر
شتێکی پێویست بوو لەئێوە بیدەنێ،
چونکە ئەو یارمەتیدەری زۆر کەس
بووە، ھەروەھا ھی منیش.

[3]سڵاو لەپریسکلاو ئەکیلا
بکەن، کە بەیەکەوە کار دەکەین
لەعیسای مەسیح، [4]ئەوانەی ملی
خۆیان بۆ سەربڕین دانا لەپێناوی
ژیانم، جا من بەتەنها سوپاسیان ناکەم،
بەڵکو هەموو کۆمەڵە باوەڕدارەکانی
میللەتانیش. [5]هەروەها سڵاو لەوانە
بکەن کەسەر بەو کۆمەڵەنو
لەماڵەکەیان کۆدەبنەوە. سڵاو
لەئیپینتوسی خۆشەویستم بکەن ئەوەی
نۆبەرەی باوەڕ بوو بەمەسیح
لەناوچەی ئاسیا. [6]سڵاو لەمریەم
بکەن، زۆر خۆی ماندووکرد
لەخزمەت کردنمان لەبەر ئێوە. [7]
سڵاو لەئەندرونیکوس‌و یونیاس
بکەن، ئەو دوو خزمانەم کە لەگەڵم
بەندکرابوون، ئەوان بەناوبانگ بوون
لەناو نێرراوان، پێش من لەمەسیحدا
بوون. [8]هەروەها سڵاو لەئەمپلیاتۆس
بکەن، خۆشەویستم لەخوداوەند. [9]
سڵاو لەئوربانوس بکەن پێکەوە کار
دەکەین لەمەسیح، هەروەها
ئیستاخیسی خۆشەویستم. [10]سڵاو
لەئەپیلەس بکەن، ئەوەی سەلمێنەری
ڕاستی خۆیەتی لەمەسیح. سڵاو
لەخێزانی ئەرستوبولوس بکەن. [11]
سڵاو لەهیرودیونی خزمم بکەن.
هەروەها لەوانەی لەخوداوەندن
لەخێزانی نەرکیسوس. [12]سڵاو
لەخوشکان تەریفیناو تەریفۆسا بکەن
ئەوانەی زۆر ماندوو دەبن
لەخوداوەند. سڵاو لەخوشکە
پەرسیسی خۆشەویست بکەن،
ئەوەی خۆی زۆر ماندووکرد
لەخزمەتکردنی خوداوەند. [13]سڵاو
لەروفسی بکەن هەڵبژێرراوە
لەخوداوەند، هەروەها لەدایکی وەك
دایکمە. [14]سڵاو لەئەسینکریتس‌و
فەلیگۆن‌و هەرمس‌و پەتروباس‌و
هەرماس‌و ئەو برایانەی لەگەڵیان
بوون بکەن. [15]سڵاو بکەن
لەفیلولوگۆس‌و خوشکە جولیاو
نیریوس‌و خوشکەکەی‌و ئۆلومپاس‌و
هەموو ئەو خوشك‌و برا پیرۆزانەی
لەگەڵیان بوون. [16]سڵاو لەیەکتری
بکەن بەماچی پیرۆز. هەموو کۆمەڵە
باوەڕدارەکانی مەسیح سڵاوتان لێ
دەکەن.

[17]بەڵام ئەی برایان، ئاگادارتان
دەکەمەوە، ئاگاتان لەدروستکەری
ناکۆکی‌و کۆسپ بێ، لێیان
دوورکەونەوە، چونکە ئەوان
دەرچوون لەڕێگای ئەو فێرکردنەی
فێری بوون. [18]جا ئەوانەی بەم

شێوەیەن، خزمەتی مەسیحی
خوداوەندمان ناکەن، بەڵکو خزمەتی
سکیان دەکەن، بەقسەی خۆش‌و
زمان لووسی ساکارەکان
دەخەڵەتێنن. 19هەواڵی گوێڕایەڵیتان
بۆ خودا بەهەمووان گەیشتووە، لەبەر
ئەوە پێتان دڵخۆشم، بەڵام دەمەوێ
لەچاکە داناو لەخراپە بێبەری بن.
20ئەوسا خێرا خودای ئاشتی شەیتان
لەژێر پێتان دەپلیشێنێتەوە.
بابەرەکەتی* عیسای مەسیحی
خوداوەندمان لەگەڵتانبێ. 21
تیمۆساوس ئەوەی لەگەڵم کار
دەکات سڵاوتان لێ دەکات،
هەروەها لوکیوس‌و یاسون‌و
سوسیپاتەری خزمانم.
22منیش کەناوم تەرتیوسەو
نووسەری ئەم نامەیەم، سڵاوتان لێ
دەکەم بەناوی خوداوەندەوە.
23غایۆس کەمیوانداری من‌و
هەموو کۆمەڵی باوەڕداران دەکات
سڵاوتان لێ دەکات. هەروەها
ئاراستی خەزنەداری شار سڵاوتان
لێ دەکات لەگەڵ کوارتسی برامان.
﴿24با بەرەکەتی عیسای مەسیحی
خوداوەندمان لەگەڵتان بێ. ئامین.﴾

ستایشی خودا

25 بۆ ئەو خودایەی دەتوانێ
بەهێزتان بکات بەگوێرەی
مزگێنییەکەم‌و ڕاگەیاندنی عیسای
مەسیح، بەگوێرەی ئاشکراکردنی ئەو
نهێنییەی ماوەیەکی زۆر بوو
بەشاراوەیی مابووەوە، 26بەڵام ئێستا
ئاشکرا بووە بەهۆی نووسراوی
پێغەمبەران، بەگوێرەی ڕاسپاردەی
خودای هەمیشەیی تا هەموو
نەتەوەکان باوەڕی پێبهێنن‌و
گوێڕایەڵی بن، 27شکۆمەندی
تاهەتایە بۆ تاقە خودای دانا، بەناوی
عیسای مەسیح! ئامین.

پۆڵس ئەم نامەیەی نووسی بەهۆی ئەو گیروگرفتانەی لەناو کۆمەڵەی باوەڕدارانی کورنسۆس هەبوو، دەربارەی ژیان بەپێی باوەڕ بەمەسیح .

لەو سەردەمەدا کۆرنسۆس شارێکی یۆنانی گەورە بوو. پایتەختی ولایەتی ئەخائیيەی ڕۆمانی بوو. ناوبانگی دەرکرد بوو بە بازرگانیو ڕۆشنبیری بەرزو بەدرەوشتیو جۆراوجۆری ئاینەکانی.

لەم نامەیەدا لەهەموو شتێك زیاتر، پۆڵس گرنگی داوە بەو مەسەلانەی کە پەیوەندییان هەیە بە:

دووبەرەکی لەناو کومەڵەی باوەڕدارانی کۆرنسۆسو مەسەلەی داوێن پیسیو ژنهێنانو شووکردنو ئەو شتانەی پەیوەندییان هەیە بەویژدانو ڕێکخستن لەناو کۆمەڵەی باوەڕدارانو ئەو بەهرانەی ڕوحی پیرۆز دەیبەخشێ بەباوەڕدارانو چۆنیەتی بەکارهێنانی، هەروەها هەڵسانەوە دوای مردن. دەریشی خستووە چۆن مزگێنی عیسای مەسیح وەڵامی ئەم پرسیارانە دەداتەوە.

1

لە پۆڵس، بانگکراو لەسەر خواستی خودا، تابێ بەنێرراوی عیسای مەسیح، هەروەها لە سۆستانیسی برامانەوە،

[2]بۆ کۆمەڵەی باوەڕدارانی خودا لە شاری کۆرنسۆس، بۆ ئەوانەی لەعیسای مەسیحدا پیرۆزکراون، هەروەها بانگ کراون تا پاکوپیرۆزبن لەگەڵ هەموو ئەوانەی لەهەموو شوێنێك بەناوی خوداوەند عیسای مەسیح بانگ دەکەن، خوداوەندی ئێمەو ئەوانە. [3]با ئاشتیو بەرەکەتی خودای باوکمانو عیسای مەسیحی خوداوەندتان لەگەڵ بێ. [4]هەمیشە سوپاسی خودا دەکەم لەپێناوتان بۆ ئەو بەرەکەتەی پێیبەخشیون لەعیسای مەسیحدا، [5]بەهۆی ئەوەوە لەهەموو شتێك دەوڵەمەندبوون، لەهەموو شێوەیەکی قسەکردنو

زانياريدا، 6بەگوێرەی چەسپانی
شايەتی عيسای مەسيح لەئێوەدا. 7
تەنانەت ئێوە ئيتر پێويستيتان بەهيچ
بەهرەيەکی ڕۆحی نابێ، کاتێ بە
پەرۆشەوە چاوەڕوانی دەرکەوتنی
عيسای مەسيحی خوداوەندن. 8
ئەوەی تاکۆتايی دەتانچەسپێنێ، تا
بێکەموکوڕی بن لەڕۆژی عيسای
مەسيحی خوداوەند. 9خودا پشتی
پێدەبەسترێ، ئەو خودايەی
بانگیکردن بۆ بەشداری کردن
لەگەڵ ڕۆڵەکەی کە عيسای
مەسيحی خوداوەندمانە.

ناکۆکی نێوان باوەڕداران

10ئەی برايان، بەناوی خوداوەند
عيسای مەسيح داواتان لێدەکەم،
هەمووتان يەك دەنگتان هەبێ،
دووبەرەکی لەنێوانتان نەبێ، بەڵکو
هەمووتان يەك بيرو يەك ڕاتان هەبێ.
11ئەی برايان، خێزانی ماڵی خلۆيی
هەواڵيان دامێ کەوا لەنێوانتان
ناکۆکیو ئاژاوە هەيە، 12مەبەستم
ئەوەيە يەکێکتان دەڵێ: (من لەگەڵ
پۆڵسم) ئەوی ديکەتان دەڵێ: (من
لەگەڵ ئەپۆلۆسم)، هەروەها يەکێکی
ديکەتان دەڵێ: (من لەگەڵ
پەترۆسم)، ئەوی ديکە دەڵێ: (من
لەگەڵ مەسيحم.) 13ئايا مەسيح
بەشکراوە؟ ياخود پۆڵس لەپێناوی
ئێوەدا لەخاچدراوە، يان بەناوی
پۆڵسەوە لەئاوهەڵکێشران؟ 14
سوپاس بۆ خودا من کەستانم
لەئاوهەڵنەکێشا جگە لەکريسپۆسو
غايۆس نەبێ، 15هەتا کەستان نەڵێن
بەناوی من لەئاوهەڵکێشران، 16
هەروەها خێزانی ئيستفانۆسم
لەئاوهەڵکێشاوە، جگە لەمانە بيرم
نايە کەسی ديکەم لەئاوهەڵکێشا بێ.
17چونکە مەسيح منی نەناردووە بۆ
لەئاوهەڵکێشان، بەڵکو بۆ
مزگێنیدان، ئەمەش بەقسەی دانايی
مرۆڤانە نا، ئەگينا لەخاچدانی مەسيح
بێسوودە.

مەسيح دانايیو توانای خودايە

18چونکە ووشەی خاچ لەلايەن
ئەوانەی لەناودەچن نەزانييە، بەڵام
لای ئێمە کە ڕزگارمان بووە هێزی
خودايە. 19جا لەو بارەيەوە لەکتێبی
پيرۆز نووسراوە: {دانايی داناکان
دەسڕمەوە، هەروەها تێگەيشتنی
تێگەيشتوان.}
20کەواتە داناکان لەکوێن؟
هەروەها فێربووانی شەريعەتو

زاناکانی ئەم جیهانە لەکوێن؟ ئایا
خودا دانایی ئەم جیهانەی نەکردووە
بە نەزانی؟ 21بۆیە لەدانایی خودادا،
خەڵکی خودایان بەدانایی نەناسی،
ئەوە بوو خودا بەباشی بینی،
باوەڕداران ڕزگار بکات بەگێلایەتی
ڕاگەیاندنی مزگێنی. 22چونکە
جوولەکەکان داوای نیشانە دەکەنو
یۆنانیەکان بەدوای داناییدا دەگەڕێن،
23بەڵام ئێمە، مەسیحی لەخاچدراو
ڕادەگەیەنین، ئەمەش کۆسپە بۆ
جوولەکەو نەزانیە بۆ یۆنانی، 24بەڵام
لەلای ئەوانەی کە خودا بانگی
کردوون لەجوولەکەو لەیۆنانی،
مەسیح تواناو دانایی خودایە. 25
نەزانی خودا، داناترە لەدانایی
خەڵکی، هەروەها لاوازی خودا،
بەهێزترە لەهێزی خەڵکی.
26بیرکەنەوە ئەی برایان چۆن
بوون کاتێ خودا بانگی‌کردن، چەند
داناتان تیادابوو بەگوێرەی جیهان،
هەروەها چەند توانادارو لەبنەماڵەی
ناودارتان تیادابوو. 27بەڵام خودا
ئەوەی نەزان بوو لەجیهان
هەڵیبژارد، تاکو داناکان
شەرمەزاربن، لاوازەکانی هەڵبژارد
تاکو بەهێزەکان شەرمەزاربن. 28
هەروەها خودا ئەوانەی هەڵبژارد کە
نزمو بێ‌نرخن لەجیهان، بوونیشیان
نییە، تاکو ئەوانەی بوونیان هەیە
نەمێنن، 29ئەمەش بۆ ئەوەیە تا هیچ
مرۆڤێك لەبەردەم خودا شانازی
نەکات. 30بەڵام ئێوە بەهۆی خودا
لەعیسای مەسیحدان، ئەوەی
لەخوداوە بۆمان بوو بە داناییو
ڕاستودروستی، پاكوپیرۆزیو
قوربانی، 31تا ئەوەی لەکتێبی پیرۆز
نووسراوە بێتەدی: {ئەوەی بیەوێ
شانازی بکات، با شانازی بە
خوداوەند بکات.}

مزگێنی مەسیحی لەخاچدراو

2

منیش ئەی برایان، کاتێ هاتم بۆ لاتان
بۆ ڕاگەیاندنی شایەتی خودا،
ئەمەش بەووشەی داناییو پاراو و
پڕ لەواتاوە نا، 2چونکە من بڕیاری
ئەوەم داوە باسی هیچتان بۆ نەکەم
جگە لەعیسای مەسیحو
لەخاچدانی. 3کاتێ هاتم بۆ لاتان
هەستم بە لاوازیو سامو هەیبەتو
ترس دەکرد، 4ووتەکانمو
ڕاگەیاندنەکانم لەڕازیکردنی خەڵك
پشتیان بە دانایی مرۆڤ نەدەبەست،

بەڵکو بە بەڵگەی هێزی ڕۆحی پیرۆز، [5]تا بناغەی باوەڕتان لەسەر هێزی خودا دابمەزرێ، نەك لەسەر دانایی مرۆڤ.

دانایی خودا

[6]ئێمە لەنێوان پێگەیشتوان بەدانایی دەدوێین، بەڵام بەدانایی ئەم سەردەمەو دەسەڵاتدارانی ئەم سەردەمە نا کە لەناودەچن، [7]بەڵکو باسی دانایی خودا دەکەین، ئەوەی بەنهێنی پێچراوەتەوە، ئەوەی خودا لەپێش زەمانەوە ئامادەی کردووە بۆ شکۆو بەرزی ئێمە. [8]ئەمەش دانایەکە هیچ لەدەسەڵاتدارانی ئەم سەردەمە نایزانن، چونکە گەر بیانزانیایە، خوداوەندی شکۆداریان لەخاچ نەدەدا. [9]هەروەك لە کتێبی پیرۆزدا نووسراوە: {ئەوەی چاو نەیبینیوە، هەروەها گوێ نەیبیستووەو بەمێشکی هیچ مرۆڤێکدا نەهاتووە، خودا ئامادەیکردووە بۆ ئەوانەی خۆشیان دەوێ.} [10]ئیتر خودا ئەمەی بەهۆی ڕۆحی خۆی بۆ دەرخستین، چونکە ڕۆح هەموو شتێك دەپشکنێ، تەنانەت ناخو ناوەڕۆکی خوداش. [11]جا هیچ کەسێك نازانێ چی لەناوەرۆکی مرۆڤ هەیە ئەو ڕۆحە نەبێ کە لەو مرۆڤە دایە؟ هەروەها کەس نازانێ چی لەناوەڕۆکی خودا هەیە جگە لەڕۆحی خودا. [12]کەواتە ئێمە ڕۆحی ئەم جیهانەمان وەرنەگرتووە، بەڵکو ئەو ڕۆحەی خودا داویەتی پێمان، تاکو ئەو دیاریە بزانین کە خودا پێیبەخشیوین. [13]ئەوەی باسی دەکەین لەزیرەکیو دانایی مرۆڤ نەهاتووە، بەڵکو لەوەی ڕۆح فێری کردین. بۆ ئەمەش شتە ڕۆحیەکان بەشتی ڕۆحیتر بەراورد دەکەین. [14]مرۆڤ بەو هەستە سروشتیەی کە هەیەتی ناتوانێ ئەوەی کە هی ڕۆحی خودایە وەریگرێ، چونکە بۆ ئەو ئەمانە هەمووی گێلایەتیەو ناتوانێ تێبگات، چونکە جیاکردنەوەی پێویستی بە هەستی ڕۆحی هەیە. [15]بەڵام مرۆڤی ڕۆحانی حوکم بەسەر هەموو شتێك دەدا، کەچی خۆی کەس حوکمی بەسەر نادات. [16]{کێ دەتوانێ بیری خوداوەند بزانێ، یاخود کێ دەتوانێ ببێتە ڕێنیشاندەری خودا؟} بەڵام ئێمە، بیری مەسیحمان هەیە.

دووبەرەکی لەکۆمەڵەی باوەرداران

3

ئەی برایان، من نەمتوانی وەك مرۆڤی
ڕۆحانی لەگەڵتان بدوێم، بەڵکو وەك
مرۆڤێك بەپێی لەش بژیو هێشتا هەر
منداڵی ساوا بێ لە مەسیح. 2
لەجیاتی خواردن شیرم داونەتێ نەك
خواردنی تەواو، چونکە ئێوە بەرگەی
ئەو خواردنەتان نەدەگرت، ئێستاش
بەرگەی ناگرن. 3جا ئێوە هێشتا هەر
بەپێی لەش دەژین. ئایا ئەو
چاوپیسیو دووبەرەکایەتیەی
لەنێوانتان هەیە دەریناخات ئێوە وەك
خەڵك هێشتا بەپێی لەش
بیردەکەنەوەو دەژین؟ 4کاتێ
یەکێکتان دەڵێ: (من لەگەڵ
پۆڵسم)، ئەوی دیکە دەڵێ: (من
لەگەڵ ئەپۆلۆسم)، ئایا لێرەدا ئێوە
بەپێی لەش ناژین؟
5پۆڵس یاخود ئەپۆلۆس کێیە؟
ئەوان تەنها خزمەتکاری خودان، ئێوە
بەهۆی ئەوانەوە باوەڕتان هێناوە. جا
هەریەکو بەپێی ئەوەی خوداوەند
پێیبەخشیوە. 6من چاندمو ئەپۆلۆس
ئاوی‌دا، بەڵام خودا بوو پێی‌گەیاند. 7
کاری چێنەرو ئاودەر ئەوەندە گرنگ
نییە، بەڵکو گرنگی بۆ خودایە کە
پێی‌دەگەینێ. 8جیاوازی لەنێوان
چێنەرو ئاودەر نییە، هەریەکە کرێی
خۆی وەردەگرێ بەپێی کارو
ماندووبوونی خۆی. 9کەواتە ئێمە
لەگەڵ خودا کار دەکەین، ئێوەش
کێڵگەی خوداو خانووی خودان. 10
ئیتر بەپێی ئەو بەرەکەتەی خودا پێی
بەخشیوم، بناغەم دانا وەك
وەستایەکی لێهاتوو، ئەوسا خەڵکی
تر لەسەری دروست دەکات. جا با
هەر یەکە ئاگاداربێ چۆن لەسەر ئەو
بناغەیە دروست دەکات، 11ئەو
بناغەی لای ئێوە دانراوە، عیسای
مەسیحە، کەس ناتوانێ بناغەیەکی‌تر
دابنێ. 12بەڵام گەر یەکێك لەسەر
ئەو بناغەیە بەزێڕ یا بەزیوو یا بە
بەردی گرانبەها، یاخود بەدارو
پووش‌وکا دروست بکات. 13ئەو
کاتە کاری هەر یەکێك دەردەکەوێ،
چونکە ڕۆژی لێپرسینەوە ئاشکرای
دەکات، لەبەر ئەوەی کرداری هەر
یەکێك بەئاگر ڕادەگەێنرێو بە ئاگر
تاقی دەکرێتەوە. 14ئیتر هەر یەکێك
کرداری لەسەر ئەو بناغەیە بمێنێتەوە
ئەوا پاداشت وەردەگرێ. 15گەر
کرداری یەکێك سووتا، ئەوا زیانی
پێ‌دەگات، خۆی ڕزگار دەبێ، بەڵام

وەك یەكێك بەناو ئاگردا چوو بێ.
16ئایا نازانن ئێوە پەرستگای
خوداو ڕۆحی خوداتان تیادا
نیشتەجێیە؟ 17ئەوەی پەرستگای
خودا بڕوخێنێ، خوداش ئەو تێك
دەدات. چونكە پەرستگای خودا
پیرۆزە، ئێوەش خۆتان ئەو
پەرستگایەن. 18ئاگاداربن كەستان
خۆی هەڵنەخەڵەتێنێ. گەر یەكێك
لەنێوانتان خۆی بەدانا زانی لەم
سەردەمەدا، دەبێ ببێ بەنەزان هەتا
بەڕاستی ببێ بەدانا. 19چونكە هەموو
دانایی ئەم جیهانە لەبەرچاوی خودا
گێلایەتییە، لەو بارەیەوە كتێبی پیرۆز
دەڵێ: {خودا داناكان بەزیرەكیو
فێڵبازی خۆیانەوە دەگرێ.} 20
هەروەها دەڵێ: {خوداوەند دەزانێ
بیركردنەوەی داناكان پڕو پووچە.}
21كەواتە، كەس شانازی بە مرۆڤ
نەكات، چونكە هەموو شتێك بۆ
ئێوەیە، 22گەر پۆڵس بێ یاخود
ئەپۆلۆس یان پەترۆس، هەروەها
جیهان یاخود ژیان یان مردن لەگەڵ
ئێستاو داهاتوودا، ئەمانە هەمووی بۆ
ئێوەیە. 23بەڵام ئێوە خۆتان هی
مەسیحن، مەسیحیش هی خودایە.

نێرراوانی مەسیح

4

بەم شێوەیە باخەڵكی بەخزمەتكاری
مەسیحو هەڵگری نهێنییەكانی
خودامان دابنێ. 2لەمەش زیاتر ئەوەی
داوا دەكرێ لەوانەی هەڵگری
نهێنین دڵسۆزییە. 3من بەلامەوە
گرنگ نییە گەر ئێوە حوكمم بەسەر
بدەن یاخود هەر دادگایەكی مرۆڤانە،
تەنانەت خۆشم حوكم بەسەرخۆم
نادەم. 4جا كە ویژدانم بەشتێك
ئازاری نەدام، ئەمە ئەوە ناگەیەنێ
بێتاوانم، چونكە خوداوەندە ئەوەی
حوكمم بەسەر دەدا. 5كەواتە پێش
كاتەكە حوكم مەدە بەسەر كەس،
هەتا خوداوەند دەگەڕێتەوە، ئەوەی
ڕووناكی دەخاتە سەر ئەو شتانەی
ئێستا لەتاریكی شاراوەیەو نیازی دڵ
دەردەخات، ئەو كاتە هەر كەسەو
بەپێی كرداری خۆی لەلایەن خوداوە
ستایش دەكرێ.
6ئەی برایان، من خۆمو ئەپۆلۆسم
بۆ كردن بەنموونە تا بۆتان
ڕوونبێتەوەو لەئێمەوە فێربن
مەبەست چییە لەوەی، كەس
لەسەرووی ئەوەی لەكتێبی پیرۆزدا
نووسراوە نەڕوات، جا لەبەرئەوە با

کەس لەناوتان لووتبەرز نەبێ
بەسەر ئەوی دیکە. 7کێ تۆی بەزیاتر
داناوە لەخەڵکی‌تر؟ ئایا تۆ چیت
هەیە وەرتنەگرتبێ؟ کەواتە، گەر
وەرتگرتبێ، بۆ شانازی دەکەیت وەك
ئەوەی وەرتنەگرتبێ؟ 8ئێستا ئێوە
تێربوونو دەوڵەمەند بوون! بوون بە
پادشا بەبێ ئێمە. خۆزگە ئێوە
بەڕاستی پادشا بوونایە ئەوسا
لەگەڵتان بەشداری حوکمڕانیمان
دەکردا! 9من لەو باوەڕەدام خودا
بەئێمەی نێرراو، لەناو خەڵك نزمترین
شوێنی پێداوین، وەك یەکێك لەبەر
چاوی فریشتەو مرۆڤو جیهان،
بەئاشکرا حوکمی مردنی بەسەر
درابێ. 10ئێمە لەپێناوی عیسا خەڵك
بە نەزان سەیرمان دەکات، بەڵام ئێوە
بەهۆی عیساوە خەڵکی بەدانا
سەیرتان دەکات. ئێمە لاواز بووین
بەڵام ئێوە بەهێزبوون، ئێوە ڕێزتان
لێدەگیرێ بەڵام ئێمە بەچاوی
سووکەوە سەیر دەکرێین. 11تا ئێستا
ئێمە ئازاری برسێتیو تینوێتیو
ڕووتیو لێدانو بێلانەیی دەچێژین.
12بەئارەقی ناوچەوان نان پەیدا
دەکەین. ئەوەی جنێومان پێدەدات
داوای پیرۆزی بۆ دەکەین، هەروەها
کاتێ دەمانچەوسێننەوە دانبەخۆمان
دەگرین. 13هەستمان بریندار دەکەن،
بەڵام ئێمە بە نەرمو نیانی وەڵامیان
دەدەینەوە. وەك زبڵی جیهانو
پاشماوەی هەموو خەڵکمان
لێهاتووە.
14من ئەمە نانووسم تا
شەرمەزارتان بکەم، بەڵکو
ئامۆژگاریتان دەکەم وەك منداڵی
خۆشەویستی خۆم. 15گەر هاتوو ئێوە
هەزاران مامۆستاتان لەمەسیح هەبێ،
ئەمە ئەوە ناگەینێ باوکی زۆرتان
هەیە. چونکە من بووم بەباوکی ئێوە
لەعیسای مەسیحدا بەهۆی
مزگێنییەوە. 16لەبەرئەوە داواتان
لێدەکەم لاسایی من بکەنەوە. 17
لەبەر هەمان شت تیمۆساوسم بۆ
ناردن، کوڕی خۆشەویستو
دڵسۆزم لەخوداوەند، ئەو ڕێبازی
منتان بیردەخاتەوە لەمەسیحدا، کە
من لەهەموو شوێنێك لەکۆمەڵەی
باوەڕداران فێری خەڵکی دەکەم. 18
هەندێ کەس لەنێوانتان بە
لووتبەرزیەوە لەو باوەڕەدا بوون
من نایەم بۆ لاتان. 19بەڵام گەر
خوداوەند خواستی لەسەربێ
بەخێرایی دێم بۆ لاتان، ئەوسا

بایەخ نادەم بە قسەی ئەو
لووتبەرزانە، بەڵکو دەمەوێ توانای
ئەوان بزانم. 20چونکە پادشاهێتی
خودا لەسەر قسە ڕانەوەستاوە،
بەڵکو لەسەر هێزو توانا. 21کەواتە
کامەتان دەوێ؟ بەدارو قامچی بۆ
لاتان بێم یاخود بەخۆشەویستیو
ڕۆحی میهرەبانی؟

حوکمدان بەسەر داوێن پیس

5
لەڕاستیدا بڵاوبووەتەوە کە
لەنێوانتان داوێنپیسی هەیە. جۆرە
داوێنپیسیەك تەنانەت لەلای
بتپەرستانیش نییە، پیاو لەگەڵ
باوەژنی خۆی دەست تێکەڵ
دەکات. 2لەگەڵ ئەوەش
بەلووتبەرزیەوە شانازی بەخۆتان
دەکەن! ئایا لەجیاتی ئەمە باشتر نییە
ماتەمداربن هەتا ئەوەی ئەم کارەی
کردووە لەنێوانتان نەمێنێ؟ 3من
بەلەش لێتان دوورم، بەڵام بەڕۆح
لەگەڵتانم، حوکمم داوە بەسەر ئەو
کەسەی ئەو کارەی کردووە
هەروەك لەوێ بووبم. 4بەناوی
خوداوەندمان عیسا کۆببنەوە لەسەر
ئەو کەسەی ئەم شتانەی کردووە،
ئەوسا منیش بەڕۆح لەگەڵتان دەبم.
بەهۆی هێزو توانای خوداوەندمان
عیسا، 5ئەو پیاوە بدەنە دەستی
شەیتان تا لەشی بفەوتێ، بۆ ئەوەی
ڕۆحی ڕزگاری بێ لەڕۆژی
لێپرسینەوەی خوداوەند عیسا. 6
باش نییە ئێوە شانازی بەخۆتانەوە
بکەن. ئایا نازانن هەویرترشێکی
بچووك هەموو هەویرەکە هەڵدێنێ؟
7جا خۆتان پاكبکەنەوە لە
هەویرترشی کۆن هەتا ببن بە
هەویرێکی تازە، چونکە ئێوە نانێکن
هەویرترشی تیا نییە. لەبەر ئەوەی
مەسیح بەرخی جەژنی تێپەڕبوونی
ئێمەیەو کرا بە قوربانی. 8کەواتە
ئێمە باجەژن بکەین، بەڵام نەك بەنانی
هەویرترشی کۆن، هەویرترشی
چاوپیسیو خراپە، بەڵکو بەنانی
فەتیرەی پاکیو ڕاستی.
9من پێشتر بۆم نووسیون تێکەڵ
بەداوێنپیسان مەبن، 10مەبەستم لە
داوێنپیسو چاوچنۆكو دزو
بتپەرستانی ئەم جیهانە نییە، ئەگینا
ئێوە ناچار دەبوون لەم جیهانە بچنە
دەرەوە. 11بەڵکو بۆ ئەوە بۆم
نووسیون تێکەڵ بەیەکێك مەبن،
خۆی ناوناوە برا لەباوەڕ، بەڵام

لەهەمان کات گوناهبارە بە
داوێنپیسی یان چاوچنۆکی یاخود
بتپەرستیو جنێوفرۆشی یان
سەرخۆشیو دزی. ئەم جۆرە کەسانە
تەنانەت بۆ نان خواردنیش لەگەڵیان
دامەنیشن. 12ئایا کاری منە حوکم
بەسەر ئەوانە بدەم کە لەدەرەوەی
کۆمەڵەی باوەڕدارانن؟ ئایا ئێوە نین
حوکم دەدەن بەسەر ئەوانەی لەناو
کۆمەڵەن؟ 13چونکە ئەوانەی
لەدەرەوەی کۆمەڵەن، خودا
حوکمیان بەسەر دەدات. {لەناو
خۆتان خراپەکار دەربکەن.}

شکاتی نێوان باوەڕداران

6
گەر هاتوو لەنێوانتان یەکێك
شکاتێکی هەبوو دژی ئەویتر، ئایا
دەوێرێ شکاتەکەی بباتە لای
زۆرداران لەجیاتی ئەوەی بیباتە لای
برایانی پیرۆز؟ 2ئایا نازانن برایانی
پیرۆزن حوکم بەسەر جیهان دەدەن؟
گەر هاتوو ئێوە بتوانن حوکم بەسەر
جیهان بدەن، ئایا توانای ئەوەتان نییە
بەسەر کاروباری ساکارو ئاسان
حوکم بدەن؟ 3ئایا نازانن ئێمە
تەنانەت حوکم بەسەر فریشتەکانیش
دەدەین؟ ئیتر چۆن توانامان نییە
بەسەر گیروگرفتی ڕۆژانەمان زاڵبینو
حوکم بەسەر کاروباری ئەم ژیانەدا
بدەین؟ 4گەر ئێوە لەم بارەیەوە
ناکۆکی کەوتە نێوانتان، ئایا دەیبەنە
لای ئەوانەی بێترخن لەلای
کۆمەڵەی باوەڕداران؟ 5من ئەمە
دەڵێم تاکو شەرم بکەن. ئایا لەناوتان
یەکێکی دانای تیادا نییە بتوانێ بڕیار
سەبارەت بەم کاروبارانە بدات؟ 6برا
برای خۆی ڕادەکێشێ بۆ دادگا،
ئەمەش بۆ لای بێباوەڕان!
7لەڕاستیدا شورەییە بۆ ئێوە
لەنێوانتان شکاتو شکاتکاریو
ئاژاوە هەبێ. باشتر نەبوو بۆتان
زۆرلێکراوبن؟ باشتر نەبوو بۆتان
ڕووتێنراوبن؟ 8بەڵام ئێوە خۆتان
خراپەو تاڵان بەرامبەر براکانیشتان
دەکەن. 9ئایا نازانن زۆردار نابێتە
میراتگری پادشاهێتی خودا؟
هەڵمەخەڵەتێن، نە داوێنپیسو نە
بتپەرستو نە مێبازو نە هەتیوباز،
10نە دزو نە چڵێسو نە سەرخۆشو
نە جنێوفرۆشو نە تاڵانکەر نابنە
میراتگری پادشاهێتی خودا. 11جا
هەندێکتان بەم شێوەیە بوون، بەڵام
ئێستا شۆراونەوە، بەڵکو

پیرۆزکراونو بێتاوان بوون بەناوی
خوداوەند عیسای مەسیحو ڕۆحی
خودامان.

بەلەش ستایشی خودا بکەن

[12]لەوانەیە یەکێك بڵێ: (هەموو
شتێك دروستە بۆ من.) بەڵام هەموو
شتێك سوودی نییە. (هەموو شتێك
دروستە بۆ من.) بەڵام نابم بەکۆیلەی
هیچ شتێك. [13]لەوانەیە یەکێکی تر
بڵێ: (خواردن بۆ وورگەو وورگیش
بۆ خواردن)، ئەمە ڕاستە، بەڵام
دڵنیابن خودا هەردووکیان
لەناودەبات. ئەمەش مانای ئەوە نییە
لەش بۆ داوێنپیسییە، بەڵکو بۆ
خوداوەندە، هەروەها خوداوەندیش
بۆ لەشە. [14]ئیتر چۆن خودا بەهێزی
توانای خۆیەوە خوداوەندی لەناو
مردووان هەستاندەوە، هەروەها
ئێمەش لەنێو مردووان
هەڵدەستێنێتەوە. [15]ئایا دەزانن
لەشتان ئەندامی لەشی مەسیحە؟ ئایا
دەبێ ئەندامی لەشی مەسیح بهێنمو
بیکەم بەئەندامی لەشی داوێنپیسێك؟
نەخێر، هەرگیز ئەمە نابێ! [16]ئایا
نازانن ئەوەی لەگەڵ داوێنپیسێك
تێکەڵ بێت لەگەڵی دەبێ بەیەك
لەش؟ چونکە لەکتێبی پیرۆز
نووسراوە: {هەردووکیان دەبن بە
یەك لەش.} [17]بەڵام ئەوەی لەگەڵ
خوداوەند بوو بەیەك، لەگەڵی دەبێ
بەیەك ڕۆح.
[18]لە داوێنپیسی دووربکەونەوە،
چونکە هەر گوناهێك مرۆڤ بیکات
کار ناکاتە سەر لەشی، چونکە
لەدەرەوەی لەشە، بەڵام داوێنپیس
هەڵە دژی لەشی خۆی دەکات.
[19]ئایا نازانن لەشتان پەرستگای
ڕۆحی پیرۆزە ئەوەی تیاتاندایەو
جێگیربووە لەلایەن خوداوە؟ ئیتر
ئێوە هی خۆتان نین، بەڵکو هی
خودان. [20]چونکە ئێوە بە نرخێکی
گران کڕاون. کەواتە بەلەشتان
ستایشی خودا بکەن.

ژنهێنانو شووکردن

7
سەبارەت بەوەی بۆ منتان نووسیوە،
باشترە بۆ پیاو ژن نەهێنێ. [2]بەڵام، تا
دووركەونەوە لەتاقیکردنەوەی
داوێنپیسی، با هەر پیاوێك ژنی
خۆی هەبێ، هەروەها هەر ژنێکیش
مێردی خۆی هەبێ. [3]با مێرد چ
مافێکی ژنو مێردایەتی بەسەرەوەیە

سەبارەت بەژنەکەی بیداتێ،
هەروەها ژنیش هی مێردەکەی. 4
چونکە ژن دەسەڵاتی بەسەر لەشی
خۆی نییە، بەڵکو هی مێردەکەیەتی.
هەروەها مێردیش دەسەڵاتی بەسەر
لەشی خۆی نییە، بەڵکو هی
ژنەکەیەتی. 5کەستان خۆی بێبەش
نەکات لەوەی دیکە، تەنها کاتێك
نەبێ کە هەردووکتان لەسەر ئەوە
ڕێككەوتبن، بەمەبەستی کات
تەرخانکردن بۆ نوێژ، ئینجا
بگەڕێنەوە بۆ ژیانی ژنو مێردایەتی
جاران، تاکو بەهۆی
خۆڕاگرتنتانەوە نەکەونە
تاقیکردنەوەی شەیتان. 6ئێستا
ئەوەی من لێرە پێتان دەڵێم، وەك
ڕێگادانە نەك فەرمان پێکردن. 7من
ئاواتەخواز بووم، هەر یەك لەئێوە
وەك من بووایە، بەڵام هەریەکەو
بەهرەی تایبەتی خۆی هەیە لەلایەن
خوداوە هی یەکێکیان بەجۆرێکەو
ئەوەی تریش بەجۆرێکیتر.
8من بەوانە دەڵێم کە ژنیان
نەهێناوەو شوویان نەکردووە،
هەروەها ئەوانەی ژنو مێردیان
مردووە باشترە بۆیان وەك من
بمێننەوە. 9بەڵام گەر هاتوو نەیانتوانی
خۆیان ڕاگرن، با ژنبهێننو
شووبکەن، چونکە ژنهێنانو
شووکردن باشترە لەسووتان
بەهەوەسەکانی لەش.
10بۆ ئەوانەی ژنیان هێناوەو
شوویان کردووە، ئامۆژگاری تایبەتی
خۆم نییە، بەڵکو ڕاسپاردەی
خوداوەندە کە دەڵێ: با ژن
مێردەکەی بەجێنەهێڵێ، 11(بەڵام
گەر هاتوو لێیجیابووەوە، با بێ مێرد
بمێنێتەوە یاخود مێردەکەی
ئاشتبکاتەوە)، هەروەها مێردیش
لەسەریەتی ژنەکەی تەڵاق نەدات.
12بەڵام ئەوانیتر من پێتان دەڵێم
نەك خوداوەند: گەر هاتوو برایەکی
باوەڕدار ژنێکی بێباوەڕی هەبوو
ژنەکەش ڕازیبوو لەگەڵی بژی، با
پیاوەکە بەجێی نەهێڵێو تەڵاقینەدا.
13هەروەها گەر هاتوو ژنێکی
باوەڕدار مێردێکی بێباوەڕی هەبوو
مێردەکەشی ڕازی بوو لەگەڵی
بژی، با ژنەکە وازی لێنەهێنێ. 14
چونکە مێردە بێباوەڕەکە پاکو پیرۆز
دەبێ بەهۆی ژنە باوەڕدارەکەی،
هەروەها ژنە بێباوەڕەکە پاکو پیرۆز
دەبێ بەهۆی مێردە باوەڕدارەکەی،
ئەگینا منداڵی ئەم جۆرە ژنو

مێردایەتیە گلاون، هەرچەندە ئەوان
پیرۆزبن. 15بەڵام گەر مێردە یاخود
ژنە بێباوەڕەکە ویستی وازبهێنێ،
باوازبهێنێ، لەم حاڵەتە پیاوەکە یا ژنە
باوەڕدارەکە پەیوەست نییە
بەپەیوەندی ژنو مێردایەتی، چونکە
خودا بانگی کردووین بەئاشتی بژین.
16چونکەچۆن دەزانی ئەی ژنی
باوەڕدار دەتوانی مێردەکەت ڕزگار
بکەیت؟ یان ئەی پیاوی باوەڕدار
چۆن دەزانی دەتوانی ژنەکەت ڕزگار
بکەیت؟ 17لەگەڵ ئەوەش بەپێی
ئەوەی خوداوەند بۆی داناون بژین،
بەو شێوەیەی خودا بانگی کردوون،
ئەمە فەرمانی منە بۆ هەموو کۆمەڵە
باوەڕدارەکان. 18ئەوەی خودا
بانگیکردووە بە خەتەنەکراوی، با
هەوڵی شاردنەوەی خەتەنەکەی نەدا،
هەروەها ئەوەش بە خەتەنە نەکراوی
بانگی کردووە، باخۆی خەتەنە
نەکات. 19چونکە خەتەنەکردن هیچ
نییە، هەروەها خەتەنە نەکردنیش هیچ
نییە، بەڵکو گرنگ ئەوەیە کار بە
ڕاسپاردەکانی خودا بکرێ. 20با هەر
یەکە بەو شێوەیە بمێنێتەوە کە تیایەتی
کاتێ خودا بانگیکردووە. 21گەر
هاتوو کۆیلە بوویت کاتێ خودا
بانگی کردی؟ پێویست ناکات بایەخ
بەمە بدەیت، بەڵام گەر توانیت
سەربەستبی، باشترە ئەم هەلە
بەکاربێنی، 22چونکە ئەوەی کۆیلە
بووە کاتێ خوداوەند بانگی کردووە
ئەوە دەبێتە سەربەستی خوداوەند.
هەروەها ئەوەی بەسەربەستی بانگ
کراوە ئەوە دەبێتە کۆیلەی مەسیح.
23خودا ئێوەی بەنرخێکی گران
کڕیوە، ئیتر ئێوە مەبن بە کۆیلەی
خەڵکی. 24لەبەرئەوە ئەی برایان،
پێویستە هەر یەکە بەو شێوەیە
بمێنێتەوە لەگەڵ خودا کە تیایدا بووە
کاتێ بانگ کراوە.

ڕەبەن

25دەربارەی ئەوانەی ژنیان
نەهێناوەو شوویان نەکردووە،
ڕاسپاردەیەکی تایبەتیم نییە بۆیان
لەلایەن خوداوەندەوە، بەڵام من
بیروڕای خۆم لەم بارەیەوە دەڵێم،
وەك یەکێك بەهۆی بەزەیی
خوداوەندەوە متمانەی بەدەست
هێناوە. 26چونکە گەر من
بیربکەمەوە، چ کاتێکی ناخۆش
لەبەردەمان دایە، وای بەباشتر دەزانم
27 کە پیاو بەبێ ژن هێنان بمێنێتەوە.

گەر تۆ ژنت هەبوو، داوای
جیابوونەوە مەکە، بەڵام گەر ژنت
نەبوو، مەگەڕێ بەدوای ژنهێنان. [28]
گەر کوڕێك ژنی هێنا، هەڵەی
نەکردووە، هەروەها گەر کچێك
شووی‌کرد، هەڵەی نەکردووە. بەڵام
ئەو جۆرە کەسانە تووشی
دەردەسەری ژیان دەبن، جا من
دەمەوێ ئێوە لەوە بپارێزم. [29]ئەی
برایان من پێتان دەڵێم: ئەوەندە
کاتمان نەماوە، لەبەرئەوە ئەوانەی
ژنیان هێناوە، پێویستە ئێستا
بەشێوەیەك بن هەروەك ژنیان
نەهێنابێ. [30]هەروەها ئەوانەی
دەگرین هەروەك بڵێی ناگرین،
ئەوانەی دڵخۆشن هەروەك بڵێی
دڵخۆش نین، ئەوانەی شت دەکرن
هەروەك بڵێی هیچیان نیە. [31]
ئەوانەی پەیوەندیان بەم جیهانەوە هەیە
وەك بڵێی پەیوەندیان پێیەوە نییە،
چونکە شێوەی ئەم جیهانە ڕووەو
نەمانە. [32]دەمەوێ ئێوە لەسەرقاڵی
سەربەست بن، ئەوەی ژنی نەهێناوە
سەرقاڵ دەبێ بە کاروباری
خوداوەندو چۆنیەتی ڕازی‌کردنی. [33]
بەڵام ئەوەی ژنی هێناوە سەرقاڵ دەبێ
بە کاروباری جیهانیو چۆنیەتی
ڕازی‌کردنی ژنەکەی. [34]ئەو کابرایە
دڵی بەش‌کراوە. هەروەها کچانو
ئەو ژنانەی مێردیان نییە سەرقاڵ دەبن
بەکاروباری خوداوەندو چۆن پیرۆزی
لەش‌و ڕۆح بەدەست بهێنن. بەڵام
ئەوەی شووی‌کردووە سەرقاڵی
کاروباری جیهانیو چۆنیەتی
ڕازی‌کردنی مێردەکەیەتی.
[35]من ئەمەتان پێ‌دەڵێم بۆ
بەرژەوەندی خۆتان. نەك بۆ ئەوەی
بتانبەستمەوە. تاکو ڕێگای ڕاستو
پەسەند بگرنو بێ دوودڵی خزمەتی
خوداوەند بکەن. [36]گەر هاتوو
یەکێك لەو باوەڕەدا بوو شتێکی
چاك ناکات بەرامبەر
بەدەزگیرانەکەی گەر بکەوێتە
تەمەنەوەو نەیهێنێ، بەم شێوەیە
پێویست بوو بیهێنێ، با بیهێنێ چونکە
بەمە گوناە ناکات. [37]بەڵام ئەوەی
لەدڵەوە بڕیاری دابێو خۆی ناچار
نەکردبێ، بەڵکو دەسەڵاتی تەواوی
بەسەر خۆی هەبێ، دەزگیرانەکەی
خۆی بەکچی بهێڵێتەوە، ئەوا باش
دەکات. [38]کەواتە، ئەوەی ژن
دەهێنێ شتێکی چاك دەکات، بەڵام
ئەوەی ناهێنی ئەوا چاکتر دەکات.
[39]ژن ئەوەندە بە مێردەوە

دەبەستریتەوە هەتا مێردەکەی زیندووە. بەڵام گەر مێردەکەی مرد، ئەوسا ژنەکە سەربەستەو مافی ئەوەی هەیە هەر پیاوێك کە بیەوێ شووی پێ بکات، بەڵام پیاوەکە لەخوداوەند بێ. [40]ئەگینا بەڕای من ئەو ئافرەتە بەختەوەرترە گەر وەك خۆی بمێنێتەوەو شوونەکات. لەو باوەڕەشدام منیش ڕۆحی خودام تیادایە.

قوربانی بتەکان
8

ئێمە هەمووومان ئەو زانینەمان هەیە سەبارەت بەو قوربانییانەی پێشکەش بەبتەکان دەکرێت. بەڵام زانین لووتبەرزت دەکات، کەچی خۆشەویستی بنیادت دەنێ. [2]گەر یەکێك لەو باوەڕەدایە شتێك دەزانێ، ئەو کەسە جارێ شتەکە بەتەواوی نازانێ وەك پێویستە بیزانێ. [3]بەڵام ئەوەی خودای خۆشدەوێ، ئەوا لای ئەو ناسراوە.

[4]سەبارەت بەوەی پەیوەندی بەخواردنی قوربانیی بتەکانەوە هەیە، ئێمە دەزانین بت بوونی نییە، هەروەها جگە لەخودای تاکو تەنها هیچ خودایەکی تر نییە. [5]چونکە گەر هەندێك هەبن پێیان بگوترێ خودا لەئاسمانو لەسەر زەوی، هەروەك زۆر خوداو زۆر خوداوەندیش هەیە. [6]بەڵام ئێمە تەنها یەك خودامان هەیە، ئەویش ئەو باوکەیە کە هەموو شتێك لەلایەن ئەوەو ئێمەش بۆ ئەو هەین، هەروەها یەك خوداوەندمان هەیە ئەویش عیسای مەسیحە، کە هەموو شتێك بەهۆی ئەوەو ئێمەش بەهۆی ئەو هەین.

[7]بەڵام هەموو خەڵك ئەم ڕاستیە نازانن، چونکە هەندێکیان تا ئەمڕۆش ڕاهاتوون کەوا بت بەڕاستی بوونی هەیە، تەنانەت لە گۆشتی قوربانیی بتیش دەخۆن، هەر وادەزانن پێشکەش بەبتەکان کراوە، ویژدانە لاوازەکەشیان گلاوبووە. [8]خواردن لە خودا نزیکمان ناکاتەوە، گەر هاتوو لەشتێکمان خوارد هیچمان دەست ناکەوێ، هەروەها گەر لێمان نەخوارد باشتر نییە. [9]بەڵام ئاگاداری خۆتان بن تاکو ئەم سەربەستیەتان نەبێتە بەردی کۆسپ بۆ ئەوانەی باوەڕیان لاوازە، [10]ئەی خاوەنی زانیاری گەر هاتوو یەکێك تۆی بینی لەپەرستگای بت لەسەر خوان

دانیشتووی، ئایا ئەو کەسە گەر
ویژدانی لاواز بێ هاننادرێ لەگۆشتی
قوربانی بتەکان بخوات؟ 11جا
زانیاریەکەت بووە هۆی لەناوچوونی
ئەو برا باوەڕ لاوازەی مەسیح
لەپێناوی مرد.
12کەواتە بەهەمان شێوە گوناه
بەرامبەر بە مەسیح دەکەن، کاتێ
گوناه بەرامبەر بە برایەکتان دەکەنو
ویژدانی لاوازیان بریندار دەکەن. 13
لەبەر ئەوە، گەر هەندێ خۆراك ببێتە
کۆسپو کەوتنی براکەم، ئیتر
هەرگیز گۆشت ناخۆم تاکو نەبمە
کۆسپ بۆ براکەم.

مافی نێرراوان

9

ئایا سەربەست نیم؟ ئایا نێرراو نیم؟
ئایا عیسای مەسیحی خوداوەندمانم
نەدیوە؟ ئایا ئێوە بەرووبوومی کاری
من نین لەخوداوەند؟ 2گەر هاتوو
نێرراو نەبم لای خەڵکی تر، بۆ ئێوە
نێرراوم، چونکە ئێوە مۆری
نێرراویتی منن. 3ئەوەیە
بەرگری کردنی من سەبارەت بەوانەی
تاقیم دەکەنەوە: 4ئایا مافی خواردنو
خواردنەوەمان نییە؟ 5ئایا مافی
ئەوەمان نییە یەکێك لەخوشکان
بکەین بەهاوسەرمانو لەگەڵ خۆمان
بیهێنین، وەکو نێرراوانی ترو
پەترۆسو برایان لەخوداوەند؟ 6
یاخود تەنها منو بەرنابا مافی
ئەوەمان نییەو هەر دەبێ ئیش بکەین
﴿بۆ پەیداکردنی پێویستیەکانی
ژیانمان﴾؟ 7چ سەربازێك دەچێ بۆ
جەنگ لەسەر حسابی خۆی؟ یا چ
باخەوانێك ڕەزێك دەچێنێو
لەبەرەکەی ناخوات؟ یاخود چ
شوانێك مێگەلێ دەلەوەڕێنێو
لەماستەکەی ناخوات؟ 8ئایا ئەم
قسانەم قسەی مرۆڤە؟ ئایا شەریعەتیش
هەمان شت ناڵێ؟ 9لەشەریعەتی موسا
نووسراوە: {دەمی گا مەبەستەوە
لەکاتی دەغڵ کوتانەوە.} گەر خودا
بایەخ بە گا بدات؟ 10ئایا بەڕاستی
ئەمەی لەپێناوی ئێمەدا نەوتووە؟
بەڵێ، لەپێناوی ئێمەدا ئەمە
نووسراوەو مانای ئەوەیە: هەموو
ئەوانەی زەوی دەکێڵن. دەیکێڵن
بەهیواوە، ئەوانەی گەنم دەکوتن ئەوە
دەکەن بەهیوای ئەوەی بەشداربن
لەبەرووبووم. 11کاتێ ئێمە شتی
ڕۆحیتان تیا بچێنین ئایا گەلێك زۆرە
گەر لەئێوە هەندێ شتی پێویستی

لەشمان دەست کەوێ؟ 12گەر بێتو
کەسانی تر ئەم مافەیان بەسەرتان
هەبێ، دەبێ ئێمە چەند لەوان
لەپێشتر بین؟ بەڵام ئێمە ئەم مافەمان
وەرنەگرت، بەڵکو لەهەموو شتێك
داغمان بەخۆمان گرت تاکو کۆسپێك
نەخەینە سەر ڕێگای مزگێنی
مەسیح.
13ئایا نازانن ئەوەی خزمەتی پەرستگا
دەکات بە خێری پەرستگا دەژی،
هەروەها ئەوەی خزمەتی قوربانگا
دەکات بەشی خۆی لەقوربانیەکان
هەڵدەگرێ؟ 14هەر ئاواش خوداوەند
فەرمانیداوە ئەوانەی مزگێنی
خوداوەند دەدەن خۆیان بەهۆی ئەو
مزگێنییەوە بژێنن. 15بەڵام من داوای
هیچ مافێك لەو مافانە ناکەم،
هەروەها ئێستا ئەوە نانووسم هەتا
داوای ئەم یارمەتییە بکەم. چونکە
مردنم بەلاوە باشترە لەوەی یەکێك
ڕێی ئەم شانازیەم لێبگرێ. 16
چونکە گەر مزگێنی بدەم نابێ
شانازی بەخۆم بکەم، لەبەرئەوەی
مزگێنیدان لەسەرم پێویستە. جا قور
بەسەرم گەر بێتو مزگێنیم نەدایە. 17
چونکە گەر بەخواستی خۆم ئەوە
بکەم، ئەوا پاداشت دەکرێم، بەڵام
گەر بەخواستی خۆم نەبێ، ئەوا
متمانەی لێپرسراویەتییەکم پێدراوەو
جێبەجێی دەکەم. 18ئیتر پاداشتم
چییە؟ پاداشتی من ئەوەیە بەخۆڕایی
مزگێنی بدەمو واز لەمافی خۆم
بهێنم لەمزگێنیدا. 19من مرۆڤێکی
ئازادم، کۆیلەی هیچ کەس نیم،
بەڵام خۆم کرد بەکۆیلە بۆ هەموو
خەڵك تا ژمارەیەکی زۆریان لێ
بەدەستبهێنم. 20هەتا جوولەکە بۆ
مەسیح بەدەستبهێنم، وەك
جوولەکەیەك دەژیم. هەروەها بۆ ئەو
خەڵکانەی لەژێر سایەی شەریعەت
دەژین وەك ئەوان لەژێر سایەی
شەریعەت دەژیم، چونکە دەمەوێ
ئەو جۆرە کەسانەش بۆ مەسیح
بەدەستبهێنم، 21بەڵام بۆ ئەو
کەسانەی بێ شەریعەتن، خۆم دەکەم
بە بێشەریعەت هەتا بۆ مەسیح
بەدەستیانبهێنم. ئیتر ئەمە ئەوە
ناگەیەنێ من شەریعەتی خودا
ڕاناگرم، بەڵکو لەژێر سایەی
شەریعەتی مەسیحم. 22بۆ لاوازەکان
خۆم دەکەم بە لاواز، تاکو
بەدەستیانبهێنم بۆ مەسیح. ئیتر بۆ
هەموان بووم بەهەموو شتێك، هەتا
بەهەر شێوەیەك بێ هەندێکیان ڕزگار

بکەم. [23]ئەمانە هەمووی دەکەم
لەپێناوی مزگێنیدا، تا بەشداری تیادا
بکەم.
[24]ئایا نازانن هەموو ئەوانەی
بەشداری ڕاکردن دەکەن لەیاری
پێشبڕکێدا، تەنها یەکێکیان پاداشت
وەردەگری؟ بەهەمان شێوە ئێوەش
ڕابکەن تا دەیبەنەوە، [25]هەر یەکێك
لەو یاریزانانە مەشقی خۆ بەهێزکردن
دەکەن، تاکو تاجێکی لەناوچوو
بەدەستبهێنن. بەڵام ئێمە لەپێناوی
بەدەستهێنانی تاجێکی لەناونەچوو.
[26]کەواتە من ڕاناکەم وەك یەکێك
ئامانجی نەبێ، هەروەها بۆکسێن ناکەم
وەك یەکێك لەهەوا بدا. [27]بەڵکو
ڕەق دەبم لەگەڵ لەشی خۆمو
دەیکەم بەکۆیلە، تاکو خۆم ڕەت
نەکرێمەوە، دوای ئەوەی خۆم
بەخەڵکیترم ڕاگەیاندووە.

فێربوون لەمێژووی ئیسرائیل

10
برایان دەمەوێ ئێوە بزانن،
باوباپیرانمان هەموویان لەژێر هەوردا
بوونو هەمووشیان دەریای سووریان
بڕی. [2]جا هەموو ئەوانەی لەدەریاو
لەژێر هەوردا بوون وەك قوتابیانی
موسا لەئاوهەڵکێشران، [3]هەمووشیان
یەك جۆرە خواردنی ڕۆحیان خواردو
[4]هەموویان یەك جۆرە ئاوی ڕۆحیان
خواردەوە، چونکە لەو بەردە
ڕۆحیەیان دەخواردەوە کە دوایان
کەوتبوو، ئەو بەردەش مەسیح بوو. [5]
بەڵام خودا لە زۆربەیان ڕازی
نەبوو، ئیتر ئەمە بووە هۆی فڕێدانیان
لەبیابان. [6]ئەم شتانە ڕوویدا تاکو
ببێ بەنموونەیەك بۆمان، ئارەزووی
کاری خراپ نەکەین، هەروەك
ئەوان ئارەزوویان کرد، [7]نابێ ئێمە
ببین بە بتپەرست وەك هەندێ
لەوان، چونکە لەکتێبی پیرۆزدا
نووسراوە: {گەل دانیشتن بۆ
خواردنو خواردنەوە، ئینجا
هەستانەوەو کەوتنە سەماکردن.} [8]
هەروەها نابێ خۆمان بدەینە دەست
داوێنپیسی وەك هەندێکیان
کردیان.لێرە ئەمە بووە هۆی ئەوەی
لەرۆژێکدا بیستوسێ هەزار
کەسیان لێ بمرێ. [9]هەروەها نابێ
مەسیح تاقیبکەینەوە وەك هەندێکیان
کردیان، ئیتر هەموویان بەمار
لەناوچوون. [10]بێزاری دەرمەبڕن
وەك هەندێکیان کردیان، ئەوسا
ئەوەبوو فریشتەی لەناوبەر لەناوی

بردن. [11]ئەم شتانە هەمووی دەبێ
بەئاگاداریەك بۆ ئێمە، چونكە ئەمانە
هەمووی بۆ ئامۆژگاری كردنەوەی
ئێمە نووسراوە، كە كۆتایی جیهان
لێمان نزیك بووەتەوە. [12]ئیتر ئەوەی
لەو باوەڕەدایە كەوا خۆی
ڕاگرتووە، بائاگای لەخۆی بێ
نەكەوێ. [13]هەر تاقی كردنەوەیەكتان
تووش بێ ئەوە مرۆڤانەیە، بەڵام خودا
پشتی پێ دەبەسترێو نایەڵێ زیاتر
لەتوانای خۆتان تاقی‌بكرێنەوە، بەڵكو
لەكاتی تاقی كردنەوەدا ڕێگایەكتان
بۆ دەكاتەوە تاكو بتوانن بەرگە
بگرن. [14]لەبەرئەوە، ئەی
خۆشەویستانم، لەبتپەرستی
دوور كەونەوە.
[15]چۆن لەگەڵ تێگەیشتوان
دەدوێم، ئاواش لەگەڵ ئێوە دەدوێم،
جا ئێوە حوكمبدەن سەبارەت بەوەی
دەیڵێم: [16]ئایا ئەو جامە پیرۆزەی
پیرۆزی دەكەین بەشداری نییە
لەخوێنی مەسیح؟ یاخود ئەو نانەی
لەتی دەكەین بەشداری نییە لە
لەشی مەسیح؟ [17]لەبەر ئەوەی یەك
نان هەیە، ئێمە لەگەڵ ئەوەی زۆرین،
یەك لەشین، چونكە هەموومان
بەشداری لەیەك نان دەكەین. [18]
سەیری ئیسرائیل بكەن لەبارەی
مرۆڤایەتییەوە: ئایا ئەوەی قوربانی
دەخوات لەقوربانگەدا بەشدار نییە؟
[19]كەواتە مەبەستم چییە؟ ئایا ئەوەی
بۆ بت سەربڕاوە بەنرخە یاخود بتەكە
خۆی بەنرخە؟ [20]نەخێر، چونكە
ئەوەی بتپەرستەكان سەری‌دەبڕن
بۆ ڕۆحە پیسەكان سەری‌دەبڕن نەك
بۆ خودا. نامەوێ ئێوە بەشداریتان
هەبێ لەگەڵ ڕۆحە پیسەكان. [21]ئێوە
ناتوانن لەیەك كاتدا لەجامی
خوداوەندو لەجامی ڕۆحە پیسەكان
بخۆنەوە، هەروەها ناتوانن لەیەك
كاتدا بەشداری خوانی خوداوەندو
خوانی شەیتان بكەن، [22]یاخود
دەمانەوێ توڕەیی‌خوداوەند
هەستێنین؟ ئایا ئێمە لەو بەهێزترین؟

هەموو شتێك بۆ شكۆی خودایە

[23]ئێوە دەڵێن (هەموو شتێك
دروستە) بەڵام هەموو شتێك سوود
بەخش نییە، دەڵێن (هەموو شتێك
دروستە) بەڵام هەموو شتێك بنیادنەر
نییە. [24]با كەستان بەدوای
بەرژەوەندی خۆی نەگەڕێ، بەڵكو
بەدوای بەرژەوەندی نزیكەكەی
بگەڕێ. [25]ئەو گۆشتەی لەبازار

دەفرۆشرێ بیخۆن، ئەوەندە پرسیار
مەکەن لەپێناوی ویژدانتان. 26چونکە
زەوی‌و هەموو ئەو شتانەی
لەسەریەتی هی خوداوەندە. 27گەر
هاتوو بێباوەڕێك داوەتی‌کردن‌و
ئێوەش ڕازی‌بوون بڕۆن، ئەوسا
هەرچیەکتان پێشکەش دەکات
بیخۆن، بێ پرسیارکردن، لەبەر
ویژدان. 28بەڵام گەر هاتوو یەکێك
پێی ووتن: (ئەم خواردنە لە قوربانی
پێشکەش‌کراوی بتە.) ئەوسا
لێی‌مەخۆن، لەبەر ئەو کەسەو ڕازی
کردنی ویژدان، 29مەبەستم
لەویژدانی ئێوە نییە، بەڵکو ویژدانی
ئەوی دیکە، جا بۆچی سەربەستی
لەلایەن یەکێکی‌تر حوکمی بەسەر
بدرێ؟ 30گەر خواردنێکم خواردو
سوپاسی خودام لەسەری کرد، ئیتر
بۆچی یەکێکی دیکە بەخراپە باسم
بکات لەسەر شتێك سوپاسی خودای
لەسەر دەکەم؟ 31گەر خواردتان‌و
خواردتانەوە یان هەر شتێکتان‌کرد،
با هەموو شتێکتان لەپێناوی
شکۆمەندی خودا بێ. 32مەبن
بەکۆسپ لەڕێگای جولەکە یا
یۆنانی یاخود کۆمەڵەی باوەڕدارانی
خودا. 33بەهەمان شێوە منیش هەوڵی
ڕازی‌کردنی هەمووان دەدەم
لەهەموو شتێك، بایەخ نادەم بە
بەرژەوەندی تایبەتی خۆم، بەڵکو
بایەخ بە بەرژەوەندی زۆربەی
خەڵکی تر دەدەم، تاکو ڕزگاریان
بێ.

11

بەشوێن پێی مندا بڕۆن وەك چۆن
منیش بەشوێن پێی مەسیح دا دەڕۆم.

نوێژکردن لەکۆبوونەوە

2ستایشتان دەکەم چونکە هەمیشە
یادم دەکەن‌و لەسەر ئەو
خووڕەوشتانە دەڕۆن بەو شێوەی
پێم‌داون. 3بەڵام دەمەوێ ئەوە بزانن
کە مەسیح سەری هەموو پیاوێکەو
پیاویش سەری ئافرەتەو خوداش
سەری مەسیحە. 4هەر پیاوێك
بەسەری داپۆشراو نوێژ بکا یاخود
بەووشەی خودا بدوێ ئەوا شورەیی
بەسەر خۆی دەهێنێ، 5هەروەها هەر
ئافرەتێك بەسەری دانەپۆشراو نوێژ
بکا یاخود بەووشەی خودا بدوێ،
ئەوا شورەیی بەسەر خۆی دەهێنێ،
ئەوەش وەك ئافرەتێك وایە کە سەری
تاشرابێ. 6گەر ئافرەتێك سەری

دانەپۆشـیٚ، باشـترە قژی ببڕیٚ، بەلاّم
گـەر هـاتوو بـۆ ئەو ئافرەتە شورەیی
بـوو قـژی بـبڕیٚ یاخود بیتاشیٚ، ئەوا
پیٚویستە سەری داپۆشیٚ. [7]کەواتە پیاو
نـابیٚ سـەری داپۆشیٚ، چونکە ویٚنەو
شـــکۆمەندی خودایـــە ، بـــەلاّم ژن
شکۆمەندی پیاوە. [8]چونکە پیاو لەژن
نـیـە، بـەلّکو ژن لــەپـیاوە. [9]پـیاو
دروسـت نەکراوە بۆ ژن، بەلّکو ژن
دروسـت‌کـراوە بـۆ پـیاو. [10]بۆیـە
پیٚویسـتە ژن سەری داپۆشیٚ لەپیٚناوی
فریشـتەکان. [11]لـــە خوداوەنـــد ژن
سـەربەخۆ نـیـە سـەبارەت بەپـیاو،
هـەروەها پیاویش سەبارەت بەژن. [12]
چـــونکە هــــەروەك ژن لەپــــیاو
دروسـتکراوە، ئـاواش پـیاو لــەژن
لــەدایك دەبیٚت، بەلاّم هەموو شتیٚك
لەلایەن خوداوەیە.

[13]کەواتـە خۆتـان حوکـم بدەن:
ئایا شتیٚکی جوانە بۆ ژن بیٚ سەرپۆش
نویٚـژ بکـات بـۆ خودا؟ [14]ئایا هەمان
بـاری سروشـتی فـیٚرتان ناکـات،
شـەرمەزارییە بـۆ پـیاو قـژی دریٚـژ
بکـات، [15]بەلاّم شانازییە بۆ ژن قژی
دریٚژکاتـەوە؟ چـونکە خـودا قـژی
پـیٚداوە بـۆ داپۆشـینی. [16]لـیٚرە گەر
یـەکیٚ بـیەویٚ بەربـەرەکانی ئەمـە
بکات، ئیتر ئەوە لەگەلّ خووڕەوشتی
ئـیٚمەو کۆمەلّـە باوەڕدارەکانی خودا
ڕیٚك ناکەویٚ.

نانخواردنی خوداوەند

[17]ئامۆژگاریـەکانم ستایش‌کردنی
ئـیٚوە نـیـە، چونکە کۆبوونەوەکانتان
زیـانی لەسـوود زیاترە. [18]چونکە بۆ
یەکـــەمجار بیســـتم، کـــاتیٚ ئـــیٚوە
کۆدەبنەوە وەك کۆمەلّەی باوەڕداران
نـــاکۆکی لـــــەنیٚوانـــتان هەیـــە.
[19] تاڕادەیەکـیش بـاوەڕ بەمە دەکەم.
چـونکە دەبـیٚ لـەنیٚوانـتان نـاکۆکی
گومـــڕابوون هـــەبیٚ تـــا لەنیٚوانـــتان
بـاوەڕی ڕاسـتەقینە دەربکـەویٚ. [20]
کـاتیٚ کۆدەبـنەوە ئـەوە بـۆ نـانی
خوداوەنـــد نـــیـە. [21]بـەلّکو هـــەر
یەکـەتان پـیٚش ئەوەی‌تـر دەکـەویٚ
بۆئەوەی بۆ خۆی بخوات، بەلاّم هەیە
لـــەناوتان بەبرســـیٚتی دەمیٚنیٚـــتەوە،
هەندیٚکیشتان سەرخۆش دەبیٚ. [22]ئایا
مالّـتان نـیـە تـیایدا بخۆن‌و بخۆنەوە؟
یـاخود دەتانـەویٚ بەسووکی سەیری
کۆمەلّـەی باوەڕدارانی خودا بکەن‌و
هــەژارەکان شــەرمەزار بکــەن کــە
هیچـیان نییە؟ کەواتە چیتان پیٚ‌بلیٚم؟
ئایـا ستایشـتان بکـەم؟ نەخیٚر، ئەمە

ناکەم. 23ئەوەی من بە ئێوەم دا
لەخوداوەند وەرمگرتووە، ئەویش
ئەوە بوو عیسای خوداوەند ئەو
شەوەی تیایدا دەدرا بەدەستەوە
نانێکی هەڵگرت، 24سوپاسی خودای
کرد، لەتی کردو ووتی: (وەری
بگرن بیخۆن، ئەمە لەشی منە
لەپێناوی ئێوەدا شکاوە، جا ئەمە
بکەن بۆ یادکردنەوەم.) 25بەهەمان
شێوە دوای نان خواردن، جامەکەی
هەڵگرتو ووتی: (ئەم جامە پەیمانی
نوێیە بەخوێنی من، جا ئەمە بکەن هەر
جارێك دەیخۆنەوە بۆ یادکردنەوەم.)
26کەواتە، هەر کاتێ لەم نانەتان
خواردو لەم جامەتان خواردەوە بەمە
مردنی خوداوەند ڕادەگەیێنن، هەتا
دەگەڕێتەوە. 27جا هەر یەکێك لەم
نانە بخواتو لەم جامەی خوداوەند
بخواتەوە بێ ئەوەی شایانی بێ،
تاوانبارە بەرامبەر بەلەشو خوێنی
خوداوەند.

28با هەر یەکە خۆی تاقی بکاتەوە،
پێش ئەوەی لەم نانە بخواتو لەم
جامە بخواتەوە. 29هەر یەکێك
بخواتو بخواتەوە بێ ئەوەی مانای
لەش تێبگات ئەوا حوکمی خودا
بەسەر خۆی دەهێنێ. 30لەبەر ئەوەیە
ژمارەیەکی زۆر نەخۆشو لاوازتان
تیادایە، هەندێکیش مردوون. 31بەڵام
گەر ئێمە حوکم بەسەر خۆمان
بدەین، ئەوا تاوانبار نەدەکراین. 32
بەڵام کاتێ خوداوەند حوکم
بەسەرمان بدات تەمێمان دەکات،
تاکو تاوانبار نەکرێین لەگەڵ جیهان.
33ئەی برایان، کاتێ بەیەکەوە
کۆدەبنەوە بۆ نان خواردن، چاوەڕێی
یەکتری بکەن. 34گەر یەکێکتان
برسی بوو با لەماڵەوە نان بخوات،
تا کۆنەبنەوە بۆ تاوانبار کردنی .
سەبارەت بەشتەکانی تر کاتێ هاتم بۆ
لاتان ئامۆژگاریتان دەکەم.

بەهرەکانی ڕۆحی پیرۆز

12

ئەی برایان، سەبارەت بە بەهرە
ڕۆحیەکان دەمەوێ لاتان شاراوە
نەبێ. 2ئێوە دەزانن کاتێ بتپەرست
بوون، ڕاتان دەکرد بەدوای بتە
لاڵەکان تا بیانپەرستن. 3بۆیە من
دەمەوێ ئێوە تێبگەن کە هیچ
کەسێك نیە بدوێ بەڕۆحی خوداو
بڵێ (نەفرەت لەعیسا)، هەروەها
هیچ کەس ناتوانێ بێ ڕۆحی پیرۆز
بڵێ (عیسا خوداوەندە.)

4 چەندەها بەهرە هەیە، بەڵام
هەمووی لە یەك ڕۆحەوەیە، 5
هەروەها چەندین جۆر خزمەت هەیە،
بەڵام هەمووی لە یەك
خوداوەندەوەیە، 6 جۆرەها کاریش
هەیە، بەڵام تەنها یەك خودایە ئەوەی
هەموو شتێك دەکات لەهەموو
کەسێك.
7 جا بەیەکێك ئاشکرا بوونی
ڕۆحی دەدرێ، ئەمەش سوودی بۆ
هەموانە. 8 یەکێك بەهۆی ڕۆحی
پیرۆزەوە قسەی دروستو دانای پێ
دەبەخشرێ، بۆ یەکێکی تر قسەی
زانین بەگوێرەی هەمان ڕۆح. 9 هەر
هەمان ڕۆحیش بە یەکێك باوەڕ
دەبەخشێ، بەوی دیکەش بەهرەی
نەخۆش چاككردنەوە بەیەك ڕۆح، 10
هەروەها یەکێك توانای کردنی کاری
سەرسوڕهێنەری پێ دەبەخشرێ،
یەکێکی دیکەش دوان بە
ووشەی خودا، یەکێکی دیکەش
توانای لێك جیاکردنەوەی
ڕۆحەکان، بۆ یەکێکی دیکەش زمانە
ڕۆحیەکان، بۆ یەکێکی دیکەش
ڕوونکردنەوەی ئەو زمانانە. 11 بەڵام
ئەمانە هەموو کاری یەك ڕۆحو
هەمان ڕۆحن، بە هەر یەکێك چۆن
بیەوێ دەیدا.

یەك لەشو ئەندامی زۆر

12 چۆن لەش یەکەو ئەندامی
زۆری هەیە، ئەو ئەندامانە چەند
زۆرن، بەڵام یەك لەش پێك دەهێنن،
هەروەها مەسیح بەم شێوەیەیە. 13
چونکە ئێمە بەیەك ڕۆح لەناو
هەڵکێشراین بۆ یەك لەش. گەر ئێمە
جوولەکە بین یاخود یۆنانی، کۆیلە
بین یاخود سەربەست، ئێمە هەموو لە
یەك ڕۆحمان خواردۆتەوە. 14 کەواتە
لەش یەك ئەندام نییە بەڵکو کۆمەڵە
ئەندامێکە. 15 گەر بێتو قاچ بڵێ:
(چونکە من دەست نیم ئیتر من سەر
بە لەش نیم،) ئایا ئیتر بە ئەندامی
لەش دانانرێ؟ 16 هەروەها گەر بێتو
گوێ بڵێ: (چونکە من چاو نیم، ئیتر
من سەر بە لەش نیم،) ئایا بە ئەندامی
لەش دانانرێ؟ 17 گەر هاتوو لەش
هەمووی چاو بووایە، ئیتر چۆن
شتمان دەبیست؟ هەروەها هەمووی
گوێ بووایە، ئیتر چۆن بۆنمان
دەکرد؟ 18 لەبەرئەوە خودا هەر
ئەندامێکی لەشی لەشوێنێکی تایبەت
داناوە، بەو شێوەیەی خۆی دەیەوێ.
19 جا کوا لەش گەر هەمووی یەك

ئەندام بووایە؟ 20بەڵام ئەوەتا وا نییە،
بەڵکو ئەندامەکان زۆرن بەڵام یەك
لەشن. 21بەم شێوەیە، چاو ناتوانێ بە
دەست بڵێ: (پێویستم پێت نییە.)
هەروەها سەر بە هەردوو قاچ بڵێ:
(پێویستم پێتان نییە.) 22ئەوەی بە
لاوازترین ئەندام دایدەنێن لە لەش،
ئەوە ئەندامێکی پێویستە. 23ئەو
ئەندامەی لە لەشدا ئەوەندە ڕێزی
نییە، زیاتر ڕێزی بۆ دادەنێن، هەروەها
ئەو ئەندامەی بە شەرمەوە سەیری
دەکەین، ڕێزی تایبەتی لێدەگیرێ. 24
بەڵام ئەو ئەندامانەی بەنرخن
پێویستیان بەمە نییە، چونکە خودا
ئەندامەکانی لەشی بە شێوەیەك
دروست کردووە تەنانەت بۆ
بچووکترین ئەندامی لەش نرخێکی
تایبەتی داناوە، 25تاکو لەش ناکۆکی
تیادا پەیدا نەبێ، بەڵکو ئەندامەکان
یەك بایەخیان هەبێ سەبارەت
بەیەکتری. 26گەر هاتوو ئەندامێك
ئازاری هەبوو هەموو ئەندامەکانی
دیکە لەگەڵی ئازار دەچێژن، ئەگەر
یەکێك لەئەندامان ڕێزی لێنرا، ئەوا
هەموو ئەندامان لەگەڵی دڵخۆش
دەبن. 27لەڕاستیدا ئێوە لەشی
مەسیحن، هەر یەکەتان لەئەو
ئەندامێکە. 28خودا لەکۆمەڵەی
باوەڕدارانی خۆی یەکەمجار نێرراوانی
دانا، دووەمجار ئەوانەی بەووشەی
خودا دەدوێن، سێهەمجار فێرکەران.
ئێنجا بەهرەکانی کاری
سەرسوڕهێنەر: نەخۆش چاککردنەو
یارمەتیدانەو بەڕێوەبردنەو دوان بە
زمانە ڕۆحیەکان. 29ئایا ئەوانە
هەموویان نێرراون؟ یاخود هەموو
بەووشەی خودا دەدوێن؟ یان هەموو
فێرکەرن؟ یا هەموویان بەهرەی کاری
سەرسوڕهێنەریان دراوەتێ؟ 30ئایا
هەموویان بەهرەی چاککردنەوەی
خەڵکیان دراوەتێ؟ یان هەموویان
دەتوانن بەزمانی ڕۆحی بدوێن؟
یاخود توانای ڕوونکردنەوەی زمانە
ڕۆحییەکانیان هەیە؟ 31ئێوە هەوڵی
بەهرەی باشتر بدەن، ئەوسا من
ڕێگایەکی باشترتان نیشاندەدەم.

گرنگی خۆشەویستی

13
گەر بێتو بە هەموو زمانەکانی جیهانو
فریشتەکان بدوێم، بەڵام
خۆشەویستیم نەبێ، ئەوا من وەك
گرمەگرمی دەهۆڵو زیڕەزیڕی زۆرنا
وام. 2گەر بێتو بەووشەی خودا

بدوێمو هەموو نهێنیو زانیارییەك
بزانمو باوەڕێکی تەواوی وام هەبێ
بتوانم چیای پێ هەڵکەنم، بەڵام
خۆشەویستیم نەبێ، ئەوا هیچ نیم. 3
گەر بێتو هەموو سامانم بەسەر
هەژاران دابەش بکەمو تا سووتان
ژیانم پێشکەش بکەم، بەڵام
خۆشەویستیم نەبێ، ئەوا هیچ
سوودی بۆم نابێ. 4خۆشەویستی دان
بەخۆگرتنو ڕۆح سووکییە،
خۆشەویستی شانازی نییە، چاوپیسی
نییە، لووتبەرزی نییە، 5
خۆشەویستی توندڕەوی نییە، داوای
بەرژەوەندی تایبەتی خۆی ناکات،
زوو تووڕە نابێو بەهەڵەکانی
پێشوودا ناچێتەوە، 6خۆشەویستی
بەخراپە دڵخۆش نابێ، بەڵکو بۆ
ڕاستی دڵشاد دەبێ. 7خۆشەویستی
هەموو کاتێ بەرگە دەگرێ، هەموو
کاتێ باوەڕ دەکات، هەموو کاتێ
هیوای هەیە، هەموو کاتێ ئارام
دەگرێ. 8خۆشەویستی هەرگیز
نافەوتێ، بەڵام دوان بە ووشەی خودا
نامێنێو دوان بەزمانە ڕۆحیەکانیش
بەسەردەچێ، هەروەها زانیاریش
نامێنێ. 9چونکە زانیاریمان تەواو نییە،
هەروەها دوانمان بەووشەی خوا تەواو
نییە، 10بەڵام کاتێ تەواو دێت، ئەوسا
ناتەواو نامێنێ. 11کاتێ منداڵ بووم
وەك منداڵێك قسەم دەکرد، وەك
منداڵ تێدەگەیشتم، وەك منداڵ بیرم
دەکردەوە. بەڵام ئێستا بووم بەپیاو،
ئەوەی شتی منداڵیبوو وازم لێهێنا.
12چونکە ئێستا تەماشای ئاوێنەیەکی
تاریك دەکەین، بەڵام دوایی
ڕووبەڕووە. من ئێستا بەشێك
لەزانینم هەیە، بەڵام دوایی بەتەواوی
خوداوەند دەناسم، هەروەك ئەو
بەتەواوی من دەناسێ. 13جا ئەوەی
دەمێنێتەوە باوەڕو هیواو
خۆشەویستییە، ئەمانە سێ شتن، بەڵام
خۆشەویستی لەهەموویان مەزنترە.

دوان بەووشەی خودا

14

با خۆشەویستی ئامانجتان بێ،
ئارەزووی بەهرە ڕۆحیەکان بکەن،
بەتایبەتی دوان بە ووشەی خودا، 2
ئەوەی بەزمانە ڕۆحیەکان بدوێ،
قسە لەگەڵ خەڵك ناکات، بەڵکو
لەگەڵ خودا، کەس لێی تێناگات،
چونکە ئەوەی ئەو بەهۆی ڕۆحی
پیرۆز دەیڵێ نهێنییە. 3بەڵام ئەوەی
بەووشەی خودا دەدوێ، ئەوە بۆ

بنیادنانو هاندانو دڵنەواییە. 4ئەوەی
بەزمانە ڕۆحیەکان دەدوێ، ئەوا
خۆی بنیاد دەنێ، بەڵام ئەوەی
بەووشەی خودا دەدوێ، ئەوا
کۆمەڵەی باوەڕداران بنیاد دەنێ. 5
من حەز دەکەم هەمووتان بەزمانە
ڕۆحیەکان بدوێن. بەڵام باشترە
بەهرەی دوان بەووشەی خوداتان
هەبێ، چونکە ئەوەی بەووشەی خودا
دەدوێ مەزنترە لەوەی بەزمانە
ڕۆحیەکان دەدوێ، تەنها گەر یەکێك
بتوانێ ڕوونیبکاتەوە، ئەمەش ببێتە
هۆی بنیادنانی کۆمەڵەی باوەڕداران.
6ئەی برایان، ئێستا وابزانن من
هاتووم بۆ لاتانو بەزمانە ڕۆحیەکان
لەگەڵتان دەدوێم، لێرە چ سوود
لەمن وەردەگرن، گەر بینینو
زانیاریو دوان بەووشەی خوداو
فێرکردنی تیادا نەبێ؟ 7تەنانەت
ئامێرێکی مۆسیقای بێڕۆح، بۆ نموونە
شمشاڵو ساز، گەر دەنگی جیاوازیان
نەبێ، چۆن گوێگر بزانێ کامەیان
دەنگی شمشاڵەو کامەیان دەنگی
سازە؟ 8گەر بێتو کەڕەنای شەڕ
دەنگەکەی ئاشکرا نەبێ، کێ خۆی
ئامادە دەکات بۆ شەڕ؟ 9ئێوەش
هەروەها گەر بێتو بە زمانی ڕۆحی
بدوێنو کەس لێتان تێنەگات، ئیتر
چۆن خەڵکی بزانێ چی دەڵێن؟ ئایا
وەك ئەوە نییە لەگەڵ هەوا بدوێن؟
10لەجیهان ئەوەندە زمان هەیە
لەژماردن نایەن، بەڵام هیچیان بێواتا
نییە. 11گەر بێتو من لەواتای زمانێك
تێنەگەم، ئەوا دەبێتە بێگانەو ئەو
کەسەی بەو زمانەش دەدوێ،
هەروەها منیش دەبمە بێگانە بۆ ئەو
کەسە. 12کەواتە ئێوەش، گەر
بەپەرۆش بن بۆ بەهرەی ڕۆحی،
زیاتر هەوڵی بۆ بدەن لەپێناوی
گەشەکردنی کۆمەڵەی باوەڕدارانو
پەرەسەندنی.
13لەبەرئەوە پێویستە لەسەر
ئەوەی بەزمانە ڕۆحیەکان دەدوێ،
نوێژ بکات تا خودا هێزی
ڕوونکردنەوەی زمانەکانی بداتێ. 14
چونکە گەر من بەزمانە ڕۆحیەکان
نوێژم کرد، تەنها ڕۆحم نوێژ
دەکات، بەڵام مێشکم هیچ
بەرووبوومی نابێت. 15کەواتە چی
بکەم؟ بەڕۆح نوێژ دەکەم، هەروەها
بەمێشکیش نوێژ دەکەم. بەڕۆح
گۆرانی دەڵێم، هەروەها بەمێشکیش
گۆرانی دەڵێم. 16ئەگینا گەر تۆ
بەڕۆح ستایشی خودا بکەی، چۆن

دەبێ یەكێكی دەرەوە بەسوپاس
كردنەكەت بڵێ (ئامین)؟ چونكە ئەو
نازانێ تۆ دەڵێی چی. [17]لەوانەیە
سوپاس كردنەكەت باش بێ، بەڵام
ئەوەی تر بنیادنانرێ. [18]سوپاس بۆ
خودا لەهەمووتان زیاتر دەتوانم
بەزمانە ڕۆحیەكان بدوێم، [19]بەڵام
لەكۆمەڵەی باوەڕداران بەلامەوە
باشترە پێنج ووشە بڵێم بەمێشكمەوە
كە خەڵكی لێی فێر بێ، لەوەی كە
دە هەزار ووشە بڵێم بەزمانەكان
كەس لێی‌تێ‌نەگات. [20]ئەی برایان،
لەبیركردنەوەدا وەك منداڵ مەبن،
بەڵكو لەئاست خراپەكاریدا وەك
منداڵی ساوا بن. بەڵام
لەبیركردنەوەدا وەك یەكێكی
گەورەو تێگەیشتوو بن. [21]
لەشەریعەت نووسراوە: {خوداوەند
دەڵێ، بەزمانی بێگانەكانو بەلێوی
نامۆكان قسە لەگەڵ ئەم گەلە
دەكەم، لەگەڵ ئەمەش گوێم لێ
ناگرن.} [22]كەواتە زمانەكان نیشانە
نییە بۆ باوەڕداران بەڵكو بۆ
بێباوەڕان، بەڵام دوان بەووشەی
خودا بۆ باوەڕدارانە نەك بۆ
بێباوەڕان. [23]گەر ئەندامانی
كۆمەڵەی باوەڕداران هەموو
بەیەكەوە كۆبوونەوە، لەوێ
هەموویان بەزمانە ڕۆحیەكان
قسەیان كرد، ئینجا یەكێكی نەزان
یاخود بێباوەڕ بێتە ژوورەوە، ئایا
نالێ ئێوە هەمووتان شێتن؟ [24]بەڵام
بەپێچەوانەی ئەمە گەر بێتو هەموو
بەووشەی خودا بدوێنو یەكێكی
نەزان یاخود بێباوەڕ بێتە ناوتان،
هەموو سەرزەنشتی دەكەنو هەموو
حوكمی بەسەر دەدەن. [25]ئەمە وای
لێدەكات نهێنی دڵی ئاشكرا بكات،
ئەوسا ئەو كەسە كڕنووش دەباو
خودا دەپەرستێ، دانبەوەدا دەنێ
خودا بەڕاستی لەنێوانتانە.

كۆبوونەوەی ڕێكو پێك

[26]ئەی برایان، كاتێ ئێوە
كۆدەبنەوە هەریەكەتان شتێكی هەیە،
یەكێك گۆرانی ڕۆحی، یاخود
وانەیەكی فێركردن، یا بینین، یان
دوان بەزمانە ڕۆحیەكان، یان
ڕوونكردنەوەی زمانەكان. باهەموو
شتێك بۆ بنیادنان بێ. [27] با دووان یا
سیان بەزمانەكان بدوێن یەك لەدوای
یەك، بەڵام هەر یەكێك
ڕوونیانبكاتەوە. [28]بەڵام گەر لەوێ
كەس نەبوو ڕوونی بكاتەوە. ئەوسا

دەبێ لەکۆبوونەوە بێدەنگ بن‌و لەدڵی خۆتان بۆ خۆتان‌و بۆ خودا بدوێن. 29 هەروەها ئەوانەی بەووشەی خودا دەدوێن، تەنها دەتوانن دووان یان سیانیان بدوێن، ئەوانی دیکە دەبێ قسەکانیان هەڵسەنگێنن. 30 گەر هاتوو یەکێك لەدانیشتوان لەلایەن خوداوە بینینێکی بۆ ڕاگەیەنرا، پێویستە لەسەر ئەوەی دەدوێ بێدەنگ بێ، 31 ئێوە هەموو دەتوانن یەك لەدوای یەك بەووشەی خودا بدوێن، هەتا هەموو فێربن‌و هانبدرێن. 32 ڕۆحی ئەوانەی بەووشەی خودا دەدوێن ملکەچن بۆیان، 33 چونکە خودا، خودای ئاژاوە نییە، بەڵکو خودای ئاشتییە. هەروەك لەهەموو کۆمەڵەکانی خوشك‌و برا پیرۆزەکان، 34 ژنان بێدەنگ دەبن لەکاتی کۆبوونەوەدا، چونکە ئەوان نابێ قسە بکەن پێویستە ملکەچ بن بەو شێوەیەی شەریعەت دەیڵێ. 35 بەڵام گەر ویستیان شتێك فێربن، با لەماڵەوە لەمێردەکانیان بپرسن. چونکە شورەییە بۆ ژن لەناو کۆبوونەوە بدوێ. 36 ئایا ووشەی خودا لەلای ئێوەوە هاتووە، یاخود تەنها بۆ لای ئێوە هاتووە؟ 37 گەر یەکێك خۆی بەهەڵگری ووشەی خودا بزانێ یاخود بەڕۆحی دانا، بابزانێ ئەوەی بۆتانی دەنووسم ڕاسپاردەی خوداوەندە. 38 گەر یەکێك ئەوە نەزانێ، با هەر نەزانێ. 39 کەواتە ئەی برایان، بەدڵگەرمییەوە هەوڵ بدەن بەووشەی خودا بدوێن، هەروەها ڕێی دوان بەزمانە ڕۆحیەکان لەکەس مەگرن. 40 بەڵام هەموو شتێك پێویستە دروست‌و ڕێك‌وپێك بێ.

هەستانەوەی عیسا

15

ئەی برایان، ئەوەتان بیردەخەمەوە کە بۆم هێنان‌و مزگێنیم پێدان، ئەوەی وەرتانگرت‌و هەتا ئێستا لەسەری چەسپاون. 2 گەر هاتوو بەبەردەوامی لەسەر ئەو ووشانە ڕۆیشتن بەو شێوەیەی مزگێنیم پێدان، ئەوسا ڕزگارتان دەبێ، ئەگینا بەخۆڕایی باوەڕتان هێناوە.

3 چونکە ئەوەم پێدان کە لەسەرەتاوە وەرمگرتبوو، ئەوەش ئەوەیە مەسیح لەپێناوی گوناهەکانمان مرد بەگوێرەی نووسراوی ﴿پێغەمبەرەکان﴾، 4 ئەو نێژراو

لەڕۆژی سێهەم هەستایەوە دیسان
بەگوێرەی نووسراوی
﴿پێغەمبەرەکان﴾، 5ئینجا بۆ
پەترۆسو دوایی بۆ دوانزە
قوتابیەکەی دەرکەوت، 6پاشان بۆ
زیاتر لە پێنجسەد لەبرایان
دەرکەوت کە بەیەکەوە بوون، لەوانە
هێشتا زۆربەیان دەژین، بەڵام
هەندێکیان نوستوون، 7دوایی بۆ
یاقوب دەرکەوت، ئینجا بۆ هەموو
نێرراوان، 8پاش هەمووان بۆ منیش
دەرکەوت، وەك منداڵێك لەکاتی
خۆی لەدایك نەبووبێ. 9چونکە من
بچوکترین نێرراوم، هەروەها شایانی
ئەوە نیم بە نێرراو ناوببرێم، چونکە
من کۆمەڵەی باوەڕدارانی خودام
لەکاتی خۆی چەوساندۆتەوە. 10
بەڵام بەهۆی بەرەکەتی خوداوە وام
لێهاتووە وەك ئێستا دەمبینن،
هەروەها ئەو بەرەکەتەی
پێیبەخشیووم بێسوود نەبوو بەڵکو
بەپێچەوانەوە، من لەهەموو نێرراوانی
دیکە زیاتر ئیشم کردووە، ئەو
شتانەش بەهۆی توانای خۆم نەبوو،
بەڵکو بەهۆی بەرەکەتی خودا بوو
کە لەگەڵمدایە. 11ئیتر من بم یاخود
نێرراوانی دیکە، ئێمە ووشەی
خودامان ڕاگەیاند، ئێوەش باوەڕتان
هێنا.

هەستانەوەی مردووان

12 گەر ئێمە هەستانەوەی مەسیح
لە نێو مردووان ڕابگەیێنین، ئیتر چۆن
هەندێکتان دەڵێن مردووان
زیندوونابنەوە؟ 13گەر هەستانەوەی
مردووان نەبێ، ئەمە ئەوە دەگەیەنێ
مەسیح هەڵنەستاوەتەوە. 14گەر بێتو
مەسیح هەڵنەستابێتەوە، ئەوسا
مزگێنیدانمان بێ سوود دەبێ،
هەروەها باوەڕی ئێوەش هیچ
سوودی نابێ. 15ئێمەش دەبینە
شایەتی درۆزن بۆ خودا، چونکە ئێمە
شایەتیماندا سەبارەت بەخودا، کە
مەسیحی هەستاندووەتەوە، بەڵام
هەڵینەستاندووەتەوە گەر مردووان
هەڵنەستنەوە. 16بۆیە گەر مردووان
هەڵنەستنەوە، کەواتە مەسیحیش
هەڵنەستاوەتەوە. 17گەر بێتو مەسیح
لەنێو مردووان هەڵنەستابێتەوە، ئەوسا
باوەڕتان بەتاڵ دەبێو ئێوەش هێشتا
لەگوناهەکانتان دان. 18هەروەها
ئەوانەی نووستوونو باوەڕیان
بەمەسیح هەبوو هەموو لەناوچوون.
19گەر بێتو هیوامان بەمەسیح تەنها

بۆ ئەم ژیانە بێ، ئەوا ئێمە
بەدبەختترین کەس دەبین لەنێو مرۆڤ.
[20]بەڵام لەڕاستیدا مەسیح لەنێو
مردووان هەستایەوەو بوو بەنۆبەرەی
نووستوان. [21]جا چۆن مردن بەهۆی
مرۆڤێك هاتەکایەوە،
زیندووبوونەوەی مردووانیش بەهۆی
مرۆڤێك بوو. [22]هەروەها چۆن
هەموو بەهۆی ئادەم دەمرن، بەهەمان
شێوە هەموو بەهۆی مەسیح
زیندوودەبنەوە. [23]بەڵام هەر یەکەو
بەنۆرەی خۆی، یەکەمجار مەسیح وەك
نۆبەرەیەك هەستایەوە، ئینجا دوای
گەڕانەوەی ئەوانەی سەر بە مەسیحن
هەڵدەستنەوە، [24]دوای ئەمە کۆتایی
دێت، کاتێ پادشاهێتی دەدات
بەخودای باوك، پاش ئەوەی هەموو
سەرکردایەتیو دەسەڵاتو هێزێك
لەناودەبات. [25] عیسا دەبێ ئەوەندە
فەرمانڕەوایی بکات، هەتا هەموو
دوژمنانی دەخاتە ژێر پێیەوە. [26]ئیتر
دوا دوژمن کە لەناودەبرێ مردنە.
[27]چونکە خودا {هەموو شتێکی
ملکەچی ژێر پێی کردووە}. بەڵام
کاتێ دەڵێ هەموو شتێك
ملکەچ کرا، شتێکی ئاشکرایە خودا
ناگرێتەوە، ئەوەی هەموو شتێکی
ملکەچی مەسیح کردووە. [28]کاتێ
هەموو شتێك ملکەچی ڕۆڵە بوو،
ئەوسا ئەویش ملکەچی خودا دەبێ،
ئەوەی هەموو شتێکی ملکەچی
کردووە، تاکو خودا ببێت بەهەموو
شتێك لەهەموو شتێك.
[29]گەر ڕاستبێ مردووان
هەرگیز هەڵنەستنەوە، ئیتر
لەئاوهەڵکێشانی ئەوانەی لەجیاتی
مردووان لەئاوهەڵدەکێشرێن چ
سوودێکی هەیە؟ کەواتە بۆچی
لەجیاتی ئەوان خۆیان
لەئاوهەڵدەکێشن؟ [30]هەروەها بۆچی
ئێمە هەموو کاتێ خۆمان دەخەینە
مەترسییەوە؟ [31]ئەی برایان پێتان
دەڵێم، من ڕۆژانە ڕووبەڕووی مردن
دەبمەوە، بەو شانازیەی لەئێوەدا هەمە
بەهۆی عیسای مەسیحی
خوداوەندمان. [32]گەر بێتو وەك
مرۆڤێك بەرەنگاری دڕندان بوومایە
لە شاری ئەفەسۆس، ئەوسا چ
سوودێکم دەبوو؟ گەر بێتو مردووان
هەڵنەستنەوە، ئیتر ئێمەش دەڵێین:
(وەرن با بخۆینو بخۆینەوە، بەیانی
مردنە.) [33]هەڵمەخەڵەتێن، چونکە
پەیوەندی خراپ ڕەوشتی جوان تێك
دەدات. [34]هۆش بهێننەوە بەرخۆتان،

ئیتر هەڵە مەکەن، چونکە هەندێکتان نەزانن سەبارەت بە خودا. من ئەمە دەڵێم تا شەرمەزاربن.

هەستانەوەمان چۆن دەبێ؟

35 لەوانەیە یەکێك بپرسێ: (مردووان چۆن هەڵدەستنەوە، بە چ جۆرە لەشێك دەگەڕێنەوە؟) 36 ئەی گێل! ئەوەی دەچێنرێ زیندوونابێتەوە هەتا نەمرێ. 37 ئەوەی دەچێنرێ ئەو شتە نییە کەوا دێتەدەرەوە، بەڵکو تەنها دەنکە گەنمە یاخود هەر تۆوێکی دیکە. 38 ئینجا خودا ئەو شێوەیەی دەداتێ کە خۆی دەیەوێ، هەروەك چۆن هەموو جۆرە تۆوێك شێوەیەکی تایبەتی داوەتێ. 39 بەهەمان شێوە هەموو لەشێك یەك شێوەی نییە، بەڵکو مرۆڤ لەشێکی هەیە، ئاژەڵ لەشێکی دیکە، ماسی لەشێکی هەیەو باڵندە لەشێکی دیکە. 40 تەنی ئاسمانی هەیەو تەنی زەویش هەیە، بەڵام شکۆمەندی تەنە ئاسمانییەکان شتێکەو شکۆمەندی تەنی زەویش شتێکی ترە. 41 شکۆمەندی خۆر شتێکەو شکۆمەندی مانگیش شتێکە، هەروەها شکۆمەندی ئەستێرەش شتێکی تر، ئەستێرەش لەگەڵ ئەستێرە شکۆمەندی جیاوازی خۆیان هەیە.

42 بەم جۆرەش هەڵسانەوەی مردووان: ئەوەی دەچێنرێ لەفەوتاوی، لەهەڵسانەوە فەوتاو نییە. 43 لەسووکایەتی دەچێنرێ، لەشکۆمەندی هەڵدەستێتەوە. لەلاوازی دەچێنرێ، لەهێز هەڵدەستێتەوە. 44 بەلەشی سروشتی دەچێنرێ، بەلەشی ڕۆحی هەڵدەستێتەوە. گەر لەشی سروشتی هەبێ لەشی ڕۆحیش هەیە. 45 هەروەك لەکتێبی پیرۆز نووسراوە: { ئادەمی یەکەم لەشێکی زیندوو بوو.} بەڵام دوا ئادەم ڕۆحێکە ژیانمان پێدەبەخشێ. 46 ئەوەی یەکەم ڕۆحی نییە بەڵکو لەشی سروشتییەو ئەوەی دواتر ڕۆحییە. 47 مرۆڤی یەکەم لەزەوی بوو لەخۆڵ دروستکرا، بەڵام مرۆڤی دووەم لەئاسمانەوەیە. 48 کەواتە ئەوەی لەخۆڵ دروستبووە، ئەوانەش لەخۆڵن ئاوا دەبن. ئەوەش لەئاسمانەوەیە، ئاسمانیەکانیش ئاوا دەبن. 49 جا چۆن ئەو وێنەیەمان وەرگرتووە کە لەخۆڵ دروست کراوە، بەهەمان شێوە وێنەی ئاسمانی وەردەگرین. 50 ئەی برایان، من پێتان دەڵێم: گۆشتو خوێن ناتوانێ ببێتە

میراتگری پادشاهێتی خودا، هەروەك
چۆن فەوتاو نابێتە میراتگری
نەفەوتاو. 51گوێ لەم نهێنییە بگرن:
ئێمە هەموومان ناخەوین؟ بەڵکو
هەمووممان دەگۆڕێین، 52ئەمەش
یەکسەر لەچاوتروکانێك ڕوودەدات،
کاتێ دوا کەڕەنا لێدەدرێو دەنگ
دەداتەوە. ئەوسا مردووان
بێگەندەڵیو فەوتان هەڵدەستنەوە،
هەروەها ئێمەش دەگۆڕێین. 53چونکە
دەبێ ئەو سروشتە فەوتاوە نەفەوتاوی
بپۆشێو سروشتی مردوو نەمری
بپۆشێ. 54کاتێ فەوتاو نەفەوتاوی
دەپۆشێو مردن نەمری دەپۆشێ،
ئەوسا ئەوەی لەکتێبی پیرۆزدا
نووسراوە دێتەدی: {سەرکەوتن
مردنی قووتدا. 55ئێتر ئەی مردن کوا
سەرکەوتنت؟ ئەی گۆڕ، کوا
پێوەدانت؟} 56پێوەدانی مردن
گوناهە، هێزی گوناه شەریعەتە. 57
بەڵام سوپاس بۆ خودا، ئەوەی
سەرکەوتنی بە ئێمە بەخشیوە بەهۆی
عیسای مەسیحی خوداوەندمان. 58
کەواتە، ئەی برایانی خۆشەویستم،
جێگیرو چەسپاو بن، خۆتان
بەتەواوی بۆ خوداوەند تەرخان
بکەن، ئێتر بزانن ئەوەی بۆ
خوداوەندی دەکەن بێسوود نییە.

پارەکۆکردنەوە بۆ باوەڕداران

16

بەڵام لەبارەی کۆکردنەوەی یارمەتی
بۆ برا پیرۆزەکان، چۆن کۆمەڵە
باوەڕدارەکانی ناوچەی غەلاتییەم
ڕاسپاردووە، ئێوەش ئاوا بکەن. 2با
هەر یەکەتان لەڕۆژی یەکشەممە چەند
پارەی لەتوانادایە بیخاتە لایەك، تا ئەو
ڕۆژە پارە کۆنەکرێتەوە کە دەگەمە
لاتان. 3جا کاتێ گەیشتمە لاتان، کێ
بەباش دەزانن لەناو خۆتان دەیانێرم
بەنامەوە تا ئەو یارمەتییەی
کۆتانکردۆتەوە بۆ قودس بیبەن. 4
ئەگەر پێویست بوو، خۆم لەگەڵیان
دەڕۆم. 5کاتێ دێم بۆ لاتان تێدەپەڕم
بەناوچەی مەکدۆنیا، چونکە دەبێ
بەمەکدۆنیادا بڕۆم. 6لەوانەیە
ماوەیەك لاتان بم، یاخود لەوانەیە
هەموو زستان لاتان بمێنمەوە، ئینجا
ڕێگای سەفەرم بۆ ئاسان بکەن بۆ
هەر شوێنێك کە دەمەوێ. 7چونکە
ئەمجارە نامەوێ تەنها بەسەر پێی
بتانبینم، بەڵکو هیوادارم گەر
خوداوەند خواستی لەسەربێ
ماوەیەکی زۆر لاتان بمێنمەوە. 8بەڵام

هەتا ڕۆژی پەنجاهەمین لە ئەفەسۆس
دەمێنمەوە، [9]چونکە دەرگای پانو
بەرین بۆ ئیشی کاریگەر کراوەتەوە
بۆم، هەرچەندە زۆر دوژمنیشم هەیە.
[10]گەر تیمۆساوس بۆ لاتان هات،
با بەئاسودەیی لەناوتان بێ، چونکە
ئەویش وەك من کاری خوداوەند
دەکات. [11]نامەوێ کەس بەسووکی
سەیری بکات، بەڵکو لەگەڕانەوەدا
یارمەتیبدەنو بەئاشتی بەڕێی بکەن،
چونکە منو برایان چاوەڕێی دەکەین،
[12]هەروەها زۆر داوام لەئەپۆلۆسی
برامان کرد هەتا لەگەڵ برایان بێو
دیدەنیتان بکات، بەڵام ئەو نەیویست
ئێستا بۆ لاتان بێ، ئیتر کەی بۆی
ڕێکەوت ئەوسا بۆ لاتان دێت.

کۆتایی

[13]ئێشكبگرن، جێگیربن
لەباوەڕ، پیاوی ئازابن، بەهێزبن. [14]
هەرچیەك دەکەن لە خۆشەویستیەوە
بیکەن. [15]ئێوە دەزانن ماڵی
ئیستیفانۆس پێشەبەرە بوون
لەئەخائیە، خۆیان تەرخان کردبوو بۆ
خزمەتکردنی خوشكو برا
پیرۆزەکان، [16]داواتان لێدەکەم،
ئەی برایان، گوێڕایەڵی ئەوان بن،
لەگەڵ هەموو ئەوانەی لەگەڵیان
ئیش دەکەن. [17]دڵشاد بووم بە هاتنی
ئیستیفانۆسو فەرتوناتوسو
ئەخائیکۆس، چونکە شوێنی ئێوەیان
گرتەوە بۆم، [18]ئەوان ڕۆحی منو
ئێوەیان گەشاندەوە، ئەو جۆرە
کەسانە ڕێزیان بۆ دابنێن.
[19]کۆمەڵەی باوەڕدارانی ئاسیا
سڵاوتان لێدەکەن، ئەکیلاو
بریسکلا لەگەڵ ئەو کۆمەڵەی
لەماڵەکەیان کۆدەبنەوە بەناوی
خوداوەند بەگەرمی سڵاوتان
لێدەکەن. [20]هەموو برایان سڵاوتان
لێدەکەن، ئێوەش بەماچی پاكو
پیرۆز سڵاو لەیەکتری بکەن.
[21]منم پۆڵس سڵاوی منتان
لێبێ کە بە دەستی خۆم بۆتان
دەنووسم. [22]بەڵێ ئەو کەسەی
عیسای خوداوەندی خۆشناوێ با
نەفرەتی لێبێ. (ماراناسا) ﴿واتای:
ئەی خوداوەند وەرە﴾. [23]بەرەکەتی
عیسای مەسیحی خوداوەندتان لەگەڵ
بێت. [24]بەو خۆشەویستیەتان دەسپێرم
کە لەعیسای مەسیحە. ئامین.

دووەم نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی کۆرنسۆس

هۆی نووسینی نامەی دووەم بۆ کۆمەڵەی باوەڕدارانی کۆرنسۆس، ئەو گرژیە بوو کە لەنێوان پۆڵسو کۆمەڵەکەدا هەبوو، بە هۆی هەندێ لەئەندامانی کۆمەڵەکە، کاتێ هێرشێکی توندیان کردبووە سەری. بەڵام پۆڵس لە نامەکەدا ئارەزووی خۆی دەردەبڕی بۆ ئاشتبوونەوەو دڵخۆشی خۆی دەردەخا ئەگەر ئەم ئاشتبوونەوەیە بێتەدی.

لە بەشی یەکەمی نامەکە، پۆڵس باسی پەیوەندی خۆی دەکات بەکۆمەڵەی باوەڕدارانی کۆرنسۆسەوە. باس دەکات بۆچی بە توندی وەڵامی ئەو سووکایەتی پێکردنەو بەرهەڵستیە دەداتەوە کە لەلایەن کۆمەڵەی باوەڕدارانی کۆرنسۆسەوە تووشی هاتبوو. پاشان دڵخۆشی خۆی دەردەبڕێ، چونکە وەڵامە توندەکەی بووە هۆی ئاشتبوونەوەو تۆبەکردن. دوایی پۆڵس تکا لەکۆمەڵی باوەڕداران دەکا بۆ ئەوەی کۆمەك بۆ باوەڕدارانی یەهودیە کۆبکەنەوە.

لە کۆتایی نامەکەشدا بەرگری لە نێرراوێتی خۆی دەکا لە دژی ئەو کەسانەی لە کۆرنسۆس ووتبوویان گوایا ئەوان نێرراوی ڕاستەقینەنو پۆڵس نێرراوی ڕاستەقینە نییە.

1

لە پۆڵسەوە، نێرراوی عیسای
مەسیح لەسەر خواستی خودا،
هەروەها لە تیمۆساوسی براوە، بۆ
کۆمەڵەی خودا لە کۆرنسۆس،
هەروەها بۆ هەموو برا پیرۆزەکان لە
گشت ناوچەی ئەخائیە. [2]با
بەرەکەتو ئاشتی خودای باوکمانو
عیسای مەسیحی خوداوەند بۆ ئێوە
بێ.

خودای دڵنەوایی‌کەر

[3]پیرۆزە خودا، باوکی عیسای
مەسیحی خوداوەند، باوکی پڕ لە
بەزەییو خودای هەموو دڵنەواییەك،
[4]هەر ئەوە لە هەموو ناخۆشییەکدا
دڵنەواییمان دەکات، تاکو بتوانین بەو
دڵنەواییەی لە خوداوە
وەرمانگرتووە، دڵنەوایی خەڵکی تر

بکەین
لەهەموو ناخۆشیەك. 5جا چۆن
بەشداری زۆرمان کردووە لە ئازاری
مەسیح، بەهەمان شێوە بەهۆی
مەسیحەوە زۆر دڵنەوایی دەکرێین. 6
گەر ئێمە لەناخۆشی بین، ئەوە
لەپێناوی دڵنەوایی‌و ڕزگاری ئێوەیە،
گەر دڵنەوایی کرابین، ئەوەش
لەپێناوی دڵنەوایی ئێوەیە، ئەوەی
واتان لێ‌دەکات خۆتان ڕاگرن
بەرامبەر هەمان ئازار کە ئێمەش
دەیچێژین. 7ئێتر هیوامان بەئێوە
چەسپاوە، چونکە دەزانین چۆن
لەئازار بەشداریمان دەکەن،
لەدڵنەواییش بەشداریمان دەکەن.
8ئەی برایان، نامانەوێ لاتان
شاراوە بێ ئەو ناخۆشیانەی بەسەرمان
هات لەناوچەی ئاسیا، تەنانەت
ئەوەندە قورس بوو بە شێوەیەك
لەسەرووی توانامان بوو، هەتا هیوای
ژیانمان بڕا، 9بەڵکو هەستمان دەکرد
حوکمی مردن بەسەرمان دراوە، تا
پشت نەبەستین بە خۆمان، بەڵکو
بەو خودایەی مردووان
هەڵدەستێنێتەوە. 10ئەو بوو لەو
مردنە ڕزگاری کردین‌و ڕزگارمان
دەکات، هیوامان لەئەودایە کە
هێشتا هەر ڕزگارمان دەکات. 11
هەروەها ئێوەش پێویستە
بەنوێژەکانتان یارمەتی پێشکەش
بکەن، تا خەڵکێکی زۆر سوپاسی
خودا بکەن لەپێناوی ئێمە لەسەر ئەو
پیرۆزیەی پێمان دراوە بەهۆی نوێژی
خەڵکێکی زۆر.

پۆڵس پلانەکەی دەگۆڕێ

12چونکە ئەمەیە شانازی ئێمە،
ویژدانمان شایەتمانە لەهەڵسوکەوتمان
لەجیهان، بەتایبەتی سەبارەت بە ئێوە
بەبێ دووڕوویی‌و بەدڵسۆزی خودا،
ئەمەش بەدانایی مرۆڤانە نییە بەڵکو
بەبەرەکەتی خودایە. 13ئێمە شتێکتان
بۆ دەنووسین بتوانن بیخوێننەوەو لێی
تێبگەن. هیوادارم بەتەواوی تێبگەن،
14ئەوەی ئێستا هەندێکی لێ
تێدەگەن. ئەوەش ئەمەیە، بزانن ئێمە
هۆی شانازی ئێوەین، هەروەها
ئێوەش هی ئێمە لەڕۆژی عیسای
خوداوەند.
15لەبەر ئەوەی بێ‌گومانبووم لەم
شتە، وویستم یەکەم جار بێم بۆ لای
ئێوە تا دووجار سوود ببینن، 16
ئەوەش ئەوەیە کاتێ دەڕۆم بۆ
مەکدۆنیا دیدەنیتان دەکەم ئینجا کە

لەوسەر گەڕامەوە سەرتان
لێدەدەمەوە، دوای ئەوەی ڕێگای
سەفەرم بۆ ئاسان بکەن بۆ ناوچەی
یەهودیە. 17ئایا من دوو دڵم کاتێ
ویستم ئەوە بکەم؟ ئایا من پلانەکانم
وەك مرۆڤێکی ئەم جیهانە داناوە، کە
ئامادەیە لەیەك کات بڵێ نەخێرو
بەڵێ؟ 18وەك چۆن خودا سەرڕاستە،
ووشەکانی ئێمەش بۆ ئێوە (بەڵێ)و
(نەخێر) نییە، 19هەروەها عیسای
مەسیحی ڕۆڵەی خودا، ئەوەی منو
سیلوانسو تیمۆساوس مزگێنی
ئەومان پێتاندا، لەیەك کات (بەڵێ)و
(نەخێر)ی نەوتووە. بەڵام لەئەودا
بەردەوام هەر (بەڵێ) بووە، 20چونکە
هەموو بەڵێنەکانی خودا لەئەودا
(بەڵێی) خۆی دۆزیەوە. بۆیە ئێمە
بەهۆی ئەوەوە دەڵێین (ئامین)، بۆ
شکۆمەندی خودا. 21ئەوە خودایە
ئێمەو ئێوەی لەمەسیحدا
چەسپاندووە، هەروەها دەستنیشانی
کردووین. 22هەر ئەویشە مۆری
خۆی لێداوینو ڕۆحی پیرۆزی
پێمان بەخشیوە وەك پێشەکی.
23خودا ئاگای لێیە بۆچی نەهاتم
بۆ کۆرنسۆس، چونکە بەزەییم پێتان
دەهاتەوە. 24ئێمە نامانەوێ دەست
بەسەر باوەڕتان بگرین، بەڵکو ئێمە
لەگەڵتان کار دەکەین بۆ خۆشیتان،
چونکە ئێوە بەباوەڕ چەسپاون.

2

لەبەرئەوە بڕیارمدا نەیەم بۆ لاتان،
تاکو سەردانەکەم بە غەمباریەوە نەبێ.
2چونکە گەر من دڵتەنگم کردن،
ئیتر کێ دڵشادم دەکات جگە لەئێوە
کە دڵتەنگم کردوون؟ 3بۆیە نامەی
پێشوم بۆ نووسین، تا کاتێ هاتم
دڵگران نەبم بەوانەی پێویستە بنە
سەرچاوەی خۆشیم. باوەڕم بە
هەمووتان هەیە، کەوا خۆشی من
خۆشی هەمووتانە. 4کاتێ نامەی
یەکەمم بۆ ناردن زۆر غەمبارو
دڵتەنگ بوومو فرمێسك بەچاومدا
دەهاتەخوارەوە، مەبەستم ئەوە نەبوو
دڵتەنگتان بکەم بەڵکو تا بزانن من
چەند ئێوەم خۆشدەوێ.

لێخۆشبوون لە گوناهبار

5گەر هاتوو یەکێکتان بووە هۆی
دڵتەنگیتان، ئەمە تەنها من دڵتەنگ
ناکات، بەڵکو تا ڕادەیەك هەمووتان،
گەر زۆرم نەووتبێ. 6ئێستا ئیتر بەسە
ئەو سزایەی لەلایەن زۆربەتانەوە

دراوە بەسەر ئەو کابرایە، 7بە
پێچەوانەی ئەوە باشترە بۆتان
لێی‌خۆش‌بن‌و دڵنەوایی بکەن، ئەگینا
خەفەت گیانی تێك‌دەشکێنێ. 8
لەبەرئەوە ڕاتان‌دەسپێرم خۆشەویستی
خۆتانی بۆ دەربڕن. 9من ئەمەم بۆ
نووسیون هەتا تاقیتان بکەمەوەو ببینم
ئایا بۆ هەموو شتێك ملکەچن. 10
گەر هاتوو لەیەکێك خۆش بوون،
ئەوسا منیش لێی‌خۆش دەبم. جا
لەبەر ئێوە لەبەردەم مەسیح لەو
کەسە یاخود لەو شتە خۆش دەبم. 11
تا شەیتان دەست بەسەرماندا
نەگرێت، چونکە ئێمە لەمەبەستەکانی
شەیتان بێ‌ئاگا نین.

سەرکەوتن بەهۆی عیسا

12کاتێ گەیشتمە شاری ترواس
تا مزگێنی مەسیح بدەم، ئەوسا
دەرگای کارکردنی خوداوەندم بۆ
کرایەوە. 13بەڵام زۆر نارەحەت
بووم، چونکە تیتۆسی برام
نەدۆزیەوە، ئیتر ماڵئاواییم
لەباوەڕداران کردو ڕۆیشتم بۆ
ناوچەی مەکدۆنیا.
14بەڵام سوپاس بۆ خوا، ئەوەی
هەموو کاتێ بەرەو سەرکەوتنمان
دەبات، هەروەها بەهۆی ئێمە
لەهەموو شوێنێك زانیاری مەسیح
بڵاودەکاتەوە وەك بۆنێکی خۆش. 15
ئێمە لای خودا بۆنی خۆشی
مەسیحین لەنێوان ئەوانەی ڕزگاریان
دەبێ‌و لەنێوان ئەوانەی لەناودەچن.
16بۆ ئەوانە بۆنی مردنە بۆ مردن، بۆ
ئەوانی تر بۆنی ژیانە بۆ ژیان، ئایا کێ
بەتوانایە بۆ ئەم کارە؟ 17ئێمە وەك
زۆربەی خەڵك بازرگانی ناکەین بە
ووشەی خودا، بەڵکو بە دڵسۆزی
لەبەردەم خوداو لەلایەن خوداوە
باسی عیسای مەسیح دەکەین.

خزمەتکاری پەیمانی نوێ

3

ئایا ئێمە دووبارە دەست بە
ستایش‌کردنی خۆمان دەکەین؟ یان
پێویستە وەك هەندێ کەس دەیکەن،
ڕاسپاردە نامەتان نیشان بدەین، یان
ئێوە شتێکی وا بە ئێمە بدەن؟ 2ئێوە
نامەی ئێمەن کە لەدڵمان نووسراوە،
لەلایەن هەموو خەڵك دەتوانرێ
بخوێنرێتەوەو بناسرێ. 3بەڵێ
دەرکەوت ئێوە نامەی مەسیحن،
ئەوەی ئێمە لەسەر داواکاری ئەو
نووسیومانە، ئەمەش بە مەرەکەب

نەنووسـراوە بـەڵکو بـە ڕۆحـی
زیـندووی خـودا، هـەروەها لەسـەر
تەخـتەی بەردین نەنووسراوە، بەڵکو
لەسەر تەختەی دڵی مرۆڤ.
[4]ئـێمە مـتمانەیەکی لەم جۆرەمان
هەیـە بـەهۆی مەسـیح سـەبارەت
بـەخودا. [5]ئەوەش نەك بڵێین بەتوانایین
تـا بڵێین ئێمە شتێکمان هەیە، توانای
ئـێمە لەخوداوەیـە. [6]ئـەوەی ئـەو
توانایـەیدا بەئـێمە تـا بـبین
بەخـزمەتکاری پـەیمانی نـوێ. پەیمانی
ڕۆح نـەك نووسـراوی کۆن، چونکە
نووسـراوی کـۆن دەکـوژێ، بـەڵام
ڕۆح ژیان دەبەخشێ.
[7]گـەر بێـتو ئـەو خزمەتەی دەبێتە
هۆی مردن کە لەسەر بەرد هەڵکەنرا
بـوو [شـەریعەت] بەمـەزنی هاتبێ، بە
شـێوەیەك نـەوەی ئیسرائیل نەیانتوانی
بەتەواوی سەیری ڕووی موسا بکەن،
بـەهۆی درەوشـانەوەی دەموچـاوی،
کـە فـەوتاوە، [8]ئـاخۆ دەبـێ چـەند
بەشـکۆو مـەزنتر بـێ خزمەتی ڕۆحی
پیرۆز؟ [9]گەر بێتو ئەو خزمەتەی دەبێتە
هۆی تاوانبارکردن شکۆمەندبێ، ئیتر
دەبـێ خـزمەتی بێتاوان کردن چەند
شـکۆدارتر بێ؟ [10]لەم حاڵەتە ئەوەی
شـکۆمەندی هـەبوو شکۆدار نەماوە
ئێسـتا لەبـەراورد کـردنی لەگـەڵ
شـکۆمەندی ڕادەبـەدەر. [11]چـونکە
گـەر ئـەوەی لەناوچوو بوو شکۆدار
بـوو، باشـە ئـەوەی نەمـرە دەبێ چ
شکۆمەندییەکی هەبێ!
[12]چـونکە ئـێمە ئـەم هـیوایەمان
هەیە، ئێمە چاونەترسین. [13]ئێمە وەك
موسـا نـین، ئـەوەی پێچـەی لەسـەر
دەمو چاوی دانا، هەتا ئیسرائیلیەکان
کۆتـایی شـکۆی فـەوتاو نەبیـنن. [14]
بەڵکو مێشکیان تاریك بووە، چونکە
تـا ئەمـڕۆش، کـاتی پـەیمانی کـۆن
دەخوێنـنەوە، هـەمان پێچە هەر ماوە،
چـونکە تـەنها بەمەسیح لادەچێ، [15]
بـەڵێ، تـا ئەمـڕۆ هێشـتا مێشـکیان
داخـراوە، کـاتێ شـەریعەتی موسـا
دەخوێنرێـتەوە بۆیـان. [16]بـەڵام گـەر
مرۆڤ ڕووبکاتە خوداوەند، ئەوسا ئەو
پێچـەیە لادەچـێ. [17]ئێستا خوداوەند
ڕۆحـە، جـا ڕۆحـی خوداوەنـد
لەهـەرکوێ بێت، ئازادی لەوێیە. [18]
ئـێمە هـەمووومان بەڕوویـەکی کراوە
تەماشـای شـکۆمەندی خوداوەنـد
دەکـەین، هـەروەك لەئاوێـنەدا،
دەگۆڕێـین بۆ وێنەی ئەو، لەپلەیەکی
شـکۆمەندی بـۆ پلەیەکی تر، ئەوەش
لەخوداوەندەوە دێت کە ڕۆحە.

دڵسۆزی لە خزمەتکردن

4

لەبەرئەوەی خودا بە بەزەیی خۆی
ئەم خزمەتەی داوە بە ئێمە، ئیتر نابێ
وورە بەربدەین. 2چونکە هەموو
هەڵسوکەوتێکی ناشرین و
تەڵەکەبازی ڕەت دەکەینەوە، فێڵ
ناکەین و ووشەی خودا ناگۆڕین،
بەڵکو بە دەرخستنی ڕاستی
ڕاستگۆیی خۆمان دەسەلمێنین بۆ
ویژدانی هەموو خەڵك لەبەردەم
خودا. 3بەڵام گەر مزگێنیەکەمان
شاراوە بێ، تەنها لای ئەوانە
شاراوەیە کە لەناودەچن، 4
خوداوەندی ئەم جیهانە ﴿شەیتان﴾
ئەو بێباوەڕانەی وا کوێر کردووە،
نەتوانن ڕووناکی مزگێنی
شکۆمەندی مەسیح ببینن، ئەوەی
وێنەی خودایە. 5ئێمە مزگێنی بۆ
خۆمان نادەین، بەڵکو مزگێنی
عیسای مەسیح دەدەین کە
خوداوەندە، ئێمەش خزمەتکاری
ئێوەین لەپێناوی عیسا. 6چونکە
خودا بوو ووتی: {با لەتاریکی
ڕووناکی هەڵبێت}، هەر ئەو بوو
دڵمانی ڕووناك کردەوە، بۆ
ڕووناککردنەوەی زانیاری
شکۆمەندی خودا لەڕووی مەسیح.
7بەڵام ئەم گەنجینەیەی ئێمە هەمانە
لەناو گۆزەی گڵە، تا ئەو هێزە لە
ڕادەبەدەرە دەرکەوێ، کە
لەخوداوەیە نەك لەخۆمان. 8ناخۆشی
تەنگمان پێ هەڵدەچنێ لە هەموو
لایەکەوە، بەڵام وورە بەرنادەین.
سەرمان لێدەشێوێ، بەڵام بی هیوا
نابین. 9دەچەوسێینەوە، بەڵام خودا
وازمان لێناهێنێ، بە زەویماندا
دەدەن، بەڵام لەناوناچین. 10هەموو
کاتێ لە لەشماندا ئازاری مردنی عیسا
هەڵدەگرین، تا ژیانیشی لە لەشمان
دەرکەوێ. 11هەرچەندە ئێمە جارێ
زیندووین، لەگەڵ ئەوەشدا هەمیشە
دەدرێینە دەست مردن لەپێناوی
عیسا، تا لە لەشی فەوتاومان ژیانی
عیسا دەرکەوێ. 12ئیتر بەم شێوەیە،
مردن لەئێمە کار دەکات، بەڵام ژیان
لەئێوەدا کار دەکات.

چاونەترسی لە خزمەتکردن

13چونکە ئێمە هەمان ڕۆحی
باوەڕمان هەیە، بۆیە وەکو ئەوەی
نووسیویەتی: {باوەڕم کرد بۆیە قسەم
کرد.} ئێمەش باوەڕمان هەیە بۆیە
قسە دەکەین. 14ئێمە دەزانین ئەوەی

عیسای خوداوەندی لەنێو مردووان هەستاندەوە، لەگەڵ عیسا ئێمەش هەڵدەسێنێتەوە، ئەوسا ئێمە لەگەڵ ئێوە بەیەکەوە بۆ بەردەمی خۆی دەبات. [15]ئەم شتانە هەمووی دەچێژین لەپێناوی ئێوەدا، تا بەرەکەتی خودا زۆر بێت بۆ خەڵکێکی زیاتر، تابێتە مایەی بەرزکردنەوەی سوپاسی زیاتر بۆ شکۆمەندی خودا.

[16]لەبەرئەوە وورە بەرنادەین، گەر بە ڕواڵەتیش لەناوبچین، ئەوا ناوەڕۆکو دەروونمان ڕۆژ بەڕۆژ تازەتر دەبێتەوە. [17]ئەو ئازارە سووکو کەم خایەنەمان شکۆمەندیەکی گرانی هەتاهەتایی لی دێتەکایەوە بۆمان، [18]چونکە ئێمە تەماشای شتە بینراوەکان ناکەین، بەڵکو تەماشای شتە نەبینراوەکان دەکەین، چونکە شتە بینراوەکان کاتین، بەڵام شتە نەبینراوەکان هەمیشەیین.

ماڵی هەتاهەتای

5

ئێمە ئەوە دەزانین، کەی چادری زەوییمان ڕووخا ئەوەی تیایدا دەژین، لەلایەن خوداوە ماڵی هەتاهەتایمان دەدرێتێ لەئاسمان، کە بەدەست دروست نەکراوە. [2]چەند بەتاسەوە ئارەزووی ئەوە دەکەین، ماڵی ئاسمانیمان بکرێتە بەر، [3]چونکە هەر کاتێ لەبەرمانکرد ڕووت نابین. [4]ئەوەندەی لەم چادرەداین، دەناڵێنین لەژێر بارگرانی، نامانەوێ ئەو خانووە دابکەنین، بەڵکو ئەوەی تریش لەسەری لەبەر بکەین، تاکو ژیانی تازە هەرچی فەوتاوە تیامان هەڵیلووشێ. [5]بەڵام خودا خۆیەتی ئێمەی بۆ ئەم مەبەستە ئامادە کردووە، جا بۆ ئەم شتانە هەمووی، ڕۆحی پیرۆزی وەك پێشەکی پێمان داوە. [6]ئێمە هەموو کاتێ بڕوامان هەیەو دەزانین کە ئێمە کاتێ لەلەشدا نیشتەجێین لەخوداوەند دوورین. [7]چونکە ئێمە بەباوەڕ دەڕۆین نەك بە بینراو. [8]کەواتە ئێمە دڵنیاین، بەلامانەوە باشترە واز لەم لەشە بهێنین‌و لای خوداوەند نیشتەجێ بین. [9]ئیتر وەك یەك وایە لای ئێمە، گەر لای خوداوەند بین یاخود لەسەر ئەم زەویە بژین، ئامانجمان ڕازیکردنیەتی. [10]چونکە دەبێ هەموومان لەبەردەم دادگای مەسیح ڕاوەستین، تاکو هەر یەك لە ئێمە

پاداشتی خۆی وەرگرێ بەگوێرەی
ئەو کارانەی کردوویەتی کاتێ
بەلەش ژیاوە، ئیتر باش بووبێ یاخود
خراپ.

خزمەتی ئاشتبوونەوە

[11]چونکە ترسی خوداوەند لە
دڵمانە، ئێمە هەوڵ دەدەین باوەڕ بە
خەڵکی بهێنین. بەڵام خودا بەتەواوی
دەمانناسێ، هیوادارین ئێوەش بە
ویژدانتان بە تەواوی ئێمە بناسن. [12]
ئێمە نامانەوێ ستایشی خۆمان
بکەین، بەڵکو دەمانەوێ پێتان بڵێین
بەچییەوە شانازیمان پێبکەن، ئەوسا
دەتوانن وەڵامی ئەوانە بدەنەوە کەوا
شانازی بە ڕواڵەتی مرۆڤ دەکەن نەك
بەوەی لە دڵیایەتی. [13]گەر مێشکمان
تێکچوو بێ ئەوە بۆ خودایە، گەر
هۆشمەندیش بین ئەوە لەبەر ئێوەیە. [14]
چونکە خۆشەویستی مەسیح دەستی
بەسەر ئێمە گرتووە، لەبەر ئەوەی
زانیمان یەکێك لەجیاتی هەموو
خەڵك مرد، ئیتر هەموو خەڵك
مردن. [15]ئەو لەپێناوی هەمووان مرد
هەتا زیندووان ئیتر بۆ خۆیان نەژین،
بەڵکو بۆ ئەوەی لەپێناویان مردو
هەستایەوە. [16]لەمەولا بەپێی ڕواڵەت
تەماشای کەس ناکەین، گەر پێتو
جاران بەپێی لەش تەماشای
مەسیحمان کردبێ، ئیتر لەئێستاوە
بەم شێوەیە نایناسین. [17]گەر یەکێك
سەر بە مەسیح بێ، ئەوا دەبێتە
بوونەوەرێکی تازە، شتە کۆنەکان
نەمانو بەسەرچوون، ئەوەتا هەموو
شت نوێ بووەتەوە. [18]ئەمەش
هەمووی لەخوداوەیە کە
ئاشتیکردینەوە لەگەڵ خۆی بەهۆی
مەسیح، ئینجا خزمەت کردنی ئەم
ئاشتبوونەوەیەی بە ئێمە سپارد. [19]
واتە خودا جیهانی ئاشتکردەوە
لەگەڵ خۆی لەمەسیحدا، ئیتر لەسەر
گوناه لێیان ناپرسێتەوەو ووشەی
ئاشتبوونەوەی بە ئێمە سپاردووە.
[20]کەواتە ئێمە باڵیۆزی مەسیحین،
خودا بەهۆی ئێمە ووتار دەدات،
لەبەر ئەوە لەجیاتی مەسیح داواتان
لێدەکەین لەگەڵ خودا ئاشتبنەوە.
[21]لەپێناوی ئێمە ئەوی کرد بەگوناه
هەرچەندە گوناهی نەدەناسی، تا
لەئەودا بەشداری ڕاستودروستی
خودا بکەین.

6

وەك ئیشکەرێك لەگەڵ خودا

داواتان لێدەکەین، بەرەکەتی خودا
بێ سوود وەرمەگرن. 2چونکە خودا
دەڵێ: {ئەو کاتەی جێی ڕەزامەندیم
بوویت، گوێم بۆ گرتویت، لە
ڕۆژی ڕزگاری یارمەتیم دایت.} جا
سەیرکە ئەوەتا ئێستایە کاتی
ڕەزامەندیو ئێستایە ڕۆژی ڕزگاری.
3نامانەوێ لەهیچ شتێك ببین بە
کۆسپ لەڕێگای کەس، بۆ ئەوەی
ڕەخنە لەخزمەتمان نەگیرێ، 4بەڵکو
وەك خزمەتکاری خودا لەهەموو
شتێك خۆمان دەردەخەین: بە
ئارامگرتنی مەزنمان لەکاتی تەنگانەو
ناخۆشیو لێقەومان، 5لێدانو
گرتنو شڵەژان، ماندوویيو
شەونوخونيو برسێتیدا، 6بەپاکیو
زانیاریو دانبەخۆگرتنو زمان
شیرینی، هەروەها بەڕۆحی پیرۆزو
خۆشەویستی پاك، 7بەقسەی ڕاستو
هێزی خوداو چەکەکانی
ڕاستودروستی بۆ دەستی ڕاستو
چەپ، 8لەستایش کردنمانو
سووکایەتی پێ کردنمان، ناوبانگی
باشو ناوبانگی خراپ،
هەڵخەڵەتێنەر لەکاتێك ڕاستگۆین، 9
نەناسراو لەکاتێك باش ناسراوین،
مردوو لەکاتێك زیندووین، سزادراو
لەکاتێك نەکوژراوین، 10غەمبار
لەکاتێك هەردەم دڵشادین، هەژار
لەکاتێك زۆر کەس دەوڵەمەند
دەکەین. وەك یەکێك هیچی نەبێ،
هەرچەندە هەموو شتێکمان هەیە. 11
ئەی دانیشتوانی کۆرنسۆس، دەممان
کراوەیەو دڵمان فراوانە. 12
بێگومان ئێوە شوێنی خۆتان گرتووە
لەدڵمان، هەرچەندە ئێوە ئەوەندە
شوێنتان نییە بۆمان. 13وەك منداڵی
خۆم لەگەڵتان دەدوێم، کەواتە
ئێوەش دڵتان بکەنەوە بۆمان.

پەرستگای خودای زیندوو

14لەگەڵ بێباوەڕان تێکەڵاو
مەبن، چونکە ڕاستودروستیو
خراپە چ پەیوەندییەکیان بەیەکەوە
هەیە؟ هەروەها ڕووناکی چ
هاوبەشییەکی لەگەڵ تاریکی هەیە؟
15یان چ تەبایيەك لەنێوان مەسیحو
بەلیعال [شەیتان] هەیە؟ یان چ شتێك
هەیە باوەڕدارێك بە بێباوەڕێکەوە
ببەستێتەوە؟ 16هەروەها پەرستگای
خودا چ ڕێککەوتنێکی لەگەڵ بتەکان
هەیە؟ ئێمە پەرستگای زیندووی
خودایین، بەپێی ئەوەی خودا
ووتویەتی: {لەنێوانیان نیشتەجێ

دەبم‌و لەگەڵیان دەڕۆم، دەمەوێ ببم
بە خودایان‌و ئەوانیش ببن بە گەلم}،
[17]{لەبەرئەوە لەناویان بڕۆنە دەرەوەو
بەجێیان بهێڵن، چی گڵاوە دەستی بۆ
مەبەن، خوداوەند دەڵێ، ئینجا
بەخێرهاتنتان دەکەم}و [18]{دەبم بە
باوکتان، ئەوسا ئێوەش دەبن بە کوڕو
کچم، ئەمە خوداوەندی توانادار
دەیڵێ.}

7

ئەی خۆشەویستان، لەبەرئەوەی ئێمە
ئەم بەڵێنەمان هەیە، باخۆمان پاك
بکەینەوە لەهەموو گڵاویەکی لەش‌و
ڕۆح، لەترسی خودا با پاك‌وپیرۆزی
تەواو بەدەست بهێنین.

تۆبەکردن بەهۆی غەمباری

[2]دڵتان بکەنەوە بۆمان. هەڵەمان
لەگەڵ کەستان نەکردووە، ڕەوشتی
کەسمان تێك نەداوە لەئێوە، هەروەها
کەسمان لەئێوە نەخلەتاندووە. [3]ئیتر
ئەمە نالێم تا گلەییتان لێبکەم،
چونکە لەپێشا پێم ووتون ئێوە
لەدڵماندان بە شێوەیەك ئامادەین
لەگەڵتان بمرین‌و بژین. [4]من زۆر
پشتتان پێدەبەستم‌و زۆر شانازیتان
پێوە دەکەم، لەگەڵ ئەو هەموو
تەنگانەو ناخۆشیانەدا دڵم پڕە
لەدڵنەوایی‌و خۆشییەك بە دەم باسی
ناکرێ.
[5]ڕاستە، لەوکاتەی گەیشتووینە
مەکدۆنیا لەشمان هیچ نەحەساوەتەوە،
بەڵکو لەهەموو لایەك تەنگوچەڵەمە
ڕووی لێناوین، ئەمەش ئەو
ناکۆکیەی دەوروبەرمان بوو، ترسی
لەدڵمان زیادکرد. [6]بەڵام ئەو
خودایەی دڵنەوایی‌کەری ئەوانەیە کە
وورەیان بەرداوە، دڵنەوایی
ئێمەی‌کرد بە هاتنی تیتۆس بۆ لامان،
[7]ئەمەش نەك تەنها لەبەرئەوەی تیتۆس
بۆ لامان هاتووە، بەڵکو لەوە زیاتر
دڵمان بەوە خۆش‌بوو تیتۆس چەند
دڵنەوایی کراوە لەلایەن ئێوە. ئەوسا
بۆی گێڕامەوە سەبارەت بەپەرۆشی‌و
غەمباری ئێوە، هەروەها دڵگەرمیتان
بۆ من، لێرە ناتوانم دەریبڕم چەند
بەوە دڵشادبووم.
[8]هەرچەندە دڵتەنگم کردوون
بەو نامەیەی بۆم ناردن، لەگەڵ
ئەوەشدا من ئێستا لێی پەشیمان نیم،
ڕاستە من پەشیمان بوومەوە، کاتێ
زانیم نامەکەم بۆ ماوەیەك دڵگرانی
کردوون، [9]بەڵام ئێستا دڵشادم، ئەو

نامەیەم نووسیووە، ئەمەش لەبەرئەوە نییە کەوا غەمبارم کردوون، بەڵکو لەبەر ئەوەی غەمباریتان بووە هۆی تۆبەکردنتان، ئەمەش غەمێك بوو لەلایەن خوداوە بوو، تا ئیتر بەهۆی ئێمەوە ئازار نەچێژن. 10چونکە ئەو غەمباریەی لەخوداوەیە، دەبێتە هۆی تۆبەکردن، ئەمەش ڕزگاری تیادایەو پەشیمانبوونەوە لەسەری پێویست ناکات، بەڵام ئەو غەمباریەی لە جیهانەوەیە دەبێتە هۆی مردنمان. 11 کەواتە سەیرکەن ئەو غەمباریەی لەخوداوە هات، چی لەئێوە دروستکردووە، چ پەرۆشییەك، چ چالاکییەك بۆ پاکانەکردن لەخۆتان، چ تووڕەییەك، چ ترسێك، چ ئارەزوویەکی بەهێز، چ دڵگەرمییەك، چ حەزێك بۆ دادپەروەری! بەمانە ئێوە دەرتانخست لەو شتانە هەمووی بێتاوانن کە ڕوویداوە. 12کەواتە ئەم شتانەم بۆ نەنووسیون لەپێناوی تاوانبار یاخود تاوان لێکراو، بەڵکو تا دەرکەوێ لەبەردەم خودا چ دڵگەرمییەکتان هەیە سەبارەت بەئێمە، 13ئەمەش بووە هۆی دڵنەواییمان.

لەمەش زیاتر دڵخۆش بووین بە دڵخۆشی تیتۆس، کە چۆن بەهۆی هەمووتان حەساوەتەوە. 14گەر من شانازیم بەئێوە کردبێ ئەوە پێم شەرم نییە، هەروەك ڕاستی هەموو شتێکم بۆ باسکردن، هەروەها تیتۆسیش ڕاستی شانازی ئێمەی بۆ دەرکەوت. 15ئەو ئێستا لەدڵەوە زیاتر لە جاران ئێوەی خۆشدەوێ، کاتێ ئەوەی دەکەوێتەوە یاد چۆن ئێوە بەگوێڕایەڵیو ڕێزو ترسەوە پێشوازیتان لێکرد. 16من دڵشادم بەوەی دەتوانم لەهەموو شتێك بەتەواوی پشتتان پێببەستم.

بەخشین بەدڵفراوانی

8

دەمەوێ، ئەی برایان، ئێوەش بزانن سەبارەت بەو بەرەکەتەی خودا کە دەرکەوتووە بۆ کۆمەڵە باوەڕدارەکانی مەکدۆنیا. 2چونکە لەتاقیکردنەوەی تەنگانەی توند خۆشیان لێدەڕژاوە، هەروەها لەنەبوونییەکی سەخت دەوڵەمەندییەکی بەدڵفراوانیان لێدەڕژا. 3من شایەتی ئەوە دەدەم لەخۆیانەوە بەپێی توانای خۆیان

بەڵکو زیاتر لەتوانای خۆیان پارەیان داوە. [4]زۆر بەگەرمی داوایان لێکردین بەشداریان پەسەند بکەین بۆ یارمەتیدانی خوشکو برا پیرۆزەکان. [5]بەمە ئەوان زیاتریان کرد لەوەی چاوەڕێمان دەکرد، چونکە یەکەمجار خۆیان دایەدەست خوداوەند ئینجا ئێمە بەگوێرەی خواستی خودا. [6]ئیتر داوامان لەتیتۆس کرد ئەم بەرەکەتەی دەستی پێکردوە لاتان تەواوی بکات. [7]هەروەك ئێستا لەهەموو شتێك زیادتان کردووە، لەباوەڕ، لەقسەکردن، لەزانین، لەچالاکی، لەخۆشەویستیان بۆ ئێمە، هەوڵ بدەن لەم بەرەکەتەش زیاد بکەن.

[8]من نامەوێ فەرمان بەسەرتان بدەم، بەڵکو تا ڕاستی خۆشەویستیتان دەرکەوێ، دەمەوێ تاقیتان بکەمەوە لەچاو خەڵکیکەدا. [9]چونکە دەزانن بەرەکەتی عیسای مەسیحی خوداوەند چییە، هەرچەندە ئەو دەوڵەمەند بوو بەڵام لەپێناوی ئێوەدا بووە هەژار، هەتا ئێوە بە هەژاری ئەو دەوڵەمەند بن.

[10]ئەمە ڕای منە لەو بارەیەوە، ئەوەش بۆ بەرژەوەندی ئێوەیە: ئەوەی ساڵی ڕابردوو دەستتان پێکرد، تەنها بەکردەوە نا بەڵکو بە خواست. [11]ئێستا ئەم کارە تەواو بکەن، بەو پەرۆشییەی دەستتان پیێکردووە، ئەوەندە بدەن لە تواناتاندایە. [12]گەر بەڕاستی ئامادەییتان هەبێ، ئەوا خودا پێی ڕازی دەبێ بەگوێرەی ئەوەی هەتانە نەك ئەوەی نیتانە.

[13]مەبەستم ئەوە نییە خەڵکی تر دەبێ بحەسێنەوەو بارگرانی بۆ ئێوە بێ. [14]بەڵام مەبەستم لە یەکسانی ئەوەیە: لە داهاتوودا با پڕی ئێوە کەموکوڕی ئەوان پڕ بکاتەوەو پڕی ئەوانیش کەموکوڕی ئێوە پڕ بکاتەوە، تاکو یەکسان بێ. [15]لەم بارەیەوە کتێبی پیرۆز دەڵێ: {ئەوەی زۆری کۆکردۆتەوە زۆر زۆری نییە، هەروەها ئەوەی کەمی کۆکردۆتەوە زۆر کەمی نییە.}

ناردنی تیتۆس بۆ کورنسۆس

[16]من لە دڵەوە سوپاسی خودا دەکەم، کەوا تیتۆس زۆر بەپەرۆشەوەیە بۆ ئێوەو بایەختان پێدەدات. [17]ئەو پێشوازی لە داواکاریەکەی ئێمە کردو لەمەش زیاتر یەکسەر ئامادەبوو بۆ لاتان

بێت بێئەوەی من داوای لێبکەم.
[18]لەگەڵ ئەو برایەکمان نارد کە
ناوبانگی دەرکردووە بە مزگێنیدانی
لەلای هەموو کۆمەڵە باوەڕدارەکان.
[19]تەنها هەر ئەمە نا بەڵکو ئەو برایە
لەکۆمەڵەکانەوە هەڵبژێراوە
لەگەڵمان گەشت بکات بۆ ئەو
خزمەتە بەرەکەتدارەی هەڵمان
گرتووە، بۆ شکۆمەندی خوداوەندو
پیشاندانی خواستە باشەکەمان. [20]
ئێمە بایەخ بەوە دەدەین، کەس
سەرزەنشتمان نەکات لەسەر شێوەی
دابەش‌کردنی ئەو بەخشینە زۆرە. [21]
چونکە مەبەستمان چاکەیە، نەك تەنها
لەبەرچاوی خوداوەند، بەڵکو
لەبەرچاوی خەڵکیش. [22]لەگەڵ ئەو
دووانە برایەکی‌ترمان نارد، ئەویش
زۆر جار تاقیمان‌کردۆتەوە
سەیرمان‌کرد لە زۆر شت چالاکە،
ئەو ئێستا چالاکتر بووە چونکە زۆر
پشتتان پێدەبەستێ. [23]تیتۆس
هاوڕێو ئیشکەرە لەگەڵم لەپێناوی
بەرژەوەندی ئێوە، بەڵام ئەو دوو
برایەی لەگەڵیان، نێرراوانی
کۆمەڵەکانن، شکۆمەندی مەسیحن.
[24]کەواتە لەبەردەم کۆمەڵەکان
خۆشەویستی خۆتانیان بۆ دەرخەن،
تا ڕاستی شانازیمان بەئێوە بۆ ئەوان
دەرکەوێ.

بەخشین بەدڵشادیەوە

9

من بەپێویستی نازانم لەبارەی
یارمەتی‌دانی خوشكو برا پیرۆزەکان
بۆتان بنووسم، [2]چونکە ئامادەییتان
دەزانمو شانازیم پێوە کردووە لای
مەکدۆنیەکانو پێم ووتن، ناوچەی
ئەخائیە لە سالی ڕابووردووەوە
ئامادەن، ئەم دڵگەرمیەی ئێوە بووە
هۆی هاندانی زۆربەیان. [3]من ئەو
برایانەم ناردە لاتان، تا وا دەرنەکەوێ
شانازیمان لەو بارەیەوە هەروا
بەخۆڕایی بوو بێت، بەڵکو دەمەوێ
بەتەواوی ئامادەبن بەو شێوەیەی
باسم‌کردووە. [4]تا شەرمەزار نەبین
بەرامبەر ئەو باوەڕە زۆرەی هەمانە
پێتان، کاتێ هەندێ لەمەکدۆنیەکان
هاتن لەگەڵمان بۆ لاتانو بینیان ئێوە
ئامادە نین. [5]لەبەرئەوە بەپێویستم
زانی داوا لەو برایانە بکەم کە پێش
من بۆ لاتان دێن، سەرپەرشتی
کۆکردنەوەی ئەو بەخشینە بکەن کە
بەڵێنتان داوە بیدەن، تاکو ئامادەبێ،
هیوادارم ئەمەش دەربڕینێك بێ

لەدەستو دڵفراوانیتان نەك وەك
سەرانە.
6لەڕاستیدا ئەوەی کەم بچێنێ،
کەم دروێنە دەکات، هەروەها ئەوەی
زۆر بچێنێ، زۆر دروێنە دەکات. 7با
هەر یەکەتان ئەوەندەی خۆی دەیەوێ
بیدا، ئەمەش با بە ئارەزووی خۆی بێ
نەك بە ناچاری، چونکە ئەوەی
بەدڵخۆشیەوە دەبەخشێ خودا
خۆشیدەوێ. 8خوداش دەتوانێ
هەموو بەرەکەتتان پێ ببەخشێ تا
پڕی، بۆ ئەوەی هەموو کاتێكو
لەهەموو شتێك بەگوێرەی
پێویستتان هەبێ هەروەها تا پێتان
ببەخشێ بەپڕییەوە بۆ هەموو
کردارێکی باش. 9هەروەك لەزەبوور
نووسراوە: {بەدەستو دڵفراوانییەوە
یارمەتی هەژارانیدا،
ڕاستودروستیەکەی تاهەتایە
دەمێنێتەوە.} 10جا ئەو خودایەی تۆو
دەدات بە جوتیارو نان دەبەخشێ بۆ
خۆراك، تۆو بە ئێوەش دەداتو
دروێنەی ڕاستودروستیتان زیاد
دەکات. 11لەهەموو شتێك
دەوڵەمەند دەبن، تا هەموو کاتێ
دڵفراوانبن، بەمەش دەبنە هۆی
ئەوەی خەڵکێکی زۆر سوپاسی خودا
بکەن. 12هەستانتان بەم خزمەتە
پیرۆزە تەنها پێویستیەکانی برا
پیرۆزەکان جێبەجێ ناکات، بەڵکو
دەبێتە هۆی ئەوەی خەڵکێکی زۆر
سوپاسی خودا بکەن. 13
بەتاقیکردنەوەی خزمەتەکەتان، دەبنە
مایەی ستایشکردنی خودا بەهۆی
ملکەچیتان لەدانپیانان بەمزگێنی
مەسیح، هەروەها دڵفراوانیتان
لەبەشداریکردن لەگەڵ ئەوانو
لەگەڵ هەمووان. 14ئەوان نوێژتان بۆ
دەکەنو بەپەرۆشن بۆ بینینتان،
چونکە بەرەکەتی خودا کە
لەسەرووی بیری مرۆڤە لە ئێوەدا
دەرکەوت. 15سوپاس بۆ خودا
بەرامبەر ئەو بەخشینەی کە بەدەم
باسی ناکرێ.

بەرگری پۆڵس لەخزمەتەکەی

10
من پۆڵسم، بەڕۆح سووکیو نیانی
مەسیح داواتان لێدەکەم، من
ساکارم کاتێ ڕووبەڕووم لەگەڵ
ئێوە، بەڵام زۆر چاونەترسم
سەبارەت بە ئێوە کاتێ لێتان دوورم.
2ناچارم مەکەن بەڕاستی ڕەقبم
لەگەڵتان کاتێ دێم بۆ لاتان،

بەتایبەتی لەگەڵ ئەوانەی وا
بیردەکەنەوە بەپێی خواستی لەش
هەڵسوکەوت دەکەم. 3ڕاستە ئێمە
مرۆڤین‌و لەم جیهانەدا دەژین بەڵام
ئێمە وەك خەڵكی ئەم جیهانە شەڕ
ناكەین. 4چونكە ئەو چەكەی شەڕی
پێ دەكەین جیهانی نییە، بەڵكو
چەكی خودایە، توانای لەناوبردنی
هەموو قەڵایەكی پتەوی هەیە. 5
هەموو شەڕەقسەیەك‌و هەموو شتێك
لەناودەبین كە خۆی دەردەخات بۆ
بەرهەڵستی زانیاری خودا، هەروەها
هەموو بیرێكی مرۆڤانە بەدیل
دەگرین بۆ ملكەچی مەسیح. 6
ئامادەین سزای هەموو كارێكی
یاخی‌بووانە بدەین، گەر ئێوە
بەتەواوی گوێڕایەڵی خودا بن.
7ڕاستییەك هەیە پێویستە چاوی
لێ‌نەپۆشری‌و ڕووبەڕووی بنەوە.
كاتێ یەكێك لەو باوەڕەدابێ سەر
بەمەسیحە، با بێتەوە یادی ئەو چەند
سەر بەمەسیحە، ئێمەش هەروەها. 8
من شەرم ناكەم، گەر بێتو تۆزێ
زیاتر لەوەی پێویستە شانازیم بەو
دەسەڵاتە كردبێ كە خودا داویەتی
پێمان، ئەمەش بۆ بنیادنانتانە نەك بۆ
ڕووخاندنتان. 9نامەوێ وا دەركەوم
كە هەوڵ دەدەم بە نامەكانم
بتانترسێنم. 10چونكە هەندێك
دەڵێن: (نامەكانی توندوتیژو بەهێزە،
بەڵام ئامادەبوونی خۆی كاریگەر
نییەو قسەكانی بەتاڵە.) 11با ئەو
كەسەی ئەمە دەڵێ بزانێ، ئەو
شتانەی لەنامەكانم دەینووسم‌و لەوێ
نیم، هەمان شت دەكەم كاتێ خۆم
هاتم بۆ ئەوێ.
12ئێمە ناوێرین خۆمان لەگەڵ
ئەوانە بەراورد بكەین یاخود خۆمان
بخەینە ڕیزی ئەوانەی شانازی بەخۆیان
دەكەن. كاتێ خۆیان بە خۆیان
بەراورد دەكەن‌و دەپێون، ئیتر هیچ
تێناگەن! 13بەڵام ئێمە زیاد لەئاستی
پێویست شانازی بەخۆمان ناكەین.
بەڵكو بەو شێوەیەی بگونجێ لەگەڵ
ئەو سنوورەی خودا بۆی داناوین تا
ئەو ئاستەی بتوانین بگەینە لاتان. 14
ئێمە سنووری خۆمان نابڕین‌و واش
دانانێین پێتان نەگەیشتووین، چونكە
ئێمە یەكەم كەس بووین هاتین‌و
مزگێنی مەسیحمان پێ‌ڕاگەیاندن. 15
شانازی ناكەین زیاتر لەپێویست بە
ماندووبوونی خەڵكی، بەڵكو
هیوادارین باوەڕتان بەهێز بێ‌و ماوەی
كاركردنمان لەنێوانتان فراوان بێ، 16

تا مزگێنی بۆ دوورتر لەووڵاتانی ئێوە
ببەین، نابێ شانازی بکەین بەو
کارەی یەکێکی‌تر کردوویەتی. 17 {
ئەوەی دەیەوێ شانازی بکات، با
شانازی بەخوداوەند بکات.} 18
چونکە ئەوەی خوداوەند ستایشی
بکات پەسەند کراوە، نەك ئەوەی
ستایشی خۆی بکات.

پۆڵس‌و نێرراوە درۆزنەکان

11

هیوادارم لەئاستی هەندێ گێلایەتی
من ئارام بگرن، هەرچەندە بەڕاستی
ئارام دەگرن. 2من دڵگەرمیەکی
خودایی دایگرتووم سەبارەت بە ئێوە،
چونکە نیشانم کردوون بۆ مرۆڤێك
کە مەسیحەو دەمەوێ پێشکەشی
ئەوتان بکەم وەك کچێکی بێگەرد کە
تەنها هی مێردەکەیەتی. 3بەڵام
دەترسم ئەمەم بۆ نەکرێ، هەروەك
چۆن مارەکە توانی حەوا لە بەهەشت
بە فێڵ هەڵخەڵەتێنێ، هەرواش
دەتوانرێ ئێوە لە دڵسۆزی‌و پاکی
مەسیح دووربخرێنەوەو چەواشە
بکرێن. 4چونکە گەر هەندێ کەس
هاتنە لاتان‌و عیسایەکی تریان
ڕاگەیاند جگە لەوەی پێمان
ڕاگەیاندن، یاخود ڕۆحێك وەرگرن
جگە لەو ڕۆحەی وەرتان‌گرتووە،
یان مزگێنییەکی‌تر قبوڵ بکەن جگە
لەوەی قبوڵتان‌کرد، ئەوا خۆتانی
دەدەنە دەست بەوپەڕی ئامادەییەوە.
5لەو باوەڕەدام من نرخم کەمتر نییە
لەو نێرراوە ناودارانە. 6لەوانەیە
لەقسەکردن ئەوەندە زمان‌پاراو
نەبم، بەڵام زانیاریم هەیە، لە هەموو
شتێکیش ئەوەمان بۆتان
ڕوونکردەوە.
7ئایا من گوناهم کردووە کاتێ
بەخۆڕایی مزگێنی خودام بۆ داون‌و
خۆم نزم‌کردەوە هەتا ئێوە
بەرزبنەوە؟ 8من دزیم لە کۆمەڵە
باوەڕدارەکانی تر دەکرد، کاتێ پارەم
لێ‌وەرگرتن لەجیاتی ئەو خزمەتەی بۆ
ئێوەی دەکەم، 9هیچ قورساییەکم
نەخستبووە سەر شانتان، لەکاتی
پێویستیم کە لەناوتان بووم، چونکە
ئەو برایانەی لەمەکدۆنیاوە هاتبوون
پێویستیەکانمیان جێ‌بەجێ‌کرد. بەم
شێوەیە سوور بووم لەسەر ئەوەی
خۆم بپارێزم لەوەی قورسایی بخەمە
سەر شانتان‌و سووریش دەبم. 10وەك
ڕاستی مەسیح لەمن دایە، هیچ
کەسێ ناتوانێ لەناوچەی ئەخائیە ئەم

شانازیەم لێ بسێنێتەوە. [11]بەڵام
بۆچی؟ ئایا چونکە من ئێوەم
خۆش‌ناوێ؟ خودا دەزانێ من چەند
ئێوەم خۆش‌دەوێ!
[12]لەگەڵ ئەمانەش ئەوەی
دەیکەم لەسەری بەردەوام دەبم،
هەتا بیانوی ئەوانە ببڕم کە دەیانەوێ
وای دەربخەن ئەوانیش وەکو ئێمەن
سەبارەت بەوەی شانازی پێوە
دەکەن. [13]ئەوانە نێرراوی درۆزنو
ئیشکەری فێڵبازن خۆیان لەشێوەی
نێرراوی مەسیح دەردەخەن. [14]جێی
سەرسوڕمان نییە، چونکە شەیتان
خۆی لەشێوەی فریشتە دەردەخات.
[15]کەواتە شتێکی سەیر نییە گەر
خزمەتکارانی لەشێوەی خزمەتکاری
ڕاست‌ودروستی خۆیان دەرخەن.
دواڕۆژی ئەوانە بەپێی کرداریانە.

ئازاری پۆڵس لەخزمەتی مەسیح

[16]من جارێکی‌تر دووبارەی
دەکەمەوە، کەس من بەنەزان دانەنێ،
بەڵام گەر بێتو من وا دابنێن، ئەوا
وەك نەزانێك قبولم بکەن، تاکو
منیش تۆزێ شانازی بەخۆم بکەم. [17]
ئەوەی ئێستا دەیلێم بەگوێرەی
خوداوەند نییە، بەڵکو وەك نەزانێك
دەیلێم کە بەباوەڕ شانازی بەخۆی
دەکات، [18]چۆن زۆر لەخەڵکی
دەیانەوێ شانازی بەشتی ئەم جیهانە
بکەن، منیش دەمەوێ جارێك ئەو
شانازیە بەخۆم بکەم. [19]جا ئێوە
بەدڵشادیەوە لەنەزانان قبوڵ دەکەن،
چونکە خۆتان ئەوەندە تێگەیشتوون!
[20]چونکە قبوڵ دەکەن لەوانەی
دەتان‌کەن بەکۆیلە یان نێچیر، یاخود
خۆیان بەگەورە دادەنێن بەسەرتان،
تالأنتان دەکەن، لەدەمو چاوتان
دەدەن. [21]من ئێستا شەرمەزارم،
پێویستە بڵێم ئێمە چەند لاواز بووین
سەبارەت بەم شتانە!
بەڵام لەبەرئەوەی من وەك
نەزانێك دەدوێم، هەرچیەك ئەوان
دەتوانن بەچاونەترسیەوە شانازی پێوە
بکەن منیش هەروەها دەتوانم. [22]گەر
بێتو ئەوان عیبرانی بن؟ منیش
هەروەها. یان ئیسرائیلی؟ منیش
هەروەها. یاخود لەنەوەی ئیبراهیم؟
منیش هەروەها. [23]یان خزمەتکاری
مەسیح؟ من لەوان زیاتر (وەك
شێتێك قسەدەکەم.) زۆر زیاتر
ماندووبووم، بەندیخانەم زیاتر
چێشتووە، زۆر زیاتر دارکاری
کراوم، چەندین جار مردنم بەچاو

بینیوه. 24جوولەکەکان بەقامچی پێنج
جار سیو نۆ قامچیان لێداوم، 25
هەروەها سێ جار دارکاریکراوم،
جارێك خەڵك بەردبارنیان کردووم،
سێ جار لەکەشتیدا بوومو شکاوە،
جارێکیان شەو و ڕۆژێکی تەواو
لەناو ئاوی دەریا ماومەوە. 26بەهۆی
گەشتی زۆرم هەمیشە کەوتوومە
مەترسی ڕووبارو مەترسی دزو
جەردە، هەروەها مەترسی گەلەکەمو
مەترسی میللەتان، مەترسی
لەشارەکانو مەترسی لەدەشتو
مەترسی لەدەریاþو مەترسی برایانی
درۆزن. 27زۆر تووشی زەحمەتیو
ماندوویو شەونخونی زۆر، برسێتیو
تینوێتیو ڕۆژوگرتنی زۆر، سەرماو
ڕووتی بووم. 28ئەمانەش هەموو
لەلایەك، ڕۆژ لەدوای ڕۆژ دەبێ
زیاتر خەمی هەموو کۆمەڵە
باوەڕدارەکان بخۆم. 29جا کێ هەیە
لاواز بێو من لەگەڵی لاواز نەبم؟
یاخود کێ هەیە بکەوێتە گوناەو من
لەخەفەتا بۆی نەسووتێم؟
30گەر بێتو شانازی بەخۆم بکەم،
ئەوا شانازی بەدەرخستنی لاوازیم
دەکەم. 31خودای باوکی عیسای
خوداوەندمان دەزانێ درۆ ناکەم
ئەوەی تاهەتایە پیرۆزە، 32ئەو
پارێزگارەی لەلایەن هارتسی پادشاوە
بۆ شاری دیمەشق دانرابوو،
چاودێرییەکی زۆری خستبووە سەر
شاری دیمەشق بۆ گرتنم، 33بەڵام
منیان خستە ناو سەبەتەو لەپەنجەرەی
شوورەی چوار دەوری شارەکە منیان
شۆڕکردە خوارەوە، ئیتر بەو شێوەیە
ڕزگارم بوو لەدەستی.

بینینی پۆڵسو دڕکی لەش

12
پێویستە شانازی بکەم، هەرچەندە
هیچ سوودی نییە، بەردەوام دەبم
لەسەر بینینو ئەو شتانەی خوداوەند
بۆم ئاشکرا دەکات. 2من پیاوێك
دەناسم لەمەسیحدا بوو، پێش
چواردە ساڵ فڕاندیان بۆ سێهەم
تەبەقەی ئاسمان. ئایا بە لەشەوە بوو
یاخود بێ لەش؟ نازانم! خودا
دەزانێ. 3هەروەها دەزانم ئەو پیاوە
بۆ بەهەشت فڕێندرا، بەلەشەوە
بوو یاخود بێ لەش؟ نازانم!
خودا دەزانێ. 4لەوێ گوێی لە
قسەیەك بوو مرۆڤ نابێ بیڵێو ناتوانێ
باسی بکات. 5سەبارەت بەو
پیاوە شانازی دەکەم، بەڵام

سەبارەت بەخۆم شانازی ناکەم، تەنها
بە لاوازیەکانم شانازی دەکەم. 6گەر
بیتو بمەوێ شانازی بە خۆمەوە بکەم،
بێ مێشکی نییە، چونکە من ڕاستی
دەڵێم، بەلاَم من دەترسم لەوەی
یەکێك وا لە من بگات زیاتر لەوەی
دەیبینن‌و لێم دەبیستن. 7تا
لووت‌بەرز نەبم بەو شتە گەورانەی
خودا بۆی ئاشکرا کردووم، دڕکێکم
لێدرا لەلەشم، وەك لەنێرراوی
شەیتان بێت، تا ئازارم بداو خۆم
هەڵنەکێشم. 8بۆ ئەم مەبەستە سێ
جار لەخودا پاڕامەوە ئەوەم
لەکۆڵ بکاتەوە، 9بەلاَم خودا
پێی ووتم: (بەرەکەتی منت بەسە،
چونکە توانای من لەلاوازی تەواو
دەبێ.) لەبەر ئەوە بەدڵشادیەوە
شانازی بە لاوازی خۆم دەکەم،
هەتا توانای مەسیح بێتە سەرم، 10
جا لەپێناوی مەسیح، ڕازی دەبم
بەرگەی لاوازی‌و سووکایەتی‌و
ناخۆشی‌و چەوسانەوەو ماڵوێرانی
بگرم، چونکە هەر کاتێ
لاوازبم بەهێز دەبم.
11ناچارتان کردم وەك شێتم لێ
بێت! چونکە کەمتر نیم لەنێرراوە
ناودارەکان، هەرچەندە هیچ نیم،
لەگەڵ ئەوەشدا پێویست بوو
لەسەرتان ستایشم بکەن. 12ئەو
نیشانانەی نێرراو دەردەخات،
بەوپەڕی ئارامگرتنەوە لەنێوانتان
ئەنجامم داوە، بەهۆی نیشانەو
کاری سەرسوڕهێنەرو کردارەوە. 13
ئایا ئێوەم بەکەمتر زانیوە لەکۆمەڵە
باوەڕدارەکانی تر، جگە لەوەش
بارگرانیم نەبووە بۆ ئێوە؟ گەر وایە
لەم هەڵەیەم ببورن!
14ئێستا ئامادەم بۆ سێهەم جار بۆ
لاتان بێم، هەروەها نابمە بارگرانی
بەسەرتان، چونکە خۆتانم دەوێ
نەك پارەتان. لەبەرئەوەی ڕۆڵە پارە
بۆ دایك‌و باوك کۆناکەنەوە،
بەڵکو لەسەر دایك‌و باوکە بۆ
ڕۆڵەکانیان ئەوە بکەن. 15بە
دڵشادیەوە پارەو هەرچیەکم هەیە
خەرجی دەکەم لەپێناوی ئێوە. گەر
ئێوەم زۆرتر خۆشەویست، ئایا
کەمتر منتان خۆش دەوێ؟ 16بەلاَم با
وابێ من بارگرانیم نەبووە بۆ ئێوە.
ئێوە دەڵێن: من کابرایەکی فێڵبازم‌و
بە فێڵ دەستم بەسەرتاندا گرتووە.
17ئایا بەهۆی ئەوانەی ناردوومە بۆ
لاتان فێڵم لێ کردوون؟ 18کاتێ
لەسەر داواکاری من تیتۆس لەگەڵ

یەکێك لەبرایان هات بۆ لاتان، ئایا
تیتۆس فێڵی لێکردوون؟ ئایا ئێمە بە
هەمان ڕۆح کار ناکەین، بەهەمان
ڕێگادا نارۆین؟
[19]ئایا ئێوە لەو باوەڕەدان، ئێمە
ئەم هەموو شتەی دەیڵێین بۆ
بەرگری‌کردنە لە خۆمان؟ بەڵام ئەی
خۆشەویستان ئێمە لەبەردەم خودا
لەمەسیحدا دەدوێین‌و هەمووی بۆ
بنیادنانتانە. [20]من دەترسم کاتێ بێم
بۆ لاتان، بە شێوەیەك بتانبینم کە
نامەوێ، ئێوەش بە شێوەیەك من ببینن
کە نەتانەوێ. بەواتای لە نێوانتان
ناکۆکی، چاوپیسی، توڕەیی،
خۆویستی، بوختان، قسە هێنان‌و
بردن، لەخۆبایی، بەرەڵڵایی هەبێ.
[21]من دەترسم کاتێ بێم بۆ لاتان
خودا نزمم بکات لەنێوانتان، بەوەی
زۆر خەفەت بخۆم بۆ ئەو کەسانەی
لەپێشا گوناەو هەڵەیان کردووە،
کەچی تۆبەیان نەکردووە لەوەی
کردوویانە لە گڵاوی‌و داوێن پیسی‌و
بەدڕەوشتی.

خۆتان تاقی‌بکەنەوە

13

ئەمە سێهەم جارە دێم بۆ لاتان، {هەر
مەسەلەیەك پێویستە بەشایەتی
دووان یان سیان بچەسپێ.} [2]
جاری پێشوو کە لاتان بووم ئێوەم
ئاگادارکردەوە، ئێستاش
جارێکی‌تر لەم نامەیە ئەوانەی جاران
گوناهیان کردووە لەگەڵ
هەموو ئەوانی‌تر ئاگاداریان
دەکەمەوەو پێیان ڕادەگەیەنم گەر
هاتوو جارێکی‌تر بۆ لاتان بێم
بەزەییم بە کەس نایەتەوە، [3]
چونکە ئێوە داوای بەڵگە لەمن
دەکەن کەوا عیسا بەهۆی من
دەدوێ لەگەڵتان. ئەو سەبارەت
بە ئێوە لاواز نییە، بەڵکو بەتوانایە
لەناوتان. [4]ڕاستە عیسا لەلاوازی
لەخاچدرا، بەڵام ئێستا زیندووە
بەهۆی توانای خوداوە، چونکە ئێمە
لاوازین لەئەودا، بەڵام لەلایەن
ئێو ئێمە پێویستە لەئەودا بژین
بەهێزو توانای خودا.
[5]جا خۆتان تاقی‌بکەنەوەو
سەیری خۆتان بکەن بزانن بە باوەڕ
دەژین! لەخۆتان بکۆڵنەوە،
ئایا نازانن عیسای مەسیح
لەناوتاندایە؟ گەر ئەمە نەزانن
ئەوا ئێوە سەرنەکەوتوون
لەتاقی‌کردنەوە. [6]بەڵام

هیوادارم، بزانن ئێمە لەو
تاقی کردنەوەیە دەرچووین. 7
ئێمە نوێژ دەکەین بۆ خودا تا
یارمەتیتان بدات و هەڵە نەکەن،
ئەمەش لەبەرئەوە نییە تا
دەرکەوێ ئێمە مرۆڤی چاکین،
بەڵکو تەنها بۆ ئەوەیە ئێوە چی
چاك و ڕاستە بیکەن، هەرچەندە
خەڵکی بە سەرنەکەوتوومان
دابنێن. 8چونکە ناتوانین هیچ
شتێ بکەین دژی ڕاستی، بەڵکو
دەمانەوێ خزمەتی بکەین. 9ئەوسا
چەند دڵشاد دەبین گەر لە بێ
هێزی ئێمە ئێوە بەهێز بن، نوێژی
ئێمەش بۆ تەواوی ئێوەیە. 10وا
پێش ئەوەی بۆ لاتان بێم
هەموو شتێکم بۆ نووسین، هەتا
کاتێ هاتم بۆ لاتان ناچار نەبم بە
ڕەقی لەگەڵتان بجولێمەوە، چونکە
خوداوەند دەسەڵاتی داوە پێم تا
بنیادتان بکەم نەك
هەڵتانبووەشێنم.

هاندان و سڵاوی کۆتایی

11لەکۆتاییدا ئەی برایان،
خواحافیز، بۆ تەواوی هەوڵبدەن،
ئاگاتان لەداواکاریەکانم بێ، ڕێك
بکەون، لەگەڵ یەکتری بەئاشتی
بژین، ئەوسا خودای ئاشتی و
خۆشەویستی لەگەڵتان دەبێ. 12
بەماچی پیرۆز سڵاو لەیەکتری
بکەن. 13هەموو خوشك و برا
پیرۆزەکانی ئێرە سڵاوتان لێ
دەکەن.
14بابەرەکەتی عیسای مەسیحی
خوداوەندمان و خۆشەویستی خوداو
بەشداری ڕۆحی پیرۆز لەگەڵ
هەمووتان بێ.

نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی غەلاتیە

غەلاتیە ولایەتێکی ڕۆمانی بوو لەئاسیای بچووك، هەندێ مامۆستا لەوێ بەرهەڵستی پۆڵسیان کرد و ووتیان پێویستە باوەڕدار خەتەنەبکرێو کار بەشەریعەتی موسا بکات تاوەکو خودا بێتاوانی بکات (2:14).

لەبەرئەوە نامەکەی پۆڵس بۆ کۆمەڵە باوەڕدارەکانی غەلاتیە ئامانجی ئەوە بوو، ئەو کەسانەی چەواشە کراون بەم فێرکردنە نادروستە بگەڕێنێتەوە سەر باوەڕی ڕاستەقینە.

پۆڵس سەرەتا بەرگری لەمافی خۆی دەکات پێی بووترێ نێرراوی عیسای مەسیح، ئەمەش لەدژی ئەو کەسانەی دەیانووت نێرراوێکی ڕاستەقینە نییە، پێش لەسەر ئەوە دادەگرێ کە نێرراویەکەی لەلایەن هیچ دەسەلاتێکی مرۆڤەوە نەهاتووە، بەڵکو لەلای خوداوە هاتووە، بەشێوەیەکی تایبەتیش بانگ کراوە بۆ ئەوەی کار لەناو ناجولەکەکان بکات. پاشان پۆڵس باسی ئەوە دەکات چۆن مرۆڤ تەنها بەباوەڕ بێتاوان دەبێ، ئەمەش بەرەکەتێکی خودایە. لەکۆتاییدا دەیسەلمێنێ ژیان لەمەسیح لەو خۆشەویستیە هەڵدەقوڵێ کە سەرچاوەکەی باوەڕ بەمەسیحە.

1

لەپۆڵسەوە، ئەوەی نەلەلایەن
خەڵکەو نە بەهۆی خەڵك نێرراوە،
بەڵکو لەلایەن عیسای مەسیحو
خودای باوك ئەوەی مەسیحی لەنێو
مردووان زیندووکردەوە. 2هەروەها
لەهەموو ئەو خوشكو برایانەی لێرە
لەگەڵمدان. بۆ ئەو کۆمەڵە
باوەڕدارانەی لەناوچەی غەلاتیەن. 3
با ئاشتیو بەرەکەتی خودای باوكو
عیسای مەسیحی خوداوەندتان لەگەڵ
بێ، 4ئەوەی خۆی کرد بە قوربانی
لەپێناوی گوناهەکانمان، تا ڕزگارمان
بکات لەم جیهانە خراپەی ئێستا،
بەپێی خواستی خودای باوکمان. 5بۆ
ئەوە شکۆمەندی تاهەتایە. ئامین.

مزگێنییەکی دیکە نییە

6من سەرم سوڕماوە. چۆن وا
بەخێرایی واز لەو کەسە دەهێنن کە

بەبەرەکەتی مەسیح بانگی کردوون،
شوێنی مزگێنییەکی دیکە دەکەون؟ 7
مەبەستم ئەوە نییە مزگێنیەکی دیکە
هەبێ، بەڵکو هەندێك لەناوتان
دەیانەوێ سەرتان لێبشێوێنن و
مزگێنی مەسیح تێكبدەن. 8بەڵام
تەنانەت گەر ئێمە مزگێنیەکمان
پێدان، یاخود فریشتەی ئاسمان
مزگێنییەکی پێدان، جگە لەوەی
لەئێمەوە پێتان دراوە، با نەفرەتی لێ
بێت. 9هەروەك پێشتر پێمان ووتون
ئێستاش پێتان دەڵێمەوە، گەر یەکێك
مزگێنییەکی پێدان جگە لەوەی لە
ئێمەوە پێتان دراوە، با نەفرەتی
لێبێ.
10ئایا ئێستا هەوڵ دەدەم بۆ
بەدەستهێنانی ڕەزامەندی خەڵکی
یاخود ڕەزامەندی خودا؟ یان داوای
ئەوە دەکەم خەڵکی ڕازی بکەم؟
گەر تا ئێستا خەریکی ڕازیکردنی
خەڵکی بوومایە نەدەبوومە بەندەی
مەسیح.

چۆن پۆڵس بوو بە نێرراو؟

11برایان باش بزانن ئەو
مزگێنییەی ڕامگەیاندووە، مزگێنییەك
نییە لەمرۆڤ بێ، 12لەکەسیشم
وەرنەگرتوە، کەسیش فێری
نەکردووم، بەڵکو بەڕاگەیاندنی
عیسای مەسیح بۆم هاتووە.
13چونکە دەزانن، چۆن جاران
وەك جوولەکەیەك ژیاوم، چۆن
کۆمەڵە باوەڕدارەکانی خودام
دڕندانە چەوساندۆتەوەو هەوڵمداوە
لەناویان ببەم، 14هەروەها چۆن
لەبارەی جێبەجێکردنی کاروباری
ئایینی جوولەکە باشتر بووم
لەزۆربەی هاوڕێیەکانم، هەروەها زۆر
دڵگەرمتر بووم لەوان بۆ
دابونەریتی باوباپیرانمان. 15بەڵام
خودا بە بەرەکەتی خۆی پێش
لەدایكبوونم هەڵبژاردمو بانگی
کردم، 16خۆشحاڵ بووم ڕۆڵەکەی
بۆ من ڕابگەیەنێ، هەتا منیش مزگێنی
پێبدەم لەناو میللەتان، ئەو کاتە
ڕاوێژم لەگەڵ هیچ کەس نەکرد. 17
نەچووم بۆ قودس بۆ لای ئەوانەی
پێش من نێرراو بوون، بەڵکو
یەکسەر ڕۆیشتم بۆ عەرەبستان،
لەوێشەوە گەڕامەوە بۆ دیمەشق.
18ئینجا دوای سێ ساڵ ڕۆیشتم
بۆ قودس، تاکو پەترۆس ببینم، پانزە
ڕۆژ لای ئەو مامەوە. 19بەڵام لەوێ
هیچ نێرراوێکی ترم نەدی جگە

لــەیـاقوبی بــرای خوداوەند نەبیٚ. [20]
ئــەوەی بۆتــانی دەنووســم، خــودا
دەزانــیٚ درۆ نیــیە. [21]دوایــی بــۆ
هەریٚمەکانی سوریاو کیلیکیە چووم.
[22]بەلاٌم هیٚشتا کۆمەلٌە باوەرِدارەکانی
ناوچەی یەهودیە کە لەمەسیحن منیان
نەدەناسی. [23]تەنها بیستبوویان: (ئەو
پیاوەی جاران ئیٚمەی دەچەوساندەوە،
ئیٚستا خــۆی مزگیٚــنی ئــەو بــاوەرِە
دەدات، کـــە جـــاران هـــەولــیٚ
لەناوبــردنی دەدا.) [24]ئــیتر ئــەوان
ستایشی خودایان کرد بەهۆی منەوە.

رازیبوون بە خزمەتی پۆلٌس

2

دوای چـواردە سـالٌ جـاریٚکی دیکە
لەگـەلٌ بـەرنابا رِۆیشـتم بـۆ قودس،
تیتۆسیشـم لەگەلٌ خۆم برد. [2]چووم
بـۆ ئـەوێ بەراگـەیاندن بـوو، ئـەو
مزگیٚنییەی دەیدەم بەمیللەتان لەپیٚشا
تـەنها خسـتمە بـەردەم گەورە پیاوان
لــەوێ، تـا هـەولٌدانی رِابـوردوو و
ئیٚســتام بــە فـیرِۆ نـەرِوات. [3]بــەلاٌم
تەنانـەت تیتۆسـی هاورِیٚی گەشتیشم
کـە یۆنـانی بـوو، ناچـارنەکرا خۆی
خەتەنـە بکـات. [4]جـا ئـەم مەسەلـەیە
تەشەنەی کرد، بەهۆی هەندیٚ برایانی

درۆزن کـە بەنهیٚنی هاتبوونە ناومان،
تـاکو سەربەسـتی عیسای مەسیحمان
لــیٚبسـیٚننەوەو بمـانگەرِیٚـنەوە بـۆ
کۆیلایــەتی. [5]بــەلاٌم تەنانــەت بــۆ
چـاوتروکانیٚك ملکەچـیان نەبووینو
خۆمــان نــەدا بەدەســتیان، هـــەتا
پاریٚــزگاری رِاســتی مزگیٚنیــتان بــۆ
بکەین.
[6]ئەوانـــەی بەگـــەورە پـــیاوان
دادەنران ﴿لـیٚپرسراوان﴾، بەلای من
هـیچ گـرنگ نەبوون، چونکە خودا
تەماشـای رِووالٌەتی مرۆڤ ناکات. من
دەلٌـیٚم، ئەوانـە هـیچ شتیٚکی تازەیان
نـەبوو بـۆ مـن. [7]بـەلٌکو بەپیٚچەوانە،
بۆیـان ئاشـکرا بـوو، خـودا کـاری
بلاٌوکـردنەوەی مزگیٚـنی بە من داوە
لەنـیٚوان ئەوانـەی جوولەکـە نـین،
هـــەروەك چـــۆن هـــەمان کـــاری
بـــەپەتـرۆس داوە لەنـیٚوان ئەوانــەی
جوولـەکـەن. [8]چـونکە ئەوەی کاری
کـــردووە لەخـــزمەتی پەتـــرۆس بـــۆ
جوولەکـەکان، کـاری لەخـزمەتی
منـیش کردووە بۆ ناجوولەکەکان. [9]
دوای ئـــەوەی یـــاقوبو پەتـــرۆسو
یۆحەنـنا کـە بـە کۆلٌەکـە دانرابوون
زانیـیان خـودا ئەم بەرەکەتەی بە من
داوە. ئەوسـا ئەوان دەستی برایانەیان

خستە ناو دەستی منو بەرنابا، لەسەر
ئەوە ڕێککەوتین ئەوان بۆ لای
جوولەکەکان بچن، ئێمەش بۆ لای
ناجوولەکەکان. [10]تەنها داوای
ئەوەیان لێکردین، هەژاران لەیاد
نەکەین، ئەمەش شتێکە هەمیشە
بایەخم پێداوە.

سەرزەنشتکردنی پەترۆس

[11]کاتێ پەترۆس بۆ شاری ئەنتاکیا
هات، ڕوو بەڕوو بەربەرەکانیم کرد،
چونکە شایانی گلەیی لێکردن
بوو. [12]پێش ئەوەی هەندێ کەس
لەلای یاقوبەوە بێن، پەترۆس
بەبێترس نانی دەخوارد لەگەڵ
ناجوولەکەکان، بەڵام کاتێ ئەوان
هاتن، خۆی کێشایە دواوە لەترسی
خەتەنەکراوان. [13]لەوێدا باوەڕدارە
جوولەکەکانی دیکەش لەگەڵ
پەترۆس دەستیان کرد بە دووڕوویی،
تەنانەت بەرناباشیان والێکرد بچێتە
ڕیزیان بەهۆی دووڕوویيان.
[14]کاتێ ئەمانەم بینی لەڕێگای
ڕاستی مزگێنی نارۆن، لەبەر چاوی
هەموو ئەوانەی لەوێدا بوون بە
پەترۆسم ووت: (گەر تۆ کە
جوولەکەی، وەك ناجوولەکە دەژی
نەك وەك جوولەکە. ئیتر چۆن ئەو
ناجوولەکانە ناچار دەکەیت وەك
جوولەکە بژین؟)
[15]هەرچەندە ئێمە بە جوولەکەیی
لەدایك بووینو لەمیللەتانی
گوناهبار نین، [16]لەگەڵ ئەوەشدا ئێمە
دەزانین مرۆڤ بێتاوان نابێ بەکارکردن
بەشەریعەت، بەڵکو بەباوەڕ بەعیسای
مەسیح، جا ئێمەش باوەڕمان هێنا
بەعیسای مەسیح تاکو بێتاوان بین بە
باوەڕمان بە مەسیح، ئەمەش نەك
بەکارکردن بەشەریعەت، چونکە
کارکردن بەشەریعەت هیچ کەسێ
بێتاوان ناکات.
[17]بەڵام گەر ئێمە لەهەوڵدانمان
بۆ بێتاوان بوون لەمەسیح، خۆمان
دۆزیەوە گوناهبارین، ئیتر ئایا مەسیح
خزمەتکاری گوناهە؟ بێگومان
نەخێر! [18]بەڵام گەر شتێك
بنیادبنێمەوە کە لەپێشا تێکمدابێ،
ئەوا دەیسەلمێنم سەرپێچی شەریعەتم
کردووە. [19]چونکە بەهۆی شەریعەت
مردم بۆ شەریعەت، هەتا بۆ خودا
بژیم. [20]من لەگەڵ مەسیح
لەخاچدراوم، ئیتر من نیم ئەوەی
دەژی، بەڵکو مەسیحە لەمن دەژی،
هەروەها ئەو ژیانەی ئێستا بەلەش

دەژیم ئەوە بەباوەڕە بەڕۆڵەی خودا،
ئەوەی منی خۆشویست‌و خۆی کرد
بەقوربانی بۆ من. 21من بەرەکەتی
خودا پووچ ناکەمەوە، چونکە گەر
بێتاوانی بە شەریعەت بووایە، ئیتر
مردنی مەسیح بێ‌سوود دەبوو.

باوەڕ یاخود شەریعەت؟

3
ئەی دانیشتوانی بێ‌مێشکی غەلاتیە!
کێ جادووی لێ‌کردوون؟ ئایا
لەپێش چاوتان وێنەی عیسای مەسیح
بە لەخاچدراوی بەڕوونی
نەکێشراوە؟ 2تەنها وەڵامی ئەم
پرسیارەم بدەنەوە: ئایا ڕۆحی
پیرۆزتان بەهۆی کارکردن
بەشەریعەت وەرگرت، یاخود بەهۆی
باوەڕتان بەوەی بیستتان؟ 3باشە چۆن
دەبێت ئەوەندە بێ‌مێشك بن؟ ئەوەی
بەڕۆح دەستتان پێ‌کرد، ئایا ئێستا
بەلەش کۆتایی پێ‌دەهێنن؟ 4ئایا
ئازارکێشانتان بێ سوود بوو؟ گەر
بەراستی بێ‌سوود بوو. 5ئایا ئەوەی
ڕۆحتان پێ دەبەخشێ‌و کاری
سەرسوڕهێنەرتان لادەکات، ئەمە
بەهۆی کارکردن بەشەریعەتە، یاخود
بەهۆی باوەڕتان بەوەی بیستتان؟

6وەك چۆن ئیبراهیم {باوەڕی
بەخودا هێنا، ئەمەش بە
ڕاست‌ودروستی بۆی دانرا.} 7جا
بزانن ئەوانەی لەسەر ڕێگای باوەڕ
دەڕۆن نەوەی ئیبراهیمن. 8کتێبی
پیرۆزیش پێشبینی دەکات، گەلان
بێتاوان دەبن بەهۆی باوەڕ. خودا
مزگێنی بە ئیبراهیم‌داو ووتی: {
بەهۆی تۆوە هەموو گەلان پیرۆز
دەبن.} 9کەواتە ئەوانەی باوەڕدارن
پیرۆزبوون لەگەڵ ئیبراهیمی
باوەڕدار.

10هەموو ئەوانەی پشت
بەکرداری شەریعەت دەبەستن،
لەژێر نەفرەت دان، چونکە لەکتێبی
پیرۆز نووسراوە: {نەفرەت لێ‌کراوە
ئەوەی لەسەر هەموو نووسراوەکانی
شەریعەت ناچەسپێت‌و پەیڕەویان
ناکات.} 11ئەوەش ئاشکرایە کەس
بەشەریعەت لەبەرامبەر خودا بێتاوان
نابێت، چونکە کتێبی پیرۆز دەڵێ: {
ئەوەی بە باوەڕ بێ‌تاوان دەبێ،
دەژی.} 12بەڵام شەریعەت
پشت‌نابەستێ بە باوەڕ، چونکە کتێبی
پیرۆز دەڵێت: {ئەوەی کار
بەراسپاردەکانی شەریعەت بکات،
بەشەریعەت دەژی.} 13مەسیح

ئێمەی بەخوێن کڕییەوە لەنەفرەتی
شەریعەت بەوەی بوو بەنەفرەت
لێکراو لەپێناوی ئێمە، چونکە
نووسراوە: {نەفرەت لێکراوە
ئەوەی لەسەر دار هەڵبواسرێ}. 14
ئێمەی بەخوێن کڕیەوە بۆ ئەوەی
پیرۆزی ئیبراهیم بەهۆی عیسای
مەسیح بەمیللەتانیش ببەخشرێو
بەڵێنی ڕۆح وەرگرین ئەوەی
بەباوەڕە.

پەیمانو شەریعەت

15 ئەی برایان، با نموونەیەکی
مرۆڤانەتان بۆ بهێنمەوە، شتێکی
ئاشکرایە گەر یەکێك پەیمانێکی
مۆرکراوی پێ بێ، یەکێکی تر
ناتوانێ بەتاڵی بکاتەوە یاخود شتێکی
بخاتە سەر.
16 کاتێ خودا بەڵێنیدا بە
ئیبراهیمو نەوەکەی، مەبەست لە
ووشەی نەوەکەی تەنها مەسیحە کە
شێوەی تاکی هەیە، چونکە نەیووتوە
نەوەکانی تا شێوەی کۆمەڵ وەرگرێ.
17 مەبەستم ئەوەیە: ئەو شەریعەتەی
دوای چوارسەدو سی ساڵ هات،
پاش پەیمانی خودا لەگەڵ ئیبراهیم،
پەیمانی چەسپاوی پێشووی خودا
بەتاڵ ناکاتەوە، تاکو بەڵێنەکە
بشکێنێ. 18 گەر میراتی خودا بە
شەریعەت بێ، ئیتر پەیوەندی بە بەڵێن
نییە. بەڵام خودا بە بەرەکەتی خۆی
بەڵێنی بە ئیبراهیمداو کردی بە
میراتگر.

مەبەستی شەریعەت

19 کەواتە شەریعەت بۆ چییە؟
خودا دایناوە بەهۆی پێشێلکاریەکان،
کاریشی پێکرا تا ئەو کاتەی
نەوەکەی ئیبراهیم هات، ئەوەی
خودا بەڵێنی پێدابوو. ئەم
شەریعەتەش لەفریشتەکانەوە بەهۆی
پەیوەندیڕێکخەرێك بۆ ئێمە هێنرا.
20 هەر چۆنێك بێ پەیوەندیڕێکخەر
تەنها نوێنەری یەك لایەن نییە، بەڵام
خودا یەکە.
21 ئایا ئەمە ئەوە دەگەیەنێ
شەریعەت دژی بەڵێنەکانی خودایە؟
نەخێر بێگومان، چونکە گەر ئەو
شەریعەتەی دراوە بە مرۆڤ بێتوانیایە
ژیان ببەخشێ، ئەوا بەڕاستی بێتاوانی
بەشەریعەت دەبوو. 22 بەڵام کتێبی
پیرۆز هەموو شتێکی کردۆتە دیلی
گوناە، تا ئەو بەڵێنەی بەهۆی باوەڕ
دراوە لەعیسای مەسیح، بدرێ

بەوانەی باوەڕ دەهێنن.
23پێش ئەوەی باوەڕمان بۆ بێت،
لەلایەن شەریعەتەوە بەندکرا بووین،
بەبەستراوی مابووینەوە تا ڕاگەیاندنی
باوەڕ. 24کەواتە، تا هاتنی مەسیح
شەریعەت تەمێکەرمان بوو، تاکو
بەباوەڕ بێتاوان بین، 25بەڵام ئێستا
باوەڕ هاتووە، ئێمە ئیتر لەژێر سایەی
تەمێکەر نین.
26چونکە ئێوە بەهۆی باوەڕ
لەعیسای مەسیحدا هەموو ڕۆڵەی
خودان. 27ئیتر مەسیحتان
لەبەرکردووە، چونکە بەناوی ئەوەوە
لەئاوهەڵکێشراون. 28ئێستا جیاوازی
نییە، گەر جوولەکە یاخود یۆنانی،
کۆیلە یاخود ئازاد، ژن یاخود
پیاوبن، چونکە هەمووتان یەکن
لەعیسای مەسیح. 29جا گەر ئێوە
سەر بە مەسیح بن، ئەوا لەنەوەی
ئیبراهیمن، میراتگرن بەپێی بەڵێنەکە.

کۆیلە نا، بەڵکو ڕۆڵەی خودا

4

با پێتان بڵێم: گەر میراتگر منداڵ
بێت، لەنێوان ئەو میراتگرەو
کۆیلەیەك هیچ جیاوازی نییە،
هەرچەندە میراتەکە هەمووی هی
ئەوە، 2چونکە دەبێ لەژێر دەسەڵاتی
سەرپەرشتیکارو بریکار بمێنێتەوە،
تاکو ئەو ماوەیە تەواو دەبێ کە
باوکی دایناوە. 3ئێمەش بەهەمان
شێوە، کاتێ منداڵ بووین کۆیلەی
دەستی هێزەکانی جیهان بووین، 4
بەڵام کاتێ تەواو بوونی زەمانە هات،
خودا ڕۆڵەی خۆی ﴿مەسیح﴾ نارد
بۆ لامان، لە ژنێك لەدایك بوو،
لەژێر سایەی شەریعەت لەدایك بوو،
5بۆ ئەوەی ئەوانەی لەژێر سایەی
شەریعەتن بەخوێن بیان کڕێتەوە، تاکو
خودا ئێمە وەکو ڕۆڵەی خۆی قبوڵ
بکات. 6چونکە ئێوە ڕۆڵەن، خودا
ڕۆحی ڕۆڵەکەی خۆی خستە ناو
دڵمانەوە، هاوار دەکەین: (بابە!
باوك!) 7کەواتە ئیتر ئێوە کۆیلە نین،
بەڵکو ڕۆڵەن، هەروەها چونکە ئێوە
ڕۆڵەن خودا ئێوەی کرد بە میراتگر.

ئامۆژگاری پۆڵس بۆ غەلاتیەکان

8ئەو کاتەی ئێوە خوداتان
نەدەناسی، کۆیلەی ئەوانە بوون کە
بەسروشت خودا نین، 9بەڵام دوای
ئەوەی خوداتان ناسی، یاخود باشترە
بڵێین دوای ئەوەی خودا ئێوەی
ناسی، چۆن دەبێ جارێکی دیکە

بگەڕێنەوە لای لاوازیو هەژاری ئەم
جیهانە، بتانەوێ بنەوە کۆیلەی
ئەوانە سەر لەنوێ؟ [10]ئێوە بایەخ
دەدەن بە ڕۆژو مانگو ساڵو وەرزی
تایبەتی! [11]لەوە دەترسم بەخۆڕایی
ماندوو بووبم لەپێناوتان.
[12]ئەی برایان داواتان لێدەکەم،
خۆتان وەك من لێبکەن، چۆن من
خۆم وەکو ئێوە لێکردووە. ئێوە
هیچ هەڵەتان نەکردووە سەبارەت بە
من، [13]هەرچەندە دەتانزانی من
نەخۆش بووم کاتێ یەکەمجار مزگێنیم
پێدان، [14]نەخۆشیەکەم شتێکی ئاسان
نەبوو بۆتان، لەگەڵ ئەوەشدا لێم
بێزار نەبوونو خۆتان دوور
نەخستەوە لێمو هیچ خراپەیەکتان
لەگەڵ نەکردم، بەڵکو پێشوازیتان
لێکردم وەك فریشتەی خودا، وەك
عیسای مەسیح. [15]ئەو خۆشیەتان
چی لێهات؟ من شایەتیتان بۆ
دەدەم گەر بتانتوانییایە، چاوی
خۆتان دەردەهێناو دەتاندا پێم. [16]ئایا
ئێستا بووم بە دوژمنتان چونکە
ڕاستیتان پێدەڵێم؟
[17]هەندێك خۆیان بەدڵگەرم
دەردەخەن بۆ ئێوە، بەڵام نەك بە
نیازی باش، بەڵکو تا لەئێمەتان
دووربخەنەوەو دڵگەرم بن بۆ ئەوان.
[18]دەرخستنی بایەخ پێدان شتێکی
جوانە، گەر هەموو کاتێ
بەمەبەستێکی پاك بێت، نەك تەنها ئەو
کاتەی من لەگەڵتاندام. [19]
منداڵەکانم، ئەی ئەوانەی دەبێ
لەپێناوتان جارێکی دیکە ئازار بچێژم،
هەتا وێنەی مەسیح لەژیانتان
دەرکەوێ، [20]چەند حەزم دەکرد
ئێستا لەناوتانابم، تا بەشێوەیەکی دیکە
لەگەڵتان بدوێم، چونکە سەرم
سوڕماوە لێتان.

نموونەی هاجەرو سارا

[21]پێم بڵێن ئەی ئەوانەی حەز
دەکەن لەژێر سایەی شەریعەت بن،
ئایا ئەوەی لەشەریعەت باسکراوە
نەتانبیستووە؟ [22]چونکە لەکتێبی
پیرۆز نووسراوە، ئیبراهیم دوو کوڕی
هەبووە، یەکێکیان لەهاجەری کۆیلە
بوو، ئەوی دیکەیان لەسارای ژنی کە
ئازاد بوو. [23]ئیبراهیم کوڕێکی
لەکۆیلەکە بوو بە پێی خواستی
لەش، بەڵام لەسارای ژنی کوڕێکی
بوو بەهۆی بەڵێن.
[24]ئەم ڕاستیە مانایەکی ڕەمزی
هەیە. ئەو دوو ژنە نموونەی دوو

پەیمانن: یەکەم پەیمان لە شاخی
سینایە، مندالّی لێدەبێت بۆ
کۆیلایەتی ئەوەش هاجەرە، [25]هاجەر
بە شاخی سینا دەوترێ، لەعەرەبستان
ڕەمزێکە بۆ قودسی ئێستا، ئەو لەگەڵ
مندالّەکانی کۆیلەن. [26]بەلاّم قودسی
ئاسمانی کە دایکی هەموومانە ئازادە،
[27]چونکە لەکتێبی پیرۆز نووسراوە:
{دلّشادبە ئەی نەزۆك،
ئەی ئەوەی مندالّت نییە،
بەدەنگی بەرز ستایشی خودا بکە،
ئەی ئەوەی ژانی مندالّبوون
نازانی،
چونکە تۆ ئەی ئەوەی بەتەنهای،
ژمارەی مندالّەکانت زیاترە لەوەی
مێردەکەی لەگەلّیەتی.}
[28]بەلاّم ئێوە ئەی برایان، ڕۆلّەی
بەلّێنن وەك ئیسحاق. [29]جا چۆن
لەسەردەمی ڕابووردوو ئەوانەی بەپێی
لەش لەدایك بوون، ئەوانەیان
دەچەوساندەوە کە بەپێی ڕۆح
لەدایك بوون، ئێستاش هەمانشت
ڕوو دەدات. [30]کتێبی پیرۆز لەم
بارەیەوە دەلّێ چی؟ دەلّێ: {
کۆیلەکە لەگەلّ کوڕەکەی
بکەدەرەوە، تا کوڕی کۆیلەکە
میراتگر نەبێ لەگەلّ کوڕی ئازادەکە.
} [31]کەواتە ئەی برایان ئێمە ڕۆلّەی
کۆیلەکە نین، بەلّکو ڕۆلّەی
ئازادەکەین.

ئازادی لە مەسیح

5

چونکە مەسیح ئازادیکردین تا بە
ئازادی بژین. بۆیە خۆتان ڕاگرنو
جارێکی دیکە ملکەچی نیری
کۆیلەیی مەبن.
[2]ئاگاداربن، من پۆلّسم پێتان
دەلّێم: بەخەتەنەکردنتان مەسیح هیچ
سوودێکی نابێ بۆتان. [3]جارێکی
کەش ڕوونی دەکەمەوە، ئەوەی
خەتەنە دەکات، دەبێ لەسەر هەموو
خالّەکانی شەریعەت بڕوات. [4]ئەی
ئەوەی دەتەوێ بەهۆی شەریعەت
بێتاوان بێت، تۆ لەمەسیح
جیابوویتەوەو سەبارەت بە بەرەکەتی
خودا کەوتیت. [5]چونکە بەهۆی ڕۆح
کە لەباوەڕەوەیە چاوەڕوانی هیوای
ڕاستودروستیین، [6]چونکە لەعیسای
مەسیح خەتەنەکراو و خەتەنە نەکراو
سوودیان نییە، تەنها باوەڕ نەبێ کە
بەهۆی خۆشەویستی کار دەکات.
[7]ئێوە لەپێشا زۆر باش ڕاتان
دەکرد، کێ ڕێی پێگرتن تا

ملکەچی ڕاستی نەبن؟ [8]ئەو هاندانە
لەلایەن خوداوە نییە کەبانگی ئێوەی
کردووە. [9]سەیرکەن هەویرترشێکی
بچووکە، هەموو هەویرەکە
هەڵدەهێنێ. [10]بەڵام باوەڕم هەیە
لەخوداوەند، کەوا ئێوە بیروڕایەکی
تر وەرناگرن. جا ئەوەی بیەوێ
لەناوتان ببێتە کۆسپ، هەر کەسێك
بێ سزای خۆی وەردەگرێ. [11]بەڵام
ئەی برایان، گەر من خەتەنەکردن
ڕادەگەێنم، ئیتر بۆچی جوولەکەکان
تا ئێستا دەمچەوسێننەوە؟ کەواتە
کۆسپی خاچ لادراوە. [12]ئەو
کەسانەی ڕێگای باوەڕتان لێ‌تێك
دەدەن، با ببڕێنەوە.

[13]برایان، ئێوە بانگ کران بۆ
ئازادی، بەڵام ئازادی مەکەن بە هەل
بۆ ڕازی‌کردنی لەش، لەجیاتی ئەوە
بە خۆشەویستی خزمەتی یەکتری
بکەن. [14]چونکە شەریعەت هەمووی
لەیەك ڕاسپاردەدا تەواو دەبێ: {
ئەوەی لێت نزیکە وەك خۆت
خۆشت بوێ} [15]ئەگەر ئێوە
لەڕابوردوو پەلاماری یەکترتان دەداو
ڕاوی یەکترتان دەکرد، ئێستا
ئاگاداربن یەکتری لەناونەبەن.

ژیان لەڕۆحی پیرۆز

[16]مەبەستم ئەوەیە پێتان بڵێم: با
ژیانتان بەڕۆحی پیرۆز بەڕێوە بچێ،
هەروەها ئارەزووەکانی لەش تێر
مەکەن. [17]چونکە خواستی لەش
دژی ڕۆحە، هەروەها خواستی ڕۆح
دژی لەشە. هەریەکەیان بەربەرەکانی
ئەوی‌تر دەکات، تا ئەوە نەکەن کە
دەتانەوێ. [18]بەڵام گەر ئێوە ڕۆح
بەڕێوەتان ببات، ئەوا لەژێر سایەی
شەریعەت نین.

[19]کردارەکانی لەش دیارن:
داوێن‌پیسی، گڵاوی، بەدڕەوشتی، [20]
بت‌پەرستی، جادوگەری،
دوژمنایەتی، شەڕنانەوە، دڵگەرمی بۆ
خراپە، تووڕەبوون، خۆپەرستی،
دووبەرەکی، ناکۆکی، [21]چاوپیسی،
سەرخۆشی، ڕابواردن، هتد... ئێستا
ئاگادارتان دەکەمەوە، هەروەك چۆن
لەپێشا ئاگادارم کردوون، ئەوانەی
ئەو کارانە دەکەن میراتگری
پادشاهێتی خودا نین.

[22]بەڵام بەرووبوومی ڕۆح بریتییە
لە: خۆشەویستی‌و خۆشی‌و ئاشتی،
ئارام‌گرتن، ڕۆح سووکی‌و چاکە،
باوەڕ، [23]نیانی‌و خۆڕاگرتن. هیچ
شەریعەتێکیش نییە دژی ئەم شتانە

بێ. 24ئەوانەی سەر بە عیسای مەسیحن، خواستو ئارەزووەکانی لەشیان لەخاچداوە. 25گەر ئێمە بەپێی ڕۆحی پیرۆز بژین، لەسەرمانە بەڕێگای ڕۆحی پیرۆز بڕۆین. 26با لەخۆبایی نەبین، ڕقوکینەمان نەبێ لەگەڵ یەکتری، چاوپیس نەبین لەگەڵ یەکتری.

باری یەکتری هەڵگرن

6

ئەی برایان، گەر یەکێکتان کەوتە هەڵەوە، با ئێوەی ڕۆحی، ڕاستی بکەنەوە بە شێوەیەکی نەرم. تۆش ئاگاداری خۆت بە، نەوەك بکەویتە تاقیکردنەوە. 2باری یەکتری هەڵگرن، بەم شێوەیە شەریعەتی مەسیح تەواو دەکەن. 3ئەگەر یەکێك واسەیری خۆی کرد شتێکی گرنگە، بەڵام لە ڕاستیدا هیچ نەبێ، ئەوا ئەو کەسە خۆی دەخەڵەتێنێ. 4باهەر یەکە کردارەکانی تاقیبکاتەوە، ئینجا با شانازیکردنی تەنها بەخۆی بێ نەك بەنزیکەکەی، 5چونکە هەر کەس باری خۆی هەڵدەگرێ.

6ئەوەی ووشەی خودای فێردەکرێ، لەسەریەتی فێرکەرەکەی بەشدار بکات لەهەموو شتێکی باش کە هەیەتی.

7خۆتان هەڵمەخەڵەتێنن، خودا فێڵی لێ ناکرێت، چونکە ئەوەی ڕواندووتانە، هەمان شت دروێنە دەکەن. 8چونکە ئەوەی بۆ لەشی خۆی بڕوێنێ لە لەشیدا گڵاوی دروێنە دەکات، بەڵام ئەوەی بۆ ڕۆح بڕوێنێ لەڕۆحەوە ژیانی هەتاهەتایی دروێنە دەکات. 9کەواتە با لەکاری چاکە نەکەوین، چونکە گەر وورە بەرنەدەین لەکاتی خۆی دروێنەی زۆر دەکەین. 10جا تا دەرفەتمان هەیە، با چاکە لەگەڵ هەموو کەسێك بکەین، بەتایبەتی لەگەڵ خوشكو برایانی باوەڕدار.

بوونەوەرێکی نوێ

11سەیرکەن، ئەو پیتە گەورانەی ئێستا دەیخوێننەوە، من بەدەستی خۆم نووسیومە.

12ئەوانەی دەیانەوێ بەڕواڵەت خۆیان بەچاك نیشان بدەن، هەوڵ دەدەن ناچارتان بکەن خۆتان خەتەنە بکەن، تاوەکو تووشی چەوسانەوە نەبن بەهۆی خاچی مەسیحەوە. 13چونکە ئەو خەتەنەکراوانە خۆیان

بەپـــێی شـــەریعەت هەڵســـوکەوت
ناکـــەن، بـــەڵکو دەیانـــەوێ ئـــێوە
خەتەنەبکـــرێن، هـــەتا شـــکۆمەندیان
دەسـکەوێ بـە لـەشـی ئێوە. [14]بەڵام
هـــیچ شـــکۆمەندیەکم ناوێـــت گـــەر
لــــەخاچـــــی عیســـــای مەســـــیحی
خوداوەندمـــان نـــەبێ، کـــە بـــەهۆی
ئـەوەوە جـیهان سـەبارەت بـە مـن
لەخاچـــدراوە، هـــەروەها منـــیش
سەبارەت بە جیهان لـەخاچدراوم. [15]
گـرنگ نیـیە مـرۆڤ خەتەنەکـرا بێت
یـاخود خەتەنـە نەکـرا بـێ، بـەڵکو
بووبـێ بـە بوونـەوەرێکی نوێ. [16]با
ئاشـتیو بـەزەیی بۆ هەموو ئەوانە بێ
کـە دوای ئـەم یاسـایە کـەوتوون،
هەروەها بۆ هەموو ئیسرائیلی خودا.
[17]ئـیتر لـەمـەولا گیروگرفتی ترم
بـۆ مەهێـنـەکایەوە، چونکە لـەلـەشمدا
هێماکانی عیسام هەڵگرتووە.
[18]خوشـــــكو بـــــرایان، ئـــــیتر
بـــابەرەکـــەتی عیســـای مەســـیحی
خوداوەندمـان لـەگـەڵ ڕۆحتان بێت.
ئامین.

قوڵترین ڕاستییەکانی باوەڕ لەم نامەیە دایە، باسی ئەو بانگەوازە ئاسمانیە دەکات کە خودا خەڵکی گوناهباری بۆ باوەڕی مەسیح پێ بانگکرد، چونکە خودا ئەوانی بەخوێنی مەسیح کڕییەوەو بڵندیکردن بۆ بەرزترین شوێن. هەروەها باسی دڵی بەسۆزی خودا دەکات چۆن پڕە لەبەزەییو بەرەکەتو سۆز سەبارەت بە ئێمە لەمەسیحدا. باسی ئەو ئاسمانە دەکات کە مەسیح بۆی بەرزبووەوەو لەوێ لەسەرووی هەموو سەرۆکایەتیو دەسەڵاتێك دانیشت، لەسایەی بەرەکەتی خودا هەموو باوەڕداران دەچنە ئەوێ. لێرە باسی ئەو شتە دەکرێ کە خودا ئەنجامی داوە لەرێی مەسیح، چۆن باوەڕدارانی کردووە بە یەك لەگەڵ مەسیح، هەروەها بەشداری کردوون لەشکۆمەندیەکەی. ئەمەش لەکۆمەڵەی باوەڕداران لەلاشەی مەسیحو پەرستگای خودایە، خودا بە ڕۆحی خۆی تیایدا نیشتەجێ دەبێ، ئەم پەرستگایەش لەدوارۆژدا شکۆدار دەبێ. بەشێکی گەورەی ئەم نامەیەش بەندە بەهەڵسوکەوتەوە.

1

لە پۆڵس، نێرراوی عیسای مەسیح لەسەر خواستی خودا، بۆ خوشكو برا پیرۆزە باوەڕدارەکان لە عیسای مەسیح کە لە شاری ئەفەسۆسن. [2]با بەرەکەتو ئاشتی خودای باوکمانو عیسای مەسیحی خوداوەندتان لەگەڵ بێ.

پیرۆزی ڕۆحی لەمەسیح دایە

[3]پیرۆزە خودای باوکی عیسای مەسیحی خوداوەندمان، ئەوەی پیرۆزی کردووین بەهەموو پیرۆزییەکی ڕۆحی لە ئاسماندا لەمەسیح، [4]هەروەك پێش دروستکردنی جیهان هەڵیبژاردین، هەتا پاكوپیرۆزو بێکەموکوڕی بین لەبەردەمی. [5]ئەو بەخۆشەویستی پێشتر دیاریکردین بەپێی خواستو خۆشحاڵی خۆی تا بمانکات بەرۆڵەی خۆی بەهۆی عیسای مەسیح، [6]بۆ ئەوەی ستایشی بکەین بۆ ئەو بەرەکەتە شکۆدارەی بەخۆڕایی داوێتی پێمان بەهۆی ڕۆڵە

خۆشەویستەکەیەوە. [7]ئێمە لەمەسیح
کڕاینەوە بەخوێنی ئەو، گوناهمان
بەخشرا، ئەمەش بەپێی دەوڵەمەندی
بەرەکەتی خودا بوو، [8]بەدەستو
دڵفراوانی ڕشتی بەسەرماندا بەوپەڕی
دانایی‌و تێگەیشتن. [9]نهێنی خواستی
خۆی بۆ دەرخستین، بەپێی
خۆشحاڵی خۆی ئەوەی مەبەستی
بوو لەمەسیح، [10]وەك پلانێك بۆ
تەواوی زەمانە بۆ ئەوەی هەموو
شتێك بە یەکەوە کۆبکاتەوە
لەمەسیحدا، لەوانەی لە ئاسمانو
لەسەر زەوین.

[11]لەمەسیحدا خودا هەڵیبژادین
بەپێی بڕیاری پێشووی خۆی، ئەوەی
هەموو شتێك دەکات بەپێی مەبەستی
خواستی خۆی. [12]ئێمە دیاری
کراین‌و دەستنیشان کراین هەتا بۆ
ستایشکردنی شکۆمەندی ئەو بژین،
چونکە لە زووەوە هەموو
هیوایەکمان لەسەر مەسیح داناوە. [13]
هەر بەهۆی ئەویشەوە بوو کاتێ
ووشەی ڕاستیتان بیست واتە مزگێنی
ڕزگاریتان، هەروەها کاتێ باوەڕتان
هێنا، مۆرکران بە ڕۆحی پیرۆزی
بەڵێن پێدراو، [14]ئەو ڕۆحە وەك
پێشەکییەك وایە بۆ میراتەکەمان،
تا کڕێنەوەی ئەوانەی هی خودان، بۆ
ستایشی شکۆمەندی ئەو بێ.

نوێژ بۆ ڕۆحی دانایی

[15]لەبەرئەوە منیش لەو کاتەی
هەواڵی باوەڕتانم بەعیسای خوداوەند
بیستووە، هەروەها خۆشەویستیتان
بەرامبەر هەموو خوشكو برا
پیرۆزەکان، [16]ناوەستم
لەسوپاسکردنی خودا لەپێناوتان،
یادتان دەکەم لە نوێژەکانم، [17]تا
باوکی شکۆدار، خودای عیسای
مەسیحی خوداوەندمان، ڕۆحی
دانایی‌و ڕاگەیاندنتان لەزانینی خۆی
پێبەخشێ. [18]ئەو مێشکتان ڕووناك
دەکاتەوە هەتا بزانن چییە ئەو
هیوایەی ئێوەی بۆ بانگکراوە،
هەروەها بزانن میراتەکەی چەند
شکۆدارو دەوڵەمەندە بۆ خوشكو
برا پیرۆزەکان، [19]هەروەها چ
هێزێکی مەزنی بێسنووری لەئێمە
دایە کە باوەڕدارین، بەپێی کاری توانا
مەزنەکەی، [20]ئەوەی تەواو بوو
لەمەسیحداو بەهۆیەوە مەسیحی لەنێو
مردووان هەستاندەوە، لەلای ڕاستی
خۆیەوە لەئاسمان داینا، [21]لەسەرووی
هەموو فەرمانڕەوایانو سەرۆكو

پێشەواو دەسەڵاتدارانو هەموو
ئەوانەی ناویان هەیە داینا، نەك تەنها
لەم زەمانە، بەڵكو لەزەمانی
داهاتووش. 22هەروەها هەموو
شتێكی لەژێر پێیەكانی داناوە،
كردوویەتی بەسەری هەموو شتێك
بۆ كۆمەڵی باوەڕداران، 23كە لەشی
مەسیحەو تەواویەتی، ئەوەی هەموو
شتێك تەواو دەكات لەهەموو
شتێك.

زیندووبوونەوە لەگەڵ مەسیح

2
ئێوە لە ڕابوردوودا مردوو بوون لای
خودا بەهۆی گوناهو هەڵەكانتان، 2
ئەوەی لەسەری دەڕۆیشتن، دوای
ڕێبازی ئەم جیهانە كەوتبوون، دوای
سەرۆكی هێزی هەوا كەوتبوون، كە
ئەو ڕۆحەیە ئێستا لەڕۆڵەكانی
یاخیبوون كار دەكات. 3ئێمەش
لەكۆندا هەموو لەوانە بووین، بەپێی
ئارەزووی لەش دەژیاین، شوێنی
لەشو مێشك كەوتبووین، بە
سروشت ڕۆڵەی تووڕەیی بووین
وەكو هەموو خەڵكانیتر. 4بەڵام خودا
كە دەوڵەمەندە لەبەزەیی، لەبەر ئەو
خۆشەویستیە مەزنەی بۆ ئێمەی
دەربڕیوە، 5زیندووی كردینەوە لەگەڵ
مەسیح، دوای ئەوەی مردووبووین
بەهۆی گوناهەكانمان، خودا ڕزگاری
كردین بە بەرەكەتی خۆی. 6چونكە
ئێمە سەر بەعیسای مەسیحین، خودا
لەگەڵ ئەودا هەڵیساندین لەئاسمان
داینایین. 7تا لەسەردەمی داهاتوو
دەوڵەمەندی بەرەكەتی بێسنووری
خۆی، بەنیانی لەگەڵمان لەعیسای
مەسیح دەربكەوێ. 8خودا بە
بەرەكەت بەهۆی باوەڕتان
ڕزگاری كردن، ئەمەش لەئەنجامی
هەوڵدانی خۆتان نەبوو، بەڵكو دیاری
خودا بوو، 9هەروەها بەهۆی كردار
نەبوو، تا یەكێك بتوانێ شانازی پێوە
بكات. 10ئێمە كرداری خوداین، ئەو
دروستی كردین لەعیسای مەسیح بۆ
كاری چاكە، ئەوەی خودا لەپێشا
ئامادەی كردووە بۆمان تا لەسەری
بڕۆین.

مەسیح ئاشتی ئێمەیە

11لەبەر ئەوە بەبیرتان بێتەوە
ئێوەی لە پێشا بەلەش جوولەكە
نەبوون، پێتان دەوترا خەتەنە نەكراو
لەلایەن ئەوانەی لەشیان بەدەست
خەتەنە كراوە، 12ئەو كاتە بێ مەسیح

بوون، دوور بوون لەکۆمەڵی گەلی
ئیسرائیل، هەروەها بێگانە بوون
سەبارەت بە پەیمانەکانی بەڵێن، هیچ
هیوایەکتان نەبوو، بێ خودا بوون لەم
جیهانە. [13]بەڵام لەعیسای مەسیح
هەرچەندە دوور بوون ئێستا نزیك
بوونەوە بەهۆی خوێنی مەسیح.
[14]مەسیح ئاشتی ئێمەیە،
جوولەکەو ناجوولەکەی کرد بەیەك،
دیواری دوژمنایەتی ڕووخاند کە
لەیەکتر جیای دەکردنەوە، [15]
بەپووچەڵکردنەوەی شەریعەتی
ڕاسپاردەکانو ئەرکە ئاینیەکان
لەلەشی خۆی، تا لەهەردووکیان
لەخۆیدا مرۆڤێکی تازە دروست
بکاتو ئاشتی بنێتەوە، [16]بەمە هەر
دووکیانی لەگەڵ خودا
ئاشتکردەوە، بە خاچەکەی کۆتایی
بە دوژمنایەتی نێوانیان هێناو کردنی
بەیەك لەش. [17]مەسیح هاتو مزگێنی
ئاشتی بۆتان هێنا، کە دوورن،
هەروەها بۆ ئەوانەی نزیکن. [18]
چونکە ئێمە هەردوو لامان
﴿جوولەکەو ناجوولەکە﴾ بەهۆی
مەسیح لەیەك ڕۆح دەچینە لای
باوك.
[19]ئیتر ئێوە لەمەولا نامۆ و بێگانە
نین، بەڵکو ئێستا هاوولاتین لەگەڵ
خوشكو برا پیرۆزەکان، سەر
بەبنەماڵەی خودان. [20]
دروستکراون لەسەر بناغەی
نێرراوانو پێغەمبەران، عیسای مەسیح
خۆی بەردی بناغەکەیەتی. [21]ئەوەی
بە هۆیەوە هەموو خانووەکە بەیەکەوە
ڕادەگرێو تەواوی دەکات، تا ببێ بە
پەرستگایەکی پیرۆز لەخوداوەند. [22]
بەهۆی ئەوەوە ئێوەش بەشێکن لەو
خانووەی خودا تیایدا نیشتەجێ دەبێ
لەڕۆح.

پەیامی پۆڵس بۆ ناجوولەکە

3
من کە پۆڵسم لەپێناوی ئێوەی
ناجوولەکە ئێستا بەندێکی عیسای
مەسیحم...
[2]بێگومان بەو ئەرکەتان بیستووە
کە خودا داویەتی پێم، ئەویش
بەڕێوەبردنی بەرەکەتی خودایە بۆ
ئێوە، [3]ئەوەش بەهۆی ڕاگەیاندنەوە
نهێنی بۆ من ئاشکرا کرد، هەروەك
بەکورتی بۆم نووسیون. [4]گەر ئێوە
نامەکەم بخوێننەوە، هەست دەکەن
خودا چ شارەزاییەکی داوە پێم
لەنهێنی مەسیح. [5]ئەو نهێنییەی بۆ

هیچ مرۆڤێك ئاشكرا نەكراوە
لەنەوەكانیتر، ئەوەی ئێستا خودا بۆ
نێرراوە پیرۆزەكانو ئەوانەی
بەووشەكانی ئەو دەدوێن بەهۆی
ڕۆحی پیرۆزەوە ئاشكرای كردووە.
6 ئەم نهێنیەش ئەوەیە كە ناجوولەكە
بەشداری جوولەكە دەكەن
لەمیراتو لەلەش، هەروەها
لەبەدەست هێنانی بەڵێن كە
لەعیسای مەسیحە بەهۆی مزگێنی.
7 ئەوەی خودا كردمی بە
خزمەتكار بۆی، بەو بەرەكەتەی پێی
بەخشیووم بەهۆی كرداری هێزی
خۆی. 8 بۆ من كە بچووكترم
لەهەموو برا پیرۆزەكان، ئەم
بەرەكەتەی پێیّ بەخشیووم، تا
مزگێنی دەوڵەمەندی بێ سنووری
مەسیح بدەم بە ناجوولەكەكان، 9 تا
ڕوونی بكەمەوە بۆ هەمووان، ئەوەی
خودای دروستكەری هەموو شتێك،
چەند نەوەیە بە نهێنی هێشتویەتیەوە.
10 بۆ ئەوەی ئێستا بەهۆی كۆمەڵی
باوەڕداران دانایی هەمە
جۆرەی خودا ئاشكرابێ بۆ
سەرۆكەكانو فەرمانڕەوایان
لەئاسمان. 11 ئەمەش بەپێی خواستی
هەتاهەتایی بوو كە بەهۆی عیسای
مەسیحی خوداوەندمانەوە هێنایەدی.
12 ئەوەی لە ئەوەوە دەتوانین بێترسو
دڵنیا لە خودا نزیكببینەوە، بەهۆی
باوەڕمان پێی. 13 بۆیە داواتان
لێدەكەم نائومێد مەبن بەو
ناخۆشیانەی لەپێناوی ئێوە دەیچێژم،
چونكە شكۆمەندیە بۆ ئێوە.
14 لەبەرئەوە چۆك دادەدەم بۆ
خودای باوك، 15 ئەوەی لە ئەودا
هەموو باوكایەتییەك لەئاسمانو
لەزەویدا ناونراوە. 16 لێی دەپاڕێمەوە
بەپێی دەوڵەمەندی شكۆمەندی خۆی
هێزتان پێ ببەخشێ بەهۆی ڕۆحی
خۆی لەناخی مرۆڤ، 17 تا مەسیح بە
باوەڕ لەدڵتان نیشتەجێ بێ، ڕەگو
بناغەتان لەسەر خۆشەویستی
دامەزرێ، 18 هەروەها هێزتان هەبێ
بۆ تێگەیشتن لەگەڵ هەموو خوشكو
برا پیرۆزەكان سەبارەت بە درێژیو
پانیو قووڵیو بەرزی خۆشەویستی
مەسیح، 19 ئەوسا ئەو خۆشەویستیە
دەناسن كە لە سەرووی هەموو
زانستێكە، بۆ ئەوەی پڕ بن لەهەموو
پڕی خودا.
20 بۆ خودای توانادار بەپێی ئەو
هێزەی تیاماندایە كار دەكات، زۆر
زیاتر لەوەی داوای دەكەین یاخود

بیری لیٚ‌دەکەینەوە، [21]بۆ ئەوە
شکۆمەندی لەکۆمەڵی باوەڕدارانو
لەعیسای مەسیح بۆ هەموو نەوەکان
تاهەتایە. ئامین.

یەك لەشو یەك ڕۆح

4

منی بەندکراو لەپێناوی خوداوەند،
داوتان لیٚ‌دەکەم بەشێوەیەك بژین
شایانی ئەم بانگەوازە بیٚ کە ئێوەی
پیٚ بانگ‌کراوە. [2]بە هەموو ساکاریو
نەرمونیانیو ئارام گرتنەوە، بە
خۆشەویستی لەیەکتری قبوڵ بکەن.
[3]بەپەرۆش بن بۆ پاراستنی یەکێتی
ڕۆح بەو ئاشتییەی بەیەکەوە دەتان
بەستێتەوە. [4]چونکە یەك لەشو یەك
ڕۆحتان هەیەو لەیەك هیوادا ئێوە
بانگ کراون، [5]یەك خوداوەندو یەك
باوەڕو یەك لەئاوهەڵکێشانمان هەیە.
[6]یەك خودا باوکی هەموانە،
لەسەرووی هەموانە، بەهۆی
هەموانەوەیەو لەناو هەمواندایە.
[7]بەڵام هەر یەکەمان بەشی هەیە
لە بەرەکەتی خودا، بەپێی پێوانەی
بەرەکەتی مەسیح، [8]لەم بارەیەوە
کتێبی پیرۆز دەڵیٚ:
}کاتیٚ ئەو بەرزبووەوە بۆ ئاسمان،
خەڵکی بەدیل‌گرت،
دیاری بەخەڵکی بەخشی.{
[9]کە دەووتریٚ (بەرزبووەوە) تەنها
مانای ئەوەیە، هەر ئەویش بوو هاتە
خوارەوە بۆ نزمترین شوێنی زەوی.
[10]ئەوەی هاتە خوارەوە بۆ سەر زەوی
هەر ئەویش بوو بەرزبووەوە بۆ سەر
هەموو ئاسمانەکان، تا هەموو شتێك پڕ
بکاتەوە. [11]بەهەندێکی بەخشیوە بن
بە نێرراو، هەندێك بە ووشەی خودا
بدوێن، هەندێك بن بە مزگێنیدەرو
هەندێکی تر بن بە شوانو مامۆستا،
[12]بۆ ئامادەکردنی خوشكو برا
پیرۆزەکان بۆ کاری خزمەتکردن
لەپێناوی بنیادنانی لەشی مەسیح، [13]
هەتا هەموومان بگەین بە یەکێتی
باوەڕو ناسینی ڕۆڵەی خودا، ببین
بەمرۆڤێکی پێگەیشتوو، بگەین بە
ئاستی تەواوی باڵای مەسیح.
[14]ئەمەش بۆ ئەوەی ئیتر وەك
منداڵ نەمێنینەوە، شەپۆڵ بمانهێنیٚو
بمانبات، هەروەها هەر بایەکی
فێرکردنەکان هەڵبکات لەگەڵ
خۆیمان ببات، بەساختەی مرۆڤ
بەلێزانینیان لەفێڵبازی کە بەرەو
تاریکیمان دەبات. [15]بەڵکو لەجیاتی
ئەمە ڕاستگۆ بن لەخۆشەویستی،

گەشە بکەن لەهەموو شتێك بەهۆی
ئەو، ئەوەی سەرە، واتە مەسیح. [16]
بەهۆی ئەو هەموو ئەندامەكانی لەش
تێك هەڵكێشراوەو بەیەكەوە
بەستراوەتەوە بەجومگەكان،
بەگوێرەی پێوانەی كاركردنی هەر
ئەندامێك، بەمە لەش گەشە دەكاتو
خۆی بنیاد دەنێ لەخۆشەویستی.

ژیانی نوێ لەمەسیح

[17]من ئەمەتان پێ دەڵێم، بەناوی
خوداوەندەوە شایەتی دەدەم، ئێوە
پێویستە ئیتر لەمەولا وەك گەلانی بێ
باوەڕ نەژین، ئەوانە بیریان هیچو
پووچە، [18]مێشكیان تاریكەو دوورن
لەژیانی خودا بەهۆی ئەو نەزانیەی
تیایاندایەو بەهۆی دڵڕەقیان. [19]
هەستیان نەماوەو خۆیان داوەتە
دەست بەرەڵڵایی، چاوچنۆكن بۆ
كردنی هەموو جۆرە كردارێكی
گلاو.
[20]بەلام ئێوە بەم شێوەیە مەسیح
فێرنەبوون. [21]گەر گوێتان لێی
گرتووەو ئەو شتانەی لێ‌فێربوون
هەروەك ڕاستە لەعیسا، [22]بۆ
داكەندنی مرۆڤە كۆنەكە كە
بەگوێرەی ڕەفتاری پێشووتانە،
گەندەڵە بەهۆی ئارەزووە
ساختەكانی، [23]هەروەها بەهۆی
ڕۆحی پیرۆز مێشكتان تازە بكەنەوەو
[24]مروڤی نوێ لەبەر بكەن كە
لەشێوەی خودا دروستكراوە
لەڕاستودروستیو پاكوپیرۆزی
ڕاستەقینە.
[25]لەبەرئەوە واز لەدرۆ بهێنن، {با
هەر یەكە ڕاستگۆ بێ لەگەڵ
نزیكەكەی}، چونكە ئێمە ئەندامین
بۆ یەكتری. [26]{توورەبن بەلام گوناه
مەكەن}، بە توورەیی مەمێنەوە تا
ڕۆژئاوا دەبێ، [27]دەرفەت بە شەیتان
مەدەن. [28]ئەوەی جاران دز بووە،
بائیتر لەمەولا دزی نەكا، بەڵكو
لەجیاتی ئەوە بەدەستی كارێكی پاك
بكات، تا بەوەی هەیەتی یارمەتی
ئەوانە بدات كە پێویستیان بە
یارمەتییە.
[29]با ووشەی خراپ لە دەمتان
نەیەتە دەرەوە، بەڵكو باش بێت بۆ
بنیادنانو بەگوێرەی پێویست بێ، تا
بەرەكەت بدات بەوانەی دەیبیستن.
[30]خەفەت بەڕۆحی پیرۆزی خودا
مەدەن، ئەوەی پێی مۆركران بۆ
ڕۆژی ڕزگاری. [31]خۆتان
دووربخەنەوە لەتاڵی، ڕقوكینە،

تووڕەیی، هاوارکردن بەسەر
یەکتری، بوختانو هەموو دڵڕەشیەك.
32 زمان شیرین بن لەگەڵ یەکتری،
بەبەزەیی بن، لە یەکتری خۆش بن
هەروەك چۆن خودا بەهۆی مەسیح
لەئێوە خۆش بووە.

وەکو ڕۆڵەی ڕووناکی بژین

5
کەواتە لاسایی خودا بکەنەوە، وەك
ڕۆڵەی خۆشەویستی، 2 بە
خۆشەویستی هەڵسوکەوت بکەن،
وەك مەسیح چۆن ئێمەی
خۆشویستو لەپێناوی ئێمە خۆی
کرد بەقوربانی، ئەو قوربانییەی لای
خودا بۆنخۆشو پەسەندکراوە.
3 بەڵام داوێنپیسیو گڵاویو
چاوچنۆکی لەخوشكو برا
پیرۆزەکان ناوەشێتەوە، ئێوەش
لەنێوانتان با ئەو شتانە ناویشی نەبێ.
4 هەروەها قسەی ناشیرینو
سووكو هیچوپووچ شایانی
ئێوە نییە، بەڵکو باشترە بۆتان دەم
بەسوپاس بن، 5 بێگومان بن
لەوەی هەموو داوێنپیسو
گڵاو و چاوبرسییەك بتپەرستە،
میراتی نییە لەپادشاهێتی مەسیحو
خودا. 6 باکەس بەووشەی هیچوپووچ
هەڵتاننەخەڵەتێنێ، چونکە بەهۆی
ئەو شتانە تووڕەیی خودا بەسەر
ڕۆڵەکانی یاخیبوون دێت. 7 لەبەر
ئەوە لەگەڵ ئەو کەسانەدا بەشداری
هیچ شتێك مەکەن.
8 جاران ئێوەش تاریکی بوون،
بەڵام ئێستا ڕووناکین لەخوداوەند،
کەواتە وەك ڕۆڵەی ڕووناکی
هەڵسوکەوت بکەن- 9 چونکە
بەروبوومی ڕووناکی لەهەموو باشەو
دروستیو ڕاستیەك دایە - 10 هەوڵ
بدەن ڕەزامەندی خودا بدۆزنەوە. 11
بەشداری کاری هیچو پووچی
تاریکی مەکەن، بەڵکو ئاشکرای
بکەن. 12 ئەو کارانەی ئەوان بە نهێنی
دەیکەن، تەنانەت ناوهێنانی
شەرمەزارییە. 13 بەڵام هەموو شتێك
کە ئاشکرا کرا بەڕووناکی دەبینرێ،
14 چونکە هەر شتێك کە بینرا ئەوە
ڕووناکییە. بۆیە ووتویەتی:
(ئەی نووستو خەبەرت بێتەوە،
لەنێو مردووان هەستەوە،
تامەسیح بەسەرت
بدرەوشێتەوە.)
15 کەواتە بەووردی ئاگاتان
لەهەڵسوکەوتی خۆتان بێ، نەك وەك

خەڵکی نەفام، بەڵکو وەك مرۆڤی
دانا. [16]هیچ کاتێك بەفیڕۆ مەدەن،
چونکە زەمانە بەدکارە. [17]لەبەر ئەوە
نەفام مەبن، بەڵکو تێبگەن خواستی
خوداوەند چییە. [18]خۆتان بەمەی
سەرخۆش مەکەن، چونکە بەرەڵاڵیی
تیادایە، بەڵکو خۆتان بەرۆحی پیرۆز
پڕ بکەن، [19]لەگەڵ یەکتری
بەزەبوورو سروودو گۆرانی رۆحی
بدوێن، بەهەموو دڵتان گۆرانیو
ستران بۆ خوداوەند بڵێن، [20]هەموو
کاتێ سوپاسی خودای باوك بکەن بۆ
هەموو شتێك بەناوی عیسای
مەسیحی خوداوەند، [21]ملکەچی
یەکتری بن بەترسی عیسای مەسیح.

ژنو مێردەکان

[22]ئەی ئافرەتان ملکەچی
مێردەکانتان بن هەروەك بۆ
خوداوەند، [23]چۆن مەسیح سەری
کۆمەڵەی باوەڕدارانە کە لەشی
خۆیەتیو خۆی رزگارکەریەتی، ئاوا
پیاو سەری ژنە. [24]جا چۆن کۆمەڵی
باوەڕداران ملکەچ دەبێ بۆ مەسیح،
هەروەها با ژنانیش ملکەچ بن بۆ
مێردەکانیان لەهەموو شتێك.
[25]ئێوەش ئەی پیاوان، ژنەکانتان
خۆشبوێ هەروەك مەسیح چۆن
کۆمەڵەی باوەڕدارانی خۆشویستو
خۆیکرد بە قوربانی لەپێناوی. [26]تا
پیرۆزی بکاتو پاکیبکاتەوە
بەشووشتن بەئاو و بەووشە، [27]تا
کۆمەڵێکی شکۆدار بۆ خۆی ئامادە
بکات، بێ لەکەو لۆچو هەر شتێکی
وەك ئەوانە بێ، پاكو پیرۆزو بێ
کەموکوڕی بێ. [28]پێویستە لەسەر
پیاوان ژنی خۆیان خۆشبوێ، وەك
لەشی خۆیان خۆشدەوێ، ئەوەی
ژنەکەی خۆشبوێ خۆی
خۆشدەوێ. [29]هەرگیز هیچ کەسێك
ڕقی لە لەشی خۆی نابێتەوە، بەڵکو
خۆراکی دەداتێو بایەخی پێدەدات،
بە هەمان شێوە مەسیح بایەخ
بەکۆمەڵی باوەڕداران دەدات. [30]
چونکە ئێمە ئەندامی لەشی ئەوین، [31]
{لەبەرئەوە پیاو دایكو باوکی خۆی
بەجێدەهێڵێو لەگەڵ ژنەکەی
یەكدەگرێ، ئەوسا هەر دووکیان
دەبن بەیەك لەش.} [32]ئەمە نهێنیەکی
گەورەیە، ئەمە دەڵێم سەبارەت
بەپەیوەندی مەسیح بەکۆمەڵی
باوەڕداران. [33]لەبەرئەوە با هەر یەك
لەئێوە ژنەکەی وەك خۆی
خۆشبوێ، ژنیش دەبێ ڕێزی

مێردەكەی بگرێ.

دایكو باوكو منداڵ

6
ئەی منداڵان گوێڕایەڵی دایكو
باوكتان بن لەخوداوەند، چونكە ئەمە
ڕاستە. 2{ڕێزی دایكو باوكتان
بگرن}، ﴿ئەمە یەكەم ڕاسپاردەیە بە
بەڵێنەوەیە﴾، 3{تاوەكو چاكە بێتە
ڕێگاتو تەمەنت درێژ بێت لەسەر
ئەم زەویە.}
4ئێوەش ئەی باوكان، ڕقی
منداڵەكانتان هەڵمەستێنن، بەڵكو
بەخێویان بكەن بەپێی ڕاسپاردەو
تەمێكردنی خوداوەند.

كۆیلەو گەورەكانیان

5ئەی كۆیلەكان، گوێڕایەڵی
گەورەكانتان بن لەسەر ئەم زەویە
بەترسو لەرزو دڵسۆزییەوە، هەروەك
بۆ مەسیح بێت. 6خزمەت مەكەن
لەبەرچاو تا خەڵكی لێتان ڕازی بێ،
بەڵكو بەهەموو دڵتانەوە وەك
كۆیلەیەكی مەسیح بەخواستی خودا
كار بكەن. 7باخزمەتكردنتان
بەدڵسۆزی بێ وەك بۆ خوداوەندی
بكەن نەك بۆ خەڵكی. 8بزانن
خوداوەند پاداشتی هەموو كەسێك
دەداتەوە، كۆیلە بێت یاخود ئازاد
بەپێی كرداری چاكی.
9ئێوەش ئەی گەورەكان، بە
هەمان شێوە هەڵسوكەوت بكەن
لەگەڵ كۆیلەكانتان، لەهەڕەشەكردن
دووربكەون، بزانن گەورەی ئەوانو
ئێوە لەئاسمانە، ئەویش لایەنگیری
كەس ناكات.

چەكی تەواوی خودا

10لە كۆتاییدا بەهێزبن لە
خوداوەندو لە هێزە مەزنەكەی. 11
خۆتان چەكدار بكەن بەچەكی
تەواوی خودا، تا بتوانن بەرامبەر
پلانەكانی شەیتان خۆتان ڕاگرن. 12
چونكە زۆرانبازی ئێمە لەگەڵ
گۆشتو خوێن نییە، بەڵكو دژی
سەرۆكەكانو دەسەڵاتدارانی ڕۆحە
بەدكارەكانە، هەروەها دژی
فەرمانڕەوایانی تاریكی ئەم سەردەمەی

❖ سپەر: بە عەرەبی (درع)، پۆشاكێكە لەمیتاڵ دروست دەكرێ، جەنگاوەران بۆ خۆپاراستن لەكاتی شەڕدا لەبەری دەكەن.

جیهانە، دژی سەربازە ڕۆحیەکانی
شەیتانە لەئاسمان. [13]لەبەر ئەوە خۆتان
چەکدار بکەن بە چەکی تەواوی
خودا، هەتا لەڕۆژی بەدکار، بتوانن
دژی بوەستن، هەروەها دوای تەواو
بوونی هەموو شتێك، بچەسپێن. [14]
بۆیە چەسپاوبن. با ڕاستی پشتێن
بێت بەناو قەدتان، سپەری*
ڕاستودروستی بە سنگتانەوە بێت،
[15]هەروەها ئامادەبوونتان بۆ
بلاوکردنەوەی مزگێنی ئاشتی پێلاو
بێت لەپێتان، [16]لەسەرووی هەموو
ئەوانە، قەڵغانی باوەڕ هەڵگرن،
بەهۆیەوە هەموو تیرە گڕدارەکانی
شەیتان دەکوژێننەوە. [17]هەروەها
کلاوی ئاسنینی ڕزگاری لەسەرتان
بکەن، شمشێری ڕۆح هەڵگرن کە
ووشەی خودایە. [18]هەموو کاتێك
لەنوێژکردن بن بەرۆح، بۆ هەموو
نوێژکردنو پاڕانەوەیەك شەوارە
بگرنو هەر بەردەوامبن لەسەر
پاڕانەوەکەتان لەخودا لەپێناوی
خوشكو برا پیرۆزەکان.
[19]هەروەها بۆ منیش تاخودا
ووشەی گونجاوم بداتێ کاتی دەمم
دەکەمەوە، تابتوانم بێترس نهێنی
مزگێنی ڕابگەیێنم، [20]ئەوەی
لەپێناوی‌دا بالێوزم لەناو کۆتو
زنجیر، هەتا بەچاونەترسی ئاشکرای
بکەم، بەو شێوەیەی پێویستە لەسەرم
بدوێم.

سلاوی کۆتایی

[21]جا تا ئێوەش بزانن هەواڵم
چییەو خەریکی چیم، تیخیکۆس،
برای خۆشەویستمو خزمەتکاری
سەرراست لە خوداوەند، هەموو
شتێکتان پێ ڕادەگەیێنێ. [22]بەتایبەتی
ئەو دەنێرم بۆ لاتان تا هەواڵی ئێمەتان
بداتێو وورەتان بەرزبکاتەوە.
[23]با ئاشتی بۆ برایان بێت لەگەڵ
خۆشەویستی بەباوەڕ لەخودای
باوكو عیسای مەسیحی خوداوەند.
[24]بەرەکەت لەگەڵ هەموو ئەوانە
بێت، کە عیسای مەسیحی
خوداوەندیان خۆشدەوێت
بەخۆشەویستیەکی نەفەوتاو.

نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی فیلیپی

فیلیپی یەکێك بوو لەشارەکانی ولایەتی مەکدۆنییەی ڕۆمانی. یەکەم کۆمەڵەی باوەڕداران لەئەوروپا لەم شارە دامەزرا لەسەر دەستی پۆڵس.

ئەم نامەیەش لەکاتێکدا نووسرا کە پۆڵس زیندانی بوو لەڕۆما. تیایدا باسی یەکبوون لەمەسیح‌و ئەو خۆشییەی لەخوداوەند هەیە دەکات. ڕێگای باوەڕ بەمەسیح وەك ڕێگای شادی‌و بەختەوەری دەردەخات لەژێر هەر بارودۆخێك بێ، چونکە مەسیح بەتەنیا بەسە بۆ بەرەنگاربوونەوەی هەر بارودۆخێك. سروودی باوەڕی سەرکەوتوو و خۆشی پیرۆزە، پۆڵسی زیندانکراو لەپێناوی خوداوەند لەم نامەیە دووپاتی دەکاتەوە کە ئەو مەسیحی هەیەو مەسیحیش هەموو شتێکە لەلای ئەو. هەروەها هەوڵدەدا بەو ئەنجامە شکۆدارە بگات کە کۆتایی هەموو ئامانجەکانە، لەو کاتەشدا پاداشتی خۆی بەدەستدەهێنێ.

1

لەپۆڵس‌و تیمۆساوسی کۆیلەکانی
عیسای مەسیح، بۆ هەموو خوشك‌و
برایانی پیرۆز لەعیسای مەسیح
لەشاری فیلیپی، هەروەها بۆ
چاودێران‌و خزمەتکارانیش. 2با
بەرەکەت‌و ئاشتی خودای باوکمان‌و
عیسای مەسیحی خوداوەندتان لەگەڵ
بێ.

سوپاسی خوداو پاڕانەوە

3سوپاسی خودا دەکەم
هەرکاتێك یادتان بکەم، 4هەموو
کاتێك بەخۆشییەوە بۆ هەمووتان
دەپاڕێمەوە لای خودا، 5چونکە ئێوە
لەیەکەم ڕۆژەوە تا ئێستا بەشداریتان
کردووە لەمزگێنی. 6هەروەها دڵنیام
ئەو ئیشە چاکەی خودا لەئێوە
دەستی پێکردووە، بەردەوام دەبێت
لەتەواوکردنی هەتا ڕۆژی عیسای
مەسیح.
7ئەوەش مافی خۆمە گەر
واهەست بکەم سەبارەت بە
هەمووتان، چونکە ئێوەم لەدڵی خۆم
پاراستووە، هەمووتان لەگەڵم
بەشداری دەکەن لەبەرەکەت، گەر
ئێستا بێت بەم کۆت‌و زنجیرە
لەبەندیخانەدا، یاخود کاتێك بەرگری

لەمزگێنی دەکەمو دەیچەسپێنم. 8
خودا دەزانێت تا چ ڕادەیەك دڵم
ئارەزووی هەمووتان دەکات
بەهەستو سۆزی عیسای مەسیح.
9 لەخودا دەپاڕێمەوە
خۆشەویستیتان زیاترو زیاتر بکات بۆ
زانینو تێگەیشتنی تەواو، 10 تا ئەوەی
باشە هەڵبژێرن، هەروەها پاكو بێ
کەموکووڕی بن بۆ ڕۆژی مەسیح.
11 ژیانتان پڕبێت لەبەرووبوومی
ڕاستودروستی، ئەوەی عیسای
مەسیح دەیهێنێتە بەرهەم، بۆ شکۆو
ستایشی خودا.

لەلای من، ژیان مەسیحە

12 ئەی برایان، ئێستا دەمەوێ
بزانن ئەوەی بەسەرم هات بەڕاستی
مزگێنی بەرەو پێش برد، 13 تەنانەت
هەموو پاسەوانانی ئیمپراتۆرو هەموو
خەڵکی ئێرە، دەزانن من لەپێناوی
مەسیحدا بەندکراوم، 14 هەروەها
بەندکردنو کۆتو زنجیری من
وایکرد زۆربەی خوشكو برایان
پشت بەخوداوەند ببەستنو زۆر زیاتر
بە چاونەترسی سەبارەت بەووشەی
خودا بدوێن.
15 بێگومان هەندێکیان مزگێنی
مەسیح دەدەن تەنها لەبەر ناحەزیو
ڕقەبەرایەتی، بەڵام هەندێکیتریان
بەخواستێکی باش مزگێنی دەدەن. 16
هەروەها ئەوانەی خۆشەویستی پاڵیان
پێوە دەنێت مەسیح ڕابگەێنن، دەزانن
من خراومەتە بەندیخانەوە بەهۆی
بەرگریم لەمزگێنی. 17 ئەوانەی
ناحەزی پاڵیان پێوە دەنێت باسی
عیسا بکەن، بەبێ دڵسۆزی دەیکەن،
چونکە لەو باوەڕەدان بەمە
ناخۆشییەکی تر دەخەنە پاڵ ئەم
کۆتو زنجیرە. 18 ئیتر چی؟ گرنگ
ئەوەیە باسی مزگێنی مەسیح دەکرێ
ئیتر بە هەر شێوەیەك بێت بۆ
خۆدەرخستن بێت یاخود بە
دڵسۆزی بێت، بەمەش من دڵشادم.
بەڵێ پێویستە من دڵشاد بم، 19
چونکە من دەزانم بەهۆی
نوێژەکانتانو بەیارمەتی ڕۆحی
عیسای مەسیح ئەوەی بەسەرم هات
دەبێتە هۆی ڕزگار بوونم. 20 پەرۆشی
چاوەڕوانمو ئومێدم ئەوەیە، شەرمەزار
نەبم، بەڵکو بەووریەکی بەرزەوە
ئێستا وەك هەموو کاتێك مەسیح
لەلەشمدا ڕێزداربێ، گەر ئەمە بە
مردوویی بێت یاخود زیندوویی. 21
چونکە لەلای من، ژیان مەسیحە،

مردنیش قازانجە. 22بەڵام گەر ژیان
لەلەش بێ، مانای ئەوەیە بەرووبوومی
کردارەکانە بۆ من، لەگەڵ ئەوەشدا
نازانم کامیان هەڵبژێرم! 23چونکە
سەرسام ماوم لە نێوان ئەم دوو
بڕیارەدا، حەز دەکەم ئەم ژیانە بەجێ
بهێڵم تا بچمە لای مەسیح، ئەمەش
باشترە، 24بەڵام مانەوەم لە لەش
پێویستترە بۆتان، 25دڵنیام لەمە بۆیە
دەزانم دەبێ لەناوتان بمێنمەوەو
لەگەڵ هەمووتان بەردەوام بم،
لەپێناوی دڵخۆشیو پێشکەوتنتان
لەباوەڕ، 26تا جارێکی تر هاتم بۆ
لاتان، بەهۆی من شانازیتان زیاد
بکات بەعیسای مەسیح.
27ئەوەی گرنگە ئەوەیە ئێوە بە
شێوەیەك بژین شایستەی مزگێنی
مەسیح بێ، تا کاتێ هاتمو ئێوەم بینی
یاخود لەناوتان نەبووم، هەواڵتان
ببیستمو بزانم ئێوە لەیەك ڕۆح
چەسپاونو بەیەك مێشك تێدەکۆشن
لەپێناوی باوەڕی مزگێنی، 28بێ
ئەوەی بترسن لەوانەی
بەربەرەکانیتان دەکەن. چونکە ئەوە
نیشانەی لەناوچوونە بۆیانو ڕزگاریە
بۆ ئێوە، ئەمەش لەخوداوەیە. 29
خودا لەبەر مەسیح تەنها باوەڕهێنان
بە ئەوی پێنەبەخشیون، بەڵکو
چەشتنی ئازاریش لەپێناوی ئەو. 30
جا کۆشش بکەن بۆ هەمان ململانێ
کە لەپێشا بینیوتانە، ئەوەی ئێستاش
دەیبیستن لەمن.

نموونەی ڕۆح سووکی عیسا

2

گەر هاندانێك هەبێت لەمەسیحدا،
یاخود بزوێنەرێك هەبێ
لەخۆشەویستی، یابەشداری کردنێك
هەبێ لەڕۆح، یاهەستو سۆزو
خۆشەویستی، 2کەواتە خۆشیەکەم
تەواوکەن بەوەی یەك بیروڕاو
خۆشەویستیتان هەبێ، یەك دڵو یەك
مەبەستتان هەبێ. 3هیچ شتێك بە
مەبەستی خۆپەرستیو خۆهەڵکێشان
مەکەن، بەڵکو ڕۆح سووك بن بە
شێوەیەك خەڵکی کە بە باشتر بزانن
لەخۆتان. 4تەنها بایەخ بە
بەرژەوەندی تایبەتی خۆتان مەدەن،
بەڵکو بایەخ بە بەرژەوەندی خەڵکی
تریش بدەن.
5ئەم بیروڕایەتان تیادا بێ، ئەوەی
لە عیسای مەسیح دایە:
6ئەوەی لەشێوەی خودا بوو،
نەیویست یەکسانیەکەی لەگەڵ خودا

بکات بەدەسکەوتێك بۆ خۆی،
7 بەڵکو خۆی کردە هیچو
شێوەی کۆیلەی وەرگرت،
وەکو مرۆڤی لێهات،
8 هەروەها لەگەڵ ئەوەی ئەو لەشێوەی
مرۆڤ بینرا،
خۆی نزم کردەوەو
ملکەچ بوو تا مردن،
مردن لەسەر خاچ.
9 بۆیە خودا بەرزی کردەوەو
ناوێکی دایە کە لەسەرووی هەموو ناوێکە،
10 تاکو بۆ ناوی ئەو هەمووان چۆك دابدەن،
لە ئاسمانو سەر زەویو ژێر زەویش،
11 هەروەها تا هەموو زمانێك دان
بنێت کە عیسای مەسیح خوداوەندە،
بۆ شکۆمەندی خودای باوك.

ڕۆڵەکانی خودا بێکەموکوڕین

12 جا ئەی خۆشەویستانم، چۆن
گشت کات گوێڕایەڵ بوون هەر
وابن، نەك هەر ئەم کاتەی لێرەم،
بەڵکو زیاتریش دوای من، بۆ
ڕزگاربوونتان بەترسو لەرزەوە کار
بکەن، 13 چونکە خودا خۆی لەئێوە
کار دەکات تا ئارەزووی
کارکردنتان پێببەخشێ بۆ
ڕەزامەندی خۆی.
14 هەموو شتێك بکەن بێ
بۆڵەبۆڵو شەڕەقسە، 15 تا
بێکەموکوڕیو پاکبن، ڕۆڵەکانی
خودا بێ لەکەن لەناو نەوەیەکی
خراپو چەوتو خواردا، ئێوە
لەنێوان ئەواندا وەك ڕووناکی
جیهان دەدرەوشێنەوە. 16 دەست
بەووشەی ژیانەوە بگرن، تا لەڕۆژی
مەسیح شانازی بکەم بەوەی
بەخۆڕایی تێنەکۆشاومو بێسوود
ماندوونەبووم. 17 گەر بمرمو خوێنم
بەسەر قوربانی باوەڕتان بڕژێ، ئەوا
لەگەڵتان دڵشادو دڵخۆشم. 18
کەواتە ئێوەش پێویستە لەگەڵم
دڵشادو دڵخۆش بن.

تیمۆساوسو ئەپفرۆدیتۆس

19 هیوادارم لەعیسای خوداوەند
بتوانم بەم زووانە تیمۆساوس بنێرم بۆ
لاتان، تا هەواڵتان بزانمو پێی
دڵخۆش بم. 20 جگە لەو کەسیترم
نییە وا بەدڵسۆزی بایەختان پێبدات،
21 چونکە هەموو ئەوانیتر بەدوای

کاروباری تایبەتی خۆیان دەگەڕێن،
نەك هی عیسای مەسیح. 22ئێوە
لەشارەزایی تیمۆساوس ئاگادارن،
وەك کوڕێك لەگەڵ باوکی لەگەڵم
کاریکردووە لەمزگێنی. 23ئەو
دەنێرم بۆ لاتان، هەر کاتێك لێرە
چارەنووسم دەربکەوێ. 24دڵنیام
لەخوداوەند کە خۆشم بەم نزیکانە
دێم بۆ لاتان.
25بەڵام بەپێویستم زانی لەپێشا
ئەپفرۆدیتۆس بنێرمەوە بۆ لاتان،
کە برامەو لەگەڵم ئیشکەرو
سەربازە، ئەوەی نێرراوی ئێوەیە
بۆ جێبەجێ کردنی پێویستیەکانم. 26
ئەو بیری هەمووتان دەکاتو دڵتەنگە
چونکە هەواڵی نەساغی ئەوتان
بیستووە. 27بەراستی زۆر نەساغ
بوو، هەتا خەریك بوو بمرێت، بەڵام
خودا بەزەیی پیاهاتەوە، هەروەها بە
منیش، تا خەفەت بەدوای خەفەتم
بەسەرنەیەت. 28بەمەش وای
لێکردم خێرا بینێرمەوە بۆ لاتان، بۆ
ئەوەی دڵشادبن کاتێك بینیتان،
منیش خەفەتم کەمبێتەوە. 29کەواتە
بەدڵشادیەوە لەخوداوەند پێشوازی
لێبکەن، هەروەها ئەوانەی وەك
ئەون ڕێزیان لێبگرن. 30چونکە
لەپێناوی ئیشی مەسیح ژیانی خۆی
خستە مەترسیەوەو خەریك بوو
بمرێت، تا ئەو خزمەتە تەواو بکات
ئەوەی ئێوە بۆ من دەیکەن.

بێتاوان بوون بەهۆی باوەڕ

3
لە کۆتاییدا، ئەی برایان، دڵشادبن
بەخوداوەند، لای من نووسینەوەی
ئەم شتانە کارێکی گران نییە چونکە
دڵنیایی ئێوەی تیایە.
2چاوبڕنە سەگەکان، چاوبڕنە
بەدکاران، چاوبڕنە ئەوانەی لەش
دەبڕنەوە. 3ئێمەین خەتەنەکراوی
ڕاستەقینە، چونکە خودا بەڕۆح
دەپەرستینو شکۆمەندیمان لەعیسای
مەسیحەوەیە، پشت بەلەش نابەستین،
4هەرچەندە من هۆم هەیە تا پشت بە
لەش ببەستم.
گەر یەکێك لەو باوەڕە بێت
هۆی هەیە پشت بە لەش ببەستێ،
یەکەمجار مافی منە ئەوە بکەم: 5
کاتێك تەمەنم هەشت ڕۆژ بووە
خەتەنەکراوم، بە نەوە ئیسرائیلی
بووم، لەتیرەی بینیامین، عیبرانی*
کوڕی عیبرانی. هەروەها بەپێی
شەریعەت فەریسی بووم، 6لەبارەی

دڵگەرمی چەوسێنەری کۆمەڵەی
باوەڕداران بووم، لەڕاستودروستی
بەپێی شەریعەت بێکەموکوڕی بووم.

7بەڵام ئەم شتانەی من بە قازانجم
دادەنا، ئێستا لەلای من زیانە
لەپێناوی مەسیح. 8بەڵکو لەمەش
زیاتر، ئەو شتانە هەمووی زیانە لای
من گەر بەراورد بکرێت لەگەڵ
مەزنی بێسنووری ناسینی عیسای
مەسیحی خوداوەندم، ئەوەی
لەپێناویدا هەموو شتێکم
لەکیسچوو، جا ئەم شتانە هەمووی
بە زبڵ دادەنێم، بۆ ئەوەی مەسیح
بەدەست بهێنمو 9خۆم لەمەسیح
بدۆزمەوەو ڕاستودروست بم، نەك
بەشەریعەت، بەڵکو بەهۆی باوەڕ
بەعیسای مەسیح، چونکە بێتاوان
بوون لای خودا پشت بەباوەڕ
دەبەستێت. 10ئەوەی مەبەستی منە
ناسینی مەسیحو هێزی
هەستانەوەیەتی، هەروەها بەشداری
بکەم لەئازاری، وەك ئەو بم
لەمردنی، 11تاکو گەر بێ بگەم
بەئاستی هەستانەوەی لەنێو مردووان.

کۆششکردن بەدوای ئامانج

12من نالێم ئەم شتانەم هەموو
بەدەستهێناوە یاخود گەیشتوومە
تەواوی، بەڵکو هەر چییەکم لەتوانا
هەیە دەیکەم تا بیکەم بەهی خۆم،
ئەوەی مەسیح لەپێناویدا منی
کردووە بەهی خۆی. 13ئەی برایان،
جاری وایدانانێم گەیشتوومە ئامانج،
بەڵام تەنها یەك شت دەکەم، ئەویش
ئەوەیە، ئەوەی بەسەرچووە لەیادی
دەکەم، دەڕۆم بەرەو ئەوەی
لەپێشمە. 14من بەرەو ئامانج هەوڵ
دەدەم، بەرەو پاداشتی بانگەوازی
بەرزی خودا کە لەعیسای مەسیحە.
15با وا بیربکەینەوە ئێمە
پێگەیشتووین، گەر ئێوەش لەخاڵێك
یان لەبیروڕایەك هەمان بیروڕای منتان
نەبوو، ئەوا خودا بۆتان ئاشکرا
دەکات. 16جا ئەوەی پێی گەیشتووین
با بەدڵسۆزی دەستی پێوە بگرین.
17ئەی برایان بەیەکەوە لاسایی
من بکەنەوەو تەماشای ئەوانە بکەن
کە وەك نموونەی من دەژین. 18زۆر
پێموتون، ئێستاش بەگریانەوە پێتان
دەڵێم، زۆر کەس هەن ژیانیان
بەشێوەیەکە وەك دوژمن وایە بۆ
خاچی مەسیح. 19ئەوانە پاشەڕۆژیان

لەناوچوونە، چونکە سکیان
دەپەرستن‌و شکۆمەندیان جێی
شەرمەزارییە، هەموو بیرو هۆشیان
لەسەر شتی جیهانیە. 20بەڵام ئێمە
وولاتمان لەئاسمانە، لەوێ
بەئارەزووەوە چاوەڕێی هاتنەوەی
ڕزگارکەر، عیسای مەسیحی
خوداوەندی تیادا دەکەین، 21ئینجا
ئەو لەشی بێ‌نرخمان دەگۆڕێت بۆ
شێوەی لەشی شکۆداری خۆی،
بەهێزی خۆی کە توانای هەیە
زاڵبێت بەسەر هەموو شتێك.

دڵشادبن بەخوداوەند

4

لەبەرئەوە برایانی خۆشەویست، ئەی
ئەوانەی زۆر بیرتان دەکەم، ئێوە
خۆشی‌و تاجی سەری منن، با
باوەڕتان چەسپاو بێت بەخوداوەند.
2لەخوشکان ئەفودیەو سینتخی
دەپاڕێمەوە، لەگەڵ یەکتری
ڕێك‌بکەون لەخوداوەند. 3تۆش ئەی
هاوڕێی دڵسۆزم، داوات لێ‌دەکەم
یارمەتی ئەو دوو ئافرەتە بدەیت،
چونکە هەر دووکیان لەگەڵم
لەمزگێنی تێکۆشاون، ئەوان لەگەڵ
ئەکلیمندوس‌و ئەوانەی لەگەڵم ئیش
دەکەن ناویان لەپەرتووکی ژیان
نووسراوە.
4هەمیشە دڵشادبن بەخوداوەند،
جارێکی‌تر پێتان دەڵێم، دڵشادبن. 5با
ڕووخۆشیتان دیار بێت لای هەموو
خەڵك. هاتنەوەی خوداوەند نزیکە.
6دەربارەی هیچ شتێك دڵەڕاوکێ
نەتانگرێ، بەڵکو لەهەموو شتێك
داواکاریەکانتان پێشکەشی خودا
بکەن بە نوێژو پاڕانەوەو سوپاس. 7
ئاشتی خودا، ئەوەی بەرزترە
لەسنووری بیری مرۆڤ، دڵو بیرتان
دەپارێزێت لەعیسای مەسیح.
8ئەی برایان لەکۆتاییدا پێتان
دەڵێم: ئەو شتانەی ڕاست‌و ڕێزدارە،
دادپەروەرو پاکە، مایەی
خۆشەویستیەو پەسەندکراوە،
ناوبانگی بە چاکە دەرکردووە،
ڕەوشت بەرزو شایانی ستایشە،
بیری لێ‌بکەنەوە. 9بەشێوەیەك
هەڵس‌وکەوت بکەن هەروەك لەمن
فێربوون‌و وەرتانگرت‌و بیستتان‌و
بینیتان، ئینجا خودای ئاشتی
لەگەڵتان دەبێت.

سوپاس بۆ بەخشینتان

10من زۆر دڵشادم بەخوداوەند،

کەوا ئێستا ئێوە دوای ماوەیەکی
دوورو درێژ سەرلەنوێ بایەخم
پێدەدەن، بەڵێ لە ڕابوردووشدا ئێوە
ئەم بایەخ پێدانەتان هەر هەبووە،
بەڵام ئەو هەلەتان بۆ ڕێك نەکەوتووە.
[11]من ئەمە نالێم تا دەریخەم
لێقەوماوم، چونکە فێربووم بە
هەموو بارودۆخێکی ژیانم ڕازی بم.
[12]من دەزانم چۆن لە هەبوونیو
نەبوونیدا بژیم، هەموو بارودۆخێکم
تاقی کردۆتەوە، لەتێریو برسێتیدا،
[13]توانام هەیە هەموو شتێك بەهۆی
مەسیح بکەم، ئەوەی بەهێزم دەکات.
[14]لەگەڵ ئەوەشدا کارێکی
چاکتان کردووە کە بەشداری
تەنگانەم دەکەن. [15]ئەی باوەڕدارانی
فیلیپی ئێوەش دەزانن،
لەسەرەتای کارم کە
بلاوکردنەوەی مزگێنی بوو، لەو
کاتەی لەناوچەی مەکدۆنیاوە
دەرچووم، هیچ کۆمەڵێکی باوەڕدار
بەشداری جێبەجێکردنی
پێویستیەکانی نەکردووم جگە لەئێوە.
[16]تەنانەت کاتێك لەشاری
تەسالۆنیکی بووم، ئەوەی پێویستم
پێی بوو چەند جارێك بۆتان ناردم.
[17]مەبەستی من داواکردنی بەخشین
نییە جارێکیتر، بەڵکو داواکردنی
بەرووبوومی زیاترە بۆ تۆمارکردن
لەلای خودا. [18]هەموو ئەو شتانەی
ئەپفرۆدیتۆس لای ئێوە بۆی هێنام
پێم گەیشت، ئێستا هەرچیەکم
پێویستە هەمە، بەڵکو لەمەش زیاتر،
دیاریەکانی ئێوە قوربانییە دڵی خودا
خۆش دەکاتو لای ئەو بۆنخۆشو
پەسەندکراون. [19]خودا لە سامانی
بێئەندازەی خۆی، بەهۆی
شکۆمەندی عیسای مەسیح هەموو
پێویستیەکانتان دابین دەکات.
[20]شکۆ و مەزنی بۆ خودای
باوکمانە تاهەتایە. ئامین.

سلاوی کۆتایی

[21]سلاو بکەن لەهەموو خوشكو
برایانی پیرۆز لەعیسای مەسیح.
هەموو ئەو برایانەی لەگەڵمدان
سلاوتان لێدەکەن. [22]ئەو خوشكو
برا پیرۆزانەی لێرەن سلاوتان
لێدەکەن، بەتایبەتی ئەوانەی
دەستو پێوەندی قەیسەرن.
[23]بابەرەکەتی عیسای مەسیحی
خوداوەند لەگەڵ ڕۆحتان بێت.

نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی کۆلۆسی

کۆلۆسی شارێك بوو لەئاسیای بچووك، دەکەوتە ڕۆژهەڵاتی شاری ئەفەسۆس. پۆڵس ئەم نامەیەی بۆ کۆمەڵەی باوەڕدارانی کۆلۆسی نووسی، کاتێ بیستی لەوێ هەندێ کەس بیروڕای سەیر بڵاودەکەنەوە، ئەو بیروڕایانەش بەکورتی ئەوەیە: ناسینی خوداو ڕزگاری تەواو لەفریشتە پەرستن‌و خۆبرسی‌و تینووکردن‌و گرنگی‌دان بەهەندێ بابەتی شەریعەتی جوولەکە.

پۆڵسیش سەبارەت بەو شتانە دەڵێ مەسیح توانای ڕزگاری بەخشینی تەواوی هەیەو ئەو بیروڕاو بابەتانە مرۆڤ لەڕزگاربوون دوور دەخەنەوە. چونکە جیهان بەهۆی مەسیح دروستکراوە هەروەها بەهۆی ئەو جیهان لەگەڵ خودا ئاشتبووەوە، هەروەها خودا بە هەموو خودایەتی خۆی لە لەشی مەسیح نیشتەجێ بووە، مرۆڤیش بە ئەو پڕ دەبێ لەژیان.

1

لەپۆڵس نێرراوی عیسای مەسیح
لەسەر خواستی خودا، هەروەها
لەتیمۆساوسی برامانەوە، 2بۆ
خوشك‌و برایانی پیرۆزو سەرڕاست
لەشاری کۆلۆسی، با بەرەکەت‌و
ئاشتی خودای باوکتان لەگەڵ بێ.

سوپاس‌و نوێژکردن

3ئێمە هەر کاتێك نوێژ دەکەین
بۆتان، هەمیشە سوپاسی خودای
باوکی عیسای مەسیحی
خوداوەندمان دەکەین، 4چونکە
هەواڵی باوەڕتان بە عیسای مەسیح
پەیمان گەیشت لەگەڵ ئەو
خۆشەویستیەی هەتانە بەرامبەر هەموو
خوشك‌و برایانی پیرۆز، 5لەپێناوی
ئەو هیوایەی خودا ئامادەی کردووە
بۆتان لەئاسمان، ئەو هیوایەی لەپێشا
لەووشەی ڕاستیتان بیست، واتە
مزگێنی. 6ئەو مزگێنییەی بەرهەم
دەهێنێت‌و بڵاودەبێتەوە لەهەموو
جیهان، هەروەك چۆن بەرهەمی هێناو
بڵاوبووەوە لەنێواتان لەو ڕۆژەی
بەڕاستی بەرەکەتی خوداتان
بیستووەو ناسیووتانە. 7هەروەك
لەئەپفراسی بەندەی هاوڕێی
خۆشەویست فێربوون، ئەو

خزمەتکارێکی سەرڕاستی مەسیحە لەپێناوی ئێمە. 8هەر ئەویش بوو بۆی باس کردین سەبارەت بەو خۆشەویستیەی ڕۆح پێی بەخشیون.

9لەبەر ئەوە لەو ڕۆژەوەی ئەممان بیستووە، بێ‌ڕاوەستان نوێژتان بۆ دەکەین، داوا لەخودا دەکەین دانایی‌و تێگەیشتنی ڕۆحیتان بداتێ، تا خواستی ئەو بەتەواوی بزانن. 10هەتا بەشێوەیەك هەڵسوکەوت بکەن لەژیان شایانی خوداوەند بێت‌و بەتەواوی جێگای ڕەزامەندی ئەو بێت، بۆ ئەوەی بەرهەم‌بهێنن لەهەموو کارێکی چاك‌و پێ‌بگەن لەناسینی خودا، 11هەروەها بۆ ئەوەی بەهێزتان بکات بەهەموو هێزێك بەگوێرەی توانای شکۆداری خۆی، تا خۆتان ڕاگرن لەئاست هەموو شتێك‌و ئارام بگرن، بەخۆشیەوە 12سوپاسی باوك بکەن، ئەوەی ئێوەی ئامادەکردووە بۆ بەشداری‌کردنی میراتی خوشك‌و برایانی پیرۆز لەڕووناکی. 13هەر ئەوە ئێمەی ڕزگارکردووە لەدەسەڵاتی تاریکی‌و ئێمەی گواستەوە بۆ پادشاهێتی ڕۆڵەی خۆشەویستی. 14ئەوەی بەخوێنی خۆی ئێمەی کڕیەوە لەکۆیلەیەتی گوناه، ئەویش بە لێخۆش‌بوونی گوناه.

عیسا وێنەی خودای نەبینراوە

15عیسا وێنەی خودای نەبینراوە، نۆبەرەی هەموو بوونەوەرانە. 16هەر بەویش هەموو شتێك دروست بووە، ئەوەی لەئاسمان‌و لەسەر زەوییە، ئەوەی دەبینرێ‌و نابینرێ، خاوەن تەخت‌و تاج یان سەرۆك‌و دەسەڵاتدار، خودا هەمووی بەعیساو بۆ عیسا دروست‌کرد. 17ئەو پێش هەموو شتێك بووەو هەر لەئەویشدا هەموو شتێك دەبێت. 18ئەو سەری لەشە، واتە سەری کۆمەڵەی باوەڕداران، سەرەتاو نۆبەرەی زیندووبوونەوەی دوای مردنە، تا لەسەرووی هەموو شتێك بێت. 19چونکە خودا حەزی کرد بەهەموو پڕی خۆی لەئەودا بەرجەستە بێ. 20تا بەهۆی ئەو ئاشت‌بێتەوە لەگەڵ هەموو ئەوانەی لەسەر زەوی‌و لەئاسماندایە، بە خوێن‌ڕشتنی ئەویش لەسەر خاچ ئاشتی هاتەدی.

21ئێوە جاران بەهۆی کرداری خراپتان نامۆ و دوژمن بوون

لەبیرکردنەوە، 22 بەڵام ئێستا
ئاشتی کردنەوە بەمردنی، بەلەشی
مرۆڤانەی خۆی، تا ئێوە بە
پاکوپیرۆزیو بێ کەموکوڕیو
بێ گلەیی بێنە بەردەمی. 23 بەمەرجێك
بەردەوامبن لەسەر باوەڕتان،
باوەڕێکی چەسپاو و ڕەگ
داکوتراوتان هەبێ، لانەدەن لەهیوای
ئەو مزگێنییەی بیستتانو هەموو
بوونەوەرانی ژێر ئاسمان پێی
ڕاگەیەنرا، خۆشمبووم بەخزمەتکار
بۆی.

تێکۆشانی پۆڵس بۆ باوەڕداران

24 من ئێستا دڵشادم بەو ئازارەی
لەپێناوتان دەیچێژم، چونکە لەلەشی
خۆمدا کەموکوڕی تەنگانەی مەسیح
تەواو دەکەم، لەپێناوی لەشی ئەو کە
کۆمەڵەی باوەڕدارانە، 25 ئەوەی من
بووم بە خزمەتکار بۆی، لەسەر
خواستی خودا بەمن دراوە
لەپێناوتان، تا ووشەی خوداتان بە
تەواوی پێبناسێنم، 26 ئەم نهێنیەش
لای نەوەکانی ڕابردوو شاراوە بوو،
بەڵام ئێستا خودا دەریخست بۆ
خوشكو برا پیرۆزەکان. 27 ئەوانەی
خودا خۆی ویستی دەوڵەمەندی
شکۆداری ئەم نهێنییە بۆ هەموو
میللەتان دەربخات، ئەوەیە مەسیح
لەناوتاندایە، هیوای شکۆمەندییە.
28 ئەوەی بانگەوازی پێدەدەین،
هەموو مرۆڤێکی پێ ئاگادار
دەکەینەوە، هەروەها هەموو مرۆڤێکی
پێ فێر دەکەین بەهەموو ژیرییەوە،
تاهەموو مرۆڤێك لەمەسیحدا
بەتەواوی ئامادە بکەین.
29 لەپێناوی ئەمە منیش ماندوو
دەبمو تێدەکۆشم بەهەموو توانایەك،
ئەوەی بەهێز لەمندا کار دەکات.

2

دەمەوێ بزانن من چەند تێدەکۆشم
لەپێناوتانو لەپێناوی ئەوانەی
لەشاری لاودکیەن، هەروەها ئەوانەی
منیان ڕووبەڕوو نەبینیوە، 2 تاوەکو
وورەیان بەرزبێتەوە، یەكبگرن بە
خۆشەویستیو داناییو تێگەیشتنی
تەواویان هەبێت بۆ ناسینی نهێنی
خودا کە مەسیحە، 3 ئەوەی هەموو
گەنجینەی داناییو زانستی تیادا
شارراوەتەوە.
4 ئەمەتان پێدەڵێم تا کەس بە
قسەی درەوشاوە هەڵتان نەخەڵەتێنێ.
5 هەرچەندە بە لەش لەناوتان نیم،

بەڵام بە ڕۆح لەگەڵتانم، دڵشاد دەبم
کاتێ باوەڕی چەسپاو و تەواوتان
بەعیسای مەسیح ببینم.

تێرو پڕی مەسیح

[6]جا چۆن عیسای مەسیحتان
قەبووڵ کرد وەك خوداوەندی
خۆتان، لەئەویش بژین، [7]با ڕەگتان
لەئەو پنج داکوتێ، باوەڕتان بەهێزو
چەسپاو بێت بەو شێوەیەی فێربوون،
هەمیشە دەم بەسوپاس‌بن.
[8]ئاگاداربن کەس نەتانخاتە داوی
فەلسەفەو چەواشەی بە خۆڕایی،
ئەوەی لەسەر خووڕەوشتی خەڵکیو
یاسای سەرەکی ئەم گەردوونە
وەستاوە نەك لەسەر مەسیح. [9]چونکە
خودا بە هەموو پڕی خۆی لە لەشی
مەسیح نیشتەجێ بووە، [10]ئێوەش بە
ئەو پڕ دەبن لەژیان، ئەوەی سەری
هەموو پێشەواو حوکمڕانێکە. [11]
لەعیساوە خەتەنەیەك کراون
بەدەست نەکراوە، بەڵکو بەداماڵینی
سروشتی گوناهبار بە خەتەنەکردنی
مەسیح. [12]کاتێ لەئاوهەڵکێشران
بەناوی عیسا، ئەوا لەگەڵ ئەو
نێژرانو لەگەڵی زیندووبوونەوە،
چونکە باوەڕتان بەکرداری خودا
کرد کە لەناو مردووان زیندووی
کردەوە.
[13]ئێوە بەهۆی گوناەو بەهۆی
خەتەنە نەکردنی لەشی گوناهبارتان
مردبوون، بەڵام خودا لەگەڵ عیسا
زیندووی‌کردنەوەو لەهەموو
گوناهتان خۆش بوو. [14]ئەو
شکاتنامەیەی لەسەرمان
نووسرابوو، ئەوەی دژی ئێمە
بوو، عیسا سڕییەوەو بەخاچەوە
بزمارکوتی کرد. [15]سەرۆكو
حوکمڕانەکانی چەك‌کردو کردنی
بەپەند، لەخۆپیشاندانە
سەرکەوتووەکەی وەك دیل
ڕاپێچی‌کردن.
[16]باکەس حوکمی خواردنو
خواردنەوەو جۆری هەڵسوکەوتی
جەژنو سەری مانگانو شەممانتان
بەسەر نەدات. [17]ئەمانە هەمووی
سێبەری داهاتوون، بەڵام ڕاستیەکەی
تەنها لای مەسیحە. [18]باکەس مافتان
لێداگیر نەکات بەوەی داوای
ساکاریو پەرستنی فریشتەکانتان
لێبکات، بەو بینینانەی خۆی دەیبینێ،
خۆی بە زل دەزانێ بەخەیاڵە مرۆڤانیە
پووچەکانی. [19]بێ‌ئەوەی بایەخ بدات
بە سەر، ئەوەی هەموو لەش

خواردنی لیّوەردەگریّو دەیەبەستیّت بە هەموو جومگەو پارچەکانی لەشەوە، تا نەشونما بکات بەو شێوەیەی خودا دەیەویّ.

20گەر ئێوە مردوون لەگەڵ مەسیح سەبارەت بەیاسا سەرەکیەکانی ئەم جیهانە، کەواتە بۆچی وا دەژین هەروەك سەربەم جیهانە بن؟ بۆچی ملکەچ دەکەن بۆ ئەم ڕاسپاردانە: 21(مەیگرە! تامی مەکە! دەستی لیّمەدە!)؟ 22ئەم ڕاسپاردانە هەموویان شتێکن بە بەکارهێنان لەناودەچن، چونکە بەگوێرەی فێرکردنەکانو ڕاسپاردەکانی مرۆڤن. 23بەڕواڵەت دانایی دەردەخات، چونکە پەرستنێکی تایبەتیو ملکەچیو توندوتیژی تیادایە سەبارەت بەلەش. بەلاّم نرخێکی وای نییە لەدامرکاندنی ئارەزوو و داواکاری لەش.

باوەڕدارو مەسیح

3

گەر ئێوە لەگەڵ مەسیح هەستاونەتەوە، هەوڵبدەن بۆ کاروباری ئاسمانی، مەسیح لەویّ لەلای دەستە ڕاستی خودا دانیشتووە. 2بایەخ بەکاروباری ئاسمانی بدەن، نەك بەکاروباری سەر زەوی، 3چونکە ئێوە مردن، هەروەها ژیانتان شارراوەتەوە لەگەڵ مەسیح لای خودا. 4کاتیّ عیسا ئەوەی ژیانتانە دەرکەوت، ئەوسا ئێوەش بەشکۆمەندی لەگەڵی دەردەکەون.

5کەواتە دەبیّ هەرچی شتی ئەم جیهانە هەیە تیاتان بیمرێنن وەك: داوێنپیسی، گڵاوی، ئارەزووی خراپ، خواستی بەد، چاوبرسێتی، ئەمانە جۆرێکن لە بت پەرستی، 6چونکە بەهۆی ئەو شتانەوە تووڕەیی خودا دێتەخوارەوە. 7هەروەها ئێوەش جاران وا دەژیان. 8بەلاّم ئێستا هەموو ئەوانە فڕیّبدەن: تووڕەیی، ڕقوکینە، بوختان، قسەی ناشیرین، 9درۆ مەکەن لەگەڵ یەکتری، چونکە مرۆڤە کۆنەکەو هەموو کردارەکانیتان داکەندووەو 10مرۆڤێکی نوێتان لەبەرکردوە، ئەوەی لەنویّبوونەوەیە لەناسین بەپێی وێنەی دروستکەری. 11جوولەکەو یۆنانی، خەتەنەکراو و خەتەنەنەکراو، بەربەریو سکیسی، کۆیلەو ئازاد نییە، بەڵکو مەسیح خۆی هەموو شتێکەو لەهەموو شتێکدایە.

باوەڕدارو کۆمەڵە

[12]ئـــــــێوەی پیرۆزکــــــــراو،
خۆشەویســت، هەڵــبژێرراو لەلایــەن
خــودا :بــەزەیی، زمــانشیرینی، ڕۆح
سووکی، ساکاری، ئارام گرتن لەبەر
بکەن. [13]لەیەکتری قەبووڵ بکەن، لە
یــەکتر خــۆشبــن، گــەر یەکێکــتان
شـکاتی دژی ئەوی‌کـە هەبوو، دەبێ
لییێ خۆشبێت هەروەك مەسیح لێتان
خــۆش بــووە. [14]بــەڵام لەســەرووی
ئەمانــە هــەموو بــەرگی خۆشەویستی
لەبــەر بکــەن، چــونکە هەموو شتێك
بەتەواوی بەیەکەوە دەبەستێت.
[15]بــا ئاشتی مەسیح دەستبگرێ
بەســەر دڵــتان، ئــەوەی ئــێوەی بــۆ
بــانگکــراوە تــا بــبن بــە یەك لەش،
هەروەها دەم بەسوپاسبن.
[16]بــــــا ووشـــــــەی مەســـــــیح
بەدەوڵەمــەندی لــەدڵتان جێگیر بێت،
یەکتری فێر بکەنو ڕێنیشانی یەکتری
بــدەن بــە هــەموو دانایــیەوە، زەبوورو
سروودو گۆرانی ڕۆحی بڵێن، بەناخی
دڵ سوپاســی خــودا بکــەن. [17]هــەر
شــتێك دەڵــێنو دەیکــەن بــا بــەناوی
عیســای خوداوەنــد بێــت، بــەئــەو
سوپاسی خودای باوك بکەن.

باوەڕدارو خێزان

[18]ئـەی ئافرەتان ملکەچ بکەن بۆ
مێردەکانــتان، بــەشــێوەیەك لێوەشاوە
بێت لەخوداوەند.
[19]ئـــەی پـــیاوان، ژنەکانـــتان
خۆشبوێ، لەگەڵیان ڕەقمەبن.
[20]ئــەی مــندالان، گوێــڕایەڵی
دایــكو بــاوکــتان بــن لــەهــەموو
شـــتێك، چـــونکە ئەمـــە مایـــەی
ڕەزامەندی خوداوەندە.
[21]ئــەی باوکــان، منداڵەکانــتان
تـــوورە مەکـــەن، تـــا ترســـنۆكو
سەرنەکەوتوو دەرنەچن.

باوەڕدار لە کارکردن

[22]ئـەی کۆیلــەکان، لــەهــەموو
شتێك ملکەچی گەورەکانتان بن لەم
جیهانە، بەدڵسۆزی کار مەکەن تەنها
کــاتێ چاویان لێتانە هەروەك بتانەوێ
خــەڵکی ڕازی بکــەن، بــەڵکو بــە
دڵسۆزیو بەترسی خوداوەند بیکەن.
[23]هــەر چــییەك دەکەن، بەهەموو دڵ
بــیکەن، هــەروەك بــۆ خوداوەنــدی
بکــەن نــەك بــۆ خــەڵکی. [24]بــزانن
لــەخوداوەندەوە مــیرات بەپاداشــت
وەردەگــرن، چــونکە ئــێوە خــزمەتی
مەسـیحی خوداوەند دەکەن. [25]بەڵام

ئەوەی کاری خراپ بکات سزای
خراپەی خۆی وەردەگرێ، گرنگ
نییە بەلای خودا ئەو کەسە کێ
بێت.

4

ئەی گەورەکان، بەدادپەروەری‌و
یەکسانی هەڵسوکەوت بکەن لەگەڵ
کۆیلەکانتان، بزانن ئێوەش
گەورەیەکتان هەیە لە ئاسمان.

هاندان بۆ نوێژکردن

[2]بەردەوام بن لەسەر نوێژکردن،
ئاگاداربن لەکاتی نوێژ سوپاس بکەن،
[3]لەهەمان کات بۆ ئێمەش نوێژ
بکەن، بۆ ئەوەی خودا دەرگای
قسەکردنمان بۆ بکاتەوەو نهێنی
مەسیح ڕابگەیێنین، ئەوەی من
لەپێناویدا بەندکراوم. [4]تا ئاشکرای
بکەم لای خەڵکی بەو شێوەیەی
پێویستە لەسەرم بدوێم. [5]بەژیرانە
هەڵسوکەوت بکەن لەگەڵ ئەوانەی
باوەڕدار نین، هەموو هەلێك
بقۆزنەوە. [6]باهەمیشە قسەتان
بەرەکەتدار بێت، بەخوێ سوێر
کرابێ، ئەوسا دەزانن چۆن وەڵامی
خەڵکی دەدەنەوە.

سڵاوی کۆتایی

[7]تیخیکۆس هەموو هەواڵێکی
منتان دەداتێ، برای خۆشەویست‌و
خزمەتکاری سەرڕاست‌و کۆیلەی
هاوڕێم لەخوداوەند. [8]بەتایبەتی ئەوم
ناردە لاتان بۆ ئەم مەبەستە تا هەواڵی
ئێمەتان پێ بگەیێنێت‌و وورەتان بەرز
بکاتەوە، [9]لەگەڵ ئۆنسیمۆس برای
خۆشەویست‌و سەرڕاست، خەڵکی
لای خۆتانە، هەردووکیان هەواڵی
هەموو شتێکتان دەدەنێ کە لێرە
ڕوویداوە.
[10]ئەرستەرخۆس هاوڕێی
بەندیخانەم سڵاوتان لێدەکات،
لەگەڵ مەرقۆسی ئامۆزای بەرنابا،
ئەوەی ڕامسپاردن بەگەرمی
پێشوازی لێبکەن کاتێ هات بۆ
لاتان، [11]هەروەها یەسوع کە
بەیستۆس ناودەبرێ. تەنها ئەمانە
جوولەکەن لەنێوان ئەو یارمەتیدەرە
ئیشکەرانەم بۆ پادشاهێتی خودا،
ئەوان بوونە هۆی دڵخۆشییەکی زۆر
بۆم. [12]ئەپەفراسی بەندەی عیسای
مەسیح، خەڵکی لای خۆتانە
سڵاوتان لێدەکات، هەموو کاتێ
لای خودا لەپێناوتان تێدەکۆشێ
لەنوێژ تاباوەڕتان چەسپاو بێت‌و

پێگەیشتوو بن‌و هەموو کاتێ پڕ بن
لەهەمەوو خواستی خودا. [13]من
شایەتی بۆ دەدەم ئەو زۆر ماندوو
دەبێت لەو کارانەی دەیکات
لەپێناوی ئێوەو ئەوانەی لەلاودکیەو
هیراپۆلیسن. [14]هەروەها لۆقای
پزیشکی خۆشەویست‌و دیماس
سلاوتان لێ دەکەن. [15]سلاو
لەخوشک‌و برایان بکەن لەلاودکیەو
لەخوشکە نەمفاس‌و ئەو کۆمەڵە
باوەڕدارەی کۆدەبنەوە لەماڵەکەی.
[16]دوای ئەوەی ئەم نامەیەتان بۆ
خوێنرایەوە، بینێرن بۆ کۆمەڵە
باوەڕدارانی لاودکیە تا ئەوانیش
بیخوێننەوە، ئینجا ئێوەش ئەو نامەیەی
لایانە لێیان وەرگرن‌و بیخوێننەوە.
[17]بە ئەرخیپۆس بڵێن: (ئەو
خزمەتەی خوداوەند داویەتی پێی با
بەتەواوی بیهێنیتەدی.)
[18]من پۆڵسم، سلاوی منتان
لێبێت، بەخەتی خۆم بۆتان
دەنووسم. یادی کۆت‌و زنجیرەکانم
بکەن. با بەرەکەتی خوداتان لەگەڵ
بێت.

یەکەم نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی تەسالۆنیکی

تەسالۆنیکی پایتەختی وولایەتی مەکدۆنیای ڕۆمانی بوو، دوای ئەوەی پۆڵس فیلیپی بەجێهێشت کۆمەڵی باوەڕدارانی لەتەسالۆنیکی دامەزراند. لەوێ هەندێ جوولەکە هەبوون دانیشتوانی ئەو شارەیان هاندا دژی پۆڵسو هەموو باوەڕداران، بۆیە پۆڵس ناچاربوو بڕواتە بیریەو لەوێشەوە بۆ کۆرنسۆس. لەکۆرنسۆس دوای ئەوەی تیمۆساوس لەتەسالۆنیکی هاتەوەو هەواڵی ئەوێی بۆ هێنا، پۆڵس ئەم نامەیەی بۆ نووسین.

لەم نامەیەدا پۆڵس پیرۆزبایی لەباوەڕدارانی تەسالۆنیکی دەکاتو هانیان دەدات تاچەسپاوبن لەباوەڕیان، هەروەها ئەوەیان دێنێتەوە یاد کە چۆن بوون کاتێ ئەو لەنێوانیان بووە، ئینجا وەڵامی ئەو باوەڕدارانە دەداتەوە کە دڵەڕاوکێ دایگرتبوون سەبارەت بەو کەسانەی دەمرن پێش هاتنەوەی مەسیح: ئایا ژیانی هەتاهەتایان دەست دەکەوێ لەگەڕانەوەی دووەمی مەسیح؟ گەڕانەوەی دووەم کەی دەبێ؟ پۆڵس وورەیان بەرزدەکاتەوەو داوایان لێدەکات بە هێمنی کاربکەنو بە بەروبوومبن، بە هیوای گەڕانەوەی مەسیح.

1

1 لە پۆڵسو سیلوانسو تیمۆساوسەوە بۆ کۆمەڵەی باوەڕدارانی شاری تەسالۆنیکی، با بەرەکەتو ئاشتی خودای باوکو عیسای مەسیحی خوداوەندتان لەگەڵ بێ.

سوپاس بۆ باوەڕداران

2 ئێمە هەموو کاتێ سوپاسی خودا دەکەین لەپێناوی هەمووتانو هەردەم یادتان دەکەین لەنوێژەکانمان، 3 هەمیشە لەبەردەم خودای باوك یادی کرداری باوەڕو ماندوبوونی خۆشەویستیو ئارام گرتنی هیواتان لەعیسای مەسیحی خوداوەند دەکەین.

4 ئەی برایانی خۆشەویستی خودا، ئێمە دەزانین خودا ئێوەی هەڵبژاردووە. 5 کاتێ ئێمە مزگێنی عیسای مەسیحمان بۆتان هێنا، ئەوە تەنها ووشە نەبوو، بەڵکو توانای خوداو پڕبوون بوو لەڕۆحی پیرۆزو

لەدڵنیایی تەواو بە خودا. خۆتان
دەزانن، چۆن لەناوتان لەبەر
بەرژەوەندی ئێوە چ جۆرە کەسێك
بووین، 6ئێوە شوێنی ڕێگای
خوداوەندو ئێمە کەوتن، چونکە ئێوە
لەتەنگانەیەکی زۆردا ووشەی
خوداتان بەخۆشیەوە لەڕۆحی پیرۆز
وەرگرت. 7بە شێوەیەك ئێوە بوون
بە نموونە بۆ هەموو باوەڕدارانی
ناوچەی مەکدۆنیاو ئەخائیە. 8تەنها
دەنگوباسی بڵاوکردنەوەی ووشەی
خوداوەندتان لەناوچەی مەکدۆنیاو
ئەخائیە بڵاونەبووەتەوە، بەڵکو
دەنگوباسی باوەڕتان لەهەموو
شوێنێك بڵاوبووەتەوە، ئیتر پێویست
ناکات لەو بارەیە هیچ شتێك بڵێین.
9چونکە باوەڕداران خۆیان هەواڵی
ئەوەیان پێماندا، هاتنمان بۆ لاتان
یەکەمجار چ کارێکی کردە سەرتان،
بەوەی وازتان لەبتپەرستی هێناوەو
ڕووتانکردووەتە خودا، واتە
پەرستنی خودای ڕاستو زیندوو. 10
هەروەها چاوەڕێی هاتنەوەی ڕۆڵەی
خودا دەکەن لەئاسمان، ئەوەی خودا
هەڵیساندەوە لەنێو مردووان، واتە
عیسا ئەوەی ڕزگارمان دەکات لە
تووڕەیی داهاتووی خودا.

خزمەت کردنی پۆڵس

2

بۆیە ئەی برایان، خۆتان دەزانن
هاتنمان بۆ لاتان بێسوود نەبوو. 2
هەرچەندە ئازارمان چێژتو
بەسووکی هەڵسوکەوتیان لەگەڵمان
کرد لەشاری فیلیپی هەروەك
دەزانن، لەگەڵ ئەوەش خودا یارمەتی
داین بەچاونەترسی مزگێنیتان
پێبدەینو ڕووبەڕووی ئەوانە بینەوە
کە بەرهەڵستیمان دەکەن. 3ئەوەی
دەمانەوێ بەئێوەی بڵێین بەمەبەستی
خراپەو گلاویو خەڵەتاندن نییە، 4
بەڵکو هەروەك ئێمە ڕەزامەندی
خودامان بەدەست هێناوە بۆ ئەوەی
مزگێنیمان بدرێتە دەست، بەم شێوەیە
دەدوێین، ئەمەش نەك لەبەر
ڕەزامەندی خەڵکی، بەڵکو بۆ
ڕەزامەندی ئەو خودایەی دڵمان تاقی
دەکاتەوە. 5خودا شایەتە نە قسەی
پێهەڵدانتان بۆ دەکەینو نەبیانوو
دێنینەوە بۆ چاوچنۆکی، 6هەوڵی
بەدەستهێنانی ستایشی خەڵکمان
نەداوە، نەلەلایەن ئێوە نەلەلایەن
خەڵکیتر، هەرچەندە مافی زۆرمان
بەسەرتان بوو، چونکە نێرراوی
مەسیحین، 7بەڵام کاتێ هاتین بۆ لاتان

بە خۆشەویستیو بەزەیی ڕەفتارمان
کرد لەگەڵتان وەك دایەنێك
مندالەکانی بەخێو بکات. 8تەنانەت
ئێمە بە شێوەیەك ئێوەمان
خۆشویست، ئامادەبووین نەك تەنها
مزگێنی خوداتان پێشکەش بکەین،
بەڵکو ژیانی خۆشمان، چونکە ئێوە
بوون بە خۆشەویستمان. 9ئەی برایان
لەیادتانە، چۆن هەوڵمانداوەو
ماندووبووین، دەزانن کاتێ لەناوتان
مزگێنی خودامان دەدا لەهەمان کات
شەو و ڕۆژ کارمان دەکرد تا نەبین بە
بار بەسەر کەستان.
10ئێوە شایەتنو خوداش شایەتە،
چۆن ڕەفتارمان کردووە لەنێو ئێوەی
باوەڕدار، بەپاکیو ڕاستودروستیو
بێ کەموکوڕی، 11هەروەك دەزانن
ئێمە بۆ ئێوە وەك باوك وابووین بۆ
مندالەکانی، وورەمان بەرز کردنەوەو
دڵنەواییمان کردنو داوامان
لێکردوون 12تا بە شێوەیەك بژین
جێی ڕەزامەندی خودا بێت، ئەوەی
بانگتان دەکات بۆ پادشاهێتیو
شکۆمەندی خۆی.
13شتێکی دیکەش هەیە بەردەوام
لەپێناوی سوپاسی خودا دەکەین،
چونکە کاتێ ووشەی خوداتان لەئێمە
بیست ئەوەی پێمان ڕاگەیاندن،
وەرتانگرت لێمان نەك وەك
ووشەیەك لەمرۆڤ بێت، بەڵکو چۆن
لەڕاستی ووشەی خودا بێتو کار
لەناو ئێوەی باوەڕدار دەکات. 14ئەی
برایان ئێوە وەك کۆمەڵەکانی
خوداتان لێهات لە ناوچەی
یەهودیە، واتە ئەوانەی لە عیسای
مەسیح بوون. ئێوەش بەدەستی
هاوڕەگەزەکانی خۆتان ئازاردران،
وەك ئەوان بەدەستی جوولەکەکان
ئازاردران، 15ئەوانەی عیسای
خوداوەندو پێغەمبەرانیان کوشتو
ئێمەیان چەوساندەوە، ئەوانە شتێك
ناکەن خودا ڕازی بکات، دوژمنی
هەموو خەڵکن، 16چونکە دەیانەوێ
بە هەموو شێوەیەك ڕێگا لەئێمەش
بگرن بۆ گەلانی تر بدوێین تا
ڕزگاریان نەبێ، ئەوانە پێوانەی
گوناهیان پڕ بووە، بەمەش لەکۆتاییدا
توورەیی خودا بەتەواوی هاتە
خوارەوە بەسەریان.
17کاتێ لەئێوە جیابووینەوە،
دوای ئەوە بەماوەیەکی کورت بیرمان
دەکردن، حەزمان دەکرد جارێکی
تر ڕووبەڕوو بتانبینینەوە ئەی
خۆشەویستانمان، ئێوە لەبەر چاومان

دووربوون، بەڵام لەدڵمان بوون. [18]
لەبەر ئەوە ویستمان دیدەنیتان
بکەینەوە، بەتایبەتی خۆم کە پۆڵسم
چەند جارێك ویستم بۆ لاتان بێم،
بەڵام شەیتان ڕێگای لێ دەگرتین. [19]
جا چییە هیواو خۆشیو تاجی
شانازیمان لەبەردەم عیسای
خوداوەندمان لەکاتی گەڕانەوەی؟
ئایا ئێوە نین؟ [20]بەڵێ، چونکە ئێوە
شکۆمەندیو خۆشی ئێمەن.

ناردنی تیمۆساوس بۆ تەسالۆنیکی

3
کاتێ زانیمان لەدووریتان ناتوانین
دانبگرین بەخۆمان، ئیتر بە باشترمان
زانی بەتەنها خۆمان لەئەسینا
بمێنینەوە، [2]تیمۆساوسی برامان نارد بۆ
لاتان ئەوەی لەگەڵ خودا کار
دەکات لەبڵاوکردنەوەی مزگێنی
مەسیح، تا وورەتان بەرز بکاتەوەو
باوەڕتان بچەسپێنێ، [3]تا باوەڕتان
لاواز نەبێ لەکاتی ناخۆشی. ئێوە
دەزانن ئەم ناخۆشییە بەشی ئێمەیە، [4]
چونکە کاتێ لاتان بووین، لەپێشا
پێمان ووتن تووشی ناخۆشی دەبین،
ئەمەش بەڕاستی ڕوویدا هەروەك
دەزانن، [5]لەبەرئەوە کاتێ نەمتوانی
زیاتر دانبگرم بەخۆم، تیمۆساوم
نارد تا هەواڵی باوەڕتانم بۆ بهێنێ،
نەوەك تاقیکەرەوە ﴿شەیتان﴾ هاتبێو
تاقیکردبنەوە ئەوسا هەوڵمان بەفیڕۆ
بڕوات.
[6]ئێستا تیمۆساوس لای ئێوە
گەڕایەوە بۆ لامان، مزگێنی باوەڕو
خۆشەویستی ئێوەی داپێمان،
هەروەها پێیووتین ئێوە هەموو کات
یادمان دەکەنو ئارەزووی بینینمان
دەکەن، هەروەك ئێمە ئارەزووی
بینینی ئێوە دەکەین. [7]ئەی برایان
باوەڕتان بەو شێوەیە وورەی ئێمەی
بەرزکردەوە، لەکاتی تەنگانەو
ناخۆشیمان. [8]ئێستا ئێمە دەژین،
چونکە باوەڕتان بە خوداوەند
چەسپاوە. [9]چۆن بتوانین سوپاسی
خودا بکەین، چونکە بەهۆی ئێوەوە
ئەوەندە دڵخۆش بووین لەبەردەم
خودامان؟ [10]ئێمە شەو و ڕۆژ
لەخودا دەپاڕێینەوە تا بتانبینینو
یارمەتیتان بدەین بۆ پڕکردنەوەی
کەموکوڕی باوەڕتان.
[11]داواکارین لەخودای باوکمانو
عیسای مەسیحی خوداوەندمان
ڕێگای هاتنمان بۆ لاتان ئاسان
بکات، [12]هەروەها داواکارین

خوداوەند خۆشەویستیتان زیادو تێرو پڕ بکات لەناو یەکو لەگەڵ هەموو خەڵکی بە قەدەر خۆشەویستی ئێمە بۆتان. [13]تاوەکو دڵتان بەهێز بێتو بێ کەموکوڕی بێت لەپاکوپیرۆزیدا، لەلای خودای باوکمان ڕۆژی گەڕانەوەی عیسای خوداوەند لەگەڵ هەموو خوشکو برا پیرۆزەکانی.

ژیانێك بۆ ڕازیکردنی خودا

4

ئەی برایانی خۆشەویست، ئێوە لە ئێمەوە فێربوون چۆن هەڵسوکەوت بکەن لەژیان بۆ ڕازیکردنی خودا، وە ئەمەشتان کردووە، ئێستا داواتان لێدەکەینو ئاگادارتان دەکەینەوە بەناوی عیسای خوداوەندەوە زیاتر هەوڵی پێشکەوتنتان بدەن لەم بارەیەوە. [2]چونکە ئێوە دەزانن ئەو ڕاسپاردانەی دامان پێتان بەهۆی عیسای خوداوەندەوەیە. [3]چونکە خواستی خودا ئەوەیە دەیەوێ ئێوە پاکوپیرۆزبن، لەداوێن پیسی خۆتان دووربخەنەوە، [4]هەریەکەتان بزانێ چۆن بەپاکیو ڕەوشت بەرزیەوە ئافرەتێك بۆ خۆی هەڵبژێرێ، [5]نەك بەئارەزووی هەوەسبازی وەك ئەو میللەتانەی خودا ناناسن، [6]با کەستان دەستدرێژ نەکات بۆ سەر براکەی یاخود خراپە بەرامبەری بکات لەم بارەیەوە، خوداوەندە تۆڵەدەسێنێ لەهەموو ئەوانەی ئەم خراپانە دەکەن هەروەك لەپێشا پێمان ووتونو ئاگادارمان کردوونەتەوە. [7]چونکە خودا بانگیکردووین بۆ ژیانی پاكو پیرۆز، نەك بۆ گلاوی. [8]کەواتە ئەوەی ئەم فێرکردنە ڕەتبکاتەوە، ئەوا مرۆڤ ڕەتناکاتەوە، بەڵکو خودا ڕەتدەکاتەوە، ئەوەی ڕۆحی پیرۆزی خۆی بەخشی پێتان.

[9]دەربارەی خۆشەویستی خوشكو برایانە، پێویست ناکات بۆتان بنووسم، چونکە خۆتان لەخوداوە فێربوون یەکتریتان خۆشبوێ. [10]ئەمەشتان کردووە لەگەڵ هەموو خوشكو برایانی مەکدۆنیا، بەڵام ئەی برایان داواتان لێدەکەین لەم بارەیەوە زیاتر هەوڵ بدەن، [11]ئاگاداربن بەئاسوودەییو بێ ئاژاوە بژین، بایەخبدەن بەکاروباری تایبەتی خۆتان، نانی خۆتان بەدەستی خۆتان پەیدا بکەن هەروەك ڕامانسپاردوون، [12]تا ناوبانگتان باش بێت لای ئەوانەی باوەڕدارنین،

پێویستیتان بەکەس نابێت.

هاتنەوەی عیسای خوداوەند

[13]بەڵام ئەی برایان نامانەوێ
نەزان بن سەبارەت چارەنووسی
خەوتووان، هەتا غەمبار نەبن وەك
ئەوانەی هیوایان نییە. [14]گەر ئێمە
باوەڕمان بەوەکرد کە عیسا مردوو
ئینجا زیندووبووەوە، ئەوا باوەڕ
دەکەین کە خودا خەوتووانی
باوەڕدار بەعیسا بۆ لای خۆی
دەبات. [15]ئەوەی خوداوەند
ووتویەتی پێتانی دەڵێین ئەوەش
ئەمەیە: ئێمەی هێشتا زیندوو هەتا
کاتی گەڕانەوەی خوداوەند، پێش
خەوتوان ناکەوین، [16]چونکە
خوداوەند خۆی دێتە خوارەوە لە
ئاسمان، کاتێ فەرمانی کۆکردنەوە
دەدرێتو سەرۆکی فریشتەکان
بانگەواز دەکاتو کەڕەنایی خودا
فووی پیادەکرێ، یەکەم جار
ئەوانەی لە مەسیح مردوون
هەڵدەستنەوە. [17]ئینجا ئێمە، ئەوانەی
هێشتا زیندووین هەموومان بەرەو
ڕووی خوداوەند دەڕفێنرێن
لەهەوردا تا لەئاسمان بەخوداوەند
بگەین، ئیتر بەردەوام لەگەڵ
خوداوەند دەمێنینەوە. [18]جا بەم
ووشانە وورەی یەکتری
بەرزبکەنەوە.

5

برایان، سەبارەت بەکاتو بەروار
پێویست ناکات بۆتان بنووسین، [2]
چونکە ئێوە خۆتان باش دەزانن،
ڕۆژی گەڕانەوەی خوداوەند وەك
هاتنی دزێکە لەشەو. [3]کاتێ خەڵکی
دەڵێن: (ئەوا ئاشتیو ئاسایشە!)
لەناوچوون وەك ژانی ژنی سكپڕ
لەناکاو خۆی دەدات بەسەریان، ئەو
کاتەش هەرگیز ناتوانن هەڵبێن.
[4]بەڵام ئەی برایان، ئێوە لە
تاریکیدا نین هەتا ئەو ڕۆژە لەپڕا وەك
دزێك بێتە سەرتان. [5]ئێوە هەمووتان
ڕۆڵەی ڕووناکیو ڕۆژن، ئێمە
سەربە شەو و تاریکی نین. [6]کەواتە
نابێ بخەوین وەك خەڵکی کە، بەڵکو
با ئێشکبگرینو بەخەبەربین. [7]چونکە

* سپەر: بڕوانە ئەفەسۆس 6:14

لــەشــەو دەخــەون ئەوانــەی خەویان
دێــتو ســەرخۆش دەبــن ئەوانــەی
لەشەو مەی دەخۆنەوە. [8]بەڵام ئێمەی
ڕۆڵــەی ڕۆژ بابەخەبەر بین، سپەری*
بــاوەڕو خۆشەویســتی لەبەركــەین،
كــڵاوی ئاســنینی هــیوای ڕزگــاری
لەســەر بكەین. [9]چونكە خودا ئێمەی
دەســت نیشان نەكردووە تا تووڕەیی
خــۆی بهێنێــتە خــوارەوە بەســەرمان،
بــەڵكو دەیــەوێ ڕزگــاری بەدەست
بهێــنین بــەهۆی عیســای مەســیحی
خوداوەندمــان، [10]ئــەوەی لەپێــناوی
ئــێمەدا مــرد، تــا گــەر بەخەبــەر بین
یــاخود خــەوتوو لەگەڵ ئەو بژین. [11]
لەبەرئــەوە وورەی یــەكتری بــەرز
بكەنــەوەو یەكتری بنیادبنێن، هەروەك
تا ئێستا كردوتانە.
[12]ئەی برایان داواتان لــێ‌دەكەین،
ڕێــزی ئەوانــە بگــرن كــە لەنێوانــتان
مــاندوو دەبــن، سەرپەرشتیتان دەكەن
لەخوداوەندو سەرزنشتتان دەكەن، [13]
جــا لــەبەر ئەو كارانەیان بەوپەڕی ڕێزو
خۆشەویســـتییەوە هەڵســـوكەوتیان
لەگــەڵ بكەن. بەئاشتی لەگەڵ یەكتری
بژیــن. [14]بــێجگە لەوانــە ئــەی برایان
داواتــان لـــێ‌دەكــەین: سەرزەنشــتی
تەمـــــبەڵەكان بكــــــەن، وورەی
ترســنۆكەكان بەرزبكەنــەوە. یارمــەتی
لاوازەكــان بــدەن، ئــارامبگرن لەگەڵ
هەموو كەسێك، [15]ئاگاداربن پاداشتی
خــراپە بــەخــراپە مەدەنــەوە، بــەڵكو
هەمیشــە چاكە بكەن لەگەڵ یەكتریو
لەگەڵ هەموو خەڵك.
[16]هەمیشە دڵشادبن، [17]بەردەوام
نوێژبكــەن، [18]بــۆ هــەموو شتێك دەم
بەسوپاسبن، چونكە ئەمانەیە خواستی
خــودا ســەبارەت بــە ئــێوە لەعیسای
مەسیح.
[19]ڕۆح مەكوژێنـــــــــــەوە، [20]
بەســووكی سەیری پێشبینی مەكەن،
[21]بەڵكو هەموو شتێك تاقیبكەنەوەو
چــی باشــە دەســتی پــێوە بگــرن، [22]
لەهـــــەموو جـــــۆرە خـــــراپەیەك
دووركەونەوە.

سڵاوی كۆتایی

[23]خودای ئاشتی خۆی هەمووتان
بەتــەواوی پــیرۆز بكــاتو ڕۆحو
دەروونو لەشــتان بــپارێزێ، هەتا بێ
كــەموكــوڕی بن لەكاتی گەڕانەوەی
عیســای مەســیحی خوداوەندمان. [24]
ئــەو خودایــەی بانگــتان دەكــات
ڕاستگۆیە بەڵێنی خۆی دەباتەسەر.
[25]ئــەی بــرایان نوێژمان بۆ بكەن.

[26]بـەماچـی پـیرۆز سـڵاو لـەهـەموو
خوشـكو بـرایان بكـەن. [27]بـەناوی
خوداوەنـدەوە داواتان لـێدەكەم ئەم
نامەیە بۆ هەموو برایان بخوێننەوە.
[28]بەرەكـەتی عیسـای مەسـیحی
خوداوەندمان لەگەڵتان بێت.

دووهەم نامەی پۆڵس بۆ باوەڕدارانی تەسالۆنیکی

پۆڵس ئەم نامەیەی نووسی کاتێ زانی باوەڕداران دڵەڕاوکێ دایگرتوون سەبارەت بەڕۆژی هاتنەوەی عیسای مەسیحو هەندێکیان واتێگەیشتوون کە عیسا هاتۆتەوە.

لێرەدا پۆڵس ئەو بیروڕایە ڕاست دەکاتەوە کاتێ دەڵێ ڕۆژی گەڕانەوەی عیسای مەسیح نایێت تاکو خراپەکاریو گەندەڵی نەگاتە ئەوپەڕی، لەو کاتەشدا دژە مەسیح دەردەکەوێ.

هەروەها پۆڵس گرنگی چەسپانی باوەڕداران لەباوەڕ دووپات دەکاتەوە گەر تووشی ناخۆشیو ئازاریش هاتبن، داوایان لێدەکات چاو لەئەو و باوەرەکەی بکەن، چۆن کار دەکەن بۆ پەیداکردنی نانی خۆیان، هەروەها بەردەوامبن لەکرداری چاك.

1

لە پۆڵسو سیلوانسو تیمۆساوسەوە
بۆ کۆمەڵەی باوەڕدارانی تەسالۆنیکی
لەخودای باوکو عیسای مەسیحی
خوداوەندمان. 2با بەرەکەتو ئاشتی
خودای باوکو عیسای مەسیحی
خوداوەند لەگەڵتان بێ.

سوپاسو نوێژکردن

3ئەی برایان پێویستە هەموو کاتێ
لەپێناوی ئێوەدا سوپاسی خودا
بکەین، هەروەك پێویستە، چونکە
باوەڕتان زۆر لەپەرەسەندندایە،
هەروەها خۆشەویستیتان لەگەڵ
یەکتری لەزیاد بوون دایە، 4
تەنانەت ئێمە خۆشمان، لە
کۆمەڵەکانی خودا شانازی
دەکەین بەباوەڕو بەخۆڕاگرتنتان
بەرامبەر بەو چەوسانەوەو
ناخۆشیانەی بەرگەی دەگرن.
5ئەمە نیشانەیە بۆ حوکمی
دادپەروەرانەی خودا، کە ئێوە
شیاوی پادشاهێتی ئەون. ئەوەی
لەپێناویدا تووشی ئازاردان بوون. 6
لای خودا شتێکی دادپەروەرانەیە،
ئازاری ئەوانە بدات کە ئازارتان
دەدەن، 7لەگەڵ ئێمە حەسانەوە
بەئێوەش ببەخشی کە ئێستا

لـــەناخۆشـــیدان، کـــاتێ عیســـای
خوداوەنـد لـەئاسمان ئاشکرا دەکرێ
لەگەڵ فریشتە بەتواناکانی لەئاگرێکی
گـڕدار، [8]سـزای تۆڵە دەدات بەسەر
هـــەموو ئەوانـــەی خـــودا ناناســـنو
گوێڕایەڵی مزگێنی عیسای خوداوەند
نـابن، [9]سـزای ئەوانـە لەناوچـوونی
هەتاهەتاییە، دەرکردنیانە لەبەر ڕووی
خوداوەنـدو بێبـەش بوونە لەشکۆو
توانـــای ئـــەو. [10]کـــاتێ عیســـا
دەگەڕێـتەوە، لــەو ڕۆژەدا ستایشـی
دەکـــرێ لەلایـــەن خوشـــکو بـــرا
پیرۆزەکـــانی، دەبێـــتە مایـــەی
سەرسوڕمان لەلای ئەوانەی باوەڕیان
هێـناوە، چـونکە شایەتیمان لای ئێوە
باوەڕپێکراو دەبێت.

[11]بۆیـە هەمـوو کـاتێك نوێژتان
بـــۆ دەکـــەینو داوا لـــەخـــودا
دەکـــەین تـــا شـایســـتە بـــن بـــۆ
بانگـەوازەکـەیو چـی ئـارەزووی
چـاکو کـردارێکـتان هـــەیـــە کـــە
لـــەبـــاوەڕ سەرچـــاوە دەگـــرێ
بـــەتـواناوە جێبەجـێی بکـات. [12]تا
نـاوی عیسـای خـوداوەند لەناوتان
شـکۆدار بێـتو ئـێوەش شکۆداربن
لەئـــەو بەگوێـــرەی بەرەکـــەتی
خودامـــانو عیســـای مەســـیحی
خوداوەند.

ڕۆڵەی یاخیبوو*

2

لـــەبارەی هاتنەوەی عیسای مەسیحی
خوداوەندمـانو بوونمان بەیەك لەگەڵ
ئەو، شتێك هەیە برایانی خۆشەویست
داواتـان لـــێ دەکەین، [2]خێرا بیرتان
مـەگۆڕنو مەترسـن بەهۆی ڕۆحێك
یـان بیسـتنی قسـەیەك یـان پەیامـێك
خرابێـتە پـاڵ ئێمە، وا دەربخات گوایە
ڕۆژی خوداوەنـد هـاتووە. [3]بەهـیچ
شـــێوەیەك ڕێگـــا مـــەدەن بەکـــەس
هەڵتانخەڵەتێـنێ، چـونکە پێش ئەوەی
ئەو ڕۆژە بێت، دەبێ لەپێشا گومڕایی
بلاوبێـــتەوەو ڕۆڵـــەی یـــاخیبوون*
دەربکـــەوێ کـــە چارەنووســـی
لەناوچـوونە. [4]ئـەوەی بەرهەڵسـتی
دەکـــاتو خـــۆی بەرزدەکاتـــەوە
بەســـەر ئەوەی هـەمـوو خەڵکی پێی
دەڵـێن خـودا یـاخـود پەرسـتنو

---

*ڕۆڵەی یاخیبوون: سەرۆکی هێزەکانی خراپەیە لە کۆتایی زەمانە.

گوێڕایەڵی خودا. تەنانەت لە
پەرستگای خودا دادەنیشێتو هەوڵ
دەدات بیسەلمێنێ کەوا ئەو خودایە.
5لەیادتان نییە من ئەو شتانەم پێ
ووتن کاتێ لاتان بووم؟ 6ئێوە
دەزانن چی ناهێڵێ ئەو ڕۆڵە
یاخیبووە ئێستا دەربکەوێ، هەتا
لەو کاتەی بۆی دیاریکراوە
دەربکەوێ. 7نهێنی ئەو یاخیبوونە
ئێستا لەکاردایە، تەنها ئەوەندەی
بەسە ئەو بەربەستە لاچێت، 8ئەوسا
ڕۆڵەی یاخیبوون بە ئاشکرا
دەردەکەوێ، ئیتر خوداوەند
بەهەناسەیەکی دەمی خۆی
لەناوی دەباتو بە
دەرکەوتنی شکۆی هاتنەوەی کۆتایی
پێ دەهێنێت. 9دەرکەوتنی ئەو
یاخیبووە بەهۆی چالاکی شەیتان
دەبێت، هەموو هێزو نیشانەو کاری
سەرسوڕهێنەری درۆ و
دروستکراوی لەگەڵ دەبێت، 10
هەموو جۆرە فێڵێك بەكار دەهێنێت
تا لەناوچووان بخەڵەتێنێت، چونکە
ئەوان خوشەویستی ڕاستیان
ڕەتکردەوە، ئەوەی ڕزگاری ئەوانی
تیادایە. 11لەبەرئەوە خودا چەواشەی
گەورەیان بۆ دەنێرێت، تا باوەڕ بە
درۆ بکەن، 12بەمەش تاوانبار
دەکرێن ئەوانەی باوەڕ بەراستی
ناکەن، بەڵکو حەز لەخراپە دەکەن.
13بەڵام ئێمە ئەی برایانی
خۆشەویستی خوداوەند، هەموو
کاتێ دەبێ سوپاسی خودا بکەین
لەپێناوتان، چونکە خودا لەسەرەتاوە
ئێوەی هەڵبژاردووە، تا ڕزگارتان
بکات بە پاكو پیرۆزکردنی ڕۆحو
باوەڕکردنی ڕاستی. 14بۆ ئەمە خودا
بانگی کردوون بەهۆی مزگێنیمان،
تاکو بەشتان هەبێ لەشکۆمەندی
عیسای مەسیحی خوداوەندمان. 15
کەواتە ئەی برایان چەسپاوبن
لەباوەڕ، لەسەر ئەو فێرکردنانە برۆن
کە لەئێمە وەرتانگرتووە، گەر پێمان
ووتبن یان بۆمان نووسی بن.
16باعیسای مەسیحی
خوداوەندمان خۆی لەگەڵ خودای
باوکمان، ئەوەی خۆشیویستینو
دڵنەواییو هیوای هەتاهەتایی بە
بەرەکەت پێ بەخشین، 17وورەتان
بەرز بکاتەوەو بەهێزتان بکات
لەهەموو قسەو کردارێکی چاك.

داوای نوێژکردن

3

لەکۆتاییدا ئەی برایان، نوێژمان بۆ
بکەن، لێرەش ووشەی خوداوەند
ڕێچکەی خۆی وەرگرێو شکۆدار
بێت وەك لای ئێوە. 2هەروەها
بمانپارێزێت لەمرۆڤی بەدو خراپ،
چونکە باوەڕهێنان بەشی هەموو
کەس نییە. 3بەڵام خوداوەند پشتی
پێ دەبەسترێ، بەهێزتان دەکاتو
دەتانپارێزێ لەخراپە. 4بەهۆی
خوداوەند باوەڕمان پێتان هەیە
ئەوەی ڕامانسپاردوون کارتان
پێکردووەو کاری پێدەکەن. 5
با خوداوەند خۆشەویستی
خوداو ئارامگرتنی مەسیحتان
بخاتە دڵ.

ئاگاداری بۆ تەمبەڵەکان

6ئەی برایان بەناوی عیسای
مەسیحی خوداوەندمان فەرمانتان
پێ دەدەین، دووربکەونەوە لەو
خوشكو برایانەی بەتەمبەڵی دەژین،
بەپێچەوانەی ئەو فێرکردنانەی لەئێمە
وەریانگرتووە. 7ئێوە باش دەزانن
چۆن دەبێ ئێمە بکەن بەنموونە بۆ
خۆتان، چونکە ئێمە تەمبەڵ نەبووین
کاتێ لەناوتان بووین، 8هیچ
نانێکمان بەخۆڕایی لای کەس
نەخواردووە، بەڵکو شەو و ڕۆژ
ڕەنجمانداوەو ماندووبووین تا نەبین
بەقورسایی بەسەر کەستان. 9ئەمەش
ئەوە ناگەیەنێ مافی ئەوەمان نییە،
بەڵکو بۆ ئەوەی خۆمان بکەین
بەنموونە بۆتان تا لەسەر ڕێگای ئێمە
بڕۆن. 10کاتێ لەناوتان بووین ئەم
ڕاسپاردەیەمان پێتانداوە: (ئەوەی
کار نەکات ناخوات.)

11چونکە بیستوومانە هەندێك
لەناوتان بەتەمبەڵی دەژینو هیچ
کارێك ناکەن، دەست لەکاروباری
خەڵکی وەردەدەن. 12ئەوانە بەناوی
عیسای مەسیحی خوداوەند فەرمانیان
پێ دەدەینو ئاگاداریان دەکەینەوە،
بەبێدەنگی کار بکەنو نانی خۆیان
پەیدا بکەن. 13جا ئەی برایان ماندوو
مەبن لەکاری چاکە.

14گەر یەکێك لەناوتان گوێڕایەڵ
نەبوو بۆ ئەو ووشانەی لەم نامەیە
دایە، ئاگاداری بنو پەیوەندی لەگەڵ
مەبەستن تا شەرمەزار بێت. 15بەڵام
وەك دوژمن سەیری مەکەن، بەڵکو
ڕێی نیشانبدەنو ئاگاداری بکەنەوە
وەك برایەك.

سڵاوی کۆتایی

[16]ئێستا داوا لەخوداوەندی ئاشتی دەکەم لەهەموو کات‌و بارودۆخێك ئاشتی خۆی ببەخشێ پێتان. خوداوەند لەگەڵ هەمووتان بێت.

[17]من پۆڵسم ئەم سڵاوانە بەخەتی خۆم دەنووسم، ئەمەش نیشانەیەکی دیارە، لەهەموو نامەیەکی من
دەریدەخات نووسینی منە. [18]
بەرەکەتی عیسای مەسیحی خوداوەندمان لەگەڵ هەمووتان بێت.

یەکەم نامەی پۆڵس بۆ تیمۆساوس

تیمۆساوس لە لەسترە لەدایكبووە کە کەوتۆتە وولاتی لیقۆنەی ئاسیای بچووك، لەدایکێکی جوولەکەو باوکێکی یۆنانی. کاتێ پۆڵس گەڕایەوە لەسترە تیمۆساوسی کردە هاوڕێو یارمەتیدەری خۆی، کە بینی باوەڕدارەکانی ئەوێ بەچاکە باسی دەکەن.

نامەی یەکەمی پۆڵس بۆ تیمۆساوس پێش هەموو شتێك ئاگادارکردنەوەیە لەبلاوبوونەوەی فێرکردنی چەواشە لەنێوان باوەڕداران. هەروەها ئەم نامەیە هەندێ ڕاسپاردەی جیاجیای پۆڵسی تیادایە بۆ تیمۆساوس دەربارەی بەباشی بەڕێوەبردنی کۆمەڵی باوەڕدارانی ئەفەسۆسو ئەو مەرجانەی پێویستە لەچاودێرانو خزمەتکاران بێ. هەروەها ئەو ئەرکانەی دەکەوێتە ئەستۆی تیمۆساوس سەبارەت بەباوەڕداران.

1

لەپۆڵسەوە نێراوی عیسای مەسیح بەفەرمانی خودای ڕزگارکەرمانو عیسای مەسیح کە هیوامانە، 2بۆ تیمۆساوس ڕۆڵەی ڕاستەقینەم لەباوەڕ. با بەرەکەتو بەزەییو ئاشتی خودای باوکو عیسای مەسیحی خوداوەند لەگەڵت بێت.

مەترسی فێرکردنی خراپ

3کاتێ بۆ ناوچەی مەکدۆنیا چووم، داوام لێکردی لەشاری ئەفەسۆس بمێنیتەوە، تا لەوێ ئەوانە ڕاسپێری کە خەڵکی فێری فێرکردنێك دەکەن لەگەڵ فێرکردنی ئێمە ناگونجێتو 4گوێنەدەن بەشتی ئەفسانەو باسی ڕەچەڵەك کە کۆتایی نییە، چونکە ئەو شتانە دەبێتە هۆی دەمەقاڵێو ناکۆکی، نایەڵێ خواستی خودا پێشبکەوێت ئەوەی لەباوەڕە. 5مەبەستی ئەم ڕاسپاردەیە خۆشەویستییە لەدڵێکی پاکو ویژدانێکی چاکو باوەڕێکی بێ دووڕوویی هەڵقوولاْ بێ. 6هەندێ کەس ڕوویان وەرگێڕاوە لەم شتانە، لایان باشترە ڕووبکەنە قسەی هیچو پووچ، 7ئەوانە دەیانەوێ ببن بە مامۆستای شەریعەت، هەرچەندە ئەوەی دەیڵێنو بڕیاری بۆ دەدەن تێی ناگەن.

8 ئێمە دەزانین شەریعەت خۆی
شتێکی چاکە، گەر یەکێك بەڕاستی
وەك شەریعەت بەکاری بهێنێت‌و 9
بزانێ شەریعەت بۆ مرۆڤی
ڕاست‌ودروست دانەنراوە، بەڵکو بۆ
بەدکاران‌و یاخی‌بووان،
خودانەناسان‌و گوناهباران، پیس‌و
گلاوەکان، دایك‌وباوك کوژان،
خوێن ڕێژەکان، 10 بۆ داوێن‌پیسان‌و
هەتیوبازان، ڕفێنەری خەڵکی،
درۆزن‌و سوێندخۆرانی بەدرۆ،
ئەوانەی دژی فێرکردنی ڕاستن، 11
ئەوەی لەگەڵ مزگێنی شکۆداری
خودای پیرۆز ڕێك دەکەوێ، ئەوەی
خودا بە متمانە پێی بەخشیووم.

سوپاسکردن بۆ بەزەیی خودا

12 سوپاسی عیسای مەسیحی
خوداوەندمان دەکەم کە هێزی پێم
بەخشیووەو کردوومی بەجێگەی
بڕوای خۆی، دەست‌نیشانی‌کردم بۆ
خزمەت‌کردنی. 13 هەرچەندە جاران
کفرم بەرامبەر کردووەو
چەوساندومەوەو جنێوم پێ‌داوە. بەڵام
بەزەیی پێم‌هاتەوە، چونکە بە نەزانی‌و
بێ باوەڕی ئەو کارانەم کردبوو، 14
لەگەڵ ئەوەش خوداوەند بەرەکەتی
خۆی بەسەرمدا ڕژاند لەگەڵ باوەڕو
خۆشەویستی ئەوەی لەعیسای
مەسیح‌دایە.
15 بێ‌گومان ئەم قسەیە ڕاستەو
شایانی قبووڵ‌کردنە: (عیسای مەسیح
هاتووە بۆ جیهان بۆ ڕزگارکردنی
گوناهباران)، کە من یەکەمیانم. 16
هەر لەبەرئەوە بوو خودا بەزەیی
پێمداهاتەوە، تا یەکەمجار لەمن
دەرکەوێ عیسای مەسیح چەند
ئارامی‌گرتوو، هەروەها من بکات بە
نموونەیەك بۆ ئەوانەی باوەڕی
پێ‌دەهێنن بۆ بەدەست‌هێنانی ژیانی
هەتاهەتایی. 17 بۆ پادشای زەمانەکان،
نەفەوتاو و نەبینراوە، خودای تاك‌و
تەنیا، ڕێزدارو شکۆدار بێت تاهەتایە!
ئامین.
18 کوڕم تیمۆساوس، ئەم
ڕاسپاردانەت پێ‌دەسپێرم، بەپێی ئەو
پێشبینیانەی لەزووەوە دەربارەی تۆ
ووتراوە، تاوەکو بەهۆی بەدواچوونی
ئەوانەوە بتوانی باش تێبکۆشی لە
جەنگی ڕۆحیدا، 19 ئەمەش بە باوەڕی
بەهێزو ویژدانی چاك دەبێت کە
هەندێکیان ڕەتیان کردۆتەوە، بەمەش
کەشتی باوەڕیان تێك‌شکا. 20 لەوانە
هیمینایۆس‌و ئەسکەندەر، جا ئەوانم

دایە دەستی شەیتان، تا هۆشیان بەخۆیان بێتەوەو کفر نەکەن.

نوێژکردن بە کۆمەڵ

2

لەپێش هەموو شتێك داوا دەکەم، داخوازی بەکوڵتان بەرزبکەنەوە بۆ لای خوداو نوێژی بۆ بکەنو لێی بپارێنەوەو سوپاسی بکەن بۆ هەموو خەڵکی، [2]هەروەها بۆ پادشاو دەسەڵاتدارەکان، تا بە هێمنیو ئاشتی بژین بە خوداترسیو ڕێزەوە. [3]ئەمەش شتێکی چاكو پەسەندکراوە لای خودای ڕزگارکەرمان، [4]ئەوەی دەیەوێ هەموو خەڵکی ڕزگاریان بێتو بۆ ڕاستی ناسین بێن. [5]چونکە هەر یەك خودا هەیەو یەك پەیوەندیڕێکخەر هەیە لەنێوان خوداو مرۆڤدا، ئەویش عیسای مەسیحی مرۆڤە. [6]ئەوەی خۆی بەختکرد وەك کەفارەت بۆ هەموان، شایەتی ئەمەش لەکاتی خۆی بوو، [7]خودا منی کردووە بە مزگێنیدەرو نێرراوی خۆی بۆ ئەمە. من ڕاستیتان پێ دەڵێمو درۆ ناکەم، فێرکەری باوەڕو ڕاستیم بۆ گەلان.

[8]دەمەوێ پیاوان لەهەموو شوێنێك نوێژ بکەن، دەستی پاکیان بەرزبکەنەوە بێ تووڕەییو ناکۆکی. [9]ژنانیش با خۆیان بە جلێك برازێننەوە ڕێزو ئابڕووی تیابێت، نەك خۆیان برازێننەوە بە پرچی ئەگریجەکراو و بەزێرو مرواریو جلی گرانبەهاوە، [10]بەڵکو بە کرداری چاك شایانی ژنێکی لەخواترس بێت.

[11]ژن دەبێت بە بێدەنگیو ملکەچی فێر بێت. [12]من ڕێگا نادەم بەژن خەڵکی فێربکاتو زاڵ بێت بەسەر پیاو، بەڵکو دەبێت بێدەنگ بێت، [13]چونکە خودا یەکەمجار ئادەمی دروستکرد ئینجا حەوا، [14]هەروەها ئادەم نەبوو هەڵخەڵەتا، بەڵکو ژن بوو هەڵخەڵەتاو کەوتە گوناهەوە. [15]بەڵام ژن بە منداڵبوون ڕزگاری دەبێت گەر لەسەر خۆشەویستیو باوەڕو پیرۆزیو ڕەفتار جوانی بەردەوام بێت.

مەرجەکانی چاودێر

3

ئەم ووشەیە ڕاستە: کێ بیەوێ ببێ بەچاودێر، ئەوە دەیەوێ کارێکی چاك بکات. [2]چاودێر دەبێ بێ

کـەموکوڕی بێت، یەك ژنی هەبێت، ژیـرو ووریـا بێـت، بەئابڕوو و بەرێز بێـت، میوانداری نامۆ بکات، بتوانێ خـەڵکی فـێر بکـات، [3]سـەرخۆش‌و شەڕفرۆش نەبێت، بەڵکو زمانشیرین بێـت، حـەزی لـەناکۆکی نەبێـت، چـاوی لـە پارە نەبێت، [4]خێزانەکەی بەباشـی بـەرێوە بـبات، مـنداڵی ملکـەچ‌و بـەرێـز بـن. [5]گەر یەکێك نـەتوانێ بەباشـی خـێزانەکەی بەرێوە ببات، ئـیتر چـۆن دەتوانێـت بایـەخ بـەکۆمـەڵی خـودا بـدات؟ [6]چاودێر دەبـێ تازە نەبێت لەباوەڕ، تا تووشی لـووتبـەرزی‌و ئەو سزایە نەبێت کە بەسـەر شـەیتان دراوە، [7]دەبێـت ناوبـانگی بـاش بێـت لای ئەوانـەی لـەدەرەوەن، تـاوەکو قسـەی نەیەتەسەرو بکەوێتە داوی شەیتان.

مەرجەکانی خزمەتکار

[8]هـەروەها خـزمەتکاران دەبـێ بەرێز بن، دوو زمان نەبن، سەرخۆش نـەبن، هـەوڵی بـە دەسـتهێـنانی دەسـتکەوتی حەرام نەدەن، [9]دەبێ بە ویژدانـێکی پـاك دەسـت بـە نهێـنی بـاوەڕەوە بگـرن، [10]یەکەمجار دەبێت تاقیبکرێـنەوە، کـە دەرکـەوت بـێ کـەموکوڕیـن، ئـینجا بۆیـان هەیـە دەسـتبکـەن بـەکاری خۆیـان وەك خزمەتکار.

[11]هـەروەها ژنەکانیشـیان دەبـێ بەرێـز بـن، بوخـتانکەر نەبن، بەڵکو ژیـرو وووریـابن، سەرراستو پاك بن لەهـەموو شتێك. [12]ئەو خزمەتکارانە تـەنها دەبـێ یـەك ژنـیان هـەبێ، بەباشی ماڵو منداڵیان بەرێوەببەن، [13]چـونکە ئـەو خزمەتکارانەی بەرێك‌و پـێکی بـەکاری خۆیـان هەڵدەسـتن، ناوبـانگی بـاش‌و مـتمانەیەکی مـەزن لـەباوەڕیان بەعیسـای مەسـیح بەدەست دەهێنن.

مەزنترین نهێنی

[14]مـن هـەموو ئـەو شـتانەم بـۆ نووسـیوی، هەرچـەندە هـیوادارم ماوەیـەکی کەم خۆم بێم بۆ لات، [15]بـەڵام گـەر نەمـتوانی بـێم بـۆ لات، خـۆت دەزانـی چۆن ڕەفتار دەکەیت لـەماڵی خودا، واتە کۆمەڵی خودای زیـندوو، کـە کۆڵەکـەو بـناغەی ڕاسـتییە. [16]هـیچ گومـانی تیادا نییە، ئێمە نهێنی خواترسی ڕادەگەیێنین:

(ئەو لەشێوەی لەش دەرکەوت،
ڕۆحـی پـیرۆز شـایەتی

ڕاستییەکەیدا،
لەلایەن فریشتەکان بینرا،
لەنێو گەلان مزگێنی پێدرا،
لەجیهان باوەڕی پێکرا،
بەرزکرایەوە بۆ شکۆداری.)

فێرکەرانی دووڕوو و درۆزن

4

ڕۆحی پیرۆز بەڕوونو ئاشکرا پێمان
دەڵێ، لە کۆتایی زەمانە هەندێ
کەس لەباوەڕیان هەڵدەگەڕێنەوە،
شوێنی ڕۆحی چەواشەو
فێرکردەکانی شەیتان دەکەون، 2هی
ئەوانەی دووڕوو و درۆزنن،
ویژدانیان داخکراوەو مردووە، 3
ئەوانە ڕێگای ژنهێنانو شووکردن
لەخەڵکی دەگرن، هەروەها جۆرەها
خواردن کە خودا دروستی کردووە
تا بەسوپاسەوە لەگەڵ باوەڕدارانو
ئەوانەی ڕاستییان ناسیووە بخورێ،
ئەوانە قەدەغەی دەکەن. 4هەموو ئەو
شتانەی خودا دروستی کردووە
چاکە، هیچی خراپی تێدا نییە گەر
مرۆڤ بەسوپاسەوە وەریگرێت، 5
چونکە هەموو ئەو شتانە بەهۆی
ووشەی خوداو نوێژەوە پیرۆز
دەبێت.

خزمەتکاری باشی مەسیح

6گەر تۆ ئەم شتانە وا بەبیری
خوشکو برایان بخەیتەوە، ئەوا دەبیت
بەخزمەتکارێکی باشی عیسای
مەسیح، لەسەر ووشەی باوەڕو
فێرکردنی ڕاست دەڕۆیت، ئەوەی تۆ
شوێنی کەوتووی. 7خۆت دووربخەوە
لەخوانەناسو ئەفسانەی هیچو پووچ،
خۆت ڕابهێنە لەسەر خواترسی. 8
وەرزشی لەش بۆ هەندێ شت باشە،
بەڵام خواترسی بۆ هەموو شتێك
باشە، چونکە بەڵێنی ژیانی ئێستاو
داهاتووی تێدایە.
9ئەم ووتەیە ڕاستەو شایانی قبوڵ
کردنی تەواوە. 10ئێمە بۆ ئەوە
ماندوو دەبینو تێدەکۆشین، چونکە
هیوامان بە خودای زیندووە، ئەوەی
ڕزگارکەری هەموو خەڵکە بەتایبەتی
باوەڕداران.
11بەم شتانە خەڵکی فێر بکەو
ڕایانسپێرە. 12ڕێگا بەکەس مەدە
گاڵتە بەگەنجێتیت بکات، بەڵکو ببە
بەنموونە بۆ باوەڕداران لەقسەو
هەڵسوکەوت، لەخۆشەویستیو
باوەڕو پاکیت. 13تا کاتی هاتنم
لەسەر خوێندنەوەی کتێبی پیرۆز
بەردەوامبە، هەروەها لەسەر

ووتاردانو فێرکردنیان. 14ئەو
بەهرەیەی هەتە پشتگوێی مەخە،
ئەوەی بە وەحی وەرتگرتووە کاتێ
پیران دەستیان خستە سەرت.
15بایەخ بەم شتە بدە، هەموو
توانای خۆتی تیادا بەکار بهێنە تا
پێشکەوتنت دەربکەوێ لەهەموو
شتێك بۆ هەموو خەڵکی. 16باش
ئاگاداری خۆتو فێرکردنتبە،
بەردەوامبە لەسەر ئەوە، چونکە گەر
ئەمەتکرد خۆتو گوێگرانیشت
ڕزگاریان دەبێت.

شێوەی هەڵسوکەوتی باوەڕداران

5
بەڕەقی هەڵسوکەوت لەگەڵ پیاوی
بەتەمەن مەکە، بەڵکو وەك باوکی
خۆت بەنەرمونیانی وورەیبەرز
بکەوە، لەگەڵ گەنجان وەك برای
خۆت، 2هەروەها لەگەڵ پیرێژنان
وەك دایکی خۆت، لەگەڵ کچان
وەك خوشکی خۆت بە پاکی.

دەربارەی بێوەژنان

3ڕێز لەو بێوەژنانە بگرە کە
بەڕاستی بێوەژنن. 4جا گەر بێوەژنێك
مندالو وەچەی هەبێت، با فێربن
یەکەم ئەرکی سەرشانیان ئەوەیە چاکە
بکەن لەگەڵ کەسوکاریانو پاداشتی
دایكو باوکیان بدەنەوە، چونکە ئەمە
پەسەندکراوە لای خودا. 5بێوەژنی
ڕاستەقینە ئەوەیە کەسی نییە بەخێوی
بکات، هەموو هیوایەکی خودایە،
شەو و ڕۆژ نوێژی بۆ دەکاتو
لێیدەپاڕێتەوە. 6بەڵام ئەو بێوەژنەی
خۆی داوەتە دەستی خۆشی ژیان،
ئەوە مردووە هەرچەندە زیندووش
بێت. 7جا ئەم شتانەیان پێ ڕاسپێرە
تادوایی بێ کەموکوڕی بن. 8کێ
نایەوێ بایەخ بەکەسوکاری بدات
بەتایبەتی بەئەندامانی خێزانەکەی،
ئەوە باوەڕی ڕەتکردووەتەوەو
خراپترە لە بێ باوەڕان.
9بێوەژن کاتێ لە لیستەی
بێوەژنان ناوی دەنووسرێت کە
بەلایەنی کەمەوە تەمەنی شەست ساڵ
بێتو یەك مێردی هەبوو بێت. 10
ناسراو بێت بەوەی کاری چاکەی
کردووە، مندالەکانی بەباشی
بەخێوکردووە، میوانداری خەڵکی
کردووە، پێی خوشكو برا
پیرۆزەکانی شتووە، یارمەتی
لێقەوماوانی داوە، بە هەموو کارێکی
چاك هەستاوە.

[11]بــــــــیۆەژنانی گـــــــەنج
ڕەتدەکرێنەوە لەم لیستەیە، چونکە
گـــەر ئارەزووەکانـــیان لەمەســـیح
دووریـان بخاتـەوە، حەز دەکەن شوو
بکەنـەوە. [12]ئیـنجا تاوانبار دەکرێن،
چونکە بەڵێنی یەکەمیان شکاندووە.
[13]بێجگـە لـەمـەش فـێری بێئیشیو
ماڵەو ماڵکردن دەبن، هەروەها فێری
زۆر قســـەکردنو خۆخســـتنە نـــاو
کاروباری خەڵك دەبن، باسی شتێك
دەکـەن پـەیوەندی بـەوان نیـیە. [14]
کەواتـە بـا بـیۆەژنانی گـەنج شـوو
بکەنـــەوە، تـــا منداڵـــیان ببێـــت،
کاروبـاری ماڵـێ خۆیان بەڕێوەببەن،
ڕێگا بەدوژمن نەدەن قسەیان پێبڵێن.
[15]ئەمـــەش بەڕاســـتی لەبەرئـــەوەی
هەندێکـیان لـەڕێ دەرچوونو دوای
شەیتان کەوتوون.
[16]گـەر یەکـێك لـەکەسـوکاری
بـاوەڕداران بـیۆەژن بـوو، پێویسـتە
لەسـەریان یارمـەتیبـدەن، تـا نەبێت
بـەبار بەسـەر کۆمەڵی باوەڕداران بۆ
ئـەوەی کۆمەڵە بتوانێ یارمەتی ئەوانە
بدات کە بەڕاستی بێوەژنن.

پیرانی کۆمەڵە

[17]ئـــەو پیرانـــەی بـــەباشـــی
بەڕێوەبەرایـــەتی دەکـــەن، شـــایانی
ڕێـزێکی زۆرن، بـە تایبـەتی ئەوانەی
ماندوو دەبن لەووشەو فێرکردن. [18]
چونکە کتێبی پیرۆز دەڵێ: {دەمی گا
لـەکاتی ئالـیك خـواردن مەگـرە}،
هەروەها دەڵێ: {کرێکار مافی کرێی
خۆی هەیە.} [19]ڕازی مەبە بەشکاتێك
دژی پیران بکرێت، تەنها مەگەر دوو
یان سێ کەس شایەتی بۆ ئەوە بدەن.
[20]گەر دەرکەوت ئەو کەسە بەڕاستی
هەڵـەی کردووە، لەبەردەم هەموان
سەرزەنشـتی بکـە، تـا ئـەوانی دیکە
بترسن.
[21]داوات لـێدەکـەم لەبـەردەم
خـوداو عیسـای مەسـیحو فریشـتە
هەڵـــبژێراوەکانی، لەســـەر ئـــەم
ڕاسپاردانە بڕۆیـت، بـێ جیاوازیو
لایـەنگیری، لەهـەر شـتێك کـە
دەیکەیت.
[22]بەپەلـە دەسـت مەخـە سـەر
کـەس، بەشداری لەگوناهی خەڵکی
دیکە مەکە، خۆت بەپاکی ڕابگرە.
[23]لەمـەولا تـەنها ئـاو مـەخۆوە،
بـەڵکو تۆزێ شەرابیش لەبەر گەدەو
ئەو نەخۆشیە زۆرانەی هەتە.
[24]هـەندێ کـەس پـێش ڕۆژی
لـێپرسینەوە گوناهەکانیان ئاشکرایە

بەرەو حوکمدان دەڕوات، هەندێکی
دیکە گوناهەکانیان دواتر
دەردەکەوێ. [25] بەهەمان شێوە
کرداری چاکیش ئاشکرا دەبێ،
تەنانەت ئەوانەی ئاشکراش نین
ناتوانرێ بەشاراوەیی بمێنێتەوە.

مەسەلەی کۆیلە

6

با هەموو ئەوانەی لەژێر نیری
کۆیلایەتین، ئەوپەڕی ڕێز
لەگەورەکانیان بگرن، تا قسەی
خراپ نەخرێتە پاڵ ناوی خوداو
فێرکردنەکەی. [2] ئەوانەی
گەورەکانیان باوەڕدارە نابێ
بەسووکی سەیریان بکەن، چونکە
بران لەباوەڕ، بەڵکو بەپێچەوانەوە
دەبێ بەملکەچی خزمەتیان بکەن،
چونکە ئەوانەی خزمەتیان دەکەن
باوەڕدارو خۆشەویستن. جا هەمووان
فێری ئەم شتانە بکەو ئاگاداریان
بکەوە.

خۆشەویستی پارە

[3] گەر یەکێك فێرکردنیکی تری
فێرکرد کە نەگونجێت لەگەڵ
ووشەی ڕاستی عیسای مەسیحی
خوداوەندمانو لەگەڵ ئەو
فێرکردنەی لەسەر خوداترسی
وەستاوە. [4] ئەوە یەکێکە
لووتبەرزی کوێری کردووەو هیچ
شتێك تێناگات، حەز لەشەڕەقسەو
دەمدەمانێ دەکات کە دەبێتە هۆی
چاوپیسی، ململانێ، جنێو، بیری
خراپو [5] جۆرەها ناکۆکی، ئەمانەش
ئەو کەسانە دەیکەن کە بیریان
خراپ بووەو ڕاستییان
وونکردووە، خواترسی بەبازرگانی
دادەنێن.
[6] ڕاستە خواترسی گەر
بەقەناعەتەوە بێت قازانجێکی
گەورەیە، [7] چونکە هیچمان نەهێناوە
بۆ جیهان، ئاشکرایە ناتوانین
هیچیشی لێببەینە دەرەوە. [8] جا
گەر خواردنو بەرگمان هەبوو با پێی
ڕازیبین. [9] بەڵام ئەوانەی حەز
دەکەن دەوڵەمەند بن، دەکەونە
تاقیکردنەوەو داو، هەروەها دەکەونە
زۆر ئارەزووی کوێرانەی زیانبەخش
کەوا دەکات مرۆڤ تێبکەوێتو
لەناوبچێ. [10] چونکە خۆشەویستی
پارە سەرچاوەی هەموو خراپەیەکە،
گەر خەڵکی بەدوایدا بگەڕێن
وونده‌بن لەباوەڕیانو خۆیان تووشی

ئازارێکی زۆر دەکەن.

تێکۆشانی باوەڕ

[11]بەڵام تۆ، ئەی پیاوی خودا لەم
شتانە دووربکەوە، شوێنی
ڕاستودروستیو لەخواترسیو
باوەڕ، خۆشەویستیو ئارامگرتنو
زمان شیرینی بکەوە. [12]تێکۆشانێکی
باش تێبکۆشە لەباوەڕدا، دەست
بەژیانی هەتاهەتاییەوە بگرە، ئەوەی
خودا بانگی کردووی بۆی، کاتێ
زۆر باش دانتپیاناوە لەبەردەم
شایەتی زۆر. [13]ڕاتدەسپێرم
لەبەردەم ئەو خودایەی ژیان بە
هەموان دەداتو لەبەردەم عیسای
مەسیح، ئەوەی باشترین شایەتیدا
لەلای پیلاتۆسی پونتی، [14]کەوا
لەسەر ئەو ڕاسپاردانە بڕۆیت
بەپاکیو بێکەموکوڕی هەتا ڕۆژی
دەرکەوتنی عیسای مەسیحی
خوداوەندمان. [15]ئەوەی خودا
لەکاتی دیاریکراو دەریدەخات،
پیرۆزو تاقە سەرۆك، پادشای
پادشایان، گەورەی گەورەکان، [16]
تەنها ئەو نەمرە، لەڕووناکی
نیشتەجێیەو کەس لێی نزیك
نابێتەوە، ئەوەی کەس نەیبینیوەو
ناتوانێ ببینێت، بۆ ئەوە ڕێزو توانای
هەتاهەتایی! ئامین.
[17]دەوڵەمەندەکانی ئەم جیهانە
ڕاسپێرە لووتبەرز نەبنو هیوایان
بەسامانی لەناوچوو نەبێت، بەڵکو
بەخودا کە هەموو شتێکمان
بەتێروپڕی دەداتێ هەتا خۆشی
لێببینین. [18]با چاکە بکەنو
لەکاری چاکە دەوڵەمەند بن،
لەبەخشین دڵفراوان بن، ئامادەبن
بەشی خەڵکیتر لەسامانیان بدەن،
[19]بەم شێوەیە گەنجینەو بناغەیەکی
چاك بۆ دوارۆژ دادەنێنو ژیانی
ڕاستەقینە بەدەست دەهێنن.
[20]تیمۆساوسی خۆشەویست،
بەباشی پارێزگاری ئەو شتە بکە کە
خودا داویەتی پێت، خۆت
دووربخەوە لەهەموو ووتەیەکی هیچو
پووچو لەو ووتە بێکەڵکانەی
خەڵکی ناویاناوە زانست، [21]جا
هەندێك هەن باوەڕیان
لەدەستچووە، چونکە دوای ئەو
زانستە کەوتوون.

بەرەکەتتان لەگەڵ بێت.

دووەم نامەی پۆڵس بۆ تیمۆساوس

ئەم نامەیە هەندێ ڕاسپاردەی تایبەتی پۆڵسی تێدایە بۆ تیمۆساوس، مەبەستە سەرەکیەکەی ئەوەیە، پێویستە پارێزگاری لەپەیامی مزگێنی بکات، وەك چۆن خۆی پارێزگاری کردووە. پۆڵس تیمۆساوسی یارمەتیدەری هاندەدا بۆ ئەوەی بەئەرکی خۆی هەستێ وەك مامۆستاو مزگێنیدەر سەرەڕای ئازارو ناخۆشی زۆر، هەروەها ئاگاداری دەکاتەوە لەمەترسی مامۆستا درۆزنەکانو بیرورا تاریكو خراپەکانیان، چونکە ئەوەی گوێیان لێ‌بگرێ ژیانی تێکدەچێ.

لەهەمووئەمانەشدا پۆڵس ئەوە بەیادی تیمۆساوس دەهێنێتەوە کە ژیانی چۆن بووەو چۆن ئەو نموونەی باوەڕو ئارامگرتنو خۆشەویستیو چالاکیو بەرگەگرتن بووە لەئازاری چەوسانەوە، چونکە بەهۆی ڕۆحی پیرۆز دەیزانی کاتی ئەوە هاتووە بچێتە لای خودای خۆی، بۆیە ئەم شتانە وەك دوا ڕاسپاردە، دەیهێنایەوە یادی.

1

لەپۆڵسەوە ئەوەی لەسەر خواستی
خودا نێرراوی عیسای مەسیحە
لەپێناوی بەڵێنی ژیان کە لەعیسای
مەسیح دایە، 2بۆ کوڕی
خۆشەویستم تیمۆساوس، با
بەرەکەتو بەزەییو ئاشتی خودای
باوكو عیسای مەسیحی
خوداوەندمان لەگەڵت بێ.

هاندان بۆ ئازار چەشتن

3سوپاسی خودا دەکەم ئەوەی
بەویژدانێکی پاك دەیپەرستم هەروەك
باپیرانم پەرستوویانە، کاتێ بە شەو و
ڕۆژ لەنوێژەکانم یادت دەکەم، 4کاتێ
یادی فرمێسکەکانت دەکەمەوە زیاتر
ئارەزووی بینینت دەکەم تا
دڵخۆش‌بم. 5هەروەها یادی باوەڕی
ڕاستت دەکەم، ئەوەی یەکەمجار
لەدڵی لوئیسی دایەگەورەتو
ئەفنیکی دایکت بوو، من دڵنیام
لەدڵی تۆشدایە. 6لەبەرئەوە ئەو
بەهرەیەی خودا کە تیاتدایە بەبیرت
دەهێنمەوە هەڵیگیرسێنی، ئەوەی
وەرتگرت کاتێ دەستم خستە
سەرت. 7چونکە خودا ڕۆحی ترسی

بەئێمە نەداوە، بەڵکو ڕۆحی هێزو
خوشەویستیو خۆڕاگری.
8بۆیە شەرمت بەوە نەبێ شایەتی
بۆ خوداوەندمان بدەیت، هەروەها
شەرمت بەمن نەبێ کە ئێستا
لەپێناوی ئەودا بەندکراوم، بەڵکو
بەشداری ئازار بکە بۆ مزگێنی،
لەوەش پشت بەهێزی خودا ببەستە.
9ئەوەی ڕزگاری کردینو بانگی
کردین بەبانگەوازێکی پیرۆز، ئەمەش
بەهۆی کردارمان نەبوو، بەڵکو ئەوە
خواستو بەرەکەتی خودایە بۆ ئێمە
کە لەسەرەتاوە بەهۆی عیسای
مەسیحەوە داویەتی پێمان، 10ئێستا
ئاشکرا بوو بەدەرکەوتنی عیسای
مەسیحی ڕزگارکەرمان، ئەوەی
مردنی لەناوبردو ڕووناکی خستە
سەر ژیانو نەمری بەهۆی مزگێنیەوە،
11ئەو مزگێنییەی من بۆی بووم بە
ووتاردەرو نێرراو و مامۆستا. 12
لەپێناوی ئەوە ئێستا ئەم ئازارانە
دەچێژم، بەلام شەرمی پێوە ناکەم،
چونکە دەزانم باوەڕم بەکێ هەیە،
دڵنیام خودا دەتوانێ پارێزگاری ئەو
شتەم بۆ بکات کەوا بۆی داناوم تا
ئەو ڕۆژە.

ئەوەی لات دانراوە بیپارێزە

13دەست بەو ووشە ڕاستانە بگرە
کە لەمنەوە بیستووتە، بەو باوەڕو
خۆشەویستیەی لەعیسای مەسیح
دایە. 14ئەو شتە چاکەی لای تۆ
دانراوە، پارێزگاری بکە بەڕۆحی
پیرۆز کە لەئێمە دایە.
15تۆ دەزانی هەموو ئەوانەی
لەناوچەی ئاسیان وازیان لێ هێنام،
لەوانە فیجلۆسو هرمۆجینیس.
16خودا بەزەیی بەخێزانی
ئونیسیفورس بێتەوە، چونکە
زۆرجار ووڕەی بەرزکردومەوەو
یارمەتی‌داوم، شەرمی نەکردووە بە
کۆتو زنجیرم. 17بەڵکو کاتێ هات
بۆ ڕۆما زۆر بەدوامدا گەڕا تا منی
دۆزیەوە. 18داواکارم لەڕۆژی
لێپرسینەوە خوداوەند بەزەیی
پیابێتەوە، تۆ باش دەزانیت کاتێ
لەئەفەسۆس بووم ئەو چەند خزمەتی
کردم.

بەشداری ئازار بکە

2

تۆ ئەی کوڕی خۆم، بەهێزبە بەو
بەرەکەتەی لەعیسای مەسیح‌دایە. 2
هەروەها ئەوەی لەمنەوە بیستووتە

لەبەردەم چەندەها شایەت، بیدە بەو
کەسانەی پشتیان پێدەبەسترێو
توانای ئەوەیان هەیە خەڵکیتر فێر
بکەن. [3]بەشداری ئازار بکە وەك
سەربازێکی چاك بۆ عیسای مەسیح.
[4]سەربازێك بیەوێ سەرۆکەکەی
ڕازی بکات، خۆی خەریك ناکات
بەکاروباری ژیانی ڕۆژانە. [5]یاریزان
هەرگیز پاداشتی سەرکەوتن
وەرناگرێ گەر پێشبڕکێ بەگوێرەی
یاسای یاریەکە نەبێت. [6]هەروەها ئەو
جوتیارەی ماندوو دەبێت دەبێ یەکەم
کەس بێت بەشی خۆی وەرگرێ لە
بەروبوومدا. [7]بیرکەوە لەوەی
دەیڵێم، خوداوەند یارمەتیت دەدات
لەهەموو شتێك تێبگەیت.
[8]یادی عیسای مەسیح بکە،
ئەوەی لەنێو مردووان هەستایەوە،
لەنەوەی داود بوو بەگوێرەی مزگێنی
من، [9]ئەوەی لەپێناویدا ئازار
دەچێژمو کۆتکراوم وەك
تاوانبارێك، بەڵام ووشەی خودا
بەزنجیر نابەسترێتەوە. [10]لەبەرئەوە
بەرگەی هەموو شتێك دەگرم،
لەپێناوی ئەوانەی خودا هەڵیبژاردن،
تا ئەوانیش ڕزگاریو شکۆمەندی
هەتاهەتایی بەدەستبهێنن کە بەهۆی
عیسای مەسیحە.
[11]ئەمە بەدڵنیایی ڕاستە:
(گەر لەگەڵ مەسیح بمرین،
لەگەڵ ئەو دەژین،
[12]گەر لەپێناویدا دانبگرین،
لەگەڵی فەرمانڕەوایی
دەکەین،
گەر ئێمە نکۆڵی لێبکەین،
ئەویش نکۆڵیمان
لێدەکات،
[13]گەر ئێمە دڵسۆز نەبین،
ئەو بەدڵسۆزی دەمێنێتەوە،
چونکە ناتوانێ نکۆڵی لەخۆی
بکات.)

ئیشکەری ووشەی ڕاست

[14]ئەم شتانەیان بیربخەوەو
لەشەڕەقسە ئاگاداریان بکەوە
لەبەردەم خودا، چونکە ئەمە هیچ
سوودێکی نیە جگە لەسەر
لێتێکدانی ئەوانە نەبێت کە گوێی
بۆ دەگرن. [15]هەوڵبدە ڕەزامەندی
خودا بەدەستبهێنیت، ببیت
بەئیشکەرێك کەوا شتێك ناکات
جێی شەرم بێتو ووشەی ڕاستی
بەراستی ڕوون بکەیتەوە. [16]خۆت
دووربخەوە لەقسەی هیچو پووچی

هەندێ کەس، ئەوەی زیاتر خەڵکی
لەخودا دووردەخاتەوە، 17ئەوانە
وشەکانیان دەوروبەرەی دەخوات
وەك نەخۆشیەکی کوشندە، مەبەستم
لەهیمینایۆس‌و فیلیتۆسە، 18ئەوانە
لەڕێگای ڕاست دەرچوون‌و دەڵێن
هەستانەوە ڕوویداوە، بەم شێوەیە
باوەڕی هەندێ کەسیان تێکداوە. 19
بەڵام ئەو بناغە بەهێزەی خودا دایناوە
بەپتەوی دەمێنێتەوە، ئەم مۆرەی
لەسەرە: {خوداوەند ئەوانەی هی
خۆیەتی دەیانناسێت.} و (ئەوەی
ناوی خوداوەند بهێنێت، دەبێ لە
گوناه دووربکەوێتەوە.)
20لەماڵێکی گەورەدا هەر جامی
زێڕو زیوی تێدا نییە، بەڵکو جامی
تەختەو لەقوڕ دروست کراویش،
هەندێکیان بۆ ڕێزلێنانن ئەوانی تر بۆ
کاروباری ئاسایین. 21جا ئەگەر
یەکێك خۆی پاك‌کردەوە لەهەموو
ئەو خراپانەی، ئەوا دەبێت بەجامێك
بۆ ڕێزلێنان، پیرۆزو سوودبەخشە بۆ
خاوەنەکەی، ئامادەیە بۆ هەموو
کارێکی چاك.
22لەئارەزووەکانی گەنجێتی
دووربکەوە، بەدوای
ڕاستودروستی‌و باوەڕو
خۆشەویستی‌و ئاشتی بگەڕێ لەگەڵ
ئەوانەی بەدڵێکی پاك خوداوەند
بانگ‌دەکەن. 23لەگفتوگۆی هیچ‌و
پووچ دووربکەونەوە، تۆ دەزانی ئەوە
دەبێتە هۆی شەڕو ناکۆکی. 24
بەندەی خوداوەند نابێ شەڕفرۆش
بێت، بەڵکو دەبێ بەبەزەیی‌و زمان
شیرین بێت لەگەڵ هەمووان، توانای
فێرکردنی هەبێ، لەکاتی تەنگانە دان
بەخۆی‌بگرێ. 25ئەوانەی
بەربەرەکانی دەکەن بەنەرمی‌و نیانی
ڕاستیان بکاتەوە، لەوانەیە خودا
بەرەو تۆبەکردن‌و ناسینی ڕاستیان
ببات، 26تا هۆشیان‌بێتەوە بەخۆیان‌و
لەداوی شەیتان ڕابکەن، ئەوەی
بەندی‌کردوون تا خواستی ئەو
جێ‌بەجێ بکەن.

نیشانەکانی ڕۆژانی دوایی

3
شتێکی‌تر هەیە بیزانە، کاتێکی
ناخۆش‌و خراپ دێت لەڕۆژانی
دوایدا، 2خەڵکی خۆیان
خۆش‌دەوێ، پارەیان خۆش‌دەوێ،
لووت‌بەرز دەبن، شانازی بەخۆیان
دەکەن، جنێودەدەن، گوێڕایەڵی
دایك‌و باوك نابن، هیچیان لەبەرچاو

نابێت، گلاۆن، 3بێ‌بەزەیی دەبن،
لەیەکتر خۆش‌نابن، قسە دروست
دەکەن، بەڕەڵلا دەبن، دڕندەن، حەز
لەچاکە ناکەن، 4ئەوانە ناپاکن،
سەرەڕۆن، لووت‌بەرزی
کوێری‌کردوون، ڕابواردنیان بەلاوە
باشترە لەخۆشەویستی خودا، 5
بەڕواڵەت لەخواترس دیارن، بەڵام
هێزو ناوەڕۆکی خواترسی
ڕەت‌دەکەنەوە، جا لەو کەسانە دوور
بکەونەوە.
6تەنانەت هەندێك لەوانە
دەگەڕێن بەماڵاندا، هەوڵدەدەن ئەو
ژنە لاوازو گوناهبارانە بخەڵەتێنن کە
شوێنی هەموو جۆرە ئارەزوویەکی
خراپ کەوتوونو 7هەمیشە گوێ بۆ
فێرکردن دەگرن، بەڵام هەرگیز
ناتوانن بەتەواوی ڕێگای ڕاستی
بناسن! 8هەروەك یەنیس‌و یەمبریسی
﴿جادوگەران﴾ بەربەرەکانی
موسایان‌کرد، هەروەها ئەوانەش
بەربەرەکانی ڕاستی دەکەن، ئەو
کەسانە مێشکیان تێکچووەو لەلایەن
باوەڕەوە ڕەتکراونەتەوە. 9جا ئەوانە
زیاتر پێش ناکەون، چونکە
بێ‌مێشکییان بۆ هەموو کەسێك
دەردەکەوێ، هەروەك بێ‌مێشکی
یەنیس‌و یەمبریس دەرکەوت.

لەسەر باوەڕت بمێنەوە

10بەڵام تۆ، هەموو شتێك
دەزانی دەربارەی: فێرکردنم،
هەڵسوکەوتم، ئامانجم لەژیان،
باوەڕم، دان بەخۆگرتنم،
خۆشەویستیم، چەسپاویم، 11
چەوسانەوەم‌و ئازارم، هەروەها ئەو
شتانەی لەشاری ئەنتاکیاو ئیقونیەو
لەستەرە بەسەرم هات، ئەو
چەوسانەوەی بەرگەیم گرت، بەڵام
خوداوەند لە هەموویان ڕزگاری
کردم. 12هەموو ئەوانەی دەیانەوێ
بە لەخواترسی بژین لەعیسای
مەسیح، دەچەوسێنەوە. 13بەڵام
خراپەکارو فێڵبازەکان بەرەو خراپتر
دەڕۆن، خەڵکی دیکە
هەڵدەخەڵەتێنن‌و کەسانی دیکەش
ئەوان هەڵدەخەڵەتێنن! 14بەڵام تۆ،
بەردەوامبە لەسەر ئەوەی
فێری‌بوویت‌و بێ گومان بووی‌و
زانیت لەسەردەستی کێ فێربوویت.
15تۆ لەمنداڵیەوە کتێبی پیرۆز
دەناسیت، ئەوەی داناییت دەداتێ بۆ
ڕزگاری بەهۆی باوەڕ بەعیسای
مەسیح. 16هەموو کتێبی پیرۆز

بــــەوەحی لــــەخــــودا هـــــاتووەو
سوودبەخشــــە بـــۆ فـــێرکردنو
سەرزەنشـــــتو ڕاســــتەڕێکردن،
هــــەروەها بـــۆ تەمـــێکردن بـــۆ
ڕاســتودروســتی، [17]تاوەکو مرۆڤی
خودا ئامادەبێت بۆ هەموو کردارێکی
باش.

ووشەی خودا ڕابگەیێنە

4

لەبــەردەم خــوداو عیســای مەسیحی
خوداوەنــد، ئــەوەی حوکــم بەســەر
زیندووانو مردووان دەدات، لەکاتی
گەڕانــەوەی پادشــاهێتیەکەی، داوات
لــێدەکەم: [2]ووشەی خودا ڕابگەیێنە،
خۆتــی بۆ تەرخان بکە لەکاتی باشو
خــراپ، خــەڵکی ڕاســتەڕێ بکــە،
سەرزەنشت بکە، ووڕەیان بەرزبکەوە
بــەئارامگــرتنو فــێرکردن. [3]چــونکە
کاتـێك دێـت خەڵکی نایانەوێ هیچ
دەربــارەی فــێرکردنی ڕاســت بزانن،
بەڵکو بەپێی ئارەزووی تایبەتی خۆیان
مامۆســــتایەك هەڵدەبژێـــرن کـــەوا
بەشــێوەیەك لەگەڵــیان بــدوێ ئەوان
حەز بکەن گوێی لــێ بگرن. [4]ئەوانە
نایانــەوێ ڕاســتی ببیســتن، چەواشــە
دەبن بەئەفسانەو شتی هیچو پووچ. [5]
بــەڵام تــۆ، لە هەموو شتێك ووریابە،
لــــەئــازاردا دانبگـــرە، بـــەکاری
مزگێنیدەر هەستە، بـەکاری خۆت
هەستە بەتەواوی.
[6]لەبارەی من، کاتی ئەوە هاتووە
ژیــانم بکــەم بــە قوربــانی، کــاتی
کــۆچکــردنم نــزیكبووەتــەوە. [7]
تێکۆشانیکی باش تێکۆشاوم، قوناغی
خــۆم بــڕیوە، پارێــزگاری بــاوەڕم
کــــــردووە. [8]ئێســــــتا تـــــاجی
ڕاســتودروســتی چاوەڕێم دەکات،
ئــەوەی خوداوەنــد کــە دادوەری
ڕاســتودروستە لەو ڕۆژە دەمداتێ،
ئەمــەش تــەنها بــۆ من نییە، بەڵکو بۆ
هــەموو ئەوانەیــە کە بەدڵ ئارەزووی
هاتنەوەی دەکەن.

دوا ڕاسپاردە

[9]هــەوڵ بــدە بەخــێرایی بــۆ لام
بێــــت، [10]چـــونکە دیمـــاس لەبـــەر
خۆشەویســـتی ئـــەم جـــیهانە مـــنی
بەجێهێشــتو بۆ شاری تەسالۆنیکی
ڕۆیشــت، کریسکیسیش بۆ ناوچەی
غەلاتیە ڕۆیشتو تیتۆسیش بۆ دلماتیە.
[11]لــە لۆقــا زیاتر کەسی ترم لا نییە.
بــڕۆ بۆ لای مەرقۆسو لەگەڵ خۆت
بیهێــــنە، چـــــونکە زۆر ســـــوودی

لیۆوەردەگرم لەخزمەتکردن. 12
تیخیکۆسم ناردووە بۆ ئەفەسۆس. 13
کاتیێ هاتی لەگەڵ خۆت عەباکەم بۆ
بهێنە، ئەوەی لەشاری ترواس لای
کارپۆس بەجێم هێشتووە، هەروەها
پەرتووکەکانم بەتایبەتی ئەو
دەستخەتانەی لەسەر چەرم
نووسراون.
14ئەسکەندەری مسگەر زۆر
خراپەی بەرامبەر کردم، خوداوەند
تۆڵەی لیدەکاتەوە لەسەر ئەو
کارانەی. 15تۆش خۆت لێی بپارێزە،
چونکە زۆر بەتوندی بەرهەڵستی
قسەکانمانی کرد.
16کاتیێ یەکەمجار بەرگریم لەخۆم
کرد کەس لەگەڵم نەهات، بەڵکو
هەموویان بەجێیانهێشتم، خودا
لەسەر ئەمە بیانبەخشێت. 17بەڵام
خوداوەند لەگەڵم بوو بەهێزی
کردم، بەمەش توانیم مزگێنی
ڕابگەیێنم تا هەموو گەلان ببیستن،
ئەوە بوو ڕزگاری کردم لە دەمی
شێر، 18هەر خوداوەندیش ڕزگارم
دەکات لە هەموو خراپەیەکو
دەمپارێزێت بۆ پادشاهێتی ئاسمانی
خۆی. بۆ ئەوە شکۆمەندی تاهەتایە!
ئامین.

19سلاو لە پریسکلاو ئەکیلاو
خێزانی ئۆنیسیفورس بکە. 20
ئەراستۆس لەکۆرنسۆس مایەوە،
بەڵام تروفیمۆس بەنەخۆشی لەشاری
میلیتس بەجێمهێشت. 21خێرابە
لەهاتن پێش ئەوەی زستان بێت.
ئوپولۆسو پودیسو لینۆسو
کلودیاو هەموو خوشکو برایانی
ئێرە سلاوت لیدەکەن.
22خوداوەند لەگەڵ ڕۆحت
بێتو بەرەکەت لەگەڵ هەمووتان
بێت. ئامین.

نامەی پۆڵس بۆ تیتۆس

تیتۆس پیاوێکی یۆنانی بوو، پۆڵس هێنایە باوەڕو کردی بەهاوڕێو یارمەتیدەری خۆی. نامەکەی پۆڵس بۆ تیتۆس ڕوونکردنەوەی ئەو کارەیە کە پۆڵس بۆ تیتۆسی بەجێهێشت، ئەویش ڕێکخستنی کۆمەڵی باوەڕدارانە لەکریت. ئەم نامەیە سێ شتی تیادایە:

1-بەیادهێنانەوەی تیتۆس سەبارەت بەو مەرجانەی پێویستە لەپیرانی کۆمەڵی باوەڕداران هەبێ، بەتایبەتی چونکە خەڵکی کریت ناوبانگیان بەخراپ دەرکردبوو.

2-ئامۆژگاری کردنی تیتۆس بۆ فێرکردنی هەموو ئەو کەسانەی لەنێو کۆمەڵی باوەڕدارانن لەپیرو گەنجو کۆیلە.

3-بەیادهێنانەوەی تیتۆس سەبارەت بەڕەوشتی باوەڕدار کەدەبێ چۆن بێ، وەك ئاشتیو خۆشەویستیو دوورکەوتنەوە لەرقوکینەو شەڕەقسە.

1

لەپۆڵسەوە، بەندەی خوداو نێرراوی
عیسای مەسیح، لەپێناوی باوەڕی
ئەوانەی خودا هەڵیبژاردون، هەروەها
بۆ ناسینی ڕاستی ئەوەی بەرەو
خواترسی دەڕوات، 2 لەسەر بناغەی
هیوای ژیانی هەتاهەتایی، ئەوەی
خودای ڕاستگۆ لە زووەوە بەڵێنی
پێداوە، 3 هەروەها لەکاتی پێویست
ووشەکەی دەرخست بەهۆی ئەو
ڕاگەیاندنەی بەڕاسپاردەی خودای
ڕزگارکەرمان دراوەتە دەستی من.
4 بۆ تیتۆس ڕۆڵەی ڕاستەقینەم لە
باوەڕی هاوبەشمان، با بەرەکەتو
ئاشتی خودای باوكو عیسای
مەسیحی ڕزگارکەرمان لەگەڵت بێ.

راسپاردەی دانانی پیران

5 لەدوورگەی کریت
بەجێمهێشتی تا ئەو شتانەی
کەموکوڕی هەیە تەواوی بکەیتو
پیران دابنێت لەهەموو شارێك بەو
شێوەی ڕامسپاردووی. 6 دەبێ ئەو
پیاوە بێ کەموکوڕی بێت، یەك ژنی
هەبێت، منداڵەکانی باوەڕداربن کەس
بە بەرەڵڵاو یاخیبوو ناویان نەبات. 7
چونکە چاودێر نوێنەری خودایە
پێویستە بێکەموکوڕی بێت،

لووتبەرزو توورەو سەرخۆشو
شەڕفرۆش نەبێت، چاوبرسی نەبێت
بۆ ماڵی حەرام، 8بەڵکو میوانداری
نامۆ بکاتو حەز لەچاکە بکات،
سەنگینو ژیر بێت،
ڕاستودروستو پاكوپیرۆزو
خۆڕاگر بێت. 9دەستبگرێ بەو
ووشە ڕاستانەی بەگوێرەی فێرکردنە،
تا بتوانێ خەڵکی هانبدات
بەفێرکردنێکی ڕاست، هەروەها
سەرزەنشتی ئەوانە بکات کە
بەربەرەکانی دەکەن.

دژایەتی مامۆستا درۆزنەکان

10چونکە زۆر کەس هەن
بەتایبەتی ئەوانەی خەتەنەکراون،
یاخیبوونو خەڵکی بەقسەی
هیچوپووچ هەڵدەخەڵەتێنن، 11ئەوانە
دەبێ دەمیان دابخرێت، چونکە
چەندەها خێزانیان بەتەواوی
هەڵگێڕاوە بەفێرکردنێکی ناڕاست
لەپێناوی قازانجی حەرام. 12یەکێك
لەناویان پێغەمبەرێکی تایبەت بوو
بەخۆیان، ووتویەتی: (دانیشتوانی
کریت هەمیشە درۆزنن، ئاژەڵی
بەدکارن، تەمبەڵو زۆرخۆرن.) 13ئەم
قسەیە ڕاستە، لەبەرئەوە پێویستە
بەتوندی سەرزەنشتیان بکەین، تا
لەباوەڕ ڕاست بن. 14گوێنەگرن بۆ
ئەفسانەکانی جوولەکەو ڕاسپاردەی
ئەوانەی لەڕاستی هەڵگەڕاونەوە. 15
بۆ پاکەکان هەموو شتێك پاکە، بەڵام
بۆ پیسەکانو بێباوەڕەکان هیچ
شتێك پاك نییە، چونکە بیرو
ویژدانیان پیسە. 16بەدەم وا
دەریدەخەن خودا دەناسن، بەڵام
بەکردەوەیان نکۆڵی لێدەکەن، ئەوانە
خۆشەویست نینو یاخین، بەکەڵکی
هیچ کردارێکی چاك نایەن.

ڕاسپاردە بۆ باوەڕداران

2
بەڵام تۆ بەشێوەیەك فێر بکە،
بگونجێت لەگەڵ فێرکردنی ڕاست. 2
پیاوانی پیر ڕاسپێرە ووریاو بەرێزو
ژیربن، لەباوەڕو خۆشەویستیو
دانبەخۆگرتن ڕێكو ڕاستبن.
3هەروەها پیرێژنەکان ڕاسپێرە
بەپیرۆزی بژین، لەپاشەملە
قسەنەکەن، سەرخۆشنەبن، بەڵکو
شتی چاك فێری خەڵکی بکەن. 4
ژنانی گەنج فێری خۆشەویستی
مێردو منداڵەکانیان بکەن، 5ژیرو
پاكبن بەرێكو پێکی ماڵیان

بەڕێوەببەن، باش‌بن، گوێڕایەڵی
مێردەکانیان‌بن، هەتا کەس بەخراپە
باسی ووشەی خودا نەکات.
6هەروەها ئامۆژگاری گەنجەکان
بکە خۆڕاگربن. 7خۆت لەهەموو
شتێك ببە بەنموونە بۆیان لەکاری
چاکە، بەڕێزو پاکو دڵسۆزبە
لەفێرکردنت. 8باووتەکانت
ڕاست‌بن‌و قسەی لەسەر نەکرێ، تا
ناحەز شەرمەزار بێت کاتێ هیچ
خراپەیەك نادۆزێتەوە بیلێت لەدژتان.
9کۆیلەکان ڕاسپێرە ملکەچی
گەورەکانیان‌بن، لەهەموو شتێك
شوێنی ڕەزامەندییان‌بن، بەرپێچیان
نەکەن، 10هیچیان لێ‌نەدزن، بەڵکو
لەهەموو شتێك چاکەو دڵسۆزی
خۆیان دەرخەن، هەتا ئەوان
فێرکردنی خودای ڕزگارکەرمان
برازێننەوە لەهەموو شتێك.
11چونکە بەرەکەتی خودا
ڕزگاریە، بۆ هەموو مرۆڤێك
دەرکەوت، 12ئەوەی فێرمان دەکات
خۆمان دووربخەینەوە لەهەموو
خراپەو ئارەزووەکانی ئەم جیهانە، تا
لەم ژیانەی ئێستا بەژیری‌و
ڕاست‌ودروستی‌و لەخواترسی بژین،
13لەچاوەڕوانی هیوای پیرۆز، ڕۆژی
دەرکەوتنی شکۆمەندی خودای
مەزن‌و عیسای مەسیحی
ڕزگارکەرمان. 14ئەوەی بەخوێنی
خۆی ئێمەی کڕیەوە، تاببێتە قوربانی
بۆ هەموو گوناهێك‌و پاکمان
بکاتەوەو بمانکات بەگەلی تایبەتی
خۆی کە دڵگەرمە بۆ کاری چاکە.
15ئاوها قسە بکەو ووتار بدەو
سەرزەنشتی خەڵکی بکە بەهەموو
دەسەڵاتێك. ڕێگا مەدە کەس
گاڵتەت پێ‌بکات.

ڕزگاری بەهۆی ڕوحی پیرۆز

3
یادی باوەڕداران بخەرەوە ملکەچی
فەرمانڕەوایان‌و دەسەڵاتداران‌بن،
گوێڕایەڵبن، ئامادەبن بۆ هەموو
کارێکی چاك، 2قسەی خراپ
بەکەس نەڵێن، شەڕفرۆش نەبن،
بەڵکو زمان‌شیرینی‌ونیانی پێشان‌بدەن
لەگەڵ هەموو خەڵکی.
3ئێمەش جاران بێ‌مێشك‌و
یاخی‌و گومڕا بووین، بەندەی
ئارەزووی خراپ‌و هەموو جۆرە
خۆشییەك بووین، بەکینەو چاوپیسی
دەژیاین، خەڵك ڕقی لێمان بوو،
ئێمەش ڕقمان لەیەکتری بوو. 4بەڵام

ئێمه کاتێ نەرمونیانیو خۆشەویستی
خودای ڕزگارکەرمان بۆ
دەرکەوت، [5]که ڕزگاری کردین،
ئەمه بەهۆی کاری ڕاستودروستی
خۆمان نەبوو، بەڵکو بەپێی بەزەیی
خۆی، به شوشتنی لەدایكبوونەوەی
دووەمو تازەبوونەوەی ڕۆحی پیرۆز،
[6]ئەوەی خودا ڕشتی بەسەرمان
بەهۆی عیسای مەسیحی
ڕزگارکەرمان، [7]تا کاتێك بێتاوان
بین بەبەرەکەتی ئەو، ببین بەمیراتگر
بەگوێرەی هیوای ژیانی
هەتاهەتایی. [8]ئەم قسەیه بەتەواوی
ڕاسته. دەمەوێ سوور بیت لەسەر
ئەم شتانه، هەتا ئەوانەی باوەڕیان
بەخودا هەیه کرداری چاك بکەن،
ئەمەش باشو سوودبەخشه بۆ هەموو
خەڵکی.
[9]بەڵام دووربکەوه لەشەڕەقسەی
شێتانەو باسی ڕەچەڵەكو
دوژمنایەتیو ناکۆکیو
دووبەرەکایەتی لەسەر شەریعەت،
چونکه سوودبەخش نیەو
هیچوپووچه. [10]له دروستکەری
ئاژاوه دووربکەوه، دوای ئەوەی
جارێك یاخود دووجار ئاگادارت
کردەوه. [11]تۆ دەزانیت ئەوەی وەك
ئەو بێت گومڕاو گوناهباره خۆی
حوکمی بەسەر خۆی داوه.

دوا ڕاسپاردە

[12]کاتێ ئەرتیماس یاخود
تیخیکۆس بۆ لات دەنێرم، خێرا
وەره بۆ لام بۆ شاری نیکۆپۆلیس،
چونکه نیازم وایه وەرزی زستان
لەوێ بەسەر ببەم. [13]بەپێی توانا
یارمەتی زیناسی پارێزەرو ئەپۆلۆس
بده، کاروباری سەفەریان بۆ ڕێكبخه
هەتا لەهیچ شتێك کەموکوڕییان
نەبێت. [14]پێویسته کۆمەڵەکەمان
فێربن بەباشترین شێوه کرداری چاك
بکەنو بەپێی پێویست یارمەتیبدەن،
هەتا بێبەرهەم نەبن.
[15]هەموو ئەوانەی لەگەڵمدان
سڵاوت لێدەکەن، سڵاو لەوانه
بکه که ئێمەیان خۆشدەوێت
لەباوەڕدا.
بەرەکەت لەگەڵ هەمووتان بێت.
ئامین.

نامەی پۆڵس بۆ فلیمۆن

فیلیمۆن ئەندامێکی دیاری کۆمەڵەی باوەڕدارانی کۆلۆسی بوو. کۆیلەیەکی هەبوو ناوی ئۆنسیمۆس بوو، لەلای هەڵدێ‌و لەبەندیخانە تووشی پۆڵس دەبێ، لەوێ پۆڵس ڕێگای باوەڕی مەسیحی نیشان دەدات. پاشان ئەم نامەیە بۆ فیلمۆن دەنووسێ، تیایدا داوای لێدەکات لەکۆیلەکەی خۆشبێ‌و لای خۆی وەری‌گرێ نەك وەکو کۆیلەیەکی بەخشراو بەڵکو وەك برایەك لەباوەڕ.

لە پۆڵسی بەندکراو لەپێناوی
عیسای مەسیح، هەروەها
لەتیمۆساوسی براوە، بۆ فلیمۆنی
هاوکاری خۆشەویست، 2 هەروەها بۆ
خوشکە ئەپفیەی خۆشەویست‌و
ئەرخیپۆسی هاوڕێمان لەتێکۆشان‌و
بۆ ئەو کۆمەڵە باوەڕدارەی
لەماڵەکەت دایە. 3 با بەرەکەت‌و
ئاشتی خودای باوکمان‌و عیسای
مەسیحی خوداوەند بۆ ئێوە بێ.

خۆشەویستی‌و باوەڕی فلیمۆن

4 هەر کاتێ یادت بکەم
لەنوێژەکانم سوپاسی خودا دەکەم، 5
چونکە هەواڵی باوەڕو خۆشەویستی
تۆم بیستووە بەرامبەر بە عیسای
مەسیح‌و هەموو برایانی پیرۆز، 6
داواکارم لەخودا ئەو باوەڕە بەهێز
بکات کە بەیەکەوە دەمانبەستێتەوە
لەناسینی هەموو ئەو چاکانەی هەمانە
بەهۆی مەسیحەوە. 7 ئەی برا چەند
دڵشادو وورە بەرزم بە خۆشەویستی
تۆ، چونکە دڵی برایانی پیرۆزت
گەشاندەوە.

داواکاری پۆڵس

8 هەرچەندە مافی ئەوەم هەیە
بەهۆی مەسیح، فەرمانت بۆ دەربکەم
سەبارەت بەو کارەی پێویستە
بیکەیت، 9 بەڵام لەبەر ئەو
خۆشەویستیەی هەمانە داوات
لێدەکەم، وەك نوێنەرێك کە ئێستا
بەندکراوە لەپێناوی عیسای مەسیح،
10 سەبارەت بە ئۆنسیمۆسی کوڕم،
ئەوەی لەبەندیخانە بەهۆی من باوەڕی
هێنا، 11 ئەوەی جاران بێ کەڵك بوو
بۆ تۆ، بەڵام ئێستا کەڵکی بۆ من‌و بۆ
تۆ هەیە.

[12]ئەو دەنێرمەوە بۆ لات،
وەری‌بگرە وەك پارچەیەك لەجگەرم.
[13]حەزم دەكرد لێرە لای خۆم
بیهێڵمەوە، تا خزمەتی منی بەندكراو
لەپێناوی مزگێنی بكات لەجیاتی تۆ.
[14]بەڵام نەمویست هیچ شتێك بێ
ڕەزامەندی تۆ بكەم، تاوەكو ئەم كارە
چاكە بەخواستی خۆت بێت نەك
بەناچاری. [15]لەبەرئەمە ئۆنسیمۆس
بۆ ماوەیەك لێت دووركەوتەوە،
تاوەكو بۆ هەتاهەتایە بگەڕێتەوە لات،
[16]جا لەئەمڕۆ بەدواوە كۆیلە نییە،
بەڵكو باشتر لەكۆیلە، برایەكی
خۆشەویستە لەمەسیح. برایەكی
خۆشەویستە بۆ من ئاخۆ چەند زیاتر
بێت بۆ تۆ؟ كە لەلەش‌و خوداوەند
هاوبەشن.
[17]گەر تۆ من بەهاوبەشی خۆت
دادەنێیت، پێشوازی لێ‌بكە وەك
پێشوازی لەمن بكەیت. [18]گەر لە
شتێك خراپەی بەرامبەر كردووی
یاخود قەرزێكت بەسەریەوە هەیە،
لەسەر منی بنووسە. [19]من پۆڵسم
بەخەتی دەستی خۆم دەینووسم كەوا
ەیدەمەوە، نامەوێ پێت بڵێم تۆ
خۆشت قەرزاری منی. [20]جا براگیان
ئەم چاكەیەم لەگەڵ بكە لەپێناوی
خوداوەند، دڵخۆشم بكە لەمەسیح.
[21]لەكاتێ ئەم نامەیە دەنووسم بۆت،
باوەڕم پێت هەیە داواكاریەكەم
جێبەجێ دەكەیت، بەڵكو دڵنیام
زیاتر دەكەیت لەوەی داوات
لێ‌دەكەم.

سڵاوی كۆتایی

[22]بێجگە لەمەش، شوێنی مانەوەم
بۆ ئامادە بكە، چونكە هیوادارم خودا
نوێژەكانتان قبوڵ بكات‌و بمگەڕێنێتەوە
لاتان.
[23]ئەپەفراس كە لەگەڵم
بەندكراوە لەپێناوی عیسای مەسیح
سڵاوت لێ‌دەكات، [24]هەروەها
مەرقۆس‌و ئەرستەرخۆس‌و دیماس‌و
لۆقای ئیشكەران لەگەڵم سڵاوت
لێ‌دەكەن.
[25]بەرەكەتی عیسای مەسیحی
خوداوەندمان لەگەڵ ڕۆحتان بێت.
ئامین.

ئەم نامەیە بۆ ئەو جوولەکانە نووسراوە کە باوەڕیان بەمەسیح هێنا، پاشان تووشی چەوساندنەوە هاتن لەلایەن هاوڕەگەزەکانیانەوە بۆ ئەوەی واز لەباوەڕەکەیان بهێنن.

باسێکی وورده دەربارەی سەرکەوتوویی مەسیح وەکو ڕزگارکەری مرۆڤو ڕۆڵەی مرۆڤو ئەو کاهینە بەرزەی کارەکانی خۆی لەئاسمان جێبەجێ دەکات.

نووسەر وێنەیەکی جوانی مەسیحی شکۆدار دەکێشێ، ئەو کەسەی خۆی هێنایە ڕیزی مرۆڤو بەمردنی ڕزگاری تەواوی بۆ مرۆڤایەتی بەدەست هێناو لەلای ڕاستی خودا دانیشت. هەروەها جیاوازیەکانی نێوان مەسیحو فریشتەکان، مەسیحو موسا، کاهینێتی مەلکی سادیق کە ڕەمزی مەسیحو کاهینێتی هارون، قوربانیەکانی پەیمانی کۆنو قوربانیە تەواو و بێکەموکوڕەکەی مەسیح دەردەخات. نامەکە زۆر هاندانو ئامۆژگاری بەسوودی تێدایە بەمەبەستی چەسپاندنی باوەڕداران لەمەسیحو گەشەپێکردنیان تا دەگەنە ڕاستی تەواوەتیو هاندانیان بۆ بەرگەگرتنی ئازار.

مەزنی عیسای مەسیح

1

خودا لەسەردەمی کۆن، چەند
جارێك بەرێگای جۆراوجۆر بەهۆی
پێغەمبەران لەگەڵ باوباپیرانمان دوا.
[2] بەڵام ئێستا لەم سەردەمەی دواییدا
بەهۆی ڕۆڵەکەی لەگەڵمان دوا،
ئەوەی خودا کردوویەتی بەمیراتگری
هەموو شتێك‌و بەهۆی ئەوەوە هەموو
جیهان دروستبووە.
[3] ئەو تیشکی
شکۆمەندی خودایەو وێنەی
جەوهەریەتی، دەستی گرتووە
بەگەردوون بەهۆی ووشە
تواناداره‌کەی دوای ئەوەی خۆی
گوناهەکانمانی پاككردەوە، لەلای
دەستە ڕاستی خودای مەزن لەئاسمان
دانیشت.
[4] بەم شێوەیە عیسا
مەزنتربوو لەفریشتەکان، هەروەها ئەو
ناوەی بەمیرات بۆی مایەوە، لەناوی
هەموو فریشتەکان لەپێشترو مەزنترە.

5 جا چ جارێك خودا بە یەكێك
لەفریشتەكانی ووتوە: {تۆ ڕۆڵەی
منی، ئەمڕۆ بووم بە باوكی تۆ؟}
یاخود ووتویەتی: {من دەبم بەباوكی،
ئەویش دەبێ بەڕۆڵەم؟} 6 هەروەها
كاتێ خودا نۆبەرەكەی دەنێرێت بۆ
جیهان، دەڵێ: {هەموو فریشتەكانی
خودا دەبێ كڕنووشی بۆ ببەن.} 7
لەبارەی فریشتەكانیش دەڵێ: {
فریشتەكانی وەك ڕەشەبایان لێهات،
هەروەها خزمەتكارەكانی وەك گڕی
ئاگریان لێهاتووە.} 8 بەڵام لەبارەی
ڕۆڵەوە دەڵێ: {تەختی حوكمڕانیت
ئەی خودا بۆ هەتاهەتاییە، گۆچانی
حوكمڕانیت ڕاستودروستە. 9 تۆ
ڕاستودروستیت خۆشویستو
ڕقت لەگوناهە، بۆیە خودا، خودای
خۆت دەستنیشانی كردی جیا
لەهەموو ئەوانی دیكە ڕۆنی شادی
بەسەردا ڕژاندی.} 10 هەروەها دەڵێ:
{ئەی خوداوەند، تۆ لەسەرەتاوە
بناغەی زەویت داناوە، ئاسمانیش
كاری دەستەكانتە. 11 زەویو ئاسمان
لەناودەچن بەڵام تۆ دەمێنیت،
هەموویان لەناودەچن وەك جلێكی
كۆنی ڕزیو. 12 تۆ هەموویان وەك
جلێكی كۆن دەپێچیتەوە، ئینجا
دەیانگۆڕی وەك كراسێك، بەڵام تۆ
دەمێنیتەوە، ساڵانت هەرگیز كۆتایی
بۆ نییە.} 13 جا كەی خودا جارێك
بە یەكێ لەفریشتەكانی ووتوە: {
لەلای دەستە ڕاستم دانیشە هەتا
دوژمنەكانت بخەمە ژێر پێتەوە}؟ 14
ئایا فریشتەكان ڕۆحێكی خزمەتكار
نین، دەنێررێن لەپێناوی ئەوانەی
ڕزگارییان بە میرات بۆ ماوەتەوە؟

پشتگوێ نەخستنی ڕزگاری

2

تا گومڕا نەبین دەبێ زیاتر ئاگاداری
ئەو قسانە بین كە بیستوومانە. 2
چونكە ئێمە دەزانین هەموو ووشەیەك
كە فریشتەكان بۆیان هێناوین،
بەتەواوی ڕاستە، بەشێوەیەك هەر
كەسێ دەستدرێژیو بەرپێچی
كردووە، سزای دادپەروەرانەی خۆی
وەرگرتووە. 3 جا چۆن دەتوانین
هەڵبێین گەر ئەم ڕزگاربوونە مەزنە
پشت گوێ بخەین؟ ئەوەی خوداوەند
یەكەمجار بڵاوی كردەوە، دوایی
سەلمێنرا لەلایەن ئەوانەی خۆیان
گوێیان لێبوو. 4 خوداش لەگەڵیان
شایەتیدا، بەنیشانەو شتی سەیرو
كاری سەرسوڕهێنەری جۆراوجۆر،

هــەروەها بــەبەهرەکانی ڕۆحی پیرۆز
کە بەخواستی خۆی دابەشی دەکات.

مەسیح وەك براکانیەتی

[5]ئـەو جیهانەی لە داهاتوو دێت،
ئـەوەی ئـێمە ئێسـتا باسـی دەکەین،
خودا لـەژێر فەرمانڕەوایی فریشتەکانی
دانــەناوە. [6]وەك هــەندێك لـەکتێـبی
پــیرۆزدا دەڵــێن: {مرۆڤ چییە تا ناوی
بهێنیت؟ ڕۆڵەی مرۆڤ چیە تا ئەوەندە
بایــەخی پیێبــدەی؟ [7]ڕاســـتە بـــۆ
ماوەیـەکی کورت ئەوت بەنزمتر دانا
لــەفریشـتەکان، بــەڵام دوایـی تاجی
شــکۆو ڕێــزت خســتە ســەری، [8]
هــەروەها هــەموو شــتێکت خسـتۆتە
بەرپـێی.} جـا چـونکە خـودا هەموو
شـتێکی ملکەچـی کـردووە، ئەمەش
ئـەوە دەگەیـەنێ خـودا هیچ شتێکی
نەهێشتۆتەوە ملکەچی ئەوی نەکات.
بــەڵام ئێســتا هــەموو شــتێك نابیــنین
لەژێـر دەسەڵاتی ئەو. [9]بەڵکو عیسا
ئــــەوەی خـــودا بـــۆ ماوەیـــەك
لــەفریشتەکان بەکەمتری دانا، دەبینن
ئێسـتا تـاجی شـکۆو ڕێزی خراوەتە
سـەر، چونکە ئازاری مردنی چێژت،
ئەمــەش بەرەکەتی خودا بوو بۆ ئێمە،
عیسـا دەبووایـە بـەو شێوەیە ئازاری
مردن بچێژێ لەپێناوی هەموو مرۆڤ.
[10]لەهێـــنانی ڕۆڵـــەی زۆر بـــۆ
شــکۆمەندی، شـیاوی خـودا بـوو،
ئـەوەی بۆ ئەوەو بەهۆی ئەوە هەموو
شــتێك بوونــی هەیــە، پێشــڕەوی
ڕزگاریـان بـە ئازار تەواو بکات. [11]
چونکە ئەوەی پیرۆز دەکاتو هەموو
ئەوانـــــەی پیرۆزکـــــراون یـــــەك
سەرچـاوەیان هەیـە. بۆیـە عیسـا پێی
شـورەیی نییە ئەوانەی باوەڕیان پێیەتی
بەبرا ناویان ببات. [12]کە دەڵێ: {ئەی
خــودا نــاوت ئاشــکرا دەکــەم لای
بــرایانم، ستایشــت دەکــەم لــەنـێو
کۆمەڵیان.} [13]هەروەها دەڵێ: {تەنها
پشــت بــە خــودا دەبەسـتم}. دیسان
دەڵــێ: {ئـا ئەوەتا من لێرەم، لەگەڵ
ئـەو ڕۆڵانەی خودا پێی بەخشیوم.}
[14]چونکە ڕۆڵەکان لەگۆشتو خوێن
هاوبەشـن، لەبەرئـەوە مەسـیح خۆی
بـوو بـەمـرۆڤ، تا بەشداری سروشتی
مرۆڤایەتـیمان بکــات، تــا بەمــردنی
خۆی لەناوی ببات ئەوەی دەسەڵاتی
مـردنی هەیە، واتە شەیتان. [15]بەمەش
ئەوانـە ڕزگـار بکـات کە بەدرێژایی
ژیانـیان ترسیان لەمردنەو ملیانکەچ
کــردبوو بـۆ کۆیلایـەتی. [16]شـتێکی
ئاشـــکرایە عیســـا نـــەهاتووە بـــۆ

فریشتەکان، بەڵکو بۆ نەوەی
ئیبراهیم. [17]جا دەبووایە وەك براکانی
بووایە لەهەموو ڕوویەك، تا ببێ
بەسەرۆك کاهینێکی میهرەبانو
سەرڕاست لەخزمەتکردنی خودا،
هەروەها ببێ بەکەفارەت لەپێناوی
گوناهەکانی خەڵك، [18]چونکە عیسا
خۆی ئازاری چێشتووەو
تاقیکراوەتەوە لەلایەن شەیتانەوە،
توانای ئەوەی هەیە یارمەتی ئەوانە
بدات کە لەلایەن شەیتانەوە
تاقیدەکرێنەوە.

عیسا مەزنترە لەموسا

3

کەواتە ئەی برا پیرۆزەکان، ئەی
ئەوانەی بەشداری بانگەوازی ئاسمانی
دەکەن، سەیری عیسا بکەن کە
نێرراوەو کاهینی بەرزی دانپیانانمانە،
[2]ئەو سەرڕاستو پاك بوو بەرامبەر
ئەوەی دەستنیشانی کردبوو،
هەروەك چۆن موسا سەرڕاستو
پاكبوو سەبارەت بەماڵی خودا. [3]
بەڵام عیسا بۆی دانرا شایانی
شکۆیەکی مەزنتر بێت لەموسا،
هەروەك چۆن یەکێك خانوویەك
دروست دەکات ڕێزی زیاترە
لەخانووەکە خۆی. [4]شتێکی ئاسایییە،
هەموو خانوویەك دەبێ یەکێك هەبێ
دروستی کردبێ، بەڵام ئەوەی هەموو
شتێکی دروستکردووە خودایە. [5]
موسا سەرڕاستو پاك بوو لەهەموو
ماڵی خودا، وەك خزمەتکارێك،
ئەمەش شایەتییەك بوو بۆ ئەوەی خودا
لەدوایدا ڕایدەگەێنێ. [6]بەڵام
مەسیح، سەرڕاستو پاك بوو وەك
ڕۆڵە لەماڵی خودا، ئەو ماڵەش
ئێمەی باوەڕدارین، گەر دەست
بگرین بەو متمانەو هیوایەی شانازی
پێوە دەکەین.

ئاگادارکردنەوە دژی بێباوەڕان

[7]لەبەرئەوە، هەروەك ڕۆحی پیرۆز
دەڵێ: {ئەمڕۆ، گەر گوێتان لەدەنگی
خودا بوو، [8]دڵتان ڕەق نەبێ وەك
یاخیبوونەکە ئەوەی لەڕۆژانی
تاقیکردنەوە لەبیابان ڕوویدا، [9]کاتێ
باوباپیرانتان منیان تاقیکردەوەو بۆ
ماوەی چل ساڵ کردارەکانی منیان
بینی. [10]لەبەرئەوە ڕقم هەڵسا لەم
نەوەیەو ووتم: چونکە دڵیان هەمیشە
بەرەو گومڕایی دەڕواتو ڕێگای من
هەرگیز ناناسن. [11]وەك سوێندم
خوارد لەتوڕەبوونم، ئەوانە هەرگیز

ناچنە شوێنی حەسانەوەی من.}
[12]کەواتە ئەی برایان، باش
ئاگاداری خۆتان بن، تا دڵی کەستان
بێ باوەڕو بەد نەبێ، ئەمەش ببێتە
هۆی ئەوەی لە خودای زیندوو
هەڵگەڕێنەوە. [13]جا لەبەرئەوە هەموو
ڕۆژێك وورەی یەکتری
بەرزبکەنەوە، ئەوەندەی کاتەکە پێی
دەوترێ {ئەمڕۆ}، تا کەستان دڵڕەق
نەبێ بەتاریکی گوناە. [14]چونکە ئێمە
سەر بە مەسیح دەبین، گەر تا کۆتایی
دەست بگرین بەو باوەڕەی
لەسەرەتاوە هەمانە. [15]کتێبی پیرۆز
دەڵێ: {ئەمڕۆ، گەر گوێتان
لەدەنگی خودا بوو، دڵتان ڕەق
نەبێ وەك یاخیبوونەکە.} [16]جا کێن
ئەوانەی یاخیبوون دوای ئەوەی
گوێیان لەدەنگی خودا بوو؟ ئایا
هەموو ئەوانە نەبوون کە لە میسر
هاتنە دەرەوە بەسەرۆکایەتی موسا؟.
[17]هەروەها خودا بۆ ماوەی چل ساڵ
لەکێ ڕقی هەڵساو تووڕە بوو؟ ئایا
بەرامبەر ئەوانە نەبوو کە گوناهیان
کردو لەبیابان لاشەکانیان کەوت؟
[18]هەروەها خودا سوێندی لەکێ
خوارد کە نابێ بچنە شوێنی
حەسانەوەی ئەو، ئایا سوێندی لەوانە
نەخوارد کە لێی یاخیبوون؟ [19]بەم
شێوەیە دەبینین بێباوەڕی ڕێگای
چوونی شوێنی حەسانەوەی
لێگرتن.

بەڵێنی حەسانەوەی خودایی

4
لەبەرئەوەی تا ئێستا بەڵێنی چوونە
شوێنی حەسانەوەی خودا هەر ماوە،
بۆیە دەبێ بترسین نەوەك یەکێك وا
بیر بکاتەوە ئەو هەلەی لەکیس
چووە. [2]چونکە ئێمە مزگێنیمان
بیستووە وەك ئەوان بیستوویانە، بەڵام
ئەو مزگێنییەی ئەوان بیستیان هیچ
سوودێکی نەبوو بۆیان، چونکە
بەباوەڕ نەبووە. [3]چونکە ئێمەی
باوەڕدار دەچینە شوێنی حەسانەوەی
خودا، هەروەك ووتویەتی: {وەك
سوێندم خوارد لەتوڕەبوونم، ئەوانە
هەرگیز ناچنە شوێنی حەسانەوەی من
}، لەگەڵ ئەوەی کارەکان تەواوبوون
لەگەڵ دروست بوونی جیهان. [4]
چونکە دەربارەی ڕۆژی حەوتەمی
هەفتە لەشوێنێك لەکتێبی پیرۆز
هاتووە: {خودا دوای ئەوەی هەموو
کارەکانی بەشەش ڕۆژ تەواو کرد،
ڕۆژی حەوتەم حەسایەوە.} [5]هەروەها

خودا لە هەمان دەقی پێشوو
ووتویەتی: {ئەوانە ناچنە شوێنی
حەسانەوەی من.} 6ئەوانەی یەکەمجار
مزگێنیان بیست، نەیانتوانی بچنە
شوێنی حەسانەوەی خودا، چونکە
ملکەچی خودا نەبوون. شتێکی
ئاشکرایە ئیتر شوێنی حەسانەوەی
خودا چاوەڕێی کەسانی تر دەکات.
7چونکە خودا ڕۆژێکی دیکەی
تەرخانکرد، جا لەو بارەیەوە خودا
لەسەر زمانی داود پێغەمبەرەوە
دەڵێ: {ئەمڕۆ..} دوای ماوەیەکی
زۆر بەسەر ئەوەی لەپێشا ووتبووی:
{ئەمڕۆ، گەر گوێتان لە دەنگی خودا
بوو، دڵتان ڕەق مەکەن.} 8گەر
یەشوع گەلی بخستایە شوێنی
حەسانەوەی خودا، ئیتر بۆچی خودا
دوای ئەوە باسی ڕۆژێکی تر
دەکات. 9کەواتە هێشتا ڕۆژی
حەسانەوە بۆ گەلی خودا ماوە. 10
چونکە ئەوەی دەچێتە شوێنی
حەسانەوەی خودا، ئەویش
لەکارەکانی پشوو دەدات، هەروەك
چۆن خودا لەڕۆژی حەوتەمی هەفتە
لەکارەکانی پشوویدا. 11جا
هەرچیەك لەتوانامان هەیە دەبێ
بیکەین، تاکو بچینە شوێنی
حەسانەوەی خودا، هەتا کەسمان
نەکەوێتە هەمان ڕێگای
سەرپێچیکردن، 12چونکە ووشەی
خودا زیندووە، کاریگەرە،
لەشمشێری دوودەم تیژترە، دەچێتە ناو
قولایی مرۆڤ، بۆ ناو دەروونو ڕۆحو
ماسولکەو دەمارو ئێسقانەکانی،
حوکم دەدات سەبارەت بەمەبەستی
دڵو بیری مرۆڤ. 13هیچ
دروستکراوێك نییە شاراوە بێت
لەبەرچاوی خودا، بەڵکو هەموو
شتێك ئاشکراو دیارە لەبەرچاوی
خودا، ئەوەی حیسابی خۆمانی
دەخەینە بەردەست.

عیسا کاهینی بەرزی مەزنە

14لەبەرئەوەی ئێمە عیسای
ڕۆڵەی خودامان هەیە، ئەو کاهنە
بەرزە مەزنەی بەئاسمانەکان تێپەڕی،
دەبێ هەمیشە دانیپیابنێینو دەستی
پێوە بگرین. 15جا ئەم کاهینە بەرزەی
هەمانە، بێتوانا نییە لەتێگەیشتنو
هاوخەمی دەربڕین سەبارەت
بەکەمو کوڕیو لاوازیەکان، چونکە
خۆی هەرچەندە بێگوناهیش بووە،
کەوتۆتە ئەو تاقیکردنەوانەی ئێمە
تێیدەکەوین. 16با بەبێ ترسو

بەدڵنیاییی بەرەو تەختی شاهانەی
بەرەکەت برۆین، تابەزەیی وەرگرینو
بەرەکەت بدۆزینەوە بۆ یارمەتیدانمان
لەکاتی پێویست.

5

هەموو کاهینێکی بەرز لەناو خەڵك
هەڵبژێراوە، دەستنیشانکراوە ببێ
بەنوێنەریان لەخزمەتکردن بۆ خودا،
قوربانیو ئاژەڵی سەربڕاو پێشکەشی
خودا دەکات لەپێناوی گوناە. 2
چونکە خۆی وەکو مرۆڤیتر لاوازە،
دەتوانێ بەزەیی بەنەزانو گومڕاکان
بێتەوە. 3لەبەر ئەوەیە لەپێناوی
گوناهی خەڵکی دیکە قوربانی
پێشکەش دەکات، هەروەها لەپێناوی
گوناهە تایبەتیەکانی خۆشی. 4کەس
ناتوانێ لە خۆیەوە ئەم کارە پەسەندە
وەرگرێ، تەنها ئەوە نەبێ کە خودا
بانگیکردووە، هەروەك چۆن
هارونی بانگکرد.

5هەروەها مەسیحیش، ئەم شوێنە
بەرزە بەخۆی نادات، تا ببێ بە
سەرۆك کاهین، بەڵکو خودا
دەستنیشانیکردوەو پێیووتوە: {تۆ
ڕۆڵەی منی، من ئەمڕۆ بووم
بەباوکت.} 6هەروەك چۆن
لەشوێنێکی دیکە پێی ووتوە: {تۆ
کاهینی هەتاهەتایی لەپلەی
مەلکیسادق.}
7مەسیح، کاتێ وەك مرۆڤ لەسەر
ئەم زەوییە بووە، نوێژیکردووەو
پاڕاوەتەوە بەگریانو هاوارەوە، بۆ
ئەو خودایەی توانای هەیە ڕزگاری
بکات لەمردن، ئیتر خودا
داواکاریەکەی جێبەجێکرد لەبەر
خواترسیەکەی. 8هەرچەندە عیسا
ڕۆڵەی خودا بوو، بەهۆی ئەو
ئازارانەی چەشتی فێری گوێڕایەڵی
بوو، 9هەروەها بەو ئازارانە بوو بە
مرۆڤێکی تەواو و بوو بەسەرچاوەی
ڕزگاری هەتاهەتایی بۆ هەموو
ئەوانەی گوێڕایەڵی دەبن. 10ئیتر
خودا لەپلەی مەلکی سادق کردی
بە کاهینی بەرز.

11لەم بارەیەوە قسەم زۆرە بۆتانی
بکەم، بەڵام ڕوونکردنەوەی گرانە،
چونکە ئێوە گوێتان گران بووە. 12
دەبووایە ئێستا باوەڕتان گەشەی
بکردایەو ببونایە مامۆستا لەبەر
ئەوکاتە زۆرەی هەتان بوو، بەڵام ئێوە
پێویستیتان بەیەکێك هەیە بنچینەی
ووشەی خوداتان فێر بکات. وەك
منداڵێکی شیرەخۆر تەنها دەتوانرێ

شیرتان بدرێتێ، نەك خواردنی تەواو. [13]بۆیە هەر یەكێك بەشیر بژیت ئەوا كەمزانە لەووشەی ڕاست‌ودروستی، چونكە هێشتا منداڵە. [14]بەلام ئەوانەی شارەزاییان هەیەو پێگەیشتوون، دەتوانن خواردنی بەهێز بخۆن، چونكە بەكردار توانایەكی مەشق پێكراویان لەلا دروست بووە. ئیتر دەتوانن چاكەو خراپە لەیەكتری جیابكەنەوە.

پاشگەزبوونەوە لەباوەڕ

6

كەواتە باواز لەفێركردنە سەرەتاییەكانی دەربارەی مەسیح بهێنین‌و بەرەو دروستی‌و تەواوی بڕۆین، هەروەها بابناغەی تۆبەكردنمان لەكردارە مردووەكان‌و باوەڕهێنان بەخوداو [2]فێركردن دەربارەی لەئاوهەڵكێشان، دەست لەسەر دانان‌و زیندووبونەوەی مردووان‌و لێپرسینەوەی هەتاهەتایی نەبێت. [3]جا ئێمە ئاوا دەكەین گەر خودا ڕێگامان بدات. [4]چونكە ناكرێ ئەوانەی جارێك ژیانیان ڕووناك كراوەتەوەو تامی بەهرەی ئاسمانیان كردووەو بەشیان هەبووە لەڕۆحی پیرۆز دووبارە بگەڕێنەوە بۆ تۆبەكردن، [5]هەروەها تامی باشی ووشەی خوداو هێزەكانی سەردەمی داهاتوویان كردووە، [6]لەگەڵ ئەوەشدا لەباوەڕ هەڵگەڕانەوە. ناكرێ جارێكی تر نوێ بكرێنەوەو بۆ تۆبەكردن بگەڕێنەوە، چونكە ڕۆڵەی خودا بەدەستی خۆیان لەخاچ دەدەنەوە، بۆ سووكایەتی دەریدەخەن. [7]چونكە ئەو زەوییەی بارانی بەسەر دەبارێ‌و تێر ئاوە، ڕووەكی سوودبەخش دەدات بۆ ئەوانەی زەوییەكەیان كێلاوە، لەلایەن خوداشەوە پیرۆز دەكرێ. [8] بەلام گەر زەوییەكە دڕك‌و گژوگیای بێ‌سوودی بەرهەم هێنا، ئەوسا گوێی نادرێتێ، شایانی نەفرەت لێكردنە، ئەنجامیشی سووتانە. [9]هاوڕێیانی خۆشەویست، هەرچەندە بەو شێوەیە قسەتان لەگەڵ دەكەین، لەگەڵ ئەوەش دڵنیاین شتی باشتر بۆ ئێوەیەو لەگەڵتان دەبێ بۆ ڕزگاریتان. [10]جا خودا زۆردار نییە، بیری ناچێتەوە ئەو كردارو خۆشەویستییەی لەپێناوی ئەو دەرتانبڕی لەخزمەتكردنی خوشك‌و برا پیرۆزەكان‌و بەردەوامن لەسەری. [11]ئێمەش دەخوازین هەر

یەك لەئێوە هەمان پەرۆشی دەربخات
بەباوەڕێکی تەواو بەو هیوایەی هەمانە
تاکۆتایی، [12]تاکو تەمبەڵ نەبن، بەڵکو
ڕێگای ئەوانە بگرن کە بەهۆی
باوەڕو ئارامگرتن بوون بەمیراتگری
بەڵێنی خودا.

خودا بەڵێنی خۆی دەباتەسەر

[13]کاتێ خودا بەڵێنی
بەئیبراهیمدا، سوێندی بەخۆی
خوارد، چونکە لەخۆی مەزنتر
کەسی تری نییە سوێندی پێبخوا. [14]
بەئیبراهیمی ووت: {بێگومان
پیرۆزت دەکەم، نەوەیەکی زۆرت
پێدەبەخشم.} [15]ئیتر ئیبراهیم دانی
بەخۆیگرت تا بەڵێنەکەی
بەدەستهێنا. [16]لەڕاستیدا خەڵکی
سوێند دەخۆن بەوەی گەورەترە
لەخۆیان، تا دەریبخەن ئەوەی
دەیڵێن ڕاستەو ئەو ناکۆکیەی
لەنێوانیان هەیە نەمێنێ. [17]خودا
ویستی، ئەوانەی میراتگری بەڵێنن
دڵنیایان بکات، کەوا هەرگیز
بڕیاری خۆی ناگۆڕێ، بۆیە سوێندی
بۆ خواردن. [18]چونکە خودا هەرگیز
درۆ ناکات، ئێستا دوو شتی
ڕاستەقینەمان هەیە دەتوانین پشتی
پێببەستین. هەروەها هەموو ئەوانە
بەهێز دەکاتو وورەیان بەرز
دەکاتەوە کە خۆیان داوەتەدەست
خوداو دەستیان گرتووە بەو هیوایەی
بۆ ئەوانە. [19]ئەم هیوایە بۆ گیانمان
وەك لەنگەر وایە، چەسپاو و ڕاگرە،
دەچێتە ناو شوێنی هەرە پیرۆزی
پەرستگا لەپشتی پەردە. [20]ئەو
شوێنەی لەپێناوی ئێمەدا عیسای
مەسیح پێشتر بۆی چوو، لەوێ بوو
بەکاهینی بەرز بۆ هەتاهەتایە، لەپلەی
مەلکیسادق.

مەلکیسادقی کاهین

7

ئەم {مەلکیسادقە پادشای شاری
سالیم بوو، هەروەها کاهینی بەرزی
خودا بوو. کاتێ حەزرەتی ئیبراهیم
لەشەڕی دژی پادشاکان بە
سەرکەووتویی گەڕایەوە،
مەلکیسادق بۆ پێشوازی لێکردنی
ڕۆیشتو پیرۆزی کرد.} [2]
ئیبراهیمیش دەیەکی هەموو
دەسکەوتەکانی شەڕی دا بە ئەو.
مەلکیسادق یەکەمجار بەواتای
(پادشای ڕاستودروستی) دێت،
هەروەها {پادشای سالیم} بەواتای

(پادشای ئاشتی). 3دایكو باوكو
ڕەچەڵەکی نییە، لەدایك بوونو
کۆتایی ژیانی نییە، بەڵام وەك ڕۆڵەی
خودا وایە، هەر بەکاهین دەمێنێتەوە
تاهەتایە.

4سەیربکەن ئەم مەلکیسادقە
چەند مەزنبووە، تەنانەت ئیبراهیمی
باوکی گەورەمان، دەیەکی
دەسکەوتی شەڕی داوەتێ. 5ئێمە
دەزانین شەریعەتی موسا ئەو
کاهینانەی ڕاسپاردووە کە لەنەوەی
لاوی پەیدا بوون، دەیەك لە گەل
وەرگرن، بەواتای لەبرایانیان،
هەرچەندە بەبنەچە هەموویان
دەگەڕێنەوە بۆ ئیبراهیم. 6بەڵام
لەگەڵ ئەوەی مەلکیسادق سەر بە
نەوەی لاوی نەبوو، دەیەکی
لەئیبراهیم وەرگرتو پیرۆزیکرد،
هەرچەندە ئیبراهیم بەڵێنی لەخودا
وەرگرتبوو. 7کەواتە بەبێ گومان
نزمتر لەلایەن بەرزترەوە پیرۆز
دەکرێ. 8جا ئەو کاهینانەی سەر
بەنەوەی لاوین، ئەوانەی بەپێی
شەریعەت دەیەك وەردەگرن، ئەوانە
مرۆڤێکن دەمرن، بەڵام
مەلکیسادق، ئەوەی دەیەکی
لەئیبراهیم وەرگرت، کتێبی پیرۆز
شایەتی بۆ دەدات کەوا زیندووە، 9
بەڵکو لەمە زیاتر، دەتوانین بڵێین ئەو
لاوییەی دەیەك وەردەگرێ، خۆی
دەیەکی داوە بەهۆی ئیبراهیم. 10
هەرچەندە ئەو کاتە هێشتا لاوی
لەدایك نەبوو بوو، لەپشتی
ئیبراهیمی باپیری بوو کاتێ ئیبراهیمو
مەلکیسادق یەکتریان بینی.

عیسا وەك مەلکیسادقە

11ئێستا گەر تەواوی بەکاهینێتی
لاوی بێتەدی، ئەوەی گەل شەریعەتی
لەسایەیدا وەرگرت، ئایا پێویست
بوو کاهینێکی تر دەربکەوێ لەپلەی
مەلکیسادق نەك لەپلەی هارون؟ 12
گەر بێتوو کاهینێتی بگۆڕێ، ئەوسا
دەبێ شەریعەتیش بگۆڕێ. 13ئەوەی
ئەو باسەی لەسەر دەکرێ
﴿مەسیح﴾ لەهۆزی لاوی نەبوو،
هەروەها کەس لەهۆزەکەی ئەو
خزمەتی قوربانگای نەکردووە. 14
شتێکی ئاشکرایە، بنەچەی مرۆڤایەتی
عیسای خوداوەندمان دەگەڕێتەوە
بۆ تیرەی یەهوزا، هەرچەندە موسا
باسی نەکردووە لەو تیرەیە کاهینێك
پەیدا دەبێ.

15ئەوەی زیاتر ئەم باسە

ڕووندەکاتەوە ئەوەیە، کاهینی تازە ﴿مەسیح﴾ وەك مەلکیسادق
16
دانەنرا بەکاهین بەپێی شەریعەت بەگوێرەی ڕەچەڵەك، بەڵکو لەسەر بناغەی هێزی ژیانی نەفەوتاو.
17
کتێبی پیرۆز لەم بارەیەوە دەربارەی عیسا دەڵێ: {تۆ تاهەتایە کاهینی لەپلەی مەلکیسادق.}
18
ئیتر لەلایەك ڕاسپاردەی پێشوو لابرا، چونکە بەهێزو سوودبەخش نەبوو.
19
لەلایەکی تر، چونکە شەریعەت هیچ شتێکی تەواو نەکرد، ئەوە بوو هیوایەکی باشتر مان بۆ دەرکەوت تا بەهۆیەوە لەخودا نزیك ببینەوە.
20
ئەوەش بەبێ سوێند نەبوو. ئەوانی دیکە بوون بەکاهین بەبێ سوێند.
21
بەڵام دانانی مەسیح وەك کاهین بەسوێندەوە بوو، {خوداوەند سوێندی خواردووەو لێی پەشیمان نابێتەوە، تۆ دەبێ تاهەتایە کاهین بی.}
22
بەم شێوەیە عیسا بوو بە گەرەنتی پەیمانێکی باشتر.
23
هەرچەندە لەسەردەمی کۆن زۆر سەرۆك کاهین هەبوون، لەگەڵ ئەوەش هەموویان بەهۆی مردن نەیانتوانی بەردەوام بن لەئەرکەکانیان.
24
بەڵام عیسا، چونکە تاهەتایە دەژی، بۆیە کاهینێتی ئەو هەر دەمێنێ.
25
کەواتە ئەو دەتوانێ هەموو ئەوانە ڕزگار بکات کە بەهۆی ئەوەوە دەچنە لای خودا، چونکە ئەو هەمیشە دەژی، بۆیە تکاشیان بۆ دەکات لای خودا.
26
کەواتە، ئەم ئەو جۆرە کاهینە بەرزەبوو کە پێویستمان پێیەتی، پیرۆزو بێکەموکوڕیو بێهەڵەبوو، لەگوناهباران جیاکرایەوە، بەرزکرایەوە بۆ سەرووی ئاسمان.
27
ئەو پێویستی بەوە نەبوو هەموو ڕۆژێك لەبەر گوناهەکانی خۆیو گەلەکەی قوربانی پێشکەش بکات، هەروەك سەرۆك کاهینەکان لەکۆندا کردوویانە، چونکە ئەو تەنها جارێك کردی کاتێ خۆی کرد بەقوربانی لەپێناوی گوناهی هەموو خەڵك.
28
ئەوە بوو شەریعەت سەرۆك کاهینی لەمرۆڤ دەستنیشان دەکرد کە ناتەواوی خۆی هەیە، بەڵام بەووشەی سوێند ئەوەی دوای ئەم شەریعەتە هات، خودا ڕۆڵەی خۆی دەستنیشان کرد ئەوەی تەواوی کرد بۆ هەتاهەتایە.

کاهینی بەرزی پەیمانی نوێ

8

گرنگترین خاڵ دەربارەی ئەوەی
لێی‌دواین ئەمەیە: کەوا ئێمە
مەسیحمان هەیە، ئەو کاهینە بەرزەی
وا لەلای ڕاستی تەختی مەزنی
خوداوە لەئاسمان دانیشتووە. 2
خزمەت دەکات لەپیرۆزترین شوێن
واتە لەچادری پەرستنی ڕاستەقینە،
ئەوەی خوداوەند دایناوە نەك مرۆڤ.
3جا چونکە ئەرکی هەموو سەرۆك
کاهینێك پێشکەش‌کردنی قوربانی‌و
ئاژەڵ سەربڕینە بۆ خودا، کەواتە
پێویستە سەرۆك کاهینی ئێمەش
﴿مەسیح﴾ شتێکی هەبێ بیکات
بەقوربانی. 4گەر مەسیح لەسەر ئەم
زەوییە بووایە، شەریعەت ڕێگای
نەدەدا ببێ بەسەرۆك کاهین. چونکە
ئێستا سەرۆك کاهین هەیە بەپێی
شەریعەت قوربانی پێشکەش بکات.
5ئەوانە خزمەتی وێنەو سێبەری شوێنی
پیرۆزی ئاسمان دەکەن، چونکە کاتێ
موسا دەیویست چادر هەڵبدات،
خودا ڕایسپاردو ووتی: {تەماشا
بکەو هەموو شتێك بکە لەسەر ئەو
نموونەیەی پێم نیشانداوی لەسەر چیا.
} 6بەڵام مەسیح خزمەتێکی زۆر
مەزنتری دەسکەوت لەوەی ئەوان،
هەروەك خۆی پەیوەندی‌ڕێکخەری
پەیمانێکی باشترە، چونکە لەسەر
بناغەی بەڵێنی باشترە.
7گەر پەیمانە کۆنەکە بێ
کەم‌وکوڕی بووایە، ئیتر پێویستی
بەپەیمانێکی تر نەدەکرد. 8چونکە
خودا کەم‌وکوڕی دۆزیەوە لە گەڵ
کاتێ دەڵێ:
{دەبێ ڕۆژێك بێ، سەرلەنوێ
پەیمانێکی دیکە لەگەڵ نەوەی
ئیسرائیل‌و نەوەی یەهوزا ببەستم. 9
ئەمەش وەك ئەو پەیمانە نییە کە
لەگەڵ باوباپیرانیان بەستم، کاتێ
دەستم‌گرتن‌و لەخاکی میسر
دەرم‌هێنان، چونکە لەسەر پەیمانەکەم
نەڕۆیشتن، ئیتر منیش پشتگوێم
خستن، خوداوەند دەڵێ. 10ئەمەش
ئەو پەیمانەیە لەگەڵ نەوەی ئیسرائیل
دەیبەستم، لەڕۆژانی داهاتوو
یاساکانم دەخەمە ناو مێشکیان‌و
لەناو دڵیان دەینووسم، دەبم
بەخودایان‌و ئەوانیش دەبن بە گەلی
من، 11دوای ئەوە کەس براکەی
یاخود نەوەی وولاتەکەی فێرناکات
پێی بڵێ: خوداوەند بناسە، چونکە
هەموویان دەمناسن، لە بچووکیانەوە
تا گەورەیان. 12من لەگوناهەکانیان

خۆش دەبم، ئیتر هەرگیز باسی
گوناهەکانیان ناکەم.} 13جا کە
خودا بەمە بڵێ (پەیمانی نوێ) مانای
وایە، پەیمانەکەی یەکەمجار کۆن بوو،
شتێکی ئاساییە هەر شتێك کۆن بوو
بێ بەرەو نەمان دەڕوات.

پاراستنی پەیمانی کۆن

9

ڕاستە لەپەیمانی کۆن مەراسیم‌و
یاسای تایبەتی بۆ پەرستنی خوداو
شوێنی هەرە پیرۆزی سەر زەوی
هەبووە لەچادری پیرۆز. 2ئەم چادرە
گەورەیە ژوورێکی هەبووە ناوی
شوێنی پیرۆز بووە، چرایەك‌و مێزێك‌و
نانی قوربانی تێدابوو. 3ژوورێکی
دیکەش کەوتبووە پشتی پەردەیەك،
پێی دەووترا شوێنی هەرە پیرۆز*، 4
ئاگردانێکی زێڕینی تێدابوو بۆ بخورد
سوتاندن، لەگەڵ سندوقی پەیمان کە
ڕووکەش کرابوو بە زێڕ، لەناو
سندوقەکە قاپێکی زێڕین هەبوو نانی
مەنی ئاسمانی تێدابوو، لەگەڵ
گۆچانەکەی هارون کە گەڵای
سەوزی دەرکردبوو، هەروەها دوو
تەختە بەردەکەی پەیمان. 5بەڵام
لەسەر سندوقەکە، کروبەکانی* شکۆ
کرابوو سێبەریان کردبوو بەسەر
سندوقەکە ئەمەش پێی دەوترا
﴿کورسی بەزەیی﴾. لێرەدا ئەوەندە
بەسە دەربارەی ئەم باسە، چونکە
ماوەی باسکردن لەمە زیاتر نییە.
6کاتێ کاروبارەکان بەو شێوەیە
ڕێکخرابوون، سەرۆك کاهینەکان
هەموو کاتێ دەیانتوانی بچنە
ژووری یەکەم ﴿شوێنی پیرۆز﴾
بۆ جێبەجێکردنی ئەرکە ئاینیەکان.
7بەڵام ژووری دووەم ﴿شوێنی هەرە
پیرۆز﴾ کەس نەیدەتوانی بچێتە ناوی
تەنها سەرۆك کاهین نەبێ ئەویش
ساڵی جارێك، پێویستبوو لەسەری
خوێنی قوربانی لەگەڵ خۆی ببات‌و
بیپرژێنێ بەسەر ﴿کورسی بەزەیی﴾
لەجیاتی خۆی‌و ئەو گوناهانەی
گەلەکەی بێئەوەی بزانن
کردوویانە. 8بەمەش ڕۆحی پیرۆز
بۆمان ڕوون دەکاتەوە، ئەو
ڕێگایەی بەرەو شوێنی هەرە پیرۆزی
ڕاستەقینە دەڕوات کە لەئاسماندایە،
ئەمەش جارێ نەکرابووەوە. چونکە
هێشتا ڕێگەی یەکەم ﴿چادری
پیرۆز﴾ هەر مابوو. 9ئەمەش
هێمایە بۆ ئەم سەردەمەمان، کە
هێشتا قوربانی‌و ئاژەڵ سەربڕینی تیادا

دەکرێ بەپێی سەردەمی کۆن. ئەو
قوربانیانەش ناتوانێ ئاسوودەیی
بخاتە ویژدانیان بەتەواوی. [10]چونکە
ئەوانە تایبەتی بوون بەکاروباری لەش
﴿شتی ڕواڵەتی﴾ وەك خواردنو
خواردنەوە، هەروەها ڕێگا
جۆراوجۆرەکانی پاككردنەوە، ئیتر
ئەم یاسایە مایەوە، هەتا کاتی
سیستەمی نوێ.

مەسیح پەیوەندیڕێکخەرە

[11]بەڵام کاتێ مەسیح دەرکەوت
وەك سەرۆك کاهین بۆ شتە باشەکانی
داهاتوو، بەچادری تەواوترو مەزنتر
کە بەدەست دروست نەکرا بێ،
واتە سەر بەدروست کراو نەبێ. [12]
ئەو تەنها یەکجار چووە ناو شوێنی
هەرە پیرۆز، بۆ ئەوەش خوێنی بزنو
گوێرەکەی لەگەڵ خۆی نەبرد،
بەڵکو خوێنی خۆی، بەم خوێنەش
کڕینەوەی هەتاهەتایی بەدەستهێنا.
[13]گەر بەپێی سەردەمی کۆن خوێنی
مەڕو گوێرەکەو خۆڵەمێشی بەرخی
سووتێنراو، گڵاوەکان پیرۆز بکات
بۆ پاككردنەوەی لەش، [14]ئیتر دەبێ
خوێنی مەسیح چەند لەوە زیاتر
بێ، ئەوەی خۆی پێشکەشی خودا
کرد بە ڕۆحێکی
هەتاهەتایی بێ کەموکوڕی،
ئەوەی ویژدانتان پاك دەکاتەوە
لەکردارە مردووەکان تاخزمەتی
خودای زیندوو بکەن.
[15]بۆیە مەسیح پەیوەندی
ڕێکخەری پەیمانی نوێیە، تا ئەوانەی
بانگکراون میراتی هەتاهەتایی
بەدەستبهێنن، ئەوەی خودا بەڵێنی
پێدابوو، چونکە عیسا مرد تا
بەخوێنی خۆی بیانکڕێتەوە لەو
گوناهانەی لەپەیمانی کۆن
کردوویانە. [16]گەر وەسیەتنامە هەبێ،
پێویستە بسەلمێنرێ خاوەن وەسیەتەکە
مردووە، [17]چونکە وەسیەتنامە
کاتێك کاری پێدەکرێ کە
خاوەنەکەی مردوو بێ، بەڵام گەر
زیندوو بێ هیچ کاری پێ ناکرێ.
[18]بەم شێوەیە، پەیمانی کۆن کاتێك
کاری پێکرا کە بەخوێن مۆرکرا. [19]
چونکە موسا، دوای ئەوەی هەموو
ڕاسپاردەکانی شەریعەتی بۆ هەموو
گەل ڕاگەیاند، خوێنی مەڕو
گوێرەکەی لەگەڵ ئاو تێکەڵکرد،
پرژاندی بەسەر شەریعەتو هەموو
گەل، بە چەپکێ لەڕووەکی زوفاو
پارچەیەك لە خوری سوور. [20]ئەوسا

ووتی: {ئەم خوێنە مۆری ئەو
پەیمانەیە کە خودا لەگەڵ ئێوەی
بەست}. 21بەهەمان شێوە خوێنەکەی
پرژاند بەسەر چادری پەرستنو ئەو
کەلوپەلانەی بۆ خزمەت بەکار دێن.
22بەپێی شەریعەت نزیکەی هەموو
شتێك بەخوێن پاك دەبێتەوە،
لێخۆشبوونی گوناهیش بێ
خوێنڕشتن نابێ.

مەسیح مەزنترین قوربانییە

23گەر پاككردنەوەی وێنەی شتە
ئاسمانیەکان ئەوەندە پێویستی بەو
مەراسیمانە هەبێ، جا دەبێ شتە
ئاسمانیەکان خۆیان چەند پێویستیان
بەخوێنی قوربانیەکی باشتر بێ! 24
چونکە مەسیح، نەچووە شوێنی هەرە
پیرۆزی سەر زەوی، ئەوەی مرۆڤ
تەنها لەسەر نموونەی شوێنی هەرە
پیرۆزی ڕاستەقینە دروستی کردووە،
بەڵکو چووە ناو ئاسمان، ئێستا لەوێ
نوێنەری ئێمەیە لەبەردەم خودا. 25
ئەو نەچووە ئەوێ تا چەند جارێك،
خۆی بکات بەقوربانی، هەروەك
چۆن سەرۆك کاهینی سەر ئەم زەوییە
ساڵی جارێك دەچووە شوێنی هەرە
پیرۆز، بەخوێنێك کە خوێنی خۆی
نەبوو. 26ئەگینا دەبووایە عیسا
لەدروستکردنی جیهانەوە چەند
جارێك ئازار بدرایە. بەڵام ئێستا
لەکۆتایی زەمان یەکجار هات تا
گوناهمان بسڕێتەوە، بەوەی
خۆیکرد بەقوربانی لەپێناوی ئێمە.
27هەروەك چۆن دوارۆژی مرۆڤ
ئەوەیە جارێك بمرێ، دوایی ڕۆژی
لێپرسینەوە دێت، 28مەسیحیش،
جارێك خۆیکرد بەقوربانی تا
گوناهی خەڵکێکی زۆر لاببات.
بەڵام هاتنەوەی عیسا بۆ جاری
دووەم بۆ لابردنی گوناە نییە، بەڵکو
بۆ ڕزگارکردنی ئەوانەیە کە
بەپەرۆشەوە چاوەڕێی دەکەن.

10

چونکە شەریعەت تەنها سێبەری شتە
باشەکانی داهاتووە، نەك وێنەی
تەواوی ڕاستیەکان، بۆیە هەرگیز
ناتوانێ بەو قوربانیانەی بە بەردەوامی
پێشکەش دەکرێ ساڵ لەدوای ساڵ،
ئەوانە دروستو تەواو بکات کە
لەخودا نزیك دەبنەوە بۆ پەرستن. 2
ئەگینا پێویستی نەدەکرد بەردەوامبن
لەپێشکەشکردنی قوربانی، چونکە
ویژدانی خواپەرستان، کەی بەتەواوی

جارێك پاكبووەوە، ئیتر جارێکیتر
پێویستی بەپاكبوونەوە نییەو هەست
بەگوناهی ڕابووردووی ناکات. 3
لەڕاستیدا، ئەو قوربانیانە ساڵ بەساڵ
گوناهی بەبیر مرۆڤ دەخستەوە، 4
ئەگینا بەهیچ جۆرێك خوێنی مەڕو
گوێرەکە گوناهی ئێمە لانابات. 5
لەبەرئەوە کاتێ مەسیح هاتە ئەم
جیهانە ووتی: {تۆ قوربانیو خێرت
نەویست، بەڵکو لەشێکت داوە پێم.
6بەقوربانی سووتاو و قوربانی گوناه
دڵخۆش نەبووی. 7جا ئەوکاتە پێم
ووتی: (ئەوەتا هاتووم تابەخواستی تۆ
کار بکەم، ئەمە ئەوەیە لەکتێبی پیرۆز
لەسەرم نووسراوە.)}
8 ئەو یەکەمجار ووتی: {تۆ
قوربانیو خێرو قوربانی سووتاو و
قوربانی گوناهت نەویستو پێی
دڵخۆش نەبووی}، هەرچەندە
هەمووی بەپێی شەریعەت دەکرد، 9
ئینجا مەسیح ووتی: {ئەوەتا هاتووم
تا بەخواستی تۆ کار بکەم.} کەواتە
بەمە یاسای یەکەمی لابرد، تا یاسای
دووەم دابنێ. 10بەپێی ئەم خواستەی
خودا، ئێمە پیرۆز بووین کاتێ
عیسای مەسیح یەکجار لەشی خۆی
کرد بەقوربانی لەپێناوی هەمووان.

11لەکۆندا سەرۆك کاهینەکان
هەموو ڕۆژێك سەرلەنوێ دەبووایە
قوربانگایان ئامادە بکردایە، لەبەر
پێشکەشکردنی قوربانی بۆ خودا،
هەرچەندە ئەو جۆرە قوربانیانە
نەیاندەتوانی گوناهی هیچ مرۆڤێك
لاببەن. 12بەڵام ئەو کاهینە بەرزە
﴿مەسیح﴾ یەکجار قوربانییەکی
پێشکەشکرد لەجیاتی هەموو
گوناهێك، ئەوسا بۆ هەتاهەتایە لەلای
دەستە ڕاستی خودا دانیشت. 13ئەو
لەوێ چاوەڕێ دەکات، هەتا خودا
هەموو دوژمنەکانی دەخاتە ژێر
پێیەوە. 14چونکە ئەو بەیەك قوربانی،
ئەوانەی پیرۆزکراون، دروستو
تەواوی کردن. 15ڕۆحی پیرۆزیش
خۆی شایەتیمان بۆ دەدات، دوای
ئەوەی خودا دەڵێ: 16{ئەمە ئەو
پەیمانەیە کە لەگەڵیان دەیبەستم،
دوای ئەو ڕۆژانە خوداوەند دەڵێ:
یاساکانم دەخەمە ناو دڵیان، هەروەها
لەناو مێشکیان دەینووسم.} 17ئینجا
بەردەوام دەبێو دەڵێ: {جارێکیتر
هەرگیز یادی گوناهەکانو
هەڵەکانیان ناکەمەوە.} 18هەروەها
کاتێ ئەم گوناهانە بەخشران، ئیتر
پێویست ناکات قوربانی بۆ گوناه

بکریّ.

ئەنجامی قوربانی مەسیح

19بەم شێوەیە برایانی
خۆشەویست، ئێستا بەتەواوی
باوەڕمان بەوە هەیە، بەهۆی خوێنی
عیسای مەسیح، دەتوانین بڕۆینە
شوێنی هەرە پیرۆز. 20بەو ڕێگا
زیندوو و تازەیەی بەدڕاندنی پەردەی
پەرستگا کرایەوە، واتە بەلەشی
خۆی. 21هەروەها لەبەرئەوەی
کاهینی بەرزمان هەیە سەرپەرشتی
ماڵی خودا دەکات، 22کەواتە،
پێویستە نزیك بکەوینەوە لەخودا
بەدڵێکی پاكو پڕ لەمتمانەی باوەڕ،
دوای ئەوەی دڵمان پاككرایەوە
لەویژدانێکی خراپ بەپرژاندنی خوێن
بەسەری، هەروەها لەشمان بەئاوی پاك
خاوێن کراوەتەوە. 23با دەستبگرین
بەو هیوایەی شایەتی بۆ دەدەین،
بیّ‌ئەوەی لەهاتنەدی دوودڵ بین،
چونکە ئەوەی بەڵێنی پیّ‌داوین
ڕاستگۆیە، 24هەروەها با ئاگاداری
یەکتری بینو یەکتری هانبدەین بۆ
خۆشەویستیو کرداری چاك. 25واز
لەکۆبوونەوەکانتان مەهێنن، هەروەك
هەندێکتان لەسەری ڕاهاتوون،
بەڵکو یەکتری هانبدەن بۆ
ئامادەبوون، لەمەش زیاتر چونکە
دەبینن ڕۆژی خوداوەند
نزیكبووەتەوە.
26گەر ئێمە بەدەستی ئەنقەست
گوناه بکەین، دوای ئەوەی ڕاستیمان
ناسی، ئەوسا هیچ قوربانیەك نییە بۆ
لیّ‌خۆشبوونی گوناهمان. 27هیچ
شتێکی دیکەمان بۆ نامێنێتەوە جگە
لەوەی چاوەڕێی ڕۆژی
لێپرسینەوەی ترسناكو تووڕەیی ئەو
ئاگرە بکەین کە دوژمنانی پیّ
دەسوتێنریّ. 28دەزانن گەر یەکێك
دوو یان سیّ شایەتی بەسەرەوە بیّ
کەوا بەرپێچی شەریعەتی موسای
کردووە، بیّ بەزەییانە سزای مردنی
بەسەر دەدریّ. 29کەواتە بەڕای ئێوە،
دەبیّ چەند زیاتر بیّ سزای ئەوەی بە
سووکی سەیری ڕۆڵەی خودا
دەکاتو لەهەمان کات خوێنی پەیمان
بە پیس دادەنیّ کە پیرۆزی کردووە،
هەروەها گاڵتە بە بەرەکەتی خودا
دەکات؟ 30چونکە ئێمە ئەوە باش
دەناسین کە ووتویەتی: {تۆڵە سەندن
هی منە، منم پاداشت دەدەمەوە.}
هەروەها نووسراوە: {خوداوەند
حوکم بەسەر گەلەکەی دەدات.} 31

زۆر ترسناکانە کەوتنە بەردەستی
خودای زیندوو.
32بەڵام ڕۆژانی ڕابردووتان لەیاد
بێ، کاتێ ژیانتان ڕووناك کرایەوەو
چەند دانتان بەخۆتان گرتو تووشی
ئازار هاتن بەتێکۆشانێکی سەختو
درێژ. 33لەلایەك ئێوە تووشی جنێو و
چەوسانەوە هاتوون، لەلایەکی دیکە
بەشداری ئەوانەتان کرد کە بەهەمان
شێوە هەڵسوکەوتیان لەگەڵ دەکرا.
34هەروەها بەشداری بەندکراوانتان
کرد لەئازارەکانیان، کاتێ دەستیان
بەسەرماڵو سامانتان گرت،
بەخۆشیەوە دانتان بەخۆتان گرت،
چونکە دەزانن لەئاسمان سامانێکی
باشترو نەفەوتاوتان هەیە. 35کەواتە
بێ متمانە مەبن، چونکە پاداشتی
مەزنە. 36ئێوە پێویستتان بەدان
بەخۆگرتن هەیە، تا کاربکەن
بەخواستی خوداو بەڵێنەکەی
بەدەستبهێنن. {37چونکە ئەوەی
چاوەڕێی دەکرێ بێت، دوای
ماوەیەکی زۆر کورت دێتو
دواناکەوێ. 38خودا دەڵێ: ئەوەی
بەباوەڕ بێتاوان دەبێ، دەژی،
هەروەها ئەگەر هەڵگەڕایەوە، ئەوە
جێی ڕەزامەندی من نابێ.} 39جا ئێمە
سەربەو هەڵگەڕاوانە نین کە
لەناودەچن، بەڵکو سەربەوانەین کە
باوەڕیان هەیەو ڕزگار دەبن.

باوەڕی باپیرانمان

11
باوەڕ دڵنیایی تەواوە بەوەی هیوامان
لەسەریەتی، هەروەها بێگومانبوونە
ئەوەی نایبینین هەیە. 2بەم باوەڕە،
خەڵك لەکۆندا ڕەزامەندی خودایان
بەدەستهێناوە.
3بەباوەڕ دەزانین هەموو جیهان
بەهۆی ووشەی ئەوەوە
دروستبووە، تەنانەت هەموو ئەو
شتانەی دەیبینین، لەشتێك
هاتۆتەکایەوە کەوا نایبینین.
4بەباوەڕ هابیل قوربانی پێشکەش
کرد، قوربانییەکەی لای خودا باشتر
بوو لەوەی قابیلی برای. هەر بەهۆی
باوەڕیەوە بوو خودا قوربانییەکەی
پەسەندکردو شایەتی بۆدا کە
ڕاستودروستە، هەرچەندە هابیل
مرد، بەڵام تائێستاش بەباوەڕی هەروا
دەدوێ.
5بەباوەڕ ئەخنوخ بەرزکرایەوە
لای خودا بێ ئەوەی بمرێت، لەسەر
ڕووی ئەم زەوییە نەما، چونکە خودا

بەرزی کردەوە بۆ لای خۆی، پێش ئەوەی ئەمە ڕووبدات، شایەتی بۆ دراوە کەوا ئەو جێی ڕەزامەندی خودا بووە. [6] بێ باوەڕ ڕەزامەندی خودا بەدەستنایەت، چونکە ئەوەی بیەوێ لەخودا نزیکبێتەوە، دەبێ باوەڕی بەبوونی ئەو هەبێ. هەروەها باوەڕی بەوە هەبێ خودا پاداشتی ئەوانە دەداتەوە کە بەدوایدا دەگەڕێن.

[7] بەباوەڕ نوح ئاگادارکرایەوە سەبارەت بەوەی ڕوودەدات، هەرچەندە نیشانەی هیچ ڕووداوێك دیار نەبوو، ترسی خودا وای لەنوح کرد کەشتییەك دروست بکات تا خاوخێزانەکەی ڕزگار بکات، بەمە نوح حوکمی بەسەر جیهانداو خۆی بوو بەمیراتگری ڕاستودروستی.

باوەڕی ئیبراهیم و باوکان

[8] بەباوەڕ کاتێ ئیبراهیم بانگکرا بڕوات بۆ ئەو شوێنەی دواتر بەمیرات وەریدەگرێ، گوێڕایەڵی خودا بوو و ڕۆیشت، هەرچەندە نەیدەزانی بۆ کوێ دەچێ. [9] هەروەها بەباوەڕ لەخاکی بەڵێن پێدراو نیشتەجێبوو، هەروەك بلێی لەناوچەیەکی نامۆ بێ، لەچادر لەگەڵ ئیسحاقو یاقوب دەژیا کەئەوانیش میراتگری هەمان بەڵێن بوون. [10] چونکە ئیبراهیم چاوەڕێی چوونی شاری ئاسمانی دەکرد کە بناغەیەکی چەسپاوی هەیە، ئەوەی خودا دروستکەرو ئەندازیاریەتی.

[11] بەباوەڕ بوو، سارای ژنی ئیبراهیم توانای سك پڕبوونی پێدرا، هەرچەندە تەمەنی مندالبوونی بەسەرچوو بوو، چونکە دلنیابوو لەوەی ئەو بەڵێنەی خودا پێی داوە دەیباتە سەر. [12] بەم شێوەیە لەیەك پیاو کەنزیکی مردن بوو نەوەیەکی گەورە دروستبوو، {ژمارەیان وەك ئەستێرەی ئاسمان، وەك لمی سەر کەناری دەریا لەژمار نەدەهات.}

[13] هەموو ئەوانە لەباوەڕ مردن، بێ ئەوەی ئەو بەڵێنەی پێیان درابوو بەدەستی بهێنن، بەلام هەر لەدوورەوە بینییان پێشوازیان لێکرد، هەروەها ڕایانگەیاند کە ئەوان تەنها نامۆ و میوانن لەسەر زەوی. [14] ئەوانەی ئەمە دەڵێن، بەمە دەریدەخەن کەداوای وولات دەکەن. [15] گەر ئەوان باسی ئەو وولاتەیان بکردایە کە بەجێیان هێشتبوو، ئەوسا هەلی

گەڕانەوەیان بۆی دەبوو. [16]بەڵام، ئەوان ئارەزووی وولاتێکی باشتریان دەکرد کە لەئاسمانە. لەبەرئەوە خودا شەرمی پێیان نەبوو ناوبنرێ بەخودایان، چونکە لە ئاسمان شاری بۆ دروستکردن.

[17]بەباوەڕ ئیبراهیم ئیسحاقی کوڕی پێشکەش‌کرد وەك قوربانی کاتێ خودا تاقی دەکردەوە، ئەو تاقە کوڕەی بەبەڵێن لەخودا وەریگرتبوو، ئامادەبوو ئەویش بکات بەقوربانی. [18]سەبارەت بەئیسحاق خودا ووتی: {لەئیسحاقەوە هەموو نەوەی ئەو پەیدا دەبێ.} [19]ئیبراهیم باوەڕی بەوە هەبوو خودا توانای ئەوەی هەیە مردووان زیندووبکاتەوە، لەبەرئەوە خودا جارێکی دیکە ژیانی بەئیسحاق بەخشی وەك نیشانە. [20]بەباوەڕ بوو، ئیسحاق یاقوب‌و عیسۆی پیرۆزکرد، بۆ داهاتووی چاك.

[21]بەباوەڕ بوو، یاقوب لەسەرە مەرگدا هەردوو کوڕەزاکانی کە کوڕی یوسف بوون پیرۆزی کردن، ئینجا خۆیدا بەسەر گۆچانەکەیداو ستایشی خودای کرد.

[22]بەباوەڕبوو، یوسف لەکۆتایی ژیانی، باسی دەرچوونی ئیسرائیلیەکانی‌کرد لەمیسرو سەبارەت بەناشتنیشی وەسیەتی کرد.

باوەڕی موساو باوکان

[23]بەباوەڕ بوو، کاتێ موسا لەدایك بوو، بۆ ماوەی سێ مانگ دایك‌و باوکی شاردیانەوە، چونکە بینیان منداڵێکی جوانە، لە فەرمانەکانی پادشا نەترسان.

[24]بەباوەڕ بوو، کاتێ موسا گەورە بوو، نەیویست خەڵکی بە کوڕی کچی فیرعەون بانگی بکەن. [25]موسا بەلایەوە باشتر بوو لەگەڵ گەلی خودا ئازار بچێژێ، لەوەی بۆ ماوەیەکی کورت لەزەت لەخۆشی ژیان وەربگرێ‌و بەگوناهەوە بژی. [26]بەلای موسا ئەو ڕیسواییەی لەپێناوی مەسیح چەشتی، نرخی زیاتر بوو لەگەنجینەی میسر، چونکە دەیزانی خودا چۆن پاداشتی دەداتەوە. [27]هەر بەباوەڕ بوو دوایی میسری بەجێهێشت، بێ‌ئەوەی لەتووڕەیی پادشا بترسێ. بە شێوەیەك وورەی‌بەرز بوو، هەروەك ئەوە ببینێ کە نەبینراوە. [28]هەر بەباوەڕ بوو موسا ڕۆژی تێپەڕبوونی کردو دوایی خوێنی قوربانیەکانی پرژاند

بەدەرگای جوولەکەکان، تا فریشتەی لەناوبەر ئەوەی کوڕە نۆبەرەکانی کوشت، دەست لەوان نەدات.

باوەڕی دادوەران و پێغەمبەران

[29] بەباوەڕ بوو، جوولەکەکان توانییان لەدەریای سوور بپەڕنەوە، هەروەك بەسەر ووشکانیدا بڕۆن. بەڵام میسریەکان کاتێ ویستیان بپەڕنەوە خنکان.

[30] بەباوەڕ بوو، شوورەی چواردەوری شاری ئەریحا ڕووخا، دوای ئەوەی حەوت ڕۆژ بەدەوری سوورانەوە.

[31] بەباوەڕ بوو، ڕاحابی داوێنپیس لەناونەچوو لەگەڵ یاخیبووان، چونکە پێشوازیەکی هاوڕێیانەی لەدوو سیخوڕەکەی یەشوع کرد.

[32] نموونەی تر زۆرە بۆتان بهێنمەوە، بەڵام کاتی ئەوە نییە تاوەکو باسی: جەدعونو باراقو شەمشونو یەفتاحو داودو سامۆئیلو پێغەمبەرانتان بۆ بکەم. [33] بەهۆی باوەڕیان ئەوانە توانیویانە: زاڵبن بەسەر پادشاهێتیەکان، دادپەروەری بهێننەکایەوە، بەڵێنی خودا بەدەستبهێنن، دەمی شێر دابخەن، [34] ئاگری گڕدار بکوژێننەوە، لەژێر تیخی شمشێر ڕابکەن، لەکاتی بێهێزی بەهێزبن، لەمەیدانی شەڕ ببن بەپاڵەوان، لەشکری بێگانە بگەڕێننەوە دواوە، [35] هەندێك ژن مردووەکانیان گەڕایەوە لایان بەزیندووبوونەوە، هەندێکی دیکەیان دانیان بەئازارو ئەشکەنجە گرت هەتا مردن، نەیانویست ڕزگاریان بێ تا لەڕۆژی دواییدا زیندووبوونەوەیەکی باشتر بەدەستبهێنن. [36] هەندێکی تریان تووشی ئازارو سووکایەتیو بەقامچی لێدانو کۆتو زنجیرو بەندیخانە بوون. [37] هەندێکیان بەردبارانکران، پەرشوبڵاوکران، بەشێوەیەکی زۆر دڕندانە بەشمشێر ملیان پەڕێنراوە. بەشێکیان ئاوارە بوون لەجیاتی جل خۆیان بە پێستی مەڕو بزن داپۆشیوە، دەربەدەری شاران بوون، تووشی برسێتیو چەوسانەوەو تەنگانەیەکی زۆربوون. [38] هەروەك شایانی ئەم جیهانە نەبن، ئاوارەی ناو بیابانو شاخو ئەشکەوتەکانو کونو کەلەبەری زەوی بوون.

[39] هەرچەندە باوەڕی ئەوان

شوێنی ڕەزامەندی خودا بوو، لەگەڵ
ئەوەشدا بەڵێنی خودایان بەدەست
نەهێنا. 40چونكە خودا پێشتر شتێكی
باشتری بۆ ئێمە دانابوو، تا ئەوان
بەبێ ئێمە تەواو دروست نەبن.

تەمێكردنی خودای باوك

12

لەبەرئەوە گەر ئێمە بەهەورێكی ئاوا
گەورەی شایەتیدان دەوردراوین، با
لەهەموو بارگرانیو گوناهێك كە
كۆتی كردووین ئازادبین، هەروەها
بەپشوودرێژیەوە لەو پێشبڕكێیە
ڕابكەین كە لەپێشمانە. 2با هەمیشە
سەیری عیسا بكەین، پێشڕەو و
تەواوكەری باوەڕمان. ئەوەی
لەپێناوی ئەو خۆشیەی چاوەڕێی
دەكرد، دانی بەخۆیگرت كاتێ
لەخاچیانداو شەرمەزاری پشتگوێ
خست، دوایی لەلای دەستە ڕاستی
خودا دانیشت. 3سەرنج بدەنە ئەوەی
دانیبەخۆیگرت سەبارەت بەو
دژایەتیەی گوناهباران لەگەڵیان
دەكرد، تا وورە بەرنەدەنو شەكەت
نەبن. 4هەرچەندە ئێوە لەململانێی
گوناە تا ئێستا خوێنتان نەڕشتووە.
5ئایا ئەو ووشە هاندەرانەی
خوداتان لەبیر چووەوە، كە هەرووەك
ڕۆڵەی خۆی لەگەڵ ئێوە دەدوا؟
كاتێ دەڵێ: {ڕۆڵەكەم، بەچاوی نزم
سەیری تەمێكردنی خوداوەند مەكە،
هەروەها وورە بەرمەدە كاتێ سزات
دەدات، 6چونكە ئەوەی خوداوەند
خۆشیبوێ تەمێی دەكات، هەروەها
هەر یەكێك وەك ڕۆڵەی خۆی
وەریگرێت بەقامچیی لێیدەدات.}
7كەواتە، دانبگرن بەخۆتان كاتێ
خودا تەمێتان دەكات، چونكە
هەڵسوكەوتی باوكو ڕۆڵەتان لەگەڵ
دەكات، چ ڕۆڵەیەك هەیە باوكی
تەمێی نەكات؟ 8گەر بێتو خودا
تەمێتان نەكات وەك هەموو
منداڵەكانی دیكەی، ئەمە ئەوە
دەگەیەنێ ئێوە زۆڵنو منداڵی ئەو
نین. 9گەر باوكی سەر زەویمان
تەمێمان بكات لەگەڵ ئەوەشدا ڕێزی
بگرین، ئایا دەبێ چەند زیاتر
ملكەچی باوكی ڕۆحیمان بین؟ بۆ
ئەوەی ژیان بەدەست بهێنین. 10
باوكی سەر زەویمان بۆ ماوەیەك
تەمێمان دەكات ئەوەندەی بەباشیان
زانیوە، بەڵام خودا، تەمێمان دەكات
لەپێناوی بەرژەوەندی ئێمە، هەتا
لەپاكوپیرۆزی ئەودا بەشدار بین. 11

چونکە تەمێکردن لەکاتی خۆی دەردەکەوێ کەمایەی ئازارە نەك خۆشی، بەڵام دواتر، لەئاشتیدا بەرووبوومی ڕاستودروستی لێدەکەوێتەوە بۆ ئەوانەی ڕاهێنراون، تا کەم ئەندامەکان لەڕێگا دەرنەچن، بەڵکو چاكببنەوە.

[12]کەواتە دەستە بێهێزو ماندووەکانتان جارێکی دیکە بەرز بکەنەوە، هەروەها ئەژنۆ لەرزۆکەکانتان بەهێز بکەن، [13] ڕێگای ڕاستو ڕەوان بۆ پێتان ئامادە بکەن.

[14]هەوڵ بدەن، بە ئاشتی بژین لەگەڵ هەموو کەسێك، داوای پاكوپیرۆزی بکەن، بەشێوەیەك بژین جێی ڕەزامەندی خودا بێ، ئەگینا بێ ئەوە کەس ناتوانێ خوداوەند ببینێ. [15]ئاگاداری ئەوە بن، کەستان خۆی لەبەرەکەتی خودا بێبەش نەکات، بەوەی ڕەگی تاڵیتان تیادا بڕوێ، ئەمەش بێزاری بهێنێتە کایەوەو ببێتە هۆی خراپبوونی بەشێکی زۆرتان. [16]ئاگادار بن، با کەستان داوێنپیسیو کفر نەکات لەگەڵ خودا وەك عیسۆ، ئەوەی مافی نۆبەرایەتی خۆی فرۆشت بە ژەمێ نانخواردن. [17]چونکە دەزانن دوای ئەوەی ویستی ببێتەوە میراتگری پیرۆزی، ڕەتکرایەوە چونکە دەرفەتی تۆبەکردنی بۆ نەمابوو، هەرچەندە بەگریانەوەش داوای دەکرد.

[18]چونکە ئێوە لەشاخێك نزیك نەکەوتنەوە دەستی لێبدرێ، لەئاگرێکی گڕدار، لەتاریکی، لەتەم، لەگەردەلوول، [19]هەروەها دەنگی کەرەنا، دەنگی دوانێك وا لەگوێگران بکات بپاڕێنەوە، تا ئیتر ئەم قسانەیان بۆ نەکرێ. [20]چونکە ئەوان نەیانتوانی خۆیان ڕاگرن لەئاست توندی فەرمانەکەی خودا، کە ووتبووی: {گەر ئاژەڵیش دەستی بەر ئەو شاخە بکەوێ، دەبێ بەردباران بکرێ.} [21]لەڕاستیدا دیمەنەکە ئەوەندە ترسناك بوو تەنانەت وای لەموسا کرد بڵێ: {من لەترسا دەلەرزم.}

[22]بەڵام ئێوە بۆ شاخی شاری داود هاتوون، بۆ شاری خودای زیندوو، کە قودسی ئاسمانییە، بۆ ئاهەنگێك فریشتەیەکی گەلێ زۆر تیایدا بەشداریکردووە. [23]بۆ کۆمەڵی ڕۆڵە نۆبەرەکانی خودا، ئەوانەی ناویان لەئاسمان نووسراوە.

ئێوە بۆ لای خودا خۆی هاتوون
ئەوەی فەرمان بەسەر هەموو مرۆڤ
دەدات، بۆ لای ڕۆحی
ڕاستودروستان کە تەواوکراون.
24بەڵێ بۆ لای عیسا هاتوون،
ئەوەی پەیوەندیڕێکخەری پەیمانی
نوێیە، هەروەها بۆ خوێنێکی ڕشێنراو
کە زۆر باشتر لەخوێنی هابیل
دەدوێ.
25ئاگاداربە قسەکەر
ڕەتمەکەوە، چونکە گەر ئەوانەی
لەپێشا قسەکەری بە وەحییان
ڕەتکردەوە لەسەر زەوی نەیانتوانی
ڕابکەن، ئایا ئێمە چۆن دەتوانین
لەسزا ڕابکەین گەر قسەکەری ئاسمان
ڕەتبکەینەوە؟ 26لەکۆنا دەنگی
خودا زەوی خستە لەرزە، بەڵام
ئێستا ئەو بەڵێنیداوەو دەڵێ: {
جارێکیتر تەنها زەوی ناخەمە لەرزە
بەڵکو ئاسمانیش.} 27مەبەست لە
(جارێکیتر) ئەمەیە: هەموو ئەو
شتانەی خودا دروستیکردووەو
لەرزۆکە نامێنێ، لەبناغەدا
دەیانگۆڕێ، تەنها شتە چەسپاوەکان
دەمێنێتەوەو نالەرزێ. لەشوێنی خۆی
ناجوڵێ.
28بۆیە با دەم بەسوپاس بین بۆ ئەو
پادشاهێتیەی کە نالەرزێ، هەروەها
بەترسو ڕێزەوە خودا بپەرستین،
بەشێوەیەك کەجێی ڕەزامەندی بێت.
29چونکە خودای ئێمە ئاگرێکی
سووتێنەرە.

ووتەی هاندان

13

با خۆشەویستی خوشكو برایەتی
بچەسپێ. 2میوانداری نامۆکان لەیاد
مەکەن، چونکە بەمە هەندێ کەس
میوانداری فریشتەکانیان کردووە
بێئەوەی بزانن. 3یادی بەندکراوان
بکەن، هەروەك بەندکرابن لەگەڵیان،
هەروەها زۆرلێکراوان، هەروەك
زۆرتان لێکرا بێت لەلەش. 4دەبێ
لای هەموو کەسێك ژنو مێردایەتی
ڕێزی هەبێ، جێگەی ژنو مێرد
بەپاکی بمێنێتەوە، چونکە خودا
بەرەڵلاو داوێنپیس تاوانبار دەکات.
5خۆتان دووربخەنەوە
لەخۆشەویستی پارە، ڕازیبن بەوەی
هەتانە، چونکە خودا ووتویەتی: {
هەرگیز پشتگوێت ناخەمو بەجێت
ناهێڵم.} 6کەواتە دەتوانین، بەباوەڕی
تەواو بەبێترس بڵێین: {خوداوەند
یارمەتیدەرمە، لەهیچ شتێك ناترسم،

ئـیتر مـرۆڤ دەتوانـێ چـی بەرامـبەرم
بکات؟}
7هەمیشـە ڕابەرەکانتان لـەیاد بێ،
ئەوانـەی ووشـەی خوداتـان
پێڕادەگەیـنن، تەماشـای سـەربردەو
ئـەنجامی ژیانـیان بکـەن، هـەروەها
بـاوەڕی ئـەوان بکەن بەنموونەیەك بۆ
خۆتـان. 8عیسـای مەسـیح وەك
خۆیەتی، دوێنێو ئەمڕۆ و تاهەتایە. 9
لەبەرئـەوە ڕێمـەدەن بـەهۆی
فـێرکردنی نـامۆ و جـۆراو جۆرەوە
گومـڕابـن. لـەوە باشتر نییە گەر دڵ
بەبەرەکـەت بچەسـپێ، نـەك
بەخواردن، ئەوەی هیچ سوودی نییە
بۆ ئەوانەی هەوڵی بۆ دەدەن. 10ئێمە
قوربانگایـەکمان هەیـە، ئەوانـەی
خزمەتی چادری پەیمانی کۆن دەکەن
بۆیـان نییە لێی بخۆن، 11چونکە ئەو
ئاژەڵانـەی سـەرۆك کـاهین بـەهۆی
خوێنـیان دەچـێتە شوێنی هەرە پیرۆز
وەك قوربـانی بـۆ گونـاە،
کەلـەشـەکانیان لـەدەرەوەی گەڕەك
دەسـوتێنرێ. 12لەبەرئـەوە عیسـاش
لـەدەرەوەی شـار ئـازار درا، تـا
بەخوێـنی خـۆی مرۆڤ پیرۆز بکات.
13کەواتـە بـا بچـینە لای مەسیح بۆ
دەرەوەی گـەڕەك، بەشـداری
ڕیسـوایی ئـەو بکـەین، ئـەوەی
لەپێـناوی ئـێمە بەسـەری هـات! 14
چـونکە لەسـەر ئـەم زەویـیە هـیچ
شـارێك نییە بۆمان بمێنێتەوە، با هەوڵ
بدەیـن بـۆ شاری داهاتوو. 15کەواتە
بـا بـەناوی عیسـای مەسیح هەمیشە
قوربـانی سـتایش پێشکەشـی خـودا
بکـەین، ئەمـەش بـەرووبوومی
لـێوەکانمانە، کـەوا بـەو شێوەیە دان
بەناوی ئەو دەنێین. 16هەروەها کاری
چـاكو یارمەتـیدانی لـێقـەوماوان
پشـتگوێ مەخەن، چونکە ئەو جۆرە
قوربانـیانە خودا دڵشاد دەکات. 17
گوێـڕایەڵی ڕابەرەکانـتان بـنو
ملکەچـی دەسـەڵاتیان بـن، چـونکە
ئـەوان شـەوارەتان بـۆ دەگـرن،
هـەروەك بڵـێی حیسابیان پێشکەشی
خـودا بکـەن، گوێڕایەڵـیان بـن تـا
بـتوانن کارەکـەیان بەدڵشادی بکەن
نـەك بـەبێزاری، ئەگینا زیانی بۆ ئێوە
دەبێ.
18نوێژمـان بـۆ بکـەن، چـونکە
دڵنیاین لەپاکی ویژدانمانو دەمانەوێ
لـەهەموو شتێك هەڵسوکەوتمان چاك
بـێ، 19هـەروەها زۆر بەپەرۆشـەوە
داواتـان لـێدەکـەم نوێـژم بۆ بکەن
لای خودا، هەتا بەخێرایی بگەڕێمەوە

لاتان. [20]داوا لەخودای ئاشتی دەکەم،
ئــەوەی بــەهۆی خوێــنی پــەیمانی
هەتاهــەتایی، عیســای مەســیحی
خوداوەندمان، کە شوانێکی مەزنە بۆ
مــەڕەکان، لەنــێو مــردووان
زیندووی کردەوە، [21]تا هەموو شتێکی
باشـتان پێبەخشێ، تا بەخواستی ئەو
کـار بکـەنو لەئـێوە کـار بکـات
بەڕەزامـەندی ئـەو بـەهۆی عیسـای
مەسیح، بۆ ئەوە شکۆمەندی تاهەتایە.
ئامین.

سڵاوی کۆتایی

[22]ئــەی بــرایان داواتــان لــێ
دەکــەم، بــەســنگ فراوانــیەوە
وەریبگرن ئەو ووتە هاندانانەی لەم
نامە کورتەدا بۆم نووسیون.
[23]هــەروەها دەمــەوێ پێــتان
ڕاگەیێــنم تیمۆساوســی بــرامان
لەبەندیخانە ئازادکـراوە، هـەر کاتێ
هـات بـۆ لام دەمـانـەوێ بەیەکەوە
دیدەنیتان بکەین.
[24]سـڵاو لەهـەموو ڕابەرەکانتانو
خوشـكو بـرا پیرۆزەکانـتان بکـەن.
بــاوەڕدارانی ئیتالــیا ســڵاوتان
لــێدەکەن.
[25]لـەکۆتایـیدا بابەرەکـەتی خودا
لەگەڵتان بێت.

نامە یاقوب

نامەکەی یاقوب کۆمەڵە ئامۆژگارییەکە ئاراستەی هەموو گەلی خودا کراوە کە پەرش‌وبڵاوبوونەوە لەجیهان. مەبەستی هاندانیانە بۆ بەرگەگرتنی ناخۆشی‌و چەسپان لەباوەڕ. نووسەر سەبارەت بەزۆر لایەنی چاکی باوەڕ بەمەسیح دەدوێ‌و داوایان لێدەکات پەیڕەوی بکەن لەهەڵسوکەوتیان، وەکو: دوورکەوتنەوە لەپارەپەرستی‌و لووتبەرزی‌و زمان پاراستن لەقسەی خراپ‌و نەخواردنی بەشی هەژاران. پێویستیشە لەسەر باوەڕداران ئارامبگرن‌و نوێژبکەن‌و داناییان هەبێ. بەڵام نامەکە بەزۆری باسی باوەڕی ڕاستەقینە دەکات کە دەبێ بەکرداری چاکەوە بەند بێ.

1

لەیاقوبی بەندەی خوداو عیسای مەسیحی خوداوەندەوە، بۆ دوانزە هۆزەکەی نەوەی ئیسرائیل کە پەرش‌و بڵاوبوونەتەوە، سڵاوتان لێبێت.

تاقیکردنەوە لەدەرەوە

[2]ئەی برایان بەخۆشی دابنێن، کاتێ دەکەونە جۆرەها تاقیکردنەوەو ناخۆشی، [3]چونکە ئێوە دەزانن تاقیکردنەوەی باوەڕتان ئارامگرتنتان تیا دروست دەکات. [4]با ئارامگرتن بەتەواوی کاری خۆی تیاتان بکات، تا لەهەموو ڕوویەك تەواو و پێگەیشتووبن، لەهیچ شتێك کەموکوڕیتان نەبێت. [5]گەر یەکێك لەناوتان کەموکوڕی لەدانایی هەبوو، با داوا لەخودا بکات، چونکە خودا بەدەست‌و دڵفراوانی بەهەموو کەسێکی دەدات‌و گلەییش ناکات. [6]بەڵام با بەباوەڕ داوای بکات‌و هیچ گومانی تیادا نەبێت، چونکە ئەوەی گومان دەکات وەك شەپۆلی دەریا وایە با دەیهێنێت‌و دەیبات. [7]ئەو جۆرە مرۆڤە نابێ بیر لەوە بکاتەوە شتێك لەخوداوەند بەدەست‌دەهێنێ، [8]چونکە ئەو مرۆڤە ڕاڕایە، لەهەموو ڕێگاکانی دوو دڵە.

[9]بابرای پایەنزم شانازی بە بەرزیەکەی بکات، [10]هەروەها دەوڵەمەند بەنزمیەکەی، چونکە دەوڵەمەند وەك گوڵی گژوگیا لەناودەچێ. [11]کاتێ ڕۆژ بەتیشکی

گەرمی هەڵهات، ئەو گژوگیایە
ووشك دەكاتو گوڵەكەی
هەڵدەوەرێ، دیمەنی جوانی
نامێنێت، ئاوا مرۆڤی دەوڵەمەند
لەناودەچێت كاتێ خۆی ماندوو
دەكات بەكارەكانیەوە.

تاقیكردنەوە لەژوورەوە

[12] خۆزگە دەخوازرێ بەوەی
بەرگە دەگرێ لەكاتی تاقیكردنەوە،
چونكە كاتێ لەو تاقیكردنەوەیە
دەردەچێ تاجی ژیان وەردەگرێ،
ئەوەی خودا بەڵێنی داوە بیدات
بەوانەی خۆشیان دەوێت. [13] با كەس
نەڵێت كاتێ دەكەوێتە تاقیكردنەوە،
(من لەلایەن خوداوە تاقی
دەكرێمەوە.) چونكە خودا بە خراپە
تاقیناكرێتەوە ئەویش كەس بە خراپە
تاقیناكاتەوە، [14] بەڵام هەموو كەسێك
تاقیدەكرێتەوە گەر ئارەزووە
خراپەكانی خۆی هەڵیخەڵەتاندو
ڕایكێشا. [15] ئینجا گەر ئارەزوو
سكیپڕ بوو، ئەوا گوناهی لێ
دەبێت، ئەگەر گوناهیش گەشەی
كرد ئەوا مردنی لێ دێتەكایەوە.
[16] برایانی خۆشەویستم
هەڵمەخەڵەتێن، [17] هەموو پێدراوێكی
چاكو بەهرەیەكی تەواو لەسەرەوە
دێت، لای باوكی ڕووناكی
دێتەخوارەوە، ئەوەی ناگۆڕێو
سێبەرو خولانەوەی نییە. [18] ئێمە
بەخواستی ووشەی ڕاستی لەدایك
بووین، تاببینە نۆبەرەی
دروستكراوانی.

گوێ بگرنو كاری پێبكەن

[19] ئەمە بزانن ئەی برایانی
خۆشەویست: با هەر یەكێكتان
لەگوێگرتن خێرا بێت، پەلە نەكات
لەقسەكردن، هێواش بێت
لەتووڕەبوون. [20] چونكە تووڕەیی
مرۆڤ كار بۆ ڕاستودروستی خودا
ناكات. [21] كەواتە واز لەهەموو
پیسیو زۆری بەدكاری بهێنن، ئەو
ووشەیەی خودا تیاتان چاندوویەتی
بەرۆح سووكیەوە وەریبگرن،
ئەوەی دەتوانێ گیانتان ڕزگار بكات.
[22] تەنها گوێگری ووشەكان مەبن،
بەڵكو كاری پێ بكەن، ئەگینا خۆتان
هەڵدەخەڵەتێنن. [23] چونكە ئەوەی
گوێ لەووشەی خودا بگرێو كاری
پێ نەكات، وەك یەكێك وایە سەیری
ڕوخساری خۆی بكات لەئاوێنە، [24]
ئینجا دوای ئەوەی سەیری خۆی

دەکاتو دەڕوات، یەکسەر لەبیری
دەچێت چۆن بووە. 25بەڵام ئەوەی
بەووردی سەیری شەریعەتی تەواو
بکات، شەریعەتی سەربەستی،
لەسەری بەردەوام بێتو ئەوەی
بیستوویەتی بیری نەچێت بەڵکو
کاری پێبکات، ئەوا ئەو کەسە
خۆزگەی پێدەخوازرێت.
26ئەوەی خۆی بەدیندار دابنێو
زمانی خۆشی نەپارێزێت، ئەوە خۆی
هەڵدەخەڵەتێنێتو دیندارییەکەی
بێسوودە. 27دینداری پاکو بێگەرد
لای خودای باوکمان ئەمەیە: مرۆڤ
هەتیوانو بێوەژنان بەسەر بکاتەوە
لەکاتی تەنگانەیان، هەروەها خۆی
بەپاکی بپارێزێت سەبارەت بەجیهان.

بەجیاوازی هەڵسوکەوت مەکەن

2
برایانی خۆشەویست، گەر بەڕاستی
باوەڕتان بەخوداوەند عیسای مەسیح
هەیە، گەورەی شکۆمەندی، لەگەڵ
خەڵکی بەجیاوازی هەڵسوکەوت
مەکەن. 2گەر دەوڵەمەندێك هاتە
ناوتان ئەنگوستیلەی زێڕی لەپەنجە
بوو، بەرگی نایابی لەبەر بوو،
هەروەها هەژارێك هاتە ناوتانو
بەرگی پیسو کۆنی لەبەر بوو. 3
پێشوازیتان لەدەوڵەمەندەکە کردو
پێتان ووت: (فەرموو، لەپێشەوە
دانیشە)، ئینجا بەهەژارەکەتان ووت:
(تۆش لەوێ ڕاوەستە، یان لێرە
دانیشە لەبەر پێمان)، 4ئایا ئەمە ئەوە
ناگەیەنێت ئێوە جیاوازی یەکێك
لەگەڵ ئەوی دیکە دەکەنو بەبیری
خراپ خۆتان دەکەن بەدادوەر؟
5گوێ بگرن ئەی برایانی
خۆشەویست: ئایا خودا هەژارانی ئەم
جیهانەی هەڵنەبژاردووە تا
دەوڵەمەندبن لەباوەڕو ببن
بەمیراتگری پادشاهێتی، ئەوەی خودا
بەڵێنیداوە بیدات بەوانەی
خۆشیاندەوێ؟ 6ئێوە بەسووکی
سەیری هەژاران دەکەن. ئایا
دەوڵەمەندەکان نین لەگەڵتان
زۆردارنو ڕاتاندەکێشن بۆ
دادگاکان؟ 7ئایا ئەوان نین گاڵتە
بەناوی چاکی [مەسیح] دەکەن،
ئەوەی پێی بانگکراون؟
8گەر ئێوە بەتەواوی کار
بەشەریعەتی شاهانە بکەن بەپێی کتێبی
پیرۆز کە دەڵێ: { ئەوەی لێت نزیکە
وەك خۆت خۆشت بوێ}، ئەوا
شتێکی چاك دەکەن. 9بەڵام گەر

بەجیاوازی هەڵسوكەوتتان لەگەڵ
خەڵك كرد، ئەوا گوناه دەكەن‌و
شەریعەت تاوانبارتان دەكات وەك
سەرپێچی‌كەر. [10]ئەوەی بەهەموو
ڕاسپاردەكانی شەریعەت كار بكات،
بەڵام تەنها یەك ڕاسپاردەیان
بشكێنێت بەوە هەڵەی لەهەموودا
كردووە، [11]چونكە ئەوەی ووتویەتی:
{داوێن پیسی مەكە} هەر ئەوە
ووتویەتی: {مەكوژە}. گەر داوێنý
پیسیت نەكرد بەڵام یەكێكت
كوشت، ئەوا سەرپێچی
شەریعەتت‌كردووە. [12]بدوێن‌و كار
بكەن وەك ئەو كەسانەی بەپێی
شەریعەتی سەربەستی حوكمیان
بەسەر دەدرێ. [13]چونكە حوكمدان
بێ‌بەزەییانە دەبێت بۆ ئەوانەی
بەزەییان نەبووە. بەزەییش بەسەر
حوكمدان سەردەكەوێ.

باوەڕو كردار

[14]ئەی برایان چسوودێكی هەیە
گەر یەكێك بڵێ باوەڕم هەیە، بەڵام
كرداری لەگەڵ نەبێت؟ ئایا ئەم جۆرە
باوەڕە ڕزگاری دەكات؟ [15]گەر
خوشك‌و برایەك پێویستیان بە
جل‌وبەرگ‌و خواردنی ڕۆژانە هەبوو،
[16]یەكێكتان پێیان ووتن: (بەخێر
بچن، جلی گەرم لەبەر بكەن، تێر
بخۆن.) ئەمە چ سوودێكی هەیە گەر
تۆ ئەوەی پێویستیان پێیەتی بۆ لەش
نەیاندەیتێ؟ [17]بەم شێوەیە دەبینین
باوەڕ لەخۆیدا بەتەنها مردووە، گەر
كرداری لەگەڵ نەبێت. [18]لەوانەیە
یەكێكتان بڵێ: (تۆ باوەڕت هەیەو
من ýكردار.) نیشانمýبدە باوەڕت
چۆن بێ كردار دەبێت، ئەوسا منیش
بەكردارەكانم نیشانت دەدەم باوەڕم
چۆنە. [19]تۆ باوەڕت هەیە یەك خودا
هەیە، شتێكی چاك دەكەیت. ڕۆحە
پیسەكانیش باوەڕیان بەمە هەیەو
دەلەرزن لەترسان.
[20] ئەی مرۆڤی گێل، پێویست
بەسەلماندن دەكات كە باوەڕ بێ
كردار بێ‌سوودە؟ [21]سەیری
ئیبراهیمی باوكمان بكە، ئایا
بەكردارەكەی نەبوو خودا بێ‌تاوانی
كرد، كاتێ ئیسحاقی كوڕی
پێشكەشýكرد لەسەر قوربانگا؟ [22]
تۆ دەبینیت باوەڕەكەی بەكردارەوە
چالاكە، هەروەها باوەڕەكەی
بەكردارەوە تەواو بووە، [23]بەمە
ووتەی كتێبی پیرۆز هاتەدی كە
دەڵێ: {ئیبراهیم باوەڕی بەخودا هێنا،

ئەمەش بەڕاستودروستی بۆی دانرا}
، هەروەها ناویان نا دۆستی خودا. 24
دەبینین مرۆڤ تەنها بەباوەڕی بێتاوان
نابێت بەڵكو بەكردارەكانیشی. 25ئایا
ڕاحابی داوێنپیس بەم شێوەیە
بێتاوان نەبوو، چونكە پێشوازی
لەنێرراوان كردو لەڕێگایەكی ترەوە
دەربازی كردن؟ 26چۆن لەشی مرۆڤ
ڕۆحی تیا نەمێنێت دەمرێت، هەروەها
باوەڕ گەر كرداری لەگەڵ نەبێت
دەمرێت.

خراپی زمان
3

ئەی برایان، زۆربەتان خۆتان مەكەن
بەفێركەر، دەزانن ئێمە لێپرسینەوەی
مەزنترمان هەیە. 2چونكە ئێمە
هەموومان لەزۆر شت هەڵە دەكەین،
گەر یەكێك بتوانێ لەقسەكردن هەڵە
نەكات، ئەوە مرۆڤێكی تەواوەو
بەسەر هەموو لەشی زاڵبووە. 3ئێمە
لەغاو دەكەینە دەمی ئەسپ تا
گوێڕایەڵمان بێتو بتوانین هەموو
لەشی ئاڕاستە بكەین. 4هەروەها
سەیری كەشتی بكەن، هەرچەندە
گەورەیەو ڕەشەبای بەهێز پالێ پێوە
دەنێت، كەچی كەشتیوان
بەسەوڵێكی بچووك پێچی پێ
دەكاتەوەو دەیبات بەهەر لایەك
بیەوێت. 5هەروەها زمانیش
ئەندامێكی بچووكە، بەڵام زۆر
لەخۆباییە. سەیركەن ئاگرێكی
بچووكە دارستانێكی گەورە
دەسووتێنێت. 6زمان وەك ئاگر وایە،
جیهانێكە لەخراپە، زمان ئەو
ئەندامەیە هەموو لەش پیس دەكاتو
ئاگر لەچواردەوری سروشت
هەڵدەگیرسێنێت بەگڕێك
لەدۆزەخەوەیە. 7مرۆڤ دەتوانێ بەسەر
ئاژەڵی كێویو باڵندەو خشۆكو
بوونەوەری ئاوی زاڵ بێت، 8بەڵام
كەس ناتوانێت بەسەر زمان زاڵ بێت.
خراپەیەكە ناگیرێت پڕە لەژەهری
كوشندە.
9بەزمان خوداوەندو باوكمان
پیرۆز دەكەین، بەئەویش نەفرەت
لەخەڵكی دەكەین كە لەشێوەی
خودا دروست كراون. 10لەیەك دەم
پیرۆزیو نەفرەت دێتە دەرەوە،
ئەمەش نابێ بەم شێوەیە بێت ئەی
برایان. 11ئایا بیستووتانە لەیەك كانی
12 ئاوی شیرینو سوێر هەڵبقوڵێت؟
یاخود دەبێت دار هەنجیر زەیتون
بگرێت، یان مێو هەنجیر بگرێت؟ ئەی

برایان بەم شێوەیەش کانی سوێر ئاوی
شیرینی لێ نایەتە دەرەوە.

دانایی خودایی

13ئەوەی لەناوتان داناو
تێگەیشتووە، با دەریبخات بەژیانی
باشیو کردارەکانی لەڕۆحسووکی
دانایی. 14بەڵام گەر چاوپیسی تاڵو
خواستی خۆویستیتان لەدڵ بوو،
شانازی مەکەنو درۆ سەبارەت
بەڕاستی مەکەن. 15دانایی ئاوا
هەرگیز لەخوداوە نییە، بەڵکو
لەجیهانەو ڕۆحی نییەو
لەشەیتانەوەیە. 16چونکە لەکوێ
چاوپیسیو خۆویستی هەبوو، لەوێ
پەشۆکاویو هەموو جۆرە خراپەیەك
بڵاودەبێتەوە. 17بەڵام ئەو داناییەی
لەسەرەوە ﴿لەلای خوداوە﴾ دێت
لەپێش هەموو شتێك پاکە،
ئاشتیخوازو ساکارە، گوێڕایەڵە، پڕ
لەبەزەییو بەرووبوومی چاکە،
ڕاستو ڕێكو ڕەوانە، دووڕوویی
تێدا نییە. 18هەروەها بەرووبوومی
ڕاستودروستی لەلایەن
ئاشتیخوازان لەئاشتیدا دەچێنرێت.

ملکەچی خودا بن

4

هۆی ئەم دوژمنایەتیو ناکۆکییە چییە
لەناوتان؟ ئایا بەهۆی ئارەزووە
خراپەکانی ئەندامانی لەشتان نییە کە
دەجەنگێت لەگەڵتان؟ 2ئارەزوو
دەکەنو دەستتان ناکەوێ ئەوسا
دەکوژن. چاوتان لەماڵی خەڵکەو
ناگەنە مەبەستی خۆتان، ئەوسا
دوژمنایەتیو شەڕ دەکەن. ئەوەی
دەتانەوێ دەستتان ناکەوێت، چونکە
لەخودا داوا ناکەن. 3گەر
داواشتانکرد وەریناگرن، چونکە
بەمەبەستی خراپ داوای دەکەن، تا
ئارەزووەکانی خۆتانی پێ تێر بکەن.
4ئەی داوێنپیسان، ئایا نازانن
خۆشەویستی جیهان دوژمنایەتییە
لەگەڵ خودا؟ ئەوەی بیەوێ ببێت
بەخۆشەویستی جیهان، ئەوە بووە بە
دوژمنی خودا. 5ئایا ئەوەی کتێبی
پیرۆز ووتویەتی ڕاست نییە کە
دەڵێت خودا دڵگەرمە بۆ ئەو
ڕۆحەی تیاماندایە؟ 6بەڵام خودا
بەرەکەتی زۆرتر دەدات بۆیە کتێب
دەڵێت: {خودا بەرهەڵستی
لووتبەرزەکان دەکاتو بەرەکەتی
بەسەر ڕۆحسووکان دەبارێنێ.}

7جا ملکەچی خودا بن‌و
بەرهەڵستی شەیتان بکەن تا لێتان
هەڵبێت. 8نزیك‌بنەوە لەخودا ئەویش
لێتان نزیك دەبێتەوە. دەستتان پاك
بکەنەوە ئەی گوناهباران، دڵتان
خاوێن بکەنەوە ئەی ڕاڕایەکان. 9
خەفەت بخۆن‌و بگرین‌و شیوەن
بکەن، تا پێکەنینتان ببێت بەگریان‌و
خۆشیتان ببێت بەناخۆشی. 10
لەبەردەم خوداوەند خۆتان بەنزم
ڕاگرن ئەوسا خودا بەرزتان
دەکاتەوە.
11ئەی برایان با کەستان بەخراپە
باسی ئەوی دیکەتان نەکات، چونکە
ئەوەی بەخراپە باسی براکەی بکات
یاخود حوکمی بەسەر بدات ئەوا
بەخراپە باسی شەریعەت دەکات‌و
حوکمی بەسەر دەدات. گەر تۆ
حوکم بەسەر شەریعەت بدەیت، ئەوا
تۆ کاری پێ ناکەیت بەڵکو خۆت
دەکەیت بەدادوەر بەسەریەوە. 12
لەکاتێك یەك شەریعەتدانەرو یەك
دادوەر هەیە، ئەوەی دەتوانێت
حوکمی ڕزگاربوون‌و لەناوچوون
بدات. بەڵام تۆ کێی تا حوکم بەسەر
نزیکەکەت بدەیت؟

پشت‌بەستن بەخودا

13ئێستا گوێبگرن، ئەی
ئەوانەی کە دەڵێن: (ئەمڕۆ یان
بەیانی دەڕۆین بۆ فلان شار لەوێ
ساڵێك دەمێنینەوە، کاسبی دەکەین‌و
پارە پەیدا دەکەین.) 14ئێوە کە
نازانن بەیانی چی ڕوودەدات،
کەواتە ژیانتان چییە؟ هەڵمێکە
ماوەیەکی کەم دەردەکەوێت دوایی
نامێنێت. 15لەجیاتی ئەوە پێویستە
بڵێن: (گەر خوداوەند خواستی
لەسەر بوو و ژیاین، ئەم کارەو ئەوی
دیکە دەکەین.) 16ئەگینا ئێوە بە
لووت‌بەرزییەوە شانازی دەکەن، ئەم
جۆرە شانازیەش خراپەیە. 17بۆیە هەر
کەسێك بزانێت چاکە بکات‌و
لەگەڵ ئەوەشدا نەیکات ئەوە گوناه
دەکات.

ئاگادارکردنەوەی دەوڵەمەندەکان

5
ئێستا گوێبگرن، ئەی
دەوڵەمەندەکان بگرین‌و شیوەن بکەن
بۆ ئەو نەگبەتیەی بەسەرتان دێت. 2
سامانەکەتان گەندەڵ بووە،
بەرگە نایابەکانتان مۆرانە
لێیداوە، 3زێڕو زیوتان ژەنگ

لێی‌داوە، ژەنگەکەشیان دەبێت
بەشایەت بەسەرتانو وەك ئاگر
گۆشتتان دەخوات، ئەمەش ئەو
سامانەیە کۆتان کردۆتەوە بۆ
ڕۆژانی دوایی. [4]ئەوەتا کرێی ئەو
کرێکارانەی کاریان کردووە لە
کێڵگەکەتانو نەتانداوە، هاوار
دەکاتو شکاتتان لێ دەکات. وا
هاواری دروێنەکەران گەیشتە گوێی
خوداوەندی دەسەڵاتدار. [5]لەسەر
زەوی بەنازو نیعمەتو خۆشی
ژیاون، خۆتان تێرکردووە وەك
بەرخێکی قەڵەو بۆ ڕۆژی سەربڕین.
[6]حوکمتان بەسەر بێ‌تاوانداوەو
کوشتووتانە، ئەویش بەرهەڵستیتان
ناکات.

دانبەخۆگرتن لەئازار

[7]بۆیە ئەی برایان دانبەخۆتانبگرن
تا هاتنەوەی خوداوەند. سەیر بکەن
چۆن جوتیار چاوەڕێی زەویەکەی
دەکات بەرووبوومی چاکی بداتێو
دانبەخۆی‌دا دەگرێ بۆ بارانی پایزو
بەهار. [8]ئێوەش بەهەمان شێوە
دانبەخۆتان بگرنو وورەتان بەرز
بکەنەوە، چونکە هاتنەوەی خوداوەند
نزیك بووەتەوە. [9]ئەی برایان شکات
لەیەکتری مەکەن، تا حوکمتان
بەسەر نەدرێت، ئەوەتا دادوەر
لەبەردەرگا وەستاوە.
[10]برایان، نموونە وەرگرن
لەدانبەخۆ گرتنی ئەو پێغەمبەرانە
لەکاتی ئازار کە بەناوی خوداوەند
دواون [11]خۆزگەدەخوازرێ بەوانەی
دانبەخۆیان دەگرن، دانبەخۆگرتنی
ئەیوبتان بیستووەو دەزانن چۆن
خوداوەند پاداشتی‌دایەوە، چونکە
خوداوەند دڵنەرمیو بەزیی زۆرە.
[12]برایان، لەپێش هەموو شتێك
سوێند مەخۆن، نە بەئاسمانو نە
بەزەویو نە بەشتی دیکە. بەڵکو با
قسەتان بە بەڵێ بێت گەر وابوو، بە
نەخێر بێت گەر وانەبوو، ئەگینا
تاوانبار دەکرێن.

نوێژ بەباوەڕەوە

[13]گەر لەناوتان یەکێك هەیە
لەناخۆشی بێت؟ با نوێژ بکات.
گەر لەناوتان یەکێك هەیە
لەخۆشی بێت؟ با بەگۆرانی
ستایشی خودا بکات. [14]گەر
لەناوتان یەکێك هەیە نەخۆش بێت؟
با پیرانی کۆمەڵی باوەڕداران
بانگ بکات نوێژی لەسەر بکەنو

بەناوی خوداوەندەوە چەوری
بکەن!. 15ئەو نوێژەی بەباوەڕ
دەکرێت نەخۆش چاك
دەکاتەوەو خوداوەند
هەڵیدەسێنێتەوە، گەر گوناهێکی
کردبێت خودا لێیخۆش دەبێت. 16
لای یەکتری دان بەگوناهەکانتان
بنێن، نوێژ بکەن بۆ یەکتری تا
چاكبنەوە، نوێژی گەرمی مرۆڤی
ڕاستودروست زۆر کاریگەرە.
17ئەلیاس مرۆڤێك بوو وەك
ئێمە، بەگەرمی نوێژیکرد تا باران
نەبارێت، ئیتر بۆ ماوەی سێ ساڵو
نیو باران نەباری لەسەر زەوی. 18
ئینجا جارێکی دیکە نوێژی کردەوە،
ئیتر باران باریو زەوی هاتەبەر.
19ئەی برایان، گەر یەکێکتان
ڕێگای ڕاستی ونکردو یەکێکی
دیکەتان گەڕاندیەوە، 20ئەوا بزانن
ئەوەی گوناهبارێك بگەڕێنێتەوە
لەڕێگای گومڕایی، دەرونێك
لەمردن ڕزگار دەکاتو زۆر
گوناهیش دەشارێتەوە.

یەکەم نامە پەترۆس

پەترۆس نامەی یەکەمی بۆ ئەو باوەڕدارانە نارد، ئەوانەی بەگەڵی خودا ناویان دەبات کە لەباکوری ئاسیای بچووك (تورکیای ئێستا) پەرش‌و بڵاوببوونەوە. مەبەستی سەرەکی ئەم نامەیە هاندانە بۆ بەرگە گرتنی چەوساندنەوەو ئازاردان لەپێناوی باوەڕەکەیان.

بۆ گەیشتن بەم مەبەستە نووسەر مزگێنی عیسای مەسیح بەبیر خوێنەرانی دەهێنێتەوە، ئەوەی بەمردن‌و هەستانەوەو هاتنەوەی هیوای بۆ جیهان هێنا. بۆیە لەسەریانە هەموو چەوساندنەوەیەك وەربگرن‌و بڕوا بکەن ئەوە تاقیکردنەوەی ڕاستی باوەڕیانە، لەسەر ئەمەش پاداشت وەردەگرن ڕۆژی دەرکەوتنی عیسا.

1

لەپەترۆس، نێرراوی عیسای مەسیح،
بۆ نامۆکان‌و دەربەدەرەکان
لەپۆنتس‌و غەلاتیەو کەپدۆکیەو
ئاسیاو بیسینیە، 2 ئەوانەی
هەڵبژێرراون بەگوێرەی زانینی
پێشووی خودای باوك‌و بەرۆحی
خۆی پاك‌وپیرۆزی‌کردن بۆ
گوێڕایەڵی‌و پڕژاندنی خوێنی عیسای
مەسیح بەسەریان. بەرەکەت‌و
ئاشتیتان بەسەردا بڕژێ.

ستایشی خوا بۆ هیوای زیندوو

3 پیرۆزە خودا باوکی
خوداوەندمان عیسای مەسیح! کە
لەسایەی بەزەییە مەزنەکەی ئەو ئێمە
سەر لەنوێ لەدایك بووینەوە بۆ
هیوایەکی زیندوو بەهەستانەوەی
عیسای مەسیح لەنێو مردووان، 4 بۆ
میراتێك بنبڕ نابێ‌و گڵاو نابێ‌و
کۆتایی بۆ نییەو بۆ ئێوە لەئاسمان
هەڵگیراوە، 5 ئێوە بەهێزی خودا
پارێزراون بەباوەڕ، بۆ ئەو ڕزگارییەی
ئامادەیە لەکۆتایی زەمانە ڕابگەینرێ.
6 ئەوەی پێی دڵخۆش دەبن،
هەرچەندە بۆ ماوەیەکی کەم ئازار
دەچێژن بەدەست تاقیکردنەوە
جۆراوجۆرەکان، 7 تا ڕاستی باوەڕتان
دەرکەوێ، کە لەزێری لەناوچوو
بەنرخترەو بەئاگر تاقی دەکرێتەوە،
ئەمەش دەبێتە هۆی شکۆمەندی‌و
ستایش‌و ڕێز لەکاتی ڕاگەیاندنی
عیسای مەسیح. 8 ئەوەی نەتانبینیوە
خۆشتان دەوێ، هەرچەندە ئەوەی

ئێستا نایبینن باوەڕی پێدەکەنو
دڵخۆش دەبن بەشێوەیەك زمان
ناتوانێ باسی بکات، خۆشییەکی
مەزن، 9چونکە لەئەنجامی باوەڕتان
ڕزگاری دەروونتان بەدەست
دەهێنن.
10ئەو ڕزگارییەی پێغەمبەران
بەدوایدا دەگەڕانو پێشبینیان دەکرد
سەبارەت بەو بەرەکەتەی بۆ ئێوەیە،
11دەگەڕان چ بارودۆخێك یاچ
کاتێك بوو ڕۆحی مەسیح دیاری
کردووە لای ئەوان، کاتێ لەزووەوە
باسی ئەو ئازارانەی مەسیحیان
کردووە کە دەیچێژێو ئەو
شکۆمەندیەی دوای دێت.12ئەوانە
خودا بۆی ئاشکراکردن خزمەتی
خۆیان نەدەکرد، بەڵکو خزمەتی
ئێوەیان دەکرد، کاتێ دەربارەی ئەو
شتانە قسەیان کرد کە ئێستا پێتان
ڕاگەێنرا لەلایەن ئەوانەی مزگێنی
ڕادەگەێنن بەڕۆحی پیرۆز، ئەوەی
لەئاسمانەوە نێرراوە، فریشتەکانیش بە
پەرۆشن بۆ بینینی.

بانگەواز بۆ پاکو پیرۆزی

13بۆیە بامێشکتان لەئامادەباشی
بێت، ووریا بنو هیوای خۆتان
بەتەواوی لەسەر ئەو بەرەکەتە دابنێن
کە لەڕاگەیاندنی عیسای مەسیحەوە
دێت. 14وەك منداڵی گوێڕایەڵ بن،
بەدوای ئارەزووە کۆنەکانتان
مەکەون وەك کاتی نەزانیتان، 15
بەڵکو چۆن ئەوەی بانگی کردوون
پاکوپیرۆزە، ئێوەش پاکو پیرۆز بن
لەهەموو هەڵسوکەوتێك، 16چونکە
لەکتێبی پیرۆز نووسراوە: {پاکوپیرۆز
بن، چونکە من پاکوپیرۆزم.} 17
ئەگەر بەباوك بانگی بکەن، ئەوەی
بەبێ لایەنگیری حوکم دەدات، هەر
کەسێك بەگوێرەی کردەوەکانی،
کەواتە بەترسەوە بژین لەسەردەمی
نامۆییتان. 18ئێوەش دەزانن چۆن
کڕانەوە لەو ڕێبازە پووچانەی
لەباوكو باپیرانتان بۆتان مابووەوە.
ئەو کڕینەوەیەش بەشتی لەناوچوو
نەبوو وەك زێڕو زیو، 19بەڵکو
بەخوێنێکی گرانبەها هەروەك
لەبەرخێکی بێکەموکوڕ، کە خوێنی
مەسیحە. 20لەپێش دروستکردنی
جیهان هەڵبژێررابوو، بەلاّم لەم
سەردەمانەی دوایی دەرکەوت کە
لەپێناوی ئێوەدا بوو. 21ئەوەی
بەهۆیەوە باوەڕتان بەخودا کرد،
ئەوەی لەنێو مردووان زیندووی

کردەوەو شکۆمەندی پێبەخشی، تا
هیواو باوەڕتان لەخوداوە بێ.
22دەروونتان پاك بکەنەوە
بەگوێڕایەڵیتان بۆ ڕاستیو بۆ
خۆشەویستیەکی ڕاستەقینەی برایانە،
بەپەرۆشەوە یەکتریتان خۆش بوێ
لەدڵەوە. 23ئێوە سەر لەنوێ
لەدایكبوونەوە، نەك بەتۆوێکی
لەناوچوو، بەڵکو بەتۆوێکی نەمر،
بەووشەی چەسپاو و زیندووی خودا.
24چونکە لەکتێبی پیرۆز نووسراوە:
{هەموو مرۆڤێك وەك گژوگیا وایەو
هەموو شکۆمەندیەکەی وەك گوڵی
باخ وایە. گژوگیا ووشك دەبێو
گوڵ هەڵدەوەرێ، 25بەڵام ووشەی
خوداوەند تاهەتایە دەمێنێ.} ئەوەش
ئەو ووشەیەیە کە مزگێنیتان پێدرا.

بەردی زیندوو

2

کەواتە خۆتان لەهەموو ڕقوکینەو
فێڵبازیو دووڕوویيو چاوپیسیو
بوختانێك دوور بکەنەوە. 2هەروەك
منداڵی ساوای تازە لەدایك بوو
حەزتان لەشیری ڕۆحی پاكو بێگەرد
بێ، چونکە بەمە گەورە دەبن بەرەو
ڕزگاری. 3چونکە تامی چاکی
خوداوەندتان چێژتووە.
4ئەوەی بۆ لای دێن، بەردێکی
زیندووە لەلایەن خەڵك
ڕەتکراوەتەوە، بەڵام لەلایەن خودا
هەڵبژێرراوەو گرانبەهایە، 5هەروەها
ئێوەش وەك بەردی زیندووی
بنیادنراون لەخانوویەکی ڕۆحی، تا
ببن بەکاهینی پیرۆز، بۆ پێشکەش
کردنی قوربانی ڕۆحی کە جێی
ڕەزامەندی خودا بێ بەهۆی عیسای
مەسیحەوە. 6چونکە لەکتێبی پیرۆز
هاتووە: {ئەوا لەشاری داود بەردێك
دادەنێم، ئەوەش بەردی بناغەیەو
هەڵبژێرراوەو گرانبەهایە. ئەوەی
باوەڕی پێبهێنێ شەرمەزار نابێ.} 7
بۆیە بۆ ئێوە کە باوەڕتان هێناوە ئەوە
گرانبەهایە، بەڵام بۆ ئەوانەی باوەڕیان
نەهێناوە، {ئەو بەردەی وەستاکان
ڕەتیان کردەوە بوو بەبەردی بناغە،}
8هەروەها: {ئەو بەردەی دەبێتە
کۆسپ بۆ خەڵکیو دەبێتە مایەی
کەوتنیان.} ئەوانە ساتمە دەکەن،
چونکە ملکەچی ووشەی خودا نین،
هەر بۆ ئەو چارەنووسەن.
9بەڵام ئێوە ڕەگەزێکی
هەڵبژێرراون، کاهینی پادشاهانەن،
نەتەوەیەکی پیرۆزن، گەلی تایبەتی

خـــودان، تـــا کـــردەوە ســـەیرەکانی
ڕابگەیـّـنن ئـــەوەی بانگی کردوون لــە
تاریکــــــــیەوە بــــــــۆ ڕووناکــــــــیە
سەرسـوڕهێنەرەکەی. [10]ئـێوە لـەپێشا
گــەل نــەبوون، بــەلاّم ئێســتا گــەلی
خـــودان، ئـــێوە لـەپێشـــا بەزەییـــتان
وەرنەگرت بوو، بەلاّم ئێستا بەزەییتان
وەرگرت.
[11]خۆشەویستان داواتان لێدەکەم
وەك نـــــــــامۆ و بـــــــــێگانەیەك
لـــــــــەئارەزووەکانی لـــــــــەش
دووربکەونەوە، ئەوەی دژی دەروون
دەجـەنگێ. [12]با ڕەوشتتان باش بێت
لەنـــێو بێبــاوەڕان، تـــاکو ئەوانـــەی
بوختانــتان پێدەکــەنو وەك بــەدکار
ناوتــان دەبەن، باستایشی خودا بکەن
کــاتێ کــردەوە چــاکەکانتان ببیــنن
لەڕۆژی بەسەرکردنەوە.

ملکەچی بۆ دەسەلاّتداران

[13]هــەروەها ملکەچـــی گشـــت
دەزگایـــەکی مـــرۆڤانە بـــن لـەپێــناوی
خوداوەنـد، بـۆ پادشا وەك بەرزترین
دەســـــەلاّت، [14]هـــــەروەها بـــــۆ
پارێـزگارەکان وەك نـیرراوی پادشا،
ئەوانــەی ســزای بــەدکاران دەدەنو
ستایشی چاکەکان دەکەن. [15]چونکە
ئەوەیــە خواســتی خودا، تا بەکردەوە
باشــەکانتان نەزانی گێلـەکان بێدەنگ
بکــەن. [16]وەك مــرۆڤی سەربەســت
بژین، بەلاّم سەربەستی نەکەن بەپەردە
بـۆ بــەدکاری، بــەڵکو وەك بــەندەی
خــودا بژین. [17]ڕێز لـەخەڵکی بگرن،
برایانـــتان خـــۆش بـــووێ، لـــەخودا
بترسن، ڕێز لـەپادشا بگرن.

نموونەی ئازارەکانی مەسیح

[18]ئـــەی کۆیلـــەکان، ملکەچـــی
گەورەکانـــتان بـــن بەهـــەموو ڕێزەوە،
نـەك تەنها بۆ ڕۆحسووكو باشەکان،
بەڵکو بۆ توندوتیژەکانیش، [19]چونکە
گــەر کەسێك خودا بکات بەشایەت
بەســەر ژیانی خۆیو بەرگەی ئازاری
زۆرداری بگــرێ، ئەمە بەرەکەتە. [20]
کەواتــە گــەر هەڵــەتان کــردو لێتان
دراو دانــتان بەخۆتان گرت، ئەمە چ
شانازییەکە؟ بەلاّم گەر کرداری چاك
بکــەنو لـەگــەڵ ئەمەش ئازار بچێژنو
دان بــەخۆتان بگــرن، ئەمــە بەرەکەتە
لــەلای خـــوداوە [21]چـــونکە بـــۆ ئەمە
بـــــانگ کـــــراون، لـەبەرئـــــەوەی
مەســیحیش ئـازاری چێژت لـەپێناوی
ئـێوەو نموونــەی بـۆ بەجێهێشــتن، تا
بەدوای هەنگاوەکانی بکەون. [22]{ئەو

هیچ گوناهێکی نەکردبوو، فرووفێڵ
لەلێوەکانی نەهاتبوونە دەرەوە.} 23
کاتێ جنێوی پێدەدرا، بەجنێو
وەڵامی نەدەدایەوە، یاخود ئازار
دەدرا، هەڕەشەی نەدەکرد، بەڵکو
دەیدایە دەست ئەوەی حوکمی
دادپەروەرانەیە. 24ئەو گوناهەکانی
هەڵگرتین لە لەشی خۆی لەسەر
دار، تا ئێمە بمرین سەبارەت بەگوناەو
بۆ ڕاستودروستی بژین. بەهۆی
برینەکانی ئەو چاکبوونەوە. 25چونکە
ئێوە وونببوون وەك مەڕ، بەڵام ئێستا
گەڕانەوە لای شوانو شوانیش
چاودێری گیانتان دەکات.

گوێڕایەڵی ناو ماڵ

3
هەروەها ئێوەش ئەی ژنەکان
گوێڕایەڵی مێردەکانتان بن، گەر
هاتوو هەندێکیان گوێڕایەڵی ووشەی
خودا نەبوون، ئەوا ژنەکانیان دەتوانن
بیانهێنن بۆ باوەڕ تەنها بەڕەوشتیانو
بەبێ ووشە، 2کاتێ ئەوان ترسو ڕێزو
ڕەوشتی پاکتان ببینن. 3هەروەها
جوانیتان باجوانی دەرەکی نەبێت
وەك ئەگریجەی قژو زێڕ
بەخۆوەکردنو جلی باش
لەبەرکردن، 4بەڵکو با جوانیتان
لەناو دڵتان شاراوە بێ، گەوهەرێکی
لەناونەچوو، ڕۆحێکی نیانو ئارام،
ئەوەی لای خودا زۆر گرانبەهایە. 5
بەم شێوەیە ژنە پیرۆزەکان لەکۆنا
خۆیان بەوە جوان دەکرد، پشتیان
بەخودا بەستبوو، گوێڕایەڵی
مێردەکانیان بوون، 6وەك چۆن سارە
گوێڕایەڵی ئیبراهیم بوو، بەگەورە
بانگیدەکرد. ئێوەش ئێستا کچی
ئەون گەر کردەوەتان باش بێتو
هیچ شتێك نەتانترسێنێ.
7ئێوەش ئەی مێردەکان
بەشێوەیەك بژین هەستی ژنەکانتان
لەبەرچاو بگرن، ڕێزیان بگرن، وەك
ڕەگەزێکی لاوازتر بەشداریتان
دەکەن لەمیراتی بەرەکەتی ژیان،
تاکو نوێژەکانتان کۆسپی
تێنەکەوێت.

بەرگەگرتنی ئازار لە پێناوی ڕاستی

8لەکۆتاییدا، با هەمووتان یەك
بیروڕاتان هەبێ، یەك هەستو
خۆشەویستی برایانەتان هەبێ،
9 بەزەییدارو ڕۆح سووك بن.
وەڵامی خراپە بەخراپە مەدەنەوە،
هەروەها جنێو بەجنێو، بەڵکو

بەپێچەوانەوە داوای پیرۆزی بکەنو
بزانن ئێوە بۆ ئەمە بانگ کراون،
تاکو ببن بەمیراتگری پیرۆزی. 10
چونکە {ئەوەی بیەوێ خۆشەویستی
ژیانو ڕۆژانی باش ببینێ، با زمانی
لەخراپەو لێوەکانی لەفێڵبازی
بپارێزێ، 11با واز لەخراپە بهێنێتو
چاکە بکات، با بەدوای ئاشتیدا
بگەڕێو هەوڵی بۆ بدات. 12چونکە
چاوەکانی خوداوەند لەسەر
ڕاستودروستانەو گوێی بۆ
نوێژەکانیان ڕاگرتووە. بەڵام ڕووی
خۆی وەرگێڕاوە لەبەدکاران.}
13کەواتە کێ ئازارتان دەدات
گەر ئێوە دڵگەرم بوون بۆ چاکە؟ 14
بەڵام گەر ئازارتان چێژت لەپێناوی
ڕاستودروستی، ئەوا خۆزگەتان
پێدەخوازرێ. {لەوەش مەترسن کە
ئەوان لێی دەترسن، مەتۆقن.} 15
بەڵکو مەسیح پیرۆز بکەن لەدڵتانو
وەك خوداوەند ڕێزی لێبگرن،
هەروەها بەردەوام ئامادەبن بۆ
وەڵامدانەوەی هەر یەکێك بپرسێ
سەبارەت بەم هیوایەی لەئێوە دایە،
ئەوەش دەکەن با بەرۆحسووکیو
ڕێز بێت. 16هەروەها ویژدانێکی
باشتان هەیە، تا کاتێ جنێوتان پێدراو
ئەوانەی بەخراپە باسی ڕەوشتە
باشەکانتان دەکەن کە لەمەسیح
دایە، شەرمەزار بن. 17بۆیە باشترە
لەبەر کردەوەی باش ئازار بدرێن،
گەر خواستی خودای لەگەڵ بێ،
نەك کردەوەی خراپ. 18چونکە
مەسیح لەپێناوی گوناه جارێك بۆ
هەمووان مرد، واتە بێتاوان بۆ
تاوانباران مرد، تا لەخودامان
نزیكبکاتەوە، مردوو بەلەشو
زیندوو بەرۆح، 19ئەوەی ڕۆیشتو
مزگێنی بەرۆحە بەندکراوەکاندا، 20
ئەوانەی لەکۆنا یاخیبوون، کاتێ
خودا بە لەخۆبووردوویی چاوەڕوان
بوو لەڕۆژانی نوح، لەکاتی
دروستکردنی کەشتیەکە، ئەوەی
ژمارەیەکی کەم، واتە تەنها هەشت
کەس تیایدا ڕزگار بوون لەناو ئاو.
21ئەمەش هێمای لەئاوهەڵکێشانە،
کە ئێستا ئێوە ڕزگار دەکات، نەك
بەسڕینەوەی پیسی لەش، بەڵکو بە
پەیمانی ویژدانێکی پاك لەگەڵ خودا،
بەهۆی هەستانەوەی عیسای مەسیح
لەنێو مردووان، 22ئەوەی بەرەو
ئاسمان ڕۆیشتو لەدەستە ڕاستی
خودا دانیشت، فریشتەکانو
دەسەڵاتدارەکانو بەهێزەکان

ملکەچن بۆی.

چەکداربوون بەو بیروڕایە

4
وەك مەسیح بەلەش ئازاری چێژت،
ئێوەش خۆتان بەو بیروڕایە چەکدار
بکەن، چونکە ئەوەی بەلەش ئازار
بچێژێ لەگوناه کردن دەوەستێ، [2]تا
ئەو کاتەی ماوە لەژیان بەلەش بۆ
ئارەزووە مرۆڤیەکان نەژی، بەڵکو
بۆ خواستی خودا. [3]جا بەستانە ئەو
کاتەی بەسەرتان برد بەگوێرەی
خواستی بێ باوەڕان، لەبەرەڵڵاییو
هەوەسبازیو سەرخۆشیو ڕابواردنو
ئاهەنگی مەی خواردنەوەو بت
پەرستی گەندەڵ. [4]ئەوان سەرسام
دەبن، چونکە ئێستا بەشداری ناکەن
لەهەمان بەدڕەوشتی، جنێویشتان
پێدەدەن، [5]بەڵام ئەوان دەبێ حیسابی
خۆیان بدەن بەوەی ئامادەیە حوکم
بەسەر مردووانو زیندووان بدات. [6]
بۆیە مزگێنی بەوانەش درا کە ئێستا
مردوون، تاکو بەگوێرەی مرۆڤ
لەلەش حوکم بدرێن، بەڵام
بەگوێرەی خودا لەڕۆح بژین.
[7]کۆتایی هەموو شتێك نزیك
بووەتەوە، بۆیە ژیرو چاوکراوە بن بۆ
نوێژەکانتان. [8]لەسەرووی هەموو
شتێکیش با خۆشەویستیتان بۆ
یەکتری بەهێز بێت، چونکە
خۆشەویستی زۆر گوناه دادەپۆشێ.
[9]میوانداریەتی یەکتری بکەن بەبێ
مشتومڕ. [10]باهەر یەك لەئێوە
بەگوێرەی ئەو بەهرەیەی
وەریگرتووە، خزمەتی پێبکات
لەنێوان یەکتری، وەك بریکارێکی
باش لەسەر بەرەکەتە
جۆراوجۆرەکانی خودا. [11]هەر
یەکێك قسە بکات با وەك ووشەکانی
خودا بێت، هەروەها گەر یەکێك
خزمەتیکرد با وەك ئەوە بێت توانای
لەخوداوە وەرگرتبێت، تاکو خودا
لەهەموو شتێك شکۆدار بێت
بەعیسای مەسیح، بۆ ئەوە
شکۆمەندیو دەسەڵات تاهەتایە.
ئامین.

وەك قوتابی مەسیح ئازار بدرێن

[12]خۆشەویستان، لاتان سەیر
نەبێ کاتێ تەنگوچەڵەمەی سوتێنەر
توشتان دێت بۆ تاقیکردنەوەتان، وەك
بڵێی شتێکی سەیرتان بەسەر هاتووە.
[13]بەڵکو دڵخۆش بن هەروەك
بەشداریتان کرد لەئازارەکانی

مەسیح، تاکو زیاتر دڵخۆش بن
لەکاتی ڕاگەیاندنی شکۆمەندیەکەی.
14گەر جنێوتان پێدرا لەپێناوی ناوی
مەسیح، ئەوا خۆزگەتان
پێدەخوازرێ، چونکە ڕۆحی
شکۆمەندیو ڕۆحی خودا دێتە
سەرتان. 15با کەستان ئازار نەچێژێ
وەك بکوژێك یا دزێك یا بەدکارێك
یاخود وەك یەکێك دەست
لەکاروباری خەڵکی وەربدات، 16
بەڵام گەر وەك قوتابی مەسیح ئازار
بدرێن شەرم مەکەن، بەڵکو لەسایەی
ئەو ناوە ستایشی خودا بکەن. 17
چونکە کاتی لێپرسینەوە هاتووەو
بەخانەوادەی خودا دەست
پێدەکات، گەر بەئێمەوە دەست
پێبکات، باشە دەبێ کۆتایی ئەوانە
چی بێت کە گوێڕایەڵی مزگێنی
خودا نین. 18کتێبی پیرۆز دەڵێ: {
گەر مرۆڤی ڕاستودروست
بەهەوڵو کۆشش ڕزگاری بێ، دەبێ
چارەنووسی گوناهبارو خوانەناس
چی بێ؟} 19بۆیە ئەوانەی ئازار
دەدرێن بەگوێرەی خواستی خودا،
باخۆیان بدەنە دەست دروستکەری
سەرڕاست لەچاکە کردن.

شوانی مێگەلی خودا

5

داوا لەو پیرانە دەکەم کە لەگەڵتانن،
من وەك پیرێکی هاوڕێیانمو شایەتی
ئازارەکانی مەسیحو بەشداربووی ئەو
شکۆمەندیەم کەوا ڕادەگەیێنرێ، 2
مێگەلی خودا بلەوەڕێنن کە
لەنێوانتاندایەو چاودێریو خزمەتیان
بکەن، ئەو کارەش بەزۆر نییە، بەڵکو
با بەویستی خۆتان بێ هەروەك خودا
دەیەوێ، هەروەها بۆ دەسکەوتی
شەرمەزار نەبێ بەڵکو بەچالاکییەوە
بێ، 3هەروەها خۆتان مەسەپێنن
بەسەر ئەوانەی میراتی خودان، بەڵکو
خۆتان بکەن بە نموونە بۆ مێگەل. 4
کاتێکیش سەرۆکی شوانەکان
دەردەکەوێ ئێوە تاجی نەمری
شکۆمەندیتان دەستدەکەوێ.
5ئێوەش ئەی لاوەکان ملکەچی
پیرەکان بن، هەروەها هەمووتان
ڕۆحسووکی لەبەر خۆتان بکەن
سەبارەت بەیەکتری، چونکە {خودا
بەربەرەکانی لەخۆباییان دەکات،
بەڵام بەرەکەتی دەبەخشێ
بەڕۆحسووکەکان.} 6بۆیە
ڕۆحسووك بن لەژێر دەستی بەتوانای
خودا، تا لەکاتی خۆی بەرزتان

بکاتــەوە. [7]هــەموو گیروگرفتەکانتان
بخەنــە ســەر ئەو، چونکە ئەو بایەختان
پیٚ‌دەدات.
[8]چــاوکراوە بــن‌و ئیٚشــك‌بگرن،
چــــونکە شـــەیتانی دوژمنـــــتان وەك
شـیٚریٚکی بــە نەڕەنەڕ لەدەورووپشتتان
دەســــوڕیٚتەوە، دەگـــەڕیٚ بـــەدوای
یەکـیٚك تـا بـیخوات. [9]بەربـەرەکانی
بکــەن‌و چەسـپاوبن لــەباوەڕ، بـزانن
خوشـك‌و براکانیشـتان هــەمان ئازار
دەچـیٚژن ئەوانــەی وا لــەجـیهانن. [10]
هــەروەها خودای هەموو بەرەکەتیٚك،
ئـــــەوەی بانگی‌کـــــردووین بـــــۆ
شــکۆمەندییە نەمــرەکەی لەعیســای
مەســـیحدا، دوای ئــەوەی تۆزیٚــك
ئازارتـــان چـــیٚژت، هـــەر خـــۆی
نویٚ‌کــەرەوەو چەسپیٚنەرو بەهیٚزکەرو
بــناغەدانەری ئـیٚوەیە. [11]بــۆ ئــەوە
دەسەلاٚت تاهەتایە.ئامین

بەرەکەتی ڕاستی خودا

[12]بــەهۆی سلفانۆس، کە بەبرای
سەرڕاسـتی خۆمـی دەزانم، بەکورتی
ئـەم نامەیــەتان بـۆ دەنووســم، تیایدا
هانـــتان‌دەدەم‌و شـــایەتی‌دەدەم ئەمـــە
بەرەکەتـە ڕاسـتەکەی خودایە. تیایدا
بچەسـپیٚن. [13]ئەوەی لەبابل وەك ئیٚوە
هەلـبژیٚرراوە، سـلاٚوتان لیٚ‌دەکـات،
هــەروەها مەرقۆســی کوڕم سلاٚوتان
لیٚ‌دەکـات. [14]سلاٚو لـەیەکتری بکەن
بەماچــی خۆشەویستی. داوای ئاشتی
بـۆ هەموو لایەکتان دەکەم، ئیٚوە کە
لەمەسیح‌دان.

دووەم نامە پەترۆس

نامەی دووەمی پەترۆس ئاڕاستەی ناوەندێکی فراوانی باوەڕداران کراوە. مەبەستیشی دژایەتی کردنی مامۆستا درۆزنەکانو ئەو بەرەڵاییەی بە هۆی فێرکردنەکانیان بڵاودەبێتەوە. وەڵامدانەوەی ڕاستی باوەڕدارانیش دەبێ ئەوەبێ، خوداو خوداوەند عیسای مەسیح بەڕاستی بناسن. ئەم ناسینەش لەوانە وەرگرن کە خۆیان مەسیحیان بینیوەو ناسیویانە. پەترۆس لەم نامەیەدا زیاتر گرنگی بەوە داوە کە هەندێك کەس ووتویانە مەسیح جارێکی تر ناگەڕێتەوە. ئەویش دەڵێ درەنگ هاتنەوەی مەسیح، ئەوە دەگەێنێ خودا نایەوێ کەس لەناوبچێ، بەڵکو هەموو خەڵکی لەگوناهەکانیان بگەڕێنەوەو تۆبە بکەن.

1

لەشەمعون پەترۆسەوە، بەندەو
نێرراوی عیسای مەسیح، بۆ ئەوانەی
بەهۆی ڕاستودروستی خوداو
ڕزگارکەرمان عیسای مەسیح
باوەڕێکی بەنرخی وەك باوەڕی
ئێمەیان دەسکەوتووە. 2بابەرەکەتو
ئاشتی زیاد بێت بۆتان، بەناسینی
خوداو عیسای خوداوەندمان.

هەڵبژاردنو بانگەوازی خودایی

3هێزە خودایییەکەی هەموو
شتێکی سەبارەت بەژیانو خوداناسی
بەئێمە بەخشیوە، بەهۆی ناسینی
ئەوەی بانگی کردین بۆ شکۆمەندیو
ڕەوشتبەرزی، 4ئەوەی بەهۆیەوە
بەڵێنە بەنرخو مەزنەکانمان پێدرا، تا
بەهۆی ئەو بەشداربین لەسروشتی
خودایيو ڕابکەین لەو گەندەڵییەی
جیهان کە لەئارەزووی خراپدایە.
5لەبەر ئەوەشە زۆر چالاکانە
ڕەنج دەدەن تا لەباوەڕتان
ڕەوشتبەرزی بکەوێتەوە،
لەڕەوشتبەرزی زانیاری، 6
لەزانیاری خۆڕاگری، لەخۆڕاگری
دانبەخۆگرتن، لەدانبەخۆگرتن
خواناسی، 7لەخواناسی
هەستوسۆزی برایانە،
لەهەستوسۆزی برایانە
خۆشەویستی. 8چونکە گەر ئەوانەتان
تیادا بێتو زیاد بکات، ئەوا
دەتانپارێزێت لەوەی تەمبەڵو بێ
بەروبووم بن لەناسینی خوداوەندمان
عیسای مەسیح. 9چونکە ئەوەی ئەو

شتانەی تیادا نەبێ ئەوا کوێرو
کەمبینە، هەروەها لەیادی چووە
لەگوناهە کۆنەکانی پاكبێتەوە.
[10]بۆیە برایان زیاتر دڵگەرم
بن بۆ چەسپاندنی
هەڵبژاردنو بانگەوازیەکەتان،
چونکە گەر ئەوەتان کرد ئەوا
هەرگیز ناکەون، [11]هەروەها
پێشوازییەکی گەرمتان لێ دەکرێ
بۆ چوونە ناوەوەی پادشاهێتی نەمری
خوداوەندو ڕزگارکەرمان عیسای
مەسیح.
[12]بۆیە بەردەوام دەمەوێ بەبیرتان
بێنمەوە سەبارەت بەو شتانە،
هەرچەندە ئێوە ئێستا دەیانناسنو
چەسپاون لەسەر ئەو ڕاستیەی لاتانە.
[13]من بەڕاستی دەزانم، تا لە چادری
ئەم لەشەدابم، هۆشیارتان بکەمەوە بە
وەبیرهاتنەوە، [14]چونکە دەزانم
داکەندنی ئەم چادرەم ﴿مردنم﴾
نزیكبووەتەوە، هەروەك
خوداوەندمان عیسای مەسیح بۆی
دەرخستم. [15]هەروەها هەوڵدەدەم تا
دوای ڕۆیشتنم هەموو ئەو شتانەتان
وەبیربێتەوە.

شایەتی نەگۆڕی نێرراوان

[16]چونکە ئێمە دوای ئەفسانەی
دروستکراو نەکەوتین، کاتێ هاتنی
خوداوەندمان عیسای مەسیحو
هێزەکەیمان پێ‌ناساندن، بەڵکو بەچاو
شایەتی مەزنی توانای ئەوین. [17]
لەبەرئەوەی کاتێ ئەو ڕێزو
شکۆمەندی لەخودای باوك
وەرگرت، دەنگێك لەخودای
شکۆداری مەزنەوە بۆی هاتو
ووتی: (ئەمەیە ڕۆڵەی خۆشەویستم،
ئەوەی زۆر پێی دڵشادم)، [18]ئێمەش
گوێمان لەم دەنگەبوو کە لەئاسمانەوە
هات، کاتێ لەشاخی پیرۆز لەگەڵی
بووین. [19]هەروەها ووشەی
پێغەمبەرانمان هەیەو زیاتر جێگای
متمانەیە. چاك دەکەن گەر
ئاگاداریبنو سەرنج بۆ ئەوە بدەن
وەك بۆ چرایەکی گەشاوە
لەشوێنێکی تاریك، تا ڕۆژ هەڵدێتو
ئەستێرەی بەیانی لەدڵتان
دەردەکەوێ. [20]لەپێش هەموو شتێك
پێویستە ئەوە تێبگەن، کە هەموو
ووشەیەکی کتێبی پیرۆز
بەلێکدانەوەیەکی تایبەتی یەکێك
ڕوونانابێتەوە، [21]چونکە هەرگیز هیچ
ووشەیەك بەخواستی مرۆڤ نەهاتووە،

بەڵکو خەڵکی لەسەر دەستی ڕۆحی
پیرۆز قسەی خودایان کردووە.

مامۆستا درۆزنەکان

2
بەلاّم لەنێو خەڵك پێغەمبەری درۆزن
دەرکــەوتن، هــەروەك لەنێوانــتان
مامۆســـتای درۆزن دەردەکـــەون
ئەوانـــەی لەخۆیانـــەوە بەنهێـــنی
فێرکردنی چـەوتی لەناوبـەر دەهێننە
نـاوەوە، تەنانەت نکۆڵی لەخوداوەند
دەکــەن ئــەوەی ئــەوانی کــڕیەوە،
بەمـەش لەناوچـوونێکی خـێرا بەسەر
خۆیـاندەهێـنن. 2خەڵکێکی زۆریش
دوای بـــیروڕا لەناوچـــووەکەیان
دەکـەون، هــەروەها بــەهۆی ئــەوان
ڕێـبازی ڕاستی نەفرەتی لێدەکرێ. 3
لەچاوچـــنۆکیان بەقســـەی فڕوفـــێڵ
بازرگانیـــتان پێدەکـــەن، ئەوانـــەی
لەکۆنـەوە حوکمیان بەسەردا دراوەو
ئەمــەش بەتاڵ نابێتەوەو لەناوچوونیان
چاوپۆشی لێناکرێ.
4چـــونکە گـــەر خـــودا بـــەزەیی
بەفریشـــتە بـــەدکارەکان نەهاتبێـــتەوە
کـــاتێ گوناهـــیان کـــرد، بـــەڵکو
فڕێیدانە دۆزەخو لەقوولایی تاریکی
لەژێـر چـاودێری دایـنان تـا ڕۆژی
لێپرسـینەوە، 5هـەروەها گەر بەزەیی
بەجـیهانی کـۆن نەهاتبێـتەوە، بەڵکو
تـــەنها نوحـــی پاراســـت کـــە
مزگێـنیدەری ڕاسـتودروستی بوو
لەگـەڵ حـەوت کەسی دیکە، کاتێ
خـــودا لافـــاوی بەســـەر جـــیهانی
خوانەناسان هێنا، 6گەر خودا بڕیاری
تێکدانی بەسەر سەدۆمو عەمورە داو
هــەردوو شــاریکرد بەخۆڵەمــێشو
کـردنی بەپـەند بۆ ئەو خوانەناسانەی
دوایـی دێن، 7گەر لووتی پیاوچاکی
دەربازکـرد، ئـەوەی زۆر بـێزار بوو
لەهەڵسوکەوتی بەدکاران، 8(چونکە
ئەو پیاوچاکە کە لەناویان ژیاو گوێی
لەکـــردەوە خراپەکانـــیان بـــوو و
بەچـاوی خـۆی بیـنی، ڕۆژ لەدوای
ڕۆژ گـیانی ڕاسـتودروستی بێزارتر
دەبـوو)، 9گەر ئەمە وابێ، خوداوەند
دەزانـــــێ چـــــۆن خوداناســـــان
لەتەنگوچەڵەمەکانیان دەرباز بکاتو
خوانەناسـان بهێڵێتەوە لەژێر سزادان
تـا ڕۆژی لێپرسـینەوە، 10بەتایـبەتی
ئەوانـەی کەوتوونەتـە دوای هەوەسە
گڵاوەکـــانی لـــەشو ســـووکایەتی
بەدەسەلاّتداری گەورە دەکەن.
چـەند چـاونەترسو کەڵلـەڕەقن
سـڵناکەنـەوە کـاتێ قسـەی خـراپ

سەبارەت بەشکۆداری ئاسمان دەڵێن،
[11]لەگەڵ ئەوەش فریشتەکان لەوان
بەتواناترو بەهێزترن، قسەی خراپی
تاوانبارکردن سەبارەت بەوان ناڵێن
لەبەرامبەر خوداوەند. [12]بەڵام ئەوانە
وەك ئاژەڵی بێمێشکن، بەسروشت
لەدایك بوونە بۆ ڕاوکردنو کوشتن،
قسەی خراپ سەبارەت بەشتێك
دەڵێن کە هیچی لێتێناگەن،
بەگەندەڵی خۆیان لەناودەچن.
[13]بەم شێوەیە ئازار دەچێژن وەك
پاداشتی کردەوە خراپەکانیان. ئەوانە
بە خۆشییەکی مەزنی دەزانن گەر
بەدرێژایی ڕۆژ لەناو ئارەزووەکانیان
بن. ئەوانە نیشانەی شەرمەزاریو
کەموکوڕین، چێژ لەئارەزووەکانیان
وەردەگرن، بەشداری خوانەکانتان
دەکەن. [14]ئەوانە چاویان بەرەو
داوێن پیسییە، لەگوناە ناوەستن،
ئەوانە بەتەڵەوە دەکەن کە
نەچەسپاون، دڵیان بەچاوپیسی
فێرکراوە، ئەوانە بەراستی ڕۆڵەی
نەفرەتن. [15]لەڕێگای ڕاستی
لایانداوەو وون بوون، ئەوانە دوای
ڕێبازی بەلعامی کوڕی بەعور کەوتن
ئەوەی حەزی لەکرێی خراپەکاری
بوو، [16]بەڵام دووچاری سەرزەنشت
بوو لەبەر هەڵەکانی، کاتێ
گوێدرێژی لاڵ بەدەنگی مرۆڤانە
هاتە دوانو شێتی ئەو پێغەمبەرەی
ڕاگرت.
[17]ئەوانە کانی بێئاون، هەورن
بەگەردەلوول دێنو دەچن، ڕەشایی
تاریکی تاهەتایە بۆ ئەوانە هەڵگیراوە.
[18]ئەوانە کاتێ بەقسەی گەورەو بەتاڵ
دەدوێن، بەهەوەسەکانی لەشو
بەبەڕەڵڵایی، ئەو خەڵکە
هەڵدەخەڵەتێنن کە تازە هەڵاتوون
لەدەست ئەوانەی لەخراپی دان. [19]
ئەوان بەڵێنی ئازادییان پێدەدەن،
بەڵام خۆیان کۆیلەی گەندەڵین،
چونکە مرۆڤ دەبێتە کۆیلەی هەر
شتێك بەسەریدا زاڵبێ. [20]چونکە
ئەوانە دوای ئەوەی هەڵاتن لەدەست
گڵاوی جیهان بەهۆی ناسینی
خوداوەندو ڕزگارکەر عیسای
مەسیح، دوایی دەگەڕێنەوەو تیایدا
تێدەکەون، ئەو کاتە گڵاوییەکە
بەسەریان زاڵ دەبێو کۆتاییەکەیان
خراپتر دەبێ لەسەرەتاکەیان. [21]
لەبەرئەوە باشترە ڕێگای
ڕاستودروستیان نەناسیبووایە
لەوەی ناسیانو هەڵگەڕانەوە لەو
ڕاسپاردە پیرۆزانەی پێیان درابوو. [22]

ئەوانە بەڕاستی ئەو پەندەیان لەسەر
دەچەسپێ: (سەگ گەڕایەوە سەر
ئەوەی ڕشاندیەوە)، هەروەها: (کاتێ
بەرازیان شۆرد گەڕایەوە بۆ ناو
چلّپاو.)

ڕۆژی خوداوەند

3
ئەمە دووەم نامەیە خۆشەویستان بۆ
ئێوەی دەنووسم، لە هەردووکیان
بەیادی مێشکی پاکتانم هێناوەتەوە، 2
تاکو بەیادتان بێتەوە ووتەی پێغەمبەرە
پیرۆزەکانو ڕاسپاردەی خوداوەندو
ڕزگارکەر بەهۆی نێرراوەکانتان.
3پێش هەموو شتێك پێویستە ئەوە
تێبگەن، خەلّکێکی گالّتەچیو
فشەکەر لەڕۆژانی دوایی دێن، دوای
ئارەزووە خراپەکانیان دەکەون، 4
دەلّێن: (کوانێ بەلّێنی گەڕانەوەی
مەسیح؟ لەو کاتەی باوکانمان
لەکۆنەوە مردوون، لەسەرەتای
دروست بوونەوە هەموو شتێك وەك
خۆیەتی.) 5بەئەنقەست ئەم ڕاستییە
پشت گوێ دەخەن، کە لەکۆنەوە
ئاسمانەکان هەنو زەویش
بەووشەکەی خودا لەئاو و بەئاویش
پەیدابووە، 6بەهۆی ئاوەکانیش
جیهانی کۆنی داپۆشیو لەناویبرد.
7هەروەها بەهەمان ووشە ئەم زەویو
ئاسمانەی ئێستا واهەنو هەلّگیراون
بۆ ئاگر، پارێزراون تا ڕۆژی
لێپرسینەوەو لەناوچوونی
خوانەناسەکان.
8بەلاّم تەنها ئەو ڕاستیەتان لەیاد
نەچێ خۆشەویستان، ئەویش یەك
ڕۆژ لای خوداوەند هەزار سالّەو
هەزار سالّیش یەك ڕۆژە. 9خوداوەند
خاو نییە سەبارەت بەبەلّێنەکانی،
هەروەك هەندێ کەس مانای خاوی
وا تێدەگەن، بەلاّم لەسەرمان
ڕادەوەستێو دان بەخۆی دەگرێ،
چونکە حەز ناکات هیچ کەس
لەناوبچێ، بەلّکو حەز دەکات
هەموو خەلّکی ڕووەو تۆبەکردن
بێن.
10بەلاّم ڕۆژی خوداوەند وەك دز
دێت، ئەوکاتە بەدەنگێکی بەرز
ئاسمان نامێنێ، بەئاگرێکی توندیش
توخمەکان دەتوێنەوە، هەروەها زەویو
هەموو ئەو کارانەی لەسەری کراوە
دەسوتێنرێ. 11گەر هەموو ئەو شتانە
لەناوبچن، ئیتر پێویستە ئێوە چ جۆرە
مرۆڤێك بن؟ دەبێ ژیانێکی پیرۆزو
لەخواترس بژین، 12لەچاوەڕوانیو

هــەوڵدان بــن بــۆ هاتــنی بەخــێرایی
ڕۆژی خـــودا، چـــونکە لــــەو ڕۆژە
ئاسمــــــان بەئاگــــــر لەناودەچــــــێ،
توخمەکانـــــیش بــــەهۆی گــــەرمی
دەتوێـنەوە. [13]بەڵام بەگوێرەی بەڵێنی
ئـەو ئـێمە چـاوەڕوانی ئاسمانی نوێو
زەوی نوێین کە ڕاستودروستی تیادا
نیشتەجێیە.
[14]بۆیـــــــە خۆشەویســـــــتان،
هــەوڵبــدەن لـەکاتــێکدا چاوەڕوانی
ئـەو ڕۆژە دەکـەن، خـودا بەئاشتی
بتانبینیێو هیچ کەموکوڕیەکتان تیادا
نــەبێ. [15]ئـــێوەش لـــەخۆبوردوویی
خوداوەندمـان بەهەلــێك بـزانن بـۆ
ڕزگـــــاری، هـــــەروەك بـــــرای
خۆشەویستمان پۆڵس بۆی نووسین
بەگوێــرەی ئــەو دانایــیەی پــێی
دراوە، [16]هــــــەروەها لەهــــــەموو
نامەکانــیدا دواوە ســەبارەت بــەو
شـتانە، ئـەوەی هـەندێ شتی تێدایە
گـرانە بـۆ تێگەیشـتن، نەزانـەکانو
نەچەسـپاوەکان لـەڕاسـتی، دەسـتی
تــــێوەردەدەنو دەیگـــــۆڕن وەك
بەشــەکانی دیکەی کتێبی پیرۆز، بۆ
لەناوچوونی خۆیان.
[17]بۆیــە ئــەی خۆشەویستان، ئێوە
لەپێشـا دەزانن، ئاگاداری خۆتان بن
تا بەدوای خراپەکاری هەڵگەڕاوەکان
نەکەونو چەسپاوی خۆتان نەدۆڕێنن.
[18]بـەڵکو گەشـە بکەن لـەبەرەکەتو
ناسـینی خوداوەنـدو ڕزگارکـەرمان
عیسای مەسیح، بۆ ئەوە شکۆمەندی
ئێستاو تاهەتایە. ئامین.

یەکەم نامەی یۆحەننا

یەکەم نامەی یۆحەننا دوو مەبەستی سەرەکی هەیە:
1-هاندان بۆ ژیانی هاوبەشی لەگەڵ خوداو ڕۆڵەکەی عیسای مەسیح.
2-ئاگادارکردنەوە لەفێرکردنی پووچەڵ کە ئەم هاوبەشییە دەڕوخێنێ.
چونکە بەپێی ئەو فێرکردنانە ژیان لەگەڵ خەڵکی دیکە دەبێتە هۆی خراپەکاری، بۆیە نابێ ووشەی خودا بوو بێت بەمرۆڤ. هەروەها ڕزگاربوونیش تەنها لە ڕێی ئازاد بوونە لەغەمەکانی ژیان، هیچ پەیوەندی نییە بەڕەوشت یان خۆشەویستی مرۆڤ بۆ مرۆڤ.
بۆ بەرپەچدانەوەی ئەم فێرکردنە پووچانە، یۆحەننا دووبارەی دەکاتەوە کە ووشەی خودا بەڕاستی بووە بەمرۆڤ، ئەوانەی باوەڕیان بەعیسا هەیەو خودایان خۆش دەوێ دەبێ یەکتریان خۆش بوێ.

1

ئێمە ئەمە ڕادەگەیەنین سەبارەت
بەووشەی ژیان، ئەوەی لەسەرەتاوە
بوو، ئەوەی گوێمان لێی بوو،
ئەوەی بەچاوی خۆمان بینیمان،
ئەوەی تەماشامان کردو دەستمان
لێیدا، 2ئەم ژیانە دەرکەوت، ئێمە
بینیمانو شایەتی بۆ دەدەینو ژیانی
هەتاهەتاییتان پێ ڕادەگەیەنین، ئەو
ژیانەی لەلایەن باوکی ئاسمانییەوە بۆ
ئێمە دەرکەوت. 3ئەوەی بینیمانو
گوێمان لێیبوو پێتانی ڕادەگەیێنین، بۆ
ئەوەی ئێوەش ژیانی هاوبەشیتان هەبێ
لەگەڵمان، بەڵام ژیانی هاوبەشی ئێمە
لەگەڵ باوکی ئاسمانیو ڕۆڵەکەی،
عیسای مەسیحە. 4ئێمەش ئەم
نامەیەتان بۆ دەنووسین تا
خۆشییەکەمان پڕو تەواو بێت.

خودا ڕووناکییە

5ئەمە ئەو هەواڵەیە کە
لەمەسیحەوە گوێمان لێبوو و پێتانی
ڕادەگەیەنین، ئەویش ئەوەیە خودا
ڕووناکییەو هەرگیز تاریکی تیادا نییە.
6گەر بلێین ژیانی هاوبەشمان لەگەڵی
هەیەو بەتاریکیدا بڕۆین، ئەوا درۆ
دەکەینو ڕاست ناکەین، 7بەڵام
ئەگەر بەڕووناکیدا بڕۆین بەو
شێوەیەی ئەو لەڕووناکیدایە، ئەوا
لەگەڵ یەکتری ژیانی هاوبەشمان

دەبێتو خوێنی عیسای ڕۆڵەکەی
لەهەموو گوناهێك پاکمان دەکاتەوە.
8گەر بڵێین گوناهمان نییە، ئەوە
خۆمان هەڵدەخەڵەتێنینو ڕاستی
لەئێمەدا نیە. 9بەڵام گەر دانمان
بەگوناهەکانمان نا، ئەوا ئەو
سەرراستو دادپەروەرە،
لەگوناهەکانمان خۆش دەبێتو
لەخراپە پاکمان دەکاتەوە. 10گەر
بڵێین گوناهمان نەکردووە، ئەوا
خودا بەدرۆزن دادەنێینو ووشەکەی
لەئێمەدا نییە.

مەسیح بۆمان دەپاڕێتەوە

2
کوڕەکانم، من ئەمەتان بۆ دەنووسم
تا گوناه نەکەن، بەڵام گەر یەکێك
گوناهی‌کرد، ئەوا عیسای مەسیحی
بێ‌تاوان بۆمان دەپاڕێتەوە لای باوکی
ئاسمانی. 2ئەو کەفارەتی تاوانەکانمانە،
نەك تاوانەکانی ئێمە بە تەنها، بەڵکو
تاوانەکانی هەموو جیهان.
3بەم شێوەیە ئێمە بێ‌گومان
دەیناسین گەر کار بەڕاسپاردەکانی
بکەین. 4گەر یەکێك بڵێ: (من
دەیناسم) بەڵام کار بەڕاسپاردەکانی
نەکات، ئەوا درۆ دەکاتو ڕاستی
تیادا نیە، 5بەڵام گەر یەکێك کار
بەووشەکەی بکات، ئەوا بەڕاستی
خۆشەویستی خودا لەو کەسەدا
تەواوە. 6ئەوەی بڵێت من لەو
چەسپاوم، پێویستە بەهەمان ڕێگای
عیسا بڕوات.

خۆشەویستی ڕاستو دروست

7خۆشەویستان، ڕاسپاردەیەکی
نوێتان بۆ نانووسم بەڵکو
ڕاسپاردەیەکی کۆنە، کە لەسەرەتاوە
پێی ئاشنا بوون. ڕاسپاردە کۆنەکە
ئەو ووتەیەیە کە گوێتان لێبوو. 8
لەگەڵ ئەوەشدا ڕاسپاردەیەکی نوێتان
بۆ دەنووسم، ئەوەی لەمەسیحو
لەئێوەدا ڕاستیەکەی دەردەکەوێ،
چونکە تاریکی بەسەر چوو و
ڕووناکی ڕاستەقینە ئێستا پڕشنگ
دەداتەوە.
9ئەوەی ڕقی لەبراکەی خۆی
بێتەوەو بڵێت من لەڕووناکیم، ئەوە
تا ئێستا لەتاریکیدایە. 10ئەوەی
براکەی خۆش بوێت لەو ڕووناکییە
دەچەسپێتو ئەو کەسە هیچ شتێکی
تیادا نیە بێکەوێنێ. 11بەڵام ئەوەی
ڕقی لەبرای خۆی بێتەوە
لەتاریکیدایەو بەتاریکیدا دەڕوات،

نازانێت بەرەو کوێ مل دەنێت،
چونکە تاریکی چاوی کوێر کردووە.
12بۆ ئێوە دەنووسم، ڕۆڵە
بچووکەکان،
چونکە لەپێناوی ئەو
گوناهەکانتان
بەخشران.
13بۆ ئێوە دەنووسم، باوکەکان،
چونکە ئێوە ئەوتان ناسیووە کە
لەسەرەتاوە هەیە.
بۆ ئێوە دەنووسم لاوەکان،
چونکە ئێوە بەسەر خراپەکاردا
﴿شەیتان﴾ سەرکەوتوون.
بۆ ئێوە دەنووسم ڕۆڵە بچووکەکان،
چونکە باوکی ئاسمانیتان ناسیووە.
14بۆ ئێوەم نووسی باوکەکان،
چونکە ئێوە ئەوەتان ناسیووە کە
لەسەرەتاوە هەیە،
بۆ ئێوەم نووسی لاوەکان،
چونکە بەهێزن، ووشەی خوداتان
تیادا چەسپاوەو
بەسەر خراپەکاردا
سەرکەوتن.
15نەجیهانتان خۆشبوێت، نە ئەو
شتانەی تیایەتی، چونکە گەر یەکێك
جیهانی خۆشبوێت، ئەوا
خۆشەویستی باوکی ئاسمانی تیادا
نییە. 16چونکە ئەوەی لەجیهاندایە،
ئارەزووی لەش‌و چاو و سەڵتەنەتی
ژیان لەجیهانەوەیە نەك لەباوك. 17
جیهان‌و ئارەزووە پیسەکانی بەسەر
دەچن، بەڵام ئەوەی بەویستی خودا
دەکات تاهەتایە دەچەسپێت.

مەسیحە فێڵبازەکان

18ڕۆڵە بچووکەکان ئەمە دوا
کاژێرەو وەك بیستووتانە دژەمەسیح
دێت، ئێستاش لێرە مەسیحی درۆزن
زۆرن‌و دژایەتی مەسیح دەکەن،
بەمە دەزانین ئەمە دوا کاژێرە. 19
چەند کەسانێك لەناو ئێمە
دەرچوون، بەڵام ئەوانە لەئێمە
نەبوون، چونکە گەر ئەوانە لەئێمە
بوونایە، ئەوا وەك ئێمە باوەڕی
خۆیان دەپاراست‌و بەردەوام
دەبوون، بەڵام بۆ ئەوەی
دەربکەوێت ئەوانە لەئێمە نین،
لەناومان دەرچوون. 20بەڵام ئێوە
لەلایەن پیرۆزەوە دەست
نیشانکراون [بەڕۆحی پیرۆز]،
هەموو ڕاستیەك دەزانن. 21من بۆ
ئێوە نانووسم لەبەر ئەوەی ڕاستی
نازانن، بەڵکو دەیناسن‌و دەزانن هیچ
درۆیەك لەڕاستیەوە نایەت. 22کێ

دروۆزنە، تەنها ئەو کەسە نەبێت کە
ڕەتی‌دەکاتەوە عیسا مەسیح بێت؟
ئەوە دژەمەسیحە باوکی ئاسمانی‌و
ڕۆڵەکەی ڕەت‌دەکاتەوە. 23ئەوەی
ڕۆڵە ڕەت‌بکاتەوە باوکی ئاسمانی
نابێت، ئەوەش دان بەڕۆڵە بنێت
باوکی ئاسمانی دەبێت.
24با ئەوەی لەسەرەتا گوێتان
لێ‌بووە تیاتاندا بچەسپێت. گەر ئەوەی
لەسەرەتا گوێتان لێ‌بوو تیاتاندا
بچەسپێت، ئەوا لەڕۆڵەو باوکی
ئاسمانی دەچەسپێن. 25ئەوەیە بەڵێنی
ئەو، واتە ژیانی هەتاهەتایی. 26لەبەر
ئەو کەسانەی گومراتان دەکەن ئەمەم
بۆ نووسیون، 27بەڵام ئێوە کە
دەست‌نیشانکردنتان وەرگرتووە.
ئەم دەست‌نیشانکردنە تیاتاندا
دەچەسپێ، پێویستتان بەکەس نییە
فێرتان بکات، هەروەك چۆن ئەم
دەست‌نیشانکردنە هەموو شتێکتان
فێر دەکات، ئەمە ڕاستەو درۆ نییە
هەروەك فێریکردوون تیایدا
دەچەسپێن.
28ئێستا ڕۆڵە بچووکەکان، تیایدا
بچەسپێن، بۆ ئەوەی کاتێ کە
دەرکەوت باوەڕمان بەخۆمان بێت‌و
لەهاتنەکەی شەرمەزار نەبین. 29گەر
بزانن ئەو ڕاست‌ودروستە، ئەوا هەر
کەسێك ڕاست‌ودروستی بکات
لەئەو بووە.

ئێمە ڕۆڵەی خوداین

3
تەماشا بکەن باوکی ئاسمانی چ
خۆشەویستیەکی پێ‌داوین، تا پێمان
دەووترێت ڕۆڵەکانی خودا. ئێمەش
ئەمەین! لەبەر ئەمە جیهان ناماننناسێ،
چونکە جیهان خودا ناناسێ. 2
خۆشەویستان، ئێستا ئێمە ڕۆڵەی
خوداین تا ئێستا دەرنەکەوتووە ئێمە
دەبین بەچی، بەڵام دەزانین کاتێك
ئەو دەرکەوێ ئێمە وەك ئەو دەبین،
چونکە وەك خۆی دەیبینین. 3
هەروەها هەر کەسێك ئەم هیوایەی
هەبێ، خۆی پاك دەکاتەوە وەك چۆن
ئەو پاکە.
4ئەوەی گوناه بکات دەستدرێژی
دەکات، چونکە گوناه دەستدرێژیە.
5دەزانن ئەو دەرکەوتووە تا
گوناهەکانمان لەسەر لاببات، خۆی
گوناهی تیادا نییە. 6ئەوەی لەئەودا
بچەسپێت بەردەوام نابێت لەگوناه
کردن، ئەوەی بەردەوام بێت لەگوناه
کردن نەبینیویەتی‌و نەناسیویەتی.

7رۆڵە بچووکەکان، باکەس
گومڕاتان نەکات، ئەوەی
ڕاستودروستی بکات
ڕاستودروستە، وەك چۆن ئەو
ڕاستودروستە. 8ئەوەی گوناه
بکات ئەوە لەشەیتانە، چونکە شەیتان
لەسەرەتاوە گوناهی کرد،
دەرکەوتنی ڕۆڵەی خوداش بۆ
تێکدانی کرداری شەیتانە. 9ئەوەی
لەخوداوە بووبێت بەردەوام نابێت
لەگوناه کردن، چونکە تۆوی خودا
تیایدا دەچەسپێتو ناتوانێت
بەردەوامبێت لەگوناهکردن، چونکە
لەخوداوە بووە. 10بەمە ڕۆڵەکانی
خودا لەڕۆڵەکانی شەیتان
جیادەکرێنەوە: ئەوەی
ڕاستودروستی نەکاتو برای خۆی
خۆش نەوێت لەخودا نییە.

خۆشەویستی یەکتری

11چونکە ئەمە ئەو هەواڵەیە کە
لەسەرەتا گوێتان لێبووە، پێویستە
هەر یەکەمان ئەوی تری خۆش
بوێت، 12بەپێچەوانەی قابیل کەسەر
بە خراپەکار [شەیتان] بوو، براکەی
خۆی کوشت. باشە بۆ کوشتی؟
چونکە کارەکانی ئەو خراپ بوونو
کارەکانی براکەی ڕاستودروست
بوون. 13براکانم لاتان سەیر نەبێ
گەر جیهان ڕقی لێتان بێتەوە. 14ئێمە
دەزانین لەمردنەوە بەرەو ژیان
گواستراینەوە، چونکە براکانمان
خۆش دەوێت. ئەوەی براکەی خۆش
نەوێت لەمردن دەمێنێتەوە. 15ئەوەی
ڕقی لەبراکەی بێتەوە بکوژە، دەزانن
ژیانی هەتاهەتایی لەهیچ بکوژێك
جێگیر نابێت. 16بەمە خۆشەویستی
فێر بووین، عیسای مەسیح ژیانی
خۆی لەپێناوی ئێمە بەخشی، پێویستە
ئێمەش ژیانی خۆمان لەپێناوی برایان
ببەخشین. 17بەڵام ئەوەی ماڵی
دونیای پێدرابێتو براکەی خۆی
بەنەداری بینیو دڵی خۆی ڕەقکرد،
ئایا چۆن خۆشەویستی خودای تیادا
جێگیر دەبێت؟ 18ڕۆڵە بچووکەکانم،
تەنها بەووشەو زمان خۆشەویستی
مەکەن، بەڵکو بەکردەوەو بەڕاستی.
19ئیتر بەم شێوەیە دەزانین چۆن
ئێمە سەر بەڕاستین، هەروەها چۆن
دڵمان لەئامادەبوونی ئەو ئاسوودە
دەبێ. 20چونکە گەر دڵمان
تاوانبارمان بکات، ئەوا خودا
لەدڵمان گەورەترەو هەموو شتێك
دەزانێت. 21خۆشەویستان، گەر

دڵمان سەرکۆنەمان نەکات، ئەوا
لەبەردەم خودا باوەڕمان بەخۆمان
دەبێت، 22هەرچیەکی لێ داوا بکەین
بۆمان جێبەجێ دەکات، چونکە کار
بە ڕاسپاردەکانی دەکەینو ئەو کارانە
دەکەین کە بەدڵیەتیو پەسەندی
دەکات. 23ئەمەش ڕاسپاردەکەیەتی،
باوەڕمان بەناوی عیسای مەسیحی
ڕۆڵەکەی هەبێتو یەکتریمان
خۆشبوێت، هەروەك ڕایسپاردووین.
24ئەوەی کار بەڕاسپاردەکانی خودا
بکات، ئەوا لەخودا دەچەسپێتو
خوداش لەو دەچەسپێت، بەمەش
دەزانین ئەو لەئێمە چەسپاوە، بەو
ڕۆحەی پێیداوین.

تاقیکردنەوەی ڕۆح

4
خۆشەویستان، بڕوا بەهەموو ڕۆحێك
مەکەن، بەڵکو تاقییان بکەنەوە بزانن
ئەوانە لەلایەن خوداوەن، چونکە زۆر
پێغەمبەری درۆزن هاتوونەتە جیهان.
2ڕۆحی خودا بەمە دەناسنەوە: هەر
ڕۆحێك دان بەوە بنێت کە عیسای
مەسیح لە لەشەوە بۆ جیهان هاتووە،
ئەو ڕۆحە لەلایەن خوداوەیە، 3هەر
ڕۆحێکیش دان بەعیسا نەنێت
لەلایەن خوداوە نییە. ئەو ڕۆحە
دژەمەسیحە بیستوتانە دێتو ئێستا
هاتووەتە جیهان.
4ئێوە سەر بەخودان ئەی ڕۆڵە
بچووکەکان، ئێوە ئەو ڕۆحانەتان
بەزاندووە، چونکە ئەو ڕۆحەی
لەئێوەدایە مەزنترە لەو ڕۆحەی
لەجیهاندایە. 5ئەو ڕۆحانە سەر
بەجیهانن، بۆیە ئەوەی دەیڵێن سەر
بەجیهانەو جیهان گوێیان
لێدەگرێت. 6بەڵام ئێمە سەر
بەخوداینو ئەوەی خودا بناسێت
گوێمان لێدەگرێت، هەروەها ئەوەی
لەخودا نەبێت گوێمان لێناگرێت،
بەمە ڕۆحی ڕاستو ڕۆحی گومڕایی
دەناسین.

خودا خۆشەویستییە

7خۆشەویستان، بایەکتریمان خۆش
بوێت، چونکە خۆشەویستی
لەخوداوەیەو ئەوەی بەرامبەرەکەی
خۆش بوێت خودا دەناسێتو
لەخودا بووە. 8ئەوەش بەرامبەرەکەی
خۆش نەوێت خودا ناناسێت، چونکە
خودا خۆشەویستییە. 9بەم شێوەیە
خۆشەویستی خودا لەنێوانمان
ڕاگەیێنرا، کە ڕۆڵە تاقانەکەی خۆی

ناردە جیهان تا بەهۆیەوە بژین. 10
خۆشەویستی لەمە دایە، نەك
لەبەرئەوەی خودامان خۆشویستووە،
بەڵکو ئەو خۆشیویستووینو
ڕۆڵەکەی خۆی نارد تا ببێتە
کەفارەتی گوناهەکانمان.
11خوَشةويستان طةر خودا
بةم شيوَةية ئيَمةى
خوَشويستبيَت، ثيَويستة
لةسةرمان يةكتريمان خوَش
بويَت. 12كةس هةرطيز خوداى
نةديوة طةر يةكتريمان
خوَشبويَت خودا دةضةسثيَت
لةناومانو خوَشةويستيةكةى
لةناومان تةواوة.
13بەم شێوەیە دەزانین ئێمە
لەخودا دەچەسپێینو ئەویش لەئێمە،
چونکە ئەو لەڕۆحی خۆی پێمانی
داوە. 14ئێمەش بینیمانو شایەتی
دەدەین باوکی ئاسمانی ڕۆڵەی وەك
ڕزگارکەری جیهان ناردووە. 15
ئەوەی دان بنێت عیسا ڕۆڵەی
خودایە، خودا لەئەودا دەچەسپێتو
ئەویش لەخودا. 16ئەو
خۆشەویستیەی خودا کە تیاماندایە
ناسیوومانەو باوەڕمان پێی کردووە.
خودا خۆشەویستییەو ئەوەی
لەخۆشەویستی بچەسپێت لەخودا
دەچەسپێتو خوداش لەئەودا
دەچەسپێت. 17خۆشەویستی بەم
شێوەیە تیامان تەواوە، تا لەڕۆژی
لێپرسینەوە باوەڕمان بەخۆمان
هەبێت، چونکە ئەو چۆن بوو ئێمە
وەك ئەو لەم جیهانەداین. 18
خۆشەویستی ترسی تیادا نییە، بەڵکو
خۆشەویستی تەواو ترس دەردەکاتە
دەرەوە، چونکە ترس لەسزا دایە،
بەڵام ئەوەی بترسێت،
لەخۆشەویستی تەواو نەبووە.
19ئێمە خۆشەویستیمان تیادایە،
چونکە ئەو پێشتر خۆشیویستووین.
20گەر بێتوو یەکێك بلێت: (خودام
خۆش دەوێت)و ڕقی لەبراکەی
بێتەوە، ئەوە درۆزنە، چونکە گەر
یەکێك براکەی خۆی خۆشنەوێت
کە دەیبینێ، چۆن دەتوانێ خودای
خۆش بوێت کە نەیبینیوە. 21ئێمە
لەئەوەوە ئەم ڕاسپاردەیەمان پێدراوە،
ئەوەی خودای خۆشبوێت پێویستە
براکەی خۆشبوێت.

باوەڕهێنان بەمەسیح

5
ئەوەی بڕوای بەوە هەبێت کە عیسا

مەسیحە، ئەوە لەخوداوە بووە،
هەروەها ئەوەی باوکی خۆش بوێت،
ئەوا ئەوەشی خۆش دەوێت کە لێی
بووە. 2بەمە دەزانین ئێمە منداڵەکانی
خودامان خۆش دەوێت، گەر
خودامان خۆش بوێتو کار
بەڕاسپاردەکانی بکەین، 3چونکە ئەمە
خۆشەویستی خودایە، کار
بەڕاسپاردەکانی بکەین،
ڕاسپاردەکانیشی قورس نین. 4چونکە
هەر کەسێك لەخودا لەدایكبوو
بێت بەسەر جیهاندا سەر دەکەوێت،
ئەوەش بەسەر جیهاندا
سەردەکەوێت، باوەڕمانە. 5کێ
دەتوانێت بەسەر جیهان
سەربکەوێت؟ جگە لەوەی باوەڕی
بەوە هەیە عیسا ڕۆڵەی خودایە.
6ئەمە عیسای مەسیحە، ئەوەی
بەئاو و خوێن هاتووە، نەك تەنها
بەئاو، بەڵکو بەئاو و بەخوێن.
ڕۆحیش شایەتی دەدات، چونکە
ڕۆح ڕاستییە. 7ئەوانەی لەزەوی
شایەتی دەدەن سیانن: 8ڕۆحو ئاو و
خوێن، ئەو سیانەش یەك شایەتییان
هەیە.
9گەر ئێمە بە شایەتی خەڵك
ڕازی بین، ئەوا شایەتی خودا
گەورەترە، چونکە ئەمە شایەتی
خودایە سەبارەت بەڕۆڵەکەی
داویەتی. 10ئەوەی باوەڕ بەڕۆڵەی
خودا بهێنێ ئەم شایەتییە لە دڵیدایە،
ئەوەش باوەڕ بەخودا نەکات ئەوا
بەدرۆی دەخاتەوە، چونکە باوەڕ بەو
شایەتییە ناکات کە خودا سەبارەت
بەڕۆڵەکەی داویەتی. 11ئەمەش
شایەتیەکەیە، خودا ژیانی هەتاهەتایی
پێ داوینو ئەو ژیانەش لە ڕۆڵەکەی
دایە. 12ئەوەی ڕۆڵەکەی هەبێت
ژیانی هەتاهەتایی دەبێتو ئەوەش
ڕۆڵەی خودای نەبێت، ئەوا ژیانی
نابێت.

دڵنیایی ژیانی هەتاهەتایی

13ئەمە بۆ ئێوە دەنووسم تا بزانن
ژیانی هەتاهەتاییتان هەیە، ئێوە کە
باوەڕتان هەیە بەناوی ڕۆڵەی خودا.
14ئەمەش ئەو باوەڕو متمانەیەیە کە
هەمانە بەو، گەر بەپێی ویستی خۆی
داوای هەر شتێك بکەین گوێمان لێ
دەگرێت. 15گەر بزانین هەرچییەك
داوا بکەین گوێمان لێدەگرێت،
دەزانین ئەوەی داوامان کردووە لێی
دەستمانکەوتووە. 16گەر یەکێك
براکەی ببینێت گوناهێك ناکات بۆ

مردن بێت، پێویستە لەسەری لەخودا
بپاڕێتەوە بۆ براکەی. خوداش ژیان
بەو کەسانە دەدات کە گوناە بۆ
مردن ناکەن. گوناە هەیە بۆ مردنە،
لەپێناوی ئەمە نالێم داوا بکرێت. 17
هەموو تاوانێك گوناهەو گوناهیش
هەیە بۆ مردن نییە.
18دەزانین هەر کەسێك لەخوداوە
لەدایكبوو بێت بەردەوام نابێت
لەگوناەکردن، چونکە ڕۆڵەی خودا
دەیپارێزێو ناهێڵێ بەدکار دەستی
پێی بگات. 19دەزانین ئێمە
لەخوداوەینو هەموو جیهان لەژێر
دەستی خراپەکار [شەیتان] دانراوە.
20هەروەها دەزانین ڕۆڵەی خودا
هاتو چاوی کردینەوە تا خودای
ڕاستی بناسینو ئێستا لەئەو دەژین،
لەعیسای مەسیح کە ڕۆڵەیەتی. ئەمە
خودای ڕاستو ژیانی هەتاهەتاییە. 21
ڕۆڵە بچووکەکان، خۆتان لەبتەکان
بپارێزن.

ئەم نامەیە بانگەوازە بۆ هەڵسوکەوت کردن لەڕاستی، هەروەها ئاگادارکردنەوەیە لەو مامۆستا درۆزنانەی دەگەڕێن تا باوەڕداران لەماڵەکانیان پێشوازییان لێنەکەن.

لەپیرەکەوە بۆ ئەو خانمەی هەڵبژێرراوەو بۆ ڕۆڵەکانیشی، کە بەڕاستی خۆشم دەوێن، نەك من بەتەنها بەڵکو هەموو ئەوانەی ڕاستی دەناسن، [2]لەپێناوی ئەو ڕاستیەی لەناومان جێگیر دەبێتو تاهەتایە لەگەڵمان دەبێت. [3]بەرەکەتو بەزەییو ئاشتی خودای باوکی ئاسمانیو عیسای مەسیحی ڕۆڵەکەی، بەڕاستیو بەخۆشەویستی لەگەڵماندا دەبێت.

ڕاستیو خۆشەویستی

[4]زۆر دڵخۆش بووم کە زانیم هەندێك لەرۆڵەکانت هەڵسوکەوت لەڕاستی دەکەن، وەك ئەوەی باوکی ئاسمانی ڕایسپاردین. [5]ئێستا ئەی خانم، من ڕاسپاردەیەکی نوێت بۆ نانووسم، بەڵکو وەك ئەوەی لەسەرەتا گوێمان لێبووە، داوات لێدەکەم یەکترمان خۆش بوێت. [6]چونکە خۆشەویستی ئەمەیە کە بەپێی ڕاسپاردەکانی خودا هەڵسوکەوت بکەین، ڕاسپاردە ئەمەیە، کە لەسەرەتا گوێتان لێبووە، پێویستە بەخۆشەویستی هەڵسوکەوت بکەن.

ئاگاداری گومڕاییکەران بن

[7]چونکە گومڕاییکەری زۆر هاتوونە جیهانو دان بەوەدا نانێن عیسای مەسیح لەلەشدا بووە، ئەوانە گومڕاییکەرو دژەمەسیحن. [8]تەماشای خۆتان بکەن، تا ئەوەی کردووتانە لەدەستتان نەچێت، بەڵکو پاداشتێکی تەواوی لێ بەدەست بهێنین. [9]هەر کەسێك دەستدرێژی بکاتو لەڕێنماییەکانی مەسیح جێگیر نەبێت، ئەوا لەخودا نییە. بەڵام هەر کەسێك لەو ڕێنماییانە جێگیر بێت، ئەوا باوکی ئاسمانیو ڕۆڵەکەی هەیە.

[10]گەر یەکێك بۆلاتان بێتو ئەو

ڕێنمایـیانەتان پیٛڕانەگەیٛنیٛت، ڕیٛگای
پـیٛ مـەدەن بیٛـتە مالٛـتانو پیٛشوازی
لـیٛمەکـەن. [11]چونکە هەر کەسیٛك
پیٛشـــوازی لـــیٛبکـــات لـــەکارە
خراپەکانی بەشداری دەکات.

کۆتایی

[12]زۆر شتم هەیە بۆتانی بنووسم،
بـەلاٛم پـیٛم خـوٛش نییە بەمەرەکەبو
لەســـەر کاغـــەز بیٛـــت، چـــونکە
ئـومـیٛدەوارم بــۆ لاتــان بــیٛم، تــا
ڕووبـەڕوو قسـە بکـەین، بۆ ئەوەی
خوٛشـیەکەمان پـڕو تـەواو بیٛت. [13]
ڕۆلٛـــــــەکانی خوشـــــــــکە
هـەلٛــبژیٛرراوەکەت سـلاٛوت لـــیٛ
دەکەن.

سێهەم نامەی یۆحەننا

نامەی سێیەمی یۆحەننا بۆ شوانی یەکێ لەکۆمەڵە باوەڕدارەکانە کە ناوی غایس بوو، ستایشی دەکات چونکە یارمەتی هەموو ئەو باوەڕدارانەی داوە کەخزمەتی ووشەی خودایان دەکرد، ئاگاداری دەکاتەوە لەپیاوێك ناوی دیوتریفسە.

هەڵسوکەوت لەڕاستی

لەپیرەکەوە، بۆ غایسی
خۆشەویست کە بەڕاستی خۆشم
دەوێت.
2خۆشەویستم، هیوادارم
لەهەموو شتێك سەرکەوتوو بیتو
تەندروستیت باش بێت، هەروەك
ڕۆحت باشو تەواوە. 3چونکە زۆر
دڵخۆشبووم بەوەی چەند برایەك
هاتنو باسی دلسۆزی تۆیان کرد بۆ
ڕاستی، هەروەها چۆن لەڕاستی
هەڵسوکەوت دەکەیت. 4خۆشی
لەمە گەورەترم نییە کاتێك گوێم
لێبێت ڕۆڵەکانم هەڵسوکەوت
لەڕاستی دەکەن.
5خۆشەویستم تۆ هەموو شتێك
بۆ براکانتو ئەو کەسانەی
نایانناسیت بەسەرڕاستیەوە
دەکەیت، 6ئەوانەی لەبەردەم
کۆمەڵی باوەڕداران شایەتییان
لەسەر خۆشەویستی تۆ داوە،
ئەوانەی باش دەکەیت بەو شێوەیە
بەرێیان دەکەیت کە خودا پێی
خۆشە. 7چونکە لەپێناوی ناوی
مەسیح هاتوونە دەرەوەو هیچ شتێك
لە بێباوەڕان وەرناگرن. 8بۆیە
پێویستە پێشوازی لەکەسانی وەك
ئەوانە بکەین تا بەیەکەوە کار بکەین
بۆ ڕاستی.
9هەندێ شتم بۆ کۆمەڵی
باوەڕداران نووسیوە، بەلاَم
دیوتریفس کە دەیەوێت خۆی
بکات بە یەکەم لەنێوانیان، پێمان
ڕازی نابێت. 10بۆیە گەر هاتم هەموو
کردەوەو قسە خراپەکانی سەبارەت
بەمنی ووتوە دەریدەخەم، هەروەها
بەوەش نەوەستاوە، بەڵکو نایەوێ
پێشوازی لەبرایان بکاتو هەر
یەکێك پێشوازیان لێبکات،
ڕووبەڕووی دەبێتەوەو لەکۆمەڵە

دەریدەکات.

دوای خراپە مەکەوە بەڵکو چاکە

11خۆشەویســـتم، دوای خـــراپە
مەکـەوە بەڵکو چاکە، چونکە ئەوەی
چـاکە بکـات لەخودایـە، ئـەوەش
خـراپە بکـات خـودای نەبینـیوە. 12
دیمتریـوس لەلایـەن هەموو کەسێکو
لەلایەن ڕاستیشەوە شایەتی بۆ دراوە،
منـیش هـەروەها شـایەتی بۆ دەدەمو
ئـێوەش دەزانن شایەتی من ڕاستە. 13
زۆر شــت هــەبوو بۆتـانی بنووسـم،
بـەلاَم نامـەویَ بەقەلـّەمو مەرەکـەب
بێت. 14بەڵکو ئومێدەوارم بەم زووانە
بتبینم تا ڕووبەڕوو قسە بکەین.
15داوای ئاشـتیت بـۆ دەکـەم.
بـرادەران سـلاَوت لیَدەکەن. تۆش
سلاَو لەیەکە یەکەی برادەران بکە.

نامەی یەهوزا

ئەم نامەیە ئاگادارکردنەوەیە لەمامۆستا درۆزنەکان. هەروەها هاندانە بۆ باوەڕداران تابەردەوام تێبکۆشن لەپێناوی فێرکردنی باوەڕ، ئەو فێرکردنەی خودا بەتەواوی پێی داون.

لەیەهوزای بەندەی عیسای
مەسیحو برای یاقوب، بۆ بانگ
کراوە خۆشەویستەکانی خودای
باوکو پارێزراوەکان بۆ عیسای
مەسیح: 2بەزەییو ئاشتیو
خۆشەویستیتان بەسەردا بڕژێت.

تێکۆشان لە پێناوی باوەڕ

3خۆشەویستانم لەکاتێکدا زۆر
بەپەرۆشم لەبارەی ئەو ڕزگاربوونەی
ئێوە هاوبەشمانن تیایدا، بۆتان بنووسم،
ناچار ئێستا دەربارەی تێکۆشان
لەپێناوی ئەو باوەڕەی جارێك
بەخوشكو برا پیرۆزەکان دراوە
دەنووسم. 4چونکە کەسانێك
بەدزیەوە هاتوونە ناوتان، بێگومان
تووشی ئەو سزایە دەبن کە لەکۆنەوە
بۆیان نووسراوە، ئەوانە خوانەناسنو
بەرەکەتی خودا دەگۆڕن بۆ
بەرەڵلایی، تەنانەت نکۆڵی دەکەن
لەگەورەو خوداوەندمان کە عیسای
مەسیحە.

سزای مامۆستا درۆزنەکان

5جا دەمەوێت ئەوەتان بیر
بخەمەوە، کە خۆتان دەیزانن، پاش
ئەوەی خوداوەند گەلی لەخاکی
میسر ڕزگارکرد، ئەوانەی بێ
باوەڕبوون لەناویبردن. 6هەروەها
ئەو فریشتانەی شوێنەکانی خۆیان
نەپاراستو بەجێیانهێشت، خودا
بەکۆتی هەتاهەتایی تا ڕۆژی مەزنی
لێپرسینەوە لەقوولایی تاریکیدا
دەیانهێڵێتەوە، 7هەروەها شاری
سەدومو عەمورەو شارەکانی
دەوروبەریان لەسەر هەمان ڕێگای
ئەوان داوێنپیسییان کردو دوای
هەوەسبازی لەش کەوتن بەشێوەیەکی
ناسروشتی، جا بەئاگرێکی هەتاهەتایی
سزادرانو بوون بەپەند.
8بەهەمان شێوە خەیاڵخاوەکان
لەش گلاو دەکەنو دەسەڵاتی خودا
ڕەت دەکەنەوەو بوختان بۆ

شکۆدارە ئاسمانیەکان هەڵدەبەستن. [9] بەڵام میکائیلی سەرۆکی فریشتەکان، کاتێك دژایەتی شەیتانی کرد سەبارەت بە تەرمەکەی موسا، نەیوێرا بەووتەی ناشرین وەڵامی بداتەوە، بەڵکو ووتی: (با خوداوەند سەرزەنشتت بکات!) [10] بەڵام ئەوانە بەسووکی ناوی شتێك دەبەن کە نایزانن، بەبێ عەقڵی وەکو ئاژەڵ دوای ئارەزووی خۆیان دەکەون. ئەمەش دەبێتە هۆی لەناوبردنیان.

[11] خاكبەسەر ئەوانە، چونکە ئەوانە ڕێگای قابیلیان گرتووەو لەپێناوی برێك دەسکەوت خۆیان داوەتە دەست گومڕایی بەلعامەوەو* لەیاخی بوونەکەی قورەح* لەناودەچن.

[12] ئەوانە نیشانەی شەرمەزارین لەداوەتەکانی خۆشەویستی، بەچاونەترسی نانتان لەگەڵ دەخۆن، تەنها خزمەتی خۆیان دەکەن، ئەوانە هەوری بێ ئاون بە با دێن‌و دەچن، داری بێ بەری پایزانن، دوو جار مردوون‌و ڕەگیان هەڵکەنراوە، [13] شەپۆلی دەریای هەڵچوون بەکەفی شەرمەزاری، ئەستێرەی ونبوون کە تاهەتایە لەتاریکیدا دەمێننەوە.

[14] ئەخنوخی نەوەی حەوتەم لەئادەمەوە، لەبارەی ئەوانەوە پێشبینی کرد: (ئەوەتا خوداوەند لەگەڵ هەزاران لەپیرۆزکراوەکان دێت، [15] تا حوکم بەسەر هەمووان بدات‌و هەموو خوانەناسەکان سەرزەنشت بکات، لەبەر هەموو ئەو کردارە خوانەناسیانەی کردوویانە لەڕێبازی خوانەناسی‌و ئەو قسە ڕەقانەی دژی خودا ووتویانە ئەو خوانەناسانە.) [16] ئەوانە بۆڵەبۆڵکەرو گلەیی کەرن‌و دوای ئارەزووە خراپەکانی لەشیان کەوتوون‌و خۆ بەگەورە دەزانن‌و لەپێناوی بەرژەوەندی خۆیان دووڕوویی بۆ خەڵکی دەکەن.

خۆتان بنیاد بنێن

[17] بەڵام ئێوە ئەی خۆشەویستان، قسەکانی نێرراوانی خوداوەند عیسای مەسیح بهێننەوە یاد. [18] ئەوانە بەئێوەیان ووت: (لەکۆتایی زەمان، هەندێ گاڵتەجاڕ پەیدا دەبن‌و دوای مەبەستە خوانەناسەکانیان دەکەون.) [19] ئەوانە دووبەرەکی دروست دەکەن، خۆشیان خەڵکی دونیاین‌و ڕۆحیان تیادا نییە.

[20]بەڵام ئێوە خۆشەویستانم خۆتان
لەسەر باوەڕی پیرۆزتان بنیاد بنێن‌و
لەرۆحی پیرۆزدا نوێژ بکەن، [21]لەناو
خۆشەویستی خودا خۆتان بپارێزن‌و
چاوەڕوانی بەزەیی عیسای مەسیحی
خوداوەندمان بکەن بۆ ژیانی
هەتاهەتایی. [22]بەزەییتان بەو کەسانە
بێتەوە کە گومان دەکەن. [23]
هەندێکیش لەئاگر بڕفێنن‌و ڕزگاریان
بکەن، بۆ هەندێکیشیان بەترسەوە
بەزەیی بنوێنن، تەنانەت ڕقیشتان لەو
بەرگانە بێ کە بە لەش گڵاو بوون.
[24]ئێستاش بۆ ئەوەی توانای هەیە
بتانپارێزێ لەکەوتن، هەروەها
لەبەردەم شکۆمەندیەکەی ڕاتان
بگرێ بەخۆشی‌و بەبێ کەم‌وکوڕی،
[25]بۆ تاکە خودای ڕزگارکەرمان،
شکۆمەندی‌و مەزنی‌و هێزو
دەسەڵات بەهۆی خوداوەندمان
عیسای مەسیح، لەپێش زەمانەو
ئێستاو تاهەتایە. ئامین.

بینینی یۆحەننا

بینینی یۆحەننا لەوکاتە نووسراوە کە باوەڕداران تووشی چەوساندنەوە دەهاتن لەبەر باوەڕیان بەعیسای مەسیح. نووسەری ئەم پەرتووکە گرنگی بەهیواو ئاواتو سووربوون لەسەر باوەڕ لەکاتی ئازارو گرژیدا دەدا.

ئەم بینینە لەزنجیرە بینینێك پێكدێت، نووسەر بەشێوەیەکی ڕەمزی نووسیویەتی کە تەنها باوەڕداران بەمەسیح تێیدەگەیشتن لەو سەردەمە. لەگەڵ ئەوەی جیاوازی هەیە لەڕوونکردنەوەی بابەتەکانی ئەم بینینە، بەڵام بیرۆکە سەرەکییەکەی دیارە. ئەویش ئەمەیە: خودا لەکۆتاییدا بەعیسای مەسیح بەسەر دوژمنی سەرەکی سەردەکەوێت کە شەیتانە، پاداشتی گەلە سەرڕاستەکەشی دەداتەوە بەبەرەکەتی ئاسمانی نوێو زەوی نوێ کاتێ سەرکەوتنی تەواو بەدەست دێت.

پێشەکی

1

ئەمە ئەو بینینەیە کە خودا بەعیسای مەسیحی داوە تا بۆ بەندەکانی ئاشکرا بکات، ئەو ڕووداوانەی دەبێ لەماوەیەکی نزیکدا ڕووبدەن، بەفریشتەیەکی خۆی بۆ یۆحەنای بەندەی خۆی نارد. [2]یۆحەننا گەواهی لەسەر ووشەی خوداو شایەتی عیسای مەسیحو هەموو ئەو ڕووداوانە دەدات کە بەچاوی خۆی بینیویەتی. [3]خۆزگە دەخوازرێ بەوانەی ووشەکانی ئەم پێشبینییە دەخوێننەوەو ئەوانەش کە دەیبیستنو ڕەچاوی دەکەن، چونکە کاتەکە نزیکبووەتەوە.

سڵاو بۆ کۆمەڵە باوەڕدارەکان

[4]لەیۆحەنناوە، بۆ حەوت کۆمەڵە باوەڕدارەکەی هەرێمی ئاسیا: بەرەکەتو ئاشتیتان لەگەڵ بێت، لەلایەن ئەوەی هەیەو هەبووەو دێت، هەروەها لەو حەوت ڕۆحەی لەبەردەم تەختەکەیدان. [5]هەروەها لەعیسای مەسیحی شایەتی دڵسۆزەوە، کە یەکەم کەسە لەنێو مردووواندا هەستێتەوە، سەرۆکی پادشاکانی سەر زەویە.

ئەوەی ئێمەی خۆشدەوێو بەخوێنی خۆی ئازادی کردین لەگوناهەکانمانو [6]ئێمەی کردە

پادشاو کاهینی خودای باوکی، بۆ
ئەوە شکۆو دەسەڵاتی هەتاهەتایی!
ئامین.
7 ئەوەتا ئەو بەسەر پەڵە
هەورەکانەوە دێتو هەموو کەسێك
دەیبینێ، تەنانەت ئەوانەش کە
لەخاچیاندا، هەروەها هەموو
خێڵەکانی زەوی شیوەنی بۆ دەگێڕن.
ئامین.
8 خوداوەند خودا دەڵێ: (من
ئەلفو یێم، ئەوەی هەیەو هەبووەو
دێت، توانادار بەسەر هەموو شتێك.)

بینینی مەسیحی زیندوو

9 من یۆحەننای براتانم، هاوبەشتانم
لەتەنگانەو پادشاهێتیو دانگرتنی
عیسا، لەپێناو ووشەی خوداو شایەتی
عیسا لەدوورگەیەك بووم بەپەتمۆس
ناودەبرا. 10 من لەڕۆژی خوداوەند
لەڕۆحدا بوومو لەپشتمەوە گوێم
لەدەنگێکی گەورە بوو لەدەنگی
کەڕەنا دەچوو، 11 دەیووت: (ئەوەی
دەیبینی لەپەرتووکێك بینووسەو بۆ
حەوت کۆمەڵە باوەڕدارەکە ڕەوانەی
بکە، بۆ ئەفەسۆسو سمیرناو
پەرگامۆسو سیاتیراو ساردسو
فیلادەلفیاو لاودیکییە.)

12 ئاوڕمدایەوە تاسەرچاوەی
دەنگەکە ببینم، کاتێك ئاوڕمدایەوە
حەوت چرادانی زێڕینم بینی، 13
لەناوەڕاستیان یەکێکی وەك ڕۆڵەی
مرۆڤم بینی، جلێکی لەبەردا بوو
تاهەردوو پێی شۆڕببووبۆوەو
پشتێنێکی زێڕینی لەسینگی
بەستبوو، 14 سەرو قژی وەك
خوریو بەفر سپیبوونو چاوەکانی
وەك گڕی ئاگر وابوون. 15 قاچەکانی
وەك مسێکی بریقەدار ئەوەی
لەکورەیەکی داخ پوختە کرابێت
وابوون، دەنگیشی وەك هاژەی تاڤگە
وابوو، 16 لەسەر لەپی دەستی ڕاستی
حەوت ئەستێرەی هەڵگرتبوو،
شمشێرێکی دوودەمیش لەدەمیەوە
دەهاتە دەرەوە، ڕووخساری وەك
تیشکی بەتینی ڕۆژ دەدرەوشایەوە.
17 کاتێك بینیم وەك مردوو
لەبەردەم هەردوو پێیدا کەوتم،
دەستی ڕاستی خستە سەرمو ووتی:
(مەترسە، من سەرەتاو کۆتایم، 18 من
ئەوەم کە زیندووم، من مردووبووم،
بەڵام ئێستا تاهەتایە بەزیندوویی
دەمێنمەوە. کلیلەکانی مردنو
دونیای مردووان لەدەست منن. 19
لەبەرئەوە ئەوەی بینیت بینووسە

ئەوەی هەیەو ئەوەی پاش ئەویش
دەبێت. 20نهێنی ئەو حەوت
ئەستێرەیەی لەدەستی ڕاستم بینیتو
نهێنی حەوت چرادانە زێڕینەکە
ئەمەیە: حەوت ئەستێرەکە فریشتەی
حەوت کۆمەڵە باوەڕدارەکەن،
حەوت چرادانەکەش حەوت
کۆمەڵەکەن.

نامەیەك بۆ کۆمەڵەی ئەفەسۆس

2

بۆ فریشتەی کۆمەڵە باوەڕدارەکەی
ئەفەسۆس بنووسە: ئەوەی حەوت
ئەستێرەکەی بەدەستی ڕاستی
گرتووەو بەناو حەوت چرادانە
زێڕینەکە هاتووچۆ دەکات، 2دەڵێت:
(من ئاگام لەکردارو ماندوویتیو
ئارامگرتنتە، هەروەها چۆن
لەتواناتدایە خراپەکاران
ڕەتبکەیتەوە، تۆ ئەوانەت
تاقیکردەوە کە دەیانووت: (ئێمە
نێرراوین)، نێرراویش نەبوون، پاشان
بەدرۆزن دەرچوون، 3تۆ
ئارامتگرتو دانتبەخۆت گرت،
ماندوونەناسانە لەپێناوی
ناوی من تێدەکۆشای. 4بەڵام گلەیی
ئەوەت لێدەکەم، تۆ وازت
لەخۆشەویستیەکەی جاران هێناوە. 5
بەبیرت بێتەوە لەچ پایەکی بەرز
کەوتیت! تۆبە بکەو کارەکانی
یەکەمجارت ئەنجام بدەوە. گەر بێتو
تۆبە نەکەی، بەم زووانە دێمە لاتو
چرادانەکەت لەشوێنی خۆی
لادەدەم. 6بەڵام تۆ شتێکت هەیە،
وەك من ڕقت لەکردەوەکانی
نیقۆلاوییەکان دەبێتەوە. 7ئەوەی
گوێی هەیە، باگوێ لەووتەی ڕۆح
بگرێت بۆ کۆمەڵەکان: ئەوەی
سەرکەوێت من ڕێگای پێدەدەم
لەبەری درەختی ژیان بخوات ئەو
درەختەی لەناو بەهەشتی خودا دایە.)

نامەیەك بۆ کۆمەڵەی سمیرنا

8بۆ فریشتەی کۆمەڵە
باوەڕدارەکەی سمیرنا بنووسە: ئەوەی
سەرەتاو کۆتاییە، ئەوەی مردوو بوو
و زیندووبووەوە، دەڵێت: 9(من
ئاگام لەتەنگانەو هەژاریتە، بەڵام تۆ
دەوڵەمەندی، هەروەها ئاگام
لەبوختانی ئەوانەیە کە دەڵێن
جوولەکەینو جوولەکەنین، ئەوانە
کەنیشتی شەیتانن. 10هەرگیز مەترسە
لەو ئازارانەی بۆت دێت. شەیتان
خەریکە هەندێکتان بخاتە زیندانەوە تا

تاقیبکرێنەوە، هەروەها بۆ ماوەی دە ڕۆژ دووچاری ئەشکەنجە دەبنەوە. تا مردن دڵسۆزبە، منیش تاجی ژیانت پێدەبەخشم. [11]ئەوەی گوێی هەیە، باگوێ لەووتەی ڕۆح بگرێت بۆ کۆمەڵەکان: ئەوەی سەربکەوێت، مردنی دووەم ئازاری نادات.)

نامەیەك بۆ کۆمەڵەی پرگامۆس

[12]بۆ فریشتەی کۆمەڵە باوەڕدارەکەی پرگامۆس بنووسە: ئەوەی شمشێرە دوودەمەکەی هەیە دەڵێت: [13](من ئاگادارم تۆ لەو ناوچەیە دەژی کە تەختی شەیتانی تیادایە. لەگەڵ ئەوەشدا دان بەناوی من دەنێیتو باوەڕی منت ڕەتنەکردۆتەوە، تەنانەت لەو ڕۆژانەش کە ئەنتیپاسی شایەتی دڵسۆزم لاتان شەهیدکرا، لەو شوێنەی شەیتان تیایدا نیشتەجێیە. [14]بەڵام گلەییەکی بچووکم لێت هەیە: ئەویش هەندێ کەس لەناوچەکەت هەن پابەندن بەڕێنمایی بەلعامەوە، ئەوەی بالاقی فێردەکرد بەردی کۆسپ لەبەردەم ڕۆڵەکانی ئسیرائیل دابنێت بۆ ئەوەی ئەو قوربانیانە بخۆن کە بۆ بتەکان سەر بڕابوونو داوێن پیسی بکەن. [15]بەهەمان شێوە لای تۆش هەندێك هەن پابەندەن بە فێرکردنەکانی نیقۆلاوییەکان. [16]بۆیە تۆبە بکە، ئەگینا بەم زووانە دێمەوەو بەشمشێرەکەی دەمم لەگەڵیاندا دەجەنگم. [17]ئەوەی گوێی هەیە، باگوێ لەووتەی ڕۆح بگرێت بۆ کۆمەڵەکان: ئەوەی سەربکەوێت ڕێگای پێدەدەم لەمەنی شاراوە بخوات، هەروەها بەردێکی سپی پێدەدەم کە ناوێکی نوێی لەسەر نووسراوە جگە لەو کەسەی پێی دەبەخشرێ کەس نازانێ چییە.)

نامەیەك بۆ کۆمەڵەی سیاتیرا

[18]بۆ فریشتەی کۆمەڵە باوەڕدارەکەی سیاتیرا بنووسە: ڕۆڵەی خودا، ئەوەی دوو چاوی هەیە وەك گڕی ئاگرەو پێیەکانی وەك مسی بریقەدارە، دەڵێت: [19](من ئاگاداری کارو خۆشەویستیو خزمەتو باوەڕو دانبەخۆگرتنتم. کارەکانی ئەم دواییەت لەوانەی یەکەمجارت زیاترن. [20]بەڵام ئەم گلەییەم لێت هەیە: تۆ ڕێت بەو ژنە داوە کە ناوی ئیزابیلەو بانگێشتەی پێغەمبەریتی دەکات، تا بەندەکانی من

فێر بکات‌و چەواشەیان بکات بۆ
ئەوەی داوێن پیسی بکەن‌و لەو
خواردنانە بخۆن کە کراون بە قوربانی
بۆ بتەکان. 21 من ماوەم پێدابوو تا
تۆبە لەخراپەکاری بکات، بەڵام
نەیویست. 22 ئەوەتا تووشی نەخۆشی
دەکەم‌و فڕێی دەدەمە ناو پێخەفەوەو
ئەوانەی داوێن پیسییان لەگەڵ
کردووە لەتەنگانەیەکی گەورەدان،
گەر تۆبە نەکەن لەکرداریان. 23
هەروەها منداڵەکانی بەمردن
لەناودەبەم بۆ ئەوەی هەموو
کۆمەڵەی باوەڕداران بزانن من
پشکێنەری مێشک‌و دڵەکانم‌و هەر
کەس بەپێی کارەکانی خۆی پاداشتی
دەدەمەوە. 24 بەڵام بەئێوەو بەوانی
دیکەی سیاتیرا دەڵێم، ئەوانەی ئەم
ڕێنماییەیان وەرنەگرتووەو بەقوڵایی
نهێنیەکانی شەیتانیان نەزانیوە، وەك وا
دەڵێن. من قورساییەکی تر ناخەمە
سەرشانتان. 25 تەنها ئەوەی هەتانە
دەستی پێوە بگرن، تا دەگەمە لاتان.
26 ئەوەی سەربکەوێت‌و کارەکانی
من تاکۆتایی جێبەجێ بکات
دەسەڵاتی پێدەدەم بەسەر میللەتان.
27 {هەروەها بەگۆپاڵێکی ئاسنین
سەرپەرشتی میللەتان دەکات، وەك
گۆزەیەك دەیانشکێنێت،} ئەمەش
وەك ئەو دەسەڵاتەیە کە من لەلایەن
باوکمەوە پێم بەخشراوە. 28 منیش
ئەستێرەی بەرەبەیانی دەدەمێ. 29
ئەوەی گوێی هەیە، باگوێ لەووتەی
ڕۆح بگرێت بۆ کۆمەڵەکان.)

نامەیەك بۆ کۆمەڵەی ساردس

3
هەروەها بۆ فریشتەی کۆمەڵە
باوەڕدارەکەی ساردس بنووسە:
ئەوەی کە حەوت ڕۆحی خوداو
حەوت ئەستێرەکەی هەیە دەڵێت:
(من ئاگاداری کارەکانتم، تۆ بەناو
زیندووی، بەڵام تۆ مردووی. 2
ئێشك‌بگرەو ئەوەی ماوە بەهێزی
بکە، ئەوەی لەمردن نزیك‌بووەتەوە،
چونکە کارەکانتم بەناتەواوی بینی
لەبەردەم خودا. 3 بیربکەوە، ئەوەی
وەرت‌گرت‌و گوێت لێبوو کاری
پێبکەو تۆبە بکە، چونکە گەر بێتو
ئێشك‌نەگری ئەوا وەك دزێك دێمە
سەرت‌و کاتی هاتنیشم نازانیت. 4
خەڵکێکی کەم لەساردسدا هەن
جل‌و بەرگەکانیان گلاو نەکردووە،
ئەوانە شایانی ئەوەن بەبەرگی سپییەوە
لەگەڵ من ملی ڕێبگرن. 5 ئەوەی

سەربکەوێت بەرگی سپی دەپۆشێت‌و
ناوی لەپەرتووکی ژیان ناسڕمەوەو
دان بەناوەکەی‌دا دەنێم لەبەردەم
باوکم‌و فریشتەکانی. 6ئەوەی گوێی
هەیە، باگوێ لەووتەی ڕۆح بگرێت
بۆ کۆمەڵەکان.)

نامەیەك بۆ کۆمەڵەی فیلادەلفیا

7هەروەها بۆ فریشتەی کۆمەڵە
باوەڕدارەکەی فیلادەلفیا بنووسە:
ئەوەی پیرۆزو ڕاستە، کلیلەکەی
داودی لەدەستە، ئەوەی دەیکاتەوەو
کەس نابێ دایبخات، دایدەخات‌و
کەس نابێ بیکاتەوە، دەڵێت: 8(من
ئاگاداری کارەکانتم، ئەوەتا
دەرگایەکی کراوەم لەبەردەمت
کردووەتەوەو کەس ناتوانێ
دایبخات. دەزانم تۆ هێزێکی کەمت
هەیە، لەگەڵ ئەمەش تۆ
بەووشەی من کار دەکەیت‌و
ناوی منت ڕەت‌نەکردۆتەوە. 9من
ئاوها لەوانەی کەنیشتی شەیتان
دەکەم، ئەوانەی دەڵێن جوولەکەین‌و
ئاواش نین، چونکە ئەوانە درۆ
دەکەن، وایان لێ‌دەکەم بێن لەبەردەم
پێیەکانت کڕنۆش ببەن‌و بزانن تۆم
خۆشویستووە، 10چونکە تۆ
بەووشەی دانبەخۆگرتنی من
کاردەکەی، منیش لەکاتی هاتنی
تاقیکردنەوە بەسەر هەموو جیهان
دەتپارێزم، تا دانیشتووانی زەوی
تیایدا تاقی‌بکرێنەوە. 11ئەوەتا من
بەخێرایی دێم، دەست‌بگرە بەوەی
هەتە، تا کەس تاجەکەت لێ‌نەستێنێ.
12ئەوەی سەربکەوێت دەیکەمە
کۆڵەکەی پەرستگای خودای خۆم‌و
لێی ناچێتە دەرەوە، هەروەها ناوی
خودای خۆم‌و ناوی شاری خودای
خۆم، واتە قودسی نوێ، ئەوەی
لەلایەن خودای خۆم لەئاسمان
دێتەخوارەوە لەسەری دەنووسم،
هەروەها ناوی نوێی خۆمیشی لەسەر
دەنووسم. 13ئەوەی گوێی هەیە،
باگوێ لەووتەی ڕۆح بگرێت بۆ
کۆمەڵەکان.)

نامەیەك بۆ کۆمەڵەی لاودیکییە

14بۆ فریشتەی کۆمەڵە
باوەڕدارەکەی لاودیکیە بنووسە:
ئامین‌و شایەتی دڵسۆزو سەرڕاست
کە سەرچاوەی هەموو
دروستکراوەکانی خودایە دەڵێت: 15
(من ئاگام لەکردەوەکانتە، تۆ
نەساردو نەگەرمی. خۆزگە سارد یان

گەرم بووایەی. [16]چونکە تۆ
شلەتێنی، نەساردیو نەگەرمی، من
نیازم وایە لەدەممەوە بتتفێنمەوە. [17]
چونکە تۆ دەڵێی: من دەوڵەمەندمو
پێویستیم بەکەس نییەو پێویستیم
بەهیچ شتێك نییە، بەڵام بێئاگای
لەوەی تۆ چەقاوەسوو و نەگبەتو
هەژارو کوێرو ڕووتی. [18]بۆیە
ئامۆژگاریت دەکەم زێڕی پوختەکراو
بەئاگر لەمن بکڕیت تا دەوڵەمەند
بیت، جلی سپی لەمن بکڕەو
لەبەری بکە، تا شەرمەزاری ڕووتیت
داپۆشی، هەروەها مەرحەم بکڕە بۆ
چاوەکانت تا ببینی. [19]ئەوانەی
خۆشم بوێن سەرزەنشتیان دەکەمو
تەمێیان دەکەم، بۆیە تۆش دڵگەرمبەو
تۆبە بکە. [20]ئەوەتا من لەبەر دەرگا
وەستاومو لەدەرگا دەدەم، گەر
یەکێك گوێی لەدەنگم بوو و
دەرگاکەی لێکردمەوە، دێمە
ژوورەوەو نانی لەگەڵ دەخۆم،
ئەویش لەگەڵ من. [21]ئەوەی
سەربکەوێت ڕێگای پێدەدەم لەسەر
تەختەکەم لەگەڵ من دانیشێ،
هەروەك من سەرکەوتمو لەگەڵ
باوکم لەسەر تەختەکەی دانیشتم. [22]
ئەوەی گوێی هەیە، باگوێ لەووتەی
ڕۆح بگرێت بۆ کۆمەڵەکان.)

بینینی تەختی پادشایانەی خودا

4

پاشان تەماشام کرد دەرگایەکی
کراوەم بینی لەئاسماندا، ئەو دەنگەش
کە یەکەمجار وەك کەڕەنا هاتە
بەرگوێم، پێی ووتم: (سەرکەوە بۆ
ئێرە تا ئەوەت پیشانبدەم کە دوای
ئەمە ڕوو دەدات.) [2]یەکسەر کەوتمە
ڕۆحەوەو تەختێکم بینی لەئاسمان
دانرابوو، لەسەر تەختەکە یەکێك
دانیشتبوو. [3]دانیشتووەکە
لەڕوخساردا لەبەردی یەشبو
یاقوت دەچوو، پەلکە زێڕینەیەکیش
لەشێوەی زمرود بەدەوری تەختەکەدا
بوو. [4]لەدەوری تەختەکەش بیستو
چوار تەختی لێبوو. بیستو چوار
پیریش کە تا هەردوو پییان جلی
سپییان لەبەردابوو لەسەر تەختەکان
دانیشتبوونو تاجی زێڕینیان لەسەر
نابوو. [5]لەتەختەکەوە بروسكو
هەورە تریشقەو دەنگەدەنگ دەهاتن،
لەبەردەم تەختەکەش حەوت چرای
ئاگرینی بەتین دانرابوو، کە حەوت
ڕۆحەکەی خودان. [6]هەروەها
لەبەردەم تەختەکە دەریایەکی

شووشەیی هەبوو، وەك كریستال
بوو.
لەدەوروبەری تەختەكەش چوار
زیندەوەر هەبوو، لەپێش‌و لەپاش
بەچاو داپۆشرابوون. [7]زیندەوەری
یەكەم وەكو شێر وابوو، دووەم
وەكو گا، سێیەم دەموچاوێكی وەك
مرۆڤی هەبوو، چوارەم وەك دالێكی
فڕیو وابوو. [8]چوار زیندەوەرەكە
هەریەكەیان شەش باڵی هەبوو
دەوروبەرو ناوەوەیان داپۆشرابوو
بەچاو، شەو و ڕۆژ بێ‌وەستان
دەڵێن: (پیرۆزە، پیرۆزە، پاك‌وپیرۆزە
خوداوەند خودای توانادار بەسەر
هەموو شتێك، ئەوەی هەیەو
هەبووەو دێت!) [9]لەكاتێكدا
زیندەوەرەكان سوپاسی دانیشتووی
سەر تەختەكە دەكەن‌و شكۆمەندی‌و
ڕێزی بۆ ڕادەگەیێن، ئەوەی تاهەتایە
زیندووە، [10]ئینجا ئەو بیست‌و چوار
پیرەی لەبەردەم دانیشتووی سەر
تەختەكە دان دەكەونە سەرچۆك‌و
كڕنۆش بۆ زیندووی هەتاهەتایی
دەبەن‌و تاجەكانیان لەبەردەم
تەختەكە فڕێ دەدەن‌و دەڵێن: [11]
(ئەی خوداوەندمان‌و خودامان، تۆ
شایانی ئەوەی شكۆمەندی‌و ڕێزو
توانا وەرگری، چونكە تۆ
دروستكەری هەموو شتێكیت، ئەو
شتانەش بەخواستی تۆ بوونی هەیەو
دروست بووە.)

پەرتووك‌و بەرخە سەربڕاوەكە

5

لەلای دەستە ڕاستی دانیشتووی سەر
تەختەكەوە پەرتووكێكم بینی كە
لەناوەو لەپشتییەوە نووسرا بوو و
بەحەوت مۆر مۆركرابوو. [2]هەروەها
فریشتەیەكی بەهێزم بینی بەدەنگێكی
بەرز هاواری دەكرد: (كێ شایستەی
ئەوەیە پەرتووكەكە بكاتەوەو
مۆرەكانی بكاتەوە؟) [3]كەس نەبوو نە
لەئاسمان‌و نە لەسەر زەوی‌و نە لەژێر
زەوی بتوانێ پەرتووكەكە بكاتەوە
یاخود تەماشای ناوەوەی بكات. [4]
لەبەرئەوە دەستم بەگریانێكی زۆر
كرد، چونكە كەس شایستەی ئەوە
نەبوو پەرتووكەكە بكاتەوە یاخود
تەماشای ناوەوەی بكات. [5]یەكێك
لەپیرەكان پێی‌ووتم: (مەگری، ئەوەتا
ئەو شێرەی سەركەوت، ئەوەی
لەهۆزی یەهوزایەو لەڕەچەڵەكی
داوەدە، پەرتووكەكە دەكاتەوەو
حەوت مۆرەكەی دەكاتەوە.)

6سەیرم‌کرد لەنێوان تەختەکەو
چوار زیندەوەرەکە، لەناوەڕاستی
پیرەکان، بەرخێکم بینی ڕاوەستا بوو
وەك ئەوەی سەر بڕابێت، بەرخەکە
حەوت شاخ‌و حەوت چاوی هەبوو،
ئەوانەش حەوت ڕۆحی خودان کە
بۆ هەموو زەوی نێردراون. 7
بەرخەکە چوو، پەرتووکەکەی
لەدەستە ڕاستی دانیشتووی
سەرتەختەکە وەرگرت. 8کاتێ
بەرخەکە پەرتووکەکەی وەرگرت،
چوار زیندەوەرەکەو بیست‌و چوار
پیرەکە لەبەردەم بەرخەکەدا
کەوتنە سەر چۆك، هەر یەکەیان
قیسارەو جامی زێڕینی پڕ بخوریان
پێبوو، ئەوەش نۆیژکردنی خوشك‌و
برا پیرۆزەکانە، 9هەروەها
سروودێکی نوێیان دەووت: (تۆ
شایستەی ئەوەی پەرتووکەکە
ببەیت‌و مۆرەکانی بکەیتەوە، چونکە
تۆ سەر بڕایت‌و مرۆڤی سەر بەخێڵ‌و
زمان‌و نەتەوەو میللەتی جیاجیای
جیهانت بۆ خودا بەخوێنی خۆت
کڕییەوە، 10هەروەها لەوان کاهین‌و
پادشاهێتیت بۆ خودامان
دروست‌کرد، ئەوانیش حوکمڕانی
زەوی دەکەن.) 11ئینجا تەماشام
کردو گوێم لەدەنگی فریشتەیەکی
زۆر بوو لەدەوری تەختەکەو
زیندەوەرەکان‌و پیرەکان، ژمارەیان
هەزار هەزارو دەهەزار دەهەزار
دەبوو، 12فریشتەکان بەدەنگێکی
بەرز دەیانووت: (بەرخە سەربڕاوەکە
شایستەی وەرگرتنی هێزو
دەوڵەمەندی‌و دانایی‌و تواناو ڕێزو
شکۆداری‌و ستایشە.)
13لەوکاتەدا هەموو
زیندەوەرەکانی ئاسمان‌و زەوی‌و ژێر
زەوی‌و ناو دەریاش هەموویان
دەیانووت: (با ستایش‌و ڕێزو
شکۆمەندی‌و توانا، بۆ دانیشتووی
سەر تەخت‌و بەرخەکە بێت تاهەتایە.)
14چوار زیندەوەرەکەش دەیانووت:
(ئامین)، بیست‌و چوار پیرەکەش
کەوتنە سەرچۆك‌و کڕنۆشیان برد.

حەوت مۆرەکە

6
تەماشام کرد کاتێك بەرخەکە
مۆرێکی لەحەوت مۆرەکە کردەوە،
گوێم لێبوو یەکێك لەچوار
زیندەوەرەکە بەدەنگێکی وەك هەورە
تریشقە ووتی: (وەرە!) 2سەیرم کرد
ئەسپێکی سپیم بینی سوارەکەی

کەوانێکی بەدەستەوە بوو و تاجێکی
پێدرابوو، بەسەرکەوتوویی دەرچوو
بوو تاسەر بکەوێت.
3کاتێك مۆری دووەمی کردەوە،
گوێم لەزیندەوەری دووەم بوو
ووتی: (وەرە!) 4سەیرمکرد ئەسپێکی
تر، سووری درەوشاوە بوو، هاتە
دەرەوە. سوارەکەی دەسەڵاتی پێدرا
بوو تا ئاشتی لەسەر زەوی
هەڵگرێتو وا لەخەڵکی بکات
لەناو خۆیان یەکتری بکوژن.
هەروەها سوارەکە شمشێرێکی
گەورەی پێ درابوو.
5کاتێك مۆری سێیەمی کردەوە،
زیندەوەری سێیەم ووتی: (وەرە!)
سەیرمکرد ئەسپێکی ڕەشم بینی
سوارەکەی تەرازوویەکی بەدەستەوە
گرتبوو. 6دەنگێك لەناوەڕاستی
چوار زیندەوەرەکەوە دەیووت: (یەك
ڕبە گەنم بەڕۆژانەی کرێکارێك، سێ
ڕبە جۆ بەهەمان نرخ، بەڵام ڕۆنو
مەیەکە زیانیان پێمەگەیەنە.)
7کاتێك مۆری چوارەمی
کردەوە، گوێم لەدەنگی زیندەوەری
چوارەم بوو ووتی: (وەرە!) 8سەیرم
کرد ئەسپێکی زەرد هەڵگەڕاوم بینی
سوارەکەی ناوی مردنبوو. دونیای
مردووان دوای کەوتبوو،
هەردووکیان دەسەڵاتیان پێدرابوو
چارەکی دانیشتوانی زەوی بکوژن
بەشمشێرو برسێتیو نەخۆشی
کوشندە، هەروەها بەدڕندە
کێویەکانی سەر ڕووی زەوی.
9کاتێك مۆری پێنجەمی کردەوە،
لەژێر قوربانگەدا ڕۆحی ئەو کەسانەم
بینی کە لەپێناو ووشەی خوداو
لەپێناو ئەو شایەتییەی دابوویان کوژرا
بوون. 10بەدەنگێکی بەرز هاواریان
کردو ووتیان: (هەتا کەی ئەی
خوداوەندی پاكوپیرۆزو ڕاست،
تۆڵەی خوێنی ئێمە لەدانیشتووانی
زەوی ناسێنیتو حوکمیان بەسەردا
نادەیت؟) 11ئینجا هەریەکەیان
جلێکی سپییان پێدراو پێیان ووترا تا
ماوەیەك بحەوێنەوە تا ژمارەی بەندە
هاوەڵەکانو براو خوشکەکانیان کە
وەك ئەوان دەکوژرێن، تەواو دەبێت.
12کاتێك بەرخەکە، مۆری
شەشەمی کردەوە. سەیرمکرد
بوومەلەرزەیەکی گەورە ڕوویداو
خۆر وەك جلی ماتەمدار ڕەش
هەڵگەڕا، مانگیش وەك خوێن سوور
هەڵگەڕا، 13ئەستێرەکانی ئاسمان
دەکەوتنە سەر زەوی وەك بەری دار

هەنجیر کاتێك بایەکی توند
دەیهاژێنیٚو بەرەکەی دەکەوێتە
خوارەوە. [14]ئاسمان وەك پەڕەیەك
لوول‌کرا، هیچ چیاو دوورگەیەك
لەشوێنی خۆی نەما. [15]پادشاکانی
زەوی‌و گەورە پیاوان‌و
دەوڵەمەندەکان‌و دەسەڵاتدارەکان‌و
هەموو کوێلەو ئازادێك، خۆیان
لەناو ئەشکەوت‌و بەردە گەورەکانی
چیا حەشاردا، [16]بەچیاو بەردەکانیان
دەووت: (بکەون بەسەرماندا تا
لەڕووی ئەوەی لەسەر تەخت
دانیشتووەو لەتووڕەیی بەرخەکە
بمانشارنەوە، [17]چونکە ڕۆژی تووڕە
بوونە گەورەکە هاتووەو کیٚ دەتوانیٚ
خۆی لەبەرامبەری ڕابگرێت؟)

پاراستنی کۆیلەکانی خودا

7

پاش ئەمە چوار فریشتەم بینی لەسەر
هەر چوار گۆشەی زەوی
وەستابوون، چوار بایەکەی زەوییان
ڕاگرتبوو تا لەسەر زەوی‌و لەسەر
دەریاو لەسەر هیچ درەختێك
هەڵنەکەن. [2]هەروەها فریشتەیەکی
ترم بینی لەڕۆژهەڵاتەوە دەرکەوتبوو
مۆری خودای زیندووی پیٚبوو،
بەدەنگێکی بەرز بانگی چوار
فریشتەکەی تری کرد کە ڕێگایان
پیٚدرابوو زیان بەزەوی‌و دەریا
بگەیەنن، ووتی: [3](زیان بەزەوی‌و
دەریاو درەختەکان مەگەیەنن تا ئەو
کاتەی نێوچەوانی بەندەکانی
خودامان مۆر دەکەین.) [4]گوێم
لەدەنگی مۆرکراوەکان بوو کەسەدو
چل‌و چوار هەزار کەس بوون،
ئەوانەش لەهەموو هۆزەکانی نەوەی
ئسیرائیل بوون. [5]لەهۆزی یەهوزا
دوانزە هەزار مۆرکرابوون، لەهۆزی
ڕائوبین دوانزە هەزارو لەهۆزی گاد
دوانزە هەزار، [6]لەهۆزی ئەشیر
دوانزە هەزار، لەهۆزی نەفتالی دوانزە
هەزار، لەهۆزی مەنسا دوانزە هەزار،
[7]لەهۆزی شەمعون دوانزە هەزار،
لەهۆزی لاوی دوانزە هەزار،
لەهۆزی یەساکر دوانزە هەزار، [8]
لەهۆزی زەبولون دوانزە هەزار،
لەهۆزی یوسف دوانزە هەزار،
لەهۆزی بنیامین دوانزە هەزار.

خەڵکێك لەهەموو نەتەوەکان

[9]پاشان سەیرم کرد کۆمەڵە
خەڵکێکی نەژمێردراوم لەهەموو
نەتەوەو میللەتان‌و هۆزو گەل‌و

زمانێك بینی، هەموویان لەبەردەم
تەختی خوداو بەرخەکە
ڕاوەستابوون، جلی سپییان لەبەربوو
لقی دار خورمایان بەدەستەوە
گرتبوو، 10بەدەنگێکی بەرز هاواریان
دەکردو دەیانووت: (ڕزگاربوون
تەنها لەلایەن خودای سەر تەختو
بەرخەکەوەیە.) 11هەروەها هەموو
فریشتەکانی چواردەوری تەختەکەو
پیرەکانو چوار زیندەوەرەکە
وەستابوون، لەبەردەم تەختەکە
بەدەمدا کەوتنو کڕنۆشیان بۆ خودا
برد، 12دەیانووت: (ئامین! باستایشو
شکۆمەندیو داناییو سوپاسو ڕێزو
هێزو توانا بۆ خودامان بێت تاهەتایە!
ئامین.)
13دوایی یەکێك لەپیرەکان لێی
پرسیم (ئەو سپی پۆشانە کێنو
لەکوێوە هاتوون؟) 14لەوەڵامدا
ووتم: (ئەی گەورە تۆ دەزانیت.)
ئەویش پێی ووتم: (ئەو سپی پۆشانە
ئەوانەن کە لەتەنگانە گەورەکەوە
هاتوونو جلەکانیان بەخوێنی
بەرخەکە شۆردووەو سپی کردووە.
15لەبەر ئەوەیە ئێستا لەبەردەم تەختی
خوداو شەو و ڕۆژ لەپەرستگاکەی
خزمەتی دەکەنو دانیشتووی سەر
تەختەکەش بەسێبەری چادرەکەی
دایان دەپۆشێ. 16ئەوانە لەمەولا
نەتینوو دەبنو نەبرسی، نەخۆر لییان
دەداتو نەهەست بەگەرمایی
دەکەن. 17چونکە بەرخەکەی
ناوەڕاستی تەختەکە دەبێتە شوانیان،
هەروەها بەرەو کانیەکانی ئاوی
ژیانیان دەباتو خوداش هەموو
فرمێسکەکانی چاویان دەسڕێتەوە.)

مۆری حەوتەم

8
کاتێك بەرخەکە مۆری حەوتەمی
کردەوە بێدەنگییەك نیو کاژێر باڵی
بەسەر ئاسماندا کێشا. 2حەوت
فریشتەکەم بینی کە لەبەردەم خودا
ڕادەوەستن، حەوت کەڕەنایان
پێدرابوو. 3فریشتەیەکی تر هاتو
لەبەردەم قوربانگاکەدا وەستا.
فریشتەکە بخوردانێکی زێڕینی پێبوو
بخوورێکی زۆریشی پێدرا بوو تا
لەگەڵ نوێژەکانی خوشكو برا
پیرۆزەکان پێشکەشی بکات لەسەر
قوربانگا زێڕینەکەی بەردەم تەختی
خودا، 4پاشان لەگەڵ نوێژەکانی
خوشكو برا پیرۆزەکان دووکەڵی
بخوور لەدەستی فریشتەکە لەبەردەم

خودا بەرز بووەوە. 5 پاشان فریشتەکە
بخووردانەکەی بردو لەقوربانگاکە
پڕی کرد لەئاگرو فڕێیدایە سەر
زەوی، ئینجا بوو بەهەورەتریشقەو
دەنگی چەخماخەو بروسکەو
بوومەلەرزە.

حەوت کەڕەناکان

6 لەوکاتەدا حەوت فریشتەکەی
کەڕەنایان پێبوو خۆیان بۆ لێدانی
کەڕەنا سازکرد.
7 فریشتەی یەکەم کەڕەناکەی
لێدا، تەرزەو ئاگری تێکەڵ بەخوێنیان
لێپەیدابوو، ئاگرو تەرزەکە
فڕێدرانە سەرزەوی لەئەنجامدا
سێیەکی زەوی سووتاو سێیەکی
درەختەکانیش سووتانو هەموو
گیایەکی سەوزی سووتاند.
8 فریشتەی دووەم کەڕەناکەی
لێداو لەئەنجامدا چیایەکی گەورەی
بەئاگر سوور هەڵگەڕاو فڕێدرایە ناو
دەریاوە، دەریاکەش سێیەکی بوو
بەخوێن، 9 لەئەنجامدا سێیەکی
زیندەوەرەکانی دەریا مردنو سێیەکی
کەشتییەکانیش تێك شکێنران.
10 فریشتەی سێیەم کەڕەناکەی
لێدا، لەئەنجامدا لەئاسمانەوە
ئەستێرەیەکی گەورەی پرشنگدار
وەك چرا کەوتە خوارەوە بۆ سەر
سێیەکی ڕووبارەکانو سەرچاوەکانی
ئاو. 11 ئەستێرەکەش ناوی (تاڵاو)
بوو، لەبەرئەوە سێیەکی ئاو تاڵبوو،
خەڵکانێکی زۆریش لەبەر تاڵی
ئاوەکە مردن.
12 پاشان فریشتەی چوارەم
کەڕەناکەی لێدا، لەئەنجامدا سێیەکی
خۆرو سێیەکی مانگو سێیەکی
ئەستێرەکان لێدران، سێیەکی ڕۆژ
ڕووناکی لێبڕاو شەویش بەهەمان
شێوە.
13 پاشان تەماشام کرد داڵێکی
هەڵفڕیوم لەناوەڕاستی ئاسماندا بینی
بەدەنگێکی بەرز هاواری دەکردو
دەیووت: (قوڕبەسەرتان،
قوڕبەسەرتان، ئەی دانیشتوانی سەر
زەوی، کاتێ ئەو سێ فریشتەیەی تر
کەڕەناکانیان لێدەدەن چی بەسەر
زەوی دەهێنن!)

9

پاشان فریشتەی پێنجەم کەڕەناکەی
لێدا، تەماشام کرد ئەستێرەیەك
لەئاسمانەوە کەوتە سەر زەویو
ئەستێرەکە کلیلی بیری بێبنی

پیّدرابوو. [2]بیری بیّبنی کردەوەو
دووکەڵێك وەك دووکەڵیّ
کوورەیەکی گەورە لێی بەرزبووەوەو
دووکەڵەکە ئاسمانو خۆری
تاریك کرد. [3]لەدووکەڵەکەوە
کوللەیەکی زۆر هاتنە سەر زەویو
توانایەکی وەك دووپشکی زەوییان
پێدرابوو. [4]کوللەکان فرمانیان
پێدرابوو زیان بەگیای سەر زەویو
هیچ شتێکیسەوزو هیچ درەختێك
نەگەینن، تەنها زیان بەو کەسانە
بگەینن کە مۆری خودایان
بەنێوچەوانەوە نییە، [5]ڕێیان پیّ
نەدرابوو بیانکوژن، بەڵکو بۆ ماوەی
پێنج مانگ ئازاریان بدەن، بەئازارێك
وەك ئازاری دووپشك کاتیّ
بەمرۆڤەوە دەدات. [6]لەو ڕۆژانەدا
خەڵك داوای مردن دەکەن بەڵام
دەستیان ناکەوێت، حەز لەمردن
دەکەن بەڵام مردن ڕادەکات
لەدەستیان.

[7]شێوەی کوللەکانیش وەك
ئەسپێك وان خۆیان بۆ شەڕ
ئامادەکردبێت، لەسەر سەریان
شتێکی وەك تاجی زێڕینیان
لەسەرناوەو دەموچاویان وەك
دەموچاوی مرۆڤ وایە. [8]قژیان وەك
قژی ئافرەت وایەو ددانەکانیان وەك
ددانی شێرن. [9]سپەرەکانیان وەك
سپەری ئاسنین وایە، دەنگی
باڵەکانیان لەهەراو دەنگی ئەو
عەرەبانەو ئەسپانە دەچیّ کە
لەمەیدانی جەنگدا هێرش دەبەن. [10]
هەروەها چەند کلکێکی چزووداری
وەك دووپشکیان هەبوو،
لەکلکەکانیشیان توانایان پیّدرابوو
بۆ ماوەی پێنج مانگ خەڵك ئازار
بدەن. [11]هەروەها ئەو فریشتە
بەدکارەی بیری بیّبن کە بەعیبری
پێی دەووترێت (ئەبەدون)و بەیۆنانی
پێی دەووترێت (ئەپۆلیۆن) پادشا بوو
لەسەریان.

[12]ئەوەتا نەگبەتی یەکەم
بەسەرچوو و دوو نەگبەتی تریش
ماون، دوای ئەمە دێن. [13]پاشان
فریشتەی شەشەم کەڕەناکەی لێداو
دەنگێك لەچوار شاخەکەی قوربانگا
زێڕینەکەی بەردەم خوداوە هاتە
بەرگوێم، [14]بەفریشتەی شەشەمی
دەووت کە کەڕەناکەی پیّبوو:
(چوار فریشتە باڵ بەستراوەکەی
تەنیشت ڕووباری مەزنی فورات
ئازاد بکە.) [15]چوار فریشتەکەی
ئامادەکرابوون بۆ ئەو کاژێرو ڕۆژو

مانگو ساڵە، ئازادکران تاسێیەکی
مرۆڤ بکوژن. 16ژمارەی سەربازە
سوارچاکەکان دووسەد ملیۆن
بوونو من گوێم لەژمارەکەیان بوو.
17بەم شێوەیە ئەسپەکانم لەبینینێکدا
بەدیکردو سوارەکانیان سپەری
ئاگرینو مرواریدارو گۆگردیان
لەبەربوو، سەری ئەسپەکانیش وەك
سەری شێر وابوونو لەدەمیانەوە
ئاگرو دووکەڵو گۆگرد دەردەچوو.
18بەو سێ دەردە سێیەکی مرۆڤ
کوژران واتە بەئاگرو دووکەڵو
گۆگرد. 19چونکە هێزی ئەسپەکان
لەدەمو کلکیان بوو، کلکیشیان
وەك مار سەری هەبوو، بەمەش
خەڵکیان ئازار دەدا. 20بەڵام
پاشماوەی ئەو کەسانەی بەو لێدانانە
نەکوژران، تۆبەیان نەکردو کرنۆشیان
بۆ ڕۆحە پیسەکانو بتەکان کە
لەزێڕو زیوو مسو بەردو دار
دروستکراون دەبرد، ئەوانەی ناتوانن
نەبیستنو نەبیننو نەبڕۆن. 21
هەروەها لەکوشتنو فاڵچێتیو
داوێنپیسیو دزیکردن تۆبەیان
نەکرد.

فریشتەو پەرتووکێکی بچووك

10

پاشان فریشتەیەکی تری بەهێزم بینی
لەئاسمانەوە هاتەخوارەوەو بەپەڵە
هەورێك خۆی پۆشیبوو، پەلکە
زێڕینەیەك لەسەرسەری بوو، دەمو
چاویشی وەك خۆر وابوو،
قاچەکانیشی وەك دوو ستوونی
ئاگرین وابوون. 2نووسراوێکی
بچووکی کراوەی بەدەستەوە بوو.
قاچی ڕاستی لەسەر دەریاو قاچی
چەپی لەسەر ووشکایی دانا. 3بە
دەنگێکی بەرز وەك نەڕەی شێر
هاواری کرد، پاش ئەوەی هاواری
کرد، حەوت هەورە تریشقەکە
بەدەنگەکانی خۆیان هاتنە دوان، 4
پاش ئەوەی حەوت هەورە تریشقەکە
هاتنە دوان، نیازم وابوو دەست بکەم
بەنووسین، بەڵام دەنگێك لەئاسمانەوە
هاتە بەرگوێمو پێی ووتم: (ئەوەی
حەوت هەورە تریشقەکە ووتیان
مۆری بکە، بەڵام مەیان نووسە.) 5
ئەو فریشتەیەی بینیم لەسەر
ووشکاییو دەریا ڕاوەستابوو دەستی
ڕاستی بۆ ئاسمان بەرزکردەوەو 6
سوێندی بەزیندووی هەمیشەیی
خوارد، ئەوەی ئاسمانو زەویو
دەریاو هەموو ئەو شتانەی تیایاندایە

دروستی کردووە، کە هیچ دەرفەتێکی
تر نەدات، 7 بەڵکو لەو ڕۆژانەی
فریشتەی حەوتەم کەڕەناکەی خۆی
لێدەداو دەنگی لێدێت، نهێنی خودا
پێویستە بێتەدی، وەك چۆن خودا بۆ
پێغەمبەرەکانو خزمەتکارەکانی خۆی
ڕاگەیاندووە. 8 هەروەها ئەو دەنگەی
لەئاسمانەوە هاتە بەرگوێم دیسان
قسەی لەگەڵ کردمو پێی گوتم: (بڕۆ
نووسراوە بچووکەکە لەو فریشتەیە
وەربگرە ئەوەی لەسەر دەریاو لەسەر
ووشکایی وەستاوە.) 9 بۆ لای
فریشتەکە چوومو پێمووت نووسراوە
بچووکەکەم بدەرێ، فریشتەکە پێی
ووتم: (وەری بگرەو بیخۆ، گەدەت
تاڵ دەکات، بەڵام لەدەمتدا وەك
هەنگوین شیرین دەبێت.) 10
نووسراوە بچووکەکەم لەدەستی
فریشتەکە وەرگرتو خواردم،
لەدەممدا وەك هەنگوین شیرین بوو،
بەڵام پاش ئەوەی خواردم گەدەی
تاڵ کردم. 11 هەروەها فریشتەکە پێی
ووتم: (پێویستە بەووتەی خودا بدوێی
دەربارەی میللەتانو نەتەوانو
زمانەکانو پادشاکان.)

دوو شایەتەکە

11

پاشان قامیشێکی وەك ڕاستەی پێوانەم
پێدرا، پێمووترا: (هەستە، پەرستگای
خوداو قوربانگا بپێوەو ئەوانەی تیایدا
کڕنۆش دەبەن بیانژمێرە. 2 بەڵام واز
لەگۆڕەپانی پەرستگا بهێنەو مەیپێوە،
چونکە ئەو گۆڕەپانە بەناجوولەکان
دراوە، هەروەها بۆ ماوەی چلو دوو
مانگ شاری پیرۆز پێشێل دەکەن. 3
هەروەها دەسەڵات بەدوو شایەتەکەی
خۆم دەدەم بۆ ماوەی هەزارو
دووسەدو شەست ڕۆژ بەبەرگی
ماتەمەوە بەووتەی خودا بدوێن.)
4 ئەمانە ئەو دوو دار زەیتونەو ئەو
دوو چرادانەن کە لەبەردەم
خوداوەندی زەوی دانراون. 5 گەر
یەکێك بیەوێت زیانیان پێبگەیێنێت،
ئاگرێك لەدەمیانەوە دێتە دەرەوەو
دوژمنەکانیان دەخوات، هەروەها گەر
یەکێك بیەوێت ئازاریان بدات دەبێت
ئاوها بکوژرێت. 6 ئەم دووانە
دەسەڵاتیان پێدراوە لەڕۆژانی
لێدوانەکەیان بەووتەی خودا ڕووی
ئاسمان دابخەن تا باران نەبارێت،
هەروەها دەسەڵاتیان هەیە ئاو بکەن
بەخوێنو بەهەموو جۆرە دەردێك

لەزەوی بدەن، هەر کاتێك بیانەوێ. 7
کاتێك شایەتییەکەیان تەواوکرد ئەو
درندەیەی لەبیری بێبن دێتەدەرەوە،
جەنگیان لەگەڵ بەرپا دەکاتو
بەسەریاندا زاڵدەبێتو دەیانکوژێتو 8
تەرمەکانیان فڕێدەدرێتە سەر شەقامی
ئەو شارە گەورەیەی ناوە ڕۆحییەکەی
سەدومو میسرە، ئەو شوێنەی
خوداوەندیانی تیادا لەخاچدرا. 9
خەڵکی لەهەموو گەلانو هۆزو
زمانو نەتەوەکان بۆ ماوەی سێ ڕۆژو
نیو سەیری تەرمەکانیان دەکەنو
ناهێڵن تەرمەکانیان بنێژرێن. 10
دانیشتووانی زەوی تانەوتوانجیان
لێدەدەنو هاواری خۆشیان لێ
بەرزدەبێتەوە، هەروەها دیاری بۆ
یەکتری دەنێرن، چونکە ئەم دوو
پێغەمبەرە دانیشتووانی سەر زەوییان
زۆر ئازار دابوو. 11 بەڵام پاش سێ
ڕۆژو نیو هەناسەیەکی ژیان لەخوداوە
دەچێتە ناو لەشیان، لەئەنجامدا
لەسەرپێیان دەوەستنو ترسێکی
زۆریش دەنیشێت لەسەر ئەوانەی
تەماشایان دەکردن. 12 ئینجا دەنگێکی
بەرز لەئاسمانەوە هاتە بەرگوێیانو
ووتی: (بۆ ئێرە سەربکەون)، ئەوانیش
لەبەرچاوی دوژمنەکانیان بەسواری
پەڵە هەورێك بۆ ئاسمان سەرکەوتن.
13 لەو کاتەدا بوومەلەرزەیەکی گەورە
ڕوویداو دەیەکی شارەکە لەناوچوو،
حەوت هەزار کەس بەبوومەلەرزەکە
کوژران. ئەوانی تر لەترسو لەرز،
ستایشی خودای ئاسمانیان کرد.
14 نەگبەتی دووەم بەسەر چوو،
ئەوەتا نەگبەتی سێیەم وا بەخێرایی
دێ بەرێوە.

کەرەنای حەوتەم

15 پاشان فریشتەی حەوتەم
کەرەناکەی لێداو دەنگێکی بەرز
لەئاسماندا دەنگی دایەوەو دەیووت:
(پادشاهێتی جیهان بوو بەپادشاهێتی
خوداوەندمانو مەسیحەکەی، ئەوەی
فەرمانڕەوایی دەکات.) 16 ئەو
بیستو چوار پیرەی لەسەر
تەختەکان دانیشتبوون، لەبەردەم
خودا خۆیان بەدەمداداو کڕنۆشیان
برد، ووتیان: 17 (سوپاست دەکەین
ئەی خوداوەند خودای توانادار
بەسەر هەموو شتێك، ئەوەی هەیەو
هەبووە، چونکە تۆ توانای مەزنی
خۆت وەرگرتو دەستت
بەفەرمانڕەوایی کرد. 18 میللەتان
تووڕەبوون، تووڕەیی تۆش هات،

ئێستا کاتی لێپرسینەوەی مردووانە،
بۆ ئەوەی پاداشتی بەندەکانت
لەپێغەمبەرو خوشکو برا پیرۆزەکانو
ئەوانەی لەناوت دەترسن بەگەورەو
بچووکەوە بدرێتەوە، هەروەها تا
ئەوانە لەناوببەی کە زەوی
لەناودەبەن.)
19 پاشان پەرستگای خودا
لەئاسماندا کرایەوەو سندوقی
پەیمانەکەی لەناو پەرستگاکە
دەرکەوت، لەئەنجامدا بووە
بروسکەو دەنگە دەنگو هەورە
تریشقەو بوومەلەرزەو تەرزەی گەورە
بارین.

ژنو ئەژدیها

12

دوا بەدوای ئەوە نیشانەیەکی
گەورەی سەیر لەئاسمانەوە
دەرکەوت، ئافرەتێکی خۆر پۆش،
مانگ لەژێر پێیداو تاجێکیش لەسەر
سەری بوو لەدوانزە ئەستێرە
پێکهاتبوو، 2 ئافرەتەکە سك پڕبوو و
بەدەست ژانی منداڵبوونەوە
دەینالاند. 3 نیشانەیەکی تری سەیر
لەئاسماندا دەرکەوت، ئەژدیهایەکی
گەورەی سووربوو، حەوت سەرو دە
شاخی هەبوو، هەروەها حەوت تاجی
لەسەر سەر بوو. 4 کلکیشی سێیەکی
ئەستێرەکانی ئاسمانی بەدوای خۆیدا
ڕادەکێشاو ئەستێرەکانی بەزەویدا دا،
ئەژدیهاکە لەبەردەم ئافرەتەکە وەستا،
تا کاتێ منداڵێ دەبێت منداڵەکە
بخوات. 5 ئافرەتەکە منداڵێکی نێرینەی
بەهێزیبوو، ئەوەی بەگۆپاڵێکی
ئاسنین فەرمانڕەوایی هەموو
نەتەوەکانی سەر زەوی دەکات. بەڵام
منداڵەکە بۆ لای خوداو تەختەکەی
ڕفێندرا. 6 ئافرەتەکەش بەرەو
دەشتودەر ڕایکرد بۆ ئەو شوێنەی
لەلایەن خوداوە بۆی ئامادەکراوە،
تا بۆ هەزارو دووسەدو شەست ڕۆژ
بەخێو بکرێت.
7 پاشان لەئاسماندا شەڕێك
بەرپابوو میکائیلو فریشتەکانی دژی
ئەژدیهاکە جەنگان، ئەژدیهاکەو
فریشتە بەدکارەکانیشی دژی ئەوان،
8 بەڵام ئەژدیهاکە ئەوەندە بەهێز
نەبوو، شوێنیان لەئاسمان نەماو 9
ئەژدیها گەورەکە فڕێدرایە خوارەوە،
کە هەمان مارە دێرینەکەیە،
بەئیبلیس*و شەیتان ناودەبرێتو
هەموو جیهان گومڕا دەکات، لەگەڵ
فریشتەکانی فڕێدرایە زەوی. 10 ئینجا

گوێم لەدەنگێکی بەرزبوو لەئاسمانەوە
ووتی: (ئێستا ڕزگاریو هێزو
پادشاهێتی خودامانو دەسەڵاتی
مەسیحەکەی هاتەکایەوە، چونکە ئەو
شکاتکەرەی شەو و ڕۆژ لەبەردەم
خودامان شکاتی لەخوشكو
براکانمان دەکرد، درا بەزەویدا. 11
ئەوان بەخوێنی بەرخەکەو بەووشەی
شایەتییان بەسەریدا زاڵبوونو تا
مردنیش ژیانی خۆیان خۆش
نەدەویست. 12لەبەرئەمە ئەی ئاسمانو
ئەوانەی تێیدا نیشتەجێن، دڵخۆشو
شادومان بن، بەڵام قوڕ بەسەر
دانیشتووانی زەویو دەریا، چونکە
شەیتان هاتۆتە خوارەوە بۆ ئێوەو
تووڕەییەکی گەورەی پێیە، چونکە
کاتێکی کورتی بەدەستەوە ماوە. 13
کاتێك ئەژدیهاکە خۆی بینی دراوە
بەزەویدا، ئەو ئافرەتەی ڕاونا کە
منداڵە نێرینەکەی لێبوو. 14لەبەرئەوە
ئافرەتەکە دوو باڵی داڵە گەورەکەی
پێدرا تا بۆ شوێنە دیاری کراوەکەی
خۆی لەدەشتودەر بفڕێت بۆ
ئەوەی بۆ ماوەی سێ ساڵو نیوی‌تر
دوور لەمارەکە بەخێوبکرێت. 15
مارەکە لەپشت ئافرەتەکە لەدەمیەوە
ئاوێکی وەك ڕووباری هەڵدا، تا
ئافرەتەکە بەلافاو ڕاماڵ بکات. 16
زەوی یارمەتی ئافرەتەکەیدا، دەمی
کردەوەو ئەو ڕووبارەی قووتدا کە
ئەژدیهاکە لەدەمیەوە فڕێی دایە
دەرەوە. 17ئەژدیهاکە لەئافرەتەکە
توڕەبوو، دەستی‌کرد بە
دژایەتی‌کردنی پاشماوەی وەچەکەی،
ئەوانەی کار بەڕاسپاردەکانی خودا
دەکەنو دەستیان بەشایەتی عیسا
گرتووە. 18جا ئەژدیهاکە لەسەر لمی
دەریا وەستا،

دەرکەوتنی دڕندەیەك لەدەریا

13

ئینجا دڕندەیەکم بینی لەدەریاکە
دەهاتە دەرەوە، حەوت سەرو دە
شاخی هەبوو، دە تاجیش لەسەر
شاخەکانی بوو، لەسەر هەر سەرێك
ناوی کفرکردن نووسرابوو. 2ئەو
دڕندەیەی بینیم لەپڵنگ دەچوو لەپی
پێیەکانی لەلەپی پێی وورچ دەچوو
دەمیشی وەك دەمی شێر وابوو.
ئەژدیهاکەش تواناو تەختو
دەسەڵاتی گەورەی خۆی دا
بەدڕندەکە. 3سەرێك لەسەرەکانی
دڕندەکەم بینی، لەوە دەچوو برینێکی
کوشندەی پێوەبووبێت، بەڵام برینە

کوشندەکە چاك بووبۆوە. هەموو
زەویش بەسەر سوورِمانەوە دوای
درِندەکە کەوتن. [4]خەڵکی کرِنوشیان
بۆ ئەژدیهاکە دەبرد، ئەوەی
دەسەڵاتی بەدرِندەکە بەخشیبوو،
هەروەها کرِنۆشیان بۆ درِندەکەش
بردو ووتیان: (کێ وەکو درِندەکە
وایە؟ کێ دەتوانێت دژی بجەنگێت؟)
[5]درِندەکە دەمێکی پێدرابوو،
بەلەخۆبایی‌و کفر دەدوا، بۆ ماوەی
چل‌و دوو مانگ دەسەڵاتی پێدرابوو
ئەو کارانە ئەنجام بدات. [6]درِندەکە
دەمی کردەوەو کەوتە کفرکردن
بەخوداو جنێوی بەناوی خوداو
ماڵەکەی‌و دانیشتووانی ئاسماندەدا. [7]
هەروەها رِێگای پێدرابوو دژی
خوشك‌و برا پیرۆزەکانی زەوی
جەنگ بەرپا بکات‌و سەربکەوێ
بەسەریان، دەسەڵاتی بەسەر هەموو
نەتەوەو هۆزو زمان‌و میللەتێکدا
پێدرابوو. [8]لەبەرئەوە تەواوی
دانیشتووانی زەوی کرِنۆشیان بۆ
دەبرد، ئەوانەی ناویان لەوەتای
دروستبوونی جیهانەوە لەپەرتووکی
ژیانی بەرخە سەربرِاوەکە
نەنووسراوە. [9]ئەوەی گوێی هەیە
باگوێ بگرێت: [10]گەر یەکێك
خەڵك بەدیلی رِاپێچ بکات، ئەوا
خۆشی رِاپێچ دەکرێ. هەروەها گەر
کەسێك کەسێکی تر بەشمشێر
بکوژێت پێویستە بەشمشێر
بکوژرێتەوە. ئەمە بانگەوازە بۆ
دانبەخۆگرتن‌و باوەرِی خوشك‌و برا
پیرۆزەکان.

دەرکەوتنی درِندەیەك لەزەوی

[11]پاشان درِندەیەکی ترم بینی
لەزەوییەوە هاتەدەرەوە، دوو شاخی
وەك شاخی بەرخی هەبوو، بەڵام وەك
ئەژدیها دەدوا. [12]هێندەی دەسەڵاتی
درِندەی یەکەم دەسەڵاتی هەبوو،
وای لەدانیشتوانی زەوی دەکرد
کرِنۆش بۆ درِندەی یەکەم ببەن کە
برینە کوشندەکەی چاك ببۆوە. [13]
نیشانەی سەرسورِهێنەری گەورەشی
دەکرد بەو رِادەیەی ئاگری
لەئاسمانەوە دەهێنایەخوارەوە بۆ سەر
زەوی لەبەرچاوی خەڵکی. [14]
هەروەها بەو کارە سەرسورِهێنەرانەی
کە رِێگای پێدرابوو لەبەردەم
درِندەی یەکەمدا بیکات خەڵکی
دانیشتووی زەوی گومرِا دەکردو
بەخەڵکی زەوی دەووت وێنەیەك بۆ
ئەو درِندەیە دروست بکەن کە

بەشمشێر بریندارکراو هەر بەزیندووش
مایەوە. 15هەروەها توانای پێدرابوو
هەناسەیەك بداتە وێنەی دڕندەکە بۆ
ئەوەی وێنەی دڕندەکە قسە بکات‌و
وابکات ئەوانەی کڕنۆش بۆ وێنەی
دڕندەکە نابەن بکوژرێن. 16واشی
لەهەمووان دەکرد بەگەورەو
بچووك‌و دەوڵەمەندو هەژارو ئازادو
کۆیلەوە نیشانەیەك لەسەر دەستی
ڕاستیان یاخود لەسەر ناوچەوانیان
دروست بکرێت، 17بۆ ئەوەی کەس
نەتوانێت بکڕێت‌و بفرۆشێت تەنها
ئەوانە نەبێت کە نیشانەکەیان پێوەیە،
نیشانەکەش ناوی دڕندەکەیە یان
ژمارەی ناوەکەیەتی. 18دانایی لێرەیە:
ئەوەی توانای تێگەیشتنی هەیە
باژمارەی دڕندەکان بژمێرێت،
چونکە ئەوە ژمارەی مرۆڤە کە
ژمارەکەی شەس‌سەدو شەست‌و
شەشە.

بەرخەکەو گۆرانی جەماوەر

14
پاشان تەماشامکرد بەرخێك لەسەر
چیای شاری داود ڕاوەستابوو، سەدو
چڵو چوار هەزار کەسی لەگەڵبوو،
هەموویان ناوی بەرخەکەو ناوی
باوکی بەرخەکە لەسەر ناوچەوانیان
نووسرابوو. 2هەروەها لەئاسمانەوە
دەنگێك وەك دەنگی خوڕەی ئاوێکی
زۆرو دەنگی چەخماخەیەکی گەورە
هاتنە بەرگوێم، هەروەها دەنگی
قیسارە دەهاتە بەرگوێم کە
مۆسیقاژەنەکان لییاندەدا. 3لەبەردەم
تەختی خوداو چوار زیندەوەرەکەو
بیست‌وچوار پیرەکە سروودێکی
نوێیان دەووت. جگە لەو سەدو
چڵو چوار هەزار کەسەی بەخوێن
لەزەوی کڕابوونەوە کەس نەیدەتوانی
ئەو سرووده فێربێ. 4ئەو کەسانە
لەبەرئەوەی پاکن، لەگەڵ ئافرەت
داوێن‌پیسییان نەکردووە، ئەوانە
شوێن بەرخەکە دەکەون بۆ هەر
کوێ بڕوات، ئەوانە وەك پێشەبەرە
بۆ خوداو بەرخەکە، لەنێو خەڵك
بەخوێن کڕاون. 5هەروەها درۆ
لەدەمی ئەوان نییە، ئەوانە بێ لەکەن.

سێ فریشتەکە

6ئینجا لەناوەڕاستی ئاسمان
فریشتەیەکی هەڵفڕیوم بینی،
مزگێنییەکی هەتاهەتایی پێبوو بۆ
ئەوەی مزگێنی بەدانیشتووانی زەوی‌و
هەموو نەتەوەو هۆزو زمان‌و

میللەتێك بدات. 7فریشتەکە
بەدەنگێکی بەرز دەیووت: (لەخودا
بترسن‌و شکۆمەندی پێ‌ببەخشن،
چونکە کاتی لێپرسینەوەکەی هاتووە،
هەروەها کڕنوش بۆ دروستکەری
ئاسمان‌و زەوی‌و دەریاو سەرچاوەکانی
ئاو ببەن.)
8فریشتەیەکی تریش بەدوای
ئەوەوە دەیووت: (کەوت، بابلی
مەزن کەوت، ئەوەی وای کرد
هەموو میللەتان لەشەرابی ئارەزووە
گلاوەکانی بخۆنەوە.)
9فریشتەی سێهەم بەدوای
ئەمانەوە بەدەنگێکی بەرز دەیووت:
(گەر یەکێك کڕنۆش بۆ دڕندەکە
یاخود وێنەکەی ببات‌و ڕازی‌بێت
نیشانەکەی لەسەردەستی یاخود
نێوچەوانی بدات، 10دەبێ بەهەمان
شێوە شەرابی توڕەیی خودا بخواتەوە،
ئەو شەرابەی بێ‌خەڵتەیەو لەجامی
تووڕەیی خودا کراوە، هەروەها ئەو
کەسە لەبەردەم فریشتە پیرۆزەکان‌و
بەرخەکەدا بەئاگرو گۆگرد ئازار
دەدرێت. 11دووکەڵی ئازاریان بۆ
هەتاهەتایە بەرزدەبێتەوە. هەروەها
ئەوانەی کڕنۆش بۆ دڕندەکە یاخود
وێنەکەی دەبەن‌و ئەوانەی ڕازی دەبن
نیشانەی ناوەکەی هەڵگرن شەو و
ڕۆژ حەوانەوەیان لێ‌هەڵدەگیرێت.)
12ئەمە بانگەوازە بۆ
دان‌بەخۆگرتنی خوشك‌و برا
پیرۆزەکان، ئەوانەی ڕاسپاردەکانی
خوداو باوەڕی عیسای مەسیح
دەپارێزن.
13دوای ئەوە لەئاسمانەوە گوێم
لەدەنگێك بوو پێی‌ووتم: (ئەمە
بنووسە: خۆزگە دەخوازرێ بەو
مردووانەی لەئێستاوە لەبەر
خوداوەند دەمرن!)
ڕۆحی پیرۆز دەڵێ: (بەڵێ، بۆ
ئەوەی لەماندووبوونیان بحەسێنەوە،
چونکە کردەوەکانیان شوێن پێیان
دەکەون.)

دروێنەی زەوی

14پاشان تەماشام کرد پەڵە
هەورێکی سپیم بینی‌و لەسەر پەڵە
هەورەکە یەکێك لەشێوەی ڕۆڵەی
مرۆڤ دانیشتبوو، تاجێکی زێڕینی
لەسەری نابوو و داسێکی تیژی
بەدەستەوە بوو. 15فریشتەیەکی‌تر
لەپەرستگاکەوە هاتەدەرەوەو
بەدەنگێکی بەرز بانگی دانیشتووی
سەر پەڵە هەورەکەی کرد:

(داسەکەت هەڵگرەو بدرووەوە،
چونکە کاتی دروێنە هاتووەو
خەرمانی زەوی زەرد هەڵگەڕاوە.)
16 لەبەرئەوە دانیشتووی سەر پەڵە
هەورەکە داسەکەی بەسەر زەوی
وەشاندو زەوی دروێنەکرا.
17 فریشتەیەکی تر لەپەرستگاکەی
ئاسمانەوە هاتەدەرەوەو ئەویش
داسێکی تیژی پێبوو. 18 ئینجا
فریشتەیەکی تر لەقوربانگەکەوە هاتە
دەرەوەو دەسەڵاتی بەسەر ئاگردا
هەبوو. بەدەنگێکی بەرز هاواری‌کرد
بۆ ئەوەی داسە تیژەکەی پێیەو ووتی:
(داسە تیژەکەت هەڵگرەو هێشووە
ترێی ڕەزەکانی زەوی کۆبکەوە،
چونکە ترێکەی پێگەیشتووە.) 19
ئەویش داسە تیژەکەی وەشاندە سەر
زەوی‌و هێشووە ترێکانی زەوی
کۆکردەوە، هێشووە ترێکانی
فڕێدایە ناو گوشەری گەورەی
تووڕەیی خودا. 20 گوشەرەکە
لەدەرەوەی شار گوشرا، بەبەرزی تا
لغاوی ئەسپ بۆ ماوەی هەزارو
شەش سەد ستادیە*، خوێنی
لێهاتەدەرەوە.

گۆرانی موسا

15

ئینجا شتێکی تری گەورەو
سەرسووڕهێنەرم لەئاسماندا بینی،
حەوت فریشتە حەوت دەردی
کۆتاییان پێبوو چونکە بەوانە
تووڕەیی خودا تەواو دەبێت.
2 پاشان ئاوێك وەك دەریایەکی
شووشەیی تێکەڵ بەئاگرم بینی‌و
ئەوانەی بەسەر دڕندەکەو وێنەکەی‌و
ژمارەی ناوەکەی سەرکەوتبوون
لەکەنار دەریا شووشەییەکە
ڕاوەستابوون‌و چەند قیسارەیەکی
خودایان پێبوو، 3 سروودی موسای
بەندەی خوداو سروودی بەرخەکەیان
دەچڕی‌و دەیانووت: (مەزن‌و
سەرسووڕهێنەرە کارەکانت ئەی
خوداوەند، خودای توانادار بەسەر
هەموو شتێك، ڕێگاکانت ڕاست‌و
دادپەوەرە ئەی پادشای مللەتان. 4
کێ لەتۆ ناترسێت‌و ستایشی ناوت
ناکات ئەی خوداوەند؟ چونکە

---

*هەزارو شەش سەد ستادیە: نزیکەی سێ‌سەد کیلۆمەتر دەکات

بەتـــەنها خـــۆت پـــاكوپیرۆزیـــت،
لـەبەرئـەوە هــەموو نەتــەوەكان دێنو
كڕنووشت بۆ دەبەن، چونكە حوكمە
دادپەروەریەكانت دەركەوتوون.)
5پـاش ئـەوە سـەیرم كـرد بینـیم
پەرسـتگای چـادری شایەتی لـەئاسمان
كـــرایەوە. 6حـــەوت فریشـــتەكە
لەپەرسـتگاكە هاتـنەدەرەوەو حەوت
دەردەكـــەیان پێبـــوو، حـــەوت
فریشـتەكە بەجـلی كـەتانی پـاكو
پرشـنگدار بـەرگ پـۆش كرابوونو
چـەند پشتێنێكی زێڕینیشیان لـەسنگ
بـوو. 7یەكـێك لـەچوار زیندەوەرەكە
حـەوت جـامی زێڕیـنی دا بەحـەوت
فریشـتەكەو جامەكانـیش بـەتوڕەیی
خـــودا ئـــەوەی تاهەتایـــە زیـــندووە
پڕكرابوون، 8پەرستگاكە بەدووكەڵی
شكۆمەندی دەسەڵاتی خودا پڕبوو و
هـەتا حـەوت دەردەكـەی حـەوت
فریشـتەكەش تـەواو نـەبوو كـەس
نەیتوانی بچێتە ناو پەرستگاكە.

حەوت جامی تووڕەیی خودا

16

ئێـــنجا لـەپەرســـتگاكەوە گوێـــم
لـەدەنگــێكی بــەرز بـــوو بەحـــەوت
فریشـتەكەی دەووت: (بڕۆن حەوت
جـامی تووڕەیی خودا بەسەر زەویدا
بڕێژن.)
2یەكەمـیان ڕۆیشـتو جامەكەی
خـــۆی ڕشـــت بەســـەر زەویدا،
لـەئـەنجامدا دومـەڵێ پیسـی پڕ ئازار
لـەوكەسـانە دەركـەوت كە نیشانەی
دڕندەكـەیان هەڵگرتبوو كڕنووشیان
بۆ وێنەكەی بردبوو.
3پاشـــان فریشـــتەی دووەم
جامەكـەی خـۆی ڕشتە ناو دەریاوەو
ئـاوی دەریـا وەك خوێـنی مـردووی
لـــێهات، هـــەروەهـــا هـــەموو
زیندەوەرێكی ناو دەریا مرد.
4فریشـتەی سـێهەم جامەكـەی
خـۆی ڕشـتە نـاو ڕووبارەكـانو
سەرچـاوەكانی ئاو و بوون بەخوێن.
5گوێـم لـەفریشـتەی ئاوەكـان بـوو
دەیـووت: (تـۆ دادپـەروەری ئـەی
ئەوەی هەیەو هەبووە، چونكە تۆ بەو
شـێوەیە حوكمـتداوە. 6چـونكە
ئەوانـە خوێنی پێغەمبەرانو خوشكو
بـرا پیرۆزەكانـیان ڕشـتو تـۆش
لـەپاداشتدا خوێنت پێشكەش كردن
تـا بـیخۆنەوە، چـونكە ئەوان شایانی
ئـەوەن.) 7گوێـم لـەو فریشـتەیەی
قوربانگاكە بوو دەیووت: (بەڵێ ئەی
خوداوەنـد خـودای توانـادار بەسەر

هەموو شتێك، حوكم دانی تۆ
ڕاستو دادپەروەرە.)
[8]پاشان فریشتەی چوارەم
جامەكەی خۆی ڕژاند بەسەر خۆرداو
دەسەڵاتی پێدرابوو خەڵكی بەئاگر
بسووتێنیٚ. [9]خەڵك بەئاگرێكی مەزن
سووتان، بەڵام تۆبەیان نەكرد تا
ستایشی خودا بكەن، بەڵكو كفریان
بەناوی خودا كرد ئەوەی دەسەڵاتی
بەسەر ئەم دەردانەدا هەیە.
[10]پاشان فریشتەی پێنجەم
جامەكەی ڕژاند بەسەر تەختی
دڕندەكەداو پادشاهێتیەكەی تاریك
بوو، دانیشتووانی لەتاو ئازار زمانی
خۆیان دەگەست. [11]لەتاو ئازارو
برین كفریان بەخودای ئاسمان
دەكردو تۆبەیان لەكردەوەكانیان
نەكرد.
[12]فریشتەی شەشەم جامەكەی
بەسەر ڕووباری گەورەی فوراتدا
ڕشت، لەئەنجامدا ئاوەكەی ووشكی
كرد تابیێتە ڕێگا لەبەردەم ئەو
پادشایانەی لەڕۆژهەڵاتەوە هاتبوون.
[13]هەروەها سیٚ ڕۆحی گڵاوم بینی
وەك بۆق وابوون لەدەمی
ئەژدیهاكەو لەدەمی دڕندەكەو
لەدەمی پێغەمبەرە درۆزنەكە دەهاتنە
دەرەوە، [14]ئەوانە ڕۆحە شەیتانیەكانن،
نیشانەی سەرسوڕهێنەر بۆ هەموو
پادشاكانی جیهان ئەنجام دەدەن، تا
بۆ جەنگی ئەو ڕۆژە گەورەیە كۆیان
بكاتەوە، ڕۆژی خودای توانادار
بەسەر هەموو شتێك.
[15][مەسیح دەڵیٚ:] (ئەوەتا من
وەكو دزێك دیٚم، خۆزگەدەخوازریٚ
بەوانەی شەونخوونی دەكەن تا
پارێزگاری لەجلو بەرگەكانیان
بكەن، نەوەك خەڵك بیانبینیٚ
بەڕووتی بڕۆن.)
[16]ئینجا ڕۆحەكان پادشاكانیان
لەو شوێنەدا كۆكردەوە كە بەعیبری
پیٚی دەووترێت (هەرمەگەدون).
[17] فریشتەی حەوتەم جامەكەی
خۆی ڕژاند بەهەوادا، دەنگێكی بەرز
لەپەرستگای ئاسمانەوە لەتەختی
خوداوە ووتی: (جیٚبەجیٚكرا!) [18]
پاشان دەنگو چەخماخەو هەورە
تریشقە پەیدابوونو بوومەلەرزەیەكی
بەهێز ڕوویدا، بەشێوەیەك شتیوا
ڕووی نەداوە لەوەتەی خەڵك
لەسەر زەوی دەژین، بوومەلەرزەكە
زۆر بەهێزبوو. [19]شارە گەورەكە بوو
بەسیٚ بەشەوەو شارەكانی
نەتەوەكانیش ویران بوون. خوداش

شاری گەورەی بابلی بەبیرهاتەوە تا
جامی شەرابی تووڕەیی بەتینی خۆی
پێبدات. [20]هەموو دوورگەکان
ڕایانکردو چیاکان لەبەرچاو نەمان.
[21]تەرزەیەکی گەورە کە
قورساییەکەی پەنجا کیلۆ دەبوو
لەئاسمانەوە باری بەسەر خەڵکی،
خەڵکی لەتاو لێدانی تەرزەکە
کفریان بەخوداکرد، چونکە
لێدانەکەی زۆر گەورەو ترسناك
بوو.

بابل دایکی داوین پیسانە

17

دوایی یەکێك لەو حەوت فریشتەیەی
حەوت جامەکەیان پێبوو پێی ووتم:
(هەستە با سزای ئەو ژنە داوێن پیسە
گەورەیەت پیشاندەم کە لەسەر ئاوە
زۆرەکان دانیشتووەو [2]ئەوەی هەموو
پادشاکانی زەوی داوێن پیسیان
لەگەڵدا کردووەو دانیشتووانی
زەوی بەشەرابی داوێن پیسییەکەی
سەرخۆشبوون.) [3]ئینجا فریشتەکە
لەڕۆحدا بردمی بۆ دەشتودەر،
سەیرم کرد ژنێك لەسەر دڕندەیەکی
قرمزی کە پڕبوو لەناوی کفر
دانیشتووە، دڕندەکە حەوت سەرو
دە شاخی هەبوو. [4]ژنەکە بەمرواریو
قرمز بەرگ پۆش بوو سەرتاپاشی
بەزێڕو بەردی گرانبەهاو مرواری
ڕازابووەو جامێکی زێڕینشی
بەدەستەوە بوو کە پڕبوو
لەپیسیوگڵاوی داوێن پیسییەکەی.
[5]لەسەر ناوچەوانیشی ناوێکی نهێنی
نووسرابوو: (بابلی گەورە، دایکی
داوێنپیسانو گڵاوەکانی زەوی.) [6]
هەروەها ژنەکەم بینی بەخواردنەوەی
خوێنی خوشكو برا پیرۆزەکانو
خوێنی شەهیدەکانی عیسای مەسیح
سەرخۆش بوو. بەبینینی ژنەکە
سەرسووڕمانێکی گەورە دایگرتم.
[7]بەڵام فریشتەکە پێیووتم: (بۆ
وا سەرت سووڕما؟ من نهێنی ژنەکەو
ئەو دڕندەیەی هەڵیگرتووە، کە
حەوت سەرو دەشاخی هەیە بۆت
ئاشکرا دەکەم. [8]ئەو دڕندەیەی بینیت
هەبووەو ئێستا نییە، لەبیری بێبن
دێتەدەرەوەو بۆ لەناوچوون دەڕوات.
ئەو کەسانەی لەسەر زەوی
دانیشتوون، ئەوانەی لەوەتای
دروستبوونی جیهان ناویان
لەپەرتووکی ژیان نەنووسراوە
سەریانسووڕ دەمێنێ کاتێك دەبینن
دڕندەکە هەبووەو ئێستا نییە،

هەرچەندە دێتەوەش. 9دانایی مێشك
لێرەدا دەردەكەوێت: حەوت
سەرەكە ئەو حەوت گردەن كە
ژنەكە لەسەریان دانیشتووە، 10
هەروەها حەوت پادشان، پێنجیان
كەوتن‌و یەكێكیان هەیەو ئەوی تریان
هێشتا نەهاتووە، كاتێكیش دێت
پێویستە كەم بمێنێتەوە. 11ئەو
دڕندەیەی هەبووەو ئێستا نییە
هەشتەمە، بەڵام لەحەوتەكەیەو بەرەو
لەناوچوون دەڕوات. 12ئەو دە
شاخەی بینیت دە پادشان تا ئێستا
شانشینیان وەرنەگرتووە، بەڵام بۆ
ماوەی یەك كاژێر لەگەڵ دڕندەكە
دەسەڵاتی پادشا وەردەگرن. 13ئەوانە
یەك مەبەستیان هەیەو تواناو دەسەڵاتی
خۆیان دەدەنە دڕندەكە. 14ئەوانە
لەگەڵ بەرخەكە دەجەنگێن‌و
بەرخەكە سەر دەكەوێت بەسەریاندا،
چونكە بەرخەكە گەورەی
گەورەكانەو پادشای پادشاكانە،
ئەوانەی لەگەڵیدان بانگ‌كراو و
هەڵبژێرراو و دڵسۆزن.)
15پاشان فریشتەكە پێی‌ووتم:
(ئەو ئاوانەی بینیت كە ژنە
داوێن‌پیسەكە لەسەری دانیشتبوو،
ئەوە گەل‌و كۆمەڵ‌و نەتەوەو زمانی
جیاجیان. 16بەڵام دڕندەكەو دە
شاخەكەی سەری، ڕق لەژنە
داوێن‌پیسەكە هەڵدەگرن‌و ویران‌و
ڕووت‌وقووتی دەكەن، ئێسك‌و
گۆشتەكەی دەخۆن‌و بەئاگر
دەیسوتێنن، 17چونكە خودا
خستوویەتیە دڵیان بەمەبەستی ئەو
بكەن، هەروەها ڕێك بكەون‌و
دەسەڵاتی خۆیان بدەن بەدڕندەكە تا
ووشەكانی خودا بێتەدی. 18ئەو
ژنەش كە بینیت ئەو شارە گەورەیەیە
كە دەسەڵاتی بەسەر هەموو
پادشاكانی زەوی‌دا هەیە.)

كەوتنی بابل

18

پاش ئەوە فریشتەیەكی ترم بینی
لەئاسمانەوە هاتەخوارەوەو
دەسەڵاتێكی گەورەی هەبوو،
بەپڕشنگداری ئەو زەوی
ڕووناكبووەوە. 2فریشتەكە
بەدەنگێكی بەرز هاواری‌كردو ووتی:
(كەوتەخوارەوە! كەوتەخوارەوە
بابلی گەورە! بووە جێنشینی
جنۆكەكان‌و ماڵی هەموو ڕۆحە
پیسەكان‌و ماڵی هەموو باڵندەیەكی
پیسی نەفرەت لێكراو. 3چونكە

هەموو نەتەوەکان لەشەرابی
داوێن‌پیسی ژنەکەیان خواردۆتەوەو
پادشاکانی زەوی داوێن‌پیسییان
لەگەڵدا کردووەو هەموو
بازرگانەکانی زەوی دەوڵەمەندبوون
بەنازو نعمەتی ئەو.)
[4]پاشان گوێم لەدەنگێکی تر بوو
لەئاسمانەوە دەیووت: (لێی
وەرنەدەرەوە ئەی گەلەکەم
تابەشداری نەکەن لەگوناهەکانی‌و
دەردەکانی نەگرن. [5]چونکە
گوناهەکانی تا ئاسمان بەرزبوونەوەو
بەبیری خودا هاتوونەتەوە. [6]سزای
بدەن بەپێی ڕەفتارەکانی‌و دوو
هێندەی کردارەکانی بدەنەوە، لەو
جامەی تیایدا تێکەڵی کردبوو دوو
هێندەی بۆ تێکەڵ بکەنەوە. [7]هێندەی
ئەوەی شکۆی بەخۆی داوەو
لەنازونعمەت ژیاوە، ئازارو غەمی
بدەنێ، چونکە لەدڵی خۆیدا دەڵێ:
(من وەك شاژن دانیشتووم، قەد نابم
بەبێوەژن‌و غەمیش نابینم، [8]لەبەرئەوە
هەموو دەردەکانی لەیەك ڕۆژدا دێن،
مردن‌و برسێتی‌و غەم، هەروەها دەبێ
بەئاگر بسووتێت، چونکە بەهێزە
خوداوەند خودا ئەوەی تاوانباری
دەکات.)

[9]هەموو پادشاکانی زەوی بۆی
دەگرین‌و شیوەنی بۆ دەکەن،
ئەوانەی لەگەڵی داوێن پیسییان
کردووەو ڕایان بواردووە، کاتێك
سەیری دووکەڵی سووتانەکەی
دەکەن، [10]لەترسی ئازاردانەکەی
لەدوورەوە دەوەستن‌و دەڵێن:
(قوڕت بەسەر، قوڕت بەسەر شاری
بابلی مەزن! شارە بەهێزەکە! لەیەك
کاژێردا سزادانت هات.)
[11]بازرگانەکانی زەوی دەگرین‌و
شیوەنی بۆ دەکەن چونکە ئیتر کەس
کەلوپەلیان لیٚ ناکڕێت، [12]کەلوپەلی
وەك زێڕو زیو و بەردی گرانبەهاو
مرواری‌و کەتان‌و ئەرجەوان‌و حەریرو
قرمزو هەموو دارێکی بۆندارو هەموو
قاپێکی لەعاج دروستکراو و هەموو
قاپێکی دروستکراو لەگرانبەهاترین
تەختەو مس‌و ئاسن‌و مەڕمەڕو [13]
دارچین‌و بخوورو شیرنەمەنی‌و
شەراب‌و ڕۆن‌و ئاردو گەنم‌و مەڕو
مالاٌت‌و ئەسپ‌و عەرەبانەو لەش‌و
گیانی مرۆڤ. [14]بازرگانەکان دەڵێن:
(هەموو ئەو بەرووبوومانەی حەزت
لێی بوو لەدەستت چوو، هەروەها
هەموو دەوڵەمەندی‌و سەڵتەنەتت
لێسەندرایەوەو ئیتر نایاندۆزیتەوە.)

[15]بازرگانەکانی ئەم شتانە ئەوانەی
بەهۆی ئەوەوە دەوڵەمەند بوون
لەترسی ئازاردانەکەی لەدوورەوە
دەوەستن، دەگرین و شیوەن دەگێڕن و
دەڵێن: ([16]خاك بەسەرت، خاك
بەسەرت ئەی شارە گەورەکە ئەوەی
بەقوماش و قرمزو کەتان پۆشرابووی،
بەزێڕو بەردی گرانبەهاو مرواری
ڕازابوویەوە. [17]چونکە لەیەك
کاژێردا دەوڵەمەندییەکی ئاوها
وێرانبوو.)
هەموو کەشتیوان و هەموو
گەشتکەران و هەموو کرێکارانی
کەشتی و هەموو ئەوانەی لەدەریا کار
دەکەن لەدوورەوە وەستان. [18]
کاتێك چاویان بەدووکەڵی
سووتانەکەی کەوت هاواریان کردو
ووتیان: (چ شارێك وەك شارە
مەزنەکە وابوو؟) [19]خۆڵیان بەسەری
خۆیاندا کردو بەگریان و شیوەنەوە
هاواریان کردو ووتیان: (
خاك بەسەر! خاك بەسەر شارە
گەورەکە! ئەوەی هەموو خاوەن
کەشتی دەریا سوودمەند بوون
لەدەوڵەمەندی ئەو! چونکە لەیەك
کاژێردا شارەکە وێرانبوو.) [20]
دڵشادبە ئەی ئاسمان بەوێرانی ئەو،
ئەی نێرراو و خوشك و برا
پیرۆزەکان و پێغەمبەران، چونکە خودا
ئەوی سزادا بەو شێوەیەی ڕەفتاری
لەگەڵ کردن.
[21]ئینجا فریشتەیەکی بەهێز
بەردێکی بەرزکردەوە وەك بەردی
ئاش وابوو، بەردەکەی فڕێدایە ناو
دەریاو ووتی: (بەمشێوەیە بەیەك پاڵ
شاری بابلی مەزن فڕێ دەدرێ و
ئاسەواری نامێنێ و [22]دەنگی ئەوانەی
قیسارە دەژەنن و گۆرانی دەڵێن و
بلوێرو زوڕنا لێدەدەن ئیتر
لەشارەکەوە نابیسترێت، هەروەها
وەستای هیچ پیشەسازییەکی تیایدا
نابێت و ئیتر دەنگی بەردی ئاشی تیادا
نابیسترێت. [23]هیچ چرایەك تیایدا
هەڵناکرێت و ئیتر دەنگی بووك و زاوا
تیایدا نابیسترێت، چونکە
بازرگانەکانت گەورەی زەوی بوون و
بەسیحری تۆ هەموو نەتەوەکان
گومڕابوون. [24]لەناو شارەکەدا
خوێنی پێغەمبەران و خوشك و برا
پیرۆزەکان و هەموو ئەوانەی لەسەر
زەوی کوژران بینراوە.)

هەلیلویا! حوکمڕانی بۆ خوداوەند

19

پاش ئەمە دەنگێکی بەرز
لەکۆمەڵێکی زۆر لەئاسمانەوە هاتە
بەرگوێم دەیووت: (هەلیلویا*!
ڕزگاریو شکۆمەندیو هێز بۆ
خودامانە، 2 چونکە حوکمەکانی
ڕاستو دادپەروەرن، ئەوەتا ژنە
داوێنپیسە گەورەکەی تاوانبارکرد
کە هەموو زەوی بەداوێنپیسیەکەی
پیس کرد بوو، تۆڵەی خوێنی
خزمەتکارانی خۆی لێکردەوە کە
بەدەستی ئەو خوێنیان ڕژابوو.) 3
کۆمەڵە زۆرەکەی ئاسمان دووبارە
ووتیان: (هەلیلویا! دووکەڵەکەی بۆ
هەتاهەتایە بۆ ئاسمان بەرزدەبێتەوە.) 4
بیستو چوار پیرەکەو چوار
زیندەوەرەکە کەوتنە سەر چۆکو
کڕنۆشیان بۆ خودای خاوەن تەخت
بردو ووتیان. (ئامین. هەلیلویا!) 5
لەتەختەکەوە دەنگێك هاتەدەرەوە
ووتی: (ستایشی خودامان بکەن ئەی
هەموو خزمەتکارانی کە ترسی ئەوتان
لەدڵدایە بەگەورەو بچووکەوە.) 6
پاشان دەنگێك وەك دەنگی
کۆمەڵێکی زۆرو خوڕەی ئاوێکی
زۆرو دەنگی هەورە تریشقەی بەهێز
هاتە بەرگوێم دەیانووت: (هەلیلویا!
حوکمڕانی بۆ خوداوەند خودامان،
توانادار بەسەر هەموو شتێکدا. 7
بادڵخۆشو شادومان بین، شکۆداری
بکەین، چونکە کاتی زەماوەندی
بەرخەکە هاتووەو بووکەکەشی خۆی
ئامادەکردووە، 8 کراسێکی کەتانی
پاکو پرشنگداری پێدرابوو تا لەبەری
بکات، ئەم کەتانەش هێمای کردەوە
ڕاستودروستەکانی خوشکوبرا
پیرۆزەکانە.)
9 فریشتەکە پێی ووتم: (ئەمە
بنووسە، خۆزگەدەخوازرێ بەوانەی
بۆ زەماوەندی بووك گواستنەوەی
بەرخەکە بانگکراون.) هەروەها پێی
ووتم: (ئەمە ووشە ڕاستەکانی
خودان.) 10 ئینجا لەبەردەم پێی
فریشتەکەدا کەوتمە سەر چۆك تا
کڕنۆشی بۆ ببەم، بەڵام فریشتەکە پێی
ووتم: (وامەکە! منیش وەکو تۆ و
براکانت خزمەتکارم، ئەوانەی شایەتی
عیسایان هەیە. کڕنۆش بۆ خودا ببە.)
چونکە شایەتی عیسا ڕۆحی
پێغەمبەرایەتییە.)

سواری ئەسپێکی سپی

11 پاشان ئاسمانم بەکراوەیی بینی،
ئەسپێکی سپیم بینیو سوارەکەی
بەدڵسۆزو ڕاستگۆ ناودەبرا،

بەدادپـــەروەری حوکـــم دەداتو
دەجەنگێت. [12]چاوەکانی وەك گڕی
ئاگـر وابوونو ژمارەیەکی زۆر تاجی
بەســەرەوەبوو، نــاوێکی نووســراوی
هەیـە، خـۆی نەبێت کەس نایزانێت.
[13]سـوارەکە جلێکی سەرتاپا لـەخوێن
هەڵکێشـراوی لـەبەربوو، ئەو ناوەش
کـە پێی بانگدەکرا (ووشەی خودا)
بـوو. [14]ئـەو سەربازانەی لـەئاسماندان
بەســواری ئەسـپی سـپی شـوێنی
دەکـەوتنو جلـێکی کـەتانی سـپی
پاکـیان لـەبـەردا بـوو. [15]لــەدەمی
ســوارەکەوە شمشــێرێکی تــیژ
دەهاتــەدەرەوە، تــا بــۆ لــێدانی
نەتــەوەکان بــەکاری بهێــنێ، ئــەو
بەگۆپاڵــێکی ئاســنین سەرپەرشــتییان
دەکـاتو پێشـی دەنێت بەگوشەری
شـەرابی تورەیـی خـودای توانـادار
بەسـەر هەموو شتێك. [16]لەسەر جلو
ڕانـی سـوارەکە ئـەم ناوە نووسراوە:
پاشای پاشایانو گەورەی گەورەیان.
[17]دوایـی فریشـتەیەکی تـرم بینی
لـەبـەر خـۆردا وەسـتابوو. فریشتەکە
بەدەنگـێکی بـەرز هـاواری لەهەموو
باڵــندە هەڵفــڕیوەکانی ناوەڕاســتی
ئاسمـان کـردو ووتـی: (وەرن بۆ نان
خواردنـی ئـێوارەی خـودای مـەزن
کۆببـنەوە، [18]بـۆ ئـەوەی گۆشـتی
پادشاکانو سەرۆکەکانو بەهێزەکان،
گۆشـتی ئەسـپەکانو سـوارەکانیان،
گۆشتی هەموو ئازادێكو کۆیلەیەكو
گەورەو بچوکێك بخۆن.)
[19]هـەروەها دڕندەکەو پادشاکانی
زەویو ســـەربازەکانیانم بیـــنی
کۆبووبوونـەوە بـۆ ئـەوەی جەنگێك
دژی ســـوارەکەو ســـەربازەکانی
بەرپابکـەن. [20]دڕندەکـەو پێغەمـبەرە
درۆزنەکـەی لـەگەڵی دابوو دەستگیر
کـران. ئـەو پێغەمـبەرەی بەووتەکانی
ئـەو کەسـانەی گومـڕا کـردبوو کە
بەنیشـانەی دڕندەکە ڕازی بووبوون،
هــەروەها ئەوانــەی کڕنۆشـیان بـۆ
وێـنەکەی بـرد بـوو. هەردووکـیان
بەزیــندوویی فــڕێدرانە دەریاچــەی
ئاگرەوە کە بەگۆگرد داگیرساوە. [21]
پاشماوەکــەی تــر بــەو شمشــێرەی
ســوارەکە کـوژران کـە لەدەمـیەوە
دەهاتـە دەرەوەو هـەموو باڵــندەکان
لـەگۆشتەکانیان تێربوون.

دەستگیرکردنی شەیتان

20
فریشـتەیەکی تـرم بیـنی لـەئاسمانـەوە
هاتـەخوارەوەو کلیـلی بـیری بێبنی

پێبوو، هەروەها زنجیرێکی گەورەی بەدەستەوە بوو. [2]فریشتەکە ئەژدیهاکەی دەستگیرکرد، کە مارە دێرینەکەیە، کە شەیتانو ئیبلیسە، هەزار ساڵ بەستییەوەو [3]فڕێی دایە بیری بێبنو دەرگای لەسەر داخستو مۆرێکی لێدا تا ئیتر میللەتان گومڕا نەکات تاماوەی هەزار ساڵەکە تەواو دەکات. پاش ئەمە بۆ ماوەیەکی کەم دەبێ ئازاد بکرێت.

حوکمی هەزار ساڵەی مەسیح

[4]چەند تەختێکم بینی ئەوانەی لەسەری دانیشتبوون دەسەڵاتی دادگاییکردنیان پێدرابوو. هەروەها گیانی ئەوانەم بینی کە لەپێناوی شایەتی عیساو ووشەی خودا سەربڕابوون، ئەوانەش کە ڕازی نەبوون کڕنۆش بۆ دڕندەکە یاخود وێنەکەی ببەنو ڕازیش نەبوون نیشانەکەی لەسەر دەستیان یاخود لەسەر ناوچەوانیان بدەن، ئەوانە هاتنەوە ژیانو بۆ هەزار ساڵ لەگەڵ مەسیح دەسەڵاتیان پێدرا. [5]بەلاّم مردووەکانی تر تا هەزار ساڵەکە تەواو نەبوو نەژیان. ئەمە هەستانەوەی یەکەمە. [6]ئەوەی لەهەستانەوەی یەکەمدا بەشی هەبێت پیرۆزەو خۆزگەی پێدەخوازرێت. ئەوانە مردنی دووەم دەسەڵاتی نییە بەسەریاندا، چونکە دەبنە کاهینی خوداو مەسیح، لەگەڵ مەسیحیش هەزار ساڵ حوکمڕانی دەکەن.

کەوتنی شەیتان

[7]هەروەها پاش تەواو بوونی هەزار ساڵەکە شەیتان لەزیندان ئازاد دەکرێت. [8]دێتە دەرەوە تا نەتەوەکانی چوارگۆشەی زەوی گومڕا بکات، ئەمەش جوجو ماجوجە بۆ ئەوەی کۆیان بکاتەوە بۆ جەنگ، ئەوانەی ژمارەیان هێندەی لمی دەریایە. [9]سەرکەوتن بۆ سەر پانتایی زەویو شارە خۆشەویستەکەو ئۆردوگای خوشکو برا پیرۆزەکانیان گەمارۆدا، لەئەنجامدا ئاگرێك لەلایەن خوداوە هاتەخوارەوەو خواردنی. [10]هەروەها ئەو شەیتانەی گومڕای کردبوون فڕێ درایە ناو دەریاچەی ئاگرو گۆگردەکە بۆ هەمان شوێنی دڕندەکەو پێغەمبەرە درۆزنەکە. ئەوانە شەو و ڕۆژ تاهەتایە ئازار دەدرێن.

تاوانبارکردنی مردووان

11پاشان تەختێکی گەورەی سپیم
بینی، ئەوەی لەسەری دانیشتبوو
ئاسمانو زەوی لەبەر ڕووی
هەڵاتبوونو شوێنی تریان نەدۆزیەوە
بۆ خۆیان. 12مردووەکانم بینی
بەگەورەو بچووکەوە لەبەردەم
تەختەکە وەستابوونو چەند
پەرتووکێك کرابوونەوە،
پەرتووکێکی تریش کە پەرتووکی
ژیانبوو کرابووەوە مردووەکان بەپێی
کردەوەکانیان ئەوەی لەپەرتووکەکان
نووسرابوو حوکمدران. 13دەریاش
مردووەکانی ناوخۆی دەرکرد،
هەروەها مردنو دونیای مردووان
مردووەکانی خۆیان دایەدەستو
هەریەك بەپێی کارەکانی خۆیان
حوکمدران. 14ئینجا مردنو دونیای
مردووان فڕێدرانە ناو دەریاچەی
ئاگرەکەوە. ئەمە مردنی دووەمە، 15
هەروەها هەر کەسێك ناوی
لەپەرتووکی ژیاندا نەنووسرابوو،
فڕێدرایە ناو دەریاچە ئاگرەکەوە.

ئاسمانێکی نوێو زەویەکی نوێ

21
پاشان ئاسمانێکی نوێو زەویەکی
نوێم بینی، چونکە ئاسمانی یەکەمو
زەوی یەکەم بەسەر چوونو دەریاش
ئیتر ئاسەواری نەما. 2هەروەها شارە
پیرۆزەکە، قودسی نوێم بینی
لەئاسمانەوە لەلایەن خوداوە
هاتەخوارەوەو وەك بووکێکی ڕازاوە
کە خۆی بۆ زاواکەی ئامادە بکات.
3گوێم لەدەنگێکی گەورە بوو
لەئاسمانەوە ووتی: (ئەوە چادری
خودایە لەناو خەڵکداو خودا
لەگەڵیان نیشتەجێ دەبێتو ئەوان
دەبن بەگەلی خودا، خوداش
لەگەڵیان دەبێت. 4خودا هەموو
فرمێسکەکانی چاویان دەسڕێتەوەو
مردن ئیتر نامێنێت، ئیتر غەمو هاوارو
ئازار نامێنن، چونکە شتەکانی پێشوو
بەسەرچوون.)
5دانیشتووی سەر تەختەکە ووتی:
(ئەوەتا من هەموو شتێك نوێ
دەکەمەوە.) هەروەها پێی ووتم:
(بنووسە، چونکە ئەم ووتانە ڕاستەو
مایەی متمانەن.) 6پاشان پێی ووتم:
(ئەوا هاتەدی، من ئەلفو یێم، من
سەرەتاو کۆتاییم، من لەسەرچاوەی
ئاوی ژیان بەخۆڕایی ئاو بە تینوو
دەدەم. 7ئەوەی سەر بکەوێت ئەو
میراتەی بۆ دەمێنێتەوەو من دەبم

بەخودای ئەو، ئەویش دەبێتە ڕۆڵەی
مـــن. [8] بەڵام ترسنۆکەکانو
گلاوەکانو بێ باوەڕەکانو داوێن
پیسەکانو بکوژەکانو
جادوکەرەکانو بتپەرستەکانو
هەموو درۆزنەکان، پاداشتیان فڕێدانە
بۆ ناو ئەو دەریاچەیەی بەئاگرو
گۆگرد داگیرساوە، ئەوەی مردنی
دووەمە.)

قودسی نوێ

[9] پاشان فریشتەیەك لەو حەوت
فریشتەیەی ئەو حەوت جامەیان پێیە
کە بەحەوت دەردەکەی کۆتایی پڕ
کراون بۆ لام هاتو لەگەڵم دوا،
ووتی: (با بووکەکە، ژنی
بەرخەکەت پێ نیشان بدەم.) [10]
پاشان بەڕۆحی پیرۆز بردمی بۆ سەر
چیایەکی گەورەی بەرزو شارە
گەورەکە قودسی پیرۆزی نیشاندام،
ئەو شارەی لەئاسمانەوە لەلایەن خودا
دەهاتەخوارەوەو [11] شکۆمەندی
خودای هەبوو، شارەکە وەك بەردی
گرانبەها دەدرەوشایەوە، وەك یەشب
بوو، ڕوون بوو وەك کریستاڵ. [12]
شارەکە شوورەیەکی گەورەی
بەرزی هەبوو و دوانزە دەرگای
هەبوو لەسەر دەرگاگان دوانزە
فریشتە هەبوونو لەسەر دەرگاکان
ناوی دوانزە هۆزەکەی ڕۆڵەکانی
ئیسرائیل نووسرابوو. [13] لەلای
ڕۆژهەڵاتەوە سێ دەرگاو لەلای
باکورەوە سێ دەرگاو لەلای
باشورەوە سێ دەرگاو لەلای
ڕۆژئاواوە سێ دەرگا. [14] شوورەی
شارەکە دوانزە بناغەی هەبوو،
لەسەر ئەو بناغانە ناوی دوانزە
نێراوەکەی بەرخەکە نووسرابوو.
[15] ئەوەی لەگەڵم دەدوا دارێکی
پێوانی زێڕینی پێبوو تا شارەکەو
دەرگاکانیو سنورەکەی پێ بپێوێت.
[16] شارەکە بەچوار گۆشەیی دانرابوو،
درێژیەکەی هێندەی پانیەکەی بوو،
فریشتەکە شارەکەی بەدارەکە پێوا،
بینی هەر لایەکی دوانزە هەزار
ستادیەیە*، درێژیەکەیو پانیەکەیو
بەرزیەکەی هێندەی یەکتر بوون. [17]
پاشان فریشتەکە شوورەی شارەکەی

---

*دوانزە هەزار ستادیە: نزیکەی دوو هەزارو دوو سەد کیلۆمەترە.

پێوا دەرچوو سەدو چلو چوار قۆڵ
بوو بەقۆڵی مرۆڤ، ئەو پێوانەی
فریشتەکە بەکاریهێنا. 18شوورەکە
لەبەردی یەشب دروست کرابوو،
شارەکەش لەزێڕی پوختەکراو
دروستکرابوو وەك شووشە ڕووناكو
پاك بوو. 19بناغەکانی شوورەی
شارەکە بەهەموو گەوهەرێکی
گرانبەها ڕازاندرابووەوە. بناغەی
یەکەم بەیەشبو دووەم یاقووتی
شینو سێهەم یاقووتی سپیو چوارەم
زومرودو 20پێنجەم شیلانەی
ڕەنگینو شەشەم یاقووتی سوورو
حەوتەم زەبەرجەدو هەشتەم زمرودی
سەوزو نۆهەم یاقووتی زەردو دەیەم
یاقووتی سەوزو یانزەهەم فەیروزو
دوانزەهەم جەمشت. 21هەروەها
دوانزە دەرگای شارەکەش دوانزە
مرواریبوو، هەریەك لەو دەرگایانە
لەیەك دەنکە مرواری دروستکرابوو،
شەقامی گشتی شارەکەش لەزێڕی
پوختەی وەك شووشەی تەنك
دروستکرابوو.
22بەڵام لەناو شارەکە هیچ
پەرستگام بەرچاونەکەوت، چونکە
خوداوەند خودای توانادار بەسەر
هەموو شتێك، لەگەڵ بەرخەکە
پەرستگای شارەکە بوون. 23
هەروەها شارەکە پێویستی بەخۆرو
مانگ نەبوو بەسەریدا بدرەوشێتەوە،
چونکە شکۆمەندی خودا
ڕووناکییەکەیەتیو بەرخەکەش
چراکەیەتی. 24میللەتان بەهۆی
ڕووناکی ئەوەوە بەڕێگادا دەڕۆنو
پادشاکانی زەویش شکۆمەندی
خۆیانی بۆ دەهێنن، 25دەرگاکانی
شارەکە بەڕۆژ داناخرێنو شارەکە
شەوی بەسەردا نایەت، 26
شکۆمەندیو ڕێزی میللەتانیشی بۆ
دەهێنن. 27بەڵام نەهیچ شتێکی
پیسو نەهیچ کەسێکی داوێن پیسو
درۆزن ناچنە ناو شارەکە، تەنها
ئەوانە دەچنە ناو شارەکە کە ناویان
لەپەرتووکی ژیانی بەرخەکە
نووسراوە.

ڕووباری ژیان

22

پاشان فریشتەکە ڕووباری ئاوی
ژیانی پیشاندام، پرشنگدار بوو وەك
کریستاڵ لەتەختی خوداو
بەرخەکەوە هەڵدەقوڵا 2بەناوەڕاستی
شەقام، هەروەها لەسەر هەردوو
ڕۆخی ڕووبارەکە درەختی ژیان ڕووا

بوو کە دوانزە جۆر بەری دەگرت،
هەموو مانگێك بەرەکەی
پێدەگەیشتو گەڵاکانی درەختەکە
وەك دەرمان بەکاردەهێنران بۆ
چاكبوونەوەی گەلان. 3ئیتر نەفرەت
لێکردن نامێنێتو تەختی خوداو
بەرخەکە لەناو شارەکەدا دەبنو
بەندەکانی خزمەتی دەکەن. 4
بەندەکان تەماشای دەموچاوی
بەرخەکە دەکەنو ناوی بەرخەکە
لەسەر نێوچەوانیان نووسراوە. 5
لەوێ شەو دانایەتو خەڵکیش
پێویستییان بەچراو خۆر نابێت،
چونکە خوداوەند خودا بەسەریان
دەدرەوشێتەوەو ئەوانە تاهەتایە
حوکمڕانی دەکەن.
6پاشان فریشتەکە پێی ووتم: (ئەم
ووشانە جێی متمانەیەو ڕاستن،
خوداوەند ئەو خودایەی ڕۆحی
بەپێغەمبەرەکان داوە، فریشتەکەی
خۆی نارد بۆ ئەوەی ئەو شتانە
پیشانی بەندەکانی خۆی بدات کە
پێویستە بەم زووانە ڕووبدەن.)

من بە پەلە دێم

7(ئەوەتا من بەپەلە دێم!
خۆزگەدەخوازرێ بەوانەی
ووشەکانی پێشبینی ئەم پەرتووکەیان
لایە.)
8من یۆحەننام، ئەم شتانەم بینیو
بیستم. کاتێك بینیمو بیستم، کەوتمە
سەرچۆك تا کرنۆش بۆ فریشتەکە
ببەم، ئەو فریشتەیەی ئەم شتانەی
پیشان دەدام، 9فریشتەکە پێی ووتم:
(وامەکە! چونکە منیش وەکو تۆ
بەندەم لەگەڵ برا پێغەمبەرەکانو
هەموو ئەوانەی بەووشەکانی ئەم
پەرتووکە کار دەکەن. کرنۆش بۆ
خودا ببە!)
10هەروەها پێی ووتم: (مۆر لە
ووشەکانی پێشبینی ئەم پەرتووکە
مەدە، چونکە کات نزیكبووەتەوە.
11ئیتر ئەوەی ستەمکارە بابەردەوام
بێت لەستەمکاری خۆیو ئەوەی
گلاوە بابەردەوام بێت لەگلاوی
خۆی، ئەوەی ڕاستودروستە
بابەردەوام بێت لەڕاستودروستی
خۆیو ئەوەی پاكوپیرۆزە بابەردەوام
بێت لەپاكوپیرۆزی خۆی.)
12(ئەوەتا من بەپەلە دێم! پاداشتی
خۆم پێیە، بۆ ئەوەی پاداشتی هەر
کەسێك بەپێی کارەکەی بدەمەوە. 13
من ئەلفو یێم، یەکەمو دوایی،
سەرەتاو کۆتاییم.)

14خۆزگــەدەخوازرێ بەوانــەی
جلەکانــیان پــاككــردووەتەوە، تــا
مافــیان لەدرەخــتی ژیــان هەبێــتو
لەدەرگاکانەوە بچنە ناو شارەکە. 15
بــەڵام ســەگەکانو جادووکەرەکانو
داوێـــنپیســـەکانو بکوژەکـــانو
بــتپەرستەکانو هەموو درۆزنەکانو
ئەوانــەی حــەز لــەدرۆ دەکــەن
لەدەرەوەی شارەکە دەبن.
16(مــن عیسام، فریشتەکەی خۆم
بۆتــان نــارد تــا لەبارەی ئەم شتانە بۆ
کۆمەڵە باوەڕدارەکان شایەتیم بۆ بدا.
مـــن لەرەچـــەڵەكو پشـــتی داودم،
ئەستێرەی بەرەبەیانی پرشنگدارم.)
17ڕۆحــی پــیرۆزو بــووك دەڵێن:
(وەرە!) ئــەوەی گوێــی لێــیە بــابڵێ
(وەرە!) ئــەوەی تیــنوویەتی بابێــت،
ئـــەوەی دەیەوێـــت بائـــاوی ژیـــان
بەخۆرایی ببات.
18مــن ئاگاداری ئەوانە دەکەمەوە
کــە گوێیان لەووشەکانی پێشبینی ئەم
پەرتووکــە دەبــێ، هــەر کەســێك
ووشەیەك بۆ ئەم پێشبینییە زیاد بکات
خــودا ئــەو دەردانــەی لەســەر زیــاد
دەکات کە لەم پەرتووکە باسکراوە،
19ئــەوەش ووشــەیەك لەووشــەکانی
پێشــبینییەکەی ئــەم پەرتووکە لابدات
خودا بێبەشی دەکات لەداری ژیانو
لەشـــارە پیرۆزەکـــە ئـــەوەی لـــەم
پەرتووکەدا باسکراوە.
20شایەتی ئەم شتانە دەڵێ: (بەڵێ
من بەپەلە دێم.)
ئـــامین! وەرە، ئـــەی عیســـای
خوداوەند.
21بەرەکـــەتی خوداوەندمـــان
عیســـای مەســـیح لەگـــەڵ هـــەموو
خوشكو برا پیرۆزەکان بێت. ئامین.

ڕوونکردنەوەی زاراوەکان

ئەرتامیس: (کردار 19:24)

خوداوەنـدی دایـك بـوو لای خـەڵکی ئەفەسـۆس، وایـاندەزانی پەیکەرەکـەی لەئاسمانـەوە کەوتۆتەخوارەوە.

ئەشعیا: (مەتتا 3:3)

یەکـێکە لەپێغەمبەرە ناودارەکانی خـودا لەپـەیمانی کـۆن، لەسـەدەی هەشـتەمی پ.ز. لەشـاری قـودس (ئۆرشـەلیم) ژیاوە. لەکتێبی پیرۆزدا نووسـراوێکی گـەورەی هەیە بەناوی خـۆی، سەدان ساڵ پێش هاتنی عیسا پێشبینی هاتنی کردبوو.

ئەلیاس: (مەتتا 11:14)

یەکێکە لە پێغەمبەرە ناودارەکانی خـودا لـە پـەیمانی کۆن، لەسـەدەی نۆیـەمی پ.ز ژیاوە. لەکتێبی پیرۆزدا نـاوی هـاتووە، چـەندەها کـاری گـەورەو سەرسـورهێنەری کردووە، تا ئێستاش نەمردووەو بەرزکراوەتەوە بـۆ ئاسمـان. لـەکوردەواری ئەلـیاس پێغەمبەری پێدەوترێ.

ئەنتاکیا:

لەسـەردەمی مەسـیح دوو شـار هـەبوون بـەناوی ئەنتاکـیا، یەکێکیان لەناوچـەی پیسـیدیە بـوو، بۆیـە بەئەنتاکیای پیسیدیە ناوی دەرکردبوو (کردار 11:19). ئەوی دیکەیان لە سەر سنوری سوریایە، تا ئێستا ماوەو سەر بە تورکیایە (کردار 14:26).

ئەنجوومەنی باڵای جوولەکە:

یـان سـەنهیدرین (مەتـتا 5:22) لەسـەردەمی ژیـانی عیسـا ئـەم ئـەنجوومەنە هەبوو، بریتی بوو لە 71 ئـەندام، سەرۆکی کاهینەکان یەکێك بـوو لـەوانو سـەرکردایەتی ئەنجوومەنەکـەی دەکـرد، ئـەم ئەنجوومەنـەش بـوو مەسیحی گرتو دادگایی کرد.

ئیبراهیم: (مەتتا 1:1)

سـەرەتا نـاوی ئەبـرام بـوو، واتە بـاوکی پایەبـەرز. بـەڵام پـاش ئـەوەی خـودا بەڵێـنی پێدا نەوەی زۆر بکـات، پـێی ووت ناوی خۆت بکـە بەئیـبراهیم، واتە باوکی کۆمەڵە خەڵکـێکی زۆر. لەئینجـیل بەباوکی بـاوەڕداران نـاوی بـراوە، لەکوردەواریش بەحەزرەتی ئیبراهیم.

ئیبلیس: (بینین 12:9)
بڕوانە ووشەی (شەیتان).

ئیرمیا: (مەتتا 2:17)
یەکێکە لە پێغەمبەرەکانی خودا لەپەیمانی کۆن. لەسەدەی حەوتەمی پ.ز. ژیاوە، بەچەند سالێك پاش (587 پ.ز.) کۆچی دوایی کردووە. لەکتێبی پیرۆزدا دوو نووسراوی هەیە، پێشبینی زۆری هەیە لەسەر هاتنی مەسیح.

ئیسرائیل: (مەتتا 2:6)
ناوێکی عیبریە واتە (خودا دەجەنگێ)، خودا ئەم ناوەی بەیاقوبی کوڕی ئیسحاق بەخشی، لەبەرئەوە نەوەی یاقوب بەنەوەی ئیسرائیل یان گەلی ئیسرائیل ناوی دەرکرد.

ئینجیل: بڕوانە پێشەکی.

بابل: (بینین 17:5)
ووشەیەکی ئەکەدیە واتە (دەرگای‌خودا)، پایتەختی پادشایەتی بابلیەکان بووە لەسالانی (605–539) پ.ز. ناوی بابل بوو بەهێما بۆ ئەو دەسەلاتەی بەرەنگاری خودا دەبێتەوە. لەپەیمانی نوێ ناوی بابل وەك هێما بۆ شاری ڕۆما بەکار هێنراوە.

باجگر: (مەتتا 9:10، 11)
ئەو کەسە بوو کە باجی لەخەڵکی وەردەگرت بۆ ڕۆمەکان. هەندێ لەجولەکەکانی فەلەستین هەڵدەستان بەئەنجامدانی ئەم کارە بۆ ڕۆمەکان بەرامبەر ئەوەی باجێکی زیاتر لەخەڵکی وەرگرن بۆ خۆیان. لەبەر ئەوە خەڵکی ڕقیان لەباجگران دەبووەوە، بەچاوێکی سووك تەماشایان دەکردن.

بەرەکەت: (ڕۆما 3:24)
لەووشەی (خارس)ی یۆنانی وەرگێڕدراوە، بەواتای هەموو ئەو شتە چاکانەیە کە بێ ئەوەی شایانی بین خودا بەخۆڕایی دەمان داتێ، وەك: بێتاوان بوون، پیرۆزکردن، پارێزگاری‌کردن، .. هتد)، لەسەرووی هەموویانەوە ئەو بەزەیی‌و خۆشەویستیەی کە هەیەتی بۆمان، لەپلانی ڕزگارکردنمان لەمردن دەردەکەوێت بەقوربانی مەسیح،

لەکاتێکدا هەموو شایانی دۆزەخ بووین.

بەڕۆژوو بوون: (مەتتا 6:16)
لەئامۆژگاریەکانی مەسیح دەربارەی ڕۆژووگرتن هیچ یاسایەکی دیاری کراو نییە، بەڵکو باوەڕدار ئازادە لەدیاری کردنی کاتو ماوەو جۆری ڕۆژووگرتن، چونکە ڕۆژووگرتن شتێکە پەیوەندی بەباوەڕدارو خودای خۆی هەیە.

بەعلەزبول: (مەتتا 12:24)
یەکێکە لەناوەکانی شەیتان، سەرۆکی ڕۆحە پیسەکانە.

بەیتلەحم: (مەتتا 2:5)
شارێکی بچووکە لەدووری 8 کم لەباشووری ڕۆژئاوای قودسە، عیسای مەسیحو حەزرەتی داود لەم شارە لەدایكبوون.

بیری بێبن: (بینین 9:11)
بەیۆنانی (ئابۆسۆس) هەر کەسێك بەبێ باوەڕ بە لەش بمرێ دەخرێتە بیری بێبن، لەو شوێنەش هیچ پەیوەندییەکی نابێ لەگەڵ خوداو لەتاریکی دەبێ، تا ڕۆژی لێپرسینەوە بەرەو دۆزەخ دەنێررێ.

بێتاوانکردن: (ڕۆما 3:24)
ئەم زاراوەیە تەنها دادوەر بۆی هەیە کاری پێبکات. خوداش گوناهبار بێتاوان دەکات کاتێ دان بەتاوانی دەنێو باوەڕ دەهێنێ مەسیح لەسەر خاچ تاوانەکانی ئەوی هەڵگرتووەو بێتاوانی خۆی داوەتێ.

پادشاهێتی ئاسمان: (مەتتا 4:17)
یان پادشاهێتی خودا، ئەو پادشایەتیە لەئاسمانە، خودا خۆی پادشایە تیایدا. خواستی تەواوی خودای تیادا پەیڕەو دەکرێ. مرۆڤیش کاتێ باوەڕ دەهێنێو لەڕۆح لەدایكدەبێتەوە، دەبێ بە ئەندامو داردەستی خودا لەو پادشاهێتیەو بەپێی خواستی خودا دەژی. پاش ئەوەی مزگێنی بە هەموو گەلان دەدرێ، لەدووەم هاتنەوەی مەسیح، ئەم پادشاهێتیە دێتە سەر زەوی. بۆ زیاتر ڕوونکردنەوە بڕوانە (بینین21).
پەردەی پەرستگا: (مەتتا 27:51
)

مەبەست لەو پەردەیە کە شوێنی پیرۆز لەشوێنی هەرە پیرۆز جیادەکاتەوە لەناو پەرستگا. ڕەمزی داخراوی ڕێگایە لەنێوان خوداو خەڵك بەهۆی گوناه، بەلاّم بەخۆبەختکردنی عیسا لەسەر خاچ، پەردەکە دڕا، نیشانەی بوونی عیسا بەڕێگا بۆ ئاسمان.

پەرستگا: (یۆحەننا 2:14، 15)

حەزرەتی سلێمان لەساڵی چوارەمی حوکمڕانیدا (نزیکەی 968پ.ز.) بەفەرمانی خودا پەرستگایەکی دروست کرد بۆ ئەوەی جوولەکەکان قوربانی تیادا پێشکەش بکەن بۆ خودا. لەکاتی ڕاپێچکردن بۆ بابل تێکدرا، بەلاّم پاشان چاککرایەوە. لە ساڵی 70ز. بەدەستی ڕۆمەکان وێرانکرا، لەو کاتەوە چاك نەکراوەتەوە. ئەم پەرستگایە پیرۆزیەکی تایبەتی هەیە لای جوولەکەکان تا ئێستاش.

پەیمان: (غەلاتیە 3:15)

بەو پەیوەندییە دەوترێ دوولایەن یان زیاتر بەیەکەوە دەبەستێ کە پێویستیان بەیەکەو سوودی هەموو لایەکی تیادایە. بەلاّم پەیمان لەنێوان خوداو مرۆڤ جیاوازە، چونکە خودا پێویستی بەمرۆڤ نییە، تەنها لەبەرئەوەی مرۆڤی خۆشدەوێ پەیمانی لەگەڵ دەبەستێ کە هەموو سوودەکەی بۆ مرۆڤە.

پەیمانی کۆن: (2کۆرنسۆس 3:14)

باوەڕداران بەمەسیح بەپەرتووکە پیرۆزەکانی جوولەکەکان دەڵێن پەیمانی کۆن کە دەکرێ بەسێ بەشەوە، بەعیبری (تەورا، نەبییم، کەتوبیم)، واتە: تەورات، نووسراوی پێغەمبەرەکان، زەبووری حەزرەتی داود، لەگەڵ چەند نووسراوێکی دیکە. پێغەمبەران، ئیرمیاو حەزقیال لە(نەبییم) پێشبینی ئەوەیان کرد کە خودا پەیمانێکی نوێ بەهۆی مەسیح لەگەڵ هەموو میللەتان دەبەستێ. لەکتێبی پیرۆزدا ئەم نووسراوانە بەپێی مێژوو یەك لەدوای یەك ڕێکخراون. باوەڕداران بەمەسیح باوەڕیان وایە هەموو کتێبی پیرۆز ووتەی خودایەو بەسوودە بۆ فێرکردنو شایەتیدان لەسەر ژیانو مردنو هەستانەوەی عیسای مەسیح. بڕوانە (

2تیمۆساوس 3:16)، (لۆقا 24:44).

پەیمانی نوێ: (لۆقا 22:20)

ئەو پەیمانەیە کەخودا لەگەڵ باوەڕداران بە عیسای مەسیح بەستوویەتی، لەبەر ئەمە بە ئینجیل دەووترێ پەیمانی نوێ، بەرامبەر ئەمە بە نووسراوی پێغەمبەرە کۆنەکان دەووترێ پەیمانی کۆن.

پیر:

لەناو جوولەکەکان بە سەرۆکی خێزانەکانو هۆزەکان دەووترێ، کە بەشێکی زۆری ئەنجوومەنی بالاَی جوولەکە پێك دێنن. ووشەی پیران لەپەیمانی نوێ بۆ ئەندامانی سێ کۆمەڵی جیاواز بەکار هێنراوە:

– لەئینجیل پیران ئەندامانی ئەنجوومەنی بالاَی جوولەکەن، (مەتتا 16:21).

– لەکرداری نێرراوان ئەو باوەڕدارانەن کە ڕابەرایەتی کۆمەڵەی باوەڕداران دەکەوێتە ئەستۆیان، نامەکانیش ئاڕاستەی ئەوان کراوە، (1تیمۆساوس 5:17).

– لە بینینی یۆحەننا، ئەو 24 پیرەی لە دەوری تەختی خودان، نوێنەرایەتی گەلی خودا دەکەن، (بینین 5:8).

پیرۆز:

دوو مانای هەیە:

– هەموو ئەو شتانەی تایبەتن بە خودا، بە عەرەبی (القداسّە). بڕوانە (ڕۆما 1:2).

– ژیانێکی پڕ لەخۆشیو ئاسودە، بە عەرەبی (البرکّە). بڕوانە (غەلاَتیە 3:14).

پیلاتۆس: (لۆقا 3:1)

فەرمانڕەوایەکی ڕۆمی بوو لەسەر یەهودیاو سامیرەو ئەدوم، لەسالاَنی (26–36)ز، بەدلّڕەقیو توندی ناوبانگی دەرکردبوو بەتایبەتی بەرامبەر بەجوولەکەکان.

تۆبەکردن: (مەتتا 3:2)

واتە گۆڕانی دلّو بیر سەبارەت بەخراپەکاری، یان وازهێنان لەڕێگای شەیتانو گرتنەبەری ڕێگای خودا.

جەژنی تێپەڕبوون: (لۆقا 22:7)

بەیەکێك لەگەورەترین جەژنەکانی جوولەکە دادەنرێ، یادی ئەو شەوە

دەکەنەوە چۆن فریشتەی مردن هەموو نۆبەرەی میسریەکانی کوشت، بەڵام نۆبەرەی جوولەکەکان ڕزگاربوون، چونکە بەقسەی خودایان کردو چوارچێوەی دەرگای ماڵەکانیان بەخوێنی ئەو بەرخانە ڕەنگ کردبوو کە کردبوویان بەقوربانی. ئەم جەژنە لەبەهار دێت، لەم جەژنە بوو عیسا لەخاچدرا، دوایی هەستایەوەو بەسەر مردن زاڵبوو، بۆیە باوەڕداران بەمەسیح لەم جەژنەدا ئاهەنگ دەگێڕن.

جەژنی فەتیرە: (مەتتا 26:17)

جەژنێکی جوولەکەیە لەڕۆژی تێپەڕبوون دەست پێدەکاتو حەوت ڕۆژ دەخایەنێ. تیایدا نابێ نانی بەهەویرترش بخوری، یادی ڕزگار بوونی جوولەکەکانە لەکۆیلایەتی لەمیسر.

چاودێر: (تیتۆس 1:7)

ئەو کەسانەن کە لەلایەن ڕۆحی پیرۆزەوە هەڵدەبژێررێن بۆ چاودێری کردنی کۆمەڵەی باوەڕدارانو یارمەتیدانی باوەڕدارانو گەشە پێکردنیان.

خاچ: (مەتتا 27:32)

دوو دارە لەسەر شێوەی نیشانەی کۆکردنەوە (+) بەیەکەوە بەستراون لای خوارەوەی درێژترە لەلایەکانی تر لەسەردەمی ڕۆمەکان دزو پیاو خراپ لەسەرەوە بۆ خوارەوە بەدەست کراوەیی بە بزماری گەورە پیایدا کوتراوەو بە بەرزیەوە هەڵواسراوە تا هەناسەی لێبڕاوە. بەڵام دوای لەخاچدانی عیسا، خاچ بوو بەنموونەی گیانفیدایی. ئەو بەمردنی لەسەر خاچ بوو بەقوربانی بۆ دەستپێکردنەوەی ژیانو بەدەستهێنانی ژیانی هەتاهەتایی.

خەتەنەکردن: (کردار 7:8)

یان سونەتکردن، کاتێ حەزرەتی ئیبراهیم تەمەنی 99ساڵ بوو، خودا خۆی بۆ دەرخستو پێیووت، ئەگەر لەڕێی من لانەدەی پەیمانت لەگەڵ دەبەستم، نەوەت زۆر دەکەم، زەوی کەنعان (فەلەستین) بەخۆتو نەوەکانت دەدەم. نیشانەی پەیمانیش ئەوە دەبێ کە هەموو کوڕێکت لەتەمەنی 8

ڕۆژی خەتەنەبکەی.

خەرتەلە: (مەتتا 13:31)

بە عەرەبی (خەردەل). تۆوێکی بچووکە بەهاراتی لێدروست دەکرێ. جۆرێکی هەیە لەفەلەستینو دەورووپشتی دەڕوێت، نزیکەی دوومەتر بەرزدەبێتەوەو باڵندەیەکی زۆری لەسەر دەنیشێتەوە بۆ خواردنی بەرەکەی.

خوداوەند، (الرب): (فیلیپی 2:11)

بەیۆنانی (کوریۆس)، واتە خاوەن دەسەڵات یان خاوەن توانا. عیسای مەسیحیش بەهەڵسانەوەی لەمردن سەلماندی کە دەسەڵاتی هەیە بەسەر مردنو ژیان. باوەڕدارانی یەکەم ئەم ڕاستییەیان زانی بۆیە ڕازیبوون عیسا بکەن بەخوداوەند لەسەر ژیانیان.

داود: (مەتتا 1:1)

داودی پادشا ئەو کەسەیە زەبووری نووسیوەتەوە، لەکوردەواری حەزرەتی داودی پێ دەوترێ. دووەم پادشای ئیسرائیل بوو، لەساڵی 1010پ.ز. هاتە سەر تەختی پادشایەتی. بەمەزنترین پادشای ئیسرائیل دادەنرێ.

دە شارەکە: (مەتتا 4:25)

بەیۆنانی (دیکاپۆلیس). ئەو شارانە بوون کە یۆنانی تیایدا دەژیان بەسەربەخۆیی، دەکەوتنە ڕۆژهەڵاتی دەریای جەلیل، پەیوەندی نەتەوایەتیو ئابووری بەیەکیەوەی بەستبوون.

دەریای جەلیل: (مەتتا 4:18)

دەریاچەیەکی گەورەیە ڕووباری ئوردنی پیادا تێپەڕ دەبێ، کەوتۆتە ناوچەی جەلیل لەباکوری فەلەستین. درێژی نزیکەی 23کمو پانیەکەشی 13کم، قوڵیەکەی لەنێوان (20-45)م ئەم دەریاچەیە 204م نزمترە لەئاستی دەریا، ئاوەکەی شیرینە. لەسەر کەنارەکانی شاری گرنگ هەیە وەك: بەیتسەیدا لەڕۆژهەڵاتو جنیسارتو کەفەرناحومو مەجدەلو تەبەڕیە لەڕۆژئاوا. ناوی تریشی هەیە وەك: دەریاچەی جەنیسارت بە ناوی دەشتی جەنیسارتی بەپیت لەسەر کەناری باکوری ڕۆژئاوا. هەروەها دەریاچەی تەبەڕیە بەناوی شاری تەبەڕیە.

دونیای مردووان: (بینین 6:8)
بەیۆنانی پێی دەووترێ (هادیس)، ئـەو شـوێنەیە کـە ڕۆحـی مـردووان چاوەڕێ دەکەن تیایدا.

دینار: (مەتتا 22:19)
ووشـــەی دیـــنار لەووشـــەی (دیناریۆســـی) لاتینیـــیەوە هـــاتووە. لەســـەردەمی ڕۆمەکانـــەوە مامەڵـــەی پێ‌کراوە، لەزیو بووەو قورسایی سێ گـرام بـووە. لەسەردەمی عیسا دینار وێـــنەی قەیســـەری ئەوســـای لەســـەربووەو ڕۆژانـــەی کـرێکارێك نزیکەی دینارێك بووە.

ڕاحـــاب: (یـــاقوب 2:25،26)
ژنـێکی داوێـن پـیس بـوو لەشـاری ئـەریحا دەژیـا. دوای ئەوەی ئەو دوو سـیخوڕەی یەشـوعی‌کوڕی نـوون نـاردبوونی بـۆ ئـەریحا ئاشکرا بوون، ڕاحـاب ئـەو دوو پیاوەی شاردەوە، چـونکە بـاوەڕی وابـوو خودا ئەریحا دەخاتە ژێردەستی جوولەکەکان، بەم جۆرە ڕاحاب ڕزگاری بوو.

ڕاست‌ودروستی:
ئەمـــە وەرگـــێڕانی ووشـــەی (دیکایۆسونێ)ی یۆنانیە، هەندێ جار لـــەزمانی کـــوردی بـــەمانای دادپـەروەریش دێـت (ڕۆمـا 1:17، 3:21، 3:25)، هـەروەها بـەمانای بێ‌تـاوان‌کردنیش دێت (ڕۆما 3:22). کـــەس نیـــیە بەتـــەواوی ڕاست‌ودروست بێ تەنها خودا نەبێ، چـونکە ڕاسـت‌ودروسـتی گەورەترە لەوەی مرۆڤ تەنها مرۆڤێکی باش بێ، بـەڵکو ئاڕسـتەکردنی ژیانە بەتەواوی بـەرەو خـودا، بۆیـە تەنها بەبەرکەتی خودا مرۆڤ ڕاست‌ودروست دەبێت.

ڕۆحی پیرۆز: (یۆحەننا 1:33)
سروشـتی خودایـە، ئـەم ڕۆحـە لەعیسـای مەسـیحدا بـوو، ئێسـتاش لەهـەموو بـاوەڕدارێکـە بەمـەسیح، بـــاوەڕدار پـــیرۆز دەکـــاتو یارمـەتی‌دەدات بۆ ئەوەی بگۆڕێ بۆ شـێوەی مەسـیح، هـەروەها ڕێـنمایی دەکاتو فێری دەکات.

ڕۆژی‌دوایـــــی: (یۆحەنـــــنا 6:39،40)
ڕۆژی کۆتـایی هێـنانی جـیهانو ڕۆژی لـێپرسـینەوەیە. هەروەها ڕۆژی دووەم هاتـــــنەوەی عیســـــایە

بەشـــــکۆداریەوە، لــــــەم ڕۆژەدا خراپەکاران سزا دەدرێنو باوەڕداران خەڵات دەکرێن .

ڕۆژی لێپرسینەوە: (ڕۆما 2:16
)

بڕوانە ڕۆژی دوایی.

ڕۆڵەی داود: (مەتتا 21:9)

بەمەسـیح ووتـراوە چـونکە لـە دایکـەوە (لــە مـریەم) ڕەچـەڵەکی دەگەڕێـتەوە بـۆ حــەزرەتی داود، هەروەها لە یوسفی مێردی مریەمیش.

ڕۆڵەی خودا: (لۆقا 1:35)

بــەمەسـیح دەووتـرێ، ئەمـەش مانـای ئـەوە نـیـە مەسـیح لەئەنجامی پەیوەندیەکی سێکسی لەنێوان خوداو مریەــم هــاتووەتــە دونیا، چـونکە ئــەمــە گەورەتـرین کفـرە. بەڵکو لـــەڕۆح ڕۆڵـەی خودایـە، چونکە مەسیح هەموو سروشتی خودای تیادا بـــوو، وەك: پـــاكوپـــیرۆزیو دەســـــــەڵاتو بــــــەزەییو خۆشەویستیو...هتد.

ڕۆڵەی مرۆڤ: (مەتتا 16:13)

بەمەســـیح ووتـــراوە چـــونکە سرووشـتی مرۆڤی تێدا بوو، لەبرسی بـوونو تیـنوو بـوونو ئازار چەشتنو غەم خواردن...هتد.

زەکەریا: (لۆقا 11:51)

یەکـێکە لەپێغەمـبەرەکانی خـودا لەپـەیمانی کـۆن. لەسەدەی شەشەمی (پ.ز) ژیـــاوە، لەکتێـــبی پـــیرۆز نووسـراوێکی هەیـە بـەناوی خـۆی، پێشبینی هاتـنی مەسـیحی کردووە. هەروەها باوکی یەحیای خەڵك لەئاو هەڵکـیش ناوی زەکەریا بوو. بڕوانە (لۆقا 1:5).

سامریەکان: (یۆحەننا 4:9)

تێکەڵـــێکن لەجوولەکــــەو ئاشـــووری، دوای گەڕانـــەوەیان لــەبابل لەســەدەی هەشــتەمی پ.ز دەســتیانگــرت بەســەر ناوچــەی سـامیرە، باوەڕیـان تەنـیا بـەو پێـنج پەرتووکەیـە کـە موسـا نووسـیویەتی (تـەورات). پەرسـتگایەکیان لەسـەر چـیای سامیرە دروست کرد. لەگەڵ جوولەکەکان دوژمنایەتیەکی توندیان هەبوو، چونکە جوولەکەکان ئەوانیان بەکافر دادەنا.

سامیرە: (یۆحەننا 4:4)

بەشـــی ناوەڕاســـتی فەلەســـتینە پایتەختەکەی سامیرەیە، ناوی گۆڕا بۆ (مبســـەتە) لەســـەردەمی هیرۆدســـی گەورە.

ساوفیلۆس: (لۆقا 1:1)

نـــاوێکی یۆنانیـــیە بـــەمانای (خۆشەویسـتی خـودا) ئەمـیش ئـەو پیاوە ڕۆمەیە کە لۆقا هەواڵی مزگێنی پـێیداوە، لـەوە دەکـات پـیاوێکی نـاودار بـوو بێـت زۆر کـەس دەڵێن پارێـزەر بـووەو لەسـەر پۆڵسـی نـێرراوی عیسـای کـردۆتەوە کـاتێ زیندانی کراوە لەڕۆما.

سەدوم: (لۆقا 10:12)

لەســەردەمی پێغەمــبەر لــووت دانیشـتوانی شـاری سـەدوم هـەموو خـراپەکار بوون، بۆیە بەر ڕقی خودا کـەوتن، تەنها حەزرەتی لووتو دوو کچەکەی ڕزگاریان بوو. سەدوم بوو بەنموونـەی ئەو شارانەی خراپەکاریان زۆرە.

سەدوقیەکان: (مەتتا 22:23)

کۆمــەڵێ جوولـەکـەن زۆربــەی ئـەندامانی کاهینن. سـەرۆك کـاهین لــەوان بـوو لەسـەردەمی مەسـیح. باوەڕیـان بەفریشـتەو هەڵسـانەوەی مـردووان نیـیە، لایەنگـری ڕۆمەکان بـوون. هـەردەم لەگـەڵ فەریسیەکان نـاکۆك بـوون بـەڵام لەگەڵـیان ڕێککـەوتن لەسـەر دژایـەتیکردنو کوشتنی مەسیح.

سـەرۆك کـاهین: (عـبرانیەکان 7:27)

سـەرۆکی هـەموو پیاوە ئاینیەکانە لەپەرسـتگای قـودس (ئۆرشـەلیم)، هــەروەها ســەرۆکی ئەنجوومــەنو بەرپرسی یەکەمە دەربارەی ژیانی ئاینی جوولەکـەکان. پەیوەندیڕێکخـەری نێوانـیانو خودایـە، تەنها ئەو دەیتوانی بچـێتە شـوێنی هـەرە پیرۆز. (حەنان) لەو سەرۆك کاهینانە بوو، بۆ ماوەیەك لەســەر ئـەم پایــە مایـەوە دوایــی فەرمانـڕەوایان لایـان برد، قیافا لەجێی ئـەو دانــرا. بـەڵام لای جوولــەکان هەردووکــیان بەســەرۆك کــاهین دادەنران.

سینا: (کردار 7:30)

ناوچـەیەکی بیاباناویـیە دەکەوێتە نێوان میسرو فەلەستین، چیای سیناش کـە موسـا لەسـەری خـودای بیـنی لەدەوەنە گڕدارەکە، دەکەوێتە هەمان

ناوچــه. لــەوێ خــودا وەحــی بــۆ گەلەکــەی نــارد، هــەروەها بەچــیای حۆرەیبیش بەناوبانگە.

شاریداود: (ڕۆما 9:33)
شــاری قودســـە (ئورشـــەلیم)، شـــاری پادشـــای مەزنیشـــی پـــێ دەووترێ.

شەریعەت: (مەتتا 5:17)
ئەو ڕاسپاردانەیە کە خودا لەسەر چیای سینا لەڕێگای موساوە بەگەلی ئیسـرائیلی ڕاگـەیاند، لــەو پێــنج نووسـراوەش کە بەتەورات ناودەبرێ تۆمارکراوە.

شەممە: (مەتتا12:2)
لای جوولەکـــەکان ڕۆژێکـــی پیرۆزە، بەپێی شەریعەت هەموو جۆرە کارێك قەدەغەیە، تەنیا بەخواپەرستیو نوێـژو خوێـندنەوەی کتێـبی پـیرۆزو فێربوونی ئاینی خەریك دەبن.

شەیتان: (بینین 12:9)
ووشـــەیەکی عیـــبرییە بـــەمانای دوژمـن یان شکاتکەر. لەپەیمانی نوێ ئـەم ووشـەیە بـۆ دوژمـنی خـوداو مەسـیحو بـاوەڕداران‌و مـرۆڤایەتی بـەکار هێـنراوە. ڕۆحـی هـەموو خراپەکاریـیەکە. کـاتێ عیسا لەسەر خاچـــەکەی مـــرد، بـــاوەڕدارانی ڕزگارکرد لەکۆیلایەتی شەیتان.

شوێنیهەرە پیرۆز:
بڕوانە نامە بۆ عیبرانیەکان 3:9-7.

عیبرانیەکان: (فیلیپی 3:5)
مەبەسـت لە جوولەکەکانە، بۆیە بەزمانەکەشیان دەووترێ عیبری.

عیسا: (مەتتا 1:21)
لـــە (ئیســـوس)ی یۆنـــانی وەرگـیراوە، بەعیـبری (یەشـوعی) پێدەوترێ واتە خودا ڕزگارکەرە.

فەریسیەکان: (مەرقۆس 7:3)
کۆمەڵـێکی ئایـنی جوولەکـەن، تونـدڕەون لەگرتنی ئەرکە ئاینیەکان‌و ڕاســـپاردەکانی شـــەریعەت. زۆر لەمـاموسـتایانی شـەریعەت لەوان بـوون پۆڵسیش یەکـێك بوو لەوان بەرلـەوەی بـاوەڕ بهێـنێ. باوەڕیـان بەفریشـتەو هەڵسـانەوەی مردووان‌و بەهـــەموو نووسـراوەکانی پـەیمانی کـۆن هـەبوو. زۆر بـەتوندی دژی

مەسیح وەستانو کاریان کرد بۆ کوشتنی.

قوتابی مەسیح: (لۆقا 14:26،27)

ئەو دوانزە پیاوەی عیسا هەڵیبژاردن تا بنە نێرراو، یان ئەو کۆمەڵەی دوای عیسا دەکەونو باوەڕی پێدەهێنن. بڕوانە (یۆحەننا 8:31 ، 13:35 ، 15:8).

قوربانگە: (لۆقا 1:11)

لەسەر شێوەی مێزێك بوو، قوربانییان لەسەری پێشکەش دەکرد، گۆشەکانی لای سەرەوەی بەپیرۆزترین شوێن دادەنرا. لەقودس دوو قوربانگە هەبوو:

- قوربانگەی بووخورد.
- قوربانگەی قوربانی.

قوربانی: (عیبرانیەکان10:10)

فەرمانی خودا بوو بۆ جوولەکەکان کە قوربانی پێشکەش بکەن بۆ کەفارەتی گوناهەکانیان. بە زۆر جۆر قوربانی پێشکەش دەکرا بەلام لەهەمووی باوتر پێشکەش کردنی ئاژەڵ بوو، بۆ ئەوەی بزانن کە بۆ هەموو گوناهێك پێویستە خوێن بڕژێ. مەسیحیش هات بۆ تەواوکردنی ئەم یاسایە. وەك نووسراوە لە (عیبرانیەکان 9:11-27).

کاهین: (لۆقا 1:5)

لە ووشەی (کوهن)ی عیبری وەرگیراوە، ئەمەش پلەیەکی ئایینی جوولەکەیە، هەڵدەستا بەپێشکەش کردنی ئەو قوربانیانەی بۆ لێخوشبوون لەگوناهەکانی خۆیو هەموو گەل بوون. هارونی برای موسا یەکەم کاهینی جوولەکەکان بوو، لەهۆزی لاویبوو، بۆیە ئەم کارە تایبەتبوو بەلاویەکان.

کەپرەشینە: (یۆحەننا 7:2)

لەپازدەیەمین ڕۆژی مانگی حەوتی ساڵنامەی جوولەکە دێت. هەشت ڕۆژ دەخایەنێ ڕۆژی یەکەمو ڕۆژی هەشتەم ئاهەنگی ئایینی گەورە دەگێڕن. یادی لەناو چادر ژیان دەکەنەوە پاش دەرچوونیان لەمیسر.

کەفارەت: (ڕۆما 3:25)

واتە داپۆشینی گوناهبار

لـەتووڕەیی خودا، چونکە شایانی ئەو تووڕەیـیـەیە، بۆیـە لـەپـەیمانی کـۆن بەسـەربڕینی بەرخێك یان گایەکی بێ کـەموکـوڕ کەفارەتـیان دەکـرد. مەسیحیش بوو بەکەفارەت بۆ هەموو ئەوانـەی بـاوەڕ بەو قوربانیە دەهێنن، بۆیـە کـاتێ یەحـیای کوڕی زەکەریا عیسـای مەسـیحی بیـنی لەسـەر ڕووبـاری ئـوردن، ووتـی: (ئا ئەوەتا بەرخی خودا، ئەو قوربانییەی گوناهی جیهان هەڵدەگرێت.) بڕوانە (یۆحەننا 1:29)، هـەروەها (عیـبرانیەکان 2:17، 1یۆحەننا 2:2 ، 4:10).

کەفەرناحوم: (مەتتا 4:13)

شـارێکە لەسـەر دەریاچـەی جەلیل.

کەنیشت: (لۆقا 4:16)

لـە هـەر شـارێك (10) خێزانی جوولەکـە یـان زیاتـر هەبووایـە، شـوێنێکیان تـەرخان دەکـرد بـۆ نوێژکردنو فێرکردنی ئاینی.

کتێب: (یۆحەننا 2:22)

مەبەسـت پـەیمانی کۆنـە لەکتێبی پیرۆز.

کڕینەوە بەخوێن: (بینین 5:9)

واتـە ڕزگارکردنی ژیانی کەسێك بەخۆبەختکردن بۆی.

گوناه: (1یۆحەننا 3:4)

یاخیبوونـە دژی خـوداو لـەناخی مـرۆڤدا ڕەگـی داکوتـاوە، بۆیـە پـەیوەندی بەمێشـك هەیـە، دەرئەنجامەکەشـی ئـەو بیرکـردنەوەو ووتـەو کارانەیـە کـە دەبـنە مایـەی دڵـتەنگی خودا، بۆیە خودا تووڕەیی خـۆی ئاڕاسـتەی گونـاه کـردووە (مەرقۆس 7:20-23).

لاوی: (کردار 4:36)

نـاوێکی پـیاوانەی عیـبریە. یەکێ لـەکوڕەکانی حـەزرەتی یاقوب ناوی لاوی بـوو، بۆیـە یەکێ لەهۆزەکانی ئیسـرائیل بـەم ناوەیە. بڕوانە ووشەی کاهین.

لەئاوهەڵکێشان: (مەتتا 3:11)

بـە عـەرەبی (تعمـید)، واتـە تۆبەکـردنو دووبـارە لـەدایك بوونـەوە. کـاتێ لـەناو ئاوەکـە نوقم دەبـی لەژیانـە کۆنەکـەت دەمـری،

کاتێ هەڵدەستیتەوە ژیانێکی نوێ دەست پێدەکەیت. لەئاوهەڵکێشان ڕەمزێکی دەرەکیە بۆ گۆڕانێکی ناوەکی کاتێ باوەڕدار لەرۆح لەدایك دەبێتەوە.

ماری ناو بیابان: (یۆحەننا 3:14)

کاتێ جوولەکەکان لەبیابانی سینا بوون نارەزایان بەرامبەر خودا دەربڕی، بۆیە خودا ماری ناردە سەریان، بەمە ژمارەیەکی زۆریان لێ مرد. کاتێ هەموو تۆبەیان کرد، خودا بەموسای ووت مارێك لە مس دروست بکەو بەرزی بکەوە، تاوەکو هەر کەسێك مار پێوەی بدات تەماشای مارەکە بکاتو چاك بێتەوە، لەو کاتە مار ڕەمزی خراپە بوو، ئەوەی سەیری دەکرد گوناهەکەی خۆی دەبینیو چاك دەبووەوە. لەو کاتەی مەسیحیش بەسەر خاچ هەڵواسرا بوو، گوناهی هەموو جیهانی بەسەر شانەوە بوو، جا هەر کەسێك سەیری خاچەکەی مەسیح بکاتو گوناهەکانی خۆی بەسەرەوە ببینێو تۆبە بکات، خودا لەگوناهەکانی خۆش دەبێت.

مەسیح: (مەتتا16:16)

لەووشەی (مەشییای) عیبریەوە هاتووە بەواتای دەستنیشانکراو. تەنها پادشاو پێغەمبەرو کاهین لای جوولەکەکان دەستنیشان دەکران ئەویش بە چەورکردنیان. بەپێی پێشبینیەکانی پەیمانی کۆن، جوولەکەکان چاوەڕێی ئەو کەسەیان دەکرد کە دێت وەکو ڕزگارکەرو لە هەمان کات کاری پادشاو پێغەمبەرو کاهینیش دەکات، بەڵام کە هات باوەڕیان پێی نەکرد، چونکە لایان وابوو لەدەستی ڕۆمەکان ڕزگاریان دەکات، نەیانزانی هاتووە لە گوناهەکانیان ڕزگاریان بکات.

مەلکیسادق: (عیبرانیەکان 5:6)

لەپەیمانی کۆن باسیکراوە، پادشای شاری سالیم بوو، مانای ناوەکەی پادشای چاکە، سالیم واتە ئاشتی. سەرۆك کاهینی خودا بوو، کاهینێتیەکەی هەمیشەیی بوو، سەرەتاو کۆتایی بۆ نەبوو. ئەوەش ڕەمزە بۆ مەسیح، بۆ زیاتر

ڕوونکـــردنەوە بـــڕوانە (عیـــبرانیەکان 1:7–8).

مەن: (یۆحەننا 6:31)

ووشـــــەیـــەکـــی عیـــبریە واتـــە (ئەمـــە چـــییە؟) یـــان (بەخشـــین). بەشـــێوەی شـــــەونـم لەئاسمانـــەوە دەهاتە خوارەوە بۆ جـــوولەکـــەکان لەبـــیابانی سـینا. خـــودا ڕۆژانە دەیدا پێـیانو نـــەیان دەتوانـــی پاشماوەکـــەی هەڵـبگرن بۆ ڕۆژی پـــاشتر، چونکە بۆگـــەن دەبـــوو. بـــۆ ڕوونکردنەوەی زیاتر بڕوانە (یۆحەننا 6:31–35).

مورڕ: (مەتتا 2:11)

ئـــاوێکی بـــۆن خۆشـــە لەگـــەڵای جـــۆرە گوڵـــێك دەردەچـــێ. هـــەندێ جـــار لەگـــەڵ مەی تێکەڵاو دەکرا بۆ کـــــەم کـــــردنەوەی ئـــــازار. وەك دیاریـــیەکی پێشـــکەش کـــراو بەپادشا، پێشـــکەش کـــرا بەعیسای مەسیح پاش لـــەدایك بوونی، هەروەها پاش مردنی لەشـــی پێچـــەورکرا وەك نەریتـــێکی جوولەکە لەمردوو ناشتن.

ناوچەی جەلیل: (مەتتا 2:22)

لـــەو سەردەمەدا زەوی فەلەستین کـــرابوو بـــە ســـێ ناوچـــە، لەسەرەوە جەلـــــیل، لەناوەڕاســـــت ســـــامیرە، لەخوارەوە یەهودیا.

نوێژ: (1تیمۆساوس 2:1)

گفـــتوگۆی نـــێوان بـــاوەڕدارو خودایـــە. کاتێ باوەڕدار نوێژ دەکات سـوپاسو ستایشـی خـــودا دەکـــات، داواکاریـــەکانی دەخاتـــە بـــەر دەستی خـــودا، خـــوداش گوێی لـێدەگرێت. لەهەمان کاتدا ووتەکانی کتێبی پیرۆز کـــە ووتـــەی خودایە بەیارمەتی ڕۆحی پیرۆز دەکەوێتەوە بیری بەم شێوەیەش گـــوێ لەخودا دەگرێ. زۆر جاریش لـــەکاتی نوێژکـــردن خـــودا خواســـتی خۆی بۆ باوەڕدار ئاشکرا دەکات.

نێرراو: (ڕۆما 1:1)

نازناوێکـــە بۆ ئەو کەسەی مەسیح دەینـــێرێ مزگێـــنی بـــدات بەخەڵکی، لەپـــەیمانی نوێـــدا ئەم نازناوە بەدوانزە قوتابـــــیەکەی عیســـــا بەخشــــراوە، دواتریش بەپۆڵس.

ئێســـتا هـــەندێ جـــار بەو کەسانە دەوتـــرێ کـــە لەلایـــەن کۆمەڵـــەی باوەڕدارانـــەوە بەیارمەتی ڕوحی پیرۆز دیـــاری دەکـــرێنو دەنـــێردرێن بـــۆ بڵاوکردنەوەی مزگێنی عیسا.

بڕوانه (کردار 1:13-3).

هارۆن: (لۆقا 1:5)

بــــــراگەورەی مووســــا بــــوو، بەفـەرمانی خودا بوو بەیەکەم سەرۆك کاهین، بەباوکی کاهینان دادەنرێ.

هەلیلویا: (بینین 19:1)

ووشـەیەکی عیبریە واتە (ستایشی خـودا بکـەن). ئـەم ووشــەیە بـۆ ســتایشکــردنو شـــکۆدارکردنی خوداوەنــد بەکاردێــت، لەپــەیمانی کۆنــدا لەســەرەتا یــان لــەکۆتایی زەبوورەکـانو گۆرانییەکان دادەنراو لەجەژنو بۆنە ئاینیەکان دەووترایەوە. ئێســتاش ئــەم ووشـــەیە لــەکۆڕو کۆبوونەوەکانی باوەڕداران بۆ هەمان مەبەست بەکاردەهێنرێ.

هۆسانا: (مەرقۆس 11:9)

ئــەم ووشـــەیە لـــە(هوشـــیعنای) عیـــبرییەوە هـــاتووە، بـــەمانای (ڕزگارکــەر). بــەکار هــاتووە بــۆ دەربڕیـنی خۆشـیو پێشوازیکردن، وەکـو ئـەو کاتـەی خەڵکەکـە ئـەم ووشـەیان بـۆ خۆشـحاڵی دەربڕینو بەخـێرهاتن کـردنی عیسا بۆ شاری قودس بەکار هێنا.

هیرۆدس: (مەتتا 2:3)

لــە ئینجـیل ســێ کـەس بەم ناوە ناوبراون:

– هیرۆدسی گەورە، لەسەردەمی ئـەو عیسـا لــەدایك بوو، بە ڕەگەز ئــادۆمیبوو لەلایــەن ڕۆمەکانــەوە کـرابوو بەپادشا لـەسەر فەلـەستین. بە دڵـــڕەقیو فێڵـــبازی ناوبـــانگی دەرکردبوو. هەوڵیدا بەمنداڵی عیسا بکــوژێ بۆیــە فــەرمانیدا هـــەموو مـنداڵەکانی بەیـتلــەحم ئەوانـەی تەمەنـیان دوو سـاڵو بچـووکتر بوو، بکوژن. بڕوانە (مەتتا 2:1-22).

– هــیرۆدس ئەنتیــباس، کــوڕی هیرۆدســی گەورە بوو لـە ملتاقە. پاش مـردنی بـاوکی بـوو بـە حوکمـڕانی ناوچـەی جەلـیل. بەشـدار بـوو لـەو حوکمی مردنەی کە بەسەر عیسا درا. بڕوانە (لۆقا 23:7).

– هــیرۆدس ئەغریــبای یەکــەم، کـوڕەزای هیرۆدسـی گەورە بوو، لە سـاڵی (37ز.) بــوو بەحوکمـــڕانی باکووری فەلـەستین، پاشان لـەساڵانی (41-44ز.) بـوو بەپادشـای هـەموو فەلـەسـتین. یـاقوبی بـرای یۆحەنـنای

بەشمشێر کوشت.
بڕوانە (کردار 12:1-24).

ووشەکە: (یۆحەننا 1:1)
مەبەست لەووشەی خودایە کە لەسەرەتاوە لەگەڵ خودا بووە، هەموو شتێکیش بەم ووشەیە دروست بووە. ئەم ووشەیەش لەعیسای مەسیح بەرجەستە بوو.

یارمەتیدەر: (یوحەننا 14:16)
واتە ڕۆحی پیرۆز. بۆ ڕوونکردنەوەی زیاتر بڕوانە ڕۆحی پیرۆز.

یەشوع: (کردار 7:45)
مەبەست لە یەشوعی کوڕی نوونە کە خزمەتکاری مووسا بوو، پاش مردنی مووسا ئەو ڕابەرایەتی گەلی ئیسرائیلی کرد بەرەو فەلەستین. لە پەیمانی کۆن نووسراوێك هەیە بە ناویەوە.

یەهودیا: (مەتتا 2:1)
ناوی بەشێکە لەبەشەکانی فەلەستین لەو سەردەمە، کەوتۆتە خوارووی ڕۆژهەڵاتی شاری یافاوە.

یونس: (مەتتا 12:39)
یان نەبی یونس، خودا فەرمانی پێدا بەرەو نەینەوا بڕوات، بەڵام یونس

ویستی سەرپێچی خودا بکات بۆیە بەرێی دەریا بەرەو تەرشیش کە دەکەوتە ئیسپانیاوە چوو، لەرێ کەشتییەکەیان تووشی رەشەبا دێت، پاش ئەوەی کەشتیوانەکان دەزانن خودا بەهۆی یونسەوە رەشەبای ناردۆتە سەریان، یونس فرێ دەدەنە ناو دەریاوە، بەفەرمانی خودا ماسییەکی گەورە یونس قووت دەدات بۆ ماوەی سێ شەو و سێ رۆژ، پاشان یونس تۆبە دەکات خوداش دەیگەرێنێتەوە سەر ووشکانی. لەپەیمانی کۆن نووسراوێك هەیە بەناوی یونس.

حەوت بەند لەمزگێنی حەزرەتی عیسا

 خودا یەکە، دروستکەری هەموو شتێکە لەگەردوونو مرۆڤی دروستکرد بۆ ئەوەی بەخۆشییەوە هاوبەشی لەگەڵ خودا بکاتو کڕنۆشی بۆ ببات.
(ئەی خوداوەندمانو خودامان، تۆ شایانی ئەوەی شکۆمەندیو ڕێزو توانا وەرگری، چونکە تۆ دروستکەری هەموو شتێکیت، ئەو شتانەش بەخواستی تۆ بوونی هەیەو دروست بووە.)

بینین 4:11

هەروەها بڕوانە: مرقۆس 12:29 ، ڕۆما 3:30 ، 1تیمۆساوس 2:5 ، عیبرانیەکان 11:3

بۆچی پەیوەندی نێوان خوداو مرۆڤ پچڕاوە؟ بۆچی خراپە بەم ڕادەیە دەستی گرتووە بەسەر جیهان؟

 مرۆڤ گوناهبارە، واتە لەخودای دروستکەری یاخیبووە، کەس نییە یاخی نەبووبێ.
({هیچ مرۆڤێك ڕاستودروست نییە، تەنانەت یەکێکیش! هەروەها یەکێك نییە تێبگاتو یەکێك نییە بەدوای خودا بگەڕێ. هەموو خۆیان لەخودا دوورخستەوە، جا لەبەرئەوە هەموو بێسوود بوون، کەس کاری چاك ناکات، نەخێر تەنانەت یەکێکیش نا.})

ڕۆما 3:10-12

هەروەها بڕوانە: مرقۆس 7:18-23 ، یۆحەنا 3:19-20، 8:34، 16:8،9 ، ڕۆما 1:18-31

کاردانەوەی خودا چییە سەبارەت بەگوناهی مرۆڤ؟ ئایا زۆرداری تاسەر دەمێنێ؟

 خـودا دادپەوەرە، بەدادپەروەرییەکی تەواوەوە لەڕۆژی لێپرسینەوە حوکمی خۆی دەدات، بـەم شـێوەیە هـەموو گوناهبارێکیش شایانی لەناوچوونی هەتاهەتاییە.
(هــەروەك چــۆن دوارۆژی مــرۆڤ ئەوەیــە جــارێك بمــرێ، دوایــی ڕۆژی لــێپرسینەوە دێت.)
عیبرانیەکان 9:27
(سزای ئەوانە لەناوچوونی هەتاهەتاییە، دەرکردنیانە لەبەر ڕووی خوداوەندو بێبەش بوونە لەشکۆو توانای ئەو.)
2تسالۆنیکی 1:9
هەروەها بڕوانە:مەتتا 25:31-46 ، لۆقا 3:9 ، یۆحەننا 5:22 ، کردار 17:30-31 ، 2پەترۆس 3:9-13.

ئایا کەس هەیە منی خۆش بوێ؟ بۆچی پەیامی ئینجیل، هەواڵێکی خۆشە؟

 خــودا خۆشەویســتییە، بۆیــە حــەزرەتی عیســای نــارد، کــە ووشــە هەتاهەتایــیەکەیەتی، هــەتا لەجیاتی مرۆڤ بمرێو مرۆڤ لەگوناهەکانیو لەو سزایەی شایانیەتی بەبەرەکەتی خۆی بەخۆڕایی ڕزگار بکات.
(خۆشەویسـتی لـەمـە دایە، نەك لەبەرئەوەی خودامان خۆشویستووە، بەڵکو ئەو خۆشیویستووینو ڕۆڵەکەی خۆی نارد تا ببێتە کەفارەتی گوناهەکانمان.)
1یۆحەننا 4:10
(چـونکە مەسـیح لەپێـناوی گونـاه جارێك بۆ هەمووان مرد، واتە بێتاوان بۆ تاوانباران مرد، تا لەخودامان نزیكبکاتەوە، مردوو بەلەشو زیندوو بەڕۆح.)
1پترۆس 3:18
هــەروەهــا بــــڕوانــە: مــــەرقــۆس 8:31، 9:31 ، 10:31-34، 45 ، لۆقــا 19:10 ، کــردار 13:38-39 ، یۆحەننا 3:16-18، 17:23 ، ڕۆما 3:21-26 ، 5:8، 2 کۆرنســۆس 5:14-15 ، غــەلاتــیــە 2:20، 6:14 ، کــۆلــۆســـی 1:19-20 ، 1پەترۆس 2:22-24 ، 1یۆحەننا 2:1-2.

دوای ئەوەی مەسیح بەرگەی ئابڕووچوونی خاچی گرت. ئایا مەسەلەکە کۆتایی هات؟

ئایا زیندووبوونەوە هەیە پاش مردن؟

 خـودا زیـندووە، حـەزرەتی عیسای لـەنێو مردووان هەستاندەوە، هەتا مرۆڤ بـزانێ حـەزرەتی عیسـا خوداوەنـدەو لـەڕۆژی دواییشـدا ئـەو لـەمـرۆڤ دەپرسێتەوە، هەروەها تا ژیانێکی نوێ بەباوەڕدار ببەخشێ.

(ئـەو عیسـایەی خودا لـەنێو مردووان زیندووی کردەوە، ئێمە هەموو بۆ ئەوە شایەتین... کەواتە باهەموو ڕۆڵەکانی ئیسرائیل بەتەواوی بزانن، ئەو عیسایەی ئێوە لـەخاچتاندا، خودا کردی بەمەسیحو بەخوداوەند.)

کردار 2:32، 36

(بۆیە خودا بەرزی کردەوەو ناوێکی دایە کە لـەسەرووی هەموو ناوێکە، تاکو بـۆ نـاوی ئـەو هـەمووان چۆك دابدەن، لەئاسمانو سەر زەویو ژێر زەویش، هـەروەها تـا هـەموو زمانـێك دانبنێـت کـە عیسای مەسیح خوداوەندە، بۆ شکۆمەندی خودای باوك.)

فیلیپی 2:9-11

هەروەها بڕوانە: لۆقا 24:1-49 ، یۆحەننا 20:1-31 ، کردار 2:24، 3:15 ، 13:30-37، 17:31 ، ڕۆمـا 4:25، 6:4، 8:9-11، 10:9-10 ، 1کۆرنسۆس 6:14، 15:3-20

ئەو ڕێگایانەی لـەپێش مرۆڤن چییە؟ ئایا هیچ ڕزگارییەك هەیە بۆ من؟

 دوو ڕێگا لە بەردەم مرۆڤە:

1- ڕێگای مردنی هەتاهەتایی ئەنجامی یاخی بوونە لـەخودا.

2- ڕێگـای ژیـانی هەتاهـەتایش ئـەنجامی گەڕانەوەیـە بـۆ خوداو دانـنان بـەوەی حـەزرەتی عیسـا خوداوەنـدەو پشـتبەستن بە مردنەکەی بۆ لێخۆشبوونی گوناە.

(ئەوەی باوەڕ بەڕۆڵەکە بهێنێ، ژیانی هەتاهەتایی هەیە. ئەوەش کە گوێڕایەڵی ڕۆڵەکە نابێ ژیان نابینێت، بەڵکو تووڕەیی خودای بەسەردا دەچەسپێ.)
یۆحەننا 3:36
(ئـەوەی گـوێ لەووشـەکەم بگـرێو باوەڕبهێـنێ بـەوەی نـاردوومی ژیانی هەتاهـەتایی دەبـێ، لـەڕۆژی دوایـیدا حوکم نادرێ بەسەری، چونکە ئەو لە مردنەوە پەڕیوەتەوە بۆ ژیان.)

یۆحەننا 5:24
(تۆبـەبکـەن، با هەر یەکەتان بەناوی عیسای مەسیحەوە لەئاوهەڵبکێشرێ بۆ لێخۆشبوونی گوناەو بەخشینی ڕۆحی پیرۆزتان دەسکەوێ.)
کردار 2:38
هەروەها بڕوانە: مەتتا 4:17، 7:13–14 ، لۆقا 24:47 ، کردار 17:30، 20:21

چۆن مرۆڤ دەچێتە سەر ڕێگای ژیانی هەتاهەتایی؟ چۆن ڕزگار دەبم؟

 لـەدایكبوونـەوە، ئەمە تەنها ڕێگای خودایە بۆ گواستنەوەی مرۆڤ لەمردنی هەتاهەتاییەوە بۆ ژیانی هەتاهەتایی.
(کەس ناتوانێت پادشاهێتی خودا ببینێت گەر لەئاسمانەوە لەدایك نەبێت...
کـەس نـاتوانێ بچـێتە نـاو پادشـاهێتی خـودا گـەر لـەئاو و لـەڕۆح لەدایكنەبێتەوە.)

یۆحەننا 3:3،5
(کـە ڕزگـاری کـردین، ئەمـە بەهۆی کاری ڕاستودروستی خۆمان نەبوو، بـەڵکو بـەپـێی بـەزەیی خـۆی، بـە شوشـتنی لـەدایكبوونـەوەی دووەمو تازەبوونەوەی ڕۆحی پیرۆز.)
تیتۆس 3:5
(گەر یەکێك سەر بە مەسیح بێ، ئەوا دەبێتە بوونەوەرێکی تازە.)
2کۆرنسۆس 5:17

هەروەها بڕوانە: یۆحەننا 1:12–13 ، 5:21 ، ڕۆما 2:12،6:4 ، ئەفەسۆس 2:1–5 ، یـاقوب 1:18 ، 1پەتـرۆس 1:3،23 ، 2پەتـرۆس 1:4 ، 1یۆحەنـنا 3:9، 4:7، 4،5:1

چۆن باوەڕداری تازە لەدایکبوو لەڕوح گەشە دەکات؟

چۆن باوەڕدار بەگوێرەی ئینجیل گەشە دەکات

(گەشە بکەن لەبەرەکەتو ناسینی خوداوەندو ڕزگارکەرمان عیسای مەسیح.)

2پەترۆس 3:18

بەسـوپاس کـردنی خـودا بۆ بەزەییەکەی (ڕۆما 2،12:1) کە بەهۆی عیسای مەسیحەوە بێتاوانی کردین بەخۆڕایی بەبەرەکەتی خۆی، باوەڕدار گەشەدەکات:

بـەهۆی ووشـەی خودا گوێمان لەدەنگی خودا دەبێتو پەیوەندیمان لەگەڵ خودا بەهێزتر دەبێ بەیارمەتی ڕۆحی پیرۆز، هەروەها ووشەی خودا بەسوودو کاریگەرە بۆ گەشەکردنی باوەڕدار لەڕۆح.

(هـەموو کتێـبی پیرۆز بەوەحی لەخودا هاتووەو سوودبەخشە بۆ فێرکردنو سەرزەنشتو ڕاستەڕێکردن، هەروەها بۆ تەمێکردن بۆ ڕاستودروستی.)

2تیمۆساوس3:16

بـڕوانە: یۆحەنـنا 15:7، 17:17 ، کـۆلـۆسـی 3:16 ، عیـبرانیەکان 4:12 ، یـاقـوب1:21–25 ، 1پـەتـرۆس 2:2

بـەهۆی نوێژ لەگەڵ خودا دەدوێن سەبارەت بەهەموو شتێك هەروەکو چۆن منداڵ لەگەڵ بـاوکی دەدوێ، هـەروەها هـێز بەدەسـتدەهێـنین بـۆ گەشـەکردن لـەژیانی ڕۆحیو بۆ بەهێزبوونی پەیوەندیمان لەگەڵ خودا بەیارمەتی ڕۆحی پیرۆز.

(هەموو کاتێك لەنوێژکردن بن بەڕۆح، بۆ هەموو نوێژکردنو پاڕانەوەیەك شەوارە بگرنو هەر بەردەوامبن لەسەر پاڕانەوەکەتان لەخودا لەپێناوی خوشكو برا پیرۆزەکان.)

ئەفەسۆس 6:18

بڕوانە: لۆقا 1:11–12 ، ڕۆما 12:12 ، 1تسالۆنیکی 5:17 ، یاقوب 5:13–16 ، یەهوزا20.

بەهۆی ژیانی هاوبەش باوەڕداران کۆدەبنەوە، بەشداری یەکتری دەکەن لەفێرکردنو نوێژکردن لەپێناوی یەکتری، هەروەها لەلایەنە جۆراوجۆرەکانی ژیان.
(واز لەکۆبوونەوەکانتان مەهێنن، هەروەك هەندێکتان لەسەری ڕاهاتوون، بەڵکو یەکتری هانبدەن بۆ ئامادەبوون، لەمەش زیاتر چونکە دەبینن ڕۆژی خوداوەند نزیكبووەتەوە.)
عیبرانیەکان 10:25
بڕوانە: کردار 2:42–47، 4:32–34 ، 1کۆرنسۆس 12:12–27 ، فیلیپی 2:1–4 ، عیبرانیەکان 3:13.

بەهۆی خزمەتکردن خۆشەویستی بۆ خوداو بۆ خەڵك بەهۆی کردار دەردەکەوێ، ئەمەش بەهۆی بەشداریکردنی خەڵك لەمزگێنیو فێرکردنیان سەبارەت بەڕێگای ژیانو یارمەتیدانیان لەپێویستیەکانیان بەرجەستە دەبێ.
(با لەکاری چاکە نەکەوین، چونکە گەر وورە بەرنەدەین لەکاتی خۆی دروێنەی زۆر دەکەین. جا تا دەرفەتمان هەیە، با چاکە لەگەڵ هەموو کەسێك بکەین، بەتایبەتی لەگەڵ خوشكو برایانی باوەڕدار.)
غەلاتیە 6:9–10
بڕوانە: مەتتا 28:19–20 ، یۆحەنا 13:14–17 ، ڕۆما 12:1–21 ، 1کۆرنسۆس 15:58 ، 16:1.